

የአና ማስታወሻ

አዲስ አበባ ፳፻፲፱

የአና ማስታወሻ

የአና ማስታወሻ

"ANNE FRANK, THE DIARY OF A YOUNG GIRL"

አዶኒስ

እንደተረጎመው

~ 1 ~

©የተርጓሚው መብት በሕግ የተጠበቀ ነው

የመጀመርያ ዕትም 1996

ሁለተኛ ዕትም 2002

ሶስተኛ ዕትም 2003

አራተኛ ዕትም 2003

አምስተኛ ዕትም 2004

ስድስተኛ ዕትም 2010

[የአና ማስታወሻ "Anne Frank, The Diary of A Young Girl" በሚል ርዕስ ለመጀመሪያ ጊዜ በእንግሊዝኛ ቋንቋ ለሕጉመት ከበቃ በኋላ ከሃምሳ አምስት በላይ ቋንቋዎች የተተረጎመ መሆኑ እንዳለ ሆኖ በእንግሊዝኛ ቋንቋ ብቻ ከሃያ አምስት ሚሊዮን ኮፒዎች በላይ በመሸጡ "The Best Selling Diary" በመባል ጊነስ ቡክ ኦፍ ሬክርድስ ላይ ለመመዝገብ በቅቷል።]

«የአና ማስታወሻ - አንዲት አይሁድ ልጃገረድ ከተደበቀችበት ጣሪያ ሥር ያሰማችው ሰብዓዊ ዋይታ ብቻ አይደለም። የአና ማስታወሻ - እያንዳንዱ የሃያኛው ክፍለዘመን አዕምሮ በየነበረበት የኑሮ ሥርቻ ተወትፎ ሲያሰማው የኖረው ድምጽ አልባ አሁኑ ነው። የአና ማስታወሻ - ሌሎች በፈጠሩበት አውላሳ የሕይወት በረሃ ተጥሎ ፣ አቅጣጫው ጠፍቶት ብቻውን ይንቀጥላል ዘንድ የተገደደው የእያንዳንዱ የሕይወት ስደተኛ የድረሰልኝ እሪታ ነው። የአና ማስታወሻ - ችምችም እያለ በመጣው የሕይወት ቁጥቋጥ ተውጦ ፣ በቁሙ እያለ መታየት የተሳነውና ዳግም ለመታየት ሰማይ እየባጠጠ ያለው እያንዳንዱ የዘመናችን ሰው የሚያንቋርረው የጣዕር ኢሎሄ ነው።»

« አና ፍራንክን እንድናውቃት ፣ እንድናደንቃት ፣ እንድናከብራትና እንድናፈቅራት ያስገደደን ይህ እንደ ብሩህ ኮከብ የሚያብረቀርቅና በሚደንቅ የቀለማት ሕብር የሕይወትን ሚስጥር የሚፈነጥቅ ረቂቅ ሰብዕናዊ ከውልደቷ አብሯት የተፈጠረ አይደለም። ራሷ ጠይቃ ራሷ መልሳ - በራሷ ከሳሽነት ከራሷ ተጣልታ ፣ በራሷ ሽምጋይነት ከራሷ ታርቃ - አዕምሮዋን በአዕምሮዋ ፣ ልቧን በልቧ ተፋልማ - ጤሳ ፣ ነድዳ - አርራ ፣ ተከና - ከርራ፣ በግና - በአስፈሪው የሕይወት እሳት እንደወርቅ ተፈትና የተቀዳጀችው ድሷ እንጂ!»

«የአና ማስታወሻ የሚጠቁመን አንድ አቢይ ሐቅ አለ። ወዲህም አልን ወዲያም አልን በስተመጨረሻው የእኛ ሆኖ የሚቀረው የግል ታሪካችን ብቻ ነው። ስለሆነም በቁማችን ሳለን የግል ታሪካችንን የሰመረ ለማድረግ መክፈል የምንፈራው መስዋዕትነት ከቶም ሊኖር አይገባም!»

ሮጀር ሮዜንብላት

(Time, June 14, 1999)

«..... በእኔ አመለካከት አና ማለት - የራሷን ማንነት በራሷ መርምራ የጨረሰችና ስለራሷ ድክመትና ብርታት በቂ ግንዛቤ ያላት ፣ የዚህችን ዓለም የሕይወት ፈተና ለመወጣት ትችል ዘንድ የምትመካበት ከገዛ ራሷ ሌላ ማንምና ምንም እንደሌለ ጠንቅቃ የምታውቅ ፣ ይህ ቀረሽ በማይባል ደረጃ ራሷን የምታውቅና ወደዚች ምድር ያለምክንያት እንዳልመጣች አንዳች ሚስጥር የገባት ፣ እንዲሁም - ማናችንም ልንክደው የማንችለው ልዩ ስብዕና የተቸራት የክፍለ-ዘመናችን ክስተት ናት።»

«..... ስለ አና ዳያሪ በየጊዜው የነበሩኝን አመለካከቶች ወደኋላ እየከለሰኩ ስመለከታቸው ስለ አና ከሚነግሩኝ የበለጠ ስለራሴ እንስታዊ የተፈጥሮ እድገት ሂደት የሚነግሩኝ ይመስለኛል።»

«..... በበኩሌ የአናን ዳያሪ ካነበብኩና የአናን ገፅ-ባሕርይ ወክቼ በብሮድዌይ ቴያትር መድረክ ላይ ከወጣሁ በኋላ የጥንቷ ናታሊ አይደለሁም። ማመን ከምችለው በላይ ተለውጫለሁ። አና ፍራንክ እጅግ ብዙ ሚስጥሮችን ገልጻልኛለች።»

«..... አሁን ሕይወት የሚያስፈራና የሚያስጨንቅ ሽክም መሆኑ ቀርቶ ጭራሹን ፈገግ ልልበት የሚገባኝ ቀላል ጉዳይ እንደሆነ እየተከሰተልኝ መጥቷል። እና - አሁን በመጠኑም ቢሆን ራሴን ያወቅኩት ይመስለኛል - ዕድሜ ለአና ፍራንክ።»

«..... ጦርነት ፣ ብጥብጥ ፣ ሽብር ፣ ወዘተ. ከዓለማችን ከነአካቴው የሚወገድበት ጊዜ ይመጣል የሚል ግምት የለኝም። የሚመጣ ቢሆን እንኳን በቅርቡ አይሆንም። ስለዚህ - ስለ ጦርነትና ብጥብጥ ባሰብን ቁጥር ከዚያው ጎን ለጎን አና ፍራንክን ማስታወስ መልመድ አለብን። አዎ - ይህን ማድረግ ከቻልን ከጥላቻና ከጭካኔ ምንጊዜም ኪሣራ እንጂ ትርፍ ሊገኝ እንደማይችል ቀስ በቀስ እየተገነዘብን እንመጣለን።

ኮከብ ተዋናይት ናታሊ ፖርትማን

(Time, June 14, 1999)

መግቢያ

እና ትባላለች - ሙሉ ስሟ እና ፍራንክ። አሁን በሕይወት የለችም። በዚህች ዓለም ላይ በሥጋ የኖረችው ለ15 ዓመታት ከዘጠኝ ወራት ብቻ ነው። በአውሮጳውያኑ አቆጣጠር ከ1929 እስከ 1945 ዓ.ም። በመንፈስ ግን አሁንም አለች፤ ወደፊትም ትኖራለች።

በምዕራባውያኑ አቆጣጠር በትርቡ ባለፈውና በእኛም አቆጣጠር እየተጠናቀቀ ባለው ምእተ ዓመት የተለያዩ ታላላቅ ሰዎች የተለያዩ ታላላቅ ሥራዎችን ለዓለማችን አበርክተው አልፈዋል። እናም ከነኚህ መሀል «የክፍለ ዘመኑ ታላቅ ሰው» የሚለውን የማዕረጎች ሁሉ ማዕረግ ሊሰጠው የሚገባውን አንድ ሰው ለመምረጥ አያሌ ባለታላላቅ ገድሎች ሲንገዋለሉ ከቆዩ በኋላ እጅግ ጥቂት ሰዎች ብቻ ነጥረው በመለየት ለእጩነት ቀርበዋል። ታዲያ ለዚህ እጩነት ከቀረቡት ጥቂታን - ማለትም አልበርት አነስታይን፣ ሲግመንድ ፍሮይድ፣ ቻርለስ ዳርዊን፣ ሉዊ ፓስተር ወዘተ መሀል አንዲት የአሥራ አምስት ዓመት ልጃገረድ ናት ቢባል ማመን አይቸግርም?

እነ አነስታይን እነ ዳርዊን ምን እንደሰሩ ስለምናውቅ ለዚህ አቢይ የክብር ደረጃ ቢታጨ ሊገርመን አይችልም ይሆናል። ነገር ግን ይህች ልጃገረድ በምን ተዓምር ከእነኚህ ሀያላን ግለሰቦች ጌን ልትቆም እንደቻለች የማናችንም ጥያቄ እንደሚሆን አሙን ነው።

ለመሆኑ ይህች የአሥራ አምስት ዓመት ልጃገረድ ማናት? ምንስ ሰርታ ነው ለክፍለዘመኑ ታላቅ ሰውነቷ ለመታጨት የበቃችው?

ስሟ ከላይ እንደተጠቀሰው እና ፍራንክ ሲሆን እንደ ጤዛ ብት ብላ ከስም ባለችበት በዚህ አጭር የሕይወት ቆይታዋ ነው በእድሜ ልክ የትጋት ውጤታቸው ለዚህ ክብር ከታጨት ከእነ አነስታይን መደዳ ስሟ ቦታ የያዘው። ከዚህም አጭር ሕይወቷ ላይ በመጨረሻዎቹ ሁለት ዓመታት ማለትም ከአሥራ ሶስት ዓመቷ እስከ አሥራ አምስት ዓመቷ በሰራችው ለየት ያለ ሥራዋ ነው ለዚህ የበቃችው።

እና ፍራንክ የአጭር ሕይወቷ ጠርዝ በነበሩት በእነዚህ ሁለት ዓመታት ውስጥ ምን ጉድ ብትሰራ ነው ዓለማችንን ከለወጡት ጥቂት ልዩ ሰዎች ጌን «የክፍለ ዘመኑ ታላቅ ሰው» ለተሰኘው ክብር ሽሚያ የተሰለፈችው ...የሰራችውማ ዲያሪ ገፈች። አንድ ታላቅ ዲያሪ ገፈች። በቃ ይኸው ነው።

«ሳይኮላናሊስት» «የኢቪሊዩሽን ቲዎሪ» «የአንትራክስና የራቢስ ክትባት» ወዘተ እና «የአንዲት ልጃገረድ ዲያሪ»

አንድ አንዳንዶች አመለካከትም እንዲያውም የተቀሩት እጩዎች በሕይወት ቢኖሩ ኖሮ በፈቃዳቸው ራሳቸውን ከውድድሩ በማግለል ክብሩን ለአና ፍራንክ ይለቁላት ነበር።

ለመሆኑ አና ይህንን ለዓለም ሕዝብ የወል ንብረትነት የበቃና እሷንም የክፍለዘመኑ እንስት ፈርጥ ሊያሰኛት የቻለ ታላቅ ዲያሪ ለምን የትና በአንዴት ያለ ሁኔታ ልትጽፈው ቻለች?

አና ፍራንክ ከቤተሰቦቿ ጋር አምስተርዳም ሆላንድ ውስጥ ትኖር የነበረች አይሁድ ልጃገረድ ስትሆን፤ እንደ አውሮጦውያኑ አቆጣጠር ከ1938 እስከ 1945 ዓ.ም ናዚዎች በአይሁዶች ላይ ያደረጉት የጅምላ ጭፍጨፋ ካለቁት ስድስት ሚሊዮን አይሁዶች አንዷ ነች።

1943 ዓ.ም ላይ የናዚ ወታደሮች አምስተርዳም ውስጥ አገር ሰላም ብለው ይኖሩ የነበሩ አይሁዶችን ከየቤቶቻቸው እየለቀሙ ወደ አሽዊትና ወደሌሎች የግድያ ጣቢያዎች ማጋዝ ሲጀምሩ የአና ፍራንክ ቤተሰቦች ከግድያው ለማምለጥ ቀደም ብለው አዘጋጅተው ወደነበረው አንድ ሚስጥራዊ የመደበቂያ ሥፍራ ያመራሉ።

ይህ ሚስጥራዊ ቦታ የአና አባት አቶ ፍራንክ የአስመጪና ሳኪነት ቢዝነሱን ያካሂድበት በነበረ ሕንፃ ጣሪያ ላይ የሚገኝ ሲሆን፤ የፎቁ የላይኛው ወለል ኮርኒስ ትልቅ ተዳፋት ካለው የጣሪያው ክፍን ጋር ሲገናኝ በሚፈጠረው ድንኳን መሰል ከፍተት ለጊዜያዊ መጠለያ እንዲሆን አድርጎ የአና አባት ቀደም ብሎ በሚሰጥር ያዘጋጀው ነው።

የአና ፍራንክ ቤተሰቦች በቁጥር አራት ነበሩ፤ ማለትም ራሷ አና፤ አባቷ አቶ ፍራንክ፤ እናቷ ኤዲት ፍራንክ እና ታላቅ እህቷ ማርጌት ፍራንክ በሚስጥራዊው የመደበቂያ ሥፍራ ግን የአቶ ፍራንክ የሥራ ሽሪክ የነበረ አንድ ሰው ከነቤተሰቦቹ ተቀላቅሏቸው ነበር። ይህኛው ቤተሰብ ደግሞ በቁጥር ሶስት ነበር አባወራው ፒቲ ፋንዳን፤ ባለቤቱ ፔትሮኔላ ፋንዳን እና የ16 ዓመት ወንድ ልጃቸው ፒተር ፋንዳን። ከጥቂት ወራት በኋላ ደግሞ ዱሴል የሚባልና የጥርስ ሕክምና ባለሙያ የነበረ አንድ ሌላ ወዳጃቸው ተቀላቅሏቸው ነበር። ስለዚህ ሞትን ሸሽተው በዚያ ሚስጥራዊ ቦታ ተደብቀው የነበሩት ሰዎች ቁጥር በአጠቃላይ ስምንት ነበሩ ማለት ነው።

የእነዚህን መከራኛ ሰዎች ሕይወት ከምጽአቱ ለማዳን ሲሉ የራሳቸውን ሕይወት አደጋ ላይ ጥለው የነበሩ ሁለት ጀግና ሆላንዳውያን ነበሩ። አቶ ከሬለር እና ወይዘራት ሜፔ ይባላሉ። በአቶ ፍራንክ ቢሮ ውስጥ ተቀጥረው ይሰሩ የነበሩ ከመሆናቸውም በላይ የአቶ ፍራንክ የቅርብ ወዳጆቹ ነበሩ። በእነዚህ ሁለት ደጋግ ሆላንዳውያን አማካኝነት ነበር አምስተርዳም ከተማ ውስጥ በሚገኘው ሚስጥራዊው ቦታ የተደበቁት ሰዎች የአምላክ ፍጡራን ምግባቸውንም ሆነ ሌሎች የሚያስፈልጓቸውን ነገሮች የሚያገኙ ትና ውጪ እየተካሄደ ስለነበረው ማንኛውም ዓይነት ነገር ኢንፎርሜሽን የሚደርሳቸው።

በዚያ ክፉ ጊዜ እንኳንስ ለተደበቁ አይሁዶች ቀለብ ሲያመላልስ የተገኘ ይቅርና የተደበቁ አይሁዶች መኖራቸውን እያወቀ ለናዚዎች ሳይጠቁም የተረ ማንኛውም አውሮጳዊ ድርጊቱ በናዚ ሰዎች ከተደረሰበት የሚጠብቀው እጣ ያው የአይሁዶቹ ዓይነት ነበር። ታዲያ ይህንን አደጋ እያወቁ ነበር ሁለቱ ሆላንዳውያን በግዛ ሕይወታቸው ዋጋ የአናን ሕይወት ለማዳን ጥረት ያደርጉ የነበረው።

ወጣም ወረደ የነዚህ ሁለት ሰዎች ቀና ጥረትም ሆነ የሚስጥራዊው የመደበቂያ ሥፍራ ሚስጥራዊነት በስተመጨረሻው የአናን ሕይወት በናዚዎች እጅ ከመውደቅ ሊያስጥላቸው አልቻለም ነበር። ለሁለት ዓመት ተኩል ያህል እያንዳንዱ ኮሽታ እያስበረገገቻቸውና ከዛሬ ነገ ተያዘን የሚለው ስጋት ለአንዲት አፍታ ሳይለያቸው ከኖሩበት ከዚህ ሚስጥራዊ የመደበቂያ ቦታዎች በአንድ የተረገመ ቀን በናዚ ወታደሮች እየጉተቱ ከወጡ በኋላ የሞት ላንታቸውን ከፍተው የአይሁድ ያለህ እያሉ ወደሚጠባበቁት የግድያ ጣቢያዎች ተጫኑ።

በ1945 ዓ.ም ሁለተኛው የዓለም ጦርነት የተጠናቀቀበት ዓመት ሶስቱ ሀያላን የሚል ስም የተሰጣቸውና ጦራቸውን አዋህደው በሒትለር ላይ የዘመቱት ሩሲያ፣ አሜሪካና እንግሊዝ ናዚዎችን ድል ከነሱ በኋላ በየግድያ ጣቢያዎቹ እየተዘዋወሩ ናዚዎቹ የሕብረጦሩን በኖርማንዲ በኩል እየገፉ መምጣት ሲረዱ ገድለው ለመጨረስ ጊዜ እንደሌላቸው በማወቅ ጥለዋቸው የሸሹትን በጣት የሚቆጠሩና ሥጋቸው አልቆ በአጥንታቸው የቀሩ እጅግ ጥቂት አይሁዶችን ከየሞት ጣቢያው ካሰባሰቡ በኋላ አስፈላጊውን አስቸኳይ እርዳታ በመስጠት ሕይወታቸውን ለማትረፍ ቻሉ። ለዚህ ዳግም ውልደት ከታደሉት ጥቂታን አንዱ የአና እባት አቶ ፍራንክ ነበር በተረፈ አናን ጨምሮ በመደበቂያው ቦታ የምናውቃቸው የተቀሩት ሰባት ሰዎች ስድስት ሚሊዮን ወገኖቻቸው ወደወረዱበት እንጦሮጦስ ከመውረድ አላመለጡም።

ታዲያ የኋላ ኋላ ካልቀረሳቸው ሞት ብናመልጥ ብለው ለሁለት ዓመት ተኩል ያህል ጊዜ ለአንዲት ሰከንድ እንኳን ፀሐይ ሳያያቸው፣ ነፋስ ሳይነፍስባቸው፣ ዝናም ሳያረጥባቸው፣ ከፍጥረት ሁሉ ተነጥለው በመደበቂያ ቦታቸው ያሳለፉትን ለማመን የሚችግር ሰቆቃ በየጊዜው ትዝግብበት የነበረው ይህ ጉደኛ ዲያሪዋ ነው። እና ፍራንክን አብረዋት ወደ አፈር ከተመለሱ ስድስት ሚሊዮን ወገኖቿ መሃል ትንግሌን አግኝታ እንደገና በምድራችን ላይ ቦግ ብልጭ የምትል አንዲት ባለ ብሩህ ቀለማት እንስት ከከብ ለመሆን ያበቃት።

ከእያንዳንዱ የግድያ ጣቢያ ከነሕይወታቸው ለመገኘት ከታደሉት ጥቂት አይሁዶች ቀድሞ ወደየነበሩበት ከተማ እንዲመለሱ በተደረገው እንቅስቃሴ አማካኝነት ወደ አምስተርዳም የተመለሰው የእና አባት አቶ ፍራንክ ገና ከመድረሱ ነበር አምስተርዳም ከእንግዲህ ሊኖርባት የሚችልባት ከተማ እንዳልሆነች የተገነዘበው።

ወዲያ ወዲህ ባለ ቁጥር የሚያየው ነገር ሁሉ የሚያጭርበት መራር ትዝታ ሊቋቋመው የሚችለው ዓይነት አልነበረም። እናም አምስተርዳምን ለቅቆ መሄድ ምንም አማራጭ ያላገኘለት ጉዳይ ነበር። ይህን ከወሰነ በኋላ ለአንዴና ለመጨረሻ ጊዜ የሥራ ቦታውንና የመደበቂያ ሥፍራው የነበረውን ያንን ሚስጥራዊ ቦታ ለመሰናበት በሂደቡ ጊዜ ነበር እነሱ ከተወሰዱ በኋላ ናዚዎቹ ባደረጉት ብርበራ ምስቅልቅሉ በወጣው ክፍል ውስጥ በተዘረከረኩ ወረቀታወረቀቶች መሀል እንደዘበት ተሸገጦ የረባ ነገር አይመስል የነበረውን የእናን ዲያሪ ያገኘው።

በጊዜው ብርበራውን ካኪያሄዱት የናዚ ወታደሮች ዓይን እንዴት ሊያመልጥ እንደቻለ እስከዛሬ ድረስ አኒጋጋሪ የሆነው ይህ ዲያሪ እንዲያው በኪነጥበቡ ከባለዲያሪዋ አባት እጅ ከገባ በኋላ በዲያሪው ይዘት በእጅጉ የተመሰጠ የአቶ ፍራንክ የትርብ ጓደኞች ባደረጉት ያላሰለሰ ግፊት፣ የእና ማስታወሻ ለመጀመሪያ ጊዜ በ1947 ዓ.ም በደች ቋንቋ ለሕትመት በቃ ።

ብዙም ሳይቆይ በ1952 ዓ.ም በ ኢም ሙዮርት ደብልዴይ በተባለ ፀሐፊ (Anne Frank, The diary of A young girl) በሚል ርእስ ወደ እንግሊዝኛ ቋንቋ ተተርጉሞ ከታተመ በኋላ በአጭር ጊዜ ውስጥ ነበር የመላውን ዓለም ተልብ ለመቆጣጠር የቻለው። የ13 ዓመቷ ልጃገረድ የግል ማስታወሻ «የግል» መሆኑ ቀረና ተነብዖ ተነብዖ የሚይጠገብ የሕዝብ መጽሐፍ ሆነ። እጅግ ለበርካታ ጊዜ በተደጋጋሚ የመታተም እድል ካገኙ ጥቂት መሃሰፍት መሀል በዋነኛነት ተጠቃሽ

ሆነ። በመላው ዓለም በበርካታ ቋንቋዎች እየተተረጎመ ለመታተም ቻለ። «ይህን መጽሐፍ ያሳኩት የመግሥቱ መደርደሪያ ምሉእ ነው ለማለት አይቻልም» ተባለ።

ይህ የአና ማስታወሻ “Anne Frank, The Diary of A young girl” በሚል ርእስ ለመጀመሪያ ጊዜ ለሕትመት ከበቃበት ጊዜ ጀምሮ በእያንዳንዱ የድጋሚ ሕትመት ላይ እነ ፍዝሼልትን ጨምሮ የተለያዩ የዓለማችን ታላላቅ ሰዎች ለመጽሐፉ የመግቢያ ጽሑፍ የሚሆን አስተያየታቸውን ለገሱ።

በ1973 ዓ.ም የአና ማስታወሻ ለሃያ ዘጠነኛ ጊዜ በታተመ ጊዜ በመግቢያ ፀሐፊነት የተመረጠው የስቶርም ጀምሰን አስተያየት ነበር። ጀምሰን በአቀራረቡ ለየት ያለና እጅግ በሳልነቱ የማያነጋግር የሆነውን የመግቢያ ጽሑፍ የጀመረው ከዚህ እንደሚከተለው ነበር።

«...በአና ዕድሜ እንደ አና መሆን ልዩ ክስተት ነው። በአንድ በኩል በዕድሜዋ ከሚጠበቅባት እጅግ የላቀ ጨዋነትና ቁጥብነት የነበራት ሲሆን በሌላ በኩል ደግሞ የወደፊት እጣፈንታዋን በተመለከተ የነበራትን ገደብ የለሽ ራእይና ታላቅ ሰው የመሆን ፍላጎት ያለአንዳች መሸማቀቅ ለመግለጽ የሚያስችላት እርግጠኝነት የተቸራት ልጃገረድ ነበረች። በእርግጥም ዲያሪዋን ያነበበ ማንም ሰው የአና ራእይም ሆነ «ታላቅ ሰው የመሆን ፍላጎት» የተገነባበትን ጠንካራ መሰረት በቀላሉ መገንዘብ ይችላል። ሌላው ሌላው ሁሉ ይቅርና የሥነጽሑፍ ችሎታዋ አብሯት እንደተፈጠረ ጨርሶ የሚያጠያይቅ አይደለም።...»

አና ፍራንክ በአሥራ አምስት ዓመት ለጋ ዕድሜዋ የሕይወቷ ምእራፍ ከተደመደመበት እለት ጥቂት ቀደም ብለው በነበሩት ሁለት የጭንቅና የምጥ ዓመታት የፃፈችው ይህ ታሪክኛ ዲያሪዋ በመላው ዓለም የተሰራጨበት ፍጥነትና ስፋት እስከዛሬ ተመሳሳይ ያልተገኘለት ዓይነት ነው። ከሃምሳ በላይ በሚሆኑ የተለያዩ የዓለም ቋንቋዎች ለመተርጎም የበቃ ሲሆን በእንግሊዝኛ ቋንቋ ብቻ ብዙ ሚሊዮን ኮፒዎች ከአንባቢያን እጅ ለመግባት ችሏል። ከዚህም በላይ በየኮሌጁ፣ በየዩኒቨርሲቲው፣ በየጥበብ ተቋማቱ ሥልጠናቸውን ለሚያገባድዱ ተማሪዎች የምረቃ ጽሑፍ ተወዳጅ ርእስ መሆኑና የመላው ዓለም ታዋቂ የሥነጥበብ ዘርፍ ሐያሲያን ሁሉ ብዕሮቻቸውን አሸለው በታላቅ ሻምላ ሲከታተቱበት የኖሩበት ጉዳይ መሆኑ እንዳለ ሆኖ የሲኒማውንና የቴያትሩን ዘርፍም በአጭር ጊዜ ውስጥ መቆጣጠር የቻለ ነበር።

በ1959 ዓ.ም በጆርጅ ስቴቨንስ የተዘጋጀው ሲኒማ የአምስት አካዳሚ አዋርዶች ተሸላሚ ለመሆን በቅቷል። ከዚያ በፊት በ1957 ዓ.ም በብሮድዌይ ቴያትር የአና ማስታወሻ በተመሳሳይ ርዕስ ለመድረክ በበቃ ጊዜ ደግሞ የዓመቱ የፑልትዘር ንጋሪዝ ተሸላሚ ነበር።

እነሆ ከዚያን ጊዜ ወዲህ የአና ማስታወሻ 'ድራማ' በመላው ዓለም ባሉ ቴያትር ቤቶች በየራሳቸው ጊዜ በየገገራቸው ብሔራዊ ቋንቋ እየተተረጉመ ለመድረክ በበቃበት ሁሉ የቴአትር አፍቃሪያንን ስሜት ሲያምስ የኖረና ተፈቃሪነቱ በጊዜም ሆነ በቦታ የማይሻር መሆኑን በማያሻማ ሁኔታ ማረጋገጥ የቻለ ብቸኛ የክፍለዘመኑ ትራጂዲ ለመባል የበቃ ነው።

የአና ማስታወሻን በተመለከተ አንድ በተደጋጋሚ የሚነሳ አስገራሚ ነጥብ አለ። ይኸውም መጽሐፉን ባነበቡም ሆነ ድራማውን በተመለከቱ ሰዎች በሁሉም ባይባል እንኳን በአብዛኛዎቹ ላይ በዘለዓለማዊነት የሚያሳድረው የአመለካከት ለውጥ ነው። ይህ ሁኔታ ራሷን እና ፍራንክን ወክለው በሚተውኑቱ የየገገሩ ኮከብ እንስት ተዋንያን ላይ ደግሞ ይበልጥ ጉልቶ እንደሚታይ በጉዳዩ ላይ የተደረጉት ሰፊ ጥናቶች ያስረዳሉ። በ1997 እስከ 98 ዓ.ም በታላቁ ብሮድዌይ ቴያትር ለመድረክ በቅቶ በነበረ ጊዜ እና ፍራንክን ሆኖ የተወነኘው ተወዳጅ ወጣት የመድረክ ፈርጥ ናታሊ ፖርትማን ሰኔ 14 ቀን 1999 ዓ.ም ታትሞ ለወጣው የታይም መጽሔት የሰጠችውን ቃል በምሳሌነት ማየት ይቻላል።

"From teen to teen Thoughts from a young Actor by Natalie Portman" በሚል ርዕስ የታተመው የናታሊ ፖርትማን ሙሉ ቃል ከአና ማስታወሻ መሃል አንድ አጠር ያለ ሐረግ በመጥቀስ ይጀምራል።

«የሆዳቸውን ማን ያውቅላቸዋል እንጂ ከአዛውንቶች ይልቅ ወጣቶች ናቸው በብቸኝነት የሚጠቁት። ይህን አባባል የትኛው መጽሐፍ ላይ እንዳነበብኩት ትዝ አይለኝም። ግን ካነበብኩበት እለት ጀምሮ ቃላቱ አእምሮዬ ውስጥ እንደተሰነቀረ አለ። እናም እንደኔ እንደኔ አባባሉ ሙሉ በሙሉ እውነት ነው።» በዲያሪዋ ላይ ከሰፈሩት ሐረጎች መሃል ከላይ እንደተጠቀሰው ያሉትን ልብ ብለን ብንመረምር» በማለት ናታሊ ፖርትማን ትጀምራለች። «እና ፍራንክን በተመለከተ የሰፈነውን አጠቃላይ ዓለም አቀፍ አመለካከት ጥያቄ ውስጥ ገብቶ እናገኘዋለን። እና ፍራንክ በዙሪያዋ የምታያቸውን ክስተቶች ሁሉ መጨረሻቸው በጌ እንደሚሆን የምታምንና በድቅድቅ ጭለማ ውስጥ የምትፈነጥቅ መለኮታዊ ብርሃን ናት

የሚለውን የመላው ዓለም ሕዝብ የዋህ አመለካከት የሚያገለባብጥና ይበልጥ ሙሉነቱን በሆኑ ጥያቄዎች ውስጥ እንድንዋኝ የሚያደርጉን እውነታዎች በዚያው እንደወንጌል በምናየው ዲያሪዋ ላይ አዚያና እዚህ ሰፍረው ይገኛሉ። እና ፍራንክ ብዙ ጊዜ ከአንድ ጥብት ስሜት ወደሌላ ተቃራኒ ጥልቅ ስሜት ድንገት ስትወረወርና በተገራሪ ስሜቶች መሃል ስትዋኸት እናያታለን። ዲያሪዋን ባነበብን ቁጥር አንድ ሙሉ በሙሉ የተለየ እንዲያውም ቀደም ብሎ የተገነዘብነውን አመለካከት ግንባር ለግንባር የሚቃረን እንዲያም ሆኖ ግን ለራሱ በሁለት እግሩ ተረጋግቶ የቆመ አባባል እናገኛለን። ትዝ ይለኛል በአሥራ ሁለት ዓመቱ ገደማ ነበር ዲያሪዋን ለመጀመሪያ ጊዜ ያነበብኩት እና ያኔ የዲያሪውን ይዘት በተመለከተ ለእኔ ትልቁ ነጥብ መስሎ የታየኝ እና ከአባጅ ከአቶ ፍራንክ ጋር የነበራት በጣም የሚያጓጓና የሚያስተና የአባትና ልጅ ግንኙነት ነበር። ከዚያ በኋላ ዲያሪዋን እየደጋገምኩ ባነበብኩት ቁጥር ግን ትልቅ ነጥብ የምለው ነገር ከጊዜ ጋር እየተለዋወጠብኝ መጣ። ለምሳሌ 15 ዓመቱ ላይ ይበልጥ ቀልቤን የሳበው ጉዳይ እና ከፒተር ጋር የነበራት ለየት ያለ የጓደኝነት ግንኙነትና ዕለት ተዕለት እያጉነቆለ ሲመጣባት የሚታየው ፍትወታዊ ስሜት ነበር። 16 ዓመቱ ላይ በብርድዊይ ቴያትር የእና ፍራንክን ገወ ባሕርይ ወክዬ በተወንከበት ጊዜ በይበልጥ ተመስጫለሁ የነበሩት ባሕሪያቶች ደግሞ አልፎ አልፎ የሚታዩባት እንከናች ማለትም ስለራሷ የነበራት የተጋነነ ግምትና ግብዝነት፣ ግልፍተኝነት፣ ቦግ ብልጭ የሚል ስሜታዊነት፣ ወዘተ ነበሩ። አሁን 18 ዓመት ሊሞላኝ ጥቂት ሳምንታት ሲቀሩኝ ባደረግኩት እና ፍራንክን የማወቅ የቀን ከሌት ጥረት የገባኝ ሚስጥር ደግሞ ጨርሶ ከእስካሁኑ የተለየ ነው። አሁን በእኔ አመለካከት እና ማለት የራሷን ማንነት በራሷ መርምራ የጨረሰችና ስለ ራሷ ድክመትና ብርታት በቂ ግንዛቤ ያላት፣ የዚህችን ዓለም ኑሮ ለመወጣት ትችል ዘንድ የምትመክበት ከገዛ ራሷ ሌላ ምንምና ማንም እንደሌለ ጠንቅቃ የምታውቅ ይህ ቀረሽ በማይባል ደረጃ ራሷን የምታውቅና ወደዚህች ምድር ያለምክንያት እንዳልመጣች እንዳች ሚስጥር የገባት፣ እንዲሁም ማናችንም ልንክደው የማንችለው ልዩ ስብዕና የተቸራት የክፍለዘመናችን ክስተት ናት። ስለ እና ዲያሪ በየጊዜው የነበሩኝን አመለካከቶች ወደኋላ እየከለስኩ ስመለከታቸው ስለ እና ከሚነግሩኝ የበለጠ ስለ ራሴ እንስታዊ የተፈጥሮ ዕድገት ሂደት የሚነግሩኝ ይመስለኛል።

ከላይ ሲታዩ ስሜታዊ የሚመስሉ አስተሳሰቦቿንና ድርጊቶቿን እንኳን በዲያሪዋ ላይ የምትገልጽበት መንገድ ማንኛውም አንባቢ ራሱን በእና ፍራንክ ቦታ አስቀምጦ እኔስ ብሆን ከዚህ የተለየ ምን ማድረግ እችል ነበር ብሎ ራሱን

እንዲጠይቅ የሚያስገድድ ነው። ከዚህ ሌላ ግልጽነትና ቀጥተኛነት የተዋገደው የአፃፃፍ ዘይቤዋ ይመስለኛል። በአእምሮዋ ውስጥ እንደ ክረምት አግቢ ውርውር የሚሉባትን ቀለመ ብዙ ሰብአዊ ስሜቶች በቀላሉ ወደ ቃላት መለወጥ ያስቻላት። እውነት ለመናገር እና በጽሑፍ የገለፀቻቸውን እንዳንድ ጽንሰሃሳቦች እኔ ነኝ ያለና የበቃ የሥነጽሑፍ ሰው፣ እንኳን በጽሑፍ ሊገልፃቸው ቀርቶ በገዛ አእምሮው ውስጥ ሊያውጠነጥናቸው እንኳ የሚችገሩት ዓይነት ናቸው።

ለእናቷ የነበራት ፍቅር የቱን ያህል የደበዘዘ እንደሆነ፣ ዝነኛ ለመሆን የነበራትን ሥር የሰደደ ፍላጎት ወዘተ ሁሉ በዲያሪዋ ውስጥ የገለፀችበት መንገድ እጅግ ረቂቅና ቅንጣት የማያሸማቅቅ ዓይነት ነው። እና ይህ ዲያሪዋ እንድ ቀን ለሕትመት እንደሚበቃና ከዓለም እንባቢያን እጅ እንደሚገባ እርግጠኛ እንደነበረች በበኩሌ ቅንጣት ጥርጥር የለኝም። ይሁን እንጂ በዲያሪዋ ላይ በየጊዜው ታደርጋቸው በነበሩ እርማቶች እንኳን ከላይ እንደተጠቀሱት ያሉ ግልጽነቶችን በመጠኑም ቢሆን ለዘብ ለማድረግ ምንም ዓይነት ሙከራ አድርጋ ያለማወቁ የነበራትን በራስ መተማመን ይበልጥ ያገላግላል።

የእና ቃላት ከላይ ሲታዩ በጥሬው ከሚወክሉት ትርጉም ጀርባ እጅግ ውስብስብ ጽንሰ ሀሳቦችን ጠርንፈው የያዙ ናቸው። ሞትን ለማምለጥ ከቤተሰቦቿ ጋር በሚስጥራዊው የመደበቂያ ሥፍራቸው ባሳለፏቸው ሁለት ዓመታት ገብተውበት ስለነበረው ወጥመድና የዕለት ተዕለት ጭንቀት ለመግለጽ በዲያሪዋ ላይ ያሰፈረቻቸው ቃላት በየትኛውም የዓለም ክፍልና በየትኛውም ዘመን ለሚኖር የየትኛውም ዝርያ አባል ለሆነ ማንም ሰው የሚዋጡለት እውነታዎችን ያዘሉ ናቸው። በበኩሌ የእናን ዲያሪ ካነበብኩና የእናን ገፅ ባሕርይ ወክዬ በብሮድዌይ ቴያትር መድረክ ላይ ከወጣሁ በኋላ የጥንቷ ናታሊ አይደለሁም። ማመን ከምችለው በላይ ተለውጫለሁ። እና ፍራንክ ብዙ ሚስጥሮችን ገልጻልኛለች። ለምሳሌ ከታላላቆቹ ጋር መግባባት አልቻልኩም ማለት እኔ መጥፎ ልጅ ነኝ ማለት እንዳልሆነ አሳውቃለች። ወይ ደግሞ ከእንድ ከልቤ የማልወደው ከሚመስለኝ ወጣት ጋር ድንገት በተፈጠረ ፍቅር መሰል ትኩሳት ብለከፍ ስህተት ሰራሁ ብዬ ልመትበት የሚገባኝ ምንም ነገር እንደሌለ አሳይታለች። ከዚህ በተቃራኒውም የፈታችልኝ ሚስጥሮች አሉ። ለምሳሌ ለዚህች ዓለም እንዳች ጠ ቃሚ ነገር ሳልከውን፣ በዚህች ዓለም ኖራ ለማለፌ ምልክት የሚሆን አንዳች አቢይ ቁምነገር ሳልሰራ፣ ከዚህች ዓለም ማግኘት የሚገባኝን ፍቅር እንዲሁም የሕይወት ደስታ ሳላገኝ ወዘተ እሞት ይሆን ወይ? የሚለውና ዘወትር የሚያስጨንቀኝ ውስጣዊ ጥያቄ ጨርሶ ልጨነትበት የማይገባና ከእኔ ፍላጎትና

ቁጥጥር ውጪ በሆነ ልዩ ሀይል ፈቃድ የሚፈፀም እንደሆነ በግልጽ እንድንዘብላለን አስችላችኋለን። አሁን ሕይወት የሚያስፈራና የሚያስጨንቅ ሽክም መሆኑ ቀርቶ ጭራሹን ፈገግ ልልበት የሚገባኝ ቀላል ጉዳይ እንደሆነ እየተከሰተልኝ መጥቷል። ከዚህ በፊት እሸማቀቅባቸው የነበሩ እንደ መግነጢሳዊነት ፣ ፍቅር፣ ንጄት፣ ሐዘን እና ደስታ የመሳሰሉ ሰብአዊ ባሕሪያቶቼ ዳግም ትንሳኤ ተላብሰው በውስጤ በማንሰራራት ትክክለኛ ማንነቴንና ስሙኸው የኖርኩትን በራስ መተማመን እያገኘሁኝ ሲመጡ ይታወቀኛል። እና አሁን በመጠኑም ቢሆን ራሴን ያወቅሁት ይመስለኛል። ዕድሜ ለአና።

በእርግጥ እኔ አንድ ግለሰብ ነኝ። ነገር ግን መላው ዓለም ከዳር እስከዳር በዚህች ልጃገረድ ረቂቅ ስብዕና የተደመመ ስለመሆኑና ስሜቴን በክፈልም ቢሆን ስለመጋራቱ ጥርጥር የለኝም። እናም ለማጠቃለል ያህል አንድ ነገር ማለት እፈልጋለሁ። ጦርነት፣ ብጥብጥ ፣ ሽብር፣ ወዘተ ከዓለማችን ከነአካቴው የሚወገድበት ጊዜ ይመጣል የሚል ግምት የለኝም። የሚመጣ ቢሆን እንኳን በቅርቡ አይሆንም። ስለዚህ ስለ ጦርነትና ብጥብጥ ባሰብን ቁጥር ከዚያው ጉን ለጉን እና ፍራንክን ማስታወስ መልመድ አለብን። ይህን ማድረግ ከቻልን ከጥላቻና ከጭካኔ ምንጊዜም ኪሳራ እንጂ ትርፍ ሊገኝ እንደማይቻል ቀስ በቀስ እየተገነዘብን እንመጣለን። በዚያውም ስለ ሰው ልጅ ክብርና ስለፈጣሪም ሆነ ስለፍጡራኑ ቅዱስነት ደንታ ማጣቱ ዕለት ተዕለት እየባሰበት የሚመጣ በሚመስለው አለም ንጽህናችንን፣ ሰብአዊ ዋጋችንን፣ እንዲሁም ውስጣዊ ሰላማችንን ጠብቀን መቆየት መቻል የቱን ያህል አስፈላጊ እንደሆነ እንረዳለን። እና ፍራንክ በማስታወሻዋ ላይ ባሰፈረቻቸው ቃላት ምትሃታዊ ውበትና የነጠረ እውነትን የማንበባረቅ ሀይል፣ ጽልመት በወረሰው የሰው ልጅ ተፈጥሮ አማካኝነት ተጭኖባት የነበረውን አካላዊም ሆነ መንፈሳዊ መቃብር ፈንቅላ ትንሣዔን ለመግናፀፍ የቻለች የዓለማችን እውብ ክስተት ናት።»

«የአና ፍራንክ ስም ሲነሳ አብሮ የማይነሳ ሰብዓዊ ጉዳይ የለም ብሎ በእርግጠኝነት መናገር ይቻላል።» ይላል ሮጀር ሮዜንብላት ሰኔ 14/ 1999 በታይም መጽሔት ባወጣው ዕሑፉ። «ከዚህ በተጨማሪ -» ሲል ይቀጥላል ሮዜንብላት። «እና ፍራንክን በቅጡ ማወቅ አንድ መፅሐፍ ምን ያህል ጉልበት በውስጡ አምቆ ሊይዝ እንደሚችል ማወቅ ያስችላል። ከ1942 ጀምሮ በናዚዎች እጅ እስከወደቀችበት 1944 ዓ.ም. ባሉት የሁለት ዓመታት ጊዜ በፃፈችው ዲያሪ አማካኝነት ነበር እና ፍራንክ ሁለተኛው የዓለም ጦርነት ከፈጠራቸው ልዩና መቼም መረሳት ከማይችሉ ሁለት ግለሰቦች አንዷ ለመሆን የበቃችው። ሌላኛው እንግዲህ ያው ሂትለር መሆኑ ነው። አዎ - ሂትለርም የሕይወት መመሪያውንና አጠቃላይ እምነቱን ይፋ

ያደረገው በአንድ ወቅት ለእስር ተዳርጎ በነበረ ጊዜ በግፊውና በአጠቃላይ አቀራረቡ ፀረ-ሰው ይዘትን በመላበስ ተወዳዳሪ የለውም በሚባልለት አንድ መፅሐፍ ነበር። እናም - ሁለተኛው የዓለም ጦርነትም ሆነ በጊዜው በአይሁዶች ላይ ደርሶ የበነረው ምዕዓት መጀመሪያው አንድ መፅሐፍ ሲሆን መደምደሚያው ደግሞ አንድ ሌላ መፅሐፍ ነበር ማለት ይቻላል። የሂትለር Mein Kampf እና የእና The Diary of Anne Frank። እንዲያም ሆኖ የሁለቱ መፅሐፎች ፅሁፍ ፈንታ በጊዜ ሂደት እየጠራ መጣና የሂትለር Mein Kampf ዕለት ተዕለት እየደበዘዘ ሲሄድ የእና ዲያሪ በተቃራኒው እየደመቀ በመምጣት መቼም ይሁን መቼ የኋላ የኋላ ፍቅር በጥላቻ ላይ መንገሱ የማይቀር ለመሆኑ አንድ ሌላ ተጨማሪ ምስክር ሆነ። ልጃገረዲቱ እና ፍራንክም በታሪክ ተጨማሪ የሌላት ባለገድል ወጣት ለመሆን በቃች።»

«እና ፍራንክን ሳንወድ በግዳችን እንድናቃት የተገደድንበትን ያንን ተዓምረኛ ዲያሪዋን ዕፋ ያልነበረ ቢሆን እንኳን - » ይላል ጥቅምት 6/ 1997 በሲንቲያ አዲስ አማካኝነት ዘ ኑዩርከር መፅሔት ላይ ወጥቶ የነበረው ሌላው ፅሁፍ «በአንድም ሆነ በሌላ ምክንያት ከክፍለ ዘመኑ ዝነኛ ሰዎች መካከል አንዱ አድርገን ለመውሰድ መገደዳችን የማይቀርልን ጉዳይ ነበር። ምንም እንኳን አሁን እንደሚታየው ዓይነት የተጋነነ ሊሆን ባይችልም። ምክንያቱም - እና ፍራንክ ለሥነ ፅሁፍ የተፈጠረች ለመሆኗ ቅንጣት በማያጠራጥር ሁኔታ ዲያሪዋ ብቻ በቂ ምስክር ይሆናታል። 13 ዓመቷ ላይ እየታወቃት የመጣው በውስጧ የታመቀ ችሎታዋ በ15 ዓመቷ መገባደጃ ገደማ ሙሉ በሙሉ በቁጥጥሯ ሥር ውሎ ነበር ለማለት ይቻላል።»

በእርግጥም እና በዲያሪዋ መጀመሪያ ላይ እንደ ችግኝ ብት ትልና ገፅ በገፅ እያደገች እያደገች በመምጣት በዲያሪው በስተመጨረሻ ለማመን በሚያዳግት ሁኔታ እንደ ሺህ ዓመት ዋርካ ትገዛለች። እስቲ በዚያ ምዕዓታዊ የሕይወት ማዕበል ውስጥ ብቻዋን እጅግ በሚያስደንቅ ዕንፀት በምትቀዝፈው ጀልባዋ ላይ እንሳፈርና ከእና ፍራንክ ጋር ገብ እናድርግ ።

ቅዳሜ ሰኔ 20/ 1942

ባለፉት ጥቂት ቀናት ውስጥ ስለምንም ነገር አልገኛቸውም። ምክንያቱም ከሁሉም በፊት ስለወደፊቱ ዲያሪዬ ማሰብ ስለፈለግኩ ነው። በእርግጥ እንደኔ ዓይነቷ ደርሶ ባለዲያሪ ለመሆን ፊር ፊር ስትል ትንሽ ግር የሚል ጉዳይ እንደሆነ ይሰማኛል። ከዚህ በፊት ዲያሪ ጽፌ ያለማወቄ ብቻ ሳይሆን እኔም ሆኑ ሌላ ማንም ሰው አንዲት የአሥራ ሶስት ዓመት ውጫጭ የሆዴን ዘከዘከሁ ብላ ለምትቆጭራቸው አርቲ ቡርቲዎች ደንታ የሚኖረው አይመስለኝም። የሆነው ሆኖ - ጣመ አልጣመ እኔ ምን ቸገረኝ? መግፍ አፈልጋለሁ። ስለዚህም እፅፋለሁ። ከምንም በላይ የምፈልገው በትንሿ ልቤ መሃል ተቀብረው ያሉትን ነገሮች ሁሉ አውጥቼ መዘርገፍ ነው።

አንድ አባባል አለ። «ወረቀት ከሰው የበለጠ ትዕግስተኛ ነው» የሚል። አልፎ አልፎ ድብት ብለኝ ከምውልባቸው ቀናት በአንዱ ነበር ይሄ አባባል ድንገት ትዝ ያለኝ። ከሚገባው በላይ በተሰላቸ ስሜት ተውጮኝ አገጨን መዳፎቼ መሃል ቀብሬ ቁጭ ብዬ ነበር። በዚህ ሁኔታ ቤት ውስጥ ልቆይ ወይስ ወደ ውጪ ወጣ ብዬ ራሴን ላረጋጋ እንኳን መወሰን አልቻልኩም ነበር። አዎ - በእርግጥም ወረቀት ትዕግሥተኛ ለመሆኑ ምንም ጥርጥር የለውም። በዚህ ላይ ይህቺን «ዲያሪ» የሚል የክብር ሥም የተጎናፀፈችውንና በጠንካራና ውብ ልባድ ያጌጠችውን የከእንዲሁ ሚስተረኛዬን ለማንም ፍጡር እንደማሳሳየት ስለማውቅ ምንም ነገር ሳልደብቃት ሆዴ ያባውን ሁሉ ያለምንም ስጋት ልተነፍስላት እችላለሁ። ወንድም ይሁን ሴት - ትልቅም ይሁን ትንሹ - በጣም እውነተኛ ጓደኛ ካላገኘሁ በቀር ይቺን ዲያሪዬን ለማንም ላለማሳየት ወስኛለሁ። እና - አሁን ዲያሪ ለመግፍ ወዳነሳሳኝ ምክኒያት ልመልሰና - በቃ አለ አይደል? - ይህ ነው የምለው እውነተኛ የልብ ጓደኛ ስለሌለኝ ነው።

ሁኔታውን የበለጠ ግልፅ ማድረግ ያለብኝ ይመስለኛል። ምክንያቱም አንዲት የአሥራ ሶስት ዓመት ልጃገረድ የሰው ልጅ እንደጉንዳን በሚርመሰመስባት በዚህች ትልቅ ዓለም ውስጥ አየኖረች ብቸኝነት ውጦኛል ብትል ማንም አያምናታም። ስለዕውነት ለመናገር ነገሩም እንደዛ አይደለም። እጅግ በጣም ጥሩ ወላጆችና መልዕክ የሆኑ የአሥራ ስድስት ዓመት እህት ያለኝ ልጅ ነኝ። በተለመደው መለኪያ ቢመዘኑ «ጓደኞች» ሊባሉ የሚችሉ ከሰላላ ያላነሱ ሰዎች አውቃለሁ። በትምህርት ቤታችን ቅጥር ግቢም ሆነ በክፍላችን ውስጥ በየሄድኩበት አይተውኝ የማይጠግቡኝ ብዙ የወንድ ጓደኞች አሉኝ።

አክሱቶችና አጎቶችን ጨምሮ በርካታ ጥሩ ጥሩ ዘመዶች አሉኝ። ከቤተሰቦቼ ጋር የምኖርበት ቤት ይህ ጎደለው የማይባል የኮራ የደራ ነው። ብቻ በአጠቃላይ ምንም ነገር የጎደለኝ አልመስልም። ግን ይሄ ሁሉ እኔን ብቸኝነት እንዳይሰማኝ ሊያደርገኝ አልቻለም። ለምሳሌ ጓደኞቼን ብንወስድ - ሳት፣ ጨዋታ፣ ልፊያ፣ ቡረቃ፣ ወዘተ... አለቀ። ከዚህ ያለፈ ምንም ጠብ የሚል ነገር የለም። ከተለመደው ዕለታዊ ጉንዓ - አልፋ ወሬ ትንሽ እንኳን ወጣ ያለ ውይይት የሚጥማቸው ዓይነት አይደለም። አሁን በመሃላችን ያለውን እንደ ሸረራት ድር የሳሳ ግንኙነት የተሻለ ለማጠንከር የቱንም ያህል ብጥር ውጤት እንደማይኖረው ይታወቀኛል። ይሄ ነው የችግሪ ዋናው ሥረ መሰረቱ። ምናልባት ችግሩ ከኔም ሊሆን ይችላል። ወጣም ወረደ ችግሩ አለ። ማድረግ የምችለው ነገርም ያለ አይመስለኝም።

እንግዲህ - ከብዙ በጥቂቱ - ይህ ነው ፊቴን ወደ ዲያሬ እንዳዞር ያስገደደኝ። ታዲያ ይህች ዲያሪዬ ለረጅም ጊዜ ስመኛትና ስጠብቃት የነበረች ውድ የወደፊት ጓደኛዬ መሆኗ ነውና ብዙ ሰዎች ዲያሪያቸው ላይ እንደሚፅፏቸው ዓይነት ግልብ የዕለት ተዕለት ድርጊቶችና ሁኔታዎች ስቸከችከባት ልኖር አልፈልገም። ዲያሪዬ ራሷ ጓደኛዬ፣ አማካሪዬ፣ አጫዋቹ እንድትሆን ነው ዓላማዬ። እናም ለእንግዲሁ ዲያሪዬን «ኪቲ» ብዬ ሰይሜያታለሁ። ከውድ ኪቲ ጋር የውውይቲ መነሻ ይሆነኝም ዘንድ የእስካሁኑን ሕይወቴን በአባቴ በመግለፅ ልጀምር።

አባቴ በ36 ዓመት ዕድሜው እናቴን አገባት። በዚያን ጊዜ እሷ 25 ዓመቷ ነበር። ታላቅ እህቴ ማርጎት በ1926ዓ.ም. ፍራንክፊርት ውስጥ ተወለደች። ሰኔ 12 1926 ዓ.ም. ደግሞ እኔ ተከተልኩ። ዓይሁዶች እንደመሆናችንም የጀርመን ናዚዎችን ጥቃት ሸሽት በ1933 ዓ.ም. ወደ ሆላንድ ተሰደድን።

ከእኔ በስተቀር መላው ቤተሰቤ የሂትለር ፀረ-አይሁድ ሕግጋት እየፈጠሩብን ባለው ጫና መጨነቃቸው እየተባባሰ መጥቷል። በአጠቃላይ ሕይወት በሰቆቃ እየተሞላች ነው። በ1938 በመላው ዓይሁዶች ላይ ከተደረገው የንብረት ዘረፋና የድብደባ ዘመቻ (Pogrom) በኋላ ሁለት አጎቶቼ /የእናቴ ወንድሞች/ ወደ አሜሪካ ሸሹ። አሮጊቷ አያቴ ወደእኛ መጣች። የዛኔ 73 ዓመቷ ነበር። 1940ዓ.ም. ከግንቦት ወር በኋላ ነገሮች ሁሉ ይብሱን እየከፉ መጡ። መጀመሪያ ጦርነቱ፣ ከዚያ የሆላንድ ሸንፈትና ድርድሩ፣ በመጨረሻም ጀርመኖች ወደ ሆላንድ ዘልቀው ሃገሪቱን በቁጥጥር ሥር ማዋላቸው። በዚህ ጊዜ ነው የእኛ

የአይሁዶች ጣረ-ፍዳ በጉልህ መታየት የጀመረው። ስፍር ቁጥር የሌላቸው ፀረ - አይሁዶች መመሪያዎች በተከታታይ መግተልተል ጀመሩ። አይሁዶች በየደረሰብት ሁሉ አይሁድነታቸውን በቀላሉ መለየት ያስችል ዘንድ ቢጫውን የዳዊት ኮከብ በጉልህ በሚታይ ሁኔታ በልብሶቻቸው ላይ መለጠፍ አለባቸው - አይሁዶች በስክሌቶቻቸውን ማስረከብ አለባቸው - ለአይሁዶች በባቡርም ሆነ በአውቶብስ መሳሪያ ክልክል ነው፤ መኪና ማሽከርከርም እንዲሁ - አይሁዶች መገበያየት የሚችሉት ከቀኑ ዘጠኝ ሰዓት እስከ አሥራ አንድ ሰዓት ብቻ ሲሆን ይህንንም የሚያደርጉት «የአይሁዶች ሰቅ» የሚል ምልክት በተለጠፈባቸው ሰቆች ብቻ ነው - አይሁዶች ከምሽቱ ሁለት ሰዓት ላይ ሙሉ በሙሉ ወደየቤታቸው ከትተው መግባት አለባቸው - ሁለት ሰዓት ካለፈ ግን እንኳንስ ጎዳና ላይ የግቢ መናፈሻዎቻቸው ውስጥም ሆነ በረንዳዎቻቸው ላይ መታየት የለባቸውም - ቴያትር ቤቶች፣ ሲኒማ ቤቶች እና ማናቸውም ዓይነት የመዝናኛ ሥፍራዎች ለማንኛውም አይሁድ የተከለከለ ናቸው - ማንኛውም ዓይነት ግላዊም ሆነ ሕዝባዊ ስፖርት ለአይሁዶች የተከለከለ ነው - የመዋኛ ሰፍራዎች፣ የቴኒስ ሜዳዎች፣ የኳስ ሜዳዎች እንዲሁም ሌሎች ሌሎች የስፖርት ማዘውተሪያ ሥፍራዎች ሁሉ ለአይሁዶች ዝግ ናቸው - አይሁዶች ክርስቲያን ዘመዶቻቸውንም ሆነ ዓደኞቻቸውን መከላከል/መጠየቅ/ አይፈቀድላቸውም - አይሁዶች መማር የሚችሉት ለአይሁዶች በተመደቡ ትምህርት ቤቶች ብቻ ነው - እና እነዚህን የመሳሰሉ እጅግ ብዙ ክልካይ መመሪያዎች በእኛ በአይሁዶች ላይ ተደንገጉብን።

በአጠቃላይ አነጋገር ሥፍር ቁጥር በሌላቸው አጋጅ መመሪያዎች ተተበተብን። ይህን ማድረግ አትችሉም ይሉናል - ያንን ማድረግ አትችሉም ይሉናል - እንዲያም ሆኖ ህይወት ቀጠለች። ከሁሉም በላይ የተቸገርንበት ነገር ደግሞ ምንም ነገር ያለስጋት ማድረግ ያለመቻላን ነው። ምክንያቱም ምናልባት የተከለከለ ነገር ከሆነስ ብለን እንሸማቀቃለን። ብቻ በአጭሩ - ነፃነት ደህና ሰንብት ብለናል። ይሁን እንጂ አሁንም ቢሆን ነገሮች ከአቅም በላይ አልሆኑብንም።

1942 ዓ.ም. በጥር ወር አያቴ ሞተች። ምን ያህል ከአዕምሮም ሆነ ከልቤ ልትወጣልኝ እንደማትችልና ምን ያህል እወዳት እንደነበር ማንም መቼም ሊያውቅልኝ አይችልም።

በአዲሱ ሀረ-አይሁድ መመሪያ መሠረት ከ1932 ዓ.ም. ጀምሮ እማርበት የነበረውን ትምህርት ቤቱን መልቀቂያ የግድ ሆነና ከምወዳትና ከምትወደኝ መምህራን ወ/ሮ ኪ-ጋር እንባ ተራጭተን ተለያየን። በሰዓቱ ያዩን ሁሉ እጅግ አዘኑ። እንባችንንም ተጋሩ። በ1941 ዓ.ም. መጀመሪያ ላይ ከታላቅ እህቴ ከማርጎት ጋር በአይሁዶች ሁለተኛ ደረጃ ት/ቤት ተመዘገብን።

አራታችንን - ማለትም እኔን፣ ማርጎትን፣ እማማን፣ እና አባባን በተመለከተ ነገሮች እምብዛም አልከፉም ማለት ይቻላል። እና እስካሁን ያለሁት በዚህ መልኩ ነው።

እና ፍራንክ

እሁድ ጠዋት ሐምሌ 5 1942

ውድ ኪቲ -

..... በቀደምለታ ከአባባ ጋር ትንሿን አደባባይ እያቋረጥን ሳለን በቅርቡ ወደ አንድ ወደምንደበትበት ሥፍራ እንደምንሄድ ያወራልኝ ጀመር። ለምን ከአሁኑ ስለእንደዚህ ዓይነት ማሰብ እንደጀመረ ጠየኩት። «እንዴት መሰለሽ እና - » አለኝ። «እንደምታውቁው መደበቂያችን እንዲሆን ወደወሰነው ቦታ ምግብ፣ ልብሶችና የቤት ዕቃዎች ቀስ በቀስ እየላክን ስናጠራትም ይኸው ዓመት ገደማ ሆኖናል። ንብረቶቻችን በናዚዎች እንዲወሰዱብን አንፈልግም። በተለይ ደግሞ እኛ ራሳችን ከንስር ጥፍራቸው እንድንገባ አንፈልግም። ስለዚህ መጥተው ሳይዙን በፊት ራሳችን አስቀድመን መሰወር አለብን።»

«ግን አባባ - መቼ ነው ወደዚህ ወደምትለኝ ቦታ የምንሄደው?» ስል ጠየኩት። ከጥቂት ፋታ በኋላ ጥያቄዬን ሲመልስልኝ ሲሞክር የነበረው አንደበት ወትሮ ከማውቀው የተለየ መረር ያለ ከመሆኑ የተነሳ እንዳች ዓይነት ሥጋት በውስጤ እያደገ ሲመጣ ይሰማኝ ጀመር።

«ለማንኛውም አንቺ በዚህ ጉዳይ ራስሽን አታስጨንቂ። ሁሉንም ነገር እኛ እንደሚሆን እንደሚሆን እናደርጋለን። በቀረችሽ ጊዜ ውዱን የወጣትነት ህይወትሽን የምትችይውን ያህል እያጣጣምሽ ለመቆየት ሞክራ።» አለኝ ትከሻዬን ቸብ ቸብ እያደረገና ተጨማሪ ጥያቄ እንዳቀርብ ያለመፈለግ ዓይነት

የእርምጃውን ፍጥነት እየጨመረ። በቃ - ይኸው ነበር። ምንው ይህ የነገረኝ ነገር የሚሆንበት ጊዜ ፋቅ በሆነ

ያንቺው እና

ሐሙስ ሐምሌ 8 1942

ውድ ኪቲ -

በእሁድና በዛሬ መሃል ዓመታት ያለፉ ይመስላል። በእነዚህ አጭር ቀናት ውስጥ ብዙ ነገሮች ሆኑ። ልክ ዓለም በሙሉ ድብልቅልቁ የወጣ፣ ሰማይ የተደፋብን ነው የሚመስለው። ግን አሁንም በሕይወት አለሁ ኪቲ። አዎ - አባባም «ዋናው በሕይወት መቆየት ነው» ይላል።

አዎ ኪቲ - በእርግጥም በሕይወት አለሁ። ግን የትና እንዴት እንዳለሁ ለመጠየቅ አትሞክረ። በጭራሽ ሊገባሽ አይችልም። ስለዚህ በቀደም ማለትም እሁድ ዕለት ከሰዓት በኋላ የሆነውን በመንገር ልጀምርልሽ።

ከቀኑ ዘጠኝ ሰዓት ገደማ ላይ የሆነ ሰው የግቢ በራችንን መጥሪያ ደወለ። እኔ ግን ዘወትር ፀሐይ በምሞቅበት በረንዳችን ላይ እንደዘበበት ጋደም ብዬ መጽሐፍ እያነበብኩ ነበር። ስለዚህ የመጥሪያው ድምጽ አልተሰማኝም ነበር። ብዙም ሳይቆይ ማርኅት በኩሽና በር በኩል ወደኔ ብቅ አለች። በጣም የተደናገጠ ችበት ነገር እንዳለ ያስታውቅባት ነበር።

«አይገርምሽም እና?» አለችኝ የስሜቷ በድንገት መለዋወጥ እንደገባኝ ስታውቅ። «ናዚዎች እኮ ለአባባ የጥሪ ወረቀት ላኩለት። እማማ ስለሁኔታው አቶ ፋንዳንን ልታነጋግር ሂዳለች።» /«አቶ ፋንዳን» ማለት ከአባባ ጋራ በሽርክና የሚሠራና የአባባ የቅርብ ጓደኛ የሆነ ሆላንዳዊ ነው።/ ማርኅት የነገረችኝ ነገር በጣም አስደናገጠኝ። «የጥሪ ወረቀት ምን ማለት ነው? ከእኔ በቀር ሁላቸውም ትርጉሙን የሚያውቁት ይመስላል። የጥሪው ወረቀት የደረሰቸውን ሰዎች ወዴት እንደሚወስዱ ለመገመት ሞክርኩ። ስለማጎሪያ ጣቢያዎች ብዙ ሲባል ሰምቻለሁ። ታዲያ ዓይኖችን እያየ አባባን ወደ እነዚያ ወደተረገሙት ቦታ ሊወስዱት? - «መሃዱንማ በምንም ዓይነት አይሄድም።» አለችኝ ማርኅት። ግን የማረጋገጥ ዓይነት ይመስላል። «እማማኩ ወደ አቶ ፋንዳን የሄደው ስትል ማብራሪያዋን ቀጠለች።» «ወደ መደበቂያችን ቦታ በነገው ዕለት የምንቀሳቀስበት ሁኔታ

ለመወያየት ነው። ምክንያቱም አቶ ፋንዳንና ቤሰቦቻቸውም ከእኛ ጋር እንደሚደበቁ ነው ስምምነቱ። አንድ ላይ ሰባት ነን ማለት ነው።» ካለችን በኋላ በመገከላችን ተራራ የሚያህል ሀጥታ ነገሰ። ምንም ዓይነት ወሬ መቀጠል አልቻልንም። የአካለ ስንኩሳንን ጊዜያዊ መቆያ ለመጎብኘት ከሄደበት ስላልተመለሰውና ገና ጉዳን ስላልሰማው አባባ መጨነቅና የእማማን ከአቶ ፋንዳን ቤት መመለስ በጉጉት መጠበቅ ብቻ። በዚህ ላይ መቀቱ ከውጥረቱ ጋር ተዳምሮ ቁና ቁና ያስተነፍሰን ጀመር። ሀጥታውም ይብሱን እየገዘፈ እየገዘፈ መጣ።

በድንገት የበራችን መጥሪያ ደወል እንደገና ሮጠ። «ግሪ መሆን አለበት» አልኩና ወደ በሩ ላመራ ስል ማርጎት እጄን ያዝ አደረገችኝና «እንዳትከፍቺ» አለችኝ። ወዲያው ግን እማማና አቶ ፋንዳን ከግሪ ጋር እያወሩ ሲመጡ ሰማናቸው። እኛ ወደአለንበት ክፍል ዘለቁና በሩን ዘጉት። ከዚያ በኋላ የበሩ መጥሪያ ደወል በሮጠ ቁጥር ወይ እኔ ወይ ማርጎት ደረጃውን በዝግታ እንወርድና በበሩ ቀዳዳ እያራለቅን አባባ መሆን አለመሆኑን እናረጋግጣለን። ለሌላ ለማንም ሰው በሩን ላለመክፈት ማለት ነው።

አቶ ፋንዳን እማማን ለብቻዋ ሊያነጋግራት ስለፈለገ እኔና ማርጎት ክፍሉን ለቀን እንድንወጣ ተደረገ። መኝታ ክፍላችን ውስጥ ብቻችንን ስንሆን ማርጎት ከጥቂት በግልጽ ከሚታይባት የውክንብር ስሜት በኋላ አንድ ሚስጥር ሹክ አለችኝ። የጥሪ ወረቀቱ የመጣው ቅድም እንደነገረችኝ ለአባባ ላይሆን ለራሷ ለማርጎት እንደሆነ። ይብሱን አመዴ ቡን አለ። ከዚህ በፊት ተሰምቶኝ የማያውቅ ዓይነት የፍርሃት ስሜት በድንገት ወረረኝና ማልቀስ ጀመርኩ። ማርጎት ገና አስራ ስድስት ዓመቷ ነው እውነት በዚህ ዕድሜ ያሉ ልጃገረዶችንም ከቤተሰቦቻቸው ነጥለው ወደማጎሪያ ጣቢያ ይወስዳሉ ማለት ነው? ደግነቱ ፈጣሪ ይመስገን ማርጎት አትሔድም። እማማ ራሷ ይህንን ነው ያረጋገጠችልኝ። አባባም በቅርቡ ወደ መደበቂያ ቦታችን ስለመሔዳችን ሲነገረኝ ይህንኑ ማለቱ ነበረ ማለት ነው።

መደበቁን እሺ እንደበት። ግን የት ይሆን የምንሔደው? ምን ውስጥ ይሁን የምንደበቀው?— ከተማ ውስጥ?— ባላገር ውስጥ?— ቤት ውስጥ?— ዋሻ ውስጥ?— መቼ?— በእንዴት ያለ ሁኔታ?— በእንዴት ያለ ቦታ.....?

እነዚህ ለጊዜው ላነሳቸው ያልተፈቀዱልኝ ነገር ግን ለአፍታ እንኳን ከአሰምሮዬ አልወጣ ያሉኝ ጥያቄዎች ነበሩ። ወዲሁ እኔም ማርጎትም በጣም በጣም ያስፈልጉናል የምንላቸውን ነገሮች ብቻ በየራሳችን የትምህርት ቤት ቦርሳ

ውስጥ መከታተት ጀመርን። በመጀመሪያ በርሳዬ ውስጥ የከተትኩት ይህንን ዲያሪዬን ነበር። ከዚያ - የፀጉር መጠቅለያዎች፣ መግረቦች፣ መጽሐፎች፣ ማበጠሪያ፣ የቆዩ ደብዳቤዎች፣ ወዘተ..... ። ብቻ -ወደመደበቂያ ቦታዬ እየሄድኩ መሆኔን እያሰበኩ እዚያ ሊያስፈልጉኝ ይችላሉ ብዬ የገመትኳቸውን ነገሮች ሁሉ በበርሳዬ አጨቅኩ።

አሥራ አንድ ሰዓት ገደማ አባባም ከሄደበት መጣ። ብዙም ሳይቆይ ሜጤ መጣችና /ሜጤ ማለት ሌላኛዋ የአባባ የሥራ ሽሪክ ናት/ እንደጫማዎች፣ ቀሚሶች፣ ሹራቦች፣ የውስጥ ልብሶችና ስቶኪንጎችን የመሳሰሉላት ትናንሽ አልባላት በበርሳዋ ከታ ከያዘችልን በኋላ ማታ እንደምትመለስልን ቃል ገብታ ሄደች። ልክ እግሯ ወጣ እንዳለ ቤታችን እንደገና በፀጥታ ተዋጠ። ማንኛችንም እህል ብሎ ነገር መቅመስ አስጠላን። አንዳች አንግዳ ስሜት በሁላችንም ላይ ሰፍሮ ነበር።

የመኝታችን ሰዓት ሲቃረብ ከወትሮው የተለየ ዓይነት ድካም በሰራ አካላቴ ተሰማኝ። እናም ምንም እንኳን በአደገኩባት አልጋዬ ላይ የማሳልፋት የመጨረሻዋ ለሊት መሆኗን ባውቅም ገና ጋደም እንዳልኩ ድብን ያለ እንቅልፍ የወሰደኝ በማግስቱ ማለዳ አስራ አንድ ሰዓት ላይ እማማ ስትቀሰቅሰኝ ነበር የነቃሁት። ደግነቱ ቀኑ እንደትናንቱ አይሞቅም። እንዲያውም በስሱ እነደማካፋት ጀማምሮታል። ሁላችንም በልብስ ላይ ልብስ መደራረብ ጀመርን። ምክንያቱም በልብስ የተሞላ ሻንጣ አንጠልጥሎ መታየት ለማንም አይሁድ አደገኛ ስለሆነ የተቻለንን ያህል ደራርበን በመልበስ ከልብሶቻችን ቢያንስ ጥቂቱን ወደ አዲሱ ቦታችን ለመውሰድ ነው። እየደራረብን ሳለን ለሚያየን ግን ሰሜን ዋልታ ጫፍ ወደሚገኘው የበረዶ ቦታ ለመሔድ የምንዘጋጅ ነው የምንመስለው።

ይህ የተባለው «ሚስጥራዊ መደበቂያ»ችን የት ሊሆን እንደሚችል አሁንም አንዲት እንኳን ፍንጭ አላገኘሁም። ከእኔ በቀር ሁላቸውም ስለቦታው እንደሚያውቁ ግን እርግጠኛ ነኝ። ለማንኛውም ኪቲ - ከጠዋቱ አንድ ሰዓት ተኩል ላይ የእስከዛሬውን ቤታችንን በር ዘግተን ተንቀሳቀስን አልሻለሁ። በወጉ የተሰናበትኩት ፍጡር ቢኖር መርቲ /ትንሿ ድመቲ/ ብቻ ናት።

ግማሽ ኪሎ የሚሆን ሥጋና «ድመቲን አደራ» የሚል ማስታወሻ ኩሽና ውስጥ አስቀምጫለሁ። ቁርስ የበላንባቸው እቃዎች በየማጠቢያ ገንዳው እንደተዘረከረኩ አልጋዎቻችን ሌሊት እንዳደርጓቸው ሳይነጠፉ ብቻ ሁሉ

ነገር እንደተተረማመሰ ጥሉን መሢሳችንን በኋላ ቤቱን ለሚያዩት ጎረቤቶቻችን ምን ትርጉም ሊሰጣቸው እንደሚችል እንጃ። እኛ ግን ይህንን ትርጉም ቢሰጥ ያን ትርጉም ቢሰጥ ደንታችን አልነበረም። እኛ የፈለግነው ከፊታችን ከተጋረጠው አደጋ መሸሸ ብቻ ነው። በጊዜ ማምለጥና ወደሚስጥራዊው ቤታችን በሰላም መድረስ ብቻ! ሌላ ሌላው ሁሉ ለጊዜው የሚያሳስበን ጉዳይ አይደለም። በይ እንግዲህ ኪቲ - ለጊዜው ልሰናበትሽ። ስለዛሬው አዋዋላችን ደግሞ ነገ እቀጥልልሻለሁ።

ያንቺው እና

እርብ ሐምሌ 10/1942

ውድ ኪቲ

ያው ትናንት ጀምራለሽ እንደነበረው ቤታችንን ለቅቀን ከወጣን በኋላ በካፌያው መሃል የእግር ጉዟችንን ጀመርን። ይገርምሻል -የከፋቱ ክፋት ገና መሀል መንገድ ላይ እያለን ካፌያኑቱ ቀረና ዶፋን ለቀቀው። እያንዳንዳችን ምን ያህል ልብሶች እንደደራረብን ነግራለሁ። በዝናብ ስንርስ ደግሞ እንዴት እንደሚከብድ ይታይሽ። በዚህ ላይ በት/ቤት ቦርሳዎቻችንና በፌስታሎቻችን በጥድፊያ የጉሰጉስናቸውን ቅራቅንቦዎች አትርሺ።

ብቻ ምን አለፋሽ - ወደየሥራ ቦታቸው ለመድረስ በመኪናቸው ውርውር የሚሉት መንገደኞች ሁሉ በሀዘኔታ ይመለከቱ ነበር። ሊፍት ሊሰጡን ባለመቻላቸው ምን ያህል እንዳዘኑ ከፊታቸው ማንበብ ይቻላል። ምን ያድርጉ? በእያንዳንዳችን ልብሶች ላይ ቦግ ብሎ የሚታየው ቢጫ ኮከብ ምንም ዓይነት እርዳታ ሊያደርጉልን የሚፈቅድላቸው አልነበረም። በጊዜው ማንንም አይሁድ በምንም መልኩ ለመርዳት መሞከር የወንጀሎች ሁሉ ወንጀል ነው። እናም በዝናብ እየሾቅን መንገዳችንን ቀጠልን እልሻለሁ።

በዚህ የጥድፊያ ጉዞ መሀል ነበር እማማና አባባ ለመጀመሪያ ጊዜ ስለመደበቁያ ቦታችን ዝርዝር መረጃ ይሰጡኝ የጀመሩት። ለወራት ያህል ቀስ በቀስ ለኑሮ የሚያስፈልጉንን ቁሳቁሶች ወደዚሁ ቦታ ሲያጓዝሉ እንደቆዩ በዕቅዳቸው መሰረት ወደመደበቁያ ቦታችን የምንንቀሳቀሰው ሐምሌ 16 ቀን እንደነበረ ከታቀደው

ጊዜ አስቀድመን የተነሳነው ለማርጉት በደረሳት ድንገተኛ ጥሪ ምክንያት እንደሆነ፤ እናም ሙሉ በሙሉ የተደራጀ የመኖሪያ ሥፍራ ይጠብቀኛል ብዬ መገመት እንደሌለብኝ ይልቁንም አዲሱ ቦታችንን በምንፈልገው ዓይነት ተስማሚ ለማድረግ እንደደረስን የሚቻለንን ያህል ርብርብ ማድረግ እንደማኖርብን፤ ወዘተ እየተቀባበሉ አስረዱኝ።

አባባ የንግድ ሥራውን ከሚያካሂድበት ሕንፃ ስንደርስ ጥቂት ግራ እየገባኝ መጣ። ወደዚህ ቦታ መምጣታችን ለምን አስፈለገ? በዚህ በተጣበበ ሰዓት ጊዜ ማጥፋት አይሆንብንም? ምናልባት አባባ ለሰራተኞቹ መተው የፈለገው መልዕክት ይኖረው ይሆናል። ግን አራታችንም ከምንገተለተል አባባ ብቻውን ሊያደርገው አይችልም ነበር? ይህን ጥያቄዬን ብዙም ማሰላሰል ከመቻሌ በፊት ከጉዳዩ ጥግ በሚገኘው የአባባ መደብር ሰፋፊ መስታወቶች እሻግራ ወደ ውስጥ ስመለከት ሜቴን አየኋት። (ሜቴ ማለት ሌላኛዋ የአባባ የሥራ ሸሪክ ናት)

ወደ መደብሩ ዘለችን። በውስጡ ከሜቴ ሌላ ፍጡር አልነበረም። ገና ከመግባታችን አካልባ እየመራች በደረጃው ወደላይኛው ክፍል ወሰደችን። ሚስጥራዊው የመደበቂያ ሥፍራችን አታምኚኝም ኪቲ -እንኳንስ ለሰው ለእንስሳ መኖሪያ የሚሆን አይመስልም። አባባና ሜቴ እየተቀባበሉ ስለ እያንዳንዱ ክፍል አጠቃቀም ነገሩን። ስለ ሳሎናችን፤ ስለ መኝታ ቤቶቻችን፤ ስለ ኩሽናው፤ ስለ ሽንት ቤቱ-ብቻ እንዴት ብዬ እንደምገልጽልሽ እንጂ። ሳሎን ተብዬው ሳለፉት ጥቂት ወራት በየጊዜው ይላኩ በነበሩ የቁሳቁስ ካርቶኖች ጢም ብሏል። መኝታ ቤት የተባሉት ክፍሎች በእንሶላ ብርድልብስና ምንጣፍ ቁልሎች ተጨናንቀዋል። ወዲያውኑ የዕዳትና የማስተካከል ስራ ካልጀመርን አዳራችን የሰው ሳይሆን የእሪያ እንደሚሆን ጥርጥር የለውም። ይሄን ጉሮኖ የመሰለ ቤት ትርክምከሙን አስተካክሎ ቤት ፣ ቤት እንዲሸት ለማድረግ እንኳንስ አራታችን አርባ ሰው ቢረባረብበት የሚሳካ አይመስልም። ይባስ ብሎ ደግሞ እማማና ማርጉት እንዲት ጣታቸውን ማንቀሳቀስ የማያስችላቸው ዓይነት ድካም ተሳፍሮባቸዋል። ከነድካማቸው፣ ከነሥጋታቸው፣ እዚያው በዚያው መላሸቅ መጀመሩ በግልጽ ከነሚታየው መንፈሳቸው፣ ትርክምከሙ መሀል በነበሩትና ባልተነጠፉት አልጋዎች ላይ ፍንገል፣ ፍንገል አሉና በየራሳቸው ቅኝት ማንኮራፋት ጀመሩ። እንግዲህ የጽዳቱና የማስተካከሉ ኃላፊነት ማ ላይ እንደወደቀ መገመት እንደማያቅትሽ አምናለሁ ኪቲ። እኔና አባባ አንዳችን አንዳችንን እያበረታታን ሥራችንን ጀመርን።

ቀኑን ሙሉ ካርቶኖች ስናራግፍ፣ በየቁምሳጥኑ ልብሶች ስንሰቅል፣ በየግድግዳው ሚስጥሮች ስንመታ፣ ስንጠርግ፣ ስንወለውል፣ ብቻ ምን ልበልሽ - እንዲችው ስንፈጋ ዋልን። በዚህም በዚያም ብለን ያን ሌሊት ሁላችንም ንፁሕ አልጋ ውስጥ ለማሳለፍ ቻልን።

በሕይወቴ ውስጥ በድንገት ስለተከሰተው ከፍተኛ ለውጥ የማሰቢያ ጊዜ እንኳን አላገኘሁም ነበር። ለካ ወከባ ውስጥ መሆን ከገሳብ ያርቃል። ገና አረፍ ከማለቴ ስለራሴ ማሰብ ብጀምር ለመጀመሪያ ጊዜ ምን ጉድ ውስጥ እየገባሁ እንዳለሁና ገና ምን ጉድ እንደሚጠብቀኝ እየታወቀኝ መጣ።

ያንቺው አና

ቅዳሜ ሐምሌ 11/1942

ውድ ኪቲ

አባባ፣ እማማ፣ እና ማርጐት በየሩብ ሰዓቱ እየደወለ ሰዓት የሚነግረንን የዌስተርቶረን ባለማማ የከተማ ሰዓት የደወለ ድምጽ ሊለምዱት አልቻሉም። በደወለ ቁጥር ቆሊያቸው ግፍፍ ይላል። በተለይ የእማማን አትጠይቂኝ። ይገርምሻል-እኔ ግን ገና ከመጀመሪያው ነበር የወደድኩት። በተለይ ሌሊት ሌሊት ስለማው አንድ የልብ ጓደኛዬ የሚያጫውተኝ ዓይነት ሆኖ ነው የሚሰማኝ።

አገር አማን ብሎ ሲኖር የነበረ ሰው ድንገት ብድግ ብሎ ከአንድ ስርቻ ውስጥ ገብቶ ሲሰወር ምን ሊሰማው እንደሚችል ብነግርሽ እንደምትወጂ እገምታለሁ ኪቲ። ግን ልልሽ የምችለው አንድ ነገር ቢኖር ለኔ ለራሴ ገና በደንብ ግልጽ እንዳልሆነልኝ ነው። አንድ ነገር ግን በእርግጠኝነት ልነግርሽ እችላለሁ። ይሄን ቦታ መቼም ቢሆን እንደ ቤቴ ልቆጥረው የምችል አይመስለኝም። ይህን ስልሽ ግን ቦታውን ጠልቼዋለሁ ማለቴ አይደለም። እንደውም ባይገርምሽ ወደ አንድ ለየት ያለ የሽርሽር ቦታ የመጣሁ አድርጌ እየወሰድኩት ነው። ምናልባት ይህ አባባሌ ላይዋጥልሽ ይችል ይሆናል። ግን -እመኒኝ ኪቲ-ለኔ እንደዛ ነው እየተሰማኝ ያለው። ሚስጥራዊው የመደበቂያ ቦታችን በእርግጥም ለመደበቂያ የሰጠ ነው። ምንም እንኳን አንድ ጐኑ ያዘመመና አምክ እምክ የሚል ጊዜያዊ ትንፋሽ ያለው ቢሆንም በመላው አምስተርዳም -ኸረ እንደውም በመላው ሆላንድ

ልልሽ እችላለሁ - ሌላ እንዲህ ያለ ምቹ የመደበቂያ ሥፍራ ሊኖር ይችላል የሚል ዕምነት የለኝም።

ለእኔና ለማርጌት የተመደበችልን ትንሽ ክፍል መጀመሪያ ላይ እንዴት ወና እንደነበረች አትጠይቂኝ። የኋላ የኋላ ግን -ዕድሜ አባባ አስታውሶ ላመጣልኝ ፖስተሮቼ -ግድግዳው ላይ በሙቅ ለጥፌ ለጥፌ ክፍላችንን ክፍል አስመሰልኳት።

ማርጌትና እማማ አሁን በመጠኑም ቢሆን ዘና ማለት የጀመሩ ይመስላል። እማማ እንዲያውም ከመነቃቃቷ የተነሳ የመጀመሪያውን ሾርባዋን ለመቀቀል ጉድ ጉድ ማለት ጀመረች። ታዲያ ምን ያደርጋል ሁሉን ነገር ከታትታ ከጣደች በኋላ ነገረ ዓለሙን ሁሉ ረሳችውና ሳሎኑ ውስጥ ከነአባባ ጋር ቁጭ ብላ ወሬዋን ስትሰልቅ ሾርባ ተብዬው ውሃውን ጨርሶ፤ አተሩና ፎሶሊያው ከሰሎ እየጨሰ ጠበቃት። የመጀመሪያው ሾርባችን በኪሣራ መጠናቀቁ ሳያንስ ክላዩን ከድስቱ ለማላቀቅና ድስቷን ወደቀድሞ የንፅህና ይዘቱ ለመመለስ እማማ ታደርግ የነበረው ከንቱ ድካም በመጠኑም ቢሆን ሰላም ነፍጌን ነበር።

ትናንትና ማታ አራታችንም ከሥራችን ወደሚኙት ቢሮዎች በሚስጥራዊው ደረጃ ወረድንና ሬዲዮ ከፍተን ማዳመጥ ጀመርን። ከየት መጣ ሳልል ድንገት አንዳች ፍርሃት ተፀናወተች። የሬዲዮው ድምጽ እኛ ካለንበት አልፎ ቢወጣና የሆነ ሰው ቢሰማውስ የሚል። ወዲያውኑ አባባን ቢሮውን ለቅቀን ወደክፍላችን እንድንወጣ ተማዘንኩት። ያለምንም ማንገራገር ብድግ ብሎ እጁን ትከሻዬ ላይ ጣል ካደረገ በኋላ ደረጃውን መውጣት ስንጀምር እማማም በጊዜው የነበርኩበት የስጋት ስሜት ታወቃት መሰለኝ ወዲያውኑ ተነስታ ተከተለችን።

ወደ መደበቂያ ቦታችን ከመጣንባት ዕለት ጀምሮ የምንሰጋባቸው ሌሎች ሌሎች ነገሮችም ነበሩ። ለምሳሌ-በሚስጥራዊው ቤታችን ወዲያ ወዲህ ጉድ ጉድ ስንል ጉረቤቶቻችን ይሰሙን ወይ ያዩን ይሆን ወይ? የሚል። በእርግጥ ገና በመጀመሪያው ዕለት ነበር ለየመስኮቶቼ መጋረጃ ያዘጋጀንላቸው። ስለ ዕውነት ለመናገር «መጋረጃ» የሚለው ሥም እንኳን ይበዛባቸዋል። የተለያዩ ቀለም፣ የተለያዩ ዲዛይን፣ እንዲሁም የተለያዩ የመወፈርና የመላላት፣ የመሻከርና የመለስለስ፣ ወዘተ የጨርቃጨርቅ ባሕሪያት የሚታደባቸውና እኔም ሆንኩ አባባ ጨርሶ በማናውቀው የሰፊት ሙያ ገብተን እንደነገሩ ያዘጋጀናቸው ዘባተሎዎች ናቸው ቢባሉ ላይሻል አይቀርም። ወጣም ወረደ መስኮቶቻችንን ሸፍነውልናል።

በዚህ ላይ እንዳሻን የምንከፍታቸውና እንዳሻን የምንዘጋቸው ዓይነት አድርገን አይደለም የሰቀልናቸው። ይህን ጊዜያዊ ምሽጋችንን ለቅቀን እስከምንወጣ ደግሞ ሳይላወሱ ከግድግዳው ጋር በሚስማር ስለቸነከርናቸው ባሉበት ሁኔታ ይቆዩ ዘንድ የግድ ነው። ታዲያ እነዚህን «መጋረጃ» ከማለት «የጨርቅ ግድግዳ» ማለት ከጥያቄ ሳያድን ይቀራል?

ስለሚስጥራዊነቱ እነ አባባ በእርግጠኝነት ብዙ የሚሉለት ይህ ጊዜያዊ መደበቂያችን ለእኔ ደግሞ እያደር ሚስጥራዊነቱ እያሳሰበኝ መጥቷል። በስተቀኛችን ያለው ሕንፃ ከላይ እስከታች ባሉት ወለሎች ላይ ቀኑን ሙሉ ለአፍታ የማይረግብ ቢዝነስ የሚጣጣፍበትና ዕልፍ አዕላፍ ሰዎች የሚርመሰመሱበት ነው። በስተግራችን ደግሞ እንድ የቤት ዕቃዎች የሚያመርት ድርጅት እምብዛም የማይተናነስ ግርግር ሲፈጥር ይውላል። ይህ ማለት ጥንቃቄ ማድረግ ያለብን ወደታች ብቻ ሳይሆን ወደ ግራና ወደቀኝም ነው ማለት ነው። በእርግጥ ከሥራ ሰዓት ውጪ አንድም ዝር የሚል ሰው እንደማይኖርባቸው አባባ ነግሮናል። እንዲያም ቢሆን አንድ የሚያሳስበኝ ነገር አለ። ጠጣር ነገሮች ድምጽን በጥሩ ሁኔታ እንደሚያስተላልፉ አውቃለሁ። ግድግዳዎች ደግሞ ጠጣሮች ናቸው። ታዲያ ድምፆቻችን በግድግዳዎቹ አማካኝነት ወደሚቀጥሉት ሕንፃዎች የማይተላለፉበት ምን ምክንያት አለ?

ሥጋቱ የተጋነነ ሊመስልሽ ይችላል ኪቲ። ግን የእኔ ብቻ እንደይመስልሽ። የሁላችንም ነው። ማርጌት ክፉኛ የሚያስል በሽታ ይሟታል። ሳል ደግሞ በፍላጎት ሊቆጣጠሩት የሚቻል ጉዳይ እንዳልሆነ ሁላችንም እናውቃለን። ያም ሆኖ ለማርጌት የማሳያ ሰዓቶች መደብንላትና ከተፈቀደላት ሰዓት ውጪ እንዳታስል ዝቅናት። ይህን ማድረግ ከአትሟ በላይ መሆኑን ስናውቅ ደግሞ «ኮዴይን» የተባለውን የሳል ኪኒን አንድ አገር ፍሬ እስጥናት። እንገርም? ኪቲ?

የሚቀጥለው ማክሰኞ አቶ ፋንዳን ባለቤታቸውንና ብቸኛ ወንድ ልጃቸው ፒተርን ይዘው ወደ እኛ ይመጣሉ። ባለፈው እንደገርኩሽ ይህን የመደበቂያ ቦታችንን የሚጋሩን ሶስት ሰዎች እነሱ ናቸው። ታዲያ ማክሰኞ እንዴት እየናፈቀኝ እንዳለ አትጠይቁኝ ኪቲ። የእነዚህ ሰዎች መምጣት ቢያንስ አሁን እየዋጠን ያለውን አስፈሪ ፀጥታ ይሰብረው ይሆናል የሚል ግምት አለኝ። ከምንም፣ ከምንም በላይ ቀንም ሆነ ሌሊት እያሰጨነቀኝ ያለው ፀጥታውና የብቸኝነት ስሜቱ ነው።

ኪቲ - ወደ ውጭ መውጣትና መተንፈስ ያለመቻል ምን ያህል የሚጨንቅ ነገር እንደሆነ ልነግርሽ አልችልም። በዚህ ላይ ናዚዎች ከአሁን አሁን ብዛሬ ነገ-አግኝተው ገደሉን የሚለው የየደቂቃው ጭንቀቱ ሥጋዬን እየጨረሰው ነው። ምነው ይህ የሚሆንበት ጊዜ በረዘመና ቢያንስ ከአንቺ ጋር እያወራሁ በከረምኩ። በይ ቻው ተጠራሁ።

ያንቺው አና

አርብ ነሐሴ 14/1942

ውድ ኪቲ -

አንድ ወር ሙሉ ዘጋሁሽ አይደል? አትፍረጂብኝ። ስለ እውነት ለመናገር ይህ ያለንበት ቤትም ሆነ ያለንበት ሁኔታ ምንም አዲስ ነገር የማይከሰትበትና እጅግ በሚያታክት ድግግሞሽ የተሞላ ከመሆኑ የተነሳ ላወራሽ የሚገባኝ ለየት ያለ ጉዳይ በየዕለቱ ማግኘት ስላልተቻለኝ ነው። አቶ ፋንዳን ከባለቤታቸውና ከአንድያ ወንድ ልጃቸው ጋር ሐምሌ 13 ቀን መጡና ተቀላቀሉን። እንጠብቃቸው የነበረው ግን ከአንድ ቀን በኋላ ማለትም ሐምሌ 14 ቀን ነበር። ነገር ግን ከፕሮግራማቸው አንድ ቀን ቀድመው እንዲነሱ ያስገደዳቸው ጉዳይ ተከሰተ። ከቤታቸው በስተግራና በስተቀኝ ያሉት ቤተሰቦች ሐምሌ 13 እና 16 እንዲቀርቡ ከናዚዎች ጥሪ ደረሳቸው። በዚህ ምክንያት እነ አቶ ፋንዳን ስጋት ስለገባቸው አንድ ቀን ቀድመው ተነሱ። እውነታቸውን ነው በአንድ ቀን ከመቀደም አንድ ቀን መቅደም ይሻላል።

ልጃቸው ፒተር ገና 16 ዓመቱን አልጨረሰም። ሲበዛ ጭምትና ፈዛዛ ነገር ነው፤ የረባ ጓደኛ ይሆነኛል ብዬ አልጠብቅም። ድመቱን (ሞሽ ይባላል) ይዞ መምጣቱን ይልቅ ወድጄለታለሁ።

ያንቺው አና

አርብ ነሐሴ 21/1942

ውድ ኪቲ

...ስሞኑን ንባብም ሆነ ጥናት እንቢ እያለኝ ነው። እስከ መስከረም ለራሴ የዕረፍት ፈቃድ ልሰጥ ወስኛለሁ። የዛኔ አባባም እንደሚያስጠናኝ ተስማምተናል። ከአሁኑ ምን ያህል ነገሮች መርሳት እንደጀመርኩ ሳስበው ስጋት ገባኝ። ኑሯችን ምንም ለውጥ አይታይበትም። እኔና አቶ ፋንዳን ሳንጣላ ውለን አናውቅም ማለት ይቻላል። በተቃራኒው ማርጌትን ግን እንደነፍሱ ነው የሚወዳት። እማማ አንዳንዴ ለምን እንደ ሕፃን እንደምታየኝ አይገባኝም። ከምንም በላይ የሚያስጠላኝ ነገሯ ይህ ነው። በተረፈ ነገሮች እምብዛም አልከፉም። ፒተርን አሁንም ልወድለት የምችለው ነገር ማግኘት አልቻልኩም። በጣም ልዝዝ ያለ ጉድ ነው። አብዛኛውን ጊዜ አልጋው ላይ ሲንደባለል ወይ ከድመቱ ጋር ሲተሻሽ ነው የሚያሳልፈው። ያልታደለ ለዛ ቢስ!

ያንቺው እና

ሐሙስ መስከረም 2/1942

ውድ ኪቲ

አቶ ፋንዳንና ወ/ሮ ፋንዳን አድርገውት የነበረውን ዱላ ቀረሽ ፀብ ልገልጽልሽ አልችልም። ትልልቅ ሰዎች እንዲህ ሲጨቃጨቁና ሲሰዳደቡ በሕይወቴ አይቼ አላውቅም። እማማና አባባ እንኳንስ ሊጣሉ መግባባት ያቃተቸው ቀን ትዝ አይለኝም። ደግሞኮ ኪቲ እንደዛ የሚነታረኩበትን ጉዳይ ብታውቁው ገርሞሽ አታባሪም። ምንም በማይረባ ነገር ነው ላንቃቸው እስኪበጠስ የሚጫጫሁት። ብቻ አያምጣው ነው ኪቲ።

በእማማና በወ/ሮ ፋንዳን መሃል ያለው ግንኙነትም ቀላል የሚኮስኩስ እንዳይመስልሽ። በቋፍ ተቻችለው ነው ያሉት። ለምሳሌ አንዱን ልጥቀስልሽ። የመኝታ ጨርቃጨርቆቻችን በጋራ ከሚቀመጡበት ቁምሳጥን ውስጥ ወ/ሮ ፋንዳን ሶስቱንም አንሶላዎቿን አውጥታ ክፍሏ ውስጥ ደብቃለች። የእማማ አንሶላዎች ለሁላችንም ይበቃል በሚል አጉል ብልጠት። ታዲያ እማማም የወ/ሮ ፋንዳንን

«ቅዱስ» አርአያ ተከተለችልላ! ያን ዕለት አልጋ ሊገጠፍ ሲል ምን ሊፈጠር እንደሚችል ራስሽ ገምቼው።

የምግብ ማቅረቢያ ዕቃዎችን በተመለከተም ያው ነው። የኛዎቹን የት «ደብቀን» የሲን ብቻ እንደምንጠቀም ሊገባት ያልቻለ ነገር ነው። አውጥታ ለመጠቀም ያልፈለገችበት ቦታ ያለ እንዳይመስልሽ። እጅሬ አማማ ታዲያ እንዳለህ ሆኖ ዝም ትላለች። እኔ ደግሞ ጥሎብኝ ዕቃ መስበር ሥራዬ ሆኗል። ትናንትና የወ/ሮ ፋንዳንን የሾርባ ሰሐን ከሰከሰከላት። አለኝ የምትለው የሸከላ ዕቃ ነበር። «ውይ! ውይ አንቺ የማትረቢ ቀልበ ቢስ» ስትል አምባረቀችብኝ። «እንደው መቼ ይሆን ከቀልብሽ የምትሆኒው? አንድ የሾርባ ዕቃ ቢተርፈኝ እሱኑ አመድ ታረጊው?» ባየሻት ኪቲቢቷ የተቃጠለባት ነው የምትመስለው።

አቶ ፋንዳን በተቃራኒው በጣም እየተመቸኝ መጥቷል። በተለይ ይሄን ሰሞን እጅና ጓንት ሆነናል። ያዝልቅልን እንጂ። አማማ ባሬ ጠዋትም እንደገና እኝ እኝ ስትልብኝ አረፈደች። ይሄ ነገሯ እንዴት እየታከተኝ እንደመጣ ቢገባት ምናለበት። አመለካከታችን አንድ አቅጣጫ ሊይዝ የሚችልበት ጊዜ አንድ ቀን ይመጣ ይሆናል የሚል ተስፋ እንኳን በውስጤ የለም። ባለፈው ሳምንት አሰልቼውን የኑሮ ድግግሞሽ በመጠኑም ቢሆን ሰበር ያደረገልን አንድ ነገር ተከስቶ ነበር። ጉዳዩ ስለ ሴቶች የተፃፈ አንድ መጽሐፍና ፒተርን ይመለከታል። ከዚያ በፊት አንድ ነገር ግልጽ ላድርግልሽ። እኔን በተመለከተ ማንበብ የሚፈቀዱልኝና የማይፈቀዱልኝ መጽሐፎች አሉ። እኔም ሕጉን ተቀብዬ የሚፈቀዱልኝን ብቻ ነው የማንበው። ማርጉትና ፒተር ግን አቶ ክሬለር የሚያውሰንን መግለፍት ሁሉ ያለአንዳች ገደብ ማንበብ ይችላሉ። ይህን ስለ ሴቶች የተፃፈ መጽሐፍ አባወራዎቻችን ለምን አጠቃላይ ማስተባበል እንዳደረጉበት ግልጽ አልሆነልኝም። «የተከለከለ ፍሬ» እንደሚባለው የመጽሐፉ ሚስጥር በተለይ ለፒተር ቁርጠት ሆነበት። ምን ጉድ ቢፃፍበት ነው ቢያንስ ለእሱና ለማርጉት ሊፈቀድ ያልቻለው? አሳቻ ጊዜ ሲጠብቅ የቆየው ፒተር እናቱ ከታችኛው ክፍል በጨዋታ መጠመጃን ካጣራ በኋላ መጽሐፍየውን ላፍ አድርጎ ኮርኒሱ ውስጥ ገባና ከግዳዩ ጋር መሸገ። ለሚተጥሉት ጥቂት ቀናት እንዲሁ ሲያደርግ ቆየ። እናቱ እያደረገ ያለውን ነገር ደርሳበታለች። ነገር ግን አላልፋ ልትሰጠው አልፈለገችም መሰለኝ አይታ እንዳለሁ ሆነችለት። ይሁን እንጂ ብዙም ሳይቆይ ፒተር ከተከለከለው ፍሬ ከአባቱ እጅ ወደቀ። አቶ ፋንዳን በፒተር «ብልግና» እንዴት እንዳለደ አትጠይቁኝ። እጅ ከፍንጅ በተያዘው ልጅ ላይ እንደአንዳች ከወረደበትና

መጽሐፉን ከነጠቀው በኋላ ወደዚህ መጽሐፍ ደግሞ ዝር እንዳይል ጥብቅ ማስጠንቀቂያ አስተላልፎ በድል ስሜት ዓይነት ወዲያ ወዲህ አየተንጉማለለ ራሱን ማረጋገጥ ጀመረ። አዋቂ ተብዬዎቹ የሚሰሩትን ስህተት አየሽልኝ ኪቲ? - አቶ ፋንዳን በሱ ቤት የአባትነት ኃላፊነቱን ተወጥቶ ልቡ ውልቅ ብሏል። ቀድሞ ነገር መከልከል ለምን አስፈለገ? ቢባል አቶ ፋንዳን በቂ መልስ የሚኖረው አይመስለኝም። በዚህ ላይ አንድ ነገር ያለበቂ ምክንያት ሲከልከል ምን ያህል እንደሚያጓጓ እንዴት መገመት አይችልም? ወጣም ወረደ የፒተር ጉጉት ይብሱን ተሟሟፈ አልሻለሁ። የመጣው ይምጣ እንጂ መጽሐፉን ለመጨረስ ክፉኛ ቆረጠ። እናም ያንን ጉደኛ መጽሐፍ መልሶ በእጁ ሊያስገባ የሚችልበትን መንገድ ብቻ ከማውጣት ሌላ ብትጠራው አይሰማሽም። ወ/ሮ ፋንዳን እማማን ስለመጽሐፉ ምን አስተያየት እንዳላት ጠየቀቻት። እማማ ጥቂት አቅማማችና «እውነት ለመናገር እኔ በበኩሌ እናን እንጂ ማርጌትን በተመለከተ አብዛኛዎቹን መጽሐፍ ብታነብ ግድ የለኝም» አለችና የአፍታ ፋታ ከወሰደች በኋላ በማከታተል «ይሄኛውን መጽሐፍ ግን ማርጌትም ብትሆን እንድታነበው ፈቃደኛ አይደለሁም።» በማለት ቁርጠኛ አቋማን ገለፀች።

ይህ በእንዲህ እንዳለ ፒተር ስለእሱም ሆነ ስለመጽሐፉ ክትትል ሊያደርግ የሚችል ማንም ሰው የማይኖርበትን ሰዓት ሲያጠና ከቆየ በኋላ አንድ አመቺ ሰዓት አገኘ። ከምሽቱ አንድ ሰዓት እስከ ሁለት ሰዓት ተኩል። ሁሉም ወደታችኛዎቹ ቢሮዎች ወርደው ራዲዮ የሚያዳምጡበት ሰዓት። የዚያኑ ምሽት አንድ ሰዓት ተኩል ሲሆንና ግራ ንፁህ ፣ ቀኝ ንፁሕ ሲሆንለት የተከለከለውን ፍሬና ባትሪ ይዞ ወደ ኮርኒሱ! በእቅዱ መሰረት ከሁለት ሰዓት ተኩል በፊት ወርዶ ነገሮችን ወደያነበሩበት መመለስ ነበረበት። ነገር ግን መጽሐፉ እንዲህ በቀላል የሚያቋርጡት ዓይነት አልነበረምና ኩቴ ሰምቶ ድንገት የባነነው ምስኪን ፒተር ከኮርኒሱ ውስጥ ዘልሎ ሲወርድ ከአባቱ ጋር ፊትለፊት ተፋጠጠ። አሁንም እጅ ከፍንጅ... ኪቲ-ከዚህ በኋላ ሊፈጠር የሚችለውን ነገር እኔ ከምነግርሽ አንቺው ብትገምቺ ወደድኩ።

ያንቺው እና

ሰኞ መስከረም 21/1942

ውድ ኪቲ

ዛሬ የምነግርሽ እኛን በተመለከተ ጠቅላላ ያለ ዜና ነው። ከየት እንደምጀምርልሽ ግን እንጃ። ወ/ሮ ፋንዳን - አዎ - ከሷ ልጀምርልሽ። ወ/ሮ ፋንዳን ማለት እንዴት ያለችዋል አስቸጋሪ ሴት መሰለችሽ። በፍፁም የምትችያት ዓይነት አይደለችም። እኔንም ለጉዳጹ ጠምዳ ይዛኛለች። ባወራሁ ቁጥር ቀንዷ ይቆማል። በሕይወቴ እንደኔ ያለ አፋ የማያርፍ ለፍላፊ ልጅ አጋጥሟት እንደማያውቅ ደጋግማ ትናገራለች። ብቻ -በዚህም ብላ በዚያ እኛን የምታናድድበት አንድ ነገር አታጣም። የሰሞኑን አዲስ አመጧን ልንገርሽ። በመጥበቃችም ሆነ በድስቶቹ ውስጥ ትንሽ የተረፈ ነገር ካየች ልታጥባቸው አትፈልግም። እዚያው ከድን አድርጋ ትተዋቸዋለች። ሁሌ እንደምናደርገው የየድስቱን ትራፊ በአንድ ሰሐን አድርጋ ዕቃዎቹን እንደማጠብ። ታዲያ አንዳንዴ አንዱን ድስት ወይ መጥበቻ ለሥራ ፈልገሺው ከፈት ስታደርገው ጠረኑን የለወጠና ጥጥ ያወጣ ነገር ታገኘያለሽ። የዕለቱ የኩሽና ተረኛ ወ/ሮ ፋንዳን ከሆነች ማርኅትን አያርግሽ። ቁርስ፣ ምሣና እራት ሲሰራባቸው የዋሉት ድስቶችና መጥበቃች ሁሉ እሷ ነው የሚጠብቁት። ይባስ ብላ ደግሞ ምስኪኗን ማርኅት እንዴት እንዴት እንደምትመግደቅባት ባየሽ! «እኔ ምላው ወይዘሪት» ትላታለች የመኝታ ሰዓታችን ሲቃረብ። «እቃዎቹን አታጣጥቢም እዚህ ከምትጎለች?»

አባባ የሥራ መፍታት ይሁን የሌላ እንጃለት አብዛኞቹን ሰዓቶቹን የሚያሳልፈው የዘር ግንዱን ሲቆጥር ነው። ወረቀትና ብዕር ይዞ አንዱን ይቀመጥና ዘርማንዘሩን ሲመዘግብ ይውላል፣ ያመሻል። ወንድሞች፣ እህቶች፣ አክሱቶች፣ አጌቶች በእናቱም በአባቱም ወገን ያሉ አያቶች፣ ቅድመአያቶች፣ ቅምቅማቶች፣ ወዘተ. እኔም ከአጠገቡ ንቅንቅ አልልም። ስለእያንዳንዳቸው ዘመዶቹ አጠር አጠር ያለ ገለፃ ያደርግልኛል። እንዴት ደስ የሚል ነገር እንደሆነና እንዴት አፈን ከፍቼ እንደማዳምጠው አትጠይቂኝ ኪቲ።

አቶ ክሬለር በየአሥራአምስት ቀኑ ጥሩ ጥሩ መጽሐፎች ያመጣልኛል። በተለይ የሲሲ ሻን ማርስቪልትን መጽሐፎች ለገልጽልሽ ከምችለው በላይ ነው የወደድኳቸው። «ሚድሳመር ማድነስ»ንም አራት ጊዜ ደጋግሜ አነበብኩት።

በየመሃሉ የሚፈጠሩት አስቲኝ ሁኔታዎች ድንገት ትዝ ሲሉኝ አሁንም እንደ አብድ ብቻዬን አስቃለሁ ብልሽ ታምኒኛለሽ?

የፈረንሳይኛ ቋንቋ ጥናቴን ጠበቅ አድርጌ ይዣለሁ። አስቸጋሪ ከሚባሉት የግሥ አረባቦች መሀል በቀን ቢያንስ አምስቱን እሸመድዳለሁ። ፒተርም በበኩሉ የእንግሊዝኛ ቋንቋ ላይ መከራውን እያየ ነው።

አንዳንዴ ደግሞ ቢቢሲ ስለምድረ ሆላንድ የሚያወራውን እከታተባለሁ። ለምግሉ አሁን በትርቡ ልዑል በርናርድ የቢቢሲ እንግዳ ነበር። ልዕልት ጁሊያና በሚቀጥለው ጥር ወር ላይ ትወልዳለች ተብሎ እንደሚጠበቅ ገለፀ። በጣም በጣም ደስ አለኝ። የንጉሣውያኑ ቤተሰብ ጉዳይ ለምን ይህን ያህል ትኩረትን እንደሚሰጠው ቀሪዎቹን ቤተሰቦቹን ግራ ከሚያጋቧቸው ነገሮቹ አንዱ ነው።

አንድ የሚረብሽ ነገር በድንገት ታወቀኝ ኪቲ። ለካ በቂ ልብስ የለኝም። የቅዝቃዜው ወቅት እየመጣ ነው። እኔ ያለኝ አንድ ባለእጅጌ ቀሚስና ሶስት አጫጭር የእጅ ሥራ ገርዶች ብቻ ነው። በቤታችን የነበረውን ነጭ የሱፍ ክር ለእጅ ሥራ እንድንጠቀምበት አባባ ፈቀደልኝ። ለስሙ የሱፍ ክር ይባላል እንጂ ጥራቱ እንኳን በጣም የደከመ ዓይነት ነው። ነገር ግን አሁን ዋናው ጥያቄ ጥራቱ ሳይሆን መቀት መስጠት መቻሉ ብቻ ነው። አይገርምሽም ኪቲ? የባሬን አያድርገውና ልብሶቻችንን የት እንደምናደርጋቸው ይጨንቀን የነበርን ሰዎች ጭራሽ ስለ ልብስ አጥረት የምናወራበት ጊዜ ይምጣ? እንደዘበት ከቤት ትተነው የመጣነውን ተይውና በየጎረቤቶቻችን በአደራ የተውነው ብቻ እኮ አንድ አገር ያለብሳል። ምን ዋጋ አለው ኪቲ-ይህ ጦርነት አልቆ ወደመንደራችን ካልተመለስን የምናገኘው ነገር አይደለም። ለዚያውስ ባለአደራዎቹ በሕይወት ሲጠብቁን አይደል!

ስለ ወ/ሮ ፋንዳን የሆነ ነገር እየግፍኩ ነበር። ልክ እንደጨረሰኩ ከየት መጣች ሳልል ከፊቱ ገጭ አለችብኝ። የማስታወሻ ደብተራን ድርግም አድርጌ ከደንኩና ቁልጭ ቁልጭ ስልባት የሆነ ነገር ሸክ አላት።

«አናዬ-የኔ ቆንጆ - እስቲ በፈጠረሽ የምትጽፈውን አሳይኝ።»

«አ-አ ወ/ሮ ፋንዳን-አልችልም።» አልኳትና መቁለጭለጨን ቀጠልኩ።

«ውይ - ምናለበት?»

«ምንም የለበትም ወ/ሮ ፋንዳን-ዲያሪዬን ለማንም ላለማሳየት ስለወሰንኩ ነው።»

«እሺ እንግዲያው የኔ ቆንጆ የመጨረሻውን ገጽ ብቻ አሳይኝ።»

«አልችልም ወ/ሮ ፋንዳን - በጣም አዝናለሁ።»

ነጥቃችን አለማንበቧ እግዚር ይስጣት እንጂ ኪቲ-አንብባው ቢሆን ኖሮ ጉዴ ነበር በተለይ በመጨረሻው ገጽ ላይ ስለ እሷ

የቸከቸከሁት እንኳን ለሷ ለጠላቷ የማይጥም እንደ ነበር ነው የማወራሽ።

ያንቺው አና

እሁድ መስከረም 25 1942

ውድ ኪቲ

ትናንትና ማታ ወሬ አማረኝና የአቶ ፋንዳንና የወ/ሮ ፋንዳን መኝታ ቤት ወደሆነችው ፎቅ አይሏት ቆጥ ትንሽዬ ክፍል ወጣሁ። ፀጥታው ሊውጠኝ ሲል አብዛኛውን ጊዜ ከእነሱ ጋር ለማውራት ወደ ክፍላቸው እሄዳለሁ። አንዳንድ ጊዜ ከጠበቅኩት በላይ ጥሩ ጊዜ አሳልፋለሁ። እና ትናንትና ስለ ፒተር ስናወራ አመሸን አልሻለሁ። ፒተር አልፎ አልፎ ጉንጮቼን እንደሚደባብሰኝና ማንም ወንድ እንደ ሳሉን ድመት እንዲያሻሸኝ ስለማልፈልግ ፒተርም አደብ ቢገዛ እንደምመርጥ ነገርኳቸው።

ያው እንግዲህ የወላጆችን ነገር ታውቂዋለሽ። በተለሳለሰ አንደበት ፒተር በጣም እየወደደኝ ስለመምጣቱ በእርግጠኝነት ነገሩኝና ለምን በተቻለኝ መጠን ልቀርበው እንደማልሞክር ጠየቁኝ። በሆዴ «ውይ የኔ ምስኪን ፒተር» አልኩ። በአፌ ግን «አኦ -እንደዛማ ብሎ ነገር የለም» አልኳቸው። ጉዴን አየሽልኝ ኪቲ?

በኔ አመለካከት ፒተር በጣም ግራ የሚገባ ባሕርይ ያለው ልጅ መሆኑን ገለጽኩላቸውና በኋላ ደግሞ የምንተእቶረቴን «ለነገሩ ዓይናፋርነት በእሱ አልተጀመረም። ከልጃገረዶች ጋር የመቀራረብ ልምድ የሌላቸው ወንድ ልጆች ሁሉ ያው እንደሱ ናቸው።» አልኳቸው።

ያንቺው አና

አሁኑ መስከረም 27/1942

ውድ ኪቲ

ከእማማ ጋር እንደገና ድብልቅልቅ ያለ ፀብ ውስጥ ገባን። ይሄ እንግዲህ ለመቶኛ ወይ ለሺኛ ወይ ደግሞ ለሚሊዮንኛ ጊዜ መሆኑ ነው። አሁን አሁንም ምን ልበልሽ - እሳትና ጭድ እየሆንን ነው። ከማርሳትም ጋር ቢሆን እንደ ድሮው እጅና ጓንት ነን ልልሽ አልችልም። እንዲህ ዓይነት የሽከረ ግንኙነት በእኛ ቤተሰብ መሃል ጨርሶ የሚታሰብ አልነበረም። የእማማም ሆነ የማርሳት ተፈጥሮ ጨርሶ እንግዳ እየሆነብኝ መጥቷል። ለነገሩ የማርሳት እንጂ የእማማን እንኳን ለምጄዋለሁ። ከጓደኞቼ ጋር የምግባባውን ያህል ከገዛ እናቴ ጋር መግባባት አልችልም። አላሳዝንም ኪቲ?

ሌላው ደግሞ - እንዳንድ ሰዎች ራሳቸው ባወጧቸው ሥፍር ቁጥር የሌላቸው የሥነ-ሥርዓት ዓይነቶች የገዛ ልጆቻቸውን አበላ ማሳየታቸው ሳያንሳቸው የሌሎች ሰዎች ልጆችንም ባሕሪያ ካላረቅን በሚል በማያገባቸው ገብተው ይበጡባቸዋል። አቶ ፋንዳንና ወ/ሮ ፋንዳን የዚህ ዓይነት ሰዎች ናቸው። እናም በእነሱ አመለካከት ማርሳት ግሳይም ሆነ ምክር የማያሻት ፍፁም እንክን-አልባ ልጅ ናት። ስለ እኔ ግን ምን አሉ መሰለሽ? «አይ -የአናንስ ዝም ነው። ለራሷም ለእህቷም የሚበቃ ተንኮል እሷ ውስጥ አለ!»

ለምሳ በተለይ ደግሞ ለእራት ገበታ ስንቀርብ በሁለቱ ቤተሰብ መሃል የሚደረጉትን የቃላትና የአሽመር ተኩስ ልውውጦች ምነው በሰማሽልኝ ኪቲ። በአብዛኛው የንትርኩ መነሻ እኔ ነኝ። እማማና አባባ ደግሞ የእልህ ነው መሰለኝ ምንጊዜም እኔን ወግ ነው ነው የሚቆሙት። ለተከሰስኩበት ጉዳይ ጥፋተኛ እንደሆንኩ እየታወቃቸው እንኳን አሳልፈው አይሰጡኝም። እውነቴን ነው ምልሹ ዕድሜ ለአባባና ለእማማ እንጂ እንደነወ/ሮ ፋንዳን አያያዝማ ገና ዱሮ ጭራዬን አስቆልፈውኝ ነበር።

ታዲያ አቶ ፋንዳንና ወ/ሮ ፋንዳን ወደላይኛው ክፍላቸው እስኪወጡላቸው ይጠብቁና እስካሁን ሲከራከሩልኝ የነበሩት እማማና አባባ ባለ በሌለ "ሃይላቸው ወደኔ ይዞሩብኛላ «ምናለበት ይሄ እሳት ምላሽሽን ሰብሰብ ብታደርገው» ይሉኛል። «ምናለበት ከአዋቂ ጋር አፍ መካፈት ብታቆሚ - ደርሶ በማይመለከትሽና በተነሳው ነገር ሁሉ ጥልቅ ባትይ» ይሉኛል። ምን ዋጋ አለው

ከቲ-አንደሚፈልጉኝ ልሆንላቸው ግን አልቻልኩም። የአትሜን ያህል ሞክርኩ - ግን አቃታኝ። ደግነቱ የአባባ ትዕግስት ተዝቆ የሚያልት አይደለም። የኔንም ፀባይ ችሎ እማማንም ያረጋጋልኛል።

ገበታ ላይ ከሚፈጠሩት ተራ አለመግባባቶች አንዱን ልንገርሽ። ለምሳሌ እኔ አንድ ቀን ትጠላትጠል መብላት አላስኘኝም እንበል። ስለዚህ ምን አድርጋለሁ መሰለሽ - ከትጠላ ትጠል ትንሽ ብቻ ቆንጠር አድርጌ ሰሃኔ ላይ አወጣና በፅሁፍ ብይ ብይ ካለኝ ነገር - ለምሳሌ ከድንቼ ሞት አድርጌ እጨልፋለሁ። ይሄኔ ወ/ሮ ፋንዳንን አለማየት ነው። ስሯ ያገታተራል ነው የምልሽ። እንዲያም ሆኖ ስሜቷን ለመቆጣጠር የምታደርገው ጥረት ከሽፎባት አያውቅም።

"...ዳዩሪዬ ራሷንደኛዬ፣ አማካሪዬ፣ አጫዋጩ እንድትሆንኝው አላማዬ። እናም ለእነግዲሁ ዳዩሪዬን "ኪቲ"ብዬ ሰይሜያታለሁ።"

«ከቅጠላቅጠሎ ጨመር አድርገሽ አውጪ እንጂ አና» ትለኛለች እዚያው በዚያው። አሽመር ቢጤ መሆኑ ነው።

«አመሰግናለሁ ወ/ሮ ፋንዳን - ድንች በብዛት ስለወሰድኩ ነው።» እሳታለኝ እኔም። አላወቀች ማን እንደሆነች ታዲያ እሷም በዋዛ የምታቆም እንዳይመስልሽ።

«ቅጠላቅጠሎች እኮ ይጠቅሙኛል ብዬ ነው። እናትሽስ ቢሆን ሁሌ የምትነግርሽ ይሄንኑ አይደለ አንዴ? ግዴለሽም ትንሽ ጨምራ» ትለኝና እራሷ እያወጣች ሰሐኔ ላይ መቆለል ትጀምራለች። ደግነቱ አባባ በእኔ መጣሽ ማለት በዓይኑ መጣሽ ማለት ነው። እናም ገና አንድ ሁለት ማንኪያ ከማውጣቴ ያስቆማታል።

ይሄኔ ነው እሷን ማየት። የሚበቃትን ያህል ትቆናጠርና ስለ ልጅ አስተዳደግ የዘወትር ገለፃዋን ትጀምራለች። «አናን ይሄን ያህል እስክትበላሽ ድረስ እያሞላቀቃችሁ ማሳደጋችሁ ማመን የማልችለው ነገር ነው። ምንው አና የኔ ልጅ በሆነች ኖሮ እንዴት ልክ አገባት እንደነበር እኔ ነበርኩ የማውቀው»

ምንጊዜም የንግግሯ መጀመሪያና መጨረሻ ይኸው አባባሷ ነው። «ምንው አና የኔ ልጅ በሆነች ኖሮ።» ሽረ እንኳንም አልሆንኩ!

እና ኪቲ - «የልጅ አስተዳደግ» ስለሚሉት ጉዳያቸው ለመለስልሽ። ትናንትና ወ/ሮ ፋንዳን ንግግሯን ከጨረሰች በኋላ ለጥቂት ደቂቃዎች ቤቱ ፀጥ-ረጭ አለ። ከዛ አባባ ምን እንዳላት ብነግርሽ አታምኚኝም። «እንደኔ እንደኔ አና እጅግ በጣም ጥሩ አስተዳደግ ያላት ልጅ ናት። እስከአሁን እንደ ዶፍ ስትወርጂባት ለቆየሽው ለዚህ ሁሉ ግልብ ሐተታሽ አንዳችም ምላሽ ከመስጠት መታቀቧ ራሱ ለዚህ በቂ ምስክር ነው። በተረፈ... አትክልት መረጠች፣ ድንች መረጠች የራሷ መብት ነው። እንቺም ይሄ የምትይው ዓይነት «ጨዋ አስተዳደግ ያለሽ ከሆነ መመልከት ያለብሽ የራሳሽን ሰሃን እንጂ የአናን አይደለም።» ለመጀመሪያ ጊዜ ወ/ሮ ፋንዳን ከምሽሽ ስትል አየኋት። የምትናገረው ሁሉ ነበር የጠፋት። ብራቮ አባባ ዋጋዋን ሰጠልኝ። እስቲ ይታይሽ ኪቲ - እሷ ራሷ እኮ ሰሃኗ ላይ ያወጣችው አትክልት አንድ ማንኪያ አይሞላም። ታዲያ ግን የእሷ የ«አስተዳደግ ጉድለት» አይደለም። ሽረ በጭራሽ «እኔ እንኳን ማታ ማታ አትክልት ካበዘሁ ሆኖ ድርቀት ያስቸግረኛል።» ትልሻለች። ሃሃሃ እሷ ብቻ ብልጥ።

መጀመሪያውኑ ማን ስለ እኔ ለፍልፍሉ ብሏት ነው የማይመስል ምክንያት ለመስጠት መከራዋን የምታየው? በነገራችን ሳይ ኪቲ - ወ/ሮ ፋንዳንን ማየት እንዲህ እንደዛሬው ስታፍር ነው። ሃሃሃ ምን ልበልሽ-ቲማቲም አይተሽ ማየት፤ እኔ ደግሞ ማፈር ብሎ ነገር ከነአካቴው አልፈጠረብኝም። እሷም የጠላችብኝ ይህንኑ ነገራን ሳይሆን አይቀርም።

ያንቺው እና

ሰኞ መስከረም 28/1942

ውድ ኪቲ

ትናንትና ገና ብዙ የማወራሽ እያለኝ ነበር ያቋረጥኩት። በቤታችን ተፈጥሮ ስለነበረ አንድ ሌላ ፀብ ልነግርሽ ይገባኛል። ከዛ በፊት ግን እስቲ አንድ ጨርሶ ሊገባኝ ስላልቻለ ነገር ላወያይሽ።

ለምንድነው ትልልቅ ሰዎች እንዲህ በቀላሉ ለጥል የሚደርሱት? ለምንድነው ምንም በማይረባ ጉዳይ የከረረ ፀብ ውስጥ የሚገቡት? እስካሁን ድረስ በትንሽ ትልቁ መጋጨትና መጣላት የትንንሽ ልጆች ብቻ እንደሆነ ነበር የማስበው። ያም ቢሆን ባደግሽ ቁጥር እየጠፋ የሚሄድ ጊዜያዊ ባህርይ ነበር የሚመስለኝ። በእርግጥ አንዳንድ የምር ፀብ ውስጥ ሊያስገባ የሚችል ምክንያት ሊፈጠር አይችልም ማለቴ አይደለም። እዚህ እያየሁ ያለሁት ግን ፈጽሞ ከግምቴ ውጪ የሆነ አሳፋሪ ሁኔታ ነው። ይሁን እንጂ ቢያንስ ለራሴ ስል ቶሎ ልቀበለውና ልለምደው የሚገባኝ እውነታ እንደሆነ ይሰማኛል። ይህን ማድረግ ግን አልችልም ኪቲ። መቻል ያለብኝም አይመስለኝም። ምክንያቱም የአብዛኛዎቹ ንትርኮች - እንዲያውም የሁሉም ልልሽ እችላለሁ - መነሻ እኔው ስለሆንኩ።

በእነዚህ ሰዎች አመለካከት ምኔም - እደግመዋለሁ ኪቲ-ምኔም ልክ አይደለም። አነጋገራ፣ አለባበሴ፣ አረማመዴ፣ አቀማመጤ፣ ብቻ ምን አለፋሽ-ሁሉ ነገራ ከህ እስከ ፕ ሲብጠለጠል ይውላል፣ ሲብጠለጠል ያመሻል። ይህ ሳያንሰኝ እያንዳንዱን ዘለፋና ቆሌ የሚገፍ ቁጣ ፀጥ ብዬ መዋጥ እንጂ መልስ ብሎ ነገር ከአፌ እንዳይወጣ ትሰዛዝ አለብኝ። አኦ ኪቲ - ይሄን እንኳን ሲያምራቸው ይቀራል እንጂ አላደርግላቸውም። እንዲህ ዓይነቱን መሸቆጥቆጥ አላደከብትምና ልሞክርህ ብለው እንኳን የሚሆንልኝ አይደለም። አልችልም ኪቲ የማንንም ስድብ አንገቴን

ደፍቼ መቀበል አልቻልኩም። እንደውም እውነቱን ንገሪኝ ካልሺኝ ከቲ -በቸል እንኳን አላደረግውም። ይልቅ ምን እንደማድረግ ልንገርሽ? እና ፍራንክ የተወለደችው ትናንትና እንዳልሆነ እንዲገባቸው አደርጋቸዋለሁ። ከእና የመማር እንጂ እናን የማስተማር ብቃት እንደሌላቸው ቁልጭ አድርጌ አሳያቸዋለሁ። ምናልባት ያኔ ትንሽ ደንገጥ ሲሉ አፋቸውን ሰብሰብ ያደርጉልኝ ይሆናል።

የሚገርም እኮ ነው ከቲ - እውነት እኔ እነሱ እንደሚሉት ስድ-አደግ፣ ጉረኛ፣ ራስወዳድ፣ ጋጠ-ወጥ፣ ወዘተ ሆኑ ነው ይሄ ሁሉ ውርጅብኝ የሚደርስብኝ? አይደለም ከቲ፣ በጭራሽ አይደለም። እርግጥ ነው እንደማንኛውም ሰው የራሴ የሆኑ ድክመቶች አሉኝ። ያንን እውቃለሁም፣ አልክድምም። እነሱ እያደረጉ ያሉት መጠን ያለፈ ማሳሰቢያ ግን እኔን የሚያሳስበኝ ሳይሆን ክፉኛ እንድታዘባቸው የሚያደርገኝ መሆኔን ቢያውቁ እንዴት በራሳቸው ባፈሩ።

ታዲያ እንዲህም እያወቅኳቸው አንዳንዴ ሳላስበው በሚሰነዝሩብኝ ትርጉም የለሽ የብሽሽቅ ዓይነት፣ ፊደላትና ሽርደዳዎች እንዴት ቅጥል እንደምልላቸው ባወቅሽ ከቲ። ብቻ እስከመቼ ራሴን ተቆጣጥራ እንደምዘልቀው እንጂልኝ። አንድ ቀን እንደ አሳተገሞራ መፈንዳቴ እንደሆነ የማይቀር ነው።

እና ከቲዬ - ቅድም ጀምራለሽ ወደነበረው ነገር ልመለስልሽና - በጠረጴዛችን ዙሪያ ተከልኩለን የቆጥ የባጡ ሲወራ - በየት በየት ብሎ እንደተነሳ ትዝ አይለኝም-ብቻ ስለአባባ ከመጠን ያለፈ ጨዋነት ተነሳና ከዚህም ከዚያም አስተያየቶች ይወረወሩ ጀመር። አባባን በቅርብ የሚያውቀው ከሆነ እንኳን ጤነኛ ሰው አብድም ቢሆን ይህን እውነታ ለመካድ ይቸግረዋል። ይህም ስለሆነ በነገሩ ከመስማማት ውጪ አማራጭ ያልነበራት ወ/ሮ ፋንዳን ድንገት በመሃል ትገባልሽና «ለነገሩ እኔም ብሆን እኮ ከባለቤቴ አንፃር ከታየሁ በጣም ለዘብ ያለና ደርባባ ተፈጥሮ ነው ያለኝ ማለት እችላለሁ።» ብላልሽ እርፍ። አይ የኛ ደርባባ!

አቶ ፋንዳን «ውድ» ባለቤቱን ገርመም አደረጋትና «ልክ ብለሽል - እኔ በእርግጥም ጨዋ አይደለሁም። ልሆንም አልፈልግም። እስከማውቀው ድረስ ጨዋ በመሆን ከግራ እንጂ ትርፍ አይገኝም።» ካለ በኋላ ወደእኔ ዘወር አለና «እንደ ነገር ልምከርሽ እና -መቼም ቢሆን ከሚገባሽ በላይ ጨዋ ለመሆን እንዳትሞክራ። ከልክ ያለፈ ጨዋነት ማንንም የትም አያደርስም።» ሲለኝ እሱ እሱን አልመስልሽ አለኝ።

እማማም በዚህ አባባል የምትስማማ መሆኗን ገለፀች። ወ/ሮ ፋንዳን ግን ያው እንደተለመደው የራሷን አመለካከት በጉዳዩ ላይ በማሳረጊያ መልክ መሰንዘር ነበረባት። «ይዘርማል - ስለሕይወት ያላችሁ አመለካከት ፈጽሞ ያልተለመደ ዓይነት ነው» አለች ንግግሯን በቀጥታ ለእማማና ለአባባ አነጣጥራ። «እንደው ምንስ ቢሆን እና ፊት እንዲህ ትላላችሁ? ገና ምራቁን ባልዋጠች በገዛ ልጃችሁ ፊት? እኔ በእሷ ዕድሜ ሳለሁ እንዲህ ፊት የሚሰጥ ወላጅ አልነበረም። እርግጠኛ ነኝ አሁንም የለም። እንዲህ እንደናንተ ያለ ዘመናዊ ቤተሰብ ውስጥ ካልሆነ በቀር።»

ወ/ሮ ፋንዳን ይህን ብላ ስታበቃ ጉንጮቿ እንሰስላ መሰሉ። ወቀሳ የሰነዘረች ሳይሆን ወቀሳ የተሰነዘረባት ነበር የምትመስለው። እማማን ደግሞ ብታያት ኪቲ ትንኝ እንኳን ያረፈባት አትመስልም። ነገር ግን ወጉ እንዳልጣማትና በተቻላት ፍጥነት እስካሁን ሲፋተጉበት የቆዩበትን ርዕስ ልትቋጨው ሰፍ እንዳለች ያስታውቅባታል። «እንዴት መሰለሽ ወ/ሮ ፋንዳን -እኔም ብሆን የማምነው አንድ ሰው በሕይወቱ ውስጥ የተሻለ ስኬት ማግኘት ከፈለገ ከሚገባው በላይ ጨዋ መሆን እንደሌለበት ነው። ለምሳሌ ባለቤቴን፣ ማርኅትን፣ እንዲሁም ልጆሽን ፒተርን ብንወስድ ከልክ ያለፈ ጨዋነት የሚያጠቃቸው ናቸው ማለት ይቻላል። በአንፃሩ ደግሞ ባለቤትሽን፣ እናን፣ አንቺ ራስሽንና እኔን ብንወስድ ሙሉ በሙሉ የእነሱ ተቃራኒ ነን ባይባልም ቢያንስ አትንኩኝ ባይነታችን የሚያጠያይቅ አይደለም።»

«ምን ለማለት ፈልገሽ ነው ወ/ሮ ፍራንክ?» ብላ ወ/ሮ ፋንዳን ከርክሯን ልትቀጥል ስትመቻች ባለቤቷ አቋረጣት። «በቃ በቃ ሁሉም ሰው እንደፍላጎቱ ነው። እኔ በበኩሌ አንድ ነገር በእርግጠኝነት አውቃለሁ። ለአንድ ቀን እንኳን ለዘብ ብል በችጋር እንደምሞት አውቃለሁ።»

አቶ ፋንዳን ገና ለገና ራሴን ተከላከልኩ ብሎ ያቀረበው ይህ ማፈሪያ ምክንያቱ እማማን ድንገት እንደ አብድ ያንከተከታት ጀመር። ይህ የእማማ ሁኔታ ደግሞ ወ/ሮ ፋንዳንን አንሳል አረጋት ነው ምልሽ። አንዴ በጀርመንኛ አንዴ በሆላንድኛ እያፈራረቀች የሆኑ ያልሆኑ ኃይለቃሎች ተበጣጠረችና በስተመጨረሻው ምላሷ እየተሳሰረባት ሲመጣ ቁና ቁና መተንፈስ ብቻ ሆነ። ከዛ ከወንበሯ ላይ ብድግ አለችና ጠረጴዛውን ለትቃ በመሄድ ላይ እያለች ድንገት ዓይኖቿ እኔ ላይ አረፉ። አንዴት አንዴት እንዳረጋት ባየሽልኝ ኪቲ። ደግሞ ለክፋቱ ልክ ወደኔ ዘመር

ያለች ጊዜ እኔ ባየሁት ነገር ሁሉ እጅግ ተገርሜ በትዝብትና በአዘኔታ ራሴን ከግራ ወደቀኝ እየወዘወዝኩ ነበር።

ከዛ እንደገና እኔ ላይ ዞረችብኛ! አሁንም ውል የሌላቸው የጀርመንኛና የሆላንድኛ ቃላት እንዳርከፈከፈችብኝ ነው ምንገርሽ። ልትገምቺው የማትችይው ዓይነት ልዩ ትዕይንት ነበር። ምነው ሰዓሊ በሆንኩና በዚህ ሁኔታዋ በሳልኳት። እኔ እንዴት ያለችዋ ክብረ ቢሰ ደደብ ሴት ናት!

ወጣም ወረደ ኪቲ-አሁን እንድ ነገር ገብቶኛል። ሰዎችን በሚገባ የምታውቁያቸው ደህና አድርገሽ የተጋጨሻቸውና የተጣላሻቸው ጊዜ ነው። ያኔ ብቻ ነው ትክክለኛ ባሕሪያቸው እንደ ማሾ ፏ! ብሎ የሚታይሽ።

ያንቺው እና

ማክሰኞ መስከረም 29/1942

ውድ ኪቲ

ሞትን ተደብቆ የመኖርን ችግር ላላየው ሰው መግለጽ በጣም አስቸጋሪ ነው። በየዕለቱ የሚያጋጥሙሽ ሁኔታዎች ፈጽሞ ለማመን የሚከብዱ ናቸው። ነፍሳችንን ለማሰንበት ብለን በዚህ ሚስጥራዊ ቦታ ተደብቀን ያለነው ሰባት ሰዎች የዛሬን አያርገውና በእንዴት ያለ የተቀናጣ ሕይወት ውስጥ አልፈን የመጣን ነን። የመደበቂያ ቦታችን ግን ገላ የመታጠቢያ ክፍል እንኳን የለውም። ገላችንን የምንታጠበው በልብስ ማጠቢያ ሳፋ ላይ ነው። ደግነቱ ከታች ባሉት የእነ አቶ ክሬለር ቢሮዎች ውስጥ የኤሌክትሪክ የውሃ ማሞቂያዎች አሉ። ሠራተኞቹ ሁሉ ቢሮውን ለትቀው ሲሄዱልን ተራ በተራ እየወረድን የየራሳችንን ሙቅ ሙሃ በባልዲ እያመጣን እንታጠባለን። የመታጠቢያ ክፍል አለመኖሩና ሳፋ ላይ ለመታጠብ መገደዳችን ብቻ አይደለም ችግሩ። ትልቁ ችግር አመቺ የሆነ የመታጠቢያ ሥፍራ ማግኘት ነው።

የሁላችንም ባሕርይና የይሉኝታ ደረጃችን የተለያየ እንደመሆኑ መጠን እያንዳንዱ የቤተሰቡ አባል የየራሱን የገላ መታጠቢያ ሥፍራ በየራሱ መንገድና በየራሱ ጊዜ አግኝቷል። ለምሳሌ ፒተር የመረጠው ከሽናውን ነው። ነገር ግን የኩሽናው በር ባለመስታወት ስለሆነ ፒተር ለመታጠብ ባሰበ ቁጥር እያንዳንዳችንን እየሰራ

ለግማሽ ሰዓት ያህል ወደ ኩሽናው በር አካባቢ ዝር እንደነበሩት ያሳስበናል። አቶ ፋንዳን ደግሞ እዚያው መኝታ ክፍሉ ውስጥ መታጠብ ነው የሚፈልገው። ከታች ከቢሮዎቹ በባሊ ተሽከሞ ያመጣውን ሙቅ ውሃ እንደገና ወደ ላይኛው ክፍሉ ተሽከሞ ማውጣቱ ያዋጣኛል ባይ ነው። ወ/ሮ ፋንዳን የሚስማማትን ቦታ ገና ያገኘች አትመስልም። አባባ የአቶ ክሬለርን የግል ቢሮ ነው የሚጠቀመው። እማማ ደግሞ ከኩሽናው የእሳት መከላከያ ጀርባ ያለው ጠባብና ጨለማ ቦታ ተስማምቷታል። እኔና ማርሳት የመረጥነው ከበታቻችን ያለውን ዋናውን ቢሮ ነው። ቅዳሜ ከሰዓትና እሁድ ቀኑን ሙሉ የቢሮው መጋረጃዎች ሁሉ ስለሚሸፈኑ በክፍል ጭለማ ውስጥ ነው የምንታጠባው።

ይሁን እንጂ ይህን ቦታ ወዲያው ነበር የጠላሁትና ካለፈው ሳምንት ጀምሮ የተሻለ የመታጠቢያ ሥፍራ ማፈላለግ የጀመርኩት። ፒተር አንድ ጥቆማ አደረገልኝ። ከታች ያለውን የትልቁን ቢሮ የመፀዳጃ ክፍል ለመጠቀም እንድንሞክር። ትክክለኛ ጥቆማ ነበር። ያ ክፍል የራሱ የመታጠቢያ ገንዳ ስላለው በሳፋ ስታጠብ እንደማይደርገው የግድ መቆም የለብኝም። ተቀምጬ መታጠብ እችላለሁ፣ መብራት ማብራት እችላለሁ፣ ከገባሁ በኋላ በፋን መቀርቀር እችላለሁ፣ በመስተመጨረሻ ደግሞ የታጠብኩበትን ውሃ ያለምንም ችግር ማስወገድ እችላለሁ፣ ከሁሉም በላይ ደግሞ አጭልቀው የሚያዩኝ ዐይኖች እንደሌሉ እርግጠኛ መሆን እችላለሁ። እናም እሁድ ዕለት ለመጀመሪያ ጊዜ ውበትና ምቹውን የመታጠቢያ ክፍሉን ሞከርኩት። አዎ - በእርግጥም እዚህ ቦታ ከዚህ የተሻለ አማራጭ አለ ብዬ አሳስብም።

ያንቺው እና

ሐሙስ ጥቅምት 1/1942

ውድ ኪቲ

ትናንትና በድንጋጤ ሞቼልሽ ነበር። ከጠዋቱ ሁለት ሰዓት ገደማ የመጥሪያ ደወላችን ድንገት አንጫረረ። የለመድነው የእነሚፔ አደዋወል አልነበረም። ከበታቻችን ያለው የእነ አቶ ክሬለር ቢሮ ደግሞ ከሁለት ሰዓት ተኩል በፊት እንደማይከፈት እናውቃለን። እና የመጡበን ስለመሰለኝ ልቤ ሥራዋን እንደማቆም አለች። «የመጡበን» ስል እነማንን ማለቴ እንደሆነ መገመት

የሚሳገኝ አይመስለኝም። በኋላ ግን ፖስታ አመላላሹ ሰውዬ መሆኑን አለበት የሚለው የሁሉም ግምት ቀስ በቀስ እያረጋጋኝ መጣ።

በመደበቂያ ቦታችን እያሳለፍናቸው ያሉት ቀናት ከዕለት ወደ ዕለት ፀጥታቸው እንደ አንዳች የሚጫን እየሆነ መጥቷል። ሁላችንም አይጥ ይመስል ትንሽ ኮሽታ የሚያስበረግገን ሆነናል።

መስከረም ህያ ዘጠኝ የወ/ሮ ፋንዳን የልደት ቀኗ ነበር። ምንም እንኳን በቢቷ የለመደችውን ዓይነት ድግስ ልንደግስላት ባንችልም እንደነገሩ አነስ ያለ ዝግጅት በስሟ አድርገን አከበርንላት። ማለትም - ከወትሮው ለየት ያለ ግሩም ምግብ ተመግብን፣ አንዳንድ የቀልድ ስጦታዎች ሰጠናት፣ የልደት መዝሙር ዘመርንላት፣ ወዘተ። በነገራችን ላይ ኪቲ - ስለወ/ሮ ፋንዳን ካነሳሁልሽ አይቀር አንድ ልነግርሽ የሚገባኝ ነገር አለ። እሜቴ ፋንዳን ከአባባ ጋር አጉል ዓይነት ቅርርብ ለመፍጠር የማታደርገው ሙከራ የለም። ይሄ ነገሯ ክፉኛ ሰላም እየነሳኝ ነው ያለው። በየአጋጣሚው ፊቱን ወይ ፀጉሩን ትደባብሰዋለች፣ እግሮቿ እንዲታይላት ቀሚሷን ሆነ ብላ ገለጥ በማድረግ ከፊት ለፊቱ ትቀመጣለች፣ በጣም አዋቂ ሴት ለመምሰል በየጣልቃው አንዳንድ ጥራዝ ነጠቅ አባባሉች በመሰንዘርና ተመሳሳይ ነገሮች በማድረግ የአባባን ቀልብ ለመሳብ ትሞክራለች። አባባ ግን እግዚአብሔር ይመስገን ጨዋታዋም ሆነ ነገረ ነገሯ ሁሉ አይጥመውም መሰለኝ እምብዛም ፊት አይሰጣትም። እማማ ከአቶ ፋንዳን ጋር እንደዚህ ዓይነት ነገር አታደርግም። ይሄን ደግሞ ራሷ ፋንዳን ባለችበት ፊት ለፊት ተናግራዋለሁ።

ያንቺው አኖ

አርብ ጥቅምት 9/1942

ውድ ኪቲ

ዛሬ በጣም የሚያሳዝኑ ወሬዎች ነው የምነግርሽ። የትምህርት ቤት ጓደኞቻችንን ጨምሮ አብዛኞቹ አይሁድ ወዳጆቻችንና ወገኖቻችን ከያለበት በገፍ እየታፈሱና እየተወሰዱ ነው ይባላል። እነዚህን ሰዎች የናዚ ፖሊሶች እጅግ ርህራሄ በጎደለው መንገድ ከብቶች በሚጫነባቸው የጭነት መኪናዎችና የባቡር ፉርሳዎች እያፈጉ ነው አሉ ወደ ግዙፉ የዊስተር ቦርክ ጊዜያዊ የአይሁዶች ማሳሪያ ጣቢያ የሚጭኗቸው። ስለዊስተርቦርኩ የማሳሪያ ጣቢያ የሚወራው ሁሉ በጣም የሚዘገንን

ነው። ለሙቶ ሰዎች አንድ ሻወር እንኳን አይደረስም አሉ። የመፀዳጃ ቤቱ ከታደገም ከዚህም ይበላል። ለዚህ ጉዳይ በብዛት የተገነቡት አዳራሾች በጾታም ሆነ በዕድሜ የተከፈሉ አይደሉም። ወንዶች፣ ሴቶችና ሕፃናት በአንድነት ተፋፍገውና ተደራርበው ነው የሚተኙት። በዚህም ምክንያት የሚፈጠረው ከሞራል የራቀ ሁኔታ በጣም የሚያስፈራ ነው። እዚያ ቦታ ጥቂት ቀናት ወይም ወራት ያሳለፉ ሴቶችም ሆኑ ልጃገረዶች በአብዛኛው ለእርግዝና ይዳረጋሉ አሉ።

ስለእነዚህ አስከፊና አስፈሪ ነገሮች አልፎ አልፎ ሜፔ ስታወራልን ባልሰማ እንደሚሻለኝ እየታወቀኝ ከአጠገቧ ንቅንቅ ማለት ግን ያቅተኛል። በዚህ ላይ እሷ ራሷ በእኛ ጦስ በገባችበት ጣጣ የተነሳ ስጋቷ ከእኛ የሚብስ እንጂ የሚያንስ እንዳልሆነ አውቃለሁ። ለምሳሌ አሁን በቅርቡ እንኳን ያጋጠማትን ስትነግረን - አንዲት እግሮቿ ሽባ የሆኑ ምስኪን አሮጊት አይሁድ ከሜፔ መኖሪያ ቤት ደጃፍ ላይ ኩርምትምት ብላ ተቀምጣ አገኘችት። የናዚ ፖሊሶች ነበሩ ጭነዋት የሚወስዱበትን መኪና ይዘው እስከሚመለሱ ከዚያ ቦታ ንቅንቅ ሳትል እንድትጠብቃቸው አዘዋት የሄዱት። ታዲያ ሜፔ ነገሩ ምንም ያህል ቢያሳዝናት አሮጊቷን ወደ ቤቷ ልታስገባት አልደፈረችም። እንዲህ ያለውን አደገኛ ሙከራ ማንም አያደርገውም። ይህን ሲያደርግ ላገኙት ማንኛውም ሰው ናዚዎቹ ቅንጣት ምህረት የላቸውም። ወዲያው ነው አይሁዶች ወደሚጋዙበት የተረገመ ሥፍራ የሚጭኑት። እንግዲህ ይታይሽ ኪቲ - ይሄን እያወቁ ነው ሜፔ እና አቶ ክሬለር እኛን ሰባታችንን ደብቀው የሚቀልቡን።

ያንቺው እና

ሐሙስ ጥቅምት 29/1942

ውድ ኪቲ

እንዴት ዓይነት ጭንቀት ውስጥ እንዳለሁ ልነግርሽ አልችልም። አባባ በጣም ታሟል። ኃይለኛ ትኩሣት እያሰቃየው ነው። ፊቱን ሽፍታ ወርሮት እንደቲማቲም ቀልቷል። በሽታው ምን እንደሆነ በየግላችን ከመገመት በቀር እርግጠኛ መሆን አልቻልንም። አስቢው ኪቲ ያለንበት ቦታ ዶክተር እንኳን መጥራት የምንችልበት እንዳልሆነ ታውቂያለሽ። እማማ ቢያንስ ትኩሣቱን ለመቀነስ የተለያዩ ነገሮችን እየሞከረችለት ነው።

ያልነገርኩሽ ነገር - እንዴት እንደሆነ አላውቅም ለልጅ አይሆኑም በሚል ምክንያት እንዳነባቸው አይፈቀዱልኝ የነበሩ አንዳንድ መጻህፍት አሁን አሁን እየተፈቀዱልኝ ነው። ለምሳሌ አሁን "Eva's Youth"ን እያነበብኩ ነው። ግን ይገርምሻል ትምህርት ቤት ውስጥ ከምናነባቸው የፍቅር ታሪክ መጽሐፎች ጋር እምብዛም ልዩነቱ ሊታየኝ አልቻለም። እርግጥ ነው - አንዳንድ አዳዲስ ነገሮች አግኝቼበታለሁ። ለምሳሌ የገዛ ገላቸውን ጨርሶ ለማያውቋቸው ወንዶች በገንዘብ ስለሚሸጡ ሴቶች የሚያወራበት ቦታ አለ። እነዚህ ሴቶች ለዚህ ድርጊታቸው ከወንዶቹ የሚጠይቁት ከፍተኛ ቀላል እንዳልሆነም ይጠቅሳል። ምንም ዓይነት የሕይወት አጣብቂኝ ውስጥ ገብቼ ይህን ለማድረግ የምገደድበት ሁኔታና አጋጣሚ ቢፈጠር ሀፍረቱ ብቻ እንደሚገድለኝ እርግጠኛ ነኝ።

ይልቅስ ኪቲዬ - እዚሁ መጽሐፍ ላይ ስላገኘሁት ሌላ አዲስ ነገር ልንገርሽ። የመጽሐፉ ዋና ባለታሪክ የሆነችው ኤቫ በየወሩ ስለምታየውና «የወር አበባ» ስለሚባል ልዩ ክስተት ይጠቅሳል። እና እኔም የመጀመሪያውን የወር አበባዬን የማይበት ጊዜ በጣም እየናፈቀኝ ነው። የእኛ የእንስሶች ብቻ የሆነው ይህ አስገራሚ ክስተት እጅግ አስፈላጊ ከሆኑት የተፈጥሮ ሚስጦች አንዱ መሆን አለበት።

ያንቺው እና

ቅዳሜ ህዳር 7/1942

ውድ ኪቲ

እማማ ይሄን ሰሞን ብስጭታም ሆናለች። የዛሬው ደግሞ ባስ ያለ ይመስላል። እሷ እንዲህ ዓይነት ስሜት ውስጥ ናት ማለት እኔን የሚጠብቀኝ አንዳች ጣጣ አለ ማለት ነው። ግን ለምን ይህን እማማም አባባም አንድ ቀን እንኳን ማርሳትን ተቆጥተዋት የማያውቁትና እኔ ላይ ሲሆን በትንሹም፣ በትልቁም ያለ የሌለ ውርጂብኛቸውን፣ የሚለቁብኝ? - ትናንትና ማታ የሆነውን ልንገርሽ። ማርሳት በውስጡ ደስ ደስ የሚሉ ስዕሎች ያለበት አንድ መጽሐፍ እያነበበች ነበር። ከዚያ ድንገት ብድግ አለችና መጽሐፉን ስትመለስ ማንበብ እንድትቀጥል ምልክት ካደረገችበት በኋላ እዚያው አስቀምጣው ወደ ላይኛው (የነእዩ ፋንዳን) ክፍል ወጣች። እኔ ደግሞ በዚያ ሰዓት ምንም የምስራው ስላልነበረኝ እንዲሁ ተጎልቼ ነበርና እሷ ነትነት ከማለቷ መጽሐፉን ብድግ አደረግኩና እያገላበጥኩ ሥዕሎቹን

መመልከት ጀመርኩ። ማርጎት ተመልሳ ስትመጣና መጽሐፏን እጇ ላይ ስታየው ግንባሯን እንደሆነ ነገር አጨመታተረችና እንደመልስላት ጠየቀች። ሥዕሎቹ ስላንጉኝና በጥድፊያ ገለጥ ገለጥ እያደረግኩ ተጨማሪ ስዕሎች ለማየት ስለሞከርኩ ብቻ ማርጎት የበለጠ መናደድ ጀመረች። ወዲያው ደግሞ እማማ ተደረበችላትና - «እሱን መጽሐፍ በይዘው አሁኑኑ ለማርጎት መልሷላት። እያነበበችው የነበረችው እኮ እሷ ናት» አለች። ልክ ይሄን ጊዜ አባባ እኛ ወደነበርንበት ክፍል ገባ። ስለምን እያወራን እንደነበርን እንኳን ሳያውቅ የማርጎትን በቅሬታ የተገማጫጩ ፊት በማየት ብቻ እሱም እኔው ላይ ዞረብኝ። «ምነው እና እሺ ብትይ?» ሲል ግላዊውን ጀመረ «እንደው ማን ይሙት ያለፈቃድሽ ከመጽሐፍሽ አንዱን ማርጎት ብድግ አድርጋ ማንበብ ብትጀምር እንቺስ ቅር የማይልሽ ነሽ?» አለች።

እዚያው በዚያው መጽሐፉን ቁጭ አደረግኩና ክፍሉን ለቅቄላቸው ወደ ራሴ ክፍል አመራሁ። የእነሱ ግምት በሁኔታው ተናድጄ ወይ ተቀይሜ እንደወጣሁ ነው። እኔ ግን አልተናድድኩም፤ አልተቀየሁም። ብቻ አንድ ይህ ነው የማይባል ደስ የማይል ስሜት ተሳፍኜ እንደነበር አውቃለሁ። እኔና ማርጎት በምን ዓይነት ተራ እንካሰላንቲያ እንደተጋጨን እንኳን በውል ሳያረጋግጥ አባባ ፍርድ ለመስጠት መቸከሉ ፈጽሞ አግባብ አልነበረም። እውነት ለመናገር እማማና አባባ ጣልቃ ባይገቡም ኖሮ መጽሐፉን እኔው ራሴ ወዲያውኑ ለማርጎት መልሼ መስጠቴ የማይቀር ነበር። እነሱ ግን ማርጎት እንዳች ታላቅ የፍርድ መዛባት የደረሰባት ይመስል እሷን ብቻ ወግነው ቆሙላት። ግን ለምን?

እማማ ማርጎትን መወገፍ እንኳን አዲስ ነገር አይደለም። እማማና ማርጎት ሁሉም እንደተደጋገፉ ነው። ይሄን በደንብ ስለማውቅ የእማማ የተለመዱ ንዝንቦችም ሆኑ የማርጎት አልፎ አልፎ ብቅ የሚሉ እንግዳ ስሜቶች እምብዛም አያስጨንቁኝም።

በእርግጥ ሁለቱንም እወዳቸዋለሁ። የምወዳቸው ግን እማማም እናቴ ስለሆኑት ማርጎትም እሁቴ ስለሆኑት ብቻ ነው። ለአባባ ያለኝ ስሜት ከዚህ በጣም ይለያል። እንዳንዴ ማርጎትን እንደምሳሌ እየጠቀስ ከፍ ከፍ ሲያደርጋት፣ የምታደርገውን ነገር ትክክለኛነት ሲያረጋግጥላት፣ ሲያመሰግናት፣ በተለይ ደግሞ በአባትነት የፍቅር ስሜት ሲደባብሳት ሳይ የሆነ ነገር ውስጤን ሲያኝከው ይሰማኛል። ምክንያቱም ለአባባ ያለኝ ፍቅር ከመጠን ያለፈ ነው። በጣም ነው የማከብረው። በዓለም ላይ ከሱ ሌላ የምወደው ፍጡር የለም ማለት እችላለሁ። እሱ ግን ማርጎትን በሚያይበት ዓይን እንደማያየኝ የሚታወቀው አይመስለኝም። ግዴላም -

ማርሳት በዓለም ተወዳዳሪ የሌላት ውብ፣ ጨዋና ለሁሉ የምትመች ልጅ ናት እንበል። ቢሆንም ግን እኔም እንደ እንድ መሉ ሰው የመቆጠርና በቁም ነገር ዓይን የመታየት መብት እንዳለኝ ነው የሚሰማኝ። እስከማውቀው ድረስ ግን ምንጊዜም የቤተሰቡ እንከን እኔ መሆኔን ሁሉም እንደሚሰማሙበት ነው። ለማደርጋቸው ነገሮች ሁሉ በእጥፍ ስከፍል ነው የኖርኩት። መጀመሪያ ቁጣቸውን በመቻል - ከዚያ ደግሞ የተሳዳውን ስሜቴን ለብቻዬ በማስታመም። ከዚህስ ወዲያ ይህንን በግልጽ የሚታይ አድሎ ታግሼው መቆየት የምችል አይመስለኝም። አዎ - ከአባባ የምፈልገው - ነገር ግን አሱ ሊሰጠኝ የማይችለው እንድ ነገር አለ።

ስለእውነት ለመናገር በማርሳት ቀንቼ አይደለም። መቼም መቼም ቀንቼባት አላውቅም። ማራኪ ቁመናዋንም ሆነ ቀንጅናዋን እንኳን ምንው ለኔም ባደረገው ብዬ የተመኘሁበት ጊዜ የለም። የአባባን እውነተኛ ፍቅር የማገኝበት ጊዜ ክፉኝ እየናፈቀኝ ስለመጣ ብቻ ነው። እዚህ ላይ - «እውነተኛ ፍቅር» ስል - አባባ እንዲያፈቅረኝ የምፈልገው ልጄ በመሆኔ ብቻ ሳይሆን በእኔነቴ፣ በእናነቴ ነው ለማለት ነው።

አባባ ሳይ እንዲህ የሙጥኝ ልጥፍ የምለው በውስጤ የቀረውን እንጥፍጣፊ ቤተሰባዊ ስሜት እንደያዝኩ መቀጠል የምችለው በእሱ አማካኝነት ብቻ እንደሆነ ስለሚታወቀኝ ነው። በእርግጥ አባባ የማያውቅልኝ ብዙ ነገሮች አሉ። ለምሳሌ እንደ አሳተ ገጥራ በውስጤ የታመቀውን ሆድ ብሶቴን ቢያንስ አልፎ አልፎ እማማ ሳይ ማስተንፈስ ጊዜያዊ ውጥረቴን በመጠኑም ቢሆን ረገብ እንደሚያደርግልኝ አይረዳልኝም። እኔን በተመለከተ እማማ ያሉባትን ድክመቶች እንዳንሳበትም ጨርሶ አይፈልግም። ድንገት ሳያስበው በእኔና በእማማ መሀል ስላለው ችግር ካሳሁበት በዚህም ብሎ በዚያ ርዕሱን ያስቀይረኛል። ግን እኮ ኪቲዬ - ዙሪያዬን እንደ ጥቁር ደመና ከከበበኝ የችግር መዓት ዋነኛውና ሽክሙም አያደር ከአቅሜ በላይ እየሆነብኝ የመጣው ይኸው የእማማ ነገር ነው። እንዴት አድርጌ ብቻዬን አምቂው መኖር እንደምችል አላውቅም።

አዎ - አሁንም ቢሆን በእርግጠኝነት ልለው የምችለው ነገር አለ። እኔና እማማ በሁሉም ነገር ፍፁም ተቃራኒዎች ነን። ስለሆነም በምኑም በምኑም እንጋጭ ዘንድ የግድ ነው። እዚህ ላይ ኪቲ በእማማ ባህሪ ሳይ ፍርድ መስጠቴ አይደለም። ምክንያቱም ይህ በእኔ አቅም ፍርድ ሊሰጥበት የሚችል ነገር እንዳልሆነ አውቃለሁ። ችግሩ እኔ እንደ እናት ሳያት መፈለጌና እሷ ደግሞ ያንን

ልትሆንልኝ አለመቻሉ ብቻ ነው። ስለዚህ በተቻለኝ አትም እኔ ራሴ የራሴ እናት ለመሆን መጣር አለብኝ።

አሁን ራሴን ከሁላቸውም ነጥዬ ነው ያለሁት ማለት ይቻላል። ለተሳፈርኩበት የሕይወት መርከብ ካገብኩኝም እኔው ራሴ ነኝ። ይህ የብቸኝነት ጉዞ የት እንደሚያደርሰኝ ያግኖ ወደፊት የማየው ይሆናል። ይሄ ሁሉ እየሆነ ያለው በተለይ በአንድ ዋና ምክንያት ነው። አንዲት ትክክለኛና ይህ ቀራት የማትባል እናት ከልጇ ጋር የሚኖራት ግንኙነት እንዴት መሆን እንዳለበት አዕምሮዬ የቀረበልኝ ምስል አለ። በእኔዋ «እናት» የዚህን ምስል አሻራ በደበዘዘ መልኩ እንኳን ማግኘት አልቻልኩም።

እናትነትን በተመለከተ የእማማን ጉድለቶች በተቻለኝ ሁሉ ልብ ላለማለት የማሳደርገው ጥረት የለም። የማየውን ሁሉ እንዳላየሁ ለማለፍ ብዙ ጊዜ እወስናለሁ። የእማማን ጥሩ ጎጂን ብቻ ለማየትና እሷ ውስጥ ማግኘት ያልቻልኩትን ሁሉ ራሴ ውስጥ ለመፈለግ እሞክራለሁ። ግን አይሰራም ኪቲ! ፈጽሞ አይሰራም። ከሁሉ የሚብሰው ያግኖ ይህን አንዳች የሚያህል የሕይወት ክፍተቱን እማማም አባባም ሊገነዘቡልኝ አለመቻላቸውና እኔም በእነሱ ብቻ ለመፍረድ መገደጄን ነው። ለመሆኑ የልጆቻቸውን ፍላጎቶች ሙሉ በሙሉ ማርካት የሚችሉ ወላጆች በዚህች ምድር ላይ ይኖሩ ይሆን ወይ የሚለው ጥያቄም አዕምሮዬ ውስጥ መንከባለል ከጀመረ ሰንብቷል።

አንዳንዴ ምን እንደማስብ ታውቁታለሽ ኪቲ? - እግዚአብሔር ለፊትነኝ የፈለገ ይመስለኛል። እስከአሁንም ሲፈትነኝ የቆየና ወደፊትም ሲፈትነኝ እንደሚቆይ ዓይነት ሆኖ ይሰማኛል። ስለዚህ የማንንም አርአያም ሆነ የማንንም መልካም ምክር መጠበቂያ ትቺ በገዛ ራሴ ጥረት ጥሩ ሰው መሆን መቻል አለብኝ። ይህን አደረግኩ ማለት ያለማንም ድጋፍ በሁለት እግሮቼ መቆም የሚያስችለኝን ጥንካሬ አገኘሁ ማለት ነው።

እዚህ ዲያሪ ላይ የቸከቸካቸውን እነዚህን የብሶት ቃላት ከኔ ሌላ ሊያነባቸው የሚችል ማንም ፍጡር እንደማይኖር ከመጀመሪያው የወሰንኩት ነገር ነው። ታዲያ ራሴን በራሴ አይዞሽ ከማለት ሌላ ማን አይዞሽ ባይ እንዲመጣልኝ እጠብቃለሁ? አኢ... ኪቲ - የዚህን ያህል እንኳን የዋህ አይደለሁም። ነገር ግን ከየትም ይሁን ከየት አይዞሽ የሚለኝና የሚያጽናኝ ካላገኘሁ ብቻዬን ልወጣው

የሚከብደኝ ችግር ውስጥ ነው ያለሁት ለማለት ፈልጌ ነው። ታዲያ በእኔም በኩል ምንም የሚጎድሉኝ ነገሮች የሉም ማለት አይደለም። ከሚገባው በላይ ብዙ ጉድለቶች እንዳሉብኝ አውቃለሁ። እናም በየቀኑ ራሴን ለማሻሻል እጥራለሁ። ደግሜ ደጋግሜ እጥራለሁ።

ስለቤተሰቦቼ የሚገርመኝ ሌላው ነገር ደግሞ ምን መሰለሽ ኪቲ - አና እንዲህ ናት ብለው በእንዱ አመለካከታቸው እንኳን አይረጉም። ያሰኛቸው ዕለት - አና ማለት የበሰለች፤ የምታደርገውን የምታውቅና ጨዋ ልጅ ናት። እናም ማወቅ የፈለገችውን ሁሉ እንድታውቅ ይፈቀድላታል። ይህን ባሉ ማግስት ደግሞ - አና ማለት ምንም የማታውቅ ደደብ ግልገል፤ ነገር ግን ከምታነባቸው መጽሐፎች ብዙ አስደናቂ ቁምነገሮችን አውቄያለሁ ብላ በከንቱ የምትመገድት ወገኛ ናት። አይገርምም? እኔኮ አሁን ሕፃን አይደለሁም! ማንም እንዲያሞላቅቀኝም ሆነ የማደርገውን ሁሉ እያንኳሰሰ እንዲያፌዝብኝ አልፈልገም! ምንም እንኳን ገና በደንብ ቅርጽ ስላልያዘልኝ በቃላት ለማስፈር ጥቂት የሚችግረኝ ቢሆንም የራሴ የሆነ አመለካከት፤ የራሴ የሆነ ዓላማና የራሴ የሆነ አቅጣጫ አለኝ።

አቤ...ት! ምን ያህል ነገሮች በውስጤ ታምቀው እንደሾርባ እየተንተከተኩ እንዳሉ ምንው ባየሽልኝ ኪትዬ! ትክክለኛ ማንነቴን መረዳት ጨርሶ ከተሳናቸውና እንደ አንዳች ትክት እያሉኝ ከመጡት ሰዎች ጋር የግዴን ተቻችዬ ለመኖር የማደርገው ጥረት ምን ያህል አድካሚ እንደሆነ ምንው ባወቅሽልኝ ኪትዬ! ለዚህ እኮ ነው በስተመጨረሻው ምንጊዜም የስሜቴ ብቸኛ ተጋሪ ወደሆንሺው ወደ አንቺ ውድ ዲያሪዬ ፊቴን የማዞረው። የምጀምረውም ሆነ የምጨርሰው አንቺው ላይ ነው ኪቲ። ምክንያቱም የማያልቅ ትዕግስት ያለሽ አንቺ ብቻ እንደሆንሽ አውቃለሁ። መቼም ባለውለታዬ ነሽና እኔም አንድ ነገር ቃል ልግባልሽ። ኪቲ - ምንም ይሁን ምን - እንባዬን ዋጥ አድርጌ - ከዚህ ችግር የምወጣበትን የራሴን መንገድ እስከማገኘው ድረስ በጭራሽ ተስፋ አልቆርጥም። ይሄ ቃሌ ነው። እንደማላሳፍርሽም እርግጠኛ ሁኒ። በተረፈ - አንድ የምመኝው ነገር ቢኖር የጥረቴን ውጤት የማይበት ጊዜ ሩቅ ባልሆነ ወይ ደግሞ አንድ በትክክል የሚያፈቅረኝና ከሥር ከሥር አይዞሽ እያለ የሚያበረታታኝ ሰው በኖረኝ ብዬ ነው።

ይህን ያህል አማረረች ብለሽ አትፍረጂብኝ ኪቲዬ - ይልቁንም ምንጊዜም አንድ ነገር አስታውሽ - አንዳንዴ - እኔም ብሆን - እንደርሻት ልፈነዳ ከምችልበት ነጥብ ልደርስ እችላለሁ።

ያንቺው አና

ማክሰኞ ህዳር 10/ 1942

ውድ ኪቲ

የሚገርም ትልቅ ዜና ልንገርሽ - በመደበቂያ ቤታችን አብሮን የሚጠለል ሌላ ስምንተኛ ሰው ልንጨምር ነው! አዎ - ብታምኒም ባታምኒም እንደዛ ልናደርግ ነው። የአንድ ሰው መጨመር ያለንበትን ሁኔታ በመጠኑም ቢሆን የበለጠ እንዲከፋ ማድረጉን አጥተነው አይደለም። ነገር ግን ሁሉንም ነገር ማብቃቃት እንደምንችል ስለገመትን ነው። በተለይ ደግሞ አሁን አሁን በየጊዜው እዚያ ውጪ ሰላሉት አይሁድ ወገኖቻችን የምንሰማቸው ዘገናኝ ወሬዎች ይበሰን እየከፉ የመምጣታቸው ሁኔታ ስለመጣበብም ሆነ ስለምግብ እጥረት እንድናስብ የሚፈቅዱልን አይደለም።

እኛን ሰባታችንን እንኳ በቅጡ የማታፈናፍነንን ይህቺኑ ሚስጥራዊ ቦታችንን ሊጋራን የሚመጣው አዲሱ እንግዳችን አልበርት ዱሴል የሚባል የጥርስ ሐኪም ነው። ይህ ሰው ባለቤቱ አምላኪ ሲያድላት በመላው አይሁድ ላይ የወረደው ምዕራባዊ እንዲህ እንደአሁኑ ከመጣጣፉ በፊት ከሀገር ከወጣች ወዲህ ያለአንዳች ዘመድ አዝማድ ብቻውን የሚኖር ፍጡር ነው። አቶ ዱሴልን እነአባባም፣ እነአቶ ፋንዳንም በስሱም ቢሆን ያውቁታል። እናም ሲበዛ ዝምተኛ ስለመሆኑና አብሮ ለመኖር የማይከብድ ሰው ለመሆኑም ሁሉም የተስማሙ ይመስላል።

ለአቶ ዱሴል ልናዘጋጅለት ስለምንችለው የመኝታ ቦታ በተለያዩ አማራጮች ላይ ከተወያየን በኋላ እኔና ማርጌት ከፍል ውስጥ የማርጌትን አልጋ እንዲይዝና ማርጌት ዋናው ከፍል ውስጥ ከእማማና ከአባባ ጋር እንድትታኝ ተስማማን።

ያንቺው አና

ማክሰኞ ህዳር 17/1942

ውድ ኪቲ

በመሃከለኛው የጋራ ክፍላችን (ሳሎን) ውስጥ ሁላችንም ተሰባስብንና ለክፉ ቀን ያልነውን ኮኛክ ከፍተን አቀባበል ልናደርግለት ስንጠባበቀው የነበረው አቶ ዱሴል በአቶ ክሬለር መሪነት ጠባቢን ሚስጥራዊ ደረጃ ከወጣ በኋላ ከፊት ለፊታችን ብቅ አለ። ስለእኛ ቤተሰብ - በተለይ ደግሞ ስለአባባ - ብዙ ሳያውቅ አይቀርም። ምክንያቱም አባባን ገና ሲያየው መብረቅ የመታው አይነት ነበር ከው ብሎ የቀረው።

አቶ ዱሴል በዚያው በደነዘዘ ስሜቱ ገብቶ ከተቀመጠ በኋላ የሚናገረው የጠፋው አይነት ለጥቂት አፍታዎች ያህል በፀጥታ ሁላችንንም በአይኖቹ ሲዳስሰን ቆየና «እኔ ምለው - ወደ ቤልጂየም ሸሽታችኋል ሲባል አልነበረ እንዴ?» በሚል ጥያቄ ለመጀመሪያ ጊዜ አንደበቱን አላቀቀ። ሁሉንም ነገር በዝርዝር ነገርነው። ጉረቤቶቻችንም ሆኑ ሌላ ማንኛውም ሰው (በተለይ ደግሞ የናዚ ፖሊሶች) ወደ ቤልጂየም ያመለጥን እንዲመስላቸውና ምንም አይነት እኛን የመፈለግ መከራ ከማድረግ ተስፋ ቆርጠው እንዲታቀቡ ሆን ብለን የሀሰት ማስታወሻ ቤታችን ውስጥ ትተን እንደመጣን አስረዳነው። ይህ ብልህነታችን ይብሱን ያስደነቀው አቶ ዱሴል ያለአንዳች ተጨማሪ ጥያቄ ጉደኛዋን «ሚስጥራዊ የመደበቂያ ቦታችንን» ከወዲያ ወዲህ በሚያማትሩ እንግዳ አይኖቹ መቃኘት ቀጠለ። ሁሉም ነገር ማመን ከሚችለው በላይ እንደሆነበት ያስታውቃል።

ያንቺው እና

ሃሙስ ህዳር 19/1942

ውድ ኪቲ

ልክ ሁላችንም ገምተነው እንደነበረው አቶ ዱሴል በጣም የሚመች ጥሩ ሰው ነው። ትንሿን ክፍሌን ከእኔ ጋር መጋራቱንም የጠላው አይመስልም። ስለእውነት ለመናገር እኔ ግን ከአንድ ጨርሶ ከማላውቀው እንግዳ ጋር እንኳንስ የመኝታ ክፍሌን ተራ ቁሳቁሴን መጋራት የማይዋጥልኝ አይነት ነኝ። ግን ምን ታደርጊዋለሽ ኪቲ - አንድ ሰው ጥሩና ትክክል ነው ብሎ ላመነበት ዓላማ ሁሉ

ተገቢውን መስዋዕትነት ለመክፈል ዝግጁ መሆን መቻል አለበት። እናም ያለእንዳች ማመንታት ነበር ፈቃደኝነቱን የገለፅኩትና በውሳኔዬም በእጅጉ የረከሁት። «ዋናው ነገር አንድ ወገኖችንን ማዳን መቻላችን ነው። ሌላው ሌላውና ተከትሎ ሊመጣ የሚችለው ችግር ሁሉ ከቁጥር ሊገባ አይገባውም» ይላል አባባ። በእርግጥም መቶ በመቶ ትክክለኛ አባባል ነው።

አቶ ዱሴል ገና የመጣ ዕለትና ለመጀመሪያ ጊዜ ክፍላችን ውስጥ ብቻችንን እንደሆንን ነበር የጥያቄ መላት ያግተለተለብኝ። ገላ መታጠብ የሚቻለው የት ቦታና መቼ መቼ እንደሆነ፣ የመጠቀሻ ቤቱን መጠቀም የሚቻለው በምን በምን ሰዓት እንደሆነ፣ ወዘተ እነዚህ አይነት ጥያቄዎች ቀድሞ ነገር መነሳታቸው አንቺን ሊያስቅሽ ይችላል ይሆናል ብዚሁ። ነገር ግን በመደበቂያ ቦታዎች ውስጥ ተፋፍገው ለሚኖሩ ሰዎች እጅግ አሳሳቢ ጉዳዮች ናቸው። የአቶ ዱሴልን ጥያቄዎች አንድ በአንድ ከመለስኩለት በኋላ በተጨማሪ ሊጠነቀቅባቸው ስለሚገባቸው የቤቱ ሕገጋት ዝርዝር ማብራሪያ ሰጠሁት። አንድ ነገር ግን በመጠኑ አስገረመኝ። የአቶ ዱሴል ነገሮችን የመረዳት ችሎታ በጣም ዝግ ያለ ነው። ስለእያንዳንዱ ነገር ቢያንስ ሁለት ጊዜ መጠየቁና እኔም ደጋግሜ ለመመለስ መገደዴ ሳያንስ ያንኑም አያስታውሰውም። ምናልባት በሀይወቱ ላይ ድንገት የተጋረጠበት ለውጥ ሙሉ በሙሉ አቅሉን አዛብቶበት ሊሆን ይችላልና ጥቂት ከረምረም ሲልና እኛንም ሆነ ይህን ቦታ እየተላመደ ሲመጣ ይህ ሁኔታው ቀስ በቀስ እየተሻሻለ ወደቀድሞ ይዘቱ ይመለስለታል የሚል ተስፋ አለኝ።

በተረፈ አቶ ዱሴል ከመደበቂያ ቦታችን ውጪ ስላለው ዓለም እስከዛሬ ያልሰማናቸውን ብዙ ነገሮች ነገረን። በጣም አሳዛኝ ዜናዎች ነው ይዞልን የመጣው። ቁጥር ስፍር የሌላቸው ጓደኞቻችን፣ ጉረቤቶቻችን፣ ዘመዶቻችንና በአካባቢያችን የምናውቃቸው ሰዎች ወደ አስቃቂው ዕጣቸው ተወስደዋል። እያንዳንዱ ምሽት እንደጉንዳን በሚርመሰመሱት ባለ አረንጓዴና ግራጫ ቀለም የናዚ ሰራዊት ካሚዎኖች ጨካኝነት ሲታወክ ይነጋል። ጀርመኖቹ ካሚዎኖቻቸውን በእያንዳንዱ ደጃፍ እያቆሙ በቤቱ ውስጥ የሚኖሩ አይሁዶች እንዳሉና እንደሌሉ ያጣራሉ። ካገኙ ወዲያውኑ ጠቅላላውን ቤተሰቡን ይጭኑታል። ካላገኙ ደግሞ ወደሚቀጥለው ቤት ያመሩና እንደዚያው ያደርጋሉ። እንዲህ እንደኛ ቤቱን ጥሎ ወጥቶና ጥሩ መደበቂያ ፊልጎ ራሱን ካልሰወረ በቀር ማንም ሰው ከናዚዎቹ የተጠናከረ አሰሳ የማምለጥ ዕድል የለውም። አላሾቹ እንዳንዴ ሊሰት ይዘው ስለሚሰሩ አይሁዶች እንደሚገኙበት እርግጠኛ የሆኑበትን ቤት ብቻ ነው

አስከፍተው የሚገቡት። አልፎ አልፎ ደግሞ በእጃቸው የገቡ አይሁዶችን ገንዘብ አስከፍለው የሚለቁበት ጊዜ አለ። በዚህ መልኩ ለሚለቁት እያንዳንዱ አይሁድ የሚጠይቁት የገንዘብ መጠን እንደያገርዎቹና እንደሁኔታው ይለያያል። በጥንት ዘመን ይደረግ እንደነበረው የባሪያ ፍንገላ አይነት።

የሁኔታው አሳዛኝነት የደረሰበት ደረጃ ማንም ሰው በውስጡ ሊኖረው ከሚችለው የማዘን አቅም በላይ ነው። አብዛኛውን ጊዜ አመሻሹ ላይ ደንገዝገዝ እስኪልልኝ ጠብቂ አንዱን መጋረጃ በትንሹ ገለጥ አደርግና ቁልቁል ወደጉዳናው አራጭልቃለሁ። ምንም የማያውቁ ምስኪን ሰዎች ጆሮ በሚያስጨንቅ እራታ እያለቀሱና ኩስ ኩስ እያሉ ከሚከተሏቸው ሕፃናቶቻቸው ጋር ርዝመቱ ለአይን በሚታክት ሰልፍ ያለምንም ርህራሄ እየገፈታተኝ፣ እያመነጫጨቁና እየደበደቡ በሚነዷቸው ጥቂት የናዚ ሰዎች መሪነት አንገታቸውን እንደደፉ ወደሚጠብቃቸው ሰው ሰራሽ ገሃነም ሲተምሙ አያለሁ። በሚደረግባቸው ድብደባ ለሚወድቁት እንኳን እንደምንም ተንገታግተው መነሳትና ጉዟቸውን መቀጠል የግድ ነው። ይህ የሞት ጉዞ የሚምረው ምንም አይነት አይሁድ የለም። ሽማግሌዎች፣ አሮጊቶች፣ አራስ ሕፃናት፣ የደረሱ ነፍሰጠሮች፣ የደከሙ በሽተኞች ወዘተ ሁሉ አፉን ከፍቶ ወደሚጠብቃቸው ጥቁር የህይወት አሜጋ ይነጻሉ።

እኛ እዚህ ውስጥ ያለነው ምን ያህል ዕድለኞች እንደሆንን አይታይሽም ኪቲ? - ምንም ልንረዳቸው ስለማንችላቸውና እዚያ ውጪ አሳራቸውን እየዛቁ ስላሉት ውዶቻችን የማናውቅ ቢሆን ኖሮ እምብዛም የሚያስጨንቀን ነገር አይኖርም ነበር ማለት ይቻላል።

ከውድም ውድ የምላቸው ጓደኞቼ ገሚሶቹ ናዚዎች እጅ በሚማቅቁበት ገሚሶቹ ደግሞ ይህንኑ ሽሽት ከቤታቸው ወጥተው በዚህ አጥንት በሚሰበር የሌሊት ቁር ቱቦ ለቱቦ በሚሸሉኩበት በዚህ ክፉ ጊዜ እኔ እዚህ የሞቀ አልጋ ውስጥ መተኛቴን ሳስበው ምን እንደሚሰማኝ ታውቂያለሽ ኪቲ? - በቃ - እንዴት ልበልሽ - ክፉ - ልበድንጋይ - ከሃዲ - የሆንኩ አይነት ይሰማኛል። ራሴ ያስፈራኛል። ከፍጥረት ጀምሮ ባለው የሰው ልጅ ታሪክ ውስጥ በጭካኔያቸው ተወዳዳሪ በሌላቸው በእነዚህ የዚህች ምድር መርገሞቶች እጅ ስለወደቁት የቅርብ ጓደኞቼ ባሰብኩ ቁጥር ተራራ የሚያህል ፍርሃት ይሰፍርብኛል። የእያንዳንዳቸው የጣሶር ድምፅ በየተራ እየመጣ ይሰማኛል። ለዚህ ሁሉ ያበቃቸው ወንጀላቸው

ምንድነው አትይኝም ኪቲ? - ወንጀላቸውማ - ትልቁ ወንጀላቸውማ - አይሁድ ሆነው መፈጠራቸው!

ያንቺው አና

አርብ ህዳር 20/1942

ውድ ኪቲ

ወጪ እየተካሄደ ስላለው ነገር የምንሰማውን ሁሉ በምን አይነት ስሜት ማስተናገድ እንዳለብን ማናችንም በትጡ ያወትንበት አይመስለኝም። አይሁድ ነክ ዜናዎች ሲደርሱን ይህ የመጀመሪያችን ባይሆንም እንዲህ እንደሰሞኑ የሰራ ማንነታችንን ሰርሰረው የዘለቁበትና ከሥጋ ደማችን የተዋሃዱበት ጊዜ አልነበረም። ይሁንና ማድረግ የምንችለው አንዳችም ነገር በሌለበት ጉዳይ ላይ መጨነቁ አላስፈላጊ መሆኑን የተግባባኝበት ይመስል ሁላችንም በተቻለን ሁሉ የወትሮውን ላት ጨዋታችንን በነበረበት ሁኔታ ለማቆየት ትግሉን ተያያዝነው። በፊት በፊት ሜፔ ስለአንድ በትርብ ስለምናውቀው ሰው በናዚዎች መወሰድ በነገረችን ቁጥር እማማና ወ/ሮ ፋንዳን ነበሩ የመጀመሪያዎቹ እዬዬ ባዮች። ታዲያ ይህ ሁኔታ ያላሰባት ሜፔ ወሬ መንገሩን እስከነአካቲው ተወችው። አቶ ዱሴልን ግን ገና ከመግባቱ ነበር ከግራ ከቀኝ በሚወረወሩና ማለቂያ የሌላቸው ጥያቄዎች ማጣደፍ የጀመርነው። ታዲያ ሳይቸግረን በገዛ ውትወታችን ከአቶ ዱሴል አንደበት የሰማናቸው ወሬዎች ከሚገባው በላይ ዘግናኝና አስፈሪ ከመሆናቸው የተነሳ እንዲህ በዋሳ ከአእምሯችን ልናወጣቸው አልተቻለንም።

ይሁንና አሁንም ቢሆን ከፍተኛ ጥረት ልናደርግበት የሚገባ ነገር አለ። ይህ እንደ አንዳች የተሳፈረን ጭንቀት በመጠኑም ቢሆን ረገብ እንዳለልን በተቻለን ፍጥነት ወደ ቀድሞው ቤተሰባዊ ጨዋታችንና ብሽሽቃችን መመለስ መቻል አለብን። ምክንያቱም አሁን በሁላችንም ላይ እየታየ ያለው ህዘን፣ ጭንቀት፣ ትካዜና አንገት መድፋት ለእኛም ሆነ ወጪ ላሉት ወገኖቻችን ቅንጣት የሚፈይደው ነገር የለም። ደግሞስ ይህቺን «ሚስጥራዊ የመደበቂያ» ቦታችንን በገዛ እጃችን «ሚስጥራዊ የመጨነቂያ» ቦታችን ማድረግ ምን ትርጉም አለው?

እንደው ስለእውነት እንነጋርና ኪቲ - ስበላም ስጠጣም፣ ቆሜም ተቀምጬም፣ ወይ ደግሞ በእያንዳንዱ ደቂቃ - ስቃይ ውስጥ ስላሉት ወገኖቼ ማሰብና መጨነቅ

አለብኝ? - አንዳንዴ ድንገት በሚፈጠሩ አስቲኝ አጋጣሚዎች መሳቅ እየፈለግኩ ሳለ ወዲያውኑ ስሜቴን ማቀብና በጊዜው በተፈጠረብኝ የደስታ ስሜት በራሴ ማፈር አለብኝ? - በወገኖቼ የደረሰውን ክፉ ዕጣ እያመነገገሁስ ቀንና ሌሊት ማልቀስ አለብኝ? - አላደርገውም ኪቲ! በጭራሽ ላደርገው አልችልም። ላደርገው የሚገባኝም አይመስለኝም። በዚህ ላይ የጊዜ ጉዳይ ነው እንጂ ይህ ስቆቃ ማለፉ እንደማይቀር እምነቴ ነው።

«በእንቅርት ላይ ጆሮ ደግፍ» ነው የሚባለው ኪቲ? - ሌላም ችግር አለ። ይህኛው ግን እኔን ብቻ የሚመለከትና እስካሁን ስነግርሽ ከነበረው አንፃር ከታየ አጉል መቀናጣት ሊመስልብኝም ይችላል። ቢሆንም ቢያንስ ላንቺ ለመንገር ያለኝን ፍላጎት ማቀብ አልችልም። አሁን አሁን አንድ አዲስ ስሜት እየተፀናወተኝ ነው። የእኔ ከምላቸው ሁሉ ርቂ ፀጥ እረጭ ባለ አውላላ በረሃ ላይ ብቻዬን እየተንቀጥለልኩ ያለሁ አይነት ይሰማኛል። ሰማይ የሚያህል ክፍተት ዙሪያዬን የከበበኝ ይመስለኛል። ይህ ስሜት ከዚህ በፊት የማውቀው አይነት አይደለምና ልለምደው አልቻልኩም። የዛሬን አያድርገውና አእምሮዬ ሙሉ በሙሉ ይወጠር የነበረው ከትምህርት ቤት ጓደኞቼ ጋር በምናደርጋቸው ፍሬከርሲኪ ወሬዎች፣ ጨዋታዎች፣ ልፊያዎች፣ ወዘተ ነበር። አሁን አሁን ግን አሰብኩ እንኳን ከተባለ የማስበው በጣም ደስ ስለማይሉ ነገሮች ነው - ወይ ደግሞ ስለራሴ ነው። በዚህ ላይ ከዚህ ሁሉ ጊዜ በኋላ ስለአባባ እየገባኝ የመጣውን ነገር ልንገርሽ ኪቲ - አባባ ወደር የማይገኝለት ጥሩ አባት እንደሆነ ትንጣት ጥርጥር የለኝም። ቢሆንም ከእኩያ ጓደኞቼ ጋር አላልፋት የነበረችውንና አሁን እንደ ሰማይ የራቀችኝ ትንሿን የልጃገረድ ዓለሜን ሊተካልኝ በፍፁም እንደማይቻለው እርግጠኛ ሆኛለሁ።

ያንቺው እና

ረቡዕ ጥር 13/1943

ውድ ኪቲ

ዛሬ ጠዋት እንደገና በሁሉ ነገር ስበሰጫጭ አረፈድኩ። አንድም ነገር በወጥ መከወን አልቻልኩም ነበር ማለት ይቻላል።

የውጪው ክፋትና ስቆቃ ጭራሹን እየተባባሰ ነው። ቀን ከሌሊት እንኛን ያልታደሉ ወገኖቻችንን ከያሉበት እየጉተቱ የመጫኑና የማጋዙ ሥራ እጅግ

በሰፋት ቀጥሏል። እያንዳንዱ ቤተሰብ እንደፈንዲሻ በየአቅጣጫው እየተበተነ ነው። አባቶች፣ እናቶችና ልጆች ደግሞ ላይተያይ ተለያይተዋል። ልጆች ከትምህርት ቤት ወደየቤቶቻቸው ሲመለሱ ወላጆቻቸውን እያገኙቸውም። ከገበያ የሚመለሱ ሴቶች ቤተሰቦቻቸው ሁሉ ተወስደውና ቢታቸው ታሽጉ ይደርሳሉ።

አይሁድ ያልሆኑ የሆላንድ ዜጎችም ሽብር ውስጥ ናቸው። ወንድ ልጆቻቸውን ለውትድርና ስልጠና በግዴታ ወደ ጀርመን ይልኩባቸዋል። ሁሉም ሰው በፍርሃት ተወርሯል።

ሌሊት ሌሊት ደግሞ በመቶዎች የሚቆጠሩ የጦር አውሮፕላኖች የሆላንድን ጥቁር ሰማይ እየተዘፉ በጉያዎቻቸው ባቀጁቸው ቦምቦች ወደሚታረሱት የጀርመን ከተሞች ይምዘገዝጋሉ። ከበላያችን ሲያልፉ ድምፃቸው እንዴት እንደሚያስፈራ አትጠይቁኝ ኪቲ። ቦምቦቻቸውን የሚያዘንቡባቸው ህዝቦች ምን አይነት ምድራዊ ገሃነም ሊያዩ እንደሚችሉ አንቺው ገምቺው። አፍሪካና ሩሲያ ውስጥ ብቻ በየሰዓቱ በመቶዎችና በሺዎች የሚቆጠሩ ሰዎች እያለቁ ነው። እንደ በጋ ሰደድ እሳት እየተንቀለቀለ ካለው ከዚህ የፍጅትና የእልቂት ቁጣ ውጪ መሆን የሚችል ማንም የለም። አለም ከዳር እስከዳር በጦርነት ፍላጎት እየተንገረገበች ነው። የሕብረ-ሰላም ጦር አንፃራዊ ስኬት እየቀናው ያለ ይመስላል። ይሁን እንጂ አሁንም ቢሆን መጨረሻው ምን እንደሚሆን መገመት ፈፅሞ አይቻልም።

በተረፈ እኛን በተመለከተ ልልሽ የምችለው ነገር ቢኖር - በጣም በጣም ዕድለኞች ነን! አዎ - በሚሊዮኖች ከሚቆጠሩ ሰዎች የተሻለ ባለዕድሉች ነን። ስለእውነት ለመናገር እኛ ምን አለብን? - ቢያንስ ያ የምንፈራው ነገር እስኪደርስ ድረስ ያለንበት ሰላምና ምቹት ለማማረር የሚመች አይደለም።

እዚህ አምስተርዳም ውስጥ አንኳን አብዛኞቹ ልጆች እሳቸው ላይ ለስሙ ጣል ባደረጓቸው እራፊዎችና ባለቁ ነጠላ ጫማዎች ነው በየጉዳናው ውር ውር የሚሉት። የሚደርቡት ኮት የላቸውም - ባርኔጣ የላቸውም - ስቶኪንግም ሆነ ካልሲ የላቸውም - እርዳታ የሚያደርግላቸውም ማንም የለም። ሆኖቸው ባዶ ነው - አንጀታቸው ተጣብቋል - ጠኔያቸውን ለማስታገስ ያህል የጠወለገ ጥሬ ካሮት ሲያኝኩ በየመንገዱ ይታያሉ። ከቀዝቃዛው ቢታቸው ወጥተው በቀዝቃዛው ጉዳና እየተንቀጠቀጡና ጥርሶቻቸውን እያንቀጫቀጩ ተጉዘው ከትምህርት ቤታቸው ሲደርሱ የሚጠብቋቸው ይብሱን ቆፈናም የመማሪያ ክፍሎች ናቸው። አዎ -

በአምስተርዳምም ሆነ በመላው ሆላንድ ችግሩ ክፉኛ ከመባባሱ የተነሳ ልጆች በየጉዳዩው እየተዘዋወሩ አላፊ አግዳሚውን ቁራሽ ዳቦ መለመን ጀምረዋል። ብቻ ምንአለፋሽ ኪቲ - ይህ ጦርነት ስላስከተለውና እያስከተለም ስላለው ቁጥር ስፍር የሌለው የኑሮ ጋሬጣ ልዘረዘርልሽ ካልኩ ለሰዓታት መቀጠል እችላለሁ። ግን ምን ዋጋ አለው? - ትርፉ ራሴን ማስጨነትና አንቺንም ማሰልቸት ነው። ይህ ክፉ ቀን እስኪያልፍ በተቻለን አቅም ራሳችንን እያረጋጋን መጨረሻውን ከመጠበቅ ሌላ ማድረግ የምንችለው አንዳችም ነገር የለም። አዎ - መጠበቅ ብቻ! እናም - እኛ አይሁዶች መጨረሻችንን እየጠበቅን ነው - መላው ዓለምም እየጠበቀ ነው - ሌሎች ብዙዎች ደግሞ የመሞቻቸውን የመጨረሻዋን ቅፅበት እየጠበቁ ነው።

ያንቺው እና

ቅዳሜ ጥር 30/1943

ውድ ኪቲ

መጠኑን ልትገምቺው በማትችይው የእልህ ስሜት ውስጤ እየተንተከተከ ነው ኪቲዬ። ጩኸ ጩኸ - ጥፊ ጥፊ - ብረሪ ብረሪ እያለኝ ነው። ግን ደግሞ ይህን ስሜቴን ማሳየት እንደሌለብኝ አውቃለሁ። ምናባቴ እንደማድረግ እንጃልኝ። ጣሪያው እስኪሰነጠቅ እሪ የማለት - ወይ እማማን ደህና አድርጌ ቀልፏን የመግፈፍ - ወይ ደግሞ እስኪወጣልኝ ድረስ ስቅስቅ ብዬ የማልቀስ - ብቻ አንድ ይህ ነው የማይባል ፍላጎት ክፉኛ እየተፈታተነኝ ነው። ሰዎቼን አልቻልኳቸውም። ስድባቸው - ግልምጫቸው - ፉተታቸው - መሰረት-የለሽ ቁጣቸው - ምን ልበልሽ ኪቲ - ሊያሳብዱኝ ነው። ደግሞኮ የሚገርመው ነገር በእኔ አቅጣጫ አነጣጥረው የሚሰጹቸው የቃላት ቀስቶቻቸው አንድም ቀን ዒላማቸውን ስተው ያለማወቃቸው ነው። ትልቁ ህመም ያለው ግን ቀስቶቹ ሲወጡ እንዳይመስልሽ - ለመንቀል ስትሞክሪ ነው።

ድንገት ብድግ ብዬ ሁላቸውም ላይ የሆዴን ሳምባርቅባቸው እመኛለሁ። ማርጉት ላይ አቶ ፋንዳን ላይ - አቶ ዱሴል ላይ - ሌላውን ተይና አባባም ላይ! «ለምንድነው ሰላም የማትሰጡኝ? እስቲ አንድ ሌሊት እንኳን ትራሴ በእንባዬ ሳይርስ፣ አይኖቼ ሳይቆጠቁጡኝ፣ የእናቴ ትርታ እንደ ከበሮ ሳይደልቅብኝ የማሳልፍበት ፋታ ሰጡኝ! - ምነው ከእናንተስ በገላገለኝ! - ኸረ እንደውም ከእናንተ ብቻ ሳይሆን ከዚህ ቀፋፊ ዓለምም በገላገለኝ!» ብዬ ብሮህባቸው ምንኛ

ቀለል ባለኝ። ግን አልችልም ኪቲ - የሰሜኔን ስብራት እንዲያዩብኝ አልፈልግም። በእነሱ ምክንያት የተፈጠሩ ቁስሎችን እንዲያዩ ምንም አይነት ዕድል ባልሰጣቸው አመርጣለሁ። ምክንያቱም ከዚህ በኋላ ጥፋታቸውን ለማካካስ የሚያደርጉልኝ አጉል እሹሩኩ የበለጠ የሚያስጠላኝና በመፅናናት ፈንታ ጭራሹን ጩኸ ጩኸ የሚያሰኘኝ እንደሆነ አውቃለሁ።

ብቻ እንዴት ብሆንላቸው እንደሚተውኝ አላውቅም። በእያንዳንዱ ድርጊቴ እኮ ነው ስም የሚያወጡልኝ ኪቲ! ትንሽ ካወራሁ አጉል ልታይ ልታይ አትበይ ይሉኛል - ምን ስል ምንው ፈዘዝሽ ይሉኛል - መልስ በሰጠኝቸው «ደፋር አይንአውጣ» ነኝ - ከእነሱ የተሻለ ሀሳብ ከሰነዘርኩ «አሽሟጣጭ የልጅ ቡዳ» ነኝ - ደክሞኝ አረፍ ካልኩ «ሰነፍ ሥራ ፈት» ነኝ - ገበታ ላይ አጉራረሲ ከወትሮው ጉላ ካለ «ራስወዳድ» ነኝ - ምን የማይሉኝ አለ ኪቲ? «ደደብ» - «ፈሪ» - «መሰሪ» - ወዘተ. ወዘተ... ቀኑን ሙሉ ስሰማ የምውለው ያው እንድ አይነት የወቀሳ ዘፈን ነው - ከሚገባው በላይ አስቸጋሪ ልጅ ስለመሆኔ። ምንም እንኳን ሁሉንም ነገር ስቂ የማሳልፈውና ከቁብም የማልቆጥረው ባስመስልም ውስጥ ውስጡን እንዴት ቆሽቴ እያረረ እንዳለ እኔ ብቻ ነኝ የማውቀው። በሆነ ተአምር እግዚአብሔርን ፊት ለፊት ባገኘው ምን እንደምጠይቀው ታውቂያለሽ ኪቲ? - ከሁሉም ጋር መግባባት የሚያስችለኝን አዲስ ተፈጥሮ እንዲሰጠኝ። ይህ ግን ሊሆን አይችልም። ለእኔ ተብሎ እንዴ የተሰጠኝ ተፈጥሮ አለኝ - መጥፎ ሊሆን እንደማይችልም አርግጠኛ ነኝ።

ይህ ሁሉ እንዳለ ሆኖ ኪቲዬ - በበኩሌ ግን እነሱ ሊገምቱ ከሚችሉት በላይ ሁላቸውንም ላስደስትና ከእያንዳንዳቸውም ጋር ሰላም መፍጠር የምችልበትን መንገድ እየፈለግኩ ነው።

ያንቺው አና

ቅዳሜ የካቲት 27/1943

ውድ ኪቲ

ውጥረቱ ጨምሯል። የሕብረብሔሩ ጦር በጀርመኖች ላይ ለማካሄድ ያቀደውን ድንገተኛ ወረራ ከሰሞኑ ቀናት በአንዱ ይጀምራል በሚል ተስፋ አባባ ያቺን ቀን በናፍቆት እየጠበቃት ነው። ዊኒስተን ቸርችል ይዞት ከነበረው ኒሞኒያ እያገገመ

መሆኑ ተነገረ። ነፃነትና ሰላም ወዳዱ ማታማጋንዲ እህል ውሃ ላለመቅመስ በግል እያደረገ ያለውን የረሃብ አድማ ቀጥሏል።

በዕጣ ፈንታ ነው የማምነው ባይዋ ወ/ሮ ፋንዳን - «እኛ የሰው ልጆች ተጨነቅንም አልተጨነቅንም የሚሆነው ከመሆን ዝንፍ አይልም» እያለች ትደሰኩራለች። አንዳች ነገር ኮሽ ባለ ቁጥር ግን ከማንኛችንም በላይ የምትንጸረጸረውና የምትገባበት የሚጠፋት እሷው ወ/ሮ ፔትሮኒላ ፋንዳን ናት።

አሁን ደግሞ አንድ ጨርሶ ልትገምቺው የማትችይው ጉድ መጣብን ኪቲ። ይህ የተደበቅንበት ቦታ ከዚህ በፊት እንደነገርኩሽ አባባና እነአቶ ክሬለር በሽርክና የንግድ ሥራቸውን በሚያካሂዱበት ሕንፃ የመጨረሻው ወለል ላይ የሚገኝ ሚስጥራዊ ክፍል ነው። ታዲያ ምን ተፈጠረ አትይኝም? - ለካ ሕንፃውን አከራይቷቸው የነበረው ሰውዬ ማለትም ባለቤትየው - ለእነአቶ ክሬለር ምንም ሳያሳውቃቸው ሕንፃውን ለሌላ ሰው ሸጦታል እናልሽ በቀደምለት ማታ ላይ አዲሱ የህንፃው ባለቤት ዕድሳትና አንዳንድ ለውጦች የሚያደርግለትን መሃንዲሱን አስከትሎ የሕንፃውን ይዘት ከላይ እስከታች ለመጎብኘት ከተፍ አለልሻ። ደግነቱ የአጋጣሚ ጉዳይ ሆኖ አቶ ክሬለርም ያን ዕለት ያለውትሮው በጠዋት ነበር ከቢሮው ገብቶ ሥራ የጀመረው። እናም ሰውዬውን እያዘዋወረ ሁሉንም የሕንፃውን ክፍሎች አስጎበኘው። (ከእኛዋ «ሚስጥራዊ» ቦታ በስተቀር ማለት ነው።) እኛ ወዳለንበት የሚያስተላልፈውን በር ግን ቁልፉ ለጊዜው በእጁ እንደማይገኝ ከገለፀና ይቅርታ ከጠየቀ በኋላ ሰውዬውንና መሀንዲሱን ሸኛቸው። እንግዲህ አዲሱ የሕንፃው ባለቤት ተመልሶ ካልመጣና የቀረውን ክፍል - ማለትም ውዱን «ሚስጥራዊ» ቦታችንን ልይ ካላለ በቀር ለጊዜው አደጋውን አልፈነዋል። ተመልሶ ከመጣ ግን...

አሁን አሁን እኔና እማማ ጥሩ እየተግባባን መጥተናል። ቢሆንም ገና ብዙ ይቀረናል። ማርሳት ጭምትነቷ እየባሰባት ነው። አባባ አንድ በሆዱ አምቆ የያዘውና ለማንም ሊተነፍሰው ያልፈለገው ነገር እንዳለ ያስታውቅበታል። ሆኖም ያው የምናውቀው -ጥሩው - ጨዋው - ተወዳጁ አባባ ነው።

አዲስ የመጣልን ቅቤና ማርጋሪን በገበታችን ላይ የእያንዳንዳችን ድርሻ ቆንጠር እየተደረገ በየሰሃናችን ላይ ተደረገልን። በእኔ አመለካከት እነወ/ሮ ፋንዳን ምንም ነገር ሲያከፋፍሉ ግልጽ የሆነ ማዳላት ይታይባቸዋል። እነእማማ ግን ጭቅጭቅና

ዐብ ፍራቻ ነው መሰለኝ ቅሬታቸውን በሆዳቸው ከመያዝ በቀር ትንፋሽ አይሉም። በጣም ያሳዝናል እንደኔ እንደኔ ግን ኪቲ - ለእነዚህ ዓይነቶቹ ሰዎች መድሀኒቱ በይሉኝታ ከመታሰር ይልቅ የተሰማሽን እዚያው በዚያው በግልጽ መንገር ነው።

ያንቺው አና

አርብ መጋቢት 12/1943

ውድ ኪቲ

እስከ ዛሬ ያልበላነው የቦለቄ ዓይነት ያለ እንዳይመስልሽ። አንዳንድ ሰሞንማ ጠዋት ማታ ቦለቄ ነው። የሰሙ ብዛት - የዓይነቱ ብዛት። ቦለቄ ብሎ ነገር ለዓይኔ እንኳን እያሰጠላኝ መጥቷል። አሁን አሁንም ገና ስለሱ ሳስብ ወደላይ ይለኛል። ዘወትር አመሻሹ ላይ በመክሰስ መልክ የሚሰጠን ዳግም በእጥረት ምክንያት እንድናቋርጥ ተገደናል።

ሰሞኑን ከያዝኩት መጽሐፍ ላይ ማን እንደሚያላቅቀኝ እንጃ። የአይና ቡዲ ቢከር ድርሰት ሲሆን ርዕሱ "The Knock at the Door" ይባላል። በነገራችን ላይ ኪቲዬ ርዕሱን ልብ አልሸልኝ?... ታሪኩ ስለአንድ ቤተሰብ ሲሆን የተፃፈበት የስነጽሑፍ ውበት እጅግ ልዩ ነው። በተረፈ በአብዛኛው የሚያወራው ስለጦርነት፣ ስለደራሲዎች፣ እንዲሁም ሴቶች ነፃ ስለሚወጡበት መንገድ ምናምን ነው። እነኚህ እነኚህ እንኳን እምብዛም አልጣሙኝ።

አቶ ፋንዳን ሰሞኑን ግልፍተኛና ነጭናጫ ሆኗል። ምክንያት? - የሲጋራ እጥረት። የተረፉንን ጥቂት የቆርቆሮ ምግቦች መመገባችንን እንቀጥል ወይስ ለባሰ ቀን እናቆያቸው በሚል አጀንዳ ያደረገነው ረጅም ቤተሰባዊ ክርክር በእኛ አሸናፊነት ተጠናቀቀ - በእጃችን ያለውን እየተመገብን ነገን እንደአመጣጡ እንቀበለዋለን።

ጫማዎቼ ሁሉ እየጠበቡኝ ስለመጡ እግሮቼን ማስተናገድ አልቻሉም። ከቡትሶቼ በቀር ማለት ነው። አንድ ቤት ውስጥ ታሽጎ ለሚኖር ሰው ቡትስ ምን ጥቅም አለው? ቢጨንቃቸው አንድ ርካሽ ሰንደል ጫማ አስገዙልኝ። እሱም በሳምንት ጊዜ ውስጥ ብትንትኑ ወጣ። እንግዲህ ያቺው የፈረደባት ሜፔ እንደፍጥርጥሯ ታርገኝ እንጂ....።

የአባባ ፀጉር ቆራጭ ሆኜልሻለሁ ኪቲዬ። አባባም አቆራረጤን በጣም ወደታል።

ለዚያውም አልፎ አልፎ መቀሌ ሳት ሲለው ጆሮውን ቀንጠብ እያደረግኩበት፡፡ እንደአባባሉማ ከሆነ ጦርነቱ አልፎና ከዚህ ቦታ ወጥተን ወደቀድሞ አኗኗራችን ስንመለስ እንኳን ከእንግዲህ ወደ ፀጉር ቆራጭ ቤት እንደማይሄድ ነው በኩራት መንፈስ የገለፀልኝ፡፡ እኔስ ቀላል ኮራሁ መሰለሽ ኪቲዬ!

ያንቺው እና

ቅዳሜ መጋቢት 27/1943

ውድ ኪቲ

በአባባ ጊዜያዊ መምህርነት ስንከታተለው የነበረውን የሾርት ሃንድ ኮርስ አጠናቀቅን፡፡ አሁን ደግሞ ፍጥነታችንን ለማሻሻል ልምምድ ልንጀምር ነው፤ አሪፎች አይደለንም ኪቲ? ስለጊዜ ማሳለፊያዎቼ ይበልጥ ሳብራራልሽ የሚገባኝ ይመስለኛል፡፡ (አዎ - «የጊዜ ማሳለፊያዎቼ» ነው የምላቸው፡፡ ምክንያቱም እዚህ ቦታ ምንም የምናደርገው ነገር ስለሌለን ያለን አማራጭ ጊዜው በተቻለ ፍጥነት የሚያልፍበትንና የዚህ ቦታ ቆይታችን መጨረሻ ቶሎ የሚመጣበትን ሁኔታ መፈለግ ብቻ ነው፡፡) እና - አብዛኛውን ጊዜዬን የማሳልፈው መጽሐፍት በማንበብ ሲሆን ከተወሰነ ጊዜ ወዲህ በአፋጣኝነት (Mythologies) ለጉዱ ተለክፌያለሁ፡፡ በተለይ ደግሞ በሮማና በግሪክ አማልክት፡፡ ይህ ያልተለመደ ምርጫዬ ሁሉንም ግራ አጋብቷቸዋል፡፡ ይሁን እንጂ የያዘኝ «አጉል አባዜ» በራሱ ጊዜ እንደሚለቀኝ የሁላቸውም ዕምነት ነው፡፡ በእኔ ዕድሜ በሚቶሎጂ የተለከፈ ሌላ መጣት አይተውም ሰምተውም እንደማያውቁ ደግመው ደጋግመው ይናገራሉ፡፡ እንግዲህ - እነሱ እንደሚሉትም ከሆነ - ምንድነው ችግሩ? እኔ የመጀመሪያዋ ልሁና!

አቶ ፋንዳን ጉንፋን ቢጤ ይዞታል፡፡ ለነገሩ እንደአባባሉ ከሆነ ጉንፋንም ላይሆን ይችላል፡፡ ጉሮሮዬን ይከረክረኛል ነው የሚለው፡፡ እየፈጠረ ያለውን ግርግር ግን አትጠይቂኝ፡፡ ፈለጠኝ ነው - ቆረጠኝ ነው - ነደድኩ ነው - ነጭሽንኩርት ነው - ካሞሚላ ነው - በባሕር ዛፍ ቅጠል አንዴ ደረቱን አንዴ አንገቱን ማሸት ነው - መታጠን ነው - ብቻ ስንቱን ላውራልሽ? በዚህ ላይ የማቃሰቱ -የሆድ ብሶቱ የንጭንጨፍ - ሽረ ተይኝ ኪቲ፡፡

አሉ ከሚባሉት ዋና ዋና የጀርመን የዜና አገልግሎት ድርጅቶች አንዱና «ትልቁ» ሮይተር አንድ ሌላ አስደንጋጭ መግለጫ አስተላለፈ - «በጀርመን ቁጥጥር ሥር

በዋሉ ማናቸውም አገሮች የሚገኙ አይሁዶች ሁሉ ከሐምሌ 1 በፊት ከያሉበት ሃገር እንዲወጡ ይገደዳሉ። ከሚያዚያ 1 እስከ ግንቦት 1 ባለው የአንድ ወር ጊዜ ውስጥ መላው ዩትሬሽት ከአይሁዶች ነፃ መሆን አለበት።» (ይታይሽ ኪቲ - «ከአይሁዶች ነፃ መሆን አለበት» - ልክ አይሁዶች በረሮ ወይ ተምች የሆኑ ይመስላል።) «ከግንቦት 1 እስከ ሰኔ 1 ባለው ተከታዩ የአንድ ወር ጊዜ ደግሞ የሰሜንና የደቡብ ሆላንድ ክፍለ-ሀገራት ሁሉ ከአይሁዶች ነፃ መሆን አለባቸው።» - በመግለጫው መሰረት የተጠቀሱትን ቦታዎች በተጠቀሰው ጊዜ ውስጥ «ከአይሁዶች ነፃ» ለማድረግ በተደረገው ሰይጣናዊ ዘመቻ የሆነው ሁሉ እዚያው ተከድኖ ይብሰል እንጂ ልነግርሽ አቅም የለኝም እሺ ኪቲዬ?

ያንቺው አና

አርብ ሚያዚያ 1/1943

ውድ ኪቲ

እረ እንደው ምን ይሆን የሚሻለኝ ኪቲዬ? - ጨርሶ ያልጠበኩት ሌላ ጣጣ ውስጥ ገባሁልሽ። በጥቁር ነጥቦች በተሻሻረነረው ስሜ ላይ እንደገና ሌላ ትልቅ ጥቁር ነጥብ። ትናንትና ማታ አልጋዬ ላይ ጋደም ብዬ ለወትሮው የመኝታ ሰዓት ፀሎቴን አብሮኝ የሚያደርገውንና በመጨረሻም ደህና እደሪ ብሎኝ የሚወጣውን አባባን እየጠበቅኩ ሳለሁ እማማ ወደ መኝታ ክፍሌ ገባችና አልጋዬ ጫፍ ላይ በዝግታ ተቀመጠች። በዚህ ባልተለመደ ሁኔታ ግራ እየተጋባሁ እያለሁ ለስለስ ባለ የልመና ዓይነት አንደበት «አናዬ - አባትሽ የያዘውን ሥራ ስላልጨረሰ ለጊዜው መምጣት አይችልም። ለዛሬ ፀሎትሽን ከእኔ ጋር ብታደርገስ? - በበኩሌ ደስታውን አልችለውም።» አለችኝ «የእኔ መልስ ግን ፈጣን አጭርና ግልጽ ነበር - «አይሆንም እማማ»

«ለምን አናዬ? ምናለበት?» ስትል በድጋሚ ጠየቀችኝ። «በቃ አይሆንም - ስለማልፈልግ ነው እማማ» እማማ በዝግታ ብድግ አለች። ለአፍታ ያህል መኝታዬ አጠገብ ቆም ብላ በፀጥታ ቆዘመችና በቀሰስተኛ አረማመድ ወደ በሩ አመራች። አንድ ከዚህ በፊት የማላውቀው ስሜት በሰራ አካላቴ ሲሰራጭ ተሰማኝ። እማማ በሩን እንደደረሰች ድንገት ወደኔ ዘወር አለችና እዚያው በዚያው ድፍርስርሳቸው በወጣ ዐይኖቿ ቁልቁል እያየችኝ - «ሳስቸግርሽ አልፈልግም አና - ፍትር በግዴታ አይሆንም።» ብላኝ ወጣች። እንባ ያጋቱት ዓይኖቿ ግን ዐይኔ ላይ ቀሩ።

እዚያው ጋደም ባልኩበት ተራራ የሚያህል የዐዐት ስሜት ተከመረብኝ። «ምን ዓይነት አንጀት ቢኖረኝ ነው በዚያ ሁኔታ እያየኋት ጨክኜና ፊት ነስቼ ልሰዳት የቻልኩት? ግን ደግሞ ትክክለኛውን ስሜቱን ብደብቃት ለኔስ ለሷስ ምን ጥቅም ይኖረዋል? - አይሰራም። ጨርሶ አይሰራም።

ያም ሆነ ይህ ኪቲ - ለእማማ አዘንኩላት - በጣም በጣም ከልቤ አዘንኩላት። ምክንያቱም በሕይወቴ ለመጀመሪያ ጊዜ ለሷ ያለኝ ተዘቃዛ ስሜት ምን ያህል ሊያማት እንደሚችል አየሁላት። በተለይ - «ፍቅር በግዴታ አይሆንም» የሚሉት ቃላት ከአፏ በወጡባት ቅጽበት ፊቷ ላይ ይታይ የነበረው እንደ ጥቁር ደመና በሰፊው ያጠላ ሐዘን እስከመቼውም ከዐይኔ ሊጠፋ የሚችል አይመስለኝም። ስሜትን ሳይደብቁ ሐቁን እንደመናገር ከባድ ነገር የለም ኪቲ። ቢሆንም ሐቁን ነው የነገርኳት። እኔና እሷ የሰሜንና የደቡብ ዋልታዎች ያህል እንደተራራቅን አውቃለሁ። ደግሞም እሷው ናት ገፍታ ገፍታ እንዲህ ያራቀችኝ። ሊያስከትሉ የሚችሉትን ውጤት ችላ በማለት በየዕለቱ በትንሽ በትልቁ የምትሰነዝርብኝ ዘላፋዎችና አላስፈላጊ ማበሻቀጦች ተደራርበው ነው አሁን አሁን ልታሳየኝ የምትሞክራቸው ማናቸውም ዓይነት የፍቅር አቀራረቦች የማይሞቁኝ የማይበርዱኝ ለመሆናቸው ምክንያቶቹ። ልክ እኔ በአግባብ የለሽ ቁጣዎቿ ዘወትር ሽምቅቅ እንደምለው ነው በእኔና በእሷ መሃል የነበረውን ፍቅር ነፋስ እንደወሰደው ለመጀመሪያ ጊዜ የተገነዘበው ልቧም ዛሬ ሽምቅቅ ያለው። እንዲችው ስትንሰቀስቅ እኩለ ሌሊት አለፈ። ከዚያም በኋላ ቢሆን እንቅልፍ በዓይኗ ሳይዞር ነበር የነጋላት።

ታዲያ ዛሬ ቀኑን ሙሉ አባባ ዐይኖቼን ሲሸሻቸው ዋለ። አልፎ አልፎ ላት እያለው ለቅጽበት ያህል መልክት ሲያደርገኝ እንኳን ዐይኖቼ ውስጥ በጉልህ የተፃፉት የወተሳ ቃላት በደንብ ይነበቡልኝ ነበር። «እንዴት እንደዚህ ትጨክኚያለሽ አና? - እንዴት እናትሽን ይህን ያህል እስከማሳዘን ትደርሺያለሽ?» የሚሉ መራር የክስ ቃላት።

እማማን ይቅርታ ልጠይቃት እንደሚገባኝ እነሱ ስላመኑ ብቻ ከአሁን አሁን ትጠይቃለሽ ብለው እየጠበቁኝ ነው። በበኩሌ ግን ይቅርታ የሚያስጠይቀኝ ምንም ዓይነት በደል ፈጽሜያለሁ የሚል እምነት የለኝም። በልቤ ያለውን - እውነቱን ነው የነገርኳት። ደግሞም ይሁል ያድር ይሆናል እንጂ እማማ ራሷ በራሷ ጊዜ ሐቁን ማወቁክ የማይቀር ነው።

ወጣም ወረደ ኪቲ - የእማማ ዕንባም ሆነ የአባባ ጭንቀት እምብዛም ደንታ የሰጠኝ አይመስለኝም። እውነት ለመናገር እንደውም ውስጥ ውስጡን ደስ እያለኝ ነው። ምክንያቱም እኔን ዕድሜዬን ሙሉ ሲሰልቀኝ የኖረው - እነሱ ገና አሁን ለመጀመሪያ ጊዜ እየተሰማቸው ያለውና ሰማይ የተደፋባቸው ያህል የተደናገጡበት ይህ ዓይነቱ ስሜት ነው። እናም - አንድ ቀን ይህ እውነታ እንደሚገለፅላቸውና ችግራንም እንደሚረዱልኝ ተስፋ አደርጋለሁ።

በተረፈ - ከእንግዲህም ቢሆን ልቤ ውስጥ ያለው ስሜት ምንም ይሁን ምን ሐቁን ከመናገር ወደኋላ አልልም። ምክንያቱም ከሥር ከሥር ማስተንፈሱ ነው ለኔም ለነሱም የሚበጀን። ለረጅም ጊዜ በውስጥኸ እምቀኸው የምታቆይው ችግር አንድ ቀን የግዱን የፈነዳ ዕለት ለተቀባዩም ሸክሙ ከባድ ነው።

ያንቺው አና

ቅዳሜ ግንቦት 1/ 1943

ውድ ኪቲ

አንዳንዴ እዚህ ስላለው አኗኗራችን ሳስብ እንደኛ የመደበኛ ዕድል ካላገኙት አይሁዶች አንፃር እኛ ገነት ውስጥ ነው ያለነው እስከማለት አደርሳለሁ። እንዲያም ሆኖ አልፎ አልፎ - በተለይ የውጪው ውጥረት ረገብ ያለልን ዕለት - እያንዳንዳችን አሁን ስለምንገኝበት ሁኔታ እያሰብኩ ሕልም ውስጥ ያለሁ እስኪመስለኝ ድረስ ሁሉም ነገር እውነትነቱ ያጠራጥረኛል። ዕድሜያችንን ሙሉ በእንደዚያ ያለ ዴሌክስ የኑሮ ደረጃ ያሳለፍን የሚሊየነር ቤተሰቦች (አባባም አቶ ፋንዳንም ሚሊየነሮች ነበሩ) እንዴት በምን ተዓምር - ዓመት እንኳን ባልሞላ ጊዜ ውስጥ እንዲህ ለማመን በሚያዳግት ሁኔታ ልንዘቅጥ ቻልን? ማለቴ - እንዴት የዚህን ያህል ልንወርድና ልንርመጠመጥ ቻልን? - እያንዳንዳችን ለእያንዳንችንም ሆነ እያንዳንዳችን ለየራሳችን የነበረን ግምትና ክብርስ የት ገባ?

ጥቃቅን ምሳሌዎች ኪቲ - እዚህ ቦታ መኖር ከጀመርን ጀምሮ የምንጠቀመው አንዱን የጠረጴዛ ልብስ ሲሆን ከአገልግሎት ብዛት መልኩን ቀይሮ የበር ምንጣፍ ለመሆን እንኳን ብቃት ያለው አይደለም። ቢቸግረኝ አንዳንዴ በዚያው በተበጣጠቀና በቆሸሸ የዕቃ ማድረቂያ ጨርቃችን ልወለውለው እሞክራለሁ።

ጠረጴዛውን እርቃኑን አንጠቀመው ነገር ቆሻሻው በሱ ይብሳል። ሌላ - ሁለቱም ፋንዳኖች በጋውን ሙሉ ውሃ ባልነካው አንድ ፍላጎት አንሰላ ነው የከረሙት። የዚህ ዓይነቱን አንሰላ እዚህ ማጠብ የሚታሰብ አይደለም። ምክንያቱም በራሺን የሚደርሰን የአሞ ዱቄት እጅግ በጣም ጥቂት ከመሆኑም በላይ የጥራት ደረጃውም ቀሺም ዓይነት ነው። አባባ ሱሪዎቹ ቢጨማደዱ፣ ቢቀደዱ፣ ቢቆሽሹ ዞር ብሎ ማየት ትቷል። እማማና ማርጎት ሶስት ቀሚሶች እየተለዋወጡ ነው ሙሉውን በጋ ያሳለፉት። እኔ አጥረው አጥረው ከጉልበቴ በላይ የተንጠለጠሉ ቀሚሶቼን ለብሼ ወዲያ ወዲህ ስል ቅንጣት ነውር አይሰማኝም።

በእርግጥ እነዚህን ነገሮች መልመድና መቻል አስቸጋሪ አይደለም። እንዳንዴ ድንገት ሳስበው የሚያስደነግጠኝ ምን መለሰሽ ኪቲ - ከእኔ የተበጣጠሰ ስሊጥር አንስተሽ ፀጉሩ አልቆ እንጨቱ እስከቀረው የአባባ የጺም ሳሙና ቡርሽ አንድ በአንድ ብትመለከቼ በእንዲህ ያለ እሳቂዎች መኖር ለምድን እንዴት አድርገን ነው ከጦርነቱ በፊት ወደነበረን ደረጃ ዳግም መመለስ የሚቻለን? ብሎልን ከዚህ በታ በሰላም ብንወጣ እንኳን ወደቀድሞው ማንነታችን በቀላሉ መመለስ የምንችል አይመስለኝም።

ያንቺው አና

ማክሰኞ ሰኔ 15/1943

ውድ ኪቲ

ሰሞኑን እኔን አያድርግሽ ኪቲዬ - በጣም በጣም አዝኛለሁ። «ሾርትሳይት» የሚባለው ችግር በከፍተኛ ሁኔታ እያጠቃኝ ነው። ሳነብም ሆነ ስጽፍ የሚያስቸግረኝ ነገር ምን እንደሆነ ሳላውቀው ቆይቼ ነው እንጂ ለካ ገና ዱሮ ነበር የሳይት መነጽር የሚያስፈልገኝ። (ዋው ኪቲ - በሳይት መነጽር ምን ዓይነት ጉጉት እንደምመስል ታየኝ እኮ ሃሃሃ ሃሃሃ) ግን ያው እንደምታውቁው ተደብቆ ለሚኖር ሰው የሳይት መነጽር ማግኘት የሚታሰብ አይደለም።

ትናንትና ቀኑን ሙሉ በቤታችን ውስጥ ከእኔ ዓይን ሌላ ርዕስ አልተነሳም። ምክንያቱም እማማ እኔን ከሚገኝ ጋር ወደ አንዱ የዐይን ሐኪም ልትልከኝ እያሰበች ያለች መሆኗን እንደዘበት ከገለፀች ወዲህ እያንዳንዱ የሚስጥራዊዋ ቤታችን አባል የየራሱን አስተያየት ሲሰነዝር ነበር የዋለው። እኔ ራሴ ልክ እሷ

ያንን ህሳብ ስታቀርብ ምን እንደተሰማኝ ልገልጽልሽ የምችል አይመስለኝም። ገደብ የለሽ ደስታና ገደብ የለሽ ፍርሃት በእኩል መጠን የተቀላቀሉበትን ስሜት ገምቺ። ይታይሽ ኪቲ - ለዚህ ሁሉ ጊዜ እዚህ ውስጥ ታፍኖ ለኖረ ሰው ወደ ውጪ የመውጣት ዕድል ሃሃሃ ከዚህ ምሽግ ውጪ - ጎዳና ላይ... አ... ኪቲ... እንደገና የመወለድ ያህል እኮ ነው። ታዲያ ይሄን የደስታና የጉጉት ስሜት ገና ብዙም ሳላጣጥመው አደጋው ደግሞ ወዲያው ድቅን አለብኝ። በመንገዳችን ላይ በሆነ አጋጣሚ አይሁድነቴ ከታወቀብኝስ? ብዬ ሳስብ መላ ሰውነቴ እንደአንዳች መብረክረክ ጀመረ። ብቻ ምን ልበልሽ - ሁለቱ ተቃራኒ ስሜቶች እየተፈራረቁ ያነሱኝ ይጥሉኝ ጀመረ።

ለነገሩ በጉዳዩ ላይ መወሰኑ ሃሳቡን እማማ እንደማትረቧ ቀላል አልነበረም። በሃሳቡ ላይ ሁሉም መስማማት አለባቸው። እንዲህ ያለው ስምምነት ደግሞ በዋዛ የሚደረስበት አይደለም። መጀመሪያ እያንዳንዱ ልትፈጠር የምትችል አደጋ በጥንቃቄ መመርመርና መመዝን አለባት። እንጂ እንደ ሜፔ አቋም ሲሆን እዚያው በዚያው ይዞኝ ብትወጣ ግድ አልነበራትም። የሜፔ ጀግንነት ግን የሚደንቅ አይደለም ኪቲ? የኔን ተይውና እንዴት ለራሷ አትፈራም?

በነገራችን ላይ ሜፔ ለኔና ለማርጎት ብዙ የቢሮ ሥራዎቻቸውን እያመጣች እየሰጠችን መስራት ጀምረናል። ይህ ኃላፊነት ሊጣልብን በመቻሉ እኔና ማርጎት የተሰማንን ኩራት አትጠይቁኝ። ሜፔ ግን ብዙ ሸክም እያቃለለንላት እንዳለን ነው የምትነግረን። ሥራውኮ ማንም ሰው ሊሰራው የሚችል ተራና ቀላል ነው። እኔና ማርጎት ኃላፊነቱን ስለወደድነው ብቻ እንዲትም ስህተት ላለመሥራት የምናደርገውን ጥንቃቄ ካየሽ ግን እጅግ ውስብስብ ሥራ ሊመስልሽ ይችላል።

ሌላ ስለሜፔ የሚገርመኝ ነገር - ሸክም የማይሰለቻት ጉድ ናት። ምን አለፋሽ በቅሎ አይተሽ ማየት ነው። ወደኛ ሳትመጣ የምትውልበት ቀን የለም። ታዲያ አንድም ቀን የሆነ ሸክም ከእኛ ላይ አታጨም። ድንች - ቅጠላትጠል - ጥራጥሬ - ስኳር - ዱቄት - ዳቦ - ዘይት... ቅዳሜ ቅዳሜ ደግሞ መግሕፍት። ኪቲ - እኛ ቅዳሜን የምንጠብቀውን ያህል ሕፃናት የገና ስጦታቸውን አይጠብቁም። ለእኛ መግሕፍት ማለት ምን ማለት እንደሆኑ ያለንበትን ሁኔታ ላላየ ሰው በትክክል ማስረዳት ይቸግራል። በአጭሩ ግን እዚህ ውስጥ ያሉት ብቸኛ መዝናኛዎች መግሕፍት ናቸው።

ያንቺው እና

ማክሰኞ ነሐሴ 3/1943

ውድ ኪቲ

የአየር ድብደባው እንደ ክረምት ዶፍ እየወረደብን ነው። አሁን ከጥቂት ደቂቃዎች በፊት የነበረውንም ለጠላትም አይስጠው። ከነጋ ለሶስተኛ ጊዜ መሆኑ ነው። የፍንዳታው ድምጽም ሆነ ንዝረቱ የሚለመድ ነገር እንዳይመስልኝ ኪቲ፡፡ ጥርሴን ነክሼ ራሴን በራሴ በወኔ ለመሙላትና ለማረጋጋት እየታገልኩ ነው። እስከዛሬ - «ምንም መጨረሻ ከሌለው ነገርስ መጥፎ መጨረሻ ያለው ነገር ሺህ ጊዜ ይሻላል» ስትል ለኖረችው ወ/ሮ ፋንዳን እንኳን ይህ «መጨረሻው» ሳይመስላት አልቀረም። የምትይዘው የምትጨብጠው ጠፍቷት እንደቅጠል እየተርገፈገፈች ነው። ድምጿ እንዳይከዳት እየተጠነቀቀች ስትንሰቀሰቅ ሳያት ለመጀመሪያ ጊዜ እንጅቴ ተላወሰላት። በጣም በጣም አሳዘነችኝ ኪቲ። በተለይ በወትሮ ንትርካቸው ምክንያት ለሳምንት ያህል አኩርኗት ቆይቶ ገና ዛሬ የታረቃት ባሏ አቶ ፋንዳን እየደባበሰ ሊያጽናናት ሲሞክር ገጿ ላይ ይታይ የነበረው እንግዳ ስሜት ስንባዬን ሳይቀር የተፈታተነኝ ነበር።

ኪቲ - የፒተርን ድመት ሞሼን ታውቂዋለሽ። ከዚህም ሌላ የሞሼን አብሮን መኖር የምንወደውም የምንጠላውም እንዳለን ታውቂያለሽ። ታዲያልሽ - ይሄን ሰሞን ሁላችንንም ሊያግባባን የቻለ አዲስ ነገር ተከሰተ። ለካስ እንድ ድመት አብሮሽ ሲኖር የጥቅሙን ያህል ጉዳትም አለው። ቤታችን በቁንጫ ተወረረ። ይባስ ብሎ ወረራው በየዕለቱ እየጨመረና ከቁጥጥር ውጪ እየሆነ መጣ። አቶ ክሬለር የተለያዩ መድሀኒቶችን እያመጣ በየማዕዘኑ በየሥርቻው ይነሰንሳል። ቁንጫዎቹ ግን እንኳን ሊጠፉ ቅር ያላቸው እንዳይመስልሽ። እንዲያውም ማዳበሪያ የፈሰሰላቸው ይመስል ጭራሹኑ ፈሉ። ንክሻቸው ደግሞ እንዴት እንደሚያቃጥልና ሰላም እንደሚነሳ አትጠይቂኝ። የአንገትሽን አክከሽ ሳይወጣልሽ ጉያሽ ውስጥ፤ የጉያሽን ስትይ ጭንሽ ሥር፤ የጭንሽን ስትይ ጀርባሽ ላይ፤ የጀርባሽን ስትታገይ ጫማሽ ውስጥ፤ ወደጫማሽ ስታጎነብሺ ጀሮሽ ውስጥ አያምጣው ነው ኪቲ።

በዚህ ላይ ደግሞ ለማከክ እጅሽን ስትሰጂ የማትደርሷቸው የሰውነትሽ ክፍሎች መብዛታቸው! የገዛ ሰውነትሽ ላይ በገዛ እጅሽ የማትደርሷቸው ቦታ መኖሩ አይገርምም ኪቲ? በተለይ እኛ ከመቀመጥ ብዛት ሰውነታችን ምን ያህል

እንደተሳሰረ የገባኝ ቁንጮቹ ከመጡ ወዲህ ነው። ከዚህ በኋላ ግን በየጊዜው ቢያንስ ለጥቂት ደቂቃዎች ጂምናስቲክ ለመሥራት ወስኛለሁ። ግን ቁንጮን ታህል ደቃኝ ነገር ሰውን የሚያህል ግዙፍ ፍጡር እንዲህ እንደ እብድ ልታወራጨው ከተቻላት - በእርግጥም ተፈጥሮ ኮሚክ ናት!

ያንቺው አና

ረቡዕ ነሐሴ 18/1943

ውድ ኪቲ

ዛሬ የምነግርሽ ወግ ርዕሱ «የዕለቱ የሕብረት ሥራ-ድንች መላጥ» ይሰኛል። ድንች መላጥ ከወትሮ የሕብረት ሥራዎቻችን አንዱ ነው። አጠቃላይ ስዕሉ ምን እንደሚመስል ግን እኔ ካላሳየሁሽ ጨርሶ ልትገምቺው አትችይም።

ከመሀላችን አንድ ሰው ለድንች ልጣጭ ማጠራቀሚያ የሚሆኑትን ጋዜጣዎች ያቀርባል - ሁለተኛው ሰው ቢላዎች ያቀርባል - (አሪፉን ቢላ መርጦ ለራሱ ከያዘ በኋላ ማለት ነው) ሶስተኛው ሰው ድንችቹን ያቀርባል - አራተኛው ደግሞ ለተላጡት ድንችች ማጠራቀሚያ ውሃ በሰህን ያቀርባል። አሁን የዕለቱን የሕብረት ሥራ ለመጀመር ሁላችንም በመሃከለኛው ክፍል ውስጥ በጠረፄዛው ዙሪያ ዝግጁ ሆነን ተቀምጠናል ማለት ነው።

በአብዛኛው የመጀመሪያዋን ድንች አንስቶ መላጥ የሚጀምረው አቶ ዱሴል ነው። አላሳጡ እሱ እንደሚገምተው ጥሩ ባይሆንም የሚልጠው ግን በተለየ ትጋት ነው። የሁሉም ሰው አላላጥ ትክክል መሆኑን ለማረጋገጥ አሥር ጊዜ ግራና ቀኝ ይገላመጣል። ልክ እንደሱ ካልላጥን ሥራው በሚገባ እየተከናወነ ያለ ስለማይመስለው አንዴ የአንዳችንን አንዴ የሌላችንን አያያዝ እያየ ይጨነቃል። የማንኛችንም አላላጥ ግን ከእሱ ጋር አይመሳሰልም። እናም አላስችል ይለዋል።

«ይኸውልሽ አና - እኔ እንዴት እንደምልጥ በደንብ ተመልከች - ቢላዬን የምይዘው እንደዚህ አድርጌ ነው - ከዛ እንዲህ ከላይ ወደታች ነው የምልጠው - አኦ እንደሱ አይደለም - ይኸውልሽ - እንደዚህ»

«እኔ የሚመቸኝ እንደዚህ ነዋ አቶ ዱሴል» አልኩት ረጋ ባለ አንደበት።

«ያም ሆነ ይህ ድንች የሚላጠው እንደዚህ ነው - ከዚህ የተሻለ አያያዝ ያለ እንዳይመስልሽ - ቢያንስ ይቺን እንኳን እሺ ብትይ ምናለበት? የማታውቁውን ነገር ከሚያውቀው መስማት እኮ ጥቅሙ ላንቺው ነው - እንጂ እኔማ ምን ቸገረኝ መስለሽ» አሁን ምንም መልስ አልሰጠሁትም።

ሁላችንም ሥራችንን ቀጠልን - በየራሳችን አያያዝና በየራሳችን አላላጥ። በስተግራዬ ተቀምጦ እየላጠ በሌሎቻችን አላላጥ የሚጨነቀውን ሰው አንገቴን ሳሳዞር ቀስ ብዬ የጉራጥ አየት አደረግኩት። በነቀፌታና በትዝብት ዓይነት ራሱን እየወዘወዘ ነበር። ይህ ያሁኑ ቅሬታው በማንኛችን አያያዝ ወይ አላላጥ እንደሆነ እርግጠኛ ባልሆንም ያው በእኔው ይመስለኛል።

ለአቶ ዱሴል ጣመውም አልጣመውም የድንች መላጡ ሥራ ቀጠለ። አሁን ደግሞ በስተቀኚ እልፍ ብሎ ተቀምጦ እየላጠ ወደነበረው ወደ አባባ አቅጣጫ ዓይኖቼን ወርወር አደረግኩ። «ድንች መላጥ» ለአባባ እንደው በዘፈቀደ የሚሰራ ተራ ሥራ አይደለም - ከባድ ጥንቃቄ የሚያስፈልገው ረቂቅ ተግባር ነው። አባባ ትንሽ ጠንከር የሚልበት ዓይነት መጽሐፍ በሚያነበበት ጊዜ ግንባሩ ላይ የሚወጡበት ጥቂት የሽብሽባት መስመሮች አሉ። ድንች ሲልጥ ግን በመላው ፊቱ ላይ የሚወጡትን የመስመር ዓይነቶች ብታዩ ኪቲ - ሃሃሃ - በቃ ምን ልበልሽ - የግንባሩ መኮሳተር፣ የፊቱ መገማጨጭ፣ የትኩረቱ፣ የመመስጠ - ምናለፋሽ ድንች የሚልጥ ሳይሆን በሕክምናው ዓለም አለ የተባለውን ረቂቅና ውስብስብ ቀዶ ጥገና የሚያካሂድ ነው የሚመስለው። ሃሃሃ - ምስኪን አባባ - በዚህ ላይ ልጦ የጨረሰውን ድንች ወደ ማጠራቀሚያው ሰህን ጣል ከማድረጉ በፊት አንዲት እንከን እንዳይገኝበት እንዴት እያገላበጠ እንደሚያጤነው፣ ድንቹ ላይ የቀረች ነጥብ ታህል ልጣጭ ካገኝ በምን ዓይነት ጥንቃቄ በቢላው ጫፍ እንደሚያነሳት ሃሃሃ እውነቱን ነው ምልሽ ኪቲ - በዚህ ጥንቃቄው የዐይንሽ ብሌን ላይ የተለጠፈች ትንሽዬ ዐጉር በቢላው ጫፍ ቢያነሳልሽ ሕመም የሚሰማሽ እንዳይመስልሽ። አባባ ልጦ ያስቀመጠውን አንዱን ድንች ብድግ አድርገሽ ብታዩው ዕንቁላል ሊመስልሽ ሁሉ ይችላል። ሌላውን ተይና ከፊት ለፊቱ ያለውን ልጣጭ አንስተሽ ስስኑቱን ብትመለከቺው ጥሬ ሳይሆን ቅቅል ድንች የላጠ ነው የሚመስልሽ ሃሃሃ ምስኪን አባባ።

ሥራው ቀጠለ። ለመላጥ የተረቡት የቡናማዎቹ ድንች ፍጥር እየቀነሰ - ተልጠው ወደ ማጠራቀሚያው ሰህን የተወረወሩት ነጫጭ ድንች ፍጥር

እየጨመረ ሄደ። ድንገት ካቀረቀርኩበት ቀና አልኩ። አዎ - ልክ የገመትኩት ነገር - ከእኔ ትይዩ ተቀምጣ የምትልጠዋ ወ/ሮ ፋንዳን የአቶ ዱሴልን ቀልብ ለመሳብ የተለያዩ እንቅስቃሴዎችን እያደረገች እንደነበር ድንቼ ላይ አቀርቅሬም እየታወቀኝ ነበር። መጀመሪያ ላይ ወደእሱ አቅጣጫ ማየት አበዛኝ - አቶ ዱሴል ምንም ልብ አላለም። በመሃል ቀና ሲል ጠብቃ ጠቀሰችው - አቶ ዱሴል ድንች መሳጡን ቀጠለ። ምንም የሚያስቅ ነገር በሌለበት ብቻዋን ከት ብላ ሳቀች - ሰውዬው አሁንም ቀና አላለላትም። ይሄን ጊዜ እማማ ሁኔታው ገብቷት ነው መሰለኝ ሳቀች። አቶ ዱሴል ግን አሁንም ሙሉ ትኩረቱ ድንቼ ላይ ነው። ወ/ሮ ፋንዳን በጊዜው የተሰማትን ቁጣ በያዘችው ድንች ላይ ተወጣችው።

እንዲህ ዓይነቱ ፀጥታ በቤታችን ያልተለመደ ከመሆኑም በላይ በተለይ ለወ/ሮ ፋንዳን አየር የማጣት ያህል ነው። ለጉድ ይጨንቃታል። ስለዚህም ሌላ አማራጭ መፈለግ የገድ ነው። ለጥቂት አፍታዎች ያህል በፀጥታ ድንቿን ስትልጥ ቆየችና ወደፈረደበት ባለቤቷ አቶ ፋንዳን (እሷ ስትጠራው «ፑቲ» ነው የምትለው) ቀና አለች። «እንዴ - ፑቲ - ኸረ ባክህ የሆነ ነገር አሸርጥ! የት አገር ነው ሙሉ ልብስ ተለብሶ ድንች የሚላጠው? ነገ እያንዳንዷን ጠብቃ ቆሻሻ ከልብስህ ላይ ማስለቀቁ የሚጠብቀውክ እኔኑ ነው።»

«ራሴን እያቆሸሽኩ ያለሁ አይመስለኝም» አላት ግድግዳውን ተደግፎ በቆመበት እየላጠ ካለው ድንች ላይ ቀና እንኳን ሳይል። እንደገና የአፍታ ፀጥታ።

«እኔ ምለው ፑቲ - ለምንድነው ቢያንስ ተቀምጠህ የማትልጠው?»

«ቆሚ መሳጠ ተመቸኛ» ሌላ ፀጥታ።

«ይኸዋ - እየነገርኩህ ፑቲ? - እስቲ ኮትህ ላይ ያንጠባጠብከውን እየው»

«አይቼዋለሁ የኔ ሞግዚት - ግን የተቻለኝን ያህል ጥንቃቄ እያደረግኩ ነበር - አሁንም የሚቻለኝን ያህል አጠነቀቃለሁ»

ወ/ሮ ፋንዳን ሌላ ርዕስ ፍለጋ እያውጠነጠነች መሆኗ በደንብ ያስታውቅባታል።

«እኔ ምለው ፑቲ - እንግሊዞች ለምን ይሆን ዛሬ የአየር ድብደባቸውን ያቋረጡት?»

«የባሬው የአየር ጠባይ ስአየር ድብደባ የሚያመች አይደለም»

«ጥሩ - የባሬውን በአየር ጠባይ ምክንያት ነው እንበል - ትናንትና ብራ ሆኖ ነው የዋለው - ግን አንድም የእንግሊዝ አውሮፕላን ቅስቀስ አላለም»

«ምናለ እሁን ስለዚህ ዓይነት ነገር ባታወራች»

«ለምንድነው የማላወራህ? ከዚህ በላይ የሚያሳስበን ምን ጉዳይ አለ? - ደግሞስ የመሰለኝን ሀሳብ መግለጽ የመሰለኝን መጠየቅ አልችልም?»

«አትችይም»

«ለምንድነው የማልገባው ገዢ?»

«አባክሽ - ስለፈጠረሽ አምላክ - ሰላም ስጪኝ»

«ምን እንዲህ ያደርገሃል? ለምን ጥያቄ ጠየቀችኝ ነው ነገሩ? - ለምን ከአቶ ፍራንክ አትማርም? - አቶ ፍራንክ ምንጊዜም ባለቤቱ የጠየቀችውን ጥያቄ ከመመለስ ወደኋላ ብሎ አያውቅም»

አቶ ፋንዳንን ይሄኔ ነው ማየት - ሰሜቱን ለመቆጣጠር ከራሱ ጋር ሲታገል። ምክንያቱም አሁን ባለቤቱ ያነሳችበት ነጥብ ጨርሶ ሊቋቋመው የማይችለውና ስለ ጌት ሳይ የተነጣጠረበት የሽሙጥ ቀስት ነው። የሰነዘረችው ጥቃት ሜዳ ላይ እንዳልተረ የተገነዘበችው ወ/ሮ ፋንዳን ሰሜቱ ክፉኛ እየተንገዳገደበት ያለውን ባለቤቷን በቀላሉ የምትተው አልነበረችም - «ካሁን ካሁን ይጀመራል የሚባልለት የሕብረ-ሰላም ወረራም ለዝንተዓለሙ የሚጀመር አይመስልም» አለችው። አንዴ እሱን አንዴ ድንቺን እያየች።

አቶ ፋንዳን አፋ እንደተከደነ ጥርሶቹን ማንቀራጨጭና መንጋጭላውን ማነቃነቅ ጀመረ። ድንች አላላጡም እንደ ድንጋይ መጥረብ ዓይነት ከነሥጋው እየገረደፈ መጣል ሆነ። ይህን ያየችው ወ/ሮ ፋንዳን በበኩሏ ፊቷ እንደ ቲማቲም መቅላት ጀመረ። እንዲያም ሆኖ ሰውዬዋን አልለቀቀችውም - «እንደኔ እንደኔ ከሆነ እንግሊዞች አጉል ተልቱላቸውን ከመንፋት በቀር ምንም እያደረጉ አይደለም» ብለ ከማለቷ አቶ ፋንዳን በትግል እምቆ ያቆየው በምብ ፈነዳ።

«አንቺ ሴትሮ አፍሽን ዝጊ እኮ ነው ምልሽ»

እማማ ሳቋን መቆጣጠር አልቻለችም። እኔ ግን ሁኔታቸውን ልብ ያልኩት ላለመምሰል በጥሩ ሁኔታ ልጩ የጨረሰኩትንና ምንም ያልወጣው ድንቼን እያገባበጥኩ ማየትና በቢላዬ ጫፍ መጓጎጥ ጀመርኩ።

ያንቺው አና

ሐሙስ መስከረም 26 1943

ውድ ኪቲ

የ«ሚስጥራዊው መደበቂያ» ነዋሪዎች የእርስ በርስ ግንኙነት ከዕለት ወደ ዕለት እየሻከረና እየቆረፈደ መሄዱን ቀጥሏል። በምግብ ሰዓቶች በጠረጴዛው ዙሪያ ስንገናኝ እንኳን ደፍሮ አፋን የሚከፍት የለም - (የያዘውን ምግብ ለመጥረስ ካልሆነ በቀር) ምክንያቱም ምንም ነገር ከአፍሽ ወጣ ማለት - ወይ አንድ ሰው ታስቀይሚያለሽ ወይ ደግሞ ጨርሶ ባላሰበሺው መንገድ ይተረጉምብሻል።

ለጭንቀትና ለድብርት ፍቱን ማስታገሻ ነው የሚባልለትን ሻሌሪያን ኪኒን በየቀኑ መቃም ከጀመርኩ ጥቂት ቀናት አለፉኝ። እንደው ቢቸግር እንጂ ምንም ጥቅም የለውም። የዛሬውን በመጠኑ ያስታግሰልኝ እንጂ ነገ የባሰ ጭንቀት ውስጥ ከመግባት አያድነኝም። አንድ ጥሩ ሳቅ መሳቅ የምችልበት ዕድል ባገኝኩ ከአሥር ሻሌሪያን ኪኒኖች የበለጠ ይረዳኝ እንደነበር አውቃለሁ። ግን ምን ዋጋ አለው ኪቲ - ሁላችንም ሳቅ ረስተናል ማለት ይቻላል።

ያንቺው አና

እሁድ ጥቅምት 17/1943

ውድ ኪቲ

ባለፈው ወር ውስጥ እዚህ ቤት እያንዳንዱ ሰው ከእያንዳንዱ ሰው ጋር የተለዋወጣቸው የዘለፉ ቃላት አንድ በአንድ ትዝ ሲሉኝ ማሰብ እስኪላኝ

አዕምሮዬ ይደነዘዛል። ሁሉም ሰው የየራሱን ትሬታ በውስጡ እምቆ በየራሱ መንገድ እሹፋፋ እያለው እንዳለ በግልጽ ይታይበታል። አባባ ሲያነብ፣ ሲሰራም ሆነ እንዲሁ ከወዲያ ወዲህ ሲንጉራደድ ከንፈሮቹን እንደ ኪስ ቦርሳ ጥብቅ አድርጎ ከድኖና ዐይኖቹን ትዝዝ አድርጎ ነው። እማማ - ከብስጭት ብዛት ጉንጮቿ ላይ ማዲያት ማል ማል እያረገባት ነው። ማርጎት - በቀን በቀን ስለራስ ምታቷ ታማርራለች። አቶ ዱሴል - የእንቅልፍ ያለህ እንቅልፍ ራቀኝ እያለ ይነጫነጫል። ወ/ሮ ፋንዳን - ቀኑን ሙሉ በትንሽ በትልቁ ስታገረመርም ነው የምትውለው። እኔ... እኔ... እህ ግዴላም የኔን ልተወው። አውነቱን ነው ኪቲዬ - እንዳንደማ ከማን ከማን ጋር እንደተከረከና ከማን ከማን ጋር እንደታረቅኩ እንኳን መለየት እስኪያትተኝ ድብልቅልቅ ይልብኛል።

ታዲያ ይሄን ሁሉ እያመነዝጉ ራስን ላለማስጨነት ያለው አማራጭ አንድ ብቻ ነው። አዎ ኪቲዬ - መፍትሔው አንድ ነው። ማንበብ። ቢጥምሽም ባይጥምሽም ያገኘህውን ሁሉ ማንበብ። በበኩል - ቢያዋጣኝም ባያዋጣኝም - እያደረግኩ ያለሁት ይህንኑ ነው።

ያንቺው እና

አርብ ጥቅምት 29/1943

ውድ ኪቲ

ከሰሞኑ አቶ ፋንዳንና ወ/ሮ ፋንዳን እንዴት ድብልቅልቁ የወጣ ሁብ ውስጥ ገብተው እንደነበር አትጠይቁኝ - ቤቱን በአንድ እግሩ አቆሙት ነው የምልሽ - ምን ተፈጠረ መሰለሽ? - ይመስለኛል ገንዘባቸው ሳያልቅባቸው አልቀረም። ምክንያቱም ቀኑ ትዝ አይለኝም እንጂ ባለፈው ጊዜ አቶ ክሬለር በጨዋታ መሀል ከአንድ የፈርኮት ነጋዴ ጋር ስለነበረው ቅርርብ ለአቶ ፋንዳን ሲነገረው እስታውሳለሁ። እና - አቶ ፋንዳንም ይሄው ትዝ ብሎት እንደሆነ እርግጠኛ ነኝ - ብቻ ከምድር ተነስቶ የወ/ሮ ፋንዳንን ፈር ኮት ካልሸጥኩ ብሎ ቁጭ - ለወ/ሮ ፋንዳን ፈር ኮቷ ማለት ምን ማለት እንደሆነ ብታውቁ ነገሩ ምንኛ ባስደነገጠሽ ኪቲ። ከጥንቸል ማር የተሰራ ሲሆን፣ ከአሥራ ሰባት ዓመት በላይ ለብላጥለች። ግን አሁንም እንዴት እንደምትሳሳለት ልነግርሽ አልችልም። እህ ብልሽ ከሰማሻት ስለ ፈር ኮቷ አውርታ አትጠግብም። የውድ አባቷ ስጦታ ስለመሆኑ - ስለማይቀመስ ዋጋው - ስለ ጥራቱ - ስለውበቱ - ስለምቻቱ - ስለሙተቱ - ብቻ ምናልባሽ ሰሚን ይታክተው እንጂ እሷን አይደክማትም። በአጠቃላይ ፈር ኮቷ መግያዋ፣ መገዘቻዋ ነው ማለት ይቻላል። እና የዚያን ዕለቱ የሁለቱ ፋንዳኖች ጦርነት መነሻ ይኸው ፈር ኮት ነበር አልሻለሁ።

ፎቅ አይሏት ቆጥ ገራ በምታጋባው ጠባቢ የእነ አቶ ፋንዳን መኝታ ክፍል ውስጥ ያን ዕለት የነበረውን ሁኔታና ጩኸት ፈጽሞ ልትገምቱው አትችይም። ኪቲ በጣም፣ በጣም ያስፈራ ነበር። የኔዎቹ ቤተሰቦች ከደረጃው ጫፍ ቆመው የሚያደርጉት የጠፋቸው ዓይነት ትንፋሻቸውን አቅበው ወደ ላይኛዋ ክፍል እያንጋጠጡ ነበር። አስፈላጊ መስሎ ከታያቸው ወደ ላይ ወጥተው ለመገላገል ዝግጁ ሆነው ማለት ነው።

መጨረሻው ምን ሆነ አትይኝም? - መጨረሻውማ - አቶ ፋንዳን አሸነፈ - የወ/ሮ ፋንዳንን «ብርቅዬ» ፈር ኮት አስሸጠ - የሲጋራ አጥረቱን አቃለለ - ወ/ሮ ፋንዳን ቢያንስ ቀሪውን ገንዘብ ከመርነቱ በኋላ ለራሷ አዲስ ልብስ ትገዛበት ዘንድ እንዲሰጣት ባለቤቷን ጠየቀችው - አቶ ፋንዳን አፍንጫሽን ላሺ አላት።

በተረፈ ኪቲዬ - እኔን በተመለከተ ከብዙ በጥቂቱ «እኬ» ነኝ ልልሽ እችላለሁ - የምግብ ፍላጎቴ ድንገት የት እንደገባ ካለማወቁ በቀር። ምግብ ብሎ ነገር ሽታው እንኳን እያስጠላኝ ነው። ይህ ነገሬ ከእኔ ይልቅ ሌሎቹን ክፉኛ ያሳስባቸው ይመስላል። የምግብ ፍላጎቴን ለማነሳሳት የአትማቸውን ሁሉ እየጣሩ ነው። መኝታ ክፍሉ ውስጥ ያልደረደሩልኝ የጣፋጭ ዓይነት የለም።

እኔን እያስጨነቀኝ ያለው ግን የምግብ ፍላጎት ማጣቴ ሳይሆን፣ የመንፈሴ ከዕለት ወደ ዕለት እየተሸመቀቀ መምጣት ነው። በተለይ እሁድ እሁድ ሞቴን ነው የሚያስመኝኝ። በአጠቃላይ ሁኔታው ክፉኛ የሚጫን፣ እንቅልፍ እንቅልፍ የሚልና እንደ አንዳች ከብድ የሚል ነው ኪቲ። ከወደ ውጪ የሚሰማ አንድም የወፍ ድምጽ የለም። ዙሪያ ገባው በሚያስፈራ ፀጥታ ተውጧል። ይህ ቀፋፊ ፀጥታ እኔንም በቀፋፊ ጣቶቹ ጨምድዶ ይዞ ከጥልቁ ሊወረወረኝ እየጎተተኝ ያለ ይመስለኛል።

ታዲያ የሚገርመው ነገር ኪቲ - እንዲህ ያለው አስቸጋሪ ስሜት በተፀናወተኝ ጊዜ አባባ፣ እማማና ማርጎት ጭራሹኑ ይሸሸኛል። ይሄኔማ እኔን አያርግሽ - የማደርገው ነው የሚጠፋኝ። እንደአንዳች አቅጠጠላለሁ - ከአንዱ ክፍል ወደ አንዱ ክፍል እየተዘዋወርኩ እንቅራጠላለሁ - ያለምንም ምክንያት በደረጃው ቁልቁል እወርዳለሁ - እንደገና ሽቅብ እመጣለሁ - ብቻ በአጠቃላይ ልክ በድቅድቅ ጭለማ እየተወራጨች ከተያዘችበት ወጥመድ ጋር የምትጋጭና ዳግም ላትበር ከንፏ፣ የተነጨባት ወፍ የሆንኩ ዓይነት ይሰማኛል።

«ውጪ ውጪ - ብረሪ ብረሪ - ሳቂ ሳቂ - ቦርቂ ቦርቂ - ንዑሕ እየር ተንፍሽ ተንፍሽ» የሚል ድምጽ በውስጤ እንደ ብራት እየሞከብኝ ነው።

ያንቺው አና

ሰኞ ምሽት ህዳር 18/1943

ውድ ኪቲ

በየጊዜው የምቸከችካቸውን ነገሮች እያገባበጥሽ የማንበብ ዕድል ብታገኝ ምንኛ በሚፈራረረት ስሜት እንደተገፉ ገርሞሽ አያባራም። ያለሁበት ሁኔታ ይህን ያህል ተጽዕኖ እያደረገብኝ መሆኑን ሳስበው በገዛ ደካማነቴ እበሳጫለሁ። በእርግጥ በተጽእኖው ሥር የዋልኩት እኔ ብቻ እንዳልሆንኩ በሚገባ አውቃለሁ - የሁላችንም ችግር ነው። በእሁኑ ሰዓት ያው አንቺም መገመት እንደምትችይው በጭንቀትና በድብርት ቱዕ ውስጥ እየፈሰስኩ ነው። ይህ ለምን እየሆነ እንዳለ እንዲህ ነው ብዬ የምነገርሽ የለኝም። ነገር ግን ዋናው ምክንያቱ የገዛ ፈሪነቴ፣ የገዛ ድንጉጥነቴ ነው ብዬከራሴ ጋር እየተሳተምኩ ነው ያለሁት ኪቲ።

ከቀኑ ጭንቀቴ የሚብሰው ደግሞ የሌሊቱ ቅዠቴ ነው። አንዳንዴ እማማም አባባም በሌለብት ብቻዬን ጭለማ ከዋጠው የአዛባ ጉድጓድ ውስጥ ተጥዬ መውጫያው ጠፍቶኝ ስዳክር አያለሁ። አንዳንዴ ደግሞ ጭር ባለ ጉዳና ላይ ብቻዬን ስንተዋለል - ሌላ ጊዜ ደግሞ ሚስጥራዊው ቤታችን በእሳት ሲጋይ - ወደ ናዚዎቹ በሌሊት መጥተው ሁላችንንም እየጉተቱ ሲወስዱን እያየሁ ሰወራጭ አድራለሁ። የሚገርምሽ ነገር ኪቲ - ይህ የማየው ሰቆቃ ሁሉ ልክ በእውን እየሆነ ያለ እንጂ ጨርሶ ሕልም አይመስልም። እንዴት ጥርት ብሎ እንደሚታየኝ አትጠይቁኝ። ለዚህ ነው ይዋል ይደር እንጂ በቅርቡ ሁሉንም ነገር በዕውኔ ማየቴ እንደማይቀር የሚሰማኝ። ብቻ በአጠቃላይ ኪቲ - ለእኛ ዓለም ከእንግዲህ ተመልሳ እንደቀድሞው ኖርማል ልትሆንልን ትችል ይሆናል የሚል ሕልም የለኝም። አንዳንድ ጊዜ በወሬ መሀል ሳሳስበው «ከጦርነቱ በኋላ» የሚለውን የተለመደ አባባላችንን አጠቀማለሁ። ይሁን እንጂ በውስጤ ግን ይህ መቼም መቼም ሊሆን የማይችል ከንቱ «ላም አለኝ በሰማይ» መሆኑ ይታወቀኛል። ወደቀድሞው ሕይወቴ በሃሳብ እየተመለሰኩ ያደግኩበት ቤቴን - ጓደኞቼን - ትምህርት ቤቴን -ሳስባቸው ያንን ሕይወት ያሳለፍኩት እኔ ሳልሆን ሌላ ሰው መሆን አለበት የሚል እንግዳ ስሜት ይፈታተነኛል።

እኛ ስምንታችን ከነ «ሚስጥራዊው መደበቂያችን» እጅግ በሚከብድና ድቅድቅ ባለ ጥቁር የምጽዓት ደመና በተከበበች ትንሽዬ አርቲፊሻል ገነት ውስጥ ያለን መስሎ ይታያል። አዎ - ትንሽዬዋ ገነታችን ውስጥ አሁንም ቢሆን እምብዛም የሚያስጋ ነገር ያለ አይመስልም። ዙሪያችንን የከበበን ጥቁር ደመና ግን በየጊዜው ወደ እኛ እየቀረበ፣ እየቀረበ -እኛንና እየመጣብን ያለውን አደጋ የሚለየው ከብ መስመርም እየጠበበ፣ እየጠበበ ሲመጣ በግልጽ ይታያል። ከአደጋው ማምለጥ የሚቻል አይመስልም። እና በውስጤ ምን እያልኩ እየጮሁኩ እንዳለሁ ልንገርሽ

ኪቲዬ - «አቤ...ት ምናል ይህ የከበበን ጥቁር ደመና ባሕንድ በኩል እንኳን ገለል ብሎልን የማሪያም መንገድ ቢሰጠን»

ያንቺው አኖ

ቅዳሜ ሀዳር 27/1943

ውድ ኪቲ -

ትናንትና ማታ አልጋዬ ውስጥ ጋደም ብዬ እንቅልፌን እየተጠበቅኩ ሳሰላስል ድንገት ከፊቴ ማን ድንቅ ያለብኝ ይመስልኛል ኪቲ? ውዲ የትምህርት ቤት ጓደኛዬ ሊዛ። አታምኒኝም ኪቲ - ልክ በአካል የመጣች ዓይነት ነበር ከላይ እስከታች ቁልጭ ብላ ትታየኝ የነበረው። ልብሷ እላይዋ ላይ ብጥቅጥት ብሎ - ፊቷ ከስቶና ገርጥቶ ከፊቴ ቆማ አየኋት። አጥንቱ ባገጠጠው ፊቷ መሃል ፈጥጠው በወጡት ዐይኖቿ ሃዘንና ቅያሜ ባጠላበት ስሜት ትክ ብላ አየኝ። ዐይኖቿ ውስጥ በግልጽ የተገፈውን ምሬቷን ለማንበብ ብዙ አልተቸገርኩም

«እንዴት አኖ? እንዴት ጥለሺኝ ትጠፈያለሽ? - እባክሽ - እባክሽ እርጂኝ - እባክሽ ከዚህ ካለሁበት ገሃነም አውጪኝ»

አህ - አህ ሊዝ - ምናባቴ ላደርግላት እችላለሁ? - ስለሌሎች ስቃይና ሞት እዚሁ ተወትራ ከማሰብ ሌላ ማድረግ የምችለው ምን አለ? - ሊዝን ወደ እኛ እንዲያመጣት ለእግዚር ከመፀለይ ሌላ ምን ላደርግላት እችላለሁ።

"ሞትን ተደብቆ የመኖርን ችግር ላላየው ሰው መግለጽ በጣም አስቸጋሪ ነው። በየዕለቱ የሚያጋጥሙሽ ሁኔታዎች ፈጽሞ ለማመን የሚከብዱ ናቸው።"

"የሁኔታው አላዛኝነት የደረሰበት ደረጃ ማንም ሰው በውስጡ ሊኖረው ከሚችለው የማዘን አቅም በላይ ነው።"

ለረጅም ሰዓታት የሊዝ ምስል እየተመላለሰ እንቅልፍ ነሳኝ። ስለሌላ ነገር ማሰብ አቃተኝ። አዎ - አሁን ስለእኔና ስለሊዝ ግንኙነት ብዙ ነገር ግልጽ እየሆነልኝ መጣ። ያኔም ቀድሜ ያኮረፍኳትና የራቅኳት እኔ ነበርኩ። የልጅነት ነገር ሆኖ ችግሮቿን ለመረዳት አልቻልኩም ነበር። የፈረድኩባት ያለአግባብ እንደነበር አሁን ነው የገባኝ። ከሚገባው በላይ የቀረበቻት አንዲት ጓደኛ ነበረቻት። እሷን የምወስድባት እየመሰላት በጣም ትሰጋ ነበር። ምስኪን ሊዝ - ምን ያህል ተሰቃይታ እንደነበር አሁን ገና ነው የማውቅላት። የዛሬውን የሷን ስሜት አሁን በራሴ አውቀዋለሁ - በ...ጣም

ሊዝን የመሰለች ምስኪን እንደዚህ ማስቀየሚያ ስለሰውነት የክፋት ሁሉ ክፋት ነበር። አሁን ደግሞ ይኸው ከፊት ቆማ በተገባቸው ምሬታቸው እንደአንዳች በሚሰረድ ዓይኖቿ ታየችለች። እንዴት እንደምታሳዝን ባየች ከዚህ - ምነው ልረዳት የምችልበት መንገድ በኖረኝ። ለመሆኑ አንተ እግዚአብሔር - ምን ይሆን እያደረግክ ያለኸው? - እኔ እዚህ በሞቀ ቤት ውስጥ በሰላም እየኖርኩ እሷ እዛ ውጪ ለአሳርና ለሰቆቃ መጣሷ ምክንያቱ ምንድነው? ከሷ የምችልበት ገድል እንደሌለኝ አውቃለሁ - እሷም ትክክል ነው ብላ የምታምንበትን ነገር ብቻ ለማድረግ የምትጥር ልጅ ናት። እኔ እንድናር የተመረጥኩበትና እሷ በቁም ፍጻሜ እንድትዝቅ ምናልባትም እንድትሞት የተፈረደባት ምክንያቱ ምንድነው? - ምንድነው በኔና በሷ መሃል ያለው ልዩነት? - ለምንስ ነው ይህን ያህል እንድንራራቅ ያደረግከን?

አ ሊዝ - አምላክ ብሎ ይህ ክፉ ቀን እስኪያልፍ በሕይወት ከቆየንና ከተገናኘን ለበደልኩሽ ሁሉ እንዴት እንደምክስሽ ታያለሽ - ከምንም ከምንም በላይ የምመኘው ይሄንን ነው።

እባክህ አንተ አምላክ - በኪነጥበብህ ጠብቃት። ቢያንስ ብቸኛ እንዳትሆን እርዳት። ፈቃድህም በሆነና ምንጊዜም በእዘኔታና በፍቅር እንደማስባት በነገርክልኝ ምናልባት ይህን ማወቂያ የተሻለ ጽናትን ሊሰጣት ይችላልና።

ውስጥ ውስጡን ግን ምን እንደሚሰማኝ ታውቂያለሽ ከዚህ? - የሊዝ ነገር ገና ዱሮ ያከተመለከት እንደሆነ፣ መቼም መቼም እንደማንገናኝ፣ የበደልኳትንም ሁሉ መቼም ልክላት እንደማልችል አዎ ልቤ ሹክ የሚለኝ ይህንን ነው።

የሆነው ሆኖ ከዚህ - ለሊዝ በአንቺ ፊት የምገባላት ቃል አለኝ። ከእንግዲህ - በሕይወት እስካለሁ ድረስ - መቼም መቼም ከልቤ ላላወጣት የምችለውን ሁሉ አደርጋለሁ። ስለራሴ ባሰብኩ ቁጥር አስባታለሁ። ለራሴ በሀላይኩ ቁጥር እሀልዳታለሁ።

ያንቺው አና

ረቡዕ ታህሳስ 22/1943

ውድ ከዚህ

ከግፍኩልሽ ረጅም ቀናት አለፉኝ አይደል? ይቅርታ አድርጊልኝ - በጣም ሃይለኛ ጉንፋን ይሆኝ አሳፊን ሲያሳየኝ ስለከረመ ፋታ አጥቼ ነው። እዚህ ውስጥ ሆኖ በበሽታ እንደመያዝ ክፉ መርገምት የለም ከዚህ። በተለይ ደግሞ ከበታቻችን ካለው የእነአቶ ክሬለር ቢሮ ውስጥ ሰራተኞቹ በሚኖሩበት ሰዓት ችግሩ አሥር እጅ ይገዛል። ሊያስነጥሰኝ ወይ ሊያስለኝ ገና አፍንጫዬን በላ በላ ወይ

ጉሮሮዬን ከርከር ከርከር ሲያደርገኝ ምን እንደማደርግ ብታደኝ ስቀሽ አታባሪም ሃሃሃ! ... አንድ - ሁሉ...ት - ሦስት! ብቻ ካለሁበት ቦታ እንደጉድ ሮጮ ፊቴን ትራሲና ፍራሺ መሃል ውትፍ! ሃሃሃ! ምናባቴ ላድርግ ኪቲዬ? ቢያስነጥሰኝም ቢያስለኝም ድምጼ ወደታችኛው ክፍል እንዳይተላለፍ ለማፈን ከዚህ የተሻለ አማራጭ የለኝማ! የሚገርመው ነገር - እንዳያስልሽም ሆነ እንዳያስነጥሰሽ ጥንቃቄ ባበዛሽ ቁጥር ጭራሹን እየባሰበት ነው የሚሄደው።

ለማንኛውም አሁን ጉንፋኑ ሙሉ በሙሉ ለቆኛል። ሌላው እንግዲህ - ቁመቴ በአንድ ሴንቲሜትር ክብደቴ ደግሞ በሁለት ፓውንድ ጨምሯል - ፊቴ ከወሐይ ብርሃን ማጣት ገርጥቷል - የማንበብና የማወቅ ፍላጎቴ ከዕለት ወደ ዕለት እያየለ ነው።

ይሄን ሰሞን የሚስጥራዊው ቤት ነዋሪዎች ሁሉ ምን እንደታየን እንጂ በመሃላችን ስምምነት ቢጤ እየታየ ይመስላል - ጌሽ ቢያንስ ለለውጥ ያህል! የወትሮው ንትርክና ጭቅጭቅ አሁን አይሰማም። ላለፉት በርካታ ወራት በቤታችን ውስጥ እንዲህ ያለ ሰላም ታይቶ አያውቅም።

በተረፈ - የአየሩ ሁኔታ ጨፍጋጋ ነው - ምድጃው ይተነፍጋል - የአብዛኛዎቻችን ሆድ ይጮሃል - በታላቅ ጉጉትና ናፍቆት የምንጠብቀው የህብረ ብሔሩ ጦር ወረራ ጭራሹን ስጥ ብሏል - ሞራላችን ላሸቋል።

ያንቺው አና

እሁድ ጥር 2 1944

ውድ ኪቲ

ዛሬ ጠዋት ምንም የምስራው ስላልነበረኝ ዲያሪዬን እንደዘበት ብድግ አደረግኩና ገፅ በገፅ እያገላበጥኩ ጥቂት እንደቃኘሁት ለኔው ለራሴ ማመን ባዳገተኝ አልህና ቁጣ ስለ «አማማ» የግፍኳቸውን ነገሮች ላነባቸው ክፉኛ ከመደንገጤ የተነሳ ማንበቤን ቆም አደረግኩና ራሴን በራሴ ጠየቅኩት - «አና-አውን ከአንቺ አንደበት ነው እንዲህ ያለ የጥላቻ ቃል የወጣው እ... አና! ይህ እንዴት ሊሆን ቻለ? እንዲህ ያሉ አፀያፊ ቃላት በምን ተፃምር ከአንቺ ሊወጡ ቻሉ?» የገለጥኩትን ዲያሪዬን እንደያዝኩ ደንዝዜ በተቀመጥኩበት ስላለፈው ሁሉ ማስላሰል ጀመርኩ። ምን አይነት በደል ቢደርስብኝ ነው እንዲህ በቁጣ መፃት ታጭቄ የነበረው? ...

እንዴት ይህን ያህል ጥላቻ ውስጤ ሊገባ ቻለ? - በምንስ ተአምር ይሄን ያልተገራ ስሜታዊነቱን ቁምነገር ብዬ ላንቺ ላካፍልሽ ቻልኩ ከቲ?

ለማንኛውም ከአመት በፊት የነበረችው እና የነበረባትን ችግር በዛሬዋ እና እይን እንደገና እያየሁ ሁኔታውን መረዳትና በሚቻለኝም ሁሉ የተድሞዋን እና ይቅርታ ላደርግላት እየጣርኩ ነው። ከዚህም ሌላ ከቲ - ያለአንዳች በቂ ማስረጃና ግልፅ ማብራሪያ እንደው እንደመጣልኝ ስቸከችኩብሽ የከረምኳቸውን የሆድ ብሶት ክሶች በድጋሚ መርምራና አጣርቼ ትክክለኛውን ሁኔታ እንድታውቁ ላደርግሽ ካልቻልኩ መቼም፣ መቼም ሀሊናዬ ነፃ የሚሆን አይመስለኝም።

ስማቅቅበት የቆየሁትና አሁንም እየማተቅኩበት ያለሁት ዋነኛ ችግሩ ምን መሰለሽ ከቲ - ነገሮችን ሁሉ ከራሴ አንፃር ብቻ እየተመለከትኩና ከሌላኛው ሰው አንፃር መመልከት አይቻለኝ ዘንድ ክፉኛ በተጨማሪ አይኖቼና በአንድ ወገን በደደረ ሀሊናዬ የተዛባ ፍርድ እየሰጠሁ «ተበዳይ»ነቴን ብቻ ማንጐራጐሬና «በዳይ»ነቴን መቼም መቼም አስቢው ያለማወቁ ነው። በእኔና በእማማ መሃል እንደ ሽብልቅ ተሰንቅሮ እየፈለቀቀንና እያራራቀን ያለውም ይኸው ችግሩ እንጂ ሌላ ምንም እንዳልሆነ አሁን ገና ነው እየተገለፀልኝ የመጣው። የራሴን ብቻ እያየሁ የሷን ሳላይላት፣ መረን በወጣ ግልፍተኛ ስሜትና ልንም በሌላው አንደበቱ እየነቆርኩ፣ ሰላምና ደስታ እንዲርቃት ያደረግኩት እኔው ራሴ ነኝ።

ኤሊ ይመስል ራሴን በገዛ ቀፎዬ ውስጥ ደብቄ ለማንም ግድ ሳይሰጠኝ ራሴን ብቻ እሹሩሩ እያልኩ የምኖር ጉዲት መሆኔ ሳያንሰኝ፣ ከአንዱ ጥግ ፀጥ ብዬ እቀመጥና ደስታዬን፣ ሐዘኔን፣ ጭንቀቴን፣ ጥላቻዬን ሁሉ አንቺ ላይ እቸከችካለሁ። እርግጥ ነው - አንቺ ውድ ዲያሪዬ ላይ የፃፍኳቸው ነገሮች ምንም ይሁኑ ምን - ዲያሪ ሊኖረኝ መቻሉ በራሱ የሚሰጠኝ ደስታና ኩራት በቃላት ሊገለፅ የሚችል አይደለም። ያሳለፍኳትን እያንዳንዱን ቀንና በእለቱ የነበርኩበትን ጥሩም ሆነ መጥፎ ስሜት እንደገና እየመለሰ እንደ መስተዋት ቁልጭ አድርጐ የሚያሳየኝ ዲያሪዬ ከምንም በላይ የምኮራበት ትልቁ ሀብቱ ነው። ይህ እንዳለ ሆኖ ግን አሁን እያገላበጥኩ ሳየው ከፃፍኳቸው ምሬቶች አብዛኛዎቹ ላይ «ይህ አሁን ያለፈና የተፈታ ችግር ነው!» የሚል የማስታወሻ ምልክት ለመፃፍ የሚያስችለኝ በቂ ምክንያት አለኝ።

እማማ ላይ አራስ ነበር ሆኔባት ነው የኖርኩት። አሁንም አልፎ አልፎ የምሆንባት ጊዜ አለ። እርግጥ ነው እማማ እኔን ፈፅሞ ተረድታኝ አታውቅም። ግን እኔም በደንብ ተረድቻለሁ አውቃለሁ ለማለት አልደፍርም። አሁን እንደ በእርግጠኝነት ልለው የምችለው ነገር አለ - እማማ እጅግ በጣም ትወደኛለች - በጣምም ትሳሳልኛለች። ይህ እንዳለ ሆኖ በእኔ የተነሳ ብዙ አሳስፈላጊ ሀሳቦችና ንትርኮች ውስጥ ስትገባና ስትወጣ እንደኖረችም አውቃለሁ። በዚህ ላይ ያለንበት አጠቃላይ ሁኔታ በችግር የተሞላ መሆኑ የሚጭንባት ጭንቀትና ብስጭት ሲጨመርበት እኔ ላይ በየጊዜው ማንባረቁ ፈፅሞ ሊገርመኝና ልፈርድባት የማይገባ መሆኔን መገንዘብ ነበረብኝ።

ምክርም ይሁን - ወቀሳም ይሁን - ቁጣም ይሁን - ብቻ እኔን በተመለከተ ከእማማ አፍ ለሚወጡ ማናቸውም አይነት ቃላት ከሚገባው በላይ ትኩረት አሰጣለሁ። በቀላሉ ስሜቱ ይጉዳል - ቶሎ ግልፍ ይለኛል - እናም በባሰ እልህና ኃይል ቃል ጨዋነት የጉደለው መልስ አሰጣታለሁ። መቼም ልትለምደው ያልቻለችውና ሁሉ እንደ አዲስ ቀልፊ ግፍፍ የሚልበት ይህ አይነቱ ሁኔታዬ ደግሞ በበኩሉ እማማን ክፉኛ ያስቀይማታል፤ በእጅጉም ታዝንብኛለች። ብቻ ምናለሁኝ ኪቲ - በአጭሩ ንገሪኝ ካልሺኝ - የሆድ ብሶት ካሰሸን እየወረወርሽና የተወረወረልሽን የሆድ ብሶት ካሰ እየቀለብሽ የምትፎካከሪበት አስቀያሚና አሰልቺ የህይወት ጨዋታ ነው። ለኔም ለሷም ጥሩ አልነበረም - ሁለታችንም በጣም በጣም ተጉድተንበታል። ደግነቱ - እግዚአብሔር ይመስገን - አሁን ያ ሁሉ እያለፈ ያለ ይመስላል።

አዎ ኪቲ - እማማ በእኔ የተነሳ እንባዋን የምታፈስበት ጊዜ እዚህ ላይ ያበቃል። አሁን እኔም እየበሰልኩና በመጠኑም ቢሆን ክፉና ደጉን እየለየሁ ነው። እማማም እንደቀድሞው በትንሽ በትልቁ መከፋቷንና መነጫነጫን የተወች ይመስላል። አሁን አሁን የሚያናድድ ነገር ሲገጥመኝ እንኳን ስሜቱን መቆጣጠርና ትንፋሽ ሳልል አፌን መዝጋት ችፍብታለሁ። እማማም እንደዛው። ስለሆነም በሁለታችን መሃል ያለው ክፍተት እየጠበበ - «እናትና ልጅ»ነታችንም ለመጀመሪያ ጊዜ የተፈጥሮ ለዛውን እየያዘ መጥቷል ማለት ይቻላል።

ያንቺው አና

ረቡዕ ጥር 5/ 1944

ውድ ኪቲ

ባሬ የምነግርሽ ሁለት ሚስተሮች አሉኝ። የግድ ቢያንስ ለአንድ ወዳጄ መተንፈስ እንዳለብኝ ስለተሰማኝ ነው። ለዚህ ደግሞ ካንቺ የተሻለ ማን አለኝ ኪቲ? - የመጣው ቢመጣ ሚስተር አሳልፈሽ እንደማትሰጪ አውቃለሁ።

አንደኛው ስለእማማ ነው። ብቸኛ ጓደኛዬና የሚስጥሬ ተካፋይ ካደረግኩሽ ጀምሮ ስለእማማ ምን ያህል እንዳማረርኩልሽ ታውቂያለሽ። ከዚህም ሌላ በሚቻለኝ ሁሉ እንደገና ጥሩ ልሆንላት እየጣርኩ እንዳለሁም ታውቂያለሽ። ታዲያ ይገርምሻል ኪቲ - እማማ የሚያጥራት ምን እንደሆነ አሁን በድንገት ግልፅ ሆነልኝ። እማማ እኔና ማርጉትን እንደ ልጆቿ ሳይሆን እንደ እኩያ ጓደኞቿ ነው የምታየን። ይህ የእኔ ግምት ሳይሆን እማማ ራሷ በእኛ የተናገረችው ነው። እርግጥ ነው - እኛን እንደጓደኞቿ ማየቷ የራሱ የሆነ በጣም ደስ የሚል ነገር አለው። ችግሩ ኪቲ - ምንም አይነት ጓደኛ የ«እናት»ን ቦታ ሊሸፍንልሽ አይችልም። በእኔ አመለካከት - እናቴ ፈለጓን ልከተላት የሚገባኝ መሪዬ እንድትሆንልኝ አፈልጋለሁ - የምትለኝን ሁሉ ልሰማትና ላከብራት እንድችል አፈልጋለሁ። ማርጉት ስለዚህ አይነት ነገሮች ያላት አመለካከት ከዚህ በጣም የተለየ እንደሆነና በተለይ ይህ አሁን የነገርኩሽ ነገር መቼም መቼም ሊገባት እንደማይችል ይታወቀኛል። አባባም ያው እንደምታውቁት እማማን በተመለከተ ምንም አይነት «ንትርክ» ውስጥ መግባት አይፈልገም።

እኔ ትክክለኛ «እናት» ብዬ የማስባት - በመጀመሪያ ደረጃ በጣም ብልሃተኛ የሆነች - በተለይ ደግሞ ልጆቿ የእኛን ዕድሜ ሲደርሱ በምን መልኩ ልትቀርባቸው እንደሚገባት የምታውቅና በአንድ በሆነ አጋጣሚ ሆድ ብሶኝ ባለቅሰ - (በተራ ህመም ምናምን ሳይሆን በሌሎች በሌሎች ምክንያቶች ማለቴ ነው) እንደ ሕገን ወይ እንደ ጅል አይታኝ የማትስቅብኝን አዋቂ ሴት ነው። አዎ - ትክክለኛ እናት ቢያንስ እነኚህን ነገሮች ልታሟላ ይገባታል የሚል እምነት አለኝ። እማማ ደግሞ ከእነኚህ አንዱን እንኳን በሚገባ እንደማታሟላ አውቃለሁ።

ለምሳሌ እማማን እስከዛሬ ይቅር ልላት ያልቻልኩበትን አንድ ነገር ልንገርሽ። በእርግጥም ላንቺ በጣም ትንሽና ተራ ነገር መስሎ ሊታይሽ ይችል ይሆናል ኪቲ። ነገር ግን የዚያን ዕለቱን ትያሜዬን ከሆዴ ለማውጣት ምን ያህል እንደተቸገርኩ የማውቀው እኔ ነኝ። ነገሩ የሆነው ወደዚህ ሚስጥራዊ

መደበቂያችን ከመምጣታችን ብዙ ቀደም ብሎ ነው። ከጥርስ ሐኪሜ በተሰጠኝ ቀጠሮ መሰረት ወደ ክሊኒክ የምሄድበት ዕለት ነበር። ታዲያ አብረውኝ ለሄዱ የተነሱት እማማና ማርጐት ብስክሌቱን ብይዝ ጥሩ እንደሆነ ነገሩኝ። በእኔ የብስክሌት መውደድ እንኳን እንዲህ ተብሎ ኪቲ! - ብቻ ወዲያውኑ ብስክሌቱ ላይ ቂብ አልኩልሽና ከፊት ከፊታቸው እየነዳሁና እየተመለስኩ መንገዳችንን ጀመርን።

ሕክምናዬን ጨርሼ ከክሊኒክ እንደወጣን እማማና ማርጐት የሆነ ነገር ልናይ ይበሉኝ፤ ልንዝ ይበሉኝ አሁን በትክክል ትዝ አይለኝም - ብቻ ወደ ከተማ የሚሄዱበት ጉዳይ እንዳላቸው ነገሩኝ። እኔም አብራያቸው መሄድ እንደምፈልግ ስነግራቸው ግን ምን እንዳሉኝ ታውቂያለሽ? - «አሉ-አንቺማ ብስክሌት ስለያዝሽ ወደ ከተማ መሄድ አትችይም - ስለዚህ በቀጥታ ወደቤት ነው መመለስ ያለብሽ» ልክ ይሄኔ ነበር ቀድሞውኑ ብስክሌቱን እንድይዝ ያደረጉኝ ለተንኮላቸው መሆኑ የገባኝ። እንዴት እንደበሸትኩ እንዴት ትጥል እንዳልኩ ልነግርሽ አልችልም ኪቲ! እንባዬን መቆጣጠር አትቶኝ ሳለቅስ ሲያዩኝ እማማና ማርጐት ይባስ ብለው ይስቁብኝ ጀመር። ይሄኔማ እኔን አያርግሽ ኪቲ - ጭራሹኑ የሚያደርገኝን አሳጣኝ ነውምልሽ። የምላቸው ቢጠፋኝ ዋናውን ጉዳና እንደያዝን ሁለቱም ላይ ምላሴን አወጣሁባቸውና ዘልዬ ብስክሌቱ ላይ ፊጥ አልኩ። ይህን ድርጊቴን ያየች እንዲት በእጠገባችን እያለፈች የነበረች ሴትዬ እንዴት ከው እንዳለችና ዓይኖቿ ፈጥጠው እንደቀሩ አትጠይቂኝ! - ምን ታድርግ? እናቷ ላይ ምላሷን የምታወጣ ልጅ ማየት የተለመደ አይደለም። ለማንኛውም ያን ለት ከእነእማማ እንደተለየሁ በምን አይነት ፍጥነት ብስክሌቱን እያኮነፍኩ ወደቤት እንደተመለስኩና ከገባሁም በኋላ ለምን ያህል ስኦታት እንዳለቀስኩ ትዝ ይለኛል። ታዲያ ያን ዕለት እማማ ያደረሰችብኝ ቁስል እስከዛሬ ድረስ እንደሚቆጠቁጠኝ ለማን ምን ብዬ ላወራው እችላለሁ ኪቲዬ? - አንቺም ከተረዳሽኝ አንድ ነገር ነው።

ሁለተኛው ሚስጥራ ደግሞ ምን መሰለሽ? - ይሄኛው እንኳን ለሌላ ለአንቺም ለመንገር የሚችግረኝ አይነት ነው። ምክንያቱም ጉዳዩ ሙሉ በሙሉ እኔን የሚመለከት ስለሆነ።

ትናንትና በ«ኮረዳነት» ወቅት በልጃገረዶች ላይ ስለሚታዩት የ«መሸኮርመም» እና ሌሎች አዳዲስ ባህሪያት በሲስ ሄይስተር የተገፈውን አርቲክል አነበብኩት። በጣም በጣም የሚገርም አርቲክል ነው ኪቲ - በቀጥታ ስለእኔ የጻፈች እስኪመስለኝ

ድረስ ነው ማመን ያቃተኝ። ምንም እንኳ «መሸኮርመም» የሚባለው ነገር እኔ ላይ እንዲህ በተላሉ የሚከሰት ባይሆንም ከዚህ ውጪ አርቲክሉ የያዛቸው ቁምነገሮች ሁሉ ከእኔ ጋር ሙሉ በሙሉ የሚገጥሙ ናቸው። አርቲክሉ ስለምን እንደሚያወራ በግርድፉ ልንገርሽ - «አንዲት ልጃገረድ የልጅነቷን ጊዜ ተላልፋ ወደ ኩርድናዋ በምትሸጋገርባቸው ዓመታት ያልተለመደ አይነት ዝምተኝነት ይታይባታል - በዚህ ወቅት ከምንም በላይ የሚያሳስባትና ያለማቋረጥም በውስጧ የምታብሰለሰለው በየጊዜው በአካሏ ላይ ስለሚታየው አስደናቂ ለውጥ ነው» ይላል።

እኔም ላይ አሁን አሁን በትክክል እየታየ ያለውና በውስጤም እየተሰማኝ ያለው ይህ ነው። የሚገርም ለውጥ ነው ኪቲ - ስለእውነት ነው የምነግርሽ የሆነ ለመግለፅ የሚያዳግት - ነገር ግን በጣም ደስ የሚል ነገር አለው። «ለውጥ» ስልሽ በአካሌ ላይ በግልፅ የሚታየውን ብቻ ሳይሆን በአጠቃላይ በውስጤ እየተካሄደ ያለውንም ጭምር ማለቴ ነው። ስለራሴም ሆነ ስለነዚህ አይነት ነገሮች ከማንም ጋር የመወያየት ልምድ የለኝም። ለዚህ ነው ቢያንስ ለአንቺ መንገር እንዳለብኝ የወሰንኩት ኪቲ።

የወር አበባዬን ባየሁ ቁጥር - (ለነገሩ ገና ሦስቱ ብቻ ማየቴ ነው) በአጠቃላይ ሕመሙ፣ ድካሙ፣ ማስጠየፉ፣ ማነጫነጩ፣ ሁሉ እንዳለ ሆኖ - ተፈጥሮ የሰጠችኝ አንድ ልዩ ያታዊ ሚስጥሬ መሆኔን ሳስበው ብቻ የሚሰጠኝ ደስታ ቀላል አይደለም። የወር አበባዬ መጥቶ እስኪሄድ ድረስ ሲያስቸግረኝ ውሎ፣ ሲያስቸግረኝ ከማደር ሌላ ምንም ሲያደርግልኝ ያየሁት ነገር ባይኖርም ወሩ ደርሶ ይህን የተፈጥሮ ሚስጥሬን እንደገና የማይበት ጊዜ እንዴት እንደሚናፍቀኝ አትጠይቁኝ ኪቲ።

ከዚህ ሌላ ሲስ ሂደት በዚሁ አርቲክሏ ላይ «በዚህ የዕድሜ ክልል የሚገኙ ልጃገረዶች (ኮረዳዎች) ስለራሳቸው ምንም አይነት እርግጠኝነት አይሰማቸውም - ምክንያቱም - እነሱም እንደማንኛውም ሰው የራሳቸው የሆነ አመለካከት፣ የራሳቸው የሆነ ባህርይ፣ የራሳቸው የሆነ ልማድና አመል እንዳላቸው ገና ለመጀመሪያ ጊዜ የሚገነዘቡበት ወቅት ስለሆነ ነው» ትላለች። ይገርምሻል ኪቲ - ሲስ ሂደተር ያለችው ይህ ነገር እኔ ላይ ግን በአብዛኞቹ ልጃገረዶች ላይ ከሚከሰትበት ጊዜ ቀደም ብሎ ነበር የተከሰተው። ወደዚህ የመደበቂያ ቢታችን በመጣን በአመቱ ገደማ ማለትም ልክ አሥራ አራት አመት እንደሞላኝ ነበር

«ከእንግዲህ እኔም ሙሉ ሰው ነኝ» የሚለው ስሜት ለመጀመሪያ ጊዜ ያደረብኝና ራሴን እንደ ትልቅ ሰው መቁጠር የጀመርኩት። አንዳንድ ጊዜ - የመኝታ ሰአት ደርሶ አልጋዬ ውስጥ ገብቼ ጋደም ካልኩ በኋላ በእጆቼ ጡቶቼን የመደባበስና የልቤን የትርታ ስልት የማዳመጥ ከፍተኛ ፍላጎት ያድርብኛል። አ...ህ! ፍላጎት ቢሉሽ ፍላጎት እንዳይመስልሽ ኪቲ - ጨርሶ ከቁጥጥር ውጪ የሆነ ፍላጎት ነው።

ያንቺው አና

ሐሙስ ጥር 6/ 1944

ውድ ኪቲ

የሆዴን የማዋየው አንድ ሰው ቢኖረኝ የሚለው የዘወትር ምኞቱ ከጊዜ ወደጊዜ እያደገና እየከረረ በመምጣት ከምኞትነት አልፎ የግድ መሆን ያለበት ነገር መሆኑ እየተሰማኝ ስለመጣ ለጥቂት ቀናት ካወጣሁና ካወረድሁ በኋላ ከፒተር ጋር ትርርብ መፍጠሩ አማራጭ እንደሌለው ተረዳሁ።

እናም አልፎ አልፎ - በተለይ ቀን ቀን - ወደ ፒተር ክፍል እየሄድኩ የተወሰኑ ጊዜያት ከሱ ጋር ማሳለፍ ጀመርኩ። ታዲያ ይህን ባደረግኩ ጊዜ ሁሉ እንዴት ቅልል ብሎኝ እንደምውልና እንደማመሽ ሳስበው እስከጣሬ ራሴን መበደሌ እንዴት ይቆጠኛል መስለሽ ኪቲዬ። ነገር ግን ፒተር ከሚገባው በላይ ይሉኝታ የሚያጠቃውና በማይመቸው ሰው ላይ እንኳን በሩን ለመዝጋት ድፍረቱ የሌለው ልጅ መሆኑን ስለማውቅ ክፍሉ ውስጥ ገብቼ ብዙ የመቆየቱ ድፍረት እስካሁን አልመጣልኝም። ምክንያቱም እየሰለቸሁት ከሆነሽ ብዬ እፈራለሁ። ክፍሉ ውስጥ ቆይቼ ላዋራው የምችልበትን ሰብብ ለማግኘት በየጊዜው አስብ ነበር። ማንኛውንም አይነት ሰብብ በተላሉ ማግኘት አትቶኝ አይደለም። አላማዬን የሚያስነቃብኝ አይነት እንዳይሆን ብዬ እንጂ።

ታዲያልሽ ስጠብቀው የነበረውን ዕድል ትናንትና አገኘሁት አልሻለሁ። ፒተር የሰንጠረዥ ጥያቄዎችን የመሙላት ሃይለኛ አባዜ አለበት። በተለይ ይሄን ሰሞን እሱው ላይ ተለጥፎ ስለሚውል ሌላ ነገር ሲሰራ አይታይም። ታዲያ ትናንትና ክፍሉ ገባሁና አጠገቡ ተቀምጦ ሰንጠረዦቼን መሙላት አረዳው ጀመር። ብዙም ሳይቆይ ሰንጠረዦቼን ጥልቀን ጨረስንና ትንሿ ጠረጴዛው አጠገብ ትይዩ ሆነን

እንደተቀመጥን ወሬ ጀመርን። እሱ ወንበሩ ላይ ነበር የተቀመጠው። እኔ ደግሞ ከታጣፊ አልጋው ጫፍ ላይ።

በየመገሉ ቀና እያልኩ ጥልቅና ሰማያዊ አይኖቼን ባየኋቸው ቁጥር ይሰማኝ የነበረው ስሜት ይህ ነው ለማለት የሚችግርና ግራ የሚገባ አይነት ነው። እሱም በከንፈሩ ዙሪያ አንዴ ብልጭ አንዴ ድርግም እያለ መልእክቱ ምን እንደሆነ በግልፅ ለመረዳት ከሚያዳግተው አሳሳቁና ፈገግታው ጋር ከፊቱ ቁጭ ብሎ ጌንበስ ቀና እያለ አይን አይኔን ያየኛል። ይሁን እንጂ የውስጥ ስሜቱን ግን በደንብ ማንበብ ችፍ እንደነበር በጣም እርግጠኛ ነኝ። በሰላቱ ምን ማድረግ እንዳለበት ያለማወቅና የመጨነቅ ስሜት ፊቱ ላይ ቁልጭ ብሎ ይታየኝ ነበር። ከዚህም በተጨማሪ ወንዳወንድ ገፅታና ባህርይን ለመላበስ ከሚያደርገው ጥረት ስለ ተባለት የታ ያለውን አመለካከት በግልፅ ለመረዳት ይቻላል። እኳኋኑ ሁሉ የአይነአፋር መሆኑን ልብ አልኩና እኔም ቁጥብነት ተሰማኝ። እንደዛም ሆኖ አሁንም አሁንም ቀና እያልኩ እነኝን ድቅድቅ ሸለቆ መሃል እንደ አልማዝ የሚፈነጥቁ አይኖቼን ከማየት መታቀብ አልቻልኩም። እዚያው በዚያው ላፈርጥለት የዳዳኝን የልቤን ውስጥ ጥያቄ በአፌ አልበለው እንጂ በሚቀለጩለጩ አይኖቼና በሰራ አካላቴ ላይ ይታይ በነበረው ያልተለመደ ሁኔታ ሳልገልፀው የቀረሁ አይመስለኝም። እንጂ ኪቲዬ - እንደሁኔታዬማ አፍ አውጥቼ «እባክህን ፒተር - እባክህ ልብህ ውስጥ እየተብላላ ያለው ምን እንደሆነ ንገረኝ - አሁን እያወራን ካለነው አርቲ ቡርቲ ባሻገር ምንም የሚታይህ ነገር የለም? - እስቲ በፈጠረህ የሆድህን ንገረኝ!» ልለው ምንም አልቀረኝ ነበር።

ያም ሆነ ይህ ምንም አዲስ ነገር ሳይፈጠር ምሽቱ አለፈ። ወጣቶች በጉርምስናና በኩርድና ጊዜያቸው ስለሚታዩባቸው አዳዲስ ባህርያት ያነበብኳቸውን እንዳንድ ነገሮች ለፒተር ከማካፈሉ በቀር ስለኔም ሆነ ስለሱ ምንም ያወራነው ነገር አልነበረም።

ማታ አልጋዬ ውስጥ ገብቼ ጋደም እንዳልኩ ሁሉንም ነገር እንደገና እየመለስኩ ሳስበው የጀመርኩትን ለመቀጠል ሁኔታው ሁሉ የሚገፋፋ አይደለም። በዚህ ላይ የፒተርን ድጋፍ እስከመሻት ድረስ መውረዴ አንድ ደስ የማይል ስሜት አሳደረብኝ። ይሁን እንጂ አንድ ሰው ልቡ የተመኘውንና የናፈቀውን ነገር ለማግኘት ሲል አሳልፎ የማይሰጠው ምን ነገር አለ ኪቲ? - እና እኔም አጉል ጉራ

መንፋቱን ተውኩልሽና በየጊዜው ወደ ፒተር ከፍል እየሄድኩ አጠገቡ በመቀመጥ የሆዱን እንዲያወራኝ ለማድረግ በሚቻለኝ ሁሉ ለመጣር በድጋሚ ወሰንኩ።

በነገራችን ላይ ኪቲ - አደራሽን - ከፒተር ፍቅር ይዟት ነው ብለሽ እንዳታስቢ - በጭራሽ! እመኚኝ ኪቲ ነገሩ እንደዛ አይደለም። ስለእውነት ለመናገር የእነ አቶ ፋንዳን ልጅ ወንድ በመሆን ፈንታ ሴት የነበረች ቢሆንም ኖሮ ልክ አሁን ከፒተር ጋር እንዲኖረኝ እየሞከርኩ ያለሁት ጓደኝነት ከሷም ጋር እንዲኖረኝ መሞከሬ የማይቀር ነበር። ኪቲዬ - አሁን እኔን እንደ በረሃ ውሃ እየጠማኝ ያለው የሆዱን የሚያወራኝና የሆዴን የማወራለት የዕድሜ እኩያ ማግኘት ብቻ ነው! - ወንድም ይሁን ሴት።

ያንቺው አና

ሐሙስ ጥር 6/1944

ውድ ኪቲ

ዛሬ ጠዋት ለአንድ ሰዓት አምስት ጉዳይ ገደማ ከእንቅልፌ እንደነቃሁ ሳየው የነበረው ሕልም ያለምንም መዛባት አንድ በአንድ እንደገና ይታወሰኝ ጀመር። ለወትሮው ሳየው ያደርኩትን ሕልም ስነቃ በትክክል ማስታወስ አይሆንልኝም - ቁርጥ ቁርጥ ባለና መላ ቅጡ በጠፋ መልኩ አንዳንድ ነገሮች ትዝ ከሚሉኝ በቀር። የዛሬው ግን ልዩ ነው ኪቲ - ምንም ሕልም የማይመስልና ጥርት ብሎ የሚታወሰኝ ነገር ነው ያየሁት። ምን አየሽ አትይኝም? ያየሁትማ - እኔ የሆነ ወንበር ነገር ላይ ተቀምጫለሁ - ከፊት ለፊቴ ደግሞ ፒተር ተቀምጧል - (ፒተር ስልሽ ይሄኛው ፒተር ማለትም ፒተር ፋንዳን እንዳይመስልሽ - የልጅነት ጓደኛዬን ፒተር ዌሰልን ማለቴ ነው) ታዲያልሽ - እኔና ፒተር ዌሰል አንድ ላይ ተቀምጠን ሜሪ ቦስ አሳትማ ያወጣችውን የሥዕል መጽሐፍ እያየን ነበር። ሕልሙ ቁልጭ ያለ ከመሆኑ የተነሳ መጽሐፉ ላይ ከፒተር ጋር ስናያቸው የነበሩት ሥዕሎች አሁንም አንድ በአንድ ትዝ ይሉኛል።

ይሄ ብቻ እንዳይመስልሽ ኪቲ - ሕልምየው ቀጠለ - ድንገት የኔና የፒተር ዓይኖች ተገናኙ። እናም እነኞን ኩልል ያሉ ቡናማ ዐይኖች ለረጅም ጊዜ ስመለከታቸው ቆየሁ። ከዚያ በቀስታና ልስልስ ባለ አንደበት ፒተር «እ... አና - ይሄን አውቄ ቢሆንኮ ኖሮ ገና ዱሮ እመጣልሽ ነበር!» አለኝና ወደኔ

እንደመቅረብ ሲል የንጥቀት ዓይነት ፊቴን ዘወር አደረግኩ - ምክንያቱም በጊዜው የተሰማኝ እንግዳና እንደ ወላፊን የሚፋጅ ስሜት አቅሜ ከሚችለው በላይ ነበር። ከዛ - ብዙም አልቆየ - እንደተነደፈ ጥጥ የሚለሰልሰና ገና ከዶሮይቱ አብራክ እንደወጣ ትኩስ ዕንቁላል የሚሞቅ ጉንጭ ከኔው ጉንጭ ጋር ሲነካካ ተሰማኝ። እ... ኪቲ! እንዴት ደስ የሚል ስሜት መሰለኝ! - በጣም በ...ጣም ደስ ይላል! - አዎ በ...ጣም ደስ ይ...።

እ...ሀ! - ልክ እዚህ ላይ ነበር የነቃሁት። አላሳዝንም ኪቲዬ? - ልክ ጉንጨና ጉንጨ እንደተነካኩ - ልክ ልስላሲውንና ሙቀቱን ማጣጣም እንደጀመርኩ - ልክ ከዚህ በፊት የማላውቀው እንግዳ ዓለም ውስጥ ልገባ ስል - ነበር የነቃሁት። ይገርምሻል ኪቲ - ከነቃሁ በኋላም የፒተር ጉንጭ ሙቀት ጉንጨ ላይ ይሰማኝ ነበር። እንደ አንዳች የሚሰረስሩ ቡናማ ዐይኖቼ ገላጬን ዘልቀው ገብተው ልቤን ሲመረምሩትና ምን ያህል እወደው እንደነበረም ሆነ አሁንም ምን ያህል እንደምወደው ሲያውቁብኝ (ይቅርታ - ሲያውቁልኝ ማለቴ ነው?) በደንብ ይሰማኝ ነበር።

ከየት መጣ ሳልለው ዕንባ ግጥም አለኝ ኪቲዬ - ከዚህ ሁሉ ጊዜ በኋላ በተአምር ያገኘሁት ፒተር ብዙም አብሮኝ ሳይቆይ ድንገት እንደምትህት ከፊቴ እልም ሲልብኝ በጣም አዘንኩ። «የሕልም እንጀራ» የሚለው አባባል እንደዚች ሰዓት ግልጽ ሆኖልኝ አያውቅም። በተቃራኒው ግን - አሁንም የልቤ ምርጫ ያው የጥንቱ ፒተር ዌሰል መሆኑን ማረጋገጫ የሰጠኝ ደስታ መጠን አልነበረውም።

ያንቺው እና

እርብ ጥር 7/1944

ውድ ኪቲ

ምን ደደሷ ነኝ? በናትሽ! - ይሄን ሁሉ ጊዜ የቆጡን የባጡን ስቀባጥርልሽ ከርሜ ለካ ስለቀድሞ ሕይወቴም ሆነ ስለ ዐይፍሬንዶቼ ምንም ያወራሁሽ ነገር የለም! - ስለሰውነት ነው ምልሽ በጣም ነው በራሴ ያፈርኩት። ለማንኛውም ይቅርታሽ አይራቀኝና አሁን በጥቂቱም ቢሆን እነግርሻለሁ።

ገና በትንሸነቱ - ማለትም ኪንደርጋርቱን ውስጥ እያለሁ ነበር ከረሊ ሳምሰን ከሚባል የኔው ቢጢ ትንሽ ልጅ ጋር የጠበቀ ጓደኝነት ውስጥ የገባሁት። ከረሊ ማለት አባቱ ከሞተበት በኋላ ከአንዲት አክስቱ ዘንድ በጥገኝነት ይኖር የነበረ ልጅ ሲሆን፤ ከአክስቱ ልጆች አንዱ ሮቢ ይባላል። ታዲያ መልከመልካሙ - ሽበላ ቁመና ያለውና የትምህርት ቤቱ ልጃገረዶች ሁሉ የዐይን ማረፊያ የነበረው ሮቢ ከነመፈጠሩም ትዝ ሳይለኝ ነበር አጭርና ፉስቶ ከሆነው ከከረሊ ላይ ቀልቢ ያረፈው። ምክንያቱ ምን መሰለኸ ኪቲ - ለእኔ መልክም ቁመናም ጥና መልኪያዬ ሆነው እያውቁም። እናም በጣም አወደው ከነበረው ከከረሊ ጋር የዓመታት ጓደኛዎች ነበርን።

አብዛኛውን ጊዜ አብረን ነበር የምናሳልፈው። በተለይ ትምህርት ቤቱ ቅጥር ግቢ ውስጥ ለየብቻ የምንታይባቸው ሰዓታት ከቁጥር የሚገቡ አይደሉም ማለት ይቻላል። ይሁን እንጂ ያን ሁሉ ጊዜ በጓደኝነት ስናሳልፍ ለከረሊ የነበረኝ ፍቅር ተገቢውን ምላሽ አግኝቶ አያውቅም። እንኳንስ እኔ የምወደውን ያህል ሊወደኝ ምን ያህል እንደምወደው እንኳን በትክክል አያውቅም ነበር።

ከዚህ በኋላ ነበር ከፒተር ዌስል ጋር የተገናኘነው። ያው እንግዲህ እንደልጅነቱ ትርጉሙ በውል አይለይልኝ እንጂ ለፒተር የነበረኝ ስሜት ለከረሊ ከነበረኝ ለየት ያለ እንደነበር ትዝ ይለኛል። ማለትም - ከፒተር የምሩ ፍቅር ነበር የያዘኝ ማለት እችላለሁ። እሱም በጣም ነበረና የወደደኝ እንዲችው እንደተጣበቅን ነበር አንድ ሙሉ በጋ ያለፈው። በተለይ እጅ ለእጅ ተቆላልፈን በየአውራጃዎቻቸው ወከ ያደረግንባት ያቺ ጣፋጭ ቀን አሁንም እንደጉድ ትዝ ትለኛለች። እሱ ነጭ ሙሉ ልብስ ነበር የለበሰው። እኔ ደግሞ አጭር ስስ ቀሚስ። ክረምቱ አልቆ ትምህርት ቤት ሲከፈት ግን እኔ ከአምስት ወደ ስድስት ስለነበር የተዛወርኩት እዚያው አንደኛ ደረጃ ትምህርት ቤታችን ውስጥ ስድስተኛ ክፍል ስመዘገብ ፒተር ከስድስት ወደ ሰባት ስለነበር የተዛወረው ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት ተመዘገበ። ከዚያ በኋላ - ከትምህርት ቤት መልስ ወይ እሱ ወደኔ እየመጣ አሊያ ደግሞ እኔ ወደሱ እየሄድኩ ካልሆነ በቀር መገናኘት አስቸጋሪ ነበር።

ፒተር እንዴት የሚያምር ልጅ መሰለኸ ኪቲ - ረጅም ቁመቱ፤ ሽንቃጣ ሰውነቱ፤ ልቅም ያለ መልኩ፤ ጠቆርቆር ያለና የሚያብረቀርቅ ፀጉሩ፤ የጎመራ የወይን ፍሬ ዓይነት ቡናማ ቀለም ያላቸው ዐይኖቹ፤ ሰልካካ አፍንጫው፤ ብቻ ምን ልበልሽ - የሆነ ልብ የሚያሸፍን ነገር አለው። ደግሞ ከምንም በላይ ናላዬን ያዞረኝ የነበረው

ምኑ እንደሆነ ልንገርሽ ኪቲዬ? - አሳሳቁ! - በተለይ በተለይ የሆነ ተንኮል ሲያስብ ወይ ማብሸት ሲፈልግ የሚሰቀው አሳሳቅ!

ለከረምቱ ዕረፍት ትምህርት ቤታችን የተዘጋ ጊዜ እኔ ባላገር ውስጥ ወደሚኖሩ ዘመዶቻችን ነበር የሄድኩት። አረፍቲን ጨርሼ ስመለስ ግን ፒተር ቦታ ቀይሮ መቀየሩን ሳገኘው ከቤቱ የሄድኩ ጊዜ በፒተር ፈንታ ከእሱ በዕድሜ በጣም የሚበልጥ አንድ የማሳውቀው ልጅ ነበር ያጋጠመኝ። እንደሚመስለኝ - በኋላ በኋላም ከሰማኋቸው ነገሮች እንዳረጋገጥኩት - ይህ ልጅ ፒተርን ከእንደኔ ዓይነቷ «ምራቋን» ካልዋጠች ውጫዊ» ጋር ጊዜውን ማጥፋት እንደሌለበት ከረምቱን ሙሉ ሲመክረው ነበር የቆየው። በምን እርግጠኛ ሆንሽ አትይኝም? - መሸቶ ተለያይተን ነግቶ እስከንገናኝ ቀኑን የማያምነው ፒተር ድንገት ከምድር ተነስቶ ነበር ዐይንሽን ላፈር ያለኝ! - ግን ከመጠን በላይ አፍቅሬው ስለነበር እውነታውን መቀበል አልፈለግኩም። እንዳይርቀኝ ለማድረግ የተለያዩ ሙከራዎችን አደርግ ጀመር።

በኋላ በኋላ ግን አንድ ነገር እያሳሰበኝ መጣ። እንዲህ እንዳሁኑ በየሄደበት ሥር ሥሩ ማለቴን ከቀጠልኩ በቅርቡ «የፒተር ጭራ» የሚል ቅጽል ስም እንደሚያወጡልኝ ታወቀኝ። እናም ሳልወድ በግዴ እኔም እርግፍ አድርጌ ተወኩት። ዓመታቱም አንድ፣ አንድ እያሉ ያልፉ ጀመር። ፒተር በዕድሜ ከሚቀራረቡት የተለያዩ ልጃገረዶች ጋር መታየቱን ቀጠለ። እኔን እስከሰላምታውም ዘጋኝ። ይገርምሻል ኪቲ - እኔ ግን ፈጽሞ ልረሳው አልቻልኩም።

የነበርኩበትን ትምህርት ቤት ለቅቄ «አይሁዶች ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት» የገባሁ ጊዜ አብዛኛዎቹ የክፍላችን ጎረምሶች ያተኩሩብኝ እንደነበር አስታወሳለሁ። ከነበርነው በርካታ ልጃገረዶች መሀል የበለጠ ትኩረት ማግኘቴ ይሰጠኝ የነበረው ደስታ ቀላል አልነበረም። ደስታ ብቻ ሳይሆን ከብርም ይሰማኝ ነበር። በተረፈ ግን ቀርቦ እንዲነካኝ ዕድሉን የሰጠሁት ማንም ወንድ አልነበረም። በተለይ ወደ በኋላ ላይ አንድ ሀሪ የሚባል ልጅ እንዴት ከንፉን ጥሎልኝ እንደነበር ትዝ ይሰኛል። ግን ያው እንደነበርኩሽ ከፒተር በኋላ ፍቅር ይህኝ እያውቅም።

አንድ አባባል አለ ኪቲ - «ጊዜ የማይሸረው ቁስል የለም» ይባላል። እኔም ላይ የታየው መጀመሪያ ላይ ይህንኑ የሚያረጋግጥ ይመስል ነበር። ፒተርን ከነአካቴው

የረሳሁትና ፍቅሩም ከልቤ ውስጥ ሙጥጥ ብሎ የወጣልኝ ነበር የመሰለኝ። ለካስ ትዝታው በአዕምሮዬ ጓዳ ውስጥ ተደብቆ ይኖር ኖሮ እንዳንዴ ሳላስበው ለኔ ለራሴ ግራ እስከሚገባኝ ድረስ ከፒተር ጋር በማያቸው ልጃገረዶች የምቀናበት ጊዜ ብዙ ነበር። ለዚህም ነበር ፒተርን መውደድ ያቆምኩት - (ወይም ደግሞ ያቆምኩ የመሰለኝ) ነገር ግን በተቃራኒው - የሆነው ምን መሰለሽ ኪቲዬ? - እኔ እያደግኩና እየበሰልኩ በሄድኩ ቁጥር ለካስ ለፒተር የነበረኝ ፍቅርም አብሮኝ እያደገ (ተከድኖ እየበሰለ) ነበር!

ምንም የተለወጠ ነገር እንደሌለ ዛሬ ጠዋት አወቅኩ - ዕድሜ ለሕልሜ። ስለእውነት ለመናገር ፒተር ያን ጊዜ እኔን ከሕፃን መቁጠሩና ወደ ዕድሜ እኩዮቹ ፊቱን ማዞሩ ምንም የሚያስወቅሰውና የሚያስፈርድበት እንዳልሆነ አሁን በደንብ ይገባኛል። እንደዛም ሆኖ ኪቲ - እንደዛም ሆኖ - እንዲህ ሙሉ በሙሉ ከሆዱ ሊያወጣኝና ከነመፈጠሬም ሊረሳኝ መቻሉ የሆነ የሚያም ነገር አለው።

በዛሬ ማለዳው ሕልሜ ያየሁትን የፒተርን ፊት ጥንት በዕውኔ ከማየው በተሻለ ቅርበት ነበር ያስተዋልኩት። አዎ - በእርግጥም ፒተር ዌሰል ልረሳው የሚቻለኝ ዓይነት ልጅ አልነበረም። እሱ ባይሆን ሌላ ማንም ሰው ይህን ያህል ጊዜ ልቤ ውስጥ እንዲህ ተደላድሎ መኖር የሚችል አይመስለኝም።

ሕልሜ ምን ያህል እንደረበሸኝ ታውቂያለሽ ኪቲ? - አባባ ማታ ማታ ልተኛ ስለ እንደሚሰመኝ ሁሉ ጠዋት ጠዋት ስንገናኝም ይስመኛል። ታዲያ ዛሬ ጠዋት ልክ ሲሰመኝ - «አ...ህ! - ምነው ፒተር በሆንክልኝ!» ብዬ ልጮህ ምንም አልቀረኝ ነበር። ብቻ ምናለፋሽ - ቀኑን ሙሉ ለአንዲት ሰከንድ እንኳን ስለሌላ ነገር ማሰብ አቅቶኝ ነበር። እንድቸው በሆዴ ፒተር፣ ፒተር እንዳልኩ መሸልኝ።

ታዲያ ምን ይሆን የሚሻለኝ ኪቲዬ? - ምንድነው መፍትሔው? - በበኩሌ የሚታየኝ አማራጭ አንድ ብቻ ነው። በሚቻለኝ ሁሉ በሕይወት ለመቆየት መጣርና ይህ የተረገመ ጊዜ አልፎ ከዚህ ቦታ ስወጣ ከፒተር ጋር እንደገና እንዲያገናኘኝ እግዚአብሔርን መለመን - እንዲያገናኘኝ ብቻም ሳይሆን - ፒተር ገና ዐይኖቼን ሲያይ ምን ያህል እንደማፈቅረው እንዲገባውና ልክ ዛሬ ጠዋት በሕልሜ እንዳለኝ «አ... እና - ይሄን አውቄ ቢሆንኩ ኖሮ ገና ዱሮ እመጣልሽ ነበር!» ሲለኝ በእውኔም እንድሰማው ያደርግ ዘንድ ከልቤ መዘለይ!

ፊቱን በመስተዋት አየውት። በጣም ተለውጧል። ዐይኖቹ ጥርት ከማለታቸውም በላይ ጥልቀት ይታይባቸዋል። ጉንጮቹ ቀላ፣ ቀላ ብለዋል - ወደ ሮዝንት የሚያመጣን ትላት። ከንፈሮቹን ጨምሮ በአራ ዙሪያ ከምንጊዜውም የተለየ ልስላሴና ማግር ይታያል። በአጠቃላይ ምንም ችግር የሌለብኝ ደስተኛ ልጅ መስያለሁ። ይህ እንዳለ ሆኖ ግን ገጽታዬ ላይ አንድ በግልጽ የሚነበብ የሐዘን ድባብ እንዳጠላብኝ ያስታውቃል - ፈገገታዬ ብልጭ ባለበት ቅጽበት እዚያው በዚያው ክስም ይላል። ያም ሆነ ይህ ኪቲ - እኔ ደስተኛ አይደለሁም። ምክንያቱም ከፒተር ልብም ሆነ አዕምሮ ውስጥ ገና ዱሮ እንደወጣሁ አውቃለሁ። ቢሆንም በዛሬው ሕልግ እንደ መንታ ተስት እላዬ ላይ ተነጣጥረው ይመለከቱኝ የነበሩት የፒተር ዓይኖችና ከጉንጩ ጋር ተካክቶ የነበረው ልስላሳ ጉንጩ የሰጡኝ እንግዳና ደስ የሚል ስሜት አሁንም ድረስ አብሮኝ አለ።

አ ፒተር - ምን ባደርግ ይሆን አዕምሮዬ ውስጥ ከሚዋልለው ምስልህ ጨርሼ መገላገል የምችለው? - መቼ ይሆን ከሆዴ የምትወጣልኝ? - በሌላ ልተካህ የምችልበት ጊዜ ይመጣ ይሆን? - እወድሃለሁ ፒተር - ከምንም ነገር በላይ እወድሃለሁ! ለዓመታት ልቤ ውስጥ ሲያድግ የኖረው ፍቅርህ ከእንግዲህ ማደጉን መቀጠል የሚችልበት ቦታ እንኳን እስከሚጠበው ድረስ ነው ገዢ ያለው - አሁን የቀረው ከልቤ ውስጥ ፈንድቶ በመውጣት ላገር ምድሩ ይፋ መሆን ብቻ ነው - ይህ የሆነለት ጉዴ ፈላ!

አይገርምም? - ከላምንት በፊት - ሽረ እንደውም ትናንትና እንኳን - አንድ ሰው «ከነበሩሽ የወንድ ጓደኞች መሀል ባገባው ይስማማኛል ብለሽ የምታስቢው ማንኛውን ነው?» ብሎ ቢጠይቀኝ «እኔ እንጃ» ነበር መልሴ ሊሆን የሚችለው። አሁን ግን ጮክ ብዬ ምን እንደምመልስ ልንገርሽ ኪቲ? - «ፒተርን ነዋ! - ምክንያቱም በነፍሴም በሥጋዬም የማፈቅረው እሱን ነው»

መቼ እንደሆነ በትክክል ትዝ አይለኝም - አንድ ቀን ከአባባ ጋር በአጋጣሚ ስለፍትወት ነክ ጉዳዮች እየተወያየን ሳለን ማለቂያ በሌላቸው ጥያቄዎች ልቡን ውልቅ ሳደርገው ምን አለኝ መሰለሽ - «ስለነዚህ ዓይነት ስሜቶች እንኳን በዚህ ዕድሜሽ ሊገባሽ አይችልም - ለማንኛውም ስትደርሺበት ታይው የለ - አሁን ምን አሳስበሽ?» እኔ ግን ያኔም በመጠኑ ይገባኝ እንደነበር አውቃለሁ። አሁን ደግሞ ሙሉ በሙሉ ገብቶኛል ማለት እችላለሁ።

ያንቺው አና

ረቡዕ ጥር 12/1944

ወደ ኪቲ

ይሄን ሰሞን ደግሞ ወዲህ ከመምጣታችን በፊት የነበረብን የዳንስ አባዜ አገርሽቶ እየመዘመዘነ ነው። ለዳንስ (በተለይ ደግሞ ለባሌት ዳንስ) ያለኝ ፍቅር እንዲህ ተብሎ የሚወራ እንዳይመስልኝ ኪቲ። ታዲያ ከየት መጣ ሳልለው ድንገት ውል ብሎብኝ ሌላ ሌላውን ሁሉ እያስረሳኝ ነው። እያንዳንዱን ምሽት የማሳለፍው የተለያዩ የዳንስ ስቲፖችን በመለማመድ ሆኗል ነው የምልክ። የእማማ የነበረ አንድ ውሃ ሰማያዊ ኮት አስፈቅጄ ወስድኩልኝና ስፈቱን እየተረተርኩ ብትን ካደረግኩት በኋላ - እየቆራረጥኩ - እየሰራሁ - በተለያዩ ዘለቦቶችና ዘርፎች እያጊያጌጥኩ - ምን የመሰለ ዘመናዊ የዳንስ ልብስ አድርጌው ቁጭ!

ልምምዴን ገና ስጀምር ተሳስሮ የከረመው ሰውነቴ ጨርሶ አላላውስ ብሎ እያስቸገረኝ ነበር። አሁን አሁን ግን እንዴት በቀላሉ እጥፍ ዘርጋ ማለት እንዳቻልኩ ባየሺኝ ኪቲዬ! ሰውነቴን ልክ እንደቀድሞው እንዳፈቀደኝ ማዘዝ ልችል ምንም አልቀረኝ። ሰውነትሽን በአጭር ጊዜ ውስጥ ቀልጣፋና ታዛዥ የሚያደርግልኝ አንድ ተግምረኛ የእንቅስቃሴ ዓይነት አለ። ምን ታደርጊ መሰለኝ - መጀመሪያ ወለሉ ላይ ትቀመጫለኝ - ከዚያ በአንደኛው እጅሽ አንደኛውን ተረከዝኸን፤ በሌላኛው እጅሽ ሌላኛውን ተረከዝኸን ትይዥና ሁለቱንም እግሮችሽን ወደ ላይ በማንሳት አየር ላይ እንዲቆዩ ማድረግ። እኔ ይሄን እንቅስቃሴ ስሰራ የግድ ትራስ ወይ መከዳ ነገር ከሥራ ማድረግ አለብኝ - አለበለዚያ ከሥራ መፍታት ብዛት የላላው መቀመጫዬ መከራውን ማየቱ ነው!

እያንዳንዱ የመደበቂያ ቤታችን አባል "Cloudless Morn" የተሰኘውን መጽሐፍ እየተቀባበለ በማንበብ ላይ ይገኛል። በተለይ እማማ በጣም ልዩና ሲበዛ ግሩም መጽሐፍ ነው ባይ ናት። በአብዛኛው የሚያወራው ስለወጣትነትና ስለወጣቶች ችግር ነው። ታዲያ እኔ ሆኔ በአፌ ባልለውም በሆዴ ምን ብዬ አሽሟጠጥኳቸው መሰለኝ - «ምነው እሱ በቀረባችሁና መጀመሪያ ስለገዛ ልጆቻችሁ በወጉ ማሰብና መጨነት በቻላችሁ!»

እማማ ከእኔና ከማርሳት ጋር ያላትን ግንኙነት እንዴት እንደምታየው ታውቂያለኝ ኪቲ? - ማንም ወላጅ ከልጆቹ ጋር ከዚህ የተሻለ ግንኙነት ሊኖረው እንደማይችልና እሷ ለእኛ ከምትሰጠን ትኩረት በላይ ለልጆቹ ትኩረት የሚሰጥ

ወላጅ ይኖራል ብላ እንደማታምን በእርግጠኝነት ልነግርሽ እችላለሁ። ይሁን እንጂ አማማ ትኩረት ሰጠች እንኳን ከተባለ ትኩረቷ ማርጎት ላይ ብቻ ነው። እርግጥ ነው - እንደማንኛውም ልጅ ማርጎትም የወላጇን ትኩረት ትሻለች። ነገር ግን ማርጎት የኔን ያህል በውስጣዊ ችግሮች የታጨቀች አይመስለኝም - እናም ከእኔ በላይ ትኩረት ያሻታል የሚል እምነት የለኝም።

በነገራችን ላይ ኪቲ - ማርጎት እንዴት የምትጥም ልጅ እየሆነች መጥታለች መሰለሽ! - በፊት ከነበረችው በጣም በጣም ተለውጣለች። አሁን አሁን ያ ጭንቅ የሚለው ቁጥብነቷ ሁሉ ጠፍቶ የምር ንደኛዬ እየሆነችልኝ ነው። እኔን ከምንም እንደማልቆጠር ሕፃን ማየቷንም እርግጥ አድርጋ ትታዋለች ልልሽ እችላለሁ - በዚህ ያዝልቅላት እንጂ።

ይገርምሻል ኪቲ - አንዳንዴ ራሴን በሌላ ሰው ዐይን የመመልከት ያልተለመደ ባሕርይ አለኝ። ማለትም - ከውጪ ሆኜ ራሴን ማየት። ከዚያ የዚህችን «አና» የምትባል ልጅ አጠቃላይ ሁኔታ ዘና ብዬ ማየትና ያለምንም ችግር የሕይወቴን ገዦች እያገለበጥኩ ማንበብ እችላለሁ። ልክ እንዲት የማላውቃትን ልጅ የመመርመር ዓይነት። አታምኝኝም ኪቲ - ወደዚህ ቦታ ከመምጣታችንና ነገሮችን ሁሉ አሁን በማይበት ዐይን ማየት ከመጀመሪያ በፊት - የእማማም፣ የአባባም፣ የማርጎትም እንዳልሆንኩና (ምክንያቱን አልወቀው እንጂ) ለቤቱ ባዳ እንደሆንኩ የሚሰማኝ ጊዜ ጥቂት አልነበረም። እንደውም አንዳንዴ ልክ ወላጅ አልባ ወይም የሙት ልጅ እንደሆንኩ ዓይነት የማስመስልበት ጊዜም ነበር። በኋላ በኋላ ነው ራሴን ተቆጥቼና ራሴን በራሴ ተጥቼ ከዚህ አጉል ስሜት መላቀቅ የቻልኩት። ማለትም - እንደእውነቱ ምንም ያልጎደለኝና የታደልኩ ልጅ ሆኜ ሳለ አጉል በሆነ ራስ የማሞላቀቅና ራስን እሸፋፋ የማለት ዓመል መታሰፊ የሌላ የማንም ሳይሆን የኔው የራሴ ጥፋት መሆኑን በግልጽ ለራሴ ነገርኩት - ራሴን አሳፈርኩት - ሙሉጭ አድርጌም ሰደብኩት።

ከዚያ ደግሞ ይህ ሁሉ አለፈና ከሁሉ ጋር ተግባቢ እንድሆን ራሴን ማስገደድ የጀመርኩበት ጊዜ መጣ። ትምህርት ቤት ከመሄዴ በፊት ዝግጅቴን ለማጠናቀቅ ስል በቤታችን ከማንም በፊት ማልጄ የምነሳው እኔ ነበርኩ። ታዲያ ምንጊዜም ከታች ሳሎኑ ውስጥ እየተንጎዳጎድኩ ሳለሁ (መኝታ ቤቶቻችን ሁሉ ፎቁ ላይ ናቸው) በደረጃው እየወረደ ያለ ሰው ኮቴ በሰማሁ ቁጥር አማማ በሆነች እያልኩ እመኝ ነበር። ለምን መሰለሽ? - እንደምን አደርሽ ማለቷ ስለማይቀር - ያን ጊዜ

እኔም ሞት ባለ የፍቅር ስሜት ሰላምታዋን በመመለስ ይበልጥ እንድትቀርቡኝ የማድረግ ዕድል ለማግኘት። ምክንያቱም በእማማ የፍቅር ዐይን የምታይበትን ጊዜ ከምንም በላይ ነበር የምናጥቀው።

ታዲያ ምን ዋጋ አለው ኪቲዬ - እማማ ጥረቴ ሁሉ አይገባትም ነበረና ሳታስበው በዚያው በተለመደው የሽሙጥና የዘለፋ አርጨሜዋ እንደዘበት ሾጥ አድርጋኝ ወደ ኩሽናዋ ትገባለች። እኔም ያው እንደወትሮዬ የተጎዳ ስሜቴን ከደብተሮቼ ጋር አንጠልጥዬ ወደ ትምህርት ቤቴ!

ከልብሽ የምትፈልገውን ነገር ለማግኘት የማታደርገው ጥረት ያለ እንዳይመስልሽ ኪቲዬ! ሁልጊዜ ከትምህርት ቤት መልስ መንገድ ላይ ስለእማማ እያውጠነጠነኩና ላስቀየመችኝ ነገር ሁሉ በሷ ዐታ ሆኜ ምክንያት እየሰጠሁላት ነበር የምንዘው። በሚቻለኝ ሁሉ ላልቀየማት ስለምፈልግ ማለት ነው። ጠዋት በመሀላችን ተፈጥሮ የነበረውን ፀብ የረሳሁት ዓይነት ድምቅ ካለ ፈገግታ ጋር እገባና ቦርሳዬን እንኳን ሳላስቀምጥ በዕለቱ ውለዬ ያጋጠሙኝን ደስ ደስ የሚሉ ወሬዎች አንድ በአንድ እነግራታለሁ። ወሬዬ አልቆብኝ መቀጠል ሲያቅተኝ ብቻ ነበር ደብተራን እንኳን ለማስቀመጥ ወደ ክፍሌ የምሄደው።

አንዳንዴ ደግሞ - ኤጭ የራሷ ጉዳይ እልና እንዳከረፍኳት ለመቆየት እወስናለሁ። ግን ከትምህርት ቤት መልስ ገና የከተም በራችንን አልፌ ስገባ አላስችል ይለኝና በሩጫ ወደሷ በመሄድ ከፊቷ ቆሜ እንደ ጣባ ከወዲያ ወዲህ እንጣጥ እንጣጥ እያልኩና እያሸካካሁ የቆጡን የባጡን ስለፈልፍላት እገኛለሁ። ታዲያ ይህም ወቅት አለፈና እንደገና ወደቀድሞው ድብርታምነቴ ተመለስኩ - በደረጃው እየወረደ ስላለው ሰው ኩቴ ማስብ ተውኩ - ሌሊት ሌሊት ትራሴን በዕንባዬ ማራሴን ቀጠልኩ አልሻለሁ።

ምን ለበልሽ ኪቲ - ልክ ይሄኔ ነበር ሁሉም ነገር ይብሱን እየከፋኝና እየከረፋኝ የመጣው! እና - የዚያን ጊዜ «ኤጭ ወዲያ!» ያልኩ - ይኸው ለዚህ ሁሉ ጊዜ - ያው እስካሁን ስነግርሽ እንደነበረችው «አና» ሆኜ ቆየሁ አልሻለሁ።

አሁን ችግሪን እገዛለብሁልህ አየልኝ መሰለኝ ረዳት የሚሆነኝን ፒተር...ን ሰጠኝ። (አደራሽን ኪቲዬ - «የትኛው ፒተር?» ብለሽ እንዳትጠይቁኝ - የራስሽን ግምት ውሰጂ) የአንገት ጌጤ ያህል ቀርቦኛልና - እቅፍ ላደርገው - ልስመው አፈልጋለሁ! እናም - «ያሉትን ቢሉ ጉዳዬ አይደለም! አሁን ፒተር የኔ ነው።»

ይህ መሆኑን የሚያውቅ ደግሞ ከእኔ በቀር ማንም የለም» ብዬ አስባለሁ። በዚህ መልኩ ብቻ ይመስለኛል ሊደራጥሙን እየሞከረ ያለውን የሕይወት ጫና ለቋቋመው የምችለው።

አ...ህ ኪቲ - አሥራ አራት ዓመቷን እንኳን ገና በቅጡ አጣጥማ ባልጨረሰች አንዲት ልጃገረድ ነፍስ ውስጥ ይህ ሁሉ የመንፈስ ጦርነት ሊካሄድ ይችላል ብሎ የሚያስብ ማን ይኖራል?

ያንቺው አና

ቅዳሜ ጥር 15/1944

ውድ ኪቲ

እዚህ ቤት ውስጥ ያለማቋረጥ የሚነሱትን ሀሰቶችና ጭቅጭቆች ላንቺ በየጊዜው ቃል በቃል መንገፍ አስፈላጊ እንዳልሆነ እየታየኝ ስለመጣ አንድ ነገር ብቻ ልንገርሽና ቀሪውን ሁሉ አንቺ ራስሽ መገመት ትችያለሽ። ቅቢና ዘይት ሳይቀር ያሉንን ነገሮች ሁሉ እስከመከፋፈል ደርሰናል - የየራሳችንን ምግብ ማብሰል ጀምረናል። እኛ የራሳችንን - ፋንዳኖች የራሳቸውን - አቶ ዱሴልም የራሱን ማለት ነው። አጠቃላይ ስዕሉ ታየሽ አይደል ኪቲ?

የእማማ ልደት እየተቃረበ ነው። በዚህም ምክንያት አቶ ክሬለር ለእማማ ከወትሮ ኮታዋ ተጨማሪ ስኳር አምጥቶላታል። ይህን ያወቁት ፋንዳኖች ቅናታቸውን መደበኛ አልቻሉም። ምክንያቱም የወ/ሮ ፋንዳን ልደት ጊዜ አቶ ክሬለር እንዲህ ዓይነት ውለታ አላደረገላቸውም ነበር። ግን - እንዲህ በሆነ ባልሆነው ከመናቆርና ከመጠማመድ የሚገኘው ጥቅም ምንድነው? አንድ በእርግጠኝነት ልነገርሽ የምችለው ነገር አለ ኪቲ - ፋንዳኖች ከመቼውም በላይ ትክት ብለውናል! እንዲህ በቀላሉ እውን ሊሆንላት የማይችል ጉዳይ ነው እንጂ እማማም ምኞቷን በግልጽ ተናግራዋለች - ከፋንዳኖች ጋር ከዚህ በኋላ አሥራ አምስት ቀን እንኳን መቆየት እንደማትፈልግ!

አሁን አሁን መላልሼ ራሴን እየጠየኩ ያለሁት አንድ ነገር አለ ኪቲ - ከማን ይሁን ከማን ጋር አንድን ቤት በጋራ መጠቀም የኋላ የኋላ እንዲህ ያለ ችግር ማስከተሉ የማይቀር ነው ማለት ነው? ወይስ እኛ በአጋጣሚ ዕድለቢሶች ሆነን

ነው? - ነው ወይስ ለእኛ አዲስ ሆኖብን እንጂ አብዛኛው ሰው እንዲህ ራስ ወዳድና ተተናኪሽ ተናዳፊ ነው ማለት ነው? - ለማንኛውም በመጠኑም ቢሆን ስለሰው ልጆች ጥናት ማድረግና ስለተለያዩ ሰብዓዊ ባሕሪያት ለማወቅ መጣር በጣም አስፈላጊ ነው ብዬ አምናለሁ። እኔ በበኩሌ የሚበቃኝን ያህል ጥናት ያደርገኩና የሚበቃኝን ያህል ግንዛቤ ያገኘሁ ይመስለኛል። ወጣም ወረደ - እኛ እርስ በርስ ተናቆርንም አልተናቆርንም - ነፃነትና ንፁህ አየር ናፈቀንም አልናፈቀንም - ይህን ሁሉ ሊለውጠው የሚችለው የውጪው ጦርነት ያው እስከአሁን በነበረበት ሁኔታ እንደተፋጠነ ነው ያለው። ስለዚህ - ብናውቅበት ለሁላችንም የሚበጀን ወረራው ተጀምሮና ጦርነቱ አልፎ ወደየነበርንበት እስክንመለስ በሚቻለን ሁሉ የዚህ ቦታ ቆይታችንን የተሻለ ለማድረግ መጣር ነው። ይህ እንግዲህ ምኞቱና ስብከቱ መሆኑ ነው እሺ ኪቲዬ - እንጂ የሆድሽን ንገሪኝ ካልሺኝ - እዚህ ቦታ ከዚህ በኋላ ለረጅም ጊዜ ከቆየሁ እድገቱ ሁሉ ድርቅ እንዳጠቃው አዝመራ ጫጮቶ እንደሚቀር ነው የማምነው። የዕድሜ ልክ ምኞቱን ደግሞ አንቺም ታውቁዋለሽ ኪቲዬ - አንገቷን ቀና አድርጋ ዓለምን በሙሉ ዓይኗ ማየት የምትችል፣ የምትሄድበትን የምታውቅና አረማመዷም ርግጠኝነት የሚታይበት፣ ለነገድጓድም ሆነ ለመብረቅ የማትደነግጥ - ብቻ ምን ልበልሽ - ይህ ቀራት የማትባል ምሉዕ ሴት መሆን ነው የምፈልገው!

ያንቺው አና

ትዳሜ ጥር 22/1944

ውድ ኪቲ

ለምን ይሆን በናትሽ ሰዎች ትክክለኛ ስሜታቸውን ለመደበት የአቅማቸውን ሁሉ የሚጥሩት? እኔ ራሴስ ለምን ይሆን ከሰዎች ጋር በሆንኩ ጊዜ ሁሉ መሆን ያለብኝን ትቺ የተለየ ባሕርይ የምይዘው?

ለምን ይሆን ሰዎች ስንባል አንዳችን በሌላኛችን ላይ ያለን እምነት እንዲህ የላሳው? ያለ አንዳች ምክንያት ይህ ሊሆን እንደማይችል አውቃለሁ። ያም ሆኖ አንዳንዴ ምን እንደማስብ ታውቁዋለሽ ኪቲ - መቺም መቺም ቢሆን በሰዎች ላይ

(የራሴ በምትያቸው የትርብ ሰዎች እንኳን) እምነት ሊኖርሽ እንደማይችል ስታውቁ በጣም የሚያስፈራና የሚጨንቅ ነገር አለው።

ከበቀደሙ ሕልሚ በኋላ ብዙ ሳላድግ ቀረሁ ብለሽ ነው ኪቲዬ? ለእኔ እስካልመሰለኝ ድረስ የማንንም ስሜት በይሉኝታ ማስተናገድም ሆነ ለይምሰል ያህል መጋራት እየተውኩ ነው። ለምሳሌ - ለፋንዳኖች የነበረኝ አመለካከት እንኳን ተቀይሯል ብልሽ ምን ትያለሽ? በእኛና በእነሱ መሀል እስካሁን የነበረውን ንትርክና መናቆር ሁሉ ድንገት ከየት እንደመጣልኝ በማላውቀው የተለየ ዕይታ መመልከት ጀምራለሁ። ብቻ ምን ልበልሽ - በአጠቃላይ እንደበፊቱ በጭፍን መፍረድ እየተውኩ ነው።

እንዴት ይህን ያህል ልለወጥ እንደቻልኩ ለኔ ለራሴም ይገርመኛል ኪቲ - ብቻ ድንገት ምን ብልጭ አለልኝ መሰለሽ - እማማም ስሜቷን ማቀብና ባሕሪዋን እንደየሁኔታው ማረቅ የምትችል ቢሆን ኖሮ ከፋንዳኖች ጋር የሚኖረን ግንኙነት ከዚህ በጣም በጣም የተለየ ሊሆን ይችል ነበር። እርግጥ ነው ወ/ሮ ፋንዳን ጥሩ ሰው ናት ልልሽ የምችልበት እንድም ምክንያት አይኖረኝም። ይሁን እንጂ የእማማም ባሕርይ ትንሽ አስቸጋሪ መሆኑን ነው አሁንም ቢሆን እንደችግሩ ዋነኛ ምክንያት የማየው። ስልሽ - እሷ ረገብ ማለት ብትችል ቢያንስ ከፀባቱ ግማሹን ማስወገድ ይቻል ነበር የሚል እምነት አለኝ።

በነገራችን ላይ ወ/ሮ ፋንዳን አንድ ጥሩ ጎን አላት። ያም ምን መሰለሽ - ልታወራለሁ ትችያለሽ። ራስ ወዳድነቷ፣ ተተናኳሽነቷ፣ የአመለካከት ድህነቷ፣ ወዘተ. ሁሉ እንዳለ ሆኖ ግን በብዙ ጉዳይ ላይ በቀላሉ ልታግባቢያት ልታሳምኒያት ትችያለሽ። ማለትም - እስካሳበሳጩሻትና ሆነ ብልሽ እስካልተቃረንሻት ድረስ። ታዲያ ይህ ዘዴ ሁልጊዜ ይሳካልሻል ማለት አይደለም። ግን ትፅግሥቱ ካለሽ ደግመሽ ደጋግመሽ መሞከርና ውጤቱን ማየት ትችያለሽ። ከፋንዳኖች ጋር በየጊዜው ስለምንገባባቸው ግጭቶች እስከ ዛሬ ሳወራሽ የነበረው ሁሉ - በእኛ በኩል ሙሉ ግልጽነትና ቅንነት ኖሮ ቢሆን - በእነሱ ላይ አንዳች እንከን ፍለጋ ሆነ ብለን የማናነፈንፍ ዓይነት ሆነን ቢሆን - እመኚኝ ኪቲ - ግንኙነታችን ከዚህ የተለየ ሊሆን ይችል ነበር።

በዚህች ቅጽበት ስለኔ ምን እያሰብሽ እንዳለሽና ምን ልትይኝም እንደምትችይ አውቃለሁ ኪቲዬ - ከፈለግሽ ቃል በቃል ልንገርሽ - «እረ ለመሆኑ እና - እነኚህ

ቃላት እውን ካንቺ አፍ ነው እየወጡ ያሉት? በእነዚህ በምትያቸው ሰዎች ሲከፈሉ ጉዳዮቻቸው የከረሙትን እነኞችን ሁሉ መራራ ቃላት ስትሰማ ከፍርሽው ከእንቺ? - በዚህ ዕድሜሽ ለዚህ ሁሉ የበደለ በደል ከተዳረግሽው ከእንቺ?

አዎ ኪቲ - ከእኔ አፍ ነው እየወጡ ያሉት።

አዎ - ሁሉንም ነገር ሀ ብዬ ከሥሩ መጀመርና እንደገና መመርመር አፈልጋለሁ። «መጣቶች ሲባሉ ምንጊዜም መጥፎ ምግሉን ነው የሚከተሉት» እንደሚባለው ላለመሆን ማለት ነው። ነገሩን ሁሉ እኔ ራሴ በጥንቃቄ እያበጠረጠርኩ የትኛው ትክክል፣ የትኛው ደግሞ የተጋነነ እንደሆነ መለየት አፈልጋለሁ። ከዚያ በኋላ የፋንዳኖች አጠቃላይ ሁኔታ እኔ ራሴን የሚያስቀይመኝ ሆኖ ካገኘሁት ያው የእማማንና የአባባን አቋም እይቃለሁ። አለበለዚያ ግን በመጀመሪያ በሚቻለኝ ሁሉ አመለካከታቸውን እንዲቀይሩ ለማግባባት ጥረት አድርጋለሁ። ይህ አልሳካ ቢለኝ እንኳን የራሴ የሆነውን አቋምና ሚዛን እንደያዘኩ እቆያለሁ እንጂ ከእንግዲህ ማንንም ወግኜ ማንም ላይ በጭፍን አልፈርድም። በማገኘው አጋጣሚ ሁሉ ከወ/ሮ ፋንዳን ጋር ከዚህ በፊት የማንግባባቸውን ነጥቦች እንደገና በግልጽ ለመወያየትና ማንንም ስለማይወግነው አዲሱ አቋሜም ልነግራት አፈልጋለሁ። እዚህ ላይ ኪቲ - በገዛ ቤተሰቦቼ ላይ ማመዒ እንዳልሆነ እንድትረጂልኝ አፈልጋለሁ። በማንኛውም ጉዳይ ላይ የራሳቸውን አቋም መያዝ መብታቸው ነው። በበኩሉ ግን ከዛሬዋ ቀን ጀምሮ ከቅንነት የራቀ በመሰለኝ ምንም ዓይነት ቤተሰባዊ ሐሜት ውስጥ አጃቢ ላልሆን ቁርጥ ውሳኔ አድርጌያለሁ።

ያንቺው እና

ሰኞ ጥር 24/1944

ውድ ኪቲ

አንድ የሆንኩት ነገር አለ ኪቲዬ - ምንድነው ብትይኝ መልስ የለኝም እንጂ የሆነ ነገር እንዳለ ለእኔ በደንብ ይታወቀኛል። ለማንኛውም በቃላት ልገልጽልሽ የምችልበት ጊዜ እስኪመጣ ድረስ በደፈናው «የሆነ ነገር» መኖሩን ካወቅሽ ይበቃሻል - እኔም የማውቀው ይሄንኑ ያህል ስለሆነ። ይልቅ አንድ ሁሉ የሚገርመኝን ነገር ልንገርሽ። በቤታችንም ሆነ በትምህርት ቤታችን ውስጥ በብዛት ያጋጥመኝ የነበረ ነገር ነው። አንድ ሰው ስለፍትወት ነክ ችግሮች በግልጽ

ሊያወራ ከሞከረ እንደ አጉል ባሕርይ ወይ እንደብልጥና ነው የሚወሰድበት። ከፍትወት ጋር ምንም ዓይነት ግንኙነት ያላቸው ቃላት በሹክሹክታ ነው የሚነገሩት። ብዙ ጊዜ እንዳየውትም አንድ ሰው ስለነዚህ ነገሮች ባለማወቁ ብቻ የሚያውቁቱ (ምናልባትም የሚያውቁ የሚያስመስሉቱ) መሳቂያና መሳለቂያ ይሆናል። ታዲያ ይሄ ነገር ሁሌ ይገርመኝና በጣምም ያሳስበኝ ነበር። እኔ እስከማውቀው ድረስ ፍትወት የፍጡራን የተፈጥሮ ፀጋ ነው። ሰዎች እንጂ ሌሎች ፍጡራን ሊሸፋፍኑት ሲሞክሩ አይቼ አላውቅም። እናም «ለምንድነው ሰዎች ስለነዚህ ጉዳዮች ሲያወሩ እንዲህ ሚስጥራዊ የሚሆኑት?» የሚለው ጥያቄ ለብዙ ጊዜ በውስጤ ሲብላላ የኖረ ነው። በተለይ የሚገርመኝ ደግሞ - ሁሉም ሰው ማውራቱን ይፍራው እንጂ መስማቱን ይወደዋል - ከምር የሚገርም አይደለም ኪቲ? ለማንኛውም ብቻዬን ላመጣ የምችለው ለውጥ ሊኖር እንደማይችል አውቅ ስለነበር ይሄን ጉዳይ በተመለከተ እንዲች ብዬ አፌን ላለመክፈት የምወስደው ጥንቃቄ ቀላል አልነበረም - አልፎ አልፎ ብቻ - ሊያውም በጣም ያስፈለገኝ ሊንፎርሚሽን ሲኖር - የልጃገረድ ጓደኞቼን አጠይቅ የነበረ ከመሆኑ በቀር። በኋላ በኋላ ግን ይህን ያህል ድብት ስለተደረገው ስለዚህ ጉዳይ ለማወቅ ባደረግኩት የግል ጥረት (ከማንበብ፣ ከመስማት፣ ወዘተ.) ብዙ ነገር ከማወቅም አልፎ በዚህ ርዕስ ዙሪያ ከወላጆቼ ጋር እስከማውራትም ድረስ ነበር ብልሽ ታምኚኛልሽ ኪቲ? - ታዲያ አንድ ቀን እማማ ምን አላችኝ መሰለሽ - «አናዬ - አንድ ጥሩ ምክር ልስጥሽ - መቼም መቼም ቢሆን ስለዚህ ነገር ከወንዶች ጋር እንዳታወራ - በምንም ዓይነት! - እነሱ እንኳን ቢያነሱብሽ አንቺ ምንም ዓይነት መልስ እንዳትሰጠህ - በጭራሽ!» ሃሃሃ! - ምን ብዬ እንደመለስኩላት ቃል በቃል ትዝ ይለኛል - «እማማ ምን ነካሽ! እንዴት እንደህ አደርጋለሁ? ሆ...! ይታይሽ እስቲ ከማንም ጋር ይሄን ሳወራ!»

እዚህ እንደመጣን ሰሞን ስለነዚህ ነገሮች አባባ አልፎ አልፎ ያወራኝ ነበር። (ስለእውነት ለመናገር ግን ከእሱ ይልቅ ከእማማ ብሰማቸው ነበር በጣም ደስ የሚለኝ) የቀረውን ደግሞ ከየመጽሐፍቱና በየወሬው መሀል ከምለቃቅማቸው መረጃዎች ያገኘሁት ነው። በነገራችን ላይ ኪቲ - ፒተር ፋንዳን ትምህርት ቤት አውቃቸው እንደነበሩት ወንዶች ስለነዚህ ነገሮች የማውራትም ሆነ የመስማት ፍላጎት እምብዛም የለውም። ምናልባት መጀመሪያ ሰሞን አንድ ሁለት ጊዜ ዳር ዳር ብሎኝ ይሆናል - በተረፈ ግን በዚህ ርዕስ ላይ ሊያዋራኝ የሞከረበት ጊዜ የለም ልልሽ እችላለሁ።

ወ/ሮ ፋንዳን ራሷ ስለነዚህ ነገሮች ከልጇ ከፒተር ጋር ያወራችበት ጊዜ ጨርሶ ትዝ እንደማይላትና እስከምታውቀውም ድረስ ከአባትዋውም ጋር አውርቶ እንደማያውቅ በእርግጠኝነት እንደነገረችን ትዝ ይለኛል። ሌላው ቀርቶ ፒተር በራሱ መንገድ ምን ያህል እንደሚያውቅ እንኳን ምንም የምታውቀው እንደሌላት ነው የገባኝ።

ያንቺው አና

ሐሙስ የካቲት 3/1944

ወድ ኪቲ

የሕብረ-ብሔሩ ጦር ወረራውን በጀርመኖች ላይ የሚጀምርበት ጊዜ መቼ ይሆን የሚለው የአገሬው ትኩላት በየዕለቱ እየጨመረ ነው። እዚህ ከእኛ ጋር ብትሆኒ ኖሮ ኪቲ - በአንድ በኩል እየተደረገ ያለውን የጥንቃቄ ዝግጅት ስታይው ምናልባት ልክ እኔ ላይ የፈጠረብኝ ዓይነት ስሜት ይፈጥርብኸ ይሆናል። በሌላ በኩል ደግሞ - ምናልባት ምንም የምናመጣው ለውጥ ላይኖር እያደረግነው ባለው የጅል ግርግር ትስቂብን ይሆናል።

ጋዜጦቹ ሁሉ በወረራው ወሬ ተሞልተዋል። በተለይ አንዳንዶቹ ወሬዎች ሕዝቡን እያላበዱት ነው ልልሽ እችላለሁ። ለምሳሌ አንዱን ልንገርሽ - «ወረራው ሲጀመር በጥቃቱ እቅድ መሠረት የእንግሊዝ ጦር ወደ ሆላንድ ሲዘልቅ ጀርመኖች በቁጥጥራቸው ሥር የቆየውን ይህን ሀገር ከጥቃት ለመከላከል ሲሉ የሚቻላቸውን ሁሉ ከማድረግ ወደ ጎሳ አይሉም - አስፈላጊ ሆኖ ከተገኘም ግድቦቹን ሁሉ አፈራርሰው ሀገሪቱን እስከማጥለቅለቅ ሊደርሱ ይችላሉ።» ከዚህ ወሬ ጋር ሆላንድ ውስጥ የቱ የቱ ቦታ በውሃ ሊጥለቀለቅ እንደሚችል የሚያሳዩ ካርታዎች እየታተሙ ይወጡ ጀመር። በካርታዎቹ መሠረት የአምስተርዳም አብዛኛው ክፍል በውሃ ይሸፈናል። አውራ ጎዳናዎቹ እንኳን ከአንድ ሜትር በላይ ከፍታ ባለው ውሃ ይዋጣሉ። ጊዜው ደርሶ ይህ በሚሆን ጊዜ እኛስ ምንድነው ማድረግ ያለብን ለሚለው «ትልቅ» ጥያቄ እያንዳንዱ የመደበቂያ ቤታችን አባል ይሰጠው የነበረው መልስ እንደየመልኩ የተለያየ ነበር ማለት ይቻላል። ምናልባት በመጠኑም ቢሆን ሊያዝናናሽ ስለሚችል ጥቂቶቹን ልንገርሽ።

«በእግርም ሆነ በብስክሌት መንቀሳቀስ ጨርሶ የማይታሰብ እንደመሆኑ በረጋው ውሃ ውስጥ እንደ አይጥ እየተንደፋደፋ ማለት ነዋ!»

«በጭራሽ! የምንችለውን ያህል ለመዋኘት መሞከር አለብን። በዚህ ላይ ውሃ ውስጥ አይቶን አይሁድ መሆናችንን መለየት የሚችል ማንም አይኖርም።»

«ፒ! የማይመስል ነገር! - ታየኝኮ አይጦቹ ባቶቻቸውን እየነከሷቸው ሴቶቻችን መዋኘት ሲችሉ!»

«ስሙኝ ወገኖቼ - ቀልዱ ቀልድ ነው - አነስተኛ ጀልባ ልናገኝ የምንችልበትን መንገድ ካሁኑ መፈለግ አለብን።»

«ምንድነው ጭንቁ? - እኔ የተሻለ ዘዴ አውቃለሁ - እያንዳንዳችን ኮርኒሱ ውስጥ ካሉት የእንጨት ሳጥኖች አንድ አንድ እናወጣና እሱ ላይ ቂብ ብለን ስናበቃ በሾርባ ማማሰያ ጭልፋ እየቀዘፍን ወዳሻንበት! - ሃሃሃ!»

ኪቲዬ - በመጠኑም ቢሆን ሰሞኑን ስላለንበት አጠቃላይ ሁኔታ ግንዛቤ አገኘሽ አይደል? አዎ - በዚህ መልኩ እያንዳንዱ ሰው የሚሰነዝራቸውን ሀሳቦች ብትሰሚ እንዴት የሚያዘናና ነገር አለው መሰለሽ! ቀኑ ደርሶ የተባለው ከሆነ ግን ተቃራኒውን ማየታችን የማይቀር ነው። ወረራውን በተመለከተ የተነሳው ሁለተኛ ጥያቄ ደግሞ ምን መሰለሽ - ጀርመኖች አምስተርዳምን ሙሉ በሙሉ ለቅቀው ቢሸሹስ ምንድነው የምናደርገው የሚል ነበር።

«እኛም ከተማውን ለቅቀን መውጣት ነዋ! - ከዚያ በሚቻለን አቅም አይሁድነታችንን ደብቀንና ከሕዝቡ ተመሳስለን መቀላቀል።»

«ወዴትም መሄድ የለም! የመጣው ቢመጣ ቅስቀስ ማለት የለም። ያለው ብቸኛ አማራጭ ባለንበት መቆየት ነው። የጀርመኖች ነገር አይታወቅም - ካለቅንም ተያይዘን እንለቅ በሚል ጠቅላላ ሕዝቡን ወደ ጀርመን ሊነዱት ይችላሉ - አቅሙም አላቸው»

«አዎ - በእርግጥም ከዚህ ካለንበት የተሻለ አስተማማኝ ቦታ እስከሌለ ድረስ እዚሁ ነው መቆየት ያለብን። እንደውም ቢቻለን እነ አቶ ክሬለር ከነቤተሰቦቻቸው ወዲህ

መጥተው አብረውን እንዲሆኑ ለማድረግ መጣር አለብን። ለመኝታው ከሆነ - ምን ችግር አለ - ገሚሶቻችን መሬት መተኛት እንችላለን።»

«ጥሩ እንግዲህ - ባለን ስድሳ - ውንድ በቆሎ ላይ ተጨማሪ እንዲያመጡልን ለእነ ሚኒ እንነግራለን። ባቂላና አተርም እንዲሁ ተጨማሪ ያስፈልገናል - ለጊዜው ስድሳ ፓውንድ የሚሆን ባቂላና አሥር ፓውንድ የሚሆን አተር አለን። በዚህ ላይ እሸግ ቅጠላ ቅጠልም ሀምሳ ጣሳ ገደማ የሚሆን እንዳለን አትርሱ።»

«ወ/ሮ ፍራንክ - እባክሽ ሌሎች ሌሎች ምግቦችስ ምን ያህል በእጃችን እንዳለ ልትቆጥሪና ልታሳውቁን ትችያለሽ?»

«አሥር ጣሳ ዓጣ - ፡ ወተት - አሥር ኪሎ የወተት ዱቄት - ሦስት ጠርመስ የሰላጣ ዘይት - አራት ጆግ ቅቤ - አራት ቆርቆሮ እሸግ ሥጋ - ሁለት ጠርመስ ስትርቢሪ - ሁለት ጠርመስ ራስፕቢሪ - ሃያ ጠርመስ ቲማቲም - ስምንት ፓውንድ ሩዝ - ይኸው ነው በቤቱ ያለው።»

«ለነገሩ ስንቃችንስ የሚከፋ አይደለም። ግን እንደተባለው ተጨማሪ እንገደች የሚኖሩን ከሆነ በቂነቱ ያጠራጥራል። በተረፈ ከሰልና የማገዶ እንጨት ለጊዜው ያለን ራሱ በጣም በቂ ነው ባይ ነኝ። እንግዲህ ሌላው - ሁላችንም ከአሁኑ ልብሳችን ውስጥ ልንደብቃቸው የምንችላቸው ትናንሽ የገንዘብ መያዣ ከረጢቶች ብናዘጋጅ ጥሩ ነው። ምክንያቱም ባላሰብነው ሁኔታ ልንበታተን የምንችልበት አጋጣሚ ቢፈጠር እንኳን ከችግር መውጫ የሚሆነን የየራሳችን ትንሽ ትንሽ ገንዘብ መያዙ ብልህነት ነው።»

«በበኩሌ የምለው ደግሞ - በኋላ ችግሩ ድንገት ሲፈጠር ከመሯሯጥ ልንይዛቸው የሚገቡንን በጣም አስፈላጊ ነገሮች ከአሁኑ ሊስት እናውጣና በየቦርሳዎቻችን ከታትተን ዝግጁ ሆነን ነው መጠበቅ ያለብን። ግን ይቅርታ አድርጉልኝና አንድ ያልገባኝ ነገር አለ - እምስተርዳም በውሃ ተጥለቀለቀች ማለት እኮ ኢሌክትሪክም ሆነ ውሃ የግድ ይቋረጣል ማለት ነው - ታዲያ ስለምግብ ክምችት ማውራቱ ምን ትርጉም አለው?»

«ይቋረጣ! ምግባችንን በእንጨት እሳት ማብሰል እንችላለን - ውሃም ቢሆን ያሉንን ባዶ ጆሳችና ጠርመሶች በሙሉ ካሁኑ አጥበን በእነሱ ከያዝን በኋላ በቁጠባ መጠቀም ነው።»

ብቻ ምናልባት ኪቲ - ቀንም ሆነ ማታ የምሰማው የዚህ ዓይነት ወሬዎች ብቻ ነው! ስለወረራውና ሊያስከትለው ስለሚችለው ችግር ብቻ! ለማንኛውም ተጨማሪ ምሳሌ የሚያስፈልገኝ አይመስለኝምና በዚህ ይብቃሽ። እኔ ራሴ እየፈጠሩ ያሉትን አላስፈላጊ ግርግር ላለማየትና ላለመስማት ስለ በሚቻለኝ ሁሉ ከአጠገባቸው እየራቅኩ ሀጥ ብዬ ነው የምውለውም የማመሸውም። ስለእውነት ነው ምልሽ ኪቲዬ - ብኖርም ብሞትም እምብዛም ግድ የማይሰጠኝ ደረጃ ላይ ደርሻለሁ። ምን የሚያስጨንቀኝ ነገር አለ? ዓለም እንደሁ እና ጎደለች ብላ ገዛዋን አታቆም ነገር። መሆን ያለበት ነገር ተወደደም ተጠላም የግድ መሆኑ አይቀርም - ይልቅ ይህን ለማገድ መሞከሩ ነው ከንቱ ድካም።

ያንቺው እና

ቅዳሜ የካቲት 12/1944

ወድ ኪቲ

አልፎ አልፎ እንደማድርገው በኮርኒሶ በኩል ተንጠላጥዬ ጣሪያው ላይ ባለችው መስኮት መሰል ብቸኛ ክፍተት ብቅ አልኩና ጥራቱም ሆነ ደማቅ ሰማያዊ ቀለሙ ውቅያኖስ ወዳስመሰለው ብሩህ ሰማይ አንጋጠጥኩ። ሀሐይቱ ሷ ብላለች - እጅግ ብራማ ቀን ነው - እጅግ ደስ በሚል ዝግታ እየነፈሰና ፀጉሬን እያራገበልኝ የሚያልፍ ንፁሕ አየር - አ...ህ! ኪቲዬ - ምናባቴ ነው የሚሻለኝ? እየናፈቅኩ ነው - ለጉዳ እየናፈቅኩ ነው - ሁሉንም ነገር! አዎ ኪቲ - እንደልቤ ማውራትን፣ ነፃነቴን፣ ጓደኞቼን፣ የብቸኝነት ዓለሜን - ምኑን ከምኑ ብዬ ልንገርሽ - ሁሉም ነገር በዐይኔ ላይ እየሀረ ነው - ሁሉም ነገር!

አንድ በጣም እያማረኝ ያለ ነገር ደግሞ ምን መሰለሽ?... መጮህ! - ጉሮሮዬ እስኪሰነጠቅ እር.....ሪ! ማለት። ሟ ብዬ ልፈነዳ ያለሁ ዓይነት ይሰማኛል። እና ደህና አድርጌ ብጮህበት ሻል እንደሚለኝ አውቃለሁ። ግን ምን ታደርጊዋለሽ - መጮህ የምችልበት ቦታ አይደለም ያለሁት። ብቻ ምናልባት በጣም በጣም እየተረበሸኩ ነው - የሚያደርገኝን እያሳጣኝ ነው ኪቲዬ! ከመቼውም በላይ መቁነጥነጤ በዝቷል - ከአንዱ ክፍል ወደ ሌላው ጡል ጡል ነው - በየመስኮቱ ሰንጥቅ አፍንጫዬን እየወተፍኩ ንፁሕ አየር ለመሳብ መታገል ነው - መነሳት ነው - መቀመጥ ነው - አሁንም አሁንም እጄን ደረቱ ላይ እየለጠፍኩ የልቤን ትርታ

ማዳመጥ ነው - መጨነት ነው መጠበብ ነው - አ... ኪቲ - መላው ጠፍቶኛል ነው የማወራሽ።

ውስጡ በወደይ ተሞልቷል ልልሽ እችላለሁ። በውስጡ አንዳች ዐደይ እየተነቃቃ እንዳለ ይሰማኛል። በአጠቃላይ በሰራ አካላቴም በመንፈሴም ይሰማኛል። የወትሮ ባሕሪዬን ለማስመሰል ያህል እንኳን ማሳየት አዲጋች እየሆነብኝ ነው። ዞሮብኛል። የማነበው - የምጽፈው - የምሰራው ሁሉ ጠፍቶኛል። አሁን በእርግጠኝነት የማውቀው አንድ ነገር ብቻ ነው... እየናፈቅኩ መሆኔን። እጅግ በ...ጣም እየናፈቅኩ መሆኔን!

ያንቺው እና

ዕውድ የካቲት 13/1944

ውድ ኪቲ

ከትናንት ጀምሮ ብዙ ነገር ተለውጦልኛል። ምን እገኘሽ አትይኝም? - እንዴት ሆነ መሰለሽ - ሁሉን ነገር እየናፈቅኩ ነው ብዬሽ ነበር አይደል? - አዎ - አሁንም እየናፈቅኩ ነው። ግን... ያን ናፍቆቴን በትንሹም ቢሆን - ስልሽ በመጠኑ - የቀነሰልኝ ነገር ተፈጠረ።

እንደዛሬ ጠዋት ልቤ በደስታ ተሞልቶ አያውቅም ኪቲ - ከዚህ በፊት ሆኖ የማያውቅ አንድ አዲስ ነገር አስተዋልኩ። የፒተር ዐይኖች ከላዬ ላይ ሳይነቀሉና ወዲያ ወዲህ ባልኩበት ሁሉ ሲከተሉኝ ነበር ያረፈዱት። አስተያየቱ ሁሉ ልክ አልነበረም - ስልሽ ከወትሮው የተለየ ዓይነት ነበር። ግን - እንዴት ነው - እንዲህ ብዬ በትክክል ለገልጽልሽ አልችልም። ብቻ - አለ አይደል - ከዚህ በፊት የማላውቀው ዓይነት አስተያየት ነበር።

እስከ ዛሬ አስብ የነበረው ፒተር ከማርኅት ጋር ፍቅር ይዞታል ብዬ ነበር። አሁን ግን ነገሩ እንደዛ አለመሆኑ ድንገት ግልጽ ሆነልኝ። ታዲያ ወደ ፒተር አቅጣጫ ላለመመልከት እንዴት ስታገል እንዳረፈድኩ አትጠይቁኝ! ምክንያቱም ወደሱ አቅጣጫ ዐይኖቼን ወርወር ባደረግኩ ቁጥር ዐይን ለዐይን እንጋጭ ነበር። አታምኚኝም ኪቲ - ዐይኔን ሰበር አድርጌ ወደ ሌላ አቅጣጫ እየተመለከትኩ እያለሁ እንኳን ፒተር እያየኝ እንደሆነ ይታወቀኝ ነበር። ከዚህ... አዎ ከዚህ...

እንዳልኩሽ በሰራ አካላቴ እንድ በጣም ደስ የሚል ስሜት ይሰማኝ ጀመር - ስልሽ - የሆነ እንግዳ ስሜት።

እናልሽ ኪቲዬ - ቀኑን ሙሉ ሰው ስሸሽ ነው የዋልኩት። ለምን እንደሆነ እንጂ ብቻዬን መሆን በጣም ፈለግኩ። በቃ ብቻዬን ሆኜ ማሰብ። የሚገርምሽ ነገር - ዛሬ የወትሮዋ እና እንዳልሆንኩ አባባ በደንብ ታውቆታል። ግን ምን ታደርጊዋለሽ - ለእሱም ቢሆን ሁሉንም ነገር ልነግረው አልችልም። እንቺም እንቺ ሆነሽብኝ እንጂ ለማንም ባላወራው ነበር ምርጫዬ። ቀኑን ሙሉ «እባካችሁ ሰላም ስጡኝ - የምፈልገው እንድ ነገር ብቻ ነው - ብቻዬን መሆን!» ብዬ ላንባርቅባቸው ስንቴ መሰለሽ ከአፌ የመለስኩት። እንዲህ ብቸኝነት የሚያስመኝ ጉድ ምን ይሆን ኪቲ? - ማን ያውቃል - ከምፈልገው በላይ «ብቸኛ» ልሆን የምችልበትና የሰው ያለህ የሚያስኘኝ ያ ክፉ ቀን ይመጣ ይሆናል!

ያንቺው እና

ሰኞ የካቲት 14/1944

ውድ ኪቲ

ትናንትና ጠዋት ፒተርና አቶ ዱሴል ዱላ ቀረሽ ጥል ተጣሉ። የዐባቸው ምክንያት ያን ያህል የረባ አልነበረም። ፒተር ግን ከሁላችንም ግምት በላይ ነበር ያመረረው። በበኩሉ ጥቂት ሳያጋንነው አልቀረም ባይ ነኝ። ያም ሆነ ይህ ዛሬ ጠዋት መጽሐፍ መደርደሪያው ጋ ቆሜ መጽሐፍት እያገላበጠኩ እያለሁ ፒተር በቀጥታ ወደ እኔ መጣና ስለትናንትናው ሁኔታ ያወራልኝ ጀመር። ሰፍ ብዬ እያዳመጥኩት መሆኔን ወዲያው ነበር ልብ ያለውና ከመቼውም በተለየ ዘና ብሎ የሆዱን ይነግረኝ የጀመረው።

«እዎ - እንዴት መሰለሽ» አለ ጥቂት ስለዐቡ ምክንያት ካወራኝ በኋላ። «ምንም ነገር በቀላሉ ማለት አልችልም - ምክንያቱም ገና ሳልጀምረው ነው መሀል ላይ አፌ እንደሚተሳሰርብኝ የማስበው። ማለቴ - በቃ ገና ስጀምር - ድምፂ ይሰባበራል - ከንፈሬ ይወለካከፋል - የገዛ ድምፂን ስሰማው ለራሴ ያሳፍረኛል - ጭንቀት ውስጥ ስለምገባ ለማለት የፈለግኩትን ትቼ ሌላ ነገር ውስጥ እገባለሁ - ከዛ - በቃ ከኑጭራሹ አቋርጥዋለሁ - ምክንያቱም ቃላቶቼ ከአፌ ላይ አልም ይሉብኛል። ትናንትናም የሆነው ይኸው ነው። ለማለት ፈልጌ የነበረው ሌላ ነገር

ነበር - ግን ልክ እንደጀመርኩ ሁሉም ነገር ጠፋና ድብልቅልቅ አሉብኝ - እና ያው እንዳየሽው ያን ሁሉ ግርግር ፈጠርኩ። ዱሮ አንድ ዓመል ነበረኝ - ምናል አሁንም እንደዛው በሆነኩ! አንድ ሰው ካናደደኝ ጭቅጭቅ ምናምን የለም - ዘልዬ አፍንጫውን ነበር የምለው - አዎ አፍንጫውን! በታ እንደዛ ነበር ዓመሌ። በእርግጥ አሁን አሁን እንደማስበው እንዲህ ዓይነት ነገር የትም እንደማያደርሰኝ አውቃለሁ። እና - ለዚህ ነው አንቺን በጣም የማደንቅሽ። አንቺ መቼም መቼም ታላት ጠፍተውብሽ አታውቂም - ለማለት የፈለግሽውን ነገር ያለምንም ችግር በቀላሉ ማለት ትችያለሽ - በዚህ ላይ ማፈር መሸማቀቅ ምናምን አታውቂም።»

«አንዳትሳሳት ፒተር - » አልኩት - «ማለቴ - ስለእኔ ያለህ ግምት በጣም የተሳሳተ ነው ልልህ እችላለሁ። አንደኛ ነገር - እኔም ብሆን የምላቸውን ነገሮች ሁሉ በአብዛኛው ማለት በፈለግኩት መንገድ አይደለም የምላቸው። ሁለተኛ ነገር - ስሜቴን መቆጣጠር አልችልም - ስልህ - ገደቤን አልፋለሁ - የሰዎችን ስሜት ያለአግባብ እጎዳለሁ። እና የኔም ችግር ካንተው የሚተናነስ እንዳይመስለህ።»

ፒተር ስለራሱ እያወራልኝ የነበረውን እንዲቀጥልኝ በጣም ስለፈለገሁ ቀልቤን ሙሉ በሙሉ የሰጠሁት መሆኔን እንዲያውቀው ብዬ ወለሁ ላይ ቁጭ አልኩና እጆቼን በታጠፉት ጉልበቶቼ ዙሪያ አቆላልፌ ሽቅብ እያየሁት በግልጽ በሚያስታውቅብኝ ዓይነት የማዳመጥ ጉጉት እከታተለው ጀመር።

ስለእውነት ነው ምልሽ ኪቲዬ - በቤታችን ውስጥ ልክ እንደኔ በድንገተኛ ውስጣዊ ቁጣና ግልፍተኝነት የሚናጥ አንድ ሌላ ሰው መኖሩን ማወቁ የሰጠኝ ደስታ ቀላል አይደለም። ፒተር ስለ አቶ ዱሴል ያወራኝን ምኑው አብረሽን በነበርሽና በሰማሽ! ከሰማሁት ሁሉ አንድም ቃል እንደማሳሳብቅበት እርግጠኛ ስለነበር አቶ ዱሴልን እንዴት ከፍ ገቅ እያደረገና ጥምብ እርኩሱን እያወጣ እንዳብጠለጠለኝ አትጠይቂኝ! ብቻ ምን ልበልሽ - ሆዱ ያባውን ሁሉ ያለ ገደብ ከዘረገፈኝ በኋላ አንዳች ሽክም ከላዩ የወረደለት ዓይነት ቅልል እንዳለው ያስታውቅ ነበር። በተረፈ እኔ ምን እንደተሰማኝ ማወቅ ከፈለግሽ - በጣም በጣም ነበር የተደሰትኩት። ምክንያቱም በእኔና በፒተር መሀል አንድ ትክክለኛ የመቀራረብ አዝማሚያ እየመጣ እንዳለ ነበር የሸተተኝ - ስልሽ - እውነተኛ የጓደኝነት ስሜት። ልክ ያኔ ከልጃገረድ ጓደኞቼ ጋር የነበረኝ ዓይነት።

ያንቺው አና

ረቡዕ የካቲት 16/1944

ወደ ኪቲ

ዛሬ የማርሳት ልደት ነበረና እንደነገሩ አከበርንላት። ስድስት ሰዓት ተኩል ላይ ፒተር ከክፍሉ ወጥቶ የማርሳትን የልደት ስጦታዎች ለመመልከት ወደ መካከለኛው ክፍል መጣና ከማርሳት ጋር ሲያወራ ብዙ ቆየ። ፈጽሞ ያልተለመደና አድርጎት የማያውቀው ነገር ነው። ከሰዓት በኋላም በጥንቃቄ ድንችና ሌላም ሌላም ነገር ከምግብ ማስቀመጫችን ለማምጣት የምመላለሰው እኔ ነበርኩ። ይህ ለወትሮ የማርሳት ሥራ ነው። ነገር ግን እስቲ በልደቷ ቀን እንኳን ዘና ብላ ትዋል ብዬ ነው ሥራዋን የሸፈንኩላት።

የሚፈልጉትን ሁሉ ለእነእማማ ካቀራረብኩላቸው በኋላ ወደ ፒተር ክፍል ሄድኩ። በፋን ከፍቼ ጎራ ስል ፒተር እያጠና ነበር። ምን እያጠና እንዳለ ብጠይቀው ፈረንሳይኛ መሆኑን ነገረኝ። ቅር የማይለው ከሆነ እኔም አብሬው ሳጠና እንደምፈልግ ላቀረብኩለት ጥያቄ ፈቃደኝነቱን ገለጸለኝና ገብቼ ከእሱ ትይዩ ከታጣፊዋ አልጋው ጫፍ ተቀመጥኩ።

የፈረንሳይኛ ጥናቱን እያየሁለት ጥቂት ካስረዳሁት በኋላ ብዙም ሳንቆይ ነገር ያለሙን ሁሉ ተውነውና ሞቅ ያለ ወሬ ጀመርን። ብሉልን ከዚህ ቦታ በሰላም ከወጣን ወደፊት "Dutch East Indies" ወደሚባል ቦታ መሄድና በእርሻ ሥራ ለመሰማራት እንደሚፈልግ ነገረኝ። እዚህ ከመምጣቱ በፊት ከቤተሰቡ ጋር ስላሳለፈው ሕይወትም በዝርዝር አወራልኝ። በስተመጨረሻ ግን «ብቻ ያም ሆነ ይህ - ለምንም የማልሆን ዋጋቢስ እንደሆንኩ ነው የሚሰማኝ» ብሎ አረፈ። በጣም ሥር የሰደደና እጅግ ጎልቶ የሚታይ የበታችነት ስሜት እንዳለበት በግልጽ ነገርኩት። ከዛ ደግሞ ስለአይሁዶችና አይሁድነት ሲያወራኝ ቆየና አይሁድ በመሆን ፈንታ ክርስቲያን ሆኖ ቢሆን ነገሮች ሁሉ የዚህን ያህል ይከብዱት እንዳልነበረና ቢችል ከመርነቱ በኋላም ቢሆን ክርስቲያን መሆን እንደሚፈልግ ነገረኝ።

«ይሄን ስትል - መጠመቅ እፈልጋለሁ ማለትህ ነው?» ብዬ ስጠይቀው ነበር ጨርሶ ያልጠበቅኩትና ምነው ባልጠየቅኩት ያሰኘኝን መልስ የሰጠኝ - «ምን መጠመቅ ያስፈልጋል? ከመርነቱ በኋላ ሁሉም ነገር እንደ አዲስ ነው የሚጀመረው - አይሁድ የነበርኩ መሆኔን ማን ሊያውቅ ይችላል? እኔ ራሴ አይሁድ ነኝ ካላልኩ በቀር» አለኝና አረፈዋለሁ!

ይህ አባባሉ አንዴት ክው እንዳረገኝ አትጠይቂኝ ኪቲ! በጣም የሚያሳዝን ነገር አይደለም? - ለነገሩ ብዙ ጊዜ ያስተዋልኩበትና ቅር ስሰኝበት የቆየሁት ባሕሪውም ይህ ነበር - ስልሽ - የሆነ የከሀዲነት ነገር በስሱም ቢሆን ይታይበታል። በተረፈ - ከዛ በኋላ - ስለአባባ፣ ስለእማማ፣ ስለሰዎች ልዩ ልዩ ባሕሪያት፣ ወ.ዘ.ተ የተጨዋውትንው ሁሉ ደስ የሚል ነበር። አሥር ሰዓት ተኩል ገደማ ነበር የፒተርን ክፍል ለትቂ የወጣሁት።

ወደማታ ላይ የነገረኝ አንድ ሌላ ነገርም ደስ የሚያሰኝ ነበር ልልሽ እችላለሁ። ስለአንድ ከዚህ በፊት ሰጥቼው ስለነበረና ከክፍሉ ግድግዳ ላይ ከለጠፈው አንድ ዓመት ተኩል ስለላፈው የፊልም ስታሮች ፖስተር እያወራን ነበር። ፖስተሩን ምን ያህል እንደሚወደው ከአባባሉ ስለተረዳሁ ሌሎች አንድ ሁለት ፖስተሮች ለጨምርለት እንደምችል ስነግረው - «አኦ ይቅርብኝ - እነዚህ ላይ እንኳን ምንም ባይጨመርባቸው ነው የሚሻለኝ - ለምን መሰለሽ - በየቀኑ ሳያቸው ነው የኖርኩት - እናም ንደኞቼ እየመሰሉኝ መጥተዋል። እነዚህ መሀል አዲስ ፖስተር ብለጥፍ ልክ አዲስ እንግዳን የመላመድ ያህል ነው የሚሆንብኝ።» አለኝ የሚያወራው ከልቡ እንደሆነ ቅንጣት በማያጠራጥርና አንጀት በሚበላ አንደበት።

ይገርምሻል ኪቲ - ፒተር ሞሺን (ድመቱን) ሁልጊዜ የሚያቅፍበትና የሚያሻሽበት ዋነኛ ምክንያት አሁን ነው ከመቼውም በላይ ግልጽ የሆነልኝ። አዎ - ፒተርም በብቸኝነት የተጠቃና ፍቅር የጠማው ልጅ ነው!

ያንቺው እና

እርብ የካቲት 18/1944

ውድ ኪቲ

አሁን አሁን ከመኝታ ክፍሉ ገና ስወጣ ከምንም በላይ የምንጓዝበት ነገር ፒተርን ማየት ሆኗል። ከልቤ ነው ኪቲዬ - አንድ የምጠብቀው ነገር እንዳለኝ ማወቁ ብቻ ሕይወቴ ትርጉም ያለው እንዲሆን አድርጎልኛል። እናም - ለመጀመሪያ ጊዜ የመኖርን ጣዕም ማወቅ እየጀመርኩ ነው።

የሚገርምሽ ደግሞ ኪቲ - አድሎ ሲያድለኝ ስሜቴን በቁጥጥሩ ሥር እያዋለው ያለው ይህ ልጅ - ሌላው ሌላው ሁሉ ቢቀር እንኳን - ቢያንስ ከዐይኔ ሊርቅ

የሚችልበት ምንም ዓይነት መንገድ የለውም! ድንገት ከንፍ አውጥቶ በኮርኒሱ በኩል ወደጣሪያው በምታስወጣው በዚያች ብቸኛ ክፍተት ካልበረረ በቀር ሃሃሃ! - በዚህ ላይ ተቀናቃኝ የለብኝ! (ይቅርታ - ማርኅትን እንደተቀናቃኝ መቁጠር ስላልፈለግኩ ነው)

በነገራችን ላይ ኪቲ - ፍቅር ይህኝ እንዳይመስልኝ - በጭራሽ እንደዛ አይደለም ነገሩ። ግን እንዴት ነው - በእኔና በፒተር መሀል አንድ ጥሩ ነገር ሊፈጠር ይችል ይሆናል የሚል ግምት ምንጊዜም በውስጤ አለ - ስልኸ - የሆነ መተማመን ያለበት ጥሩ ዓይነት ንድፍነት። በዚህም ምክንያት ትንሽ ሰበብ ካገኘሁ ወደ እሱ ክፍል ከመሄድ ወደኋላ አልልም። ደግሞ ልጄ ራሱ እንደበፊቱ እንዳይመስልኝ። ያ እንዴት ብሎ ወሬ እንደሚጀምር ይጨንቀው የነበረ ልጅ አሁን አሁን አውርቶ የማያልቅበት ሆኗል ነው የምልኸ። ቻው ብዬው ከወጣሁ በኋላ እንኳን በሩ ድረስ እየተከተለ የሚያወራኝ ነገር አለው።

ከፒተር ጋር እየፈጠርኩ ያለሁትን ይህን አዲስ ግንኙነት እማማ እምብዛም አልወደድኩም። ደግሞ ደጋግማ የምትነግረኝ ልጄን እየረበሸኩት እንዳለሁና ሰላም ልሰጠው እንደሚገባኝ ነው። አይገርምኸም ኪቲ? ስለእውነት ለመናገር - እማማ እኔን እንዲህ ምንም አዕምሮ እንደሌላት ኤሊ መቁጠሯ አግባብ ነው? ይብዛም ይነሰም የራሴ የሆነ የማመዛዘኛ አዕምሮ እንዳለኝ እንዴት ነው የማይገባት? ወደ ፒተር ክፍል ስገባ ባየችኝ ቁጥር እንዴት እንደምትገላምጠኝ ልነግርኸ አልችልም። ከእሱ ጋር ቆይቼ ሁላቸውም ተሰባስበው ወደሚያወጉበት ወደ መካከለኛው የጋራ ክፍል ስመለስ ደግሞ እስካሁን የት ነበርኸ በሚል ደደብ ጥያቄ ታፋጥጠኛለች። ብቻ በአጭሩ ኪቲ - እማማ ከአትሜ በላይ ነው እየተጫነችኝ ያለችው - በጣም የሚያስጠላ ነገር!

ያንቺው አኖ

ቅዳሜ የካቲት 19/1944

ውድ ኪቲ

ከቀትር በፊት በአብዛኛው ፀጥታማ ሆኖ ነበር ያለፈው። እነእማማን አጠባና ጽዳት ምናምን ስረዳቸው አረፈድኩ። በተረፈ ከ«እሱ» ጋር እንዲሁ ከወዲያ ወዲህ ስንተላለፍ አንድ ሁለት ቃላት ከመለዋወጥ ያለፈ ያደረግነው ቅርርብ አልነበረም። ከቀኑ ስምንት ሰዓት ተኩል ላይ ለመተኛት፤ ለማንበብ ወይ ደግሞ ያሻውን ለማድረግ ሁሉም ወደየክፍሉ ሲገባ እኔም ትራሴን ብርድልብሴን ምናምን ያገዝብና ባዶ ወደነበረው ወደ መሀከለኛው የጋራ ክፍላችን በመሄድ ሶፋው ላይ ተመቻችቼ

ተቀመጥኩ - ወይ ለማንበብ ወይ ለመጻፍ ማለት ነው። ግን እንዳስብኩት አልሆነልኝም - ማንበብም መጻፍም እምቢ አልኝና ቁጭ ብሎ መተከዝ ብቻ ሆነ። በዚህ ሁኔታ ጥቂት እንደቆየሁ እንጎሌ ውስጥ የሚሯሯጠው የሀሳብ ግርግር ድንገት ከአቅሜ በላይ እየሆነብኝ መጣ። ከፊት ለፊት ካለው ጠረጴዛ ላይ ተደፋሁና ለጉዳ መንስትሰት ጀመርኩ - እንባዬ እንደጎርፍ እየወረደ ጠረጴዛውን አራሰው።

ከየት መጣ ሳይባል ድንገት በከበበኝ የሐዘን ደመና ክፉኝ ተዋጥኩ። እ... ኪቲዬ - የባሬውስ የጉድ ነበር ነው የምልሽ። ምነው «እሱ» በመጣልኝና ትንሽ እንኳን ባጽናናኝ ብዬ የተመኘሁትም እንዲሁ ምኞት ሆኖ ቀረ።

አሥር ሰዓት ገደማ ሳይ ነበር ተነስቼ ወደ ክፍሌ የገባሁት። ክፍሌ እንዴት እንዳስጠላኝ አትጠይቂኝ ኪቲዬ! ብዙም ሳልቆይ እንደገና ወጣሁና መሀከለኛው ክፍል ውስጥ ጥቂት ወዲያ ወዲህ ስል ቆየሁ - ድንገት ከክፍሉ በወጣና ብንገናኝ በሚል አዲስ ተስፋ። አታምኚኝም - ለአፍታ ያህል ሽንት ቤት ገብቼ ፀጉሬን አስተካክዬና ፊቴን አባብሼ ሰወጣ - በዚያች አጭር ትጽቦት - ለድመቱ ውግ ቀድቶ ተመልሶ ወደ ክፍሉ ሲገባ ከጀርባው አየሁት።

እንባዬ እንደገና ክፉኝ ተናነቀኝና ተመልሼ በሩጫ ወደ ሽንት ቤት! ልክ እንደገባሁ ከመስተዋቱ ፊት ቆምኩና የገባ ምስሌ ሳይ አፈጠጥኩበት። በሁለቱም ጉንጮቼ ቀልቁል እየወረደ ደረቴ ሳይ የሚንጠባጠበው እንባዬ ቀዩን ተሚሊን ርጥቦት በፈጠራቸው በናማ ነጠብጣቦች አሽጎረጎረው። በዚያች ሰዓት ምን ያህል እንደከፋኝ ለመገመት አትሞክሪ ኪቲዬ - ምክንያቱም አትችይም።

ይልቅ እንጎሌ ውስጥ እንደበረሮ ይርመስመሱ ከነበሩት የሀሳብ መንጋዎች ጥቂቱን እኔ ራሴ ልንገርሽ - «አእ - በዚህ መንገድ መቼም መቼም የፒተርን ልብ ልቀርበው አልችልም - ደግሞስ ማን ያውቃል እስከ ጭራሹ አይወደኝም ይሆናል - ቀድሞ ነገር እሱ እንደኔ የሆዱን የሚያወራለት ሰው አልቸገረውም ይሆናል - ምናልባት ስለእኔ ምንም የተለየ የሚያስበው ነገር የለው ይሆናል - አም - ወደድኩም ጠላሁም ወደ ብቸኝነቴ መመለስና እንደቀድሞዬ መቀጠል ይኖርብኛል - ያለ ምንም ጓደኛ (እንዲሁም ያለፒተር) ራሴን ችዬ መቆም መቻል አለብኝ - አሁን እንደሚታየኝ ከሆነ ተስፋና መጽናኛ ከሚሆነኝ፣ አለኝ ከምለውና መሽቶ እስኪነጋ በጉጉት ከምጠብቀው ነገር የምርቅቦት ጊዜ ሩቅ አይደለም - አ...ሀ!

ምነው ይሄን ሀሳብ ያደከመው ራሱን አንድ አፍታ እንኳን ትከሻው ላይ ደገፍ ባደረገኩትና እንዲህ እያስጨነቀኝ ካለው የብቸኝነትና የልብን የማጣት ክፉ ስቃይ ለጊዜውም ቢሆን እጄላይ ባልኩ! - ግን ማን ያውቃል - ከነጭራሹ ስለእኔ ምንም የተለየ ደንታ የለውምኮ ይሆናል - ማለትም ቤታችን ውስጥ ያሉትን ሁሉ በሚያይበት ዐይኑ ይሆናል የሚያየኝ - ምናልባት ለእኔ የተለየ አመለካከት ያለው እንዲመስለኝ ያደረገኝ የገዛ የቁም ቅዠቱ እንደሆነስ?... ኦ ፒተር! - ምነው እንዴት እንዳለሁ ባየኸኝ! - ምነው ድምጽ አልባ ጩኸቴን በሰማኸኝ!

የሆነው ሆኖ ኪቲዬ - ወደ አመሻሹ ላይ በመጠኑም ቢሆን እየተረጋጋሁና ደግሞ ላይመለስ የከሰመ የመሰለኝ ተስፋዬም ቀስ በቀስ እያንሰራራልኝ መጣ። ምንም እንኳ አሁንም አልፎ አልፎ ሳላሰበው ድንገት ግጥም የሚለኝን ዕንባ ምናባቴ እንደማደርገው መላው ቢጠፋኝም።

ያንቺው እና

ረቡዕ የካቲት 23/1944

ውድ ኪቲ

በጣም ደስ የሚል ቀን ነው። የውጪው የአየር ሁኔታ የሚጠገብ ዓይነት አይደለም። እኔም ከትናንትና ጀምሮ መንፈሴ በእጅጉ ተነቃቅቷል ልልሽ እችላለሁ። ጠዋት ጠዋት በዚያች በነገርኩሽ (በኮርኒሱ በኩል እየተንጠላጠልን በምንወጣባት) ከፍተኛ ጣሪያው ላይ ወዳለው ዙሪያው የተከለለ ነገር ግን ከላይ ከፍት የሆነ ገላጣ ወለል እየወጣሁ ሀሐይ እሞቃለሁ። ያልነገርኩሽ ነገር ኪቲ - ይህ ቦታ ፒተር የተለያዩ የጉልበት ሥራዎችን የሚያካሂድበት ሲሆን፤ እኔና ማርሳትም አንዳንዴ ልብስ የምናጥበውና የምናሰጣው እዚሁ ነው። እዚህ ቦታ አንድ በጣም የምወዳት ጥግ አለች - አብዛኛውን ጊዜ እሷን ቆሜ ወይ ተቀምጬ ነው ሽቅብ እያንጋጠጥኩ ጥርት ያለውን ሰማይና በየራሳቸው ስልት አየሩን በከንፋቸው እየተዘፉ ሆነ ተብሎ የተቀናጀ በሚመስል የዳንስ ሕብር የሚንሳፈሩትን ወፎችና አሞሮች በቅናት ዐይን የማጤናቸው።

ታዲያ ዛሬ ጠዋትም እዚያችው ቦታዬ ላይ ነበር የተቀመጥኩት። ፒተር አጠገቤ ያለውን ግድግዳ ተደግፎ ቆሟል። እየማግነው ባለው ንፁህ አየርና እያየነው በነበረው ሰፊ ሰማይ (ምናልባትም እኔና እሱ ብቻችንን በመሆናችን) እያጣጣምን

የነበረውን ጊዜያዊ ሐሲት በቃላት ላለመስበር የተስማማን ዓይነት ትንፋሽሳንባባል ብዙ ቆየን። ከዚያ - ፒተር መጀመሪያውኑ ወዲህ የመጣበት ጉዳይ ትዝ አለው መሰለኝ - ከፊት ለፊታችን ካለው ግድግዳ ጥግ ተቆልሎ ወደሚገኘው የማገዶ እንጨት አመራና መጥረቢያውን እንስቶ ከቁልሉ መሀል እንጨት እየመዘዘ መፍለጥ ጀመረ።

ያን የመሰለ ውብና የሚሞቅ ስሜት ሰብሮ መንቀሳቀሱ ለአፍታ ያህል ቅር ያሰኝኝ ቢሆንም ታላራነቱን አለመዘንጋቱን በጣም ወደድኩለት። ከሩብ ሰዓት ለማያንስ ጊዜ ነበር እንጨት ፈለጣው የተካሄደው። ይህ ሁሉ ሲሆን፤ ከእኔም ሆነ ከእሱ የወጣ አንድም ቃል አልነበረም። (ለካ በፀጥታ ብዙ ማውራት ይቻላል ኪቲዬ) ከዚያው ከተቀመጥኩበት ሆኜ ግን እያንዳንዱን እንትስቃሲውን እክታተል ነበር። እናም አንድ ነገር አስተዋልኩ - ወንዳወንድነቱንና አካላዊ ጥንካሬውን ለኔ ለማሳየት የሚቻለውን ሁሉ እያደረገ ነበር። አልዋሽሽም ኪቲ - ይህንንም ነገርን ወደድኩለት።

ከተቀመጥኩበት ብድግ አልኩና ዐይኖቼን በጣሪያው ላይ አሻግሬ ከፊቴ በስፋት የተንጣለለውን የአምስተርዳምን ከፊል ገጽታ ማየት ጀመርኩ። ያረጁ ጣሪያዎች፤ አዳዲስ ጣሪያዎች፤ በየመሀሉ የተሰገሰጉ ዛፎች፤ እንደዳንቴል የተወሳሰቡ መንገዶች። ከርቀት ደግሞ - የከተማው ጠርዝና ሰማዩ የተነካከብት የወሰን መስመር በውል የማይለይበት ግራጫ አድማስ። እዚያው በዚያው ምን እንዳሰብኩ ታውቂያለሽ ኪቲ? «ይህ ሁሉ ነገር እስካለ ድረስ» አልኩ - «ይህ የፀሐይ ብርሀን፤ ይህ ከውሃ የጠራ ሰማይ፤ ይህ የማይጠገብ ንፁህ አየር፤ ይህ ሁሉ የተፈጥሮ ቸርነት እስካለ ድረስ - ደስታ ሊርቀኝ የሚችልበት ምንም ምክንያት የለም!»

እዎ ኪቲ - ፍርሀት ለወረራቸው፤ ብቸኝነት ላጠቃቸውና ደስታ ለራቃቸው ሁሉ ዋነኛው መድሀን ነው ብዬ የማምነው ምን መሰለሽ - ወደ ውጪ መውጣት! - ከሰፊው ሰማይ፤ ሚስጥሯ ተገልጦ ከማያልቀው ተፈጥሮና የዚህ ሁሉ ተዓምር አድራጊ ፈጣሪ ከሆነው ከእግዚአብሔር ጋር ብቻቸውን ፀጥተኛ የመንፈስ ተራክቦ ማድረግ ወደሚችሉበት ወደ ውጪ መውጣት! ምክንያቱም - ይህን ሲያደርግ ብቻ ነው፤ አንድ ሰው የዚህችን ዓለም ሚስጥር - ማለትም እየሆነ ያለው ሁሉ መሆን ስላለበት መሆኑን እና ለእኛ ለሰው ልጆች ከሚታየን ባሻገር የእግዚአብሔር ሰፊና በጎ ዓላማ እየተከናወነ መሆኑን መገንዘብ የሚቻለው። እዎ -

ይህ ታላቅ መለኮታዊ ግብር እስካለ ድረስ - (ምድራዊው ተጨባጭ ሁኔታ ምንም ይሁን ምን) - እያንዳንዱ «ሐዘን» ምንጊዜም የየራሱን «መጽናናት» ሊያገኝ የማይችልበት ምንም ምክንያት እንደሌለ እርግጠኛ ነኝ። ከዚህም ሌላ - ተፈጥሮ ሁሉንም ችግሮች የምታስተካክልበት የራሷ ረቂቅ ምትህት አላት የሚል ጠንካራ እምነት አለኝ።

ግን እኮ ማን ያውቃል ኪቲዬ - መንፈሴን እንደአንዳች እያጥለቀለቀው ያለውን ይሄን ውስጣዊ ሐሴቴን ልክ እንደኔ ከሚሰማው አንድ ሰው ጋር እየተጋራሁ ዓለሜን የምቀጭበት ጊዜ ሩቅ አይሆን ይሆናል።

ያንቺው አና

ሀሳብ ቢጤ ስለፒተር

ባላሰብነው ባልጠበቅነውና ጨርሶ በማይመለከተን ምክንያት ራሳችንን ለመደበቅ ተገድደን ወደዚህ ቦታ ከመጣን ጀምሮ እኔና አንተ ያጣነው ነገር እጅግ በጣም ብዙ ነው ፒተር። ለዚህን ያህል ረጅም ጊዜም ከምንፈልጋቸው ነገሮች ሁሉ ርቀን ነው የቆየነው። ስለህ - አንተ ውስጥ ያለው ዓይነት የሕይወት ክፍተት እኔም ውስጥ አለ። እያወራሁልህ ያለሁት ስለውጪያዊ ነገሮች አይደለም - ውጪያዊ ነገሮችን በተመለከተም ቤተሰቦቻችን የሚቻላቸውን ያህል እያደረጉልን ነው ያሉት። እኔ ልልህ የፈለግኩት ስለውስጣዊ ችግሮቻችን ስለውስጣዊ ክፍተቶቻችን ነው። አዎ ፒተር - እኔም ልክ እንዳንተ የፍቅር ያለህ፣ የነፃነት ያለህ፣ የንፁሕ አየር ያለህ፣ የሆዴን የምትነፍስለት ሰው ያለህ እያልኩ የከረምኩ ልጅ ነኝ። ታዲያ ለእነዚህ ላጣናቸው ነገሮች ሁሉ በቂ ማካካሻ የሚሆነን ነገር አለን ብዬ ማመን ጀምራለሁ። ዛሬ ጠዋት መስኮቷ ፊት ለፊት የተቀመጠች ጊዜ ነበር ይህ ነገር ድንገት ብልጭ ያለልኝ። «ማካካሻ» ስለህ - የውስጥ - የነፍስ ውስጥ ማካካሻ ማለቴ ነው።

ዐይኖቼን በርቀት ወደ ውጪ አሻግራ ወደ ተፈጥሮና ፈጣሪዋ ጥልቅ ሚስጥር ስመለከት አንዳች ልዩ ደስታ ነበር የተሰማኝ - በምንም መለኪያ ሊሰፈር የማይችል ልዩ ሐሴት!... እና ፒተር - ይህ የምልህ ደስታ በውስጤ እስካለ ድረስ - በተፈጥሮ ረቂቅ ምትህት ሐሴት ማድረግ እስከቻልኩ ድረስ - ሙሉ ጤና እስካለኝ ድረስ.... ስለህ - አንድ ሰው እነኚህ ነገሮች እስካሉት ድረስ ርቆት

የነበረውን ደስታ መልሶ ማግኘት የማይችልበት ምንም ምክንያት ያለ አይመስለኝም።

ሁበትህ፣ ንብረትህ ቢጠፋብህ መልሰህ ስለማግኘትህ እርግጠኛ መሆን አትችልም - እንደጠፋም ሊቀር የሚችል ነገር ነው። ደስታህ ግን ጠፍቶ ሊቀር የሚችል ነገር አይደለም - ጊዜያዊ በሆነ ከፈን ሊጋረድ ብቻ ነው የሚችለው። እናም በሕይወት እስካለህ ድረስ ያንን ከፈን ልትገልጠው ዕድሉ አለህ። ያለምንም መሸማቀቅና ፍርሀት የሰማዩን መንበር በሙሉ ዐይንህ ማየት እስከቻልክ ድረስ - ውስጥህ ሙሉ በሙሉ ንፁሕ እስከሆነ ድረስ - እመነኝ ፒተር - እዚህ ሁሉ ችግርም ውስጥ ሆነህ ደስታን ማግኘት ትችላለህ።

ያንቺው እና

ዕሁድ የካቲት 27/1944

ከውድም ውዲ ኪቲ

ዛሬ ከጠዋት እስከ ማታ እንድችው ስለፒተር ብቻ ሳስብ ዋልኩልኸ። ቆሜም ተቀምጬም - ስተኛም ስነሳም - ብቻ በአጠቃላይ በሕልሜም በዕውኔም የፒተር ምስል ከዐይኔ ላይ ለደቂቃም ዘመር ሳይልልኝ ነበር ቀኑ ያለፈው።

አሁን አሁን - እኔና ፒተር ከውጪ ስንታይ የምንመስለውን ያህል የተለያየን አይደለንም። እንደውም በአብዛኛው እንደ ዓይነት ነን የሚል ጠንካራ ስሜት እየገባኝ ነው ኪቲ። ምክንያቱም ምን መሰለኸ - ለምሳሌ እኔም እሱም የ«እናት» እጥረት አለብን። የእሱ እናት - ውስጠ ቀፎ፣ አስመሳይ፣ አጉል ድሪያ የምትወድ፣ እሱ ስለሚያስበውም ሆነ ስለሚጨነቅባቸው ነገሮች ደንታ የሌላት፣ በአጠቃላይ አነጋገር ላይ ላዩን የምትኖር ሴት ናት። የእኔዋ - በእርግጥ ስለኔ ብዙ ትጨነቃለች እንደውም ከሚገባው በላይ ማለት ይቻላል። ይሁን እንጂ ነገሮችን በትክክል የመረዳት ችግር ያለባትና እውነተኛ «እናት»ነት የሚጠይቀው ብስለት በእጅጉ የሚጎድላት ናት።

እኔና ፒተርን የሚያመሳስሉንን ሌሎች ነገሮች ልንገርኸ - ሁለታችንም ከውስጣዊ ስሜቶቻችን ጋር የማያቋርጥ ትግል ስናደርግ የምንኖር ነን - ሁለታችንም በብዙ ጉዳዮች ላይ እርግጠኛ መሆን የተሳነን ነን - ሁለታችንም በሰዎች መሀል እያለን ብቸኝነት የሚሰማን ነን - ሁለታችንም ስሜታችን በጣም ስለ ከመሆኑ የተነሳ

ትንሽ ስንኳ ቶሎ ግልፍ የሚለን ነን - ብቻ ምናልባት ኪቲ በአብዛኛው አንድ ዓይነት ነን።

በእርግጥ ለእያንዳንዱ ክስተት የምንሰጠው ምላሽ የየራሳችን ነው ልልሽ እችላለሁ። ለምሳሌ - ሊያበሻትጠኝና ሊያመነጫጭቁኝ ሲሞክሩ እኔ የማደርገው ምን መሰለሽ - መሸሸ፣ መራት፣ መጥፋት ያስመኝኛል። ይህን ማድረግ ግን የሚቻለኝ እንዳልሆነ ስለማውቅ ሌላ ዘዴ አጠቀማለሁ። በመጀመሪያ - የተጎዳ ስሜቱን አደብትና ምንም ያልሆነኩ አስመስላለሁ - ከዛ በኋላ ልክ የኔን እንጀት እንዳሳረሩት እንጀታቸው እርር እስኪል እንደጉድ እበጠብጣቸዋለሁ - ዐይኔን ማየት እስኪያስጠላቸው ብግን አደርጋቸዋለሁ። እሱ ግን በተቃራኒው ምን ያደርጋል መሰለሽ - እዚያች ክፍሉ ውስጥ ይመሽጋል - ከማንም ጋር መነጋገር ያቆማል - ብቻውን ይቆዝማል - የራሱ በሆነ የሕልም ዓለም ውስጥ ይውላል ያመሻል - ይህን በማድረግም ትክክለኛ ስሜቱንም ሆነ ትክክለኛ ማንነቱን ይደብቃል።

ግን እንዴትና መቼ ይሆን እኔና እሱ በስተመጨረሻው ልብ ለልብ መቀራረብ የሚቻለን? ስለዕውነት ለመናገር - ይህን ምኞቱን - ይህን ናፍቆቱን - ይህን ጉጉቱን - እስከ መቼ ተቆጣጥራው እንደምዘልቅ አላውቅም ኪቲዬ። እጅግ በጣም ፈታኝ ምዕራፍ ላይ ነው ያለሁት።

ያንቺው አና

ሰኞ የካቲት 28/1944

ውድ ኪቲ

ምናባቱ እንደሚሻለኝ እንጃልኝ - እየባሰብኝ ነው። ልጄ እንደመጥፎ ቅዠት ዕረፍት ነሳኝ ነው የምልሽ! ቀንም ሆነ ሌሊት ስለሌላ ነገር ማሰብ እያቃተኝ ነው። በዚህ ላይ - ያለሁበት ሁኔታ እንዲያስታውቅብኝ ስለማልፈልግ ሳልወድ በግዴ ደስተኛ መምሰል መቻል አለብኝ። ይታይሽ እስቲ ኪቲዬ - ከውስጥ እየነደድኩ ከላይ መሳቅ ሲኖርብኝ!

በነገራችን ላይ አንድ የሚገርምሽ ነገር ልንገርሽ - ሁለቱ ፒተሮች (የጥንቱ ፒተር ዌሰል እና ይሄኛው ፒተር) ልቤ ውስጥ ተዋህደው አንድ «ግዙፍ» ፒተር ሆነዋል! አንድ በጣም ጥሩ - በጣም ተወዳጅና ሁለመናዬ ሰፍ ብሎ እየጠበቀው ያለ ልዩ ፒተር!

እንደሰሞኑ እዛ ጣሪያው ላይ ወዳለው ክፍት ወለል ይመጣ ይሆናል ብዬ ቀድሜ ወጣሁና ስጦብቀው ቆየሁ። እሱ ግን ወደኔ በመምጣት ፈንታ ደረጃው ሥር ወርዶ የተሰበረ ወንበር መጠገን ጀመረ። ካሁን አሁን ሥራውን ጨርሶ ይመጣል ብዬ ብዙ ጠበቅኩት - እሱ እቴ ሥራም አላጣ። ከርቀት አንድ የቤተክርስቲያን ደወል "Pure in body, pure in soul" የሚለውን ዜማ በደወል ማሰማት ጀመረ። ሁለመናዬ ሽብር ሽብር እያለ ነው ኪቲዬ - እንግዲህ አንድ አምላክ ይሁነኝ እንጂ...?

ያንቺው አና

ሀመስ መጋቢት 2/1944

ውድ ኪቲ

ዛሬ እኔና ማርጎት በጣሪያው ወለል ላይ ብቻችንን ጥቂት ጊዜ አሳለፍን። ቆይታችን የጠበቅኩትን ያህል ደስ የሚል አልነበረም ልልሽ እችላለሁ። ይሁን እንጂ አሁንም ቢሆን ማርጎት አብዛኛዎቹን ስሜቶቼን እንደምትጋራኝ ጥርጥር የለኝም።

በኋላ ላይ ደግሞ - ማርጎት፣ እማማና ወ/ሮ ፋንዳን - ልብስ እያጠቡና እያወሩ ላሉ ማርጎት ይህ ያለንበት ሕይወት ከሚገባው በላይ እጅ እጅ እያላት እንደመጣና መጨረሻችን ምንም ይሁን ምን ቶሎ ቢመጣና ቢገላግለን እንደሚሻላት ምርር ባለ የተሰፋ መቁረጥ አንደበት ገለፀችላቸው። ታዲያ ይህ ጭንቀቷ ደንታ የሰጣቸው እንዳይመስልሽ! ጭራሽ እሜቴ እማማ ምን ዓይነት ምክር ልትሰጣት እንደሞከረች ታውቂያለሽ? - «በራስሽ ልታፍሪ ይገባሻል ማርጎት - ተመስገን እንደማለት ጭራሽ ታማርሪያለሽ? ለምን እዛ ውጪ በየቀኑ እንደቅጠል እየረገፉ ሰላሉት ወገኖቻችን አታስቢም?» ነበር ያለቻት። እስቲ ይታይሽ ኪቲ - ሰቆቃ ውስጥ እያሉ ስለሌላ ሰቆቃ ማሰብ ምንድነው ጥቅሙ? አዎ - ለእነሱም ይሄንኑ ነበር ያልኳቸው። ታዲያ ምን ተባልኩ መሰለሽ - «አንቺ አፍሽን ዝጊ - የምን የእርሳ ዝንብነት ነው? - አዋቂዎች ጨዋታ መሀል አንቺን ደርሶ ምን ጥልቅ አረገሽ?»

አየሽልኝ የአዋቂ ተብዬዎቻችንን ድድብና? በእነሱ ቤት እኔ፣ ማርጎት፣ ፒተር ጡጡ የምንጠባ ሕፃናት ነን! እነዚህ ሁለት እናቶች እኛን የገባ ልጆቻቸውን

መረዳት ይሄን ያህል ከተሳናቸው ሌላ ሌላውን እንግዲህ እንቺው አስቢው። ከእማማ ደግሞ ወ/ሮ ፋንዳን ትሻላለች - ቢያንስ ትንሽ ትንሽም ቢሆን ጥረት ታደርጋለች።

እውነቱን ነው ምልሽ ኪቲ - የቱንስ ያህል ከእነሱ በዕድሜ ብናንስ እንዴት የራሳችን አመለካከት እንዳይኖረን እንከለክላለን? ደግሞኮ ልፉ ቢላቸው እንጂ የሚያመጡት ምንም ዓይነት ለውጥ አይኖርም። አዎ - ማንም ሰው «አፍሽን ዝጊ!» ብሎ ለጊዜው ዝም ሊያሰኝሽ ይችል ይሆናል - ግን ያሻውን ያህል እየተነሳ ቢፈርጥ የራስሽ የሆነ አመለካከት እንዳይኖርሽ ሊያደርግሽ ጨርሶ አይችልም! አላ - ይሄ እንኳን ሲያምረው የሚቀር ነገር ነው። እና - ማንንም ቢሆን ገና ለገና ትንሽ ልጅ ነው ብሎ የመሰለውን ሀሳብ ከመግለጽ ለማገድ መሞከር የስህተቶች ሁሉ ስህተት ይመስለኛል።

እኔን ማርሳትንም ሆነ ፒተርን መርዳት የሚቻለው ምንም መታከት በሌለበት ወላጃዊ ቀናሊነትና ፍቅር ብቻ ነው። ይህን ደግሞ ማንኛችንም እያገኘነው አይደለም። «አዋቂ»ዎቹ ወላጆቻችንም ስለእኛ ምንም እያውቁም። ምክንያቱም ፈጽሞ ሊገምቱት ከሚችሉት በላይ በአስተሳሰብ ቀድመናቸዋል።

እማማ ማጉተምተምና መቆናጠር አብዝታለች። ይሄን ሰሞን ከእሷ ይልቅ ከወ/ሮ ፋንዳን ጋር ጨዋታ ስላበዛሁ ትናት ቢጤ ሳይዛት የቀረ አይመስለኝም።

እንደምንም ብዬ የፒተርን ጭራ ለመያዝ ሳደርግ የነበረው ጥረት ዛሬ ከሰዓት በኋላ ላይ ተሳካልኝ። እናም ከአንድ ሰዓት ብዙም ለማያንስ ጊዜ አብረን ቆየን። ፒተር ስለራሱ ምንም ዓይነት ነገር ያለማውራት ከባድ ችግር አለበት። ጻር ጻር ስለው ብዙ ከቆየሁ በኋላ በሰንት ትግል መሰለሽ ወሬ ያስጀመርኩት። ወላጆቹ እንዴት በፖለቲካ ክርክር፣ በሲጋራ ወጪ፣ እንዲሁም በተለያዩ ጉዳዮች የተነሣ ብዙ ጊዜ ፀብ ውስጥ እንደሚገቡ ነገረኝ። በወላጆቹ ምን ያህል እንደሚያፍርባቸው አትጠይቁኝ!

እኔም ስለኔዎቹ ወላጆች በግልጽ አወራሁለት። ስለአባባ ግን ሽንጡን ገትሮ ተከራክረለት። አባባ «ምንም የማይወጣለት - አንድ ቁጥር የወላጅ ምሳሌ» ነው ብሎ እንደሚያምን ገለፀልኝ። በኔና በሱ ቤተሰቦች መሀል ስላለው ግንኙነትም ብዙ አወራን። የኔዎቹን ቤተሰቦች አቋም ምንም ሳልደብቅ ነገርኩት። በተለይ የሱ

ቤተሰቦች መቼም ጥመውን እንደማያውቁ ስንግረው ከጠበቅኩት በላይ ነበር የተገረመው።

የእድሜ ልክ ምኞቱን ደግሞ እንደምታውቁያለሽ ኪቲዬ-አንገቷን ቀና አድርጋ ዓለምን በሙሉ ዐይኗ ማየት የምትችል የምትሄድበትን የምታውቅና አረማመዷም እርግጠኝነት የሚታይበት ለነጎደንድም ሆነ ለመብረቅ የማትደነግጥ ብቻ ምን ልበልሽ ይህ ቀራት የማትባል መሉዕ ሴት መሆን ነው የምፈልገው።

«ፒተር» አልኩት «እኔ መቼም ድብብቆሽ እንደማላውቅ ታውቃለህ - እነኚህ ሰዎች ወላጆችህም ቢሆኑ ስለአጠቃላይ ግድፈቶቻቸውና እኛም ላይ ስለፈጠሩብን ስሜት ልነግርህ የማይገባኝ ምንም ምክንያት ያለ አይመስለኝም» ነገሩን ሁሉ ግልጽ ላደርግለት ስለፈለግሁ ብዙ ከጉዳዩ የሚያያዙ ነገሮችን እያነሳሁ ሳወራው ቆየሁና በስተመጨረሻው «አቅሜ በሚችለው ሁሉ ልረዳህ እፈልጋለሁ ፒተር - እርዳታ እንደሚያስፈልግህ በጣም እርግጠኛ ነኝ! - ለምን መሰለህ - አስቸጋሪ ሁኔታ ውስጥ እንዳለህ አውቃለሁ። ስለችግርህ ምንም አታወራም ማለት ምንም

ግድ አይሰጥም ማለት አንዳልሆነም አውቃለሁ። ለዚህ ነው ፒተር - ቢያንስ የሚቻለኝን ያህል ለረዳህ የምፈልገው።»

«በበኩሉ» አለኝ በዚያው የተወለክከፈ አንደበቱ። «እርዳታሽን ለመቀበል ምንጊዜም ዝግጁ ነኝ»

«በተረፈ - አባባንም ብታወያየው የበለጠ ለረዳህ እንደሚችል እርግጠኛ ነኝ - አባባ ምንም ዓይነት ችግር ከመባባሱ በፊት በአጭሩ የመቅጨት ልዩ ችሎታ እንዳለው በአሥር ጣቴ ልፈርምልህ እችላለሁ። በዚህ ላይ እንዴት በቀላሉ የሆድህን ልታወራው የምትችለው ሰው መሰለህ!»

«አውቃለሁ - አባትሽ በጣም ጥሩ ሰው መሆኔን አውቃለሁ - እንዳልሺው - ለመቅረብ እንደማይከብድም በጣም አውቃለሁ።»

«አባባን ትወደዋለህ - አይደል?» ፒተር ራሱን በመነትነት አዎንታውን ገለፀለኝ። «እሱም በጣም ነው የሚወድህ - ይወድሃል ስለህ - ልትገምተው ከምትችለው በላይ!»

ይገርምሻል ኪቲ - እነኚህ ጥቂት ቃላት እንኳን ፒተር ላይ ምን ያህል ጥሩ ስሜት እንዳሳደሩበት ባየሽ! ጆሮውን ባለማመን ዓይነት ድንገት ቀና አለና እፍረት በተቀላቀለበት ፈገግታ ዐይን ዐይኔን እያየኝ - «እርግጠኛ ነሽ? - ማለቴ - አባትሽ ይሄን ያህል....»

«አዎ ፒተር» ስል አቋረጥኩት። «በጣም በጣም እርግጠኛ ነኝ! እንዲህ እንዲህ ብሎ ቃል በቃል ባይነግረኝም በየጊዜው ከአፉ እያመለጠ በሚወጡት አባባሎች ምን ያህል እንደሚወድህ በቀላሉ መገመት እችላለሁ።»

ፒተር እንደገና ደስ አለው - ይህን በማየቴ እኔም እንደገና ደስ አለኝ። አንድ ነገር ልንገርሽ ኪቲዬ? - ፒተርም በጣም በጣም ጥሩ ሰው ነው - ስልሽ - ልክ እንደ አባባ!

ያንቺው አና

አርብ መጋቢት 3/1944

ውድ ኪቲ

ዛሬ ማታ በተለመደው መሠረት ከተለኮሰው «የአርብ ሻማ»ችን ፊት ለፊት ተቀምጬ ነበር። (እኛ አይሁዶች አርብ ማታ ሻማ የማብራት የቆየ ባህል አለን) እናልከ - ከሻማው ጫፍ ላይ ተበጥሶ ሽቅብ ለመመንጠቅ የሚታገል የሚመስለውን ቀጭን የእሳት ወላፊን ትክ ብዬ ሳየው አንዳች መረጋጋትና ደስታ ተሰማኝ። ዳር ዳሩ ቢጫ መሀሉ ግን ነጭና ሰማያዊ በሆነው ወላፊን መሀል «አማ»ን ያየሁት መሰለኝ። በነገራችን ላይ ኪቲ - ጥላ ከለላ የሚሆነኝ፣ ከክፉ የሚጠብቀኝ፣ በከፋኝም ጊዜ ደስታዬን መልሶ የሚሰጠኝ አማ ነው።

ግን ደግሞ... ስሜቴን ሁሉ በበላይነት እያስተዳደረ የሚገኝ አንድ ሌላ ባለሥልጣንም አለ... ፒተር! ዛሬ ከሰዓት በኋላ ወደ ምግብ ማስቀመጫችን ወርጄ ድንች ላመጣ ሰህኔን ይገፍ በደረጃው መውረድ ስጀምር ፒተር የደረጃው የመጨረሻ መርገጫ ላይ ቀጭ ብሎ አገኘሁት። ልክ እንዳየኝ - «ከምግ ሰዓት ጀምሮ ምን እያደረግከ ነበር?» ሲል ጠየቀኝ። ሰህኔን እንደያዝኩ ከጎኑ ደረጃው ላይ ተቀመጥኩና ወሬያችንን መሰለቅ ጀመርን። የድንቹ ነገር ተረሳ። አሥራ አንድ ሰዓት ከሩብ ላይ (ከአንድ ሰዓት ወሬ በኋላ) ነበር ድንቹን ይገፍ የተመለሰኩት።

ፒተር ዛሬ ስለወላጆቹ አንድም ቃል ትንፋሽ አላለልኝም። በአብዛኛው ስለመግህፍትና ስላለፈው ጊዜያችን ስናወራ ነበር የቆየነው። የልጁ ዐይኖች አንዳች መቀትና ብርሀን ይረጫሉ ነው የማወራሽ ኪቲ? እውነቱን ንገሪኝ ካልሺኝ - ከልጁ ፍቅር ሊይዘኝ ምንም አልቀረኝ። እሱ ራሱ ቅድም አመሸሹ ላይ ስለዚህ ጉዳይ አንስቶብኝ ነበር ብልከ ታምኚኛለሽ? ድንቹቹን ልጩ ከጨረሰኩ በኋላ ወደሱ ክፍል ሄጄ ነበር። ልክ እንደገባሁ የሸሚዜን ኮሌታ እያራገብኩ በጣም እንደሞቀኝ ነገርኩት።

«የዕለቱን የመቀት ደረጃ ማወቅ ከፈለግክ የኔና የማርጎትን ፊት ማየት ነው ቀዝቃዛ ከሆነ እንደወረቀት ይነጣል - ሞቃት ከሆነ እንደቲማቲም ይቀላል»

«በነገራችን ላይ» አለና ለአፍታ ያህል ካቅማማ በኋላ - «ፍቅር ይዘሻል እንዴ?» ብሎኝ አርፍ! - ከጠራ ሰማይ ድንገት እንደወረደ መብረቅ ቆሌ የሚገፍ ጥያቄ!

«እንዴት? - ለምን? - ለምንድነው ፍቅር የሚይዘኝ?» መልሱ የለየለት የደደብ መልስ እንደነበር እዚያው በዚያው ነበር የታወቀኝ። ምን ታረጊዋለሽ ኪቲ - ድምጽ በላጺስ አይጠፋ ነገር!

«ለምንድነው የማይዘኝ?» አለኝ ከተቀመጠበት ብድግ እያለ። የእራት ሰዓት ደርሶ ስለነበር ከክፍሉ መውጣትና ወደገበታው መሄድ ነበረብኝ።

ፒተር እንደዛ ሲለኝ በትክክል ምን ለማለት ፈልጎ ይሆን የሚለውን ጥያቄዬን ስፈትልና ሳጠነጥን ቆየሁ። ከእራት በኋላ ብቻውን እስከማገኘው ጠበቅኩና ልጠይቀው ተዘጋጅቼበት የነበረውን ጥያቄ ትቼ በየጊዜው ወደክፍሉ በመምጣቴም ሆነ ማለቂያ በሌለው ወሬዬ እየረበሽኩት ያለሁ ከሆነ በግልጽ ሊነግረኝ እንደሚገባ ስጋቴን ገለጽኩለት። «ኸረ በጭራሽ - ካልሸሸ ሁሉም ብታደርጊው ደስ ይለኛል» በማለት አረጋጋኝ። ይሁን እንጂ ኪቲ - ይህ መልሱ የይሉኝታ ቢሆንስ ለሚለው ሌላኛው ስጋቴ ምንም ዓይነት ማረጋገጫ ማግኘት አልቻልኩም።

ብቻ ምን ልበልሽ ኪቲዬ - ነገረ ነገሬ ሁሉ ልክ እንደ አንዲት ፍቅር የያዛትና ሰቀቀን ከሆነባት ከዛ ከአንድ ሰው ሌላ ስለምንም ነገር ማሰብ የተሳናት ልጃገረድ ዓይነት ነው። አዎ - ፒተርም ሰቀቀን እየሆነብኝ መምጣቴን ልክድሽ አልችልም። ግን መቼ ይሆን ለሱ ለራሱ ይህን በግልጽ ነገሬው የሚለይልኝ? ለነገሩ - ከመንገሬ በፊት አንድ ነገር ማረጋገጥ አለብኝ። ምን አትይኝም?... እኔም ለሱ «ሰቀቀን» የሆንኩበት መሆኔን! አዎ - ይሄን እሱ ራሱ ከገለፀልኝ ወይም ደግሞ በራሴ መንገድ ማረጋገጥ ከቻልኩ ብቻ ነው ስሜቴን በግልጽ የምነግረው። ወጣም ወረደ - በመጠኑም ቢሆን ልብ ለልብ እየተዋወቅን የመጣን ለመሆኑ ጥርጥር የለኝም። እንደምኞቴ ቢሆን ግን - ገና ዱሮ የሆዳችንን ተባብለን ይሄኔ የራሳችን በሆነች ትንሽዬ ዓለም ውስጥ የራሳችንን የሕይወት ዳንስ እየደነስን ነበር! ግን ደግሞ ማን ያውቃል ኪቲ - ይህ የምመኘው ጊዜ እኔ የማስበውን ያህል ሩቅ ላይሆን ይችላል።

ያንቺው እና

ቅዳሜ መጋቢት 4/1944

ውድ ኪቲ

እዚህ ቦታ ከመጣን ጀምሮ እንደ ቅዳሜና እንደ ፅዕድ የሚሰላችና የሚጨንቅ ቀን የለም። በተለይ ደግሞ ቅዳሜ! ከእነዚህ ውጪ ባሉት የሳምንቱ ቀናት ቢያንስ ከበታቻችን ባለው ቢሮ ውስጥ የሚኖረው ግርግር ከውጪው ዓለም ጋር ሙሉ በሙሉ የተቆራረጥን እንዳይመስለን ያደርገናል። በዚህ ላይ - ሜፔ ወይ አቶ ክሬለር - ወይ ደግሞ ሁለቱም - ካሁን አሁን ይመጡልናል በሚል ጉጉት ጆሮዎቻችንን ቀስረን የሚስጥራዊው ቢታችንን የመጥሪያ ደወል ድምጽ መጠበቁ ራሱ ለቢታችን የሚሰጠው አንድ ለየት ያለ የሕይወት እስትንፋስ አለ። ቅዳሜና ፅዕድ ግን ይህ ሁሉ የለም።

የዛሬው ቅዳሜ ለመጀመሪያ ጊዜ ያለምንም መሰላቸት ያለምንም ጭንቀትና ያለምንም ድብርት ያላለፍኩት ብቸኛ ቅዳሜ ነበር። ምክንያቱን እንቺም ሳትገምቺው የቀረሽ አይመስለኝም... ፒተር ነው።

ዛሬ ጠዋት ጣሪያው ላይ ወጥቼ ሳጥበው የነበረውን የሥራ ሽርጤን አስጥቼ ስመለስ አባባ ፒተርን ፈረንሳይኛ እያሰጠናው ነበር። አብሬያቸው ማጥናት አፈልግ እንደሆነ አባባ ያቀረበልኝን ጥያቄ ያለምንም ማንገራገር ነበር የተቀበልኩት። መጀመሪያ እነሱ ጀምረውት የነበረው የፈረንሳይኛ ቋንቋ ላይ ስንወያይ ቆየን። አባባ በፈረንሳይኛ ቋንቋ ከሱ የተሻለ እውቀት እንዳለኝ ስለሚያውቅ ፒተርን የማስረዳቱን ሥራ ለጊዜው ለኔ ተወልድ። ከዛ ደግሞ ወደ እንግሊዝኛ ቋንቋ ተመለስንና ጥቂት ካጠናን በኋላ አባባ እንደነፍሱ ከሚወደው ከቻርልስ ዲክንስ መጽሐፍ ላይ አንዱን ምዕራፍ ገለጠና ጮክ ብሎ ያነብልን ጀመር። ሃሃሃ! ምስኪን አባባ - የምንሰማው መስሎት። እውነቱን ነው የምልሽ ኪቲቱ - እኔ በበኩሌ ሰባተኛው ሰማይ ውስጥ ነበርኩ ልልሽ እችላለሁ። ምክንያቱም አቀማመጣችንን ብታይው እኔና ፒተር በጣም ከመጠጋጋታችን የተነሳ ልንነካካ ምንም አልቀረን!

አምስት ሰዓት ላይ ወደ እነ አቶ ክሬለር ቢሮ ወርጄ ነበር። (ቅዳሜ ስለሆነ ሰራተኞቹ እንደማይኖሩ አትርሺ) ከዛ ወጥቼ ወደ ክፍላችን ልመለስ ስል አጅሬው ደረጃው ጫፍ ላይ ቁጭ ብሎ እየጠበቀኝ ነበር። ለሰባት ሩብ ጉዳይ ድረስ ሰናወራ ቆየን። አሁን አሁን እሱም እየፈለገኝ ሳይመጣ የቀረ አልመሰለኝም። ለምሳሌ -

ከምግብ በኋላ ከማዕዱ ተነስቶ ወደ ክፍሉ ሊገባ ሲል እኔና እሱ ብቻ ከሆንን ያለነው - ወይም ደግሞ በቅርብ ርቀት ሊሰማው የሚችል ማንም እንደሌለ እርግጠኛ ከሆነ - ቀስ ብሎ «በይ ቻው አና - በኋላ እንገናኛ» ብሎኝ ያልፋል።

እ ኪቲዬ - እንዴት ደስ የሚል ስሜት ውስጥ እንዳለሁ አትጠይቁኝ! እንጂ እንግዲህ - እሱም ከኔ ፍቅር እየያዘው ይሆን እንዴ?... ለማንኛውም በጣም ጥፋ ልጅ መሆኑን በተለያዩ መንገዶች አረጋግጫለሁ። አዎ - ፒተር ከጠበቅኩት በላይ አሪፍ ልጅ ሆኖ ነው ያገኘሁት። በዚህ ላይ - እስካሁን እንኳን እንዴት ደስ ደስ የሚሉ ወሬዎች እንዳወራን ከኔና ከሱ ሌላ ማንም የሚያውቅ የለም! አልዋሽሽም ኪቲዬ - ይሄንን ላንቺ እንኳን አልነግርሽም። ግን ይቅርታ አድርጊልኝ - ምክንያት ስላለኝ ነው። ለምን መሰለሽ - ፒተርም ያንቺን ያህል እየቀረበኝ ስለመጣ የሱን ሚስጥር አሳልፌ ልሰጥሽ ስላልፈለግሁ ነው።

ያንቺው አና

ሰኞ መጋቢት 6/1944

ውድ ኪቲ

ፒተር ልክ እንደኔው ሁሉ በሀሳብ እየተናጠ እንዳለ ከፊቱ ብቻ መገመት እችላለሁ። ትናንትና ወደ ማታ ላይ መካከለኛው ክፍል ውስጥ ከአንዱ ጥግ ብቻውን ቁጭ ብሎ ሲቆዝም እናቱ ወ/ሮ ፋንዳን ለጉድ ስታየው ቆየችና ያንን ሽርደዳ የማይታክተው አፏን ወደ ጎን ሸፈፍ አድርጋ - «ኡኡቴ - የኛ ፈላስፋ!» አለችው። እንዴት ደሜን እንዳፈላችው! ፒተር ራሱ ፊቱ ከምኔው እንደተለዋወጠ - እንዴት እንዳፈረ - እንዴት እንደተሸማቀቀ ባየሺው! እውነቴን ነው ምልሽ - እንደ ርችት ልፈነዳ ምንም አልቀረኝ ነበር።

እንዴ - ለምንድነው እነኚህ ሰዎች አፋቸውን የማይዘጉት?

ይሄ ልጅ ምን ያህል ብቸኛ እንደሆነ እያወቅሽ ምንም ልታደርጊለት እንዳለመቻልና ያለአንዳች አለሁልህ ባይ ፍጹምን ሲቆጥር ዝም ብለሽ እንደማየት ምን የሚጨንቅ ነገር አለ ኪቲ? ራሴን በሱ ቦታ አድርጌ ሳስበው - አንድ ጊዜ ፀብ ውስጥ ሌላ ጊዜ ደግሞ ፍቅር ውስጥ - የሰሜንና የደቡብ ያህል በሚቃረኑ ሁለት ስሜቶች - እንዴ ሲነከር፣ እንዴ ሲወጣ - ሕመሙ ምን ያህል የከፋ

እንደሆነ በደንብ መገመት እችላለሁ። ምስኪን ፒተር!... ለማንኛውም - ልጅ ከምንም ከምንም በላይ የሚያስፈልገው ነገር ፍቅር ነው!

መጀመሪያ ከዚህ ቦታ እንደመጣን ሰሞን ምንም ዓይነት ጓደኛ እንደማያስፈልገው የነገረኝ ነገር ያኔም ምን ያህል ለጆሮዬ ሻክሮኝ እንደነበር ትዝ ይለኛል። እንደዚህ ሲለኝም እንደው ለማለት ያህል ብቻ እንጂ በምንም ዓይነት ከልቡ ነበረ ብዬ አላምንም። ከልቡ ከነበረም እጅግ እጅግ በጣም ተሳስቷል!

ይገርምኛል ኪቲ - ፒተርን ሳውቀው ጀምሮ - ብቸኝነቱን የሙጥኝ እንዳለ ነው - ለምንም ነገር ግድ የሌለው እንዳስመሰለ ነው - ነገረ ነገሩ ሁሉ የወጣት ሳይሆን የ«ትልቅ ሰው» ነው። ታዲያ ይህ ሁሉ ትክክለኛ ስሜቶቹን ለመደበቅ ሲል የሚያደርገው ትውና እንጂ የራሱ የተፈጥሮ ባሕርይ እንዳልሆነ እርግጠኛ ነኝ። ያልታደለ ፒተር! - በዚህ ዓይነት የትውና ሕይወት የት ድረስ መጓዝ ይችላል ይሆን? ከሰው ልጅ አቅም በላይ ከሚመስለው ከዚህ ሁሉ እውነታን የማወቅ ትግል በኋላ ምን አለች በይኝ ኪቲ - አንድ ቀን - የሆነ ዘግናኝ ፍንዳታ መኖሩ የማይቀር ነው።

አ ፒተር - ምነው ልረዳህ በቻልኩ! - ምነው እንድረዳህ ዕድል በሰጠኸኝ! እመነኝ - እኔና አንተ ጥሩ አድርገን መግባባት ብንችል ያንተንም ሆነ የኔን «ብቸኝነት» ድራሽ አባቱን ማጥፋት አያቅተንም ነበር!

ከመቼውም በተለየ የሀሳብ ኅተራ እየሆንኩልኸ ነው ኪቲዬ - እንደበሬቱ ብዙ አላወራም። በተረፈ እሱን በማየት ብቻ ደስተኛ መሆን ችያለሁ። በነገራችን ላይ - ከዚህ በፊት (መጀመሪያ ሰሞን) ብዬሽ የነበረውን ነገር ማለትም - ፒተር ወንድ በመሆን ፈንታ ምነው ሴት በሆነ ኖሮ ብዬ የተመኘሁትን - አሁን ከትልቅ ይቅርታ ጋር እንስቼዋለሁ - ፒተር እንኳንም ወንድ ልጅ ሆነልኝ!

ያንቺው እና

ተጨማሪ -

ይቅርታ ኪቲዬ - ስለፒተር አንድ የግድ ልነግርሽ የሚገባኝ ነገር ትዝ ስላለኝ ነው። አዎ - ብታምኚም ባታምኚም ከዚህ በኋላ በሕይወት መቆየት የምፈልገው ራሱ ለሚቀጥለው ግንኙነታችን ስል ነው። እሱን እሱን እንዳሰኘኝ ምነው እሱንም

እኔን እኔን ባሰኘው እያልኩ ከእንጀራው እየተመነሁ ነው ያለሁት። እኔን ለመቅረብ የሚያደርጋት እያንዳንዱ ቀጭን መከራ ለጉዳታቸው ታፍከንከኛለች። የእኔ ሀሳቤን በተላላ የመግለጽ ችሎታ ገርሞት የማያባራው ይህ ልጅ - አልሆንልህ ብሎት እንጂ ብዙ ሊለኝ የሚፈልጋቸው ነገሮች እንዳሉት እንዲሁ ከሁኔታው ያስታውቃል። የኔ ምስኪን! ከምኑም ከምኑም በላይ የሚጥመኝ ይኸው መደካባበሩ፣ እርብትብትነቱና ውልክፍክፍ አንደበቱ እንደሆነ ማን በነገረው!

ያንቺው አና

ማክሰኞ መጋቢት 7/1944

ውድ ኪቲ

አሁን ስለ 1942 ዓ.ም እያሰብኩ ነው - ከሁለት ዓመት በፊት ስለነበረው ሕይወቴ። ሁሉም ነገር ጨርሶ እውነት እውነት አይመስልም ኪቲ። ምድራዊ ገነት የነበረውን ያንን ሕይወት የኖረችው አና እዚህ - ቤት አይሉት የንብ ቀፎ - ውስጥ ታሽጋ በሁለት ዓመት የሰቆቃ አላት እንደዳቦ ቃ! ብላ ከበሰለችው አና እጅግ በጣም የተለየች ነበረች። አዎ ኪቲ - ያ ሕይወት በእርግጥም ምድራዊ ገነት ነበር። ይገርማል - አንድ በእጅሽ ያለ ነገር ምን ያህል ውድ እንደሆነ የሚገባሽ ከእጅሽ የወጣ ዕለት ነው - በእጅሽ እስካለ ድረስ ነገሬም አትይው።

የዛሬ ሁለት ዓመት (እንደማንኛውም አይሁድ የነበረብኝ ጫና እንዳለ ሆኖ) ምን የሌለኝ ነገር ነበር ኪቲዬ? ቦይፍሬንድ ማግኘት ዛሬ እንዲህ እንደሰማይ ሊርቀኝ ያኔ ከመንገድ ዳር ሱቅ ከረሜላ የመግዛት ያህል እንኳን የማይከብደኝ ነበር - የዕድሜ አቃጣጭ የሆኑ ከሀያ የማያንሱ የወንድና የልጃገረድ ጓደኞች ነበሩኝ - የትምርት ቤታችን መምህራን ሁሉ የሚመኩብኝና የገዛ ልጃቸው ያህል የሚወዱኝ ተማሪ ነበርኩ - እማማና አባባ ወጥቼ እስከገባ የማያምኑኝ፣ እንደወፍ እንቁላል የሚሳሉልኝና ለዙፋኑ እንደታጨች ልዕልት የሚያሞላቅቁኝ ልጅ ነበርኩ - ብቻ ምኑን ከምኑ ብዬ ልንገርሽ - ያ ሁሉ ቼኮላት - ያ ሁሉ ኬክ - ያ ሁሉ አይስክሬም - በዚህ ላይ እነአባባ የመደቡልኝ ከበቂ በላይ የሆነ የኪስ ገንዘብ - ኸረ ተይኝ ኪቲ! ስለእውነት ለመናገር አንድ ልጅ ደስተኛ ለመሆን ከዚህ በላይ ምን ሊፈልግ ይችላል?

በእንደም ሆነ በሌላ ምክንያት ያወቀኝ ወይ የቀረበኝ ማንም ሰው ሳይወደኝ የቀረበት አጋጣሚ ትዝ አይለኝም። ኪቲ ሙች ጉራዬን መንፋቲ አይደለም። በእርግጥ የእያንዳንዱ ሰው ምክንያት የየራሱ ሊሆን ይችላል። ነገር ግን ቀርቦኝና አውቆኝ ሳይወደኝ የቀረ አንድም ሰው አላውቅም። ለዚህ ሁሉ ምክንያቱ ምን እንደሆነው ልነግርሽ እችላለሁ። አይሁዶች ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት እያለን እኔ አልወቀው እንጂ ፒተር በደንብ ያወቀኝ እንደነበር ነግሮኛል። እናም በትምህርት ቤት ውስጥ ለነበረኝ ተወዳጅነት ምክንያቱ እሱ እንደሚለው «የሆነ የሚሰብና የሚማርክ ነገር» ስላለኝ አይደለም። ለምሳሌ አስተማሪዎቻችን ሁሉ ይወዱኝ የነበረው - ክፍል ውስጥ በምስጣቸው ፈጣንና አስደናቂ መልሶቼ - በየጊዜው ጣል በማደርጋቸው አዝናኝ አባባሎቼ - ፈገግታ በማይለየው ፊት - ገደብ በሌለው የማወቅ ጉጉቴ - ነገሮችን በቀላሉ ለመረዳት ባለኝ ተስጥዖ - ወ.ዘ.ተ ወ.ዘ.ተ ነው ልልሽ እችላለሁ። ከዚህ ሌላ ደግሞ - ተላፍቼ የማይወጣልኝ - ስቄ የማልጠግብ - ድረያ የማይሰለቸኝ - እንስታዊ መስሕቤን እንዳሻኝ መጠቀም የምችል - ወግ ጥረታ የሚዋጣልኝና መቼ አውርታ የምባል ልጅ ነበርኩ። ከሁሉም ከሁሉም ይወደዱልኝ የነበሩትን ነገሮቼን ልንገርሽ ኪቲ - መታከት የማይታይበት ትጋቴ - ሐቀኝነቴ - ግልጽነቴ - በእጄ ያለውን ሁሉ ከማካፈል ወደ ጳላ ያለማለቴ - ለማንም ያለማጎብደዴና በማንም ላይ ያለመከራቴ።

ታዲያ በዚህ ሁሉ ነገራ መወደድስ መደነቅስ ይበዛብኛል ኪቲዬ? በዚህ ሁሉ ፍቅርና አድናቆት መሀል ኖራ ምንስ ያህል በራሴ ብተማመን ምን የሚገርም ነገር አለው?

ግን ደግሞ ምን ታደርጊዋለሽ - የ«እንደሰራ አይገድል» ነገር ሆነና በዚህ ሁሉ መወደድና በዚህ ሁሉ መደነቅ አጊጩ ሳለሁ - ዕለት በዕለት እያደገ መጥቶ ከጣሪያው እየደረሰ የነበረውን የመኖር ደስታዬን እያጣጣምኩ ሳለሁና የሚቀጥለውን ቀን ለማየት በነበረኝ ጉጉት ሌሊቱ አልነጋልሽ በሚለኝ ጣፋጭ የሕይወት ምዕራፊ ላይ ነበር ድንገት ሳላስበው ከፊቴ ከተጋረጠው መራር እውነታ ጋር የተሳተምኩት። እሁን ያለሁበትን ሁኔታ ለመላመድና ሕልም ሳይሆን እውን መሆኑን ለማረጋገጥ ከድፍን ዓመት በላይ ፈጅቶብኛል።

ትምህርት ቤታችን ውስጥ ተማሪውም አስተማሪውም ስለእኔ ቢጠየቅ በእጭሩ ሊል የሚችለው ምን መሰለሽ - «እና ማለት - አዳዲስ ቀልዶች የማያልቁበት -

ማንኛውንም አጋጣሚ ተጠቅማ ሳቅ መፍጠር የምትችል - በማንኛውም ጨዋታ ላይ እዚያው በዚያው በምትፈጥራቸው ሽሮቿና ተንኮሎቿ የምትታወቅና የምትወደድ - ስቃ የምታስቅ - ተደብራ የማታውቅ - መቼም መቼም ፈገግታ የማይለያት - ንጭንጭም ሆነ ኩርፊያ የማታውቅ - ወዘተ ወዘተ.»

የዛኔዋን «አና» አሁን ወደ ኋላ መለስ ብዬ ሳያት በጊዜውና በቦታው የቱንም ያህል ተወዳጅ የነበረች ትሁን እንጂ በውብ የስጦታ ወረቀት እንደተጠቀለለ ርካሽ ዕቃ ከውስጧ ይልቅ ላይዋ የሚያበረቀርቅና ከዛሬዋ «አና» ጋር በአጋምም በቀጋም የማትገናኝ ነበረች ብልሽ ያጋነንኩት አይመስለኝም። በርቀት ያውቀኝ የነበረው ፒተር እንኳን በቀደም ስለእኔ የነገረኝ በጣም ትክክል ነበር - «መቼም መቼም ብቻሽን አይቼሽ አላውቅም - ቢያንስ በሁለትና ሦስት ወንዶች እንዲሁም በበርካታ ልጃገረዶች ተከብበሽ ነው የምትውይው - ምንጊዜም ከመሀላቸው ነሽ - ምንጊዜም እንደሳቅሽና እንዳሳቅሻቸው ነው - ጨዋታችሁም ሆነ ወሬያችሁ የሚካሄደው በአንቺ ማዕከልነት ነው።»

ታዲያ ከዛኔዋ አና የተረፈና በዛሬዋ አና ውስጥ የቀረ ምን ነገር አለ?... ለ! በነገራችን ላይ ሀሳብ አይግባሽ ኪቲ - አሁንም ቢሆን መሳቅ አልረሳሁበትም - አሁንም ቢሆን ለማንኛውም ጥያቄ ፈጣንና አስደናቂ መልስ መስጠት አልጠፋብኝም - ያኔ ተወዳጅና ተደናቂ ያደረገኝ የሰዎችን ስህተት ነጥሎ የማውጣቱና እንዲታረሙ የመንገሩ ችሎታዬም ቢሆን አሁንም አብሮኝ አለ - ስለድራፍውም ከሆነ አሁንም ቢሆን መዳራት እችላለሁ - ስልሽ - ከ... ፈለግኩ! - ይሄ አይደለም ችግሩ ኪቲዬ።

ያለአንዳች ሀሳብና ጭንቅ እንዳሻኝ ስፎልልና ስቦርቅ ያሳለፍኩትን ያን ዓይነት የደስታ ሕይወት ምናልባት ለአንዲት ምሽት - ወይ ለሁለት ለሶስት ቀናት - ወይ ደግሞ ለሳምንት ያህልም ቢሆን እንደገና የማየት ዕድል ባገኝ ደስታውን አልችለውም። ግን በሳምንቱ መጨረሻ ላይ ምን ያህል ትክት ሊለኝ እንደሚችል - እናም - ቁምነገር ሊያወራኝ የሚችል ሰው ፍለጋ ምን ያህል ልክለፈለፍ እንደምችል አውቃለሁ። አሁን እንደዛኔዋ ያሉ «አጃቢዎች» እና «ተከታዮች» አልፈልገም - አሁን የምፈልገው «ጓደኞች» ነው! አሁን የምፈልገው - ለአንዲት ልጃገረድ ቀልድ፣ ጨዋታ፣ ቁምነገሮችና አጠቃላይ ሰብዓዊ ባሕሪዋን የሚያደንቁላት የበሰሉ ጓደኞች ነው።

እርግጥ ነው - ምርጫዬን በዚህ መስፈርቱ መሰረት ካደረግኩ እንደደረሰው ዙሪያዬን የሚከበኝ ግርግር አይኖርም - ይሄን በደንብ አውቃለሁ ኪቲ። ታዲያ ምን ችግር? - ጥቂትም ቢሆኑ የሚመጥኑሽና ሐቀኛ የሆኑ ጓደኞች ካገኘሽ ምን ትፈልገያለሽ?

ለነገሩ ስለ 1942 የነገርኩሽ ሁሉ እንዳለ ሆኖ ያን ጊዜም ቢሆን ሙሉ በሙሉ ደስተኛ ነበርኩ ልልሽ አልችልም። አልፎ አልፎም ቢሆን ጭር የሚልብኝና ወናነት የሚሰማኝ ጊዜ ነበር። ነገር ግን ቀኑን ሙሉ ከወዲያ ወዲህ እንደዘለልኩ እንደተሯሯጥኩ ስለምውል ጭርታውን በማዳመጥ ፈንታ በሚቻለኝ ሁሉ ራሴን በማስደሰት ነበር የማሳልፈው። አንዳንዴ ሆነ ብዬ አንዳንዴ ደግሞ እንዲሁ ሳይታወቀኝ በማደርጋቸው ልዩ ልዩ ነገሮች (ቀልዶች፣ ጨዋታ ነክ ተንኮሎች፣ ተረቦች፣ ወዘተ) ነበር ይሰማኝ የነበረውን የባዶነት ስሜት ከውስጤ የማባርረው። አሁን ግን ስለሕይወትም ሆነ ማድረግ ስላለብኝ ማንኛውም ነገር በተለየ ጥንቃቄና ትኩረት ነው የማስበው። እዎ ኪቲ - አንደኛው የሕይወቴ ፈረቃ ተጠናቅቋል - እስከወዲያኛው ተደምድሟል። ያለአንዳች ሀሳብ እንዳሻኝ እየቀየረው የነበሩት እነኞ የትምህርት ቤት ቀናት ዳግም ላይመለሱ ሄደዋል።

ስለእውነት ለመናገር እነኚያ ቀናት እንኳንስ እንደመጀመሪያው ሰሞን ሊናፍቁኝ ቀድሞ ነገር ጣዕማቸው ምን እንደነበር እስኪጠፋኝ ድረስ ነው ያደግኩት የመነደግኩት። አሁን በአንድ ጎኔ እየተዋህደኝ ያለው ኮስተር ያለ ማንነቴ የዚያኔውን ዓይነት ሕይወት ማስተናገድና ማጣጣም እንድችል የሚፈቅድልኝ አይደለም።

ከሁለት ዓመት በፊት ያሳለፍኩትን ሕይወቴን በጣም ኃይለኛ በሆነ አጉሊ መነጽር እያየሁት ነው ያለሁት። በእናት በእባቴ ቤት የነበረኝ ከመስከረም ፀሐይ ፏ ያለ ብሩህ ሕይወት - ከዚያ ደግሞ 1942 ላይ ወደዚህ ቦታ መምጣቴ - የሁሉም ነገር በድንገት መለዋወጥ - በትንሽ በትልቁ መነታረኩ፣ መጨቃጨቁ፣ ፀብ፣ ቁጣው፣ ዘለፋው፣ አምባጓሮው - ብቻ ምን ልበልሽ - ሁሉም ነገር ከግንዛቤ አቅሜ በላይ ነበር። ጨርሶ ባልጠበቅኩት ድንገተኛ ወጥመድ ውስጥ ነበር የወደቅኩት። እናም - ስለራሴ የነበረኝ ግምት በሌሎች ተጽዕኖ ምክንያት ሳይዛባ፣ መብቴ ሳይረገጥ፣ ክብሬ ሳይደፈር፣ እንዲሁም ያ ከምንም በላይ እኮራበት የነበረው ማንነቴ ጫፋ ሳይነካ - ማለትም - ልክ ቀድሞ በነበርኩበት ሁኔታ ለመቀጠል እችል ዘንድ ብቸኛ አማራጭ ሆኖ ያገኘሁት ምን ነበረ መሰለሽ ኪቲ - ያፈጠጠብኝ ላይ

ማፍጠጥ - የጮኸብኝ ላይ መጮህ - የሰደበኝን መስደብ! አዎ - ማንም ይሁን ማ - ያለአግባብ ጫና ሊፈጥርብኝ ሲሞክር - እዚያ ሰው ላይ የባለ ጫና መፍጠር!

ስለ 1943 የመጀመሪያው አጋማሽ አስቲ ጥቂት ላስታውሰሽ። አልቅሽ! አልቅሽ ጩኸ ጩኸ ይለኝ የነበረው - ሊውጠኝ ሊሰለቅጠኝ የነበረው የብቸኝነት ስሜት - ጉልህነታቸው እንዳለ ሆኖ ነገር ግን ከዚያውም በላይ ጉልህ መስለው ይታዩ ነበሩትን ጥፋቶቼንና አጠቃላይ ጉድለቶቼን እንዴት ቀስ በቀስ ማየት እንደጀመርኩና.... ሌላም ሌላም። ለምሳሌ አብዛኛውን ቀን የማሳልፈው በውስጤ ከማስባቸው ነገሮች ጋር ምንም ግንኙነት ስለሌላቸው አርቲ ቡርቲዎች በማውራት ነበር። አባባን ወደ እኔ ለመሳብ አደርግ የነበረው ጥረትም ቀላል አልነበረም - የምኞቲን ያህል አልተሳካልኝም እንጂ። ሁሉንም ነገር ብቻዬን መጋፈጥ ነበረብኝ ኪቲ! ራሴን የመቀየሩን እጅግ በጣም አስቸጋሪ ሥራ - ያን ያህል ጫና ይፈጥሩብኝ የነበሩትንና እንደዛ ወዳለ አስፈሪ የተስፋ መቁረጥ ዝቅጠት አውርደውኝ የነበሩትን እነኞን ማለቂያ ያልነበራቸው የቁጣና የዘለፋ ናዳዎች የመገደቡን ሥራ - እና ሌላ ሌላውንም ሁሉ ያለአንዳች አጋዥ በገዛ ራሴ ለመወጣት ስፈጋ ነው የከረምኩት።

የዚያ ዓመት ሁለተኛው አጋማሽ በመጠኑም ቢሆን የተሻለ ነበር ማለት እችላለሁ - ቢያንስ ከዚያ በፊት ያደርጉት እንደነበረው እኔን እንደ ሕፃን ማየታቸውን ለዘብ አድርገውልኝ ነበር። ሃሃሃ! አታምኚኝም ኪቲ - በግማሽ ዓመት ውስጥ ምን ያህል ብለወጥባቸው እንደሆነ እንጂ እንደ አንዲት ሙሉ ሴት ይቆጥሩኝ የጀመሩም ነበሩ! ስለብዙ ነገሮች ማሰብና አንዳንድ ልብወለድ ታሪኮች መፃፍ የጀመርኩትም በዚያው ጊዜ ነበር። በዓመቱ መጨረሻ ገደማ ላይማ ራሴን አንቱ ማለቱ ጭራሽ እንደባሰብኝ ነው የማወራሽ! ማናቸውም ቢሆኑ ከእንግዲህ እኔን እንደ ሕንድ ሽራ ኳስ እንዳሻቸው በማንጠር፣ ከወዲያ ወዲህ በመወርወርም ሆነ በመቀበል የቀድሞ ጨዋታቸውን የመቀጠል ምንም ዓይነት መብት የላቸውም ከሚል ቁርጥ ድምጻሜ ላይ ደረሰኩ! ከራሴ ፍላጎቶች ጋር በተጣጣመ ሁኔታ ብቻ ራሴን በራሴ ለመቀየር ፈለግኩ። የዚያን ሰሞን ከምንም ከምንም በላይ አስደንገጦኝ የነበረው ምን መሰለሽ ኪቲ - ድንገት ተገልፃልኝ የነበረ አንድ መራር አውነታ!.... ምን አትይኝም?... ከራሴ በላይ የምወደውን አባባን እንኳን በሁሉ ነገር ላይ ሚስጥረኞቼ ላደርገው መቼም መቼም እንደማይቻለኝ ማወቄ!... አዎ ኪቲ - ከራሴ በቀር ማንንም ማመን ያልፈለግኩበት ጊዜ ነበር።

በሁለተኛው ዓመት (1944) መጀመሪያ ላይ ደግሞ ሁለተኛው ትልቅ ለውጥ! ምን እንደሆነ ገመትሽ ኪቲ?... ያ ሕልሜ ነዋ! - የልጅነት ጓደኛዬን ፒተር ዌሰልን ያየሁበት ያ ሕልሜ! - የ«ወንድ» ጓደኛ መሆኑን ለመጀመሪያ ጊዜ ያወቅኩበት ያ ሕልሜ! - ከእኔ በቀር ለማንም ስለማይታየው ስለውስጣዊው ደስታዬና እውነተኛዎቼን የውስጥ ስሜቶቼን ለመደበት እንደ ጠንካራ ምሽግ እጠቀምበት ስለነበረው «ደስተኛ መስለ» የመታየት» ጥበቤ ለመጀመሪያ ጊዜ ያሰላሰልኩትም በዚሁ ጊዜ ነበር። ይህ ሁሉ ሲሆን - ከዕለት ወደ ዕለት ዝምተኝነቴ እየጨመረና በውስጤ እያደገ የነበረው «ውብ» ለሆኑ ነገሮች ሁሉ - «ጥሩ» ለሆኑ ነገሮች ሁሉ - የነበረኝ ገደብ የለሽ ፍላጎትም እየታወቀኝ መጣ።

እናም ኪቲ - አሁን ማታ ማታ አልጋዬ ላይ ጋደም ካልኩ በኋላ የተለመደውን የመኝታ ሰዓት ዐለቴን ሳደርስ ቆይቼ - «...እግዚአብሔር ሆይ - ጥሩ ለሆነው ሁሉ - ውድ ለሆነው ሁሉ - እንዲሁም ውብ ለሆነው ሁሉ - ከልቤ አመሰግንሁለሁ!» የሚለውን የማሳረጊያ ሐረግ ስለው ሁለመናዬ እንዴት በሐሴት እንደሚሞላ አትጠይቂኝ! እያንዳንዱ ቃል ትርጉም ይሰጠኛል ነው የምልሽ። ሊያጠፋኝ ከተነሳው የክፋት ሰደድ ለጊዜውም ቢሆን መደበኛ የመቻሌ «ጥሩ»ነት - የጤናዬና የፒተር «ውድ»ነት - እኔም ሆንኩ ፒተር እስካሁን ስም ልንሰጠው ያልተቻለንና በመሀላችን እየተፈጠረ ያለው ልዩ ስሜት - «ውብ»ነት።

አሁን እያሰብኩ ያለሁት ዓለምን እየወረራት ስላለው ክፉ የጥፋት ደዌ ሳይሆን ደዌው ገና ስላልደረሰበት ውብ ጎኗ ነው። እኔና እማማ ሙሉ በሙሉ ከምንለያይባቸው ነገሮች አንዱም ይህ ነው። ለምሳሌ እዚህ ስላለንበት አጠቃላይ ሁኔታ ስታማርሪ ወይ ደግሞ ብቻሽን ስትተክገር ካገኘችሽ የእማማ ብቸኛ የማጽናኛ ምክሯ ምን መሰለሽ - «መላውን ዓለም እያመሰው ስላለው ጦርነትና አሳር መከራቸውን እየዛቁ - በየዕለቱም እንደገንብ እየረገፉ - ስላሉት ወገኖቻችን አስቢ! እናም ለእንደዛ ዓይነቱ ስቆቃ ባለመዳረግሽ ተመስገን በይ!» የእኔ ምክር ደግሞ ይህ ነው - «ሂጂ ውጪ! - ወደ ሰፋፊዎቹ መስኮች ውጪና በማይጠገበው የተፈጥሮ ውበት፣ እገሌ ከእገሌ ሳይል ለፍጡራን ሁሉ እኩል በሚፈነጥቀው ዕቡብ ድንቅ የፀሐይ ብርሀን ነፍሰሽን አስደስኝ! - ሂጂ ውጪ! ርቆሽ የነበረውን ደስታሽን እንደገና ማግኘት ከፈለግሽ ወደ ሌላ ሳይሆን ወደራስሽ ውስጥና ወደ እግዚአብሔር ተመልከቺ! አዎ - ወደ ውስጥሽ አመልቂ! ወደ እግዚአብሔርም እንጋጫ! ከውስጥሽም ሆነ ከዙሪያሽ ስለራቁት ሳይሆን በውስጥሽም ሆነ በዙሪያሽ

ስለቀሩት ውብ ነገሮች አስቢ! ይህን ማድረግ ከቻልሽ ርቆሽ የነበረው ደስታም ዳግም ሊቀርብሽ የማድ ነው!»

ስለእውነት ነው የምልሽ ኪቲ - የእማማ አባባል እንዴት ትክክል ሊሆን እንደሚችል ፈጽሞ አይታዩኝም - ስልሽ - እንዴት ነው አንቺ ራስሽ ሰቆቃ ውስጥ እያለሽ ስለሌላ ሰቆቃ በማሰብ ራስሽን ማዳን የምትችይው? - ይህን ላድርግ ካልሽማ ጭራሹኑ አለቀልሽ ማለት እኮ ነው! ይልቅስ እኔ ያልኩትን ብታደርጊ ያለምንም ጥርጥር ራስሽን እንደገና ማግኘት ትችያለሽ - እግዚአብሔርንም። ይህ ሲሆን ብቻ ነው መንገዳገድሽ ቀርቶልሽ እንደገና ሚዛንሽን መጠበቅ የምትችይው።

በዚህ ላይ - አንድ የማያነጋግር ሐቅ አለ - ለራሱ ደስተኛ የሆነ ሁሉ ሌሎችንም ደስተኛ ያደርጋል። እንዲሁም - ሰብዓዊ ወኔውና መንፈሳዊ የእምነት ጽናቱ ያልራቀው ሁሉ መቼም ቢሆን ምንም ዓይነት ምጽዓት መሀል ከሰሞ አይቀርም!

ያንቺው እና

ዕሁድ መጋቢት 12/1944

ውድ ኪቲ

ይሄን ሰሞን ደግሞ አንድ ቦታ አርፎ መቀመጥ እንኳን አቅቶኛል ነው የማወራሽ! አዎ - ደረጃውን መውረድ ነው - ደረጃውን መውጣት ነው - ከአንዱ ክፍል ወደ አንዱ ክፍል መንጠልጠል ነው - ጣሪያው ላይ መውጣት ነው - እንደገና መውረድ ነው - ሽረ ተይኝ ኪቲዬ!... ከፒተር ጋር ማውራት እንደአንዳች ያሰኝኛል - ግን ደግሞ - ምናልባት እየረበሸኩት ይሆን ወይ የሚለው ነገር ያንኑ ያህል ያሰጋኛል። ፒተር ስላለፈው ሕይወቱ በመጠኑም ቢሆን አውርቶኛል - ስለቤተሰቡም ሆነ ስለራሱ ማለት ነው። ይሁን እንጂ የሚበቃኝን ያህል አውርቶኝ አያውቅም ልልሽ እችላለሁ። ምንጊዜም - ምነው ባላቆመ እያልኩ ሳለሁ ነው ፒተር ወሬውን የሚያቆመው። በዚህም ምክንያት ራሴን የምጠይቀው አንድ ትልቅ ጥያቄ አለ - ለምን ይሆን የፒተርን ወሬ የማልጠግበውና ይበልጥ እንዲያወራኝ የምጓጓው?

ሊቋቋመኝ ከሚችለው በላይ ለፍላፊና ቀልቃላ ስለመሆኔ ፒተር በአንድ አጋጣሚ የነገረኝ ጊዜ እኔም በመልስ ምት ዓይነት ስለእሱ ይሰማኝ የነበረውን ነገራው ነበር - ማለትም - ለቋቋመው ከምችለው በላይ ጭምትና ፈዛዛ የነበረ ስለመሆኔ። በበኩሌ - አሁን ሀሳቤን ቀይሬያለሁ። እሱስ ስለእኔ የነበረውን አስተሳሰብ ቀይሮ ይህን ወይ የሚለው ትልቁ ጥያቄዬ ግን አሁንም ጥያቄ እንደሆነ ነው ያለው።

ያንቺው እና

ማክሰኞ መጋቢት 14/1944

ውድ ኪቲ

ዛሬ ምን ልንበላ እንደሆነ ልንገርሽ! እንደው ምናልባት ቢያዝናናሽ ብዬ እንጂ እንኳንሰ ላወራው ላስበው የማልፈልገው ነገር ነው። አሁን ይሄን እየገፍኩልሽ ያለሁት እንኳን አፍና አፍንጫዬን ሽቶ በተነክረ መሀረብ ሸፍኜ ነው። (እዚህ ከመምጣታችን በፊት የተገዛ ሽቶ ማለት ነው) ምክንያቱ ምን ይመስልሻል?... ተይው ተይው ኪቲ - ፈጽሞ ልትገምቺው የምትችይው ነገር አይደለም - ስለዚህ እኔ ራሴ ከመጀመሪያው ልጀምርልሽ።

የምግብ ኩፖኖች ይልኩልን የነበሩት ሰዎች በናዚዎች ተያዙ። ስለዚህ አሁን በእጃችን የሚገኙት አራት ራሺን ካርዶች ብቻ ናቸው። ስምንት ሆነን በአራት ራሺን ካርዶች ለመኖር የቻልነው በነዚያ ተጨማሪ የምግብ ኩፖኖች አማካኝነት ነበር። እናልሽ - አሁን በቤታችን ዘይት የለ - ቅቤ የለ - ጨው የለ - ምን የለ - የምናደርገው ጠፍቶን ተፋጠጥንልሽ! በዚህ ላይ ሜፔም አቶ ከፊለርም ስለታመመ ወደ ሥራቸውም ሆነ ወደ እኛ ዝር ማለት ካቆሙ ቀናት አልፈዋል። አቶ ኩፔስም ከየትም ከየትም ብሎ አንዳንድ ነገሮች እንኳን እንዳይገዛልን የራሱ የሥራ ኃላፊነት እንዳለ ሆኖ የእነሚፔም ቦታ ሸፍኖ እየሰራ ስለሆነ ጊዜው አላዳርሰ አለው መሰለኝ እምብዛም ሊረዳን አልቻለም። እናም በአጭሩ ንገሪኝ ካልሺኝ - በቤታችን ውስጥ ያለው አጠቃላይ ሁኔታ በጣም በጣም ያስጠላል! ከነፃ ጀምሮ ገና ይብሱን ይከረፋል - ምግቡም እንደዛው። ምክንያቱም ቅቤ በይ - ዘይት በይ - ማርጋሪን በይ - የመጨረሻውን ሙጣጭ (እቃዎቹን እየፈቀፈቅን) - የመጨረሻውን ጭላጭ (እቃዎቹን እያንጠፈጠፍን) - ለዛሬ አርገንዋል።

ምንጊዜም ጠዋት ጠዋት (ዳቦ ለመቆጠብ ስንል) እንበላው የነበረው የድንች ቺፕስም ምንም ምንም በማይል መረቅ ተተክቷል። ወ/ሮ ፍራንክ በችጋር እንዳናልቅ ስለሰጋች በምታበስለው ነገር ሁሉ ከነክፊሙ የታሸገ የቆርቆሮ ወተት ፊሰስ ታደርግበታለች - ይገረምሽ ብሎ እሱውም እያለቀባት ነው። ወጣም ወረደ ወደተነሳሁበት ልመለስልሽና የዛሬው እራታችን የሚሆነው ምን መሰለሽ - እነአማማ ለባሰ ቀን በሚል ከዓመት በፊት በታኒካ አሸገው አስቀምጠውት በነበረው በደቃቁ የተከተፈ ከጎመን የተሰራ ሾርባ! - አፍና አፍንጫዬን ሽቶ በተነከረ መሀረብ የሸፈንኩበት ምክንያት አሁን ግልጽ ሆኗልሽ? ታኒካ ውስጥ ታሸጎ ዓመት የቆየ ጎመን ምን ያህል እንደሚቀረና በምንም ቋንቋ ለመግለጽ ያስቸግራል። በቃ - ምን ልበልሽ - የገማ እንቁላል አይተሽ ማየት! እ....ፍ! ይታይሽ እንግዲህ ከእንዲህ ያለው አፀያፊ ጉድ የተሰራ ምግብ እንዴት ሊሆን እንደሚችል። እንኳንስ ልበላው ገና ሳስበው ወደ ላይ እያለኝ ነው።

ሲያመጣው ደግሞ እንዴ አይደል? - ድንችቻችንም በአንድ ከዚህ በፊት በማናውቀው በሽታ እየተጠቀና እየተበላሸ ነው። ይገርምሻል - አንድ ባሊ ድንች ብታወጪ ለምግብነት የሚሆንሽ ግማሽ ባሊም አይሆን። የተቀረውስ አትይኝም? የተቀረውማ - የምድጃ እራት! እሱን ማቃጠሉም ተጨማሪ ሥራ ሆኖብናል። ሃሃሃ! - የተበላሸውን ካልተበላሸው የመለየቱ የጋራ ሥራ ግን - አልዋሽሽም - የሆነ የሚያዝናና ነገር አለው። ሃሃሃ! - ለምሳሌ - አንቺ ተበላሽቷል ብለሽ የምትጥይውን አንዱ ብድግ ያደርግና አልተበላሸም ይልሻል። አንቺም በተራሽ አንዱ ተበላሽቷል ብሎ የጣለውን ብድግ ታደርጊና አልተበላሸም ትያለሻ! ሃሃሃ! ታዲያ ትሞቺያለሽ?... የጣለው ሰው ድንቹ ተበላሽቷል የሚልበትን ምክንያት ያስረዳል - አልተበላሸም ባዩም እንደዛው የራሱን ምክንያት ያቀርባል - አላማኝ ምክንያት ያቀረበው ያሸንፍና ድንቹ ወይ ከሚቃጠሉት ወይ ከሚበሉት ይመደባል። ታዲያ አንዳንዴ በድምጽ ብልጫ እናፀድቀዋለን። የአንዳንዱ ድንች ፅጣ ፈንታ በቪቶ - ወር የሚወሰንበትም ጊዜ አለ! ባለቪቶ - ወሮቹን አንቺም መገመት የሚሳንሽ አይመስለኝም - እማማና ወ/ሮ ፋንዳን ናቸው።

እ! ከቲ - እራተኛ ዓመቱን የያዘው የዓለም ጦርነት በየዕለቱ እየፈጠረ ባለው አጠቃላይ የኢኮኖሚ ቀውስ ምክንያት በየቤቱ በነፃነት ለሚኖረው ሰው እንኳን የሁሉ ነገር እጥረት አስጨናቂና ከአቅም በላይ በሆነበት በዚህ ክፉ ወትት በአንድ «ሚስጥራዊ የመደበቂያ ቤት» ውስጥ መኖር ቀልድ ጉዳይ እንዳይመስልሽ። ሽረ

ምነው እንደሚያደርገው አድርጎ ይሄን ቀፋፊ ጊዜ በገላገለን! ጨርሶ ልቋቋመው ከምችለው በላይ በሆነ ዝቅጠት ውስጥ ነው ያለነው።

ያንቺው አና

ሐሙስ መጋቢት 16/1944

ውድ ኪቲ

ዛሬ የአየሩ ሁኔታ በጣም፣ በጣም ደስ ይላል - በቃላት ልገልጽልሽ ከምችለው በላይ ያምራል። - እናም በደቂቃ ውስጥ ወደጣሪያው ልወጣ ነው።

ለምን የፒተር ዓይነት መረጋጋት እንደሚጎድለኝና ለምንስ ከሚገባኝ በላይ እንደምትበጠበጥ አሁን በደንብ ገብቶኛል። እሱ የራሱን ሥራ ሊሰራበት፣ በራሱ የሕልም ዓለም ሊቆይበት፣ ብቻውን ሆኖ ያሻውን ሊያስብበት፣ ሊተኛበት፣ ልቡ የፈቀደውን ሁሉ ሊያደርግ የሚችልበት የራሱ ክፍል አለው። እኔ ግን በአብዛኛው እዛው መካከለኛው የጋራ ክፍላችን ውስጥ ከአንዱ ጥግ ወደ አንዱ ጥግ እንዲችው ስንከራተት ነው የምውለው የማመሸው። ቀኑን ሙሉ ተወትፎበት ለሚውለው ዕድሜ ለደባሌ ለአቶ ዱሴል - ክፍሌውስጥ የማሳልፈው ጊዜ ከቁጥር የሚገባ አይደለም ልልሽ እችላለሁ። ይሁን እንጂ አሁን በጣም እየናፈቀኝ ያለው ነገር ክፍሌ ውስጥ ብቻዬን ማሳለፍ የምችልበት ዕድል ማግኘት ነው። በየጊዜው በኮርኒሱ እየተንጠላጠልኩ ወደጣሪያው የምሸሽበት ዋናው ምክንያትም ይኸው ነው። ፀጥ ወዳለው ጣሪያ ወጥቼ ከአንቺ ጋር ስሆን ነው ለአፍታም ቢሆን ራሴን የምሆነው። ስልሽ - ቢያንስ ለዚያች አጭር ቆይታ እውነተኛዋን አና እሆናለሁ። የሆነው ሆኖ አሁንም ቢሆን ስለራሴ ማላዘንና ማቃሰት አልፈልግም - ይልቁንም በተቃራኒው ቆራጥ፣ ጠንካራና ልብ-ሰፊ መሆን ነው የምፈልገው።

ይመስለኝው የተቀሩቱ የሚስጥራዊው ቤት አባላት ስለውስጣዊ ስሜቶቼ ምንም የሚያውቁት የላቸውም - ሊኖራቸውም አይችልም - ከእማማ ጋር ያለኝ ግንኙነት በየቀኑ እየቀዘቀዘ የመምጣቱን ስሜት መደበኛ ካለመቻሌ በቀር ማለት ነው። ለነገሩ ለአባባም ቢሆን ስሜቴ የዱሮውን ያህል ጥልቅ ነው ልልሽ አልደፍርም። ለማርጎትም ቢሆን የውስጤን በተመለከተ እንዲት ቃል ትንፋሽ አልላትም። ምናለፋሽ ኪቲ - በራሴ ግንብ ውስጥ ሙሉ በሙሉ ዘግቼ ነው እየኖርኩ ያለሁት። ከምንም በላይ የማስብበት ጉዳይ ምን መሰለሽ? - ውጪያዊውን ጭምብሌን

በሚገባ ጠብቄ መቆየት መቻል አለብኝ - በውስጤ የሚካሄደው ጦርነት አሁንም እንደነገሰ መሆኑን ማንም ማወቅ የለበትም። አዎ - በ«ፍላጎቴ»ና በ«ሕሊናዬ» መካከል ያለማቋረጥ እየተካሄደ ያለው የከረረ ጦርነት ለማንም ይፋ መውጣት የለበትም!.... እስካሁን ድረስ በጦርነቱ የበላይነትን ይዞ የሚገኘው ሕሊናዬ ነው። ግን የኋላ ኋላ ፍላጎቴ የሚያይልበትና የበላይነቱን የሚያሳይበት ጊዜ ይመጣ ይሆን? አንዳንዴ- ይህ መሆኑ አይቀርም የሚል ስጋት አለኝ። አንዳንዴ ደግሞ - ምነው እንደዚህ በሆነና ያበጠው ፈንድቶ እንደፍጥርጥሬ በሆንኩ ብዬ እመኛለሁ!

አ...ሀ! ኪቲ - እንዴት የሚጨንቅ ነገር መሰለሽ! - መቼ ይሆን ባወጣው ያውጣው ብዬ ለፒተር የልቤን እባዎ ከፊቱ የማፈርጥለት? ግን ደግሞ- መጀመሪያ ከእሱ ነው መምጣት ያለበት በሚል እምነት ታስፈያለሁ። እንጂማ - ለናገረውም ሆነ ላደርገው የምፈልገው ምን ያህል ነገር በውስጤ ታምቆ እንዳለ እኔ ነኝ የማውቀው። አያንዳንዱን ፍላጎቴን በሕልሜ ሞገሳለሁክ ኪቲዬ! - ግን ይኸው ይመኛል! ይነጋል - ጊዜው ዐይኔ እያየ እንደመጫኛ እየተተረተረ ያልፋል - ከሕልሞቼ አንዲቷ እንኳን ገና እውን አልሆነችልኝም!... አያምም ኪቲ? - ያለመታደል አይመስልም?

አዎ - እና ማለት አንዲት ቀውስ ልጃገረድ ናት! ይህ ፈጽሞ ልክደው የማልፈልገው ሐቅ ነው። ግን ደግሞ እና ምን ታድርግ? - ቀውስ ብትሆንስ ምን ይገርማል? - ብርቁን የልጃገረድነት ሕይወቷን ያሳለፈችው በዚህ በቀውስ ጊዜ እኮ ነው! እየኖረች ያለችው እዚህ ቀውስ ቤት ውስጥ! በዚህ ቀውስ ሁኔታ እኮ ነው!

ያም ሆነ ይህ ኪቲ - እከኩን የሰጠኝ አምላክ ያልነሳኝ እንድ ልዩ ጥፍር አለ - የማስበውንም ሆነ የሚሰማኝን ሁሉ ለመፃፍ መቻሌ - እንጂማ ይሄኔ ገና ዱሮ አልቆልኝ ነበር!.... ስለነኚህ ሁሉ ነገሮች ፒተር ምን ይሆን የሚያስበው? - ይዋል ይደር እንጂ አንድ ቀን ስለሁሉም ነገር በግልጽ ማውራታችን እንደማይቀር ተስፋ እያደረግኩ ነው።

በነገራችን ላይ ኪቲዬ - ልጄ ስለእኔ የገባው አንድ ለየት ያለ ነገር መኖር አለበት። ምክንያቱም - እሱም እስካሁን የሚያውቃት ያቺኑ ሌሎቹ የቤቱ አባላት ሁሉ የሚያውቋትን የውጪኛዋን እና ነው - እሷን ደግሞ በምንም ዓይነት የእስካሁኑን ያህል እንኳን ሊቀርባትና ሊወዳት ይችላል ብዬ ማመን አልችልም።

እንደሱ ያለ ሰላምና ፀጥታ የሚወድ ልጅ በምን ተፃምር ነው ከእንደኔ ዓይነቷ ሀኪተኛ ላይ ቀድሞ ነገር ቀልቡ ሊያርፍ የሚችለው? - አኦ ያየውማ ነገር መኖር አለበት። አዎ - የውስጠኛዋን እውነተኛዋን እና አይቷት መሆን አለበት! - እውነቱን ነው የምልሽ ኪቲዬ - የውስጠኛዋን እና በጨረፍታ እንኳን አይቷት ከሆነ - ራሴን ለመደበት የገነባሁትን ወፍራም ግድግዳ ለመሰንጠትና በውስጡም አጮልቆ ድብቋንና ትክክለኛዋን እና ለማየት ፒተር የመጀመሪያው ሰው ነው የሚሆነው። አሁን ትልቁ ጥያቄ ምን መሰለሽ - አጮልቆ ወዳያት እና ግድግዳውን አልፎ ለመጠጋት ብዙ ጊዜ ይወስድበት ይሆን ወይ? የሚለው ነው።

ሌላው የሚያሳስበኝ ነገር - «ፍቅር ከሐዘኔታ የሚመነጭ ክስተት ነው - ፍቅርና ሐዘኔታ እጅ ለእጅ ተያይዘው የሚሄዱ ነገሮች ናቸው» የሚል የቆየ አባባል አለ አይደል እንዴ? የኔውም እንደዛው ቢሆንስ? ምክንያቱም አብዛኛውን ጊዜ ልክ ለራሴ እንደማዘነው ነው ለፒተርም የማዘንለት። ከፒተር ጋር ያለኝ ግንኙነት ደግሞ የ«ፍቅር» እንጂ የ«ሐዘኔታ» እንዲሆን አልፈልገም።

ስለእውነት ነው የምልሽ - እኔ ልጄምረው ብል እንኳን እንዴት ብዬ እንደምጀምርለት አላውቅም። ለእሱ ደግሞ ምን ያህል ሊከብደው እንደሚችል ገምቺው። አህ! - ምነው ግንኙነታችን በጽሁፍ በነበረና የማስበውን ሁሉ እንዲረዳልኝ ለማድረግ ይህን ያህል ባልተቸገርኩ። በአፍ ለመንገር ግን በጣም በጣም አስቸጋሪ ነገር ነው!

ያንቺው አና

እርብ መጋቢት 17/1944

ውድ ኪቲ

በሚስጥራዊው የመደበቂያ ቤት ውስጥ መጠነኛ እፎይታ ይታያል። ሜፔና አቶ ከሬለር ከበሽታቸው አገገመው እንደቀድሞው ወደ እኛ መመላለሳቸውን ቀጥለዋል። እናም ሁሉም ነገር ወደነበረበት ሁኔታ የተመለሰ ይመስላል - አዎ - እኔና ማርጎት በወላጆቻችን ጫና ጥቂት እየተማረርን ከመሆናችን በቀር። በሌላ አትውሰጂብኝ ኪቲ - አሁን ባለሁበት ሁኔታ ከእማማ ጋር ጥሩ አግባብ መፍጠር እንደማይቻለኝ አንቺም መገመት ትችያለሽ። አንድ መርሳት የሌለብሽ ነገር አለ - አባባን አሁንም ልክ እንደሁሌው እወደዋለሁ። ማርጎትም ብትሆን ለእማማም

ሆነ ለአባባ የነበራት ፍቅር ፍንክኛ ያለበት ሁኔታ የለም። ችግሩ ምን መሰለኸ - በእኔና በማርሳት ዕድሜ ስትሆኝ ቢያንስ የተወሰኑ ነገሮችን በራሴ መወሰንና በራሴ መንገድ ማድረግ ትፈልገያለሽ - ቢያንስ በአንዳንድ ጉዳዮች ላይ የማንም ተፅዕኖ ሳይኖርብሽ ትመኝያለሽ - ይህን ነገራትሽን ሊነፍጉሽ የሚሞክሩን ሁሉ ለማማረርም ትገደጃያለሽ!

ለምሳሌ ያህል ብቻ ጥቂቱን ልንገርሽ። ወደ ፒተር ከፍል ልገባ ወይ ደግሞ ወደጣሪያው ልወጣ መሆኑ ከታወቀ ምክንያቱ ምን እንደሆነ እጠየቃለሁ - ምንጤ ወስጥ ጨው መጨመር አይፈቀድልኝም - ምንጊዜም ማታ፣ ማታ ልክ ሁለት ሰዓት ከሩብ ላይ ልብሴን እንዳወልድና የሌሊት ፒጃማዬን እንድልብስ እማማ ታሳስበኛለች - እያንዳንዱ የማንበው መጽሐፍ ይዘቱ ይመረመራል - ሌላ ሌላውን እንግዲህ አንቺው ገምቺው።

ስለእውነት ለመናገር ቁጥጥራቸው ያን ያህል የከረረ ነው ለማለት ፈልጌ አይደለም - መጽሐፎቼን እንኳን የሚመረምሩት እንደው እንደልማድ ሆኖባቸው እንጂ በተለይ አሁን አሁን እንዳላነብ የሚከለክሉኝ ምንም ዓይነት መጽሐፍ የለም ልልሽ እችላለሁ። እኔና ማርሳትን ከምንም በላይ ምርር ያለን ለእያንዳንዱ ድርጊታችን ከየአትጣጫው የሚወረወሩብን አስተያየቶች ማለቂያ የለሽነትና ቀኑን ሙሉ ሲጎርፉብን የሚውለው የጥያቄ መዓት ነው!

ከዚህ ሌላ ደግሞ - በተለይ እኔን በተመለከተ - ቤተሰቦቻችን ቅር እየተሰኙበት ያለ ነገር አለ። ምንድነው አትደኝም? አንደኛው - ልተኛ ስልም ሆነ ከመኝታዬ ስነሳ እስማቸው የነበረውን ነገር አስፈላጊነቱ አልታይ እያለኝ ስለመጣ ከሰንት አንዴ ካልሆነ በቀር ሙሉ በሙሉ እየተውኩት ነው። እስቲ ይታይሽ - ሃያ አራት ሰዓት ሙሉ እዚህ ውስጥ እንደ መርሮ ገንዳ ዓጣዎች ታሽገሽ ስትገፋፈ እየዋልሽና እያመሸሽ የተነፋፈላችሁ ይመስል አሥር ጊዜ መሳሳም! ሌላኛው ደግሞ - ምንም ዓይነት የቁልምጫ አጠራር ትርጉም አልባ እየሆነብኝ ስለመጣ ማንንም በቁልምጫ መጥራት ትቺያለሁ። ካሰብሺው ከምርም የሚገርም ነው - አቆላማጪዎ ስለተቆላማጪ ያለው ስሜት ከቁልምጫው ጋር የሚመጣጠንና የሚጣጣም እስካልሆነ ድረስ ምንድነው የማቆላመጥስ የመቆላመጥስ ትርጉሙ? ብቻ ባጭሩ ከቲ - ቢያንስ ለጊዜው በምንም መልኩ ባያስቸግሩኝና ብቻዬን የመሆን ዕድል ቢሰጡኝ የሚለው ዋነኛው ፍላጎቴ ነው። ለነገሩ ከቲ - ይሄ እያወራሁልሽ ያለው ነገር ካልደረሰብሽ በቀር የችግሩ ግዝፈት በትክክል ሊታይሽ የሚችል

አይመስለኝም። ግን እንዴት ፈታኝ ነገር መሰለሽ! ትዕግሥቷ ተዝቆ የማያልቀው ማርኅት እንኳን ትናንትና ማታ ምን አለቺኝ መሰለሽ - «እነኚህን ሰዎች አሁንስ አልቻልኳቸውም! - ምንድነው ሰውን እንዲህ ማስጨነቅ? ትንሽ ካንጠራራሽ ወይ በረጅሙ ከተነፈስሽ - 'ይህና አይደለሽም ወይ?' - ድንገት ሳታስቢው በእጆቻሽ ራስሽን ያዝ ካደረግሽ - 'ራስ ምታት ይዘሻል ወይ?' - እንዴ ለእያንዳንዱ እንቅስቃሴሽ ምክንያትና ማብራሪያ መስጠት አለብሽ እንዴ? - ኤጭ አሁንስ አበዙት!»

ወደዚህ ቦታ ከመምጣታችን በፊት በቀድሞ ቤታችን ውስጥ የነበረን ያ ሁሉ መግባባት፣ ያ ሁሉ መተሳሰብ ያ የመጣው ቢመጣ ነፋስ ሊያስገባ የሚችል የማይመስለው ቤተሰባዊ ፍቅርና ሕብር ዐይናችን እያየ ቀስ በቀስ እንደጉም እየተበተነ መሆኑን ማወቃችን ለእኔም ሆነ ለማርኅት ፈጽሞ ያልጠበቅነው አስደንጋጭ ዱብዳ ነው የሆነብን! ታዲያ ለዚህ ሁሉ ዋናው ምክንያቱ ሳንወድ በግዳችን ወላጆቻችን ስለእኛ ካላቸው አመለካከት ማፈንገጣችን ነው። ይህን ስል ምን ማለቴ መሰለሽ - በውጪዎቹ ነገሮቻችን ሁሉ እዚህ እንደ ልጆች ነው የምንታየው - ውስጣችን ግን በእኛ ዕድሜ ካሉ አብዛኛዎቹ ልጃገረዶች በጣም የበለጠ፣ እንደገና ከዕድሜያችን በላይ እንደበሰልን እኛ በደንብ እናውቃለን።

ለምሳሌ እኔ ገና አሥራ አምስት ዓመቴ ነው - ነገር ግን - የምፈልገውን በሚገባ አውቃለሁ - ማ ትክክል እንደሆነና ማ እንደተሳሳተ አውቃለሁ - የራሴ የሆነ አመለካከት አለኝ - የራሴ የሆነ የአስተሳሰብ መንገድና የሕይወት መመሪያ አለኝ - ምንም እንኳ ለማንም የሚዋጥ ባይመስልም፣ እኔ በበኩሌ ራሴን የምቆጥረው እንደ ልጅ ሳይሆን እንደ ትልቅ ሰው ማለትም ራሴን እንደቻለ ሙሉ ሰው ነው። አዎ - ከማንም ተጽዕኖ ውጪ በራሴ የቆምኩ እንደሆንኩ ነው የሚሰማኝ።

በማንኛውም ዓይነት ጉዳይ ላይ አንድ ውይይት ቢነሳ ከእማማ በጣም በተሻለ አሳማኝ ነጥቦችን መደርደር እንደምችል አውቃለሁ። እንደሷ በአጉል ቀኖናዎች እንዳልተተበተበኩ አውቃለሁ - እንደሷ ነገሮችን አላጋንንም - እኔና እሷ አቋማችን በሚለያዩባቸው ጉዳዮች ሁሉ በአብዛኛው እኔ ልክ እንደሆንኩ ከማወቄም በላይ በዙሪያችን ካሉት ታዛቢዎች ስሜትና አስተያየት መገንዘብ እችላለሁ። እናም ኪቲ - ብትስቂም ሳቂ እንጂ - በብዙ ነገሮች እማማ እንደምበልጣት ነው የሚሰማኝ! ብቻ በአጠቃላይ ልልሽ የፈለግኩት - ማንም ይሁን ማ ከልቤ ካፈቀርኩት አንድ ከምንም በላይ የምፈልገው ነገር አለ - ለዚያ

ለው አድናቆት ሊኖረኝ ይገባል - በአንድም ሆነ በሌላ ነገሩ ላደንቀውና ላከብረው መቻል አለብኝ። ለማንኛውም አንድ ነገር ብቻ በተላካልኝ እንጂ - ማለትም - ፒተር በእጄ በገባልኝ እንጂ ሁሉም ነገር ጥሩ እንደሚሆንልኝ እርግጠኛ ነኝ። ምክንያቱም እሱ ቢያንስ ብዙ የማደንቅለት ነገሮች አሉት። አዎ ኪቲ - ፒተር ጥሩ ሀባይ ያለውና በጣም ደስ የሚል ልጅ ነው!

ያንቺው አና

ፅሁፍ መጋቢት 19/1944

ውድ ኪቲ

የትናንትናው ቀን የኔ ነበር ማለት ይቻላል። ከፒተር ጋር ነገሮችን በግልጽ ለመነጋገር ወስኜ ነበርና እራት ቀርቦ ልክ ገበታው ላይ ልንቀመጥ ስንል - «ግሬ ማታ ሾርትህንድ የማጥናት ፕሮግራም አለህ እንዴ?።» ስል ጥያቄዬን ሸክ አልኩት። «የለኝም።» ነበር መልሱ። «እንግዲያው ወደ በኋላ ላይ ባናገርህ ደስ ይለኛል» ስለው መስማማቴን ገለፀልኝ። ከእራት በኋላ ዕቃ አጠባው እንደተጠናቀቀ ሁኔታዎችን ለማጣራትና የሌሎቹን የትኩረት አቅጣጫ ለማሳት ያህል ከፒተር ወላጆች ክፍል መስከት አቅራቢያ ጥቂት ቆምኩና ብዙም ሳልቆይ ወደ ፒተር ክፍል!

ፒተር ክፍሉ ውስጥ ከመስከቱ በስተግራ ቆሞ እየጠበቀኝ ነበር። እንደገባሁ እኔም ከመስከቱ በስተቀኝ ቆምኩና ወሬያችንን ጀመርን። በአብዛኛው እናደርገው እንደነበረው ፏ ባለ ብርሀን ላይ ከማውራት ይልቅ ከፊል ጨለማ ደብዘዝ ባደረገው ክፍል ውስጥ መስከቱ አጠገብ ጎን ለጎን ቆመሽ ማውራት እንዴት ቅልል የሚል ነገር አለው መሰለሽ! ፒተርም እንደወደደው እርግጠኛ ነኝ።

እናልሽ - ብዙ ነገር ነገርኩት ብዙ ነገር ነገረኝ - በጣም በጣም ብዙ ነገሮች ተነጋገርን። አሁን ሁሉንም ልደግምልሽ አልችልም - ግን ልትገምቺው ከምትችይው በላይ ደስ የሚል ነበር። በሚስጥራዊው ቤት ካሳለፍኳቸው ምሽቶች ሁሉ እንደትናንትናው የጣመኝና በደስታ የሰከርኩበት ምሽት የለም! ስናወራቸው ስለነበሩት የተለያዩ ነገሮች እንደው ባጭሩ ጠቀስ ጠቀስ ላድርግልሽ። መጀመሪያ ላይ - ቤታችን ውስጥ በየጊዜው ስለሚፈጠሩት ጭቅጭቆችና እኔ አሁን፣ አሁን ሁሉንም ነገር እንዴት በተለየ ዐይን ማየት እንደጀመርኩ አወራን። ከዚያ ደግሞ በእኛና በወላጆቻችን መሀል ስላለው አለመግባባትና ክፍተት ብዙ ተባባልን።

ብቻ ምናልባት ኪቲ - ለፒተር ስለእማማ፣ ስለአባባ፣ ስለማርጎት፣ እንዲሁም ስለራሴ ለጉድ እንደተተረተርኩለት ነው የማወራሽ!

እናልሽ ፒተር የሆነ ቦታ ላይ አቋረጠኝና - «እስከማውቀው ድረስ ግን ማታ፣ ማታ ወደመኝታ ከፍለጋችሁ ስታመሩ እርስ በርስ እየተሳሳማችሁ ነው የምትለያዩት - አይደለም እንዴ?» ሲል ጠየቀኝ።

«ቀላል እንሳሳማለን? - ደግሞ ልንተኛ ስንል ብቻ መሰለህ? - ጠዋት ከመኝታችን ተነስተን ስንገናኝ - ቀን ጥቂት ጋደም ብለን ስንነሳ - በየጊዜው የሚፈጠሩ አለመግባባቶችን በፈታን ቁጥር - ሽረ ምን የማንሳሳምበት ጊዜ አለ?...» ድንገት ንግግሬን ቆም አደረግኩና - «ግን ለምን ጠየቅክኝ? - ስለህ - እናንተ ቤተሰብ ውስጥ እንዲህ ዓይነት ነገር የለም?» በማለት ጅምር መልሴን በጥያቄ ጨረስኩት።

«በጭራሽ - እኔ በበኩሌ ማንንም ስሜ አላውቅም»

«እንዲህም ሊሆን አይችልም - ቢያንስ በልደትህ ቀን እንኳን ከወላጆችህ ጋር አትሳሳም?»

«ልክ ነሽ - በልደት ቀኔማ... ልክ ነሽ»

ሽረ ምን ያላወራነው አለ ኪቲዬ - እንደተነጋገርነው እኮ ነው የማወራሽ! እኔም ሆንኩ እሱ ለወላጆቻችን የሆዳችንን ለመተንፈስ ችግር እንዳለብን - በተለይ የሱ ወላጆች የልቡን ሁሉ ቢያወያያቸው እንደሚመኙና እሱ ግን እንደማይፈልግ - እኔ አልጋዬ ውስጥ ከገባሁ በኋላ ልቤ እስኪፈርስና ዐይኔ እስኪጠፋ እየተንሰቀሰቅኩ ስለማሳልፋቸው አንዳንድ ሌሊቶች - እሱ ብቻውን ጣሪያው ላይ እየወጣ መፈጠሩን ስለሚረግምባቸው ሰዓታት - እኔና ማርጎት እንዴት ገና አሁን እርስ በርስ መተዋወቅ እንደጀመርንና እንደዛም ሆኖ ያለምንም መደባበቅ ሁሉን ነገር ለመነጋገር የሚያስችለን ዓይነት መግባባት ላይ ገና እንዳልደረስን - ወዘተ ወዘተ። በአጭሩ - ፒተርን ልክ እንዳሰብኩት ሆኖ ነበር ያገኘሁት!

ከዚያ ደግሞ ስለ 1942 አወራን። የዛን ጊዜውና የአሁኑ ማንነታችን ምን ያህል የተለያየ እንደሆነ - ወደዚህ ቦታ እንደመጣን ሰሞን አንዳችን ስለአንዳችን የነበረን ግምት እንዴት የተዛባ እንደነበረ - ማለትም - እኔ እንዴት እጠምደው እንደነበረና እሱም እንዴት ይጠምደኝ እንደነበረ - የመጨረሻዋ ሞጥሟጣና በዋል ፈሰስ እመስለው እንደነበረ - መቼም፣ መቼም ሊግባባኝና ሊጥመኝ የማይችል

ልጅ ነው ብዬ ሙሉ በሙሉ ተስፋ ቆርጫበት እንደነበረ - ለምን እንደማንኛውም ጎረምሳ ሊቀርበኝና ሊዳራኝ እንደማይሞክር ግራ ይገባኝ እንደነበርና አሁን አሁን ሳስበው ግን ያን ባለማድረጉ ደስተኛ ስለመሆኔ - ምናምን - ምናምን - ምናምን!

በእኔ ግርግራም መሆንና በሱ ፀጥተኛ መሆን ብቻ በመሀከላችን ልዩነት አለ ለማለት እንደማያስችል - እኔም ብሆን አልሆንልሽ ብሎኝ እንጂ ሰላምና ፀጥታ እንደምወድ - ከዳያሪዬ በቀር የኔ የምለው ምንምና ማንም እንደሌለኝ - ወዘተ ነገርኩት። ከዚህም ሌላ ከቤተሰቦቼ ጋር ስላለው ግንኙነትም ሆነ የጭምትነቱ ምክንያት ምን እንደሆነ አሁን በደንብ እንደገኝባና የሚቻለኝን ያህል ብረዳው በጣም ደስ እንደሚለኝ ገለጽኩለት።

«ምንጊዜም እንደረዳሺኝ እኮ ነው ያለሺው» አለኝ።

«ስትል - በምንድነው እየረዳሁህ ያለሁት?»

«በምን ልበልሽ - በማራኪ ፈገግታሽ - በአስደሳች ባሕሪሽ...»

ስለእውነት ለመናገር ፒተር ስለእኔ ከተናገራቸው ነገሮች ሁሉ አንጀቴን ያራሰው ይህ አባባሉ ነበር። የዚችን ያህልም እየቀረበኝ መምጣቱ በራሱ ደስ የሚል ነገር ነው። ለማንኛውም ኪቲ - ለጊዜው ይኸው ይበቃሻል። ምን ያህል እርካታ እየተሰማኝ እንዳለና እንዴት ደስተኛ እንደሆንኩ በቃላት ልገልጽልሽ አልችልም። በነገራችን ላይ ኪቲዬ - የዛሬው የአፃፃፍ ስልቴ ከወትሮ ደረጃው ወረድ ያለ እንደሆነ ይሰማኛል - ስለዚህም ይቅርታ ልጠይቅሽ ይገባኛል።

አዕምሮዬ ውስጥ የሚንገዋለለውን ሁሉ እንደመጣልኝ ነው የቸከቸኩልሽ - ለአፃፃፌ ሥርዓት ለመስጠት ጊዜ አላገኘሁም። በተረፈ - እኔና ፒተር አንዳች ሚስጥር እየተጋራን ነው የሚል ስሜት አሁን ውስጤ ገብቷል። በእነዚያ የሚስቁም የሚጠቅሱም በሚመስሉ ረቂቅ ዐይኖቼ አየት ካደረገኝ የሆነ ቀጭንና እጅግ የሚፈነጥቅ ብርሀን ደረቴን ሰንጥቆ ልቤ ውስጥ የሚሰነቀር ዓይነት ይሰማኝ ጀምሯል። ሁሉም ነገር በዚህ ሁኔታ ቢቀጥልልኝ ምኞቴ ነው። አምላክ እንዲህ ያሉ ብዙ ብዙ ጣፋጭ ቀናት አብረን ለማሳለፍ ያብቃን!

ያንቺው - ደስተኛዋ - እና

ሰኞ መጋቢት 20/1944

ውድ ኪቲ

ዛሬ ጠዋት ፒተር አንድ ምሽት እንደገና ወደ ክፍሉ መምጣት እችላ እንደሆነ ጠየቀኝ። እረብሽዋለሁ የሚል ምንም ዓይነት ሀሳብ ሊገባኝ እንደማይገባም ነገረኝ። እኔ ግን በየምሽቱ መምጣት እንደማልችል - ምክንያቱም ይህን ብናደርግ ሰዎቻችን እንደማይወዱልን ስጋቴን ገለጽኩለት። ሰዎቻችን ወደዱልን፣ አልወደዱልን የራሳቸው ጉዳይ እንደሆነና እንዲህ ዓይነቱ ነገር ጨርሶ ሊያስጨንቀኝ እንደማይገባ ጠበቅ አድርጎ ሲነግረኝ - «እንግዲያውም አንድ ቅዳሜ ምሽት ብመጣ እኔም ደስታውን አልችለውም» አልኩትና በተለይ ጨረቃማ ምሽት ሲሆን ቀደም ብሎ እንዲያስታውሰኝ ነገርኩት። «ልክ ነሽ - ከዚያ ወደጣሪያችን እንወጣና ጨረቃዋን እያየን ጥሩ ምሽት እናሳልፋለን» አለኝ።

ይህ በእንዲህ እንዳለ ገና ብቅ ባለው ደስታዬ ላይ በከፊል ያጠላበት አንድ ነገር እንዳለ ይሰማኛል። ምን መሰለሽ ኪቲ - ለረጅም ጊዜ እንዳሰብኩበትና እንደገባኝ ከሆነ ማርኅትም ፒተርን እንደምትወደው በጣም እርግጠኛ ነኝ - ምን ያህል እንደምትወደው መጠኑን በትክክል ባላውቅም፤ የሆነው ሆኖ በጣም እያስጨነቀኝ የመጣ ጉዳይ ነው። ወደ ፒተር ክፍል በሄድኩ ቁጥር - ወይ ደግሞ እኔና ፒተር ጣሪያው ላይ ብቻችንን በሆንን ቁጥር - ማርኅት ላይ እየፈጠርኩባት ያለሁት ሕመምና ስቃይ ቀላል ሊሆን እንደማይችል እገምታለሁ። በጣም የሚገርመሽ ነገር ግን እሷ በምንም ዓይነት ይህ ስሜቴ እንዲታይባት አታደርግም።

በበኩሌ በእሷ ቦታ ብሆን በቅናት እንደ ድኚ ጨሽ እንደማልቅ አውቃለሁ። ማርኅት ግን ይህ ጉዳይ ፈጽሞ ሊያሳስበኝና ላዝንላትም የሚገባ እንዳልሆነ ብቻ ነው ደጋግማ የምትነግረኝ።

«እዚህ ቤት ውስጥ በብቸኝነት የቀረጸው አንቺ ብቻ መሆንሽን ሳስበው የሆነ ጭንቅ የሚል ነገር ስለሆነብኝ እኮ ነው ማርኅት» በማለት ስሜቴን ልገልጽላት ሞክርኩ። «አታስቢ አና - ብቸኝነቱንም ከለመድኩት ቆየሁኩ» አለቺኝ መረር ያለ መሆኑ በሚያስታውቅባት አንደበት። ስለዚህ ጉዳይ ለፒተር ለመንገር ለጊዜው ድፍረቱ አልመጣልኝም - እንግዲህ ምናልባት ወደፊት እሞክር ይሆናል። ከዛ በፊት ግን እኔና ፒተር ልንነጋገርባቸው የሚገቡን ብዙ፣ ብዙ ነገሮች አሉን።

ትናንትና ማታ እማማ በተለመደው የቁጣ ጥይቷ ጨረፍ አደረገችኝ። ለነገሩ የእጅን ነው የሰጠችኝ - በእሷ ላይ ያለኝን ግዴላሽነት ይህን ያህልም ላበዛው አይገባኝም። ስለዚህ ምንም ይሁን ምን የራሴን አመለካከት ለራሴ ይገዢ ከእማማ ጋር የተሻለ ቅርርብ ለመፍጠር እንደገና ጥረት ማድረግ ይኖርብኛል።

አሁን አሁን አባባ እንኳን በመጠኑ ተለውጧል ልልሽ እችላለሁ። እንዳይወቅሰኝ እኔ ሆኜበት - እንዳይተወኝ መረን ሆኜበት - የቱን እንደሚይዝ እንደተቸገረ ያስታውቅበታል። ይህ ደግሞ ከወትሮው ቀዝቀዝ እንዲልብኝ አድርጎታል። ጉዴን እዬልኝ ብቻ ኪቲዬ!

ለማንኛውም ላሁኑ ይብቃን ኪቲ - አሁን በልቤና በሰራ አካላቴ ከደሜ ጋር እየተዘዋወረ ያለው «እክሲጅን» ሳይሆን «ፒተር» ነው!... ግን ምን ዋጋ አለው? እንዲሁ ዐይን ዐይኑን ከማየት ያለፈ ነገር ማድረግ አልቻልኩም።

ስለማርጎት ጥሩነት ብዙ ብዙ የነገርኩሽ እንዳለ ሆኖ አንድ ቀላል ማስረጃ ላቅርብልሽ - ዛሬ መጋቢት 20 1944 ይህ ደብዳቤ ከማርጎት ደረሰኝ።

«አና - ትናንትና ስንነጋገር በአንቺ ምንም አልቀናም ያልኩሽ እውነትነቱ ሀምሳ በመቶ ብቻ ነበር። የውልሽ - ነገሩ እንዲህ ነው - አሁንም ቢሆን በድጋሚ ልነገርሽ የምፈልገው በአንቺም ሆነ በፒተር እንደማልቀና ነው። ጥቂትም ስለራሴ የማዘነው ሀሳቤንና ስሜቴን የማጋራውና የሚያወያየኝ ሰው እስካሁን ያለማግኘቴና ወደፊትም ቢሆን ማግኘት የመቻሌ ነገር ቢያንስ ለጊዜው የማይመስል መሆኑ ስለሚታወቀኝ ነው። የሆነው ሆኖ ለዚህ ምክንያቷ አንቺ ነሽ የሚል እምነት የለኝም - በጭራሽ አና! መቼም መቼም እንደዛ እስቤ አላውቅም። ደግሞኮ እዬም ሲዳላ ነው - እዚህ ቦታ ምን ያላጣሁት ምን ያልጎደለኝ አለና ነው ለእንዲህ ዓይነቱ ነገር በተለየ ለመጨነቅ ጊዜውንስ የማግኘው ብልሽ ነው? እዛ ውጪ በነፃነት ያሉ ሰዎች ከቁብ የማይቆጥሯቸው ተራ ነገሮች እንኳን እዚህ ላለነው የአልማዝና የዕንቁ ያህል ውድ እየሆኑብን በመጡበት በዚህ ጊዜ ይበልጥ የሚያስጨንቁኝ ሌሎች በጣም ብዙ ነገሮች አሉ አና።

«በዚህ ላይ - ከፒተር ጋር ጀምሮ የነበረ ቢሆን እንኳን ግንኙነታችን የትም ሊደርስ አይችል እንደነበር በሚገባ እውቃለሁ። ምክንያቱም ከአንድ ሰው ጋር ስለብዙ ቁምነገሮች መወያየት ከፈለግኩ በመጀመሪያ ደረጃ ከዛ ሰው ጋር በቂ የሆነ መግባባት ሊኖረኝ ይገባል ብዬ እምናለሁ። መግባባት ስልሽ - ማለት

የፈለግኩትን ማንኛውንም ነገር በቀላሉ ሊረዳልኝ - ብዙ ቃላት ሳያስደረግኝና የቆጥ የባጡን ሳያናገረኝ በአጭሩ ሀሳቤን ሙሉ በሙሉ ሊያገኝልኝ የሚችል ሰው ቢሆን ነው ደስ የሚለኝ። ይህ እንዲሆን ደግሞ ያ ሰው በዕድሜው በትምህርቱ በዕውቀቱም ሆነ በአጠቃላይ የአስተሳሰብ ደረጃው የበላዬ ነው ብዬ የማስበው መሆን አለበት የሚል እምነት አለኝ። ፒተር ደግሞ እንደዛ እንዳልሆነ አውቃለሁ።

«ወጣም ወረደ አናዬ - የእኔ ሊሆን የሚገባን ነገር የእኔ እንዳይሆን ያደረግኼውም ሆነ እያደረግኸ ያለኼው ምንም ነገር የለም! እኔን በሚመለከት ራስሽን ልታስጨንቁ የሚገባኸ ቅንጣት ምክንያት እንደሌለ ሳረጋግጥልኸ እፈልጋለሁ። አንቺና ፒተር ግንኙነታችሁን የበለጠ ብታጠናክሩ ለሁለታችሁም በጣም የሚጠቅማችሁ ከመሆኑ ሌላ ማንንም ሊጎዳ ይችላል የሚል ሀሳብ ጨርሶ አይግባኸ»

እህትሽ ማርጎት ፍራንክ

እኔ የግፍኩላት መልስ ደግሞ ይኸውልኸ።

«ውድ ማርጎት - ደብዳቤሽን እንዴት ማር ማር እያለኝ እንዳነበብኩት ልነግርኸ አልችልም። በጣም በጣም የሚጥምና ስሜቴን ከፉኛ የተፈታተነኝ ነበር። እንደዛም ሆኖ ሙሉ በሙሉ ደስተኛ ሆኜበት ነበር አልልኸም - ልሆንበት የሚገባኝም አይመስለኝም።

«ይበልጥ ግልጽ ሳደርግልኸ የሚገባኝ ነገር ያለ ይመስለኛል ማርጎቴ። ...እኔና ፒተር አሁንም ቢሆን አንቺ የምታስቢውን ያህል የገፋ ግንኙነት ውስጥ አይደለም ያለነው። ፒተር ከፍል ውስጥ ሁለታችን ብቻ የምናሳልፋቸውን ጊዜያትም በሌላ አትውሰጂያቸው። በቃ - አለ አይደል - መሸትሸት ሲል ደብዘዝ በሚለው በፒተር ከፍል ውስጥ መስኮቱ አጠገብ ተቀምጦ ማውራት የሆነ ቅልል የሚል ነገር ስላለው ነው - ስልኸ - ምክንያቱን አትጠይቁኝ አንጂ - ቦግ ያለ ብርሀን ላይ ለማለት የሚከብዱኸን ነገሮች ደንገዝገዝ ባለ ቦታ በቀላሉ ልትያቸው ትችያለኸ። ከዚህም ሌላ - የውስጥሽ የሆነን ስሜት በትክክል ለመለዋወጥ በሚጠቅሙ ሰዎች መሀል ሆነኸ ከመጠቀሙ ይልቅ ነጠል ብለኸ መንሸካሸኩ ነው በጣም አመቺና ቀላል የሚሆነው። እና የኔና የፒተር የእስካሁኑ ግንኙነት ከዚህ ያለፈ አይደለም ልልኸ ፈልጌ ነው ማርጎት።

«ፒተርን በእህትነት የፍቅር ዐይን ማየት እየጀመርኸ ነው የሚል እምነት አለኝ። ልክ እኔ ልረዳው እንደምፈልግ ሁሉ አንቺም ልትረጁው የምትችይበትን ዕድል ብታገኘ ደስ የሚልኸ ይመስለኛል። ደግሞም ይህን ማድረግ የምትችይበት ጊዜ ሊመጣ የማይችልበት ምንም ምክንያት ያለ አይመስለኝም - ምንም እንኳ እኔም አንቺም እያሰብነው ያለነው የዚህ ዓይነቱን ቅርርብ ባይሆንም። ትክክለኛ 'ቅርርብ' ሊፈጠርም ሆነ ሊያድግ የሚችለው በሁለቱም ወገን ትክክለኛው ፍላጎት ሲኖርና ተገቢው ጥረት ሲደረግ ብቻ ነው። ለዚህም ይመስለኛል የእኔና የአባባ እንኳን ግንኙነት የትም ሊደርስ ያልቻለው።

«አና ማርጎቲ - በዚህ ጉዳይ ላይ ከዚህ በኋላ ምንም ባናወራ ደስ ይለኛል። ግን አሁንም ቢሆን ከእኔ የምትፈልገው ምንም ዓይነት ነገር ካለ እባክኸ ጻፌልኝ - ምክንያቱም እኔም ብሆን ማለት የምፈልገውን ሁሉ በሚገባ ለማለት ወረቀት ላይ ነው የሚቀለኝ።

«ማርጎት - ምን ያህል እንደማደንትኸ አታውቂም። ስለእውነት ነው ምልክ - አሁን የቀረኝ አማራጭ አንቺና አባባ ወስጥ ያለው 'ጥሩነት' እኔም ውስጥ ሊኖር የሚችልበትን ጊዜ በተስፋ መጠበቅ ብቻ ነው። አዎ - ጥሩነትን በተመለከተ በአንቺና በአባባ መሀል እምብዛም ልዩነት አይታየኝም።»

ያንቺው አና

ረቡዕ መጋቢት 22/1944

ውድ ኪቲ

ትናንትና ማታ ከማርጎት ሌላ ደብዳቤ ደረሰኝ።

«ውድ አና - ከትናንቱ ደብዳቤኸ በኋላ አንድ ደስ የማይል ስሜት እየረበሸኝ ነው - ማለትም - ወደ ፒተር በሄድኸ ቁጥር ሕሊናኸን የሚቆጠቁጥኸ ነገር እንዳለ በመረዳቴ። ግን ስለእውነት ነው ምልክ እንደዛ ልትሆኒበት የሚገባኸ ምንም ምክንያት የለም። በእርግጥ አሁንም ቢሆን ልደብቅኸ የማልፈልገው ነገር አለ - እኔም የልቤን ላካፍለው የምችለው - ሀሳብ ለሀሳብ ልለዋወጠው የምችለው አንድ ሰው ሊኖረኝ እንደሚገባ ይሰማኛል። ይሁን እንጂ - ፒተርን ለዚህ ገና እንዳላጨሁት በድጋሚ ላረጋግጥልኸ እፈልጋለሁ።

«በእርግጥም ልክ አንቺ እንዳልሺው ለፒተር የወንድምነት ዓይነት ስሜት አለኝ። ወንድም ስልሽ ግን - የታናሽ ወንድምነት ማለት ነው። በእርግጥ በወንድምነትና በእህትነት መቀራረብ የጀመሩ ሁለት ሰዎች ግንኙነትም ቢሆን መነካካትን ከጨመሩበት ሊያድግ የማይችልበት ምክንያት ያለ አይመስለኝም። እንግዲህ የሚነካኩበት ጊዜ ምናልባት ወደ ፊት ይመጣ ይሆናል - ምናልባት ደግሞ መቼም አይመጣ ይሆናል - ለማንኛውም በእርግጠኝነት ልነግርሽ የምችለው ገና እዛ ድረጃ የደረሰ ነገር አለመኖሩን ነው።

«ስለዚህ ለእኔ ልታዝኚበት የሚገባሽ ምንም ነገር የለም አና። ይልቅስ ዕድልሽ ጓደኛ የሚሆንሽ ሰው አንዴ ሰጥቶሻል - ፀጥ ብለሽ በሚቻልሽ ሁሉ ራስሽን ለማስደሰት ሞክራ።»

እህትሽ ማርጎት ፍራንክ

ይህ ሁሉ ሲሆን ነገሮች ግን አንድ አንድ እያሉ የበለጠ እየተሻሉ የበለጠ እያማሩ እየመጡልኝ ነው እልሻለሁ። ምን አለች በይኝ ኪቲዬ - ይህ ሚስጥራዊ ቤታችን አሁን በቅርቡ እጅግ ውብ የሆነ የፍቅር ትዕይንት ማስተናገዱ የማይቀር ነው! በነገራችን ላይ ሀሳብ አይግባሽ - ፒተርን የማግባት ሀሳብ የለኝም። ሲያድግ ምን ዓይነት ሰው ሊሆን እንደሚችል አላውቅም - እስከመጋባቱ የሚያደርስን ዓይነት ፍቅር ለመፋቀር ስለመቻላችንም የማውቀው የለኝም። አሁን የማውቀው አንድ ነገር ቢኖር ፒተር እንደሚወደኝ ብቻ ነው - ስልሽ - በደፈናው እንደሚወደኝ እንጂ ምን ያህል እንደሆነ እንኳን ገና አላውቅም።

ፒተር የሚፈልገው እንዲሁ የልብ ጓደኛ እንዲኖረው ብቻ ይሁን - እየወደደኝ ያለው እንደገርልፍሬንዱ ይሁን - እንደ እሁቱ ይሁን - ምን ይሁን፣ ምን ይሁን ገና ያላረጋገጥኩት ነገር ነው።

ትናንትና በወሬያችን መሀል - «በሚስጥራዊው ቤታችን ብዙ እናዎች የነበሩ ሺህንና ልክ እኔ እያደረግኩ እንዳለሁት በየጊዜው ወደ ክፍልህ የሚመጡብህ ቢሆን ኖሮ ምን ይውጥህ ነበር?» ስል ጠየቅኩት። ምን ብሎ መለሰልኝ መሰለሽ - «ሁሉም እንዳንቺ ከሆኑ እንኳን ችግር የለውም!»

ወደ ክፍሉ በሄድኩ ቁጥር የሚያደርግልኝን አተባበል ልነግርሽ አልችልም - ለዚህ ነው ወደ እሱ መሄዴን እንደሚወደው እርግጠኛ የሆንኩት። እ ኪቲ - በተለይ የትዳሜ ማታውን አመሻሻችንን ሳስበው - የተባባልነውን ሁሉ ቃል በቃል ሳስታውሰው - ምን ልበልሽ - ለመጀመሪያ ጊዜ ስለሕይወቴ ምሬት ያልተሰማኝ ምሽት ነበር። መቼ ይሄ ጊዜ አልፎ አንድ ለውጥ አይቼ እያልኩ ሳማርር የከረምኩት ሴቲዮ ለመጀመሪያ ጊዜ ሁሉም ነገር አሁን ባለበት ሁኔታ በቀጠለ ብዬ የተመኘሁበት ምሽት ነበር ብልሽ ታምኚኛለሽ? አዎ ኪቲ - አዲስና ልዩ ዓለም ያየሁበት ምሽት ነበር!

ያንቺው እና

ለማርጎት የግፍኩላት መልስ ይህ ነበር።

«ውድ ማርጎት - እኔ በበኩሌ - ዝም ብለን ከመጠበትና የሚሆነውን ከማየት የተሻለ ማድረግ የምንችለው ነገር ያለ አይመስለኝም። እርግጠኛ ነኝ እኔና ፒተር አንድ ቁርጥ ውሳኔ ላይ የምንደርስበት ጊዜ ሩቅ አይሆንም - ለመቀጠል ወይ ላለመቀጠል ማለት ነው። የትኛው እንደሚሆን እኔ ራሴም በትክክል መገመት ከምችልበት ደረጃ ላይ አይደለም ያለሁት - ግን በምንም ተዓምር ማድረጌ የማይቀር አንድ ነገር አለ - ምን አትይኝም? እኔና ፒተር አሁን በጀመርነው ሁኔታ ለመቀጠል ከወሰንን ያለውን ሁኔታ ግልጽ አደርግለታለሁ - ማለትም - እንቺም በጣም እንደምትወጂውና አስፈላጊ ሆኖ በተገኘ ጊዜ ሁሉ ብትረጁው ደስ እንደሚልሽ እኔም እንደማልቃዎም እነግረዋለሁ። ይቅርታ ማርጎት - ይህን መቀበል ላንቺ ምን ያህል ሊከብድሽ እንደሚችል ሳላውቅ ቀርቼ አይደለም - ግን ደግሞ ምን ታደርጊዋለሽ? እኔምኮ ወድጄ አይደለም። በዚህ ላይ - ፒተር ስላንቺ ምን እንደሚያስብም አላውቅም - ጊዜው ደርሶ እስከምጠይቀው ማለት ነው።

«እርግጠኛ ነኝ መጥፎ አይሆንም ማርጎት - እንደውም በተቃራኒው ባይሆን!... ስለእውነት ነው ምልሽ ማርጎቲ - እኔና ፒተር እሱ ክፍልም እንሁን - ጣሪያው ሳይም እንሁን - ብቻ የትም እንሁን የት አንቺ አብረሽን ብትሆኒ ፈጽሞ አትረብሻለሁ። በበኩሌ እንደውም በጣም ነው ደስ የሚለኝ።

«አይሆን የኔ ቆንጆ - ይሄ ክፉ ቀን እስከሚያልፍ ልክ እኔ እንደማደርገው ባለ በሌለሽ ሁሉ ተስፋሽን ጠብቀሽ ለመቆየት ትግል አድርጊ! ቀላል እንዳልሆነ አውቃለሁ - ግን ደግሞ ማን ያውቃል ማርጊ - ያንቺውም ጊዜ አንቺ ከምታስቢው ቀድሞ ይመጣ ይሆናል!»

ያንቺው እና

ውድ ኪቲ

አሁን አነሰም በዛ በሚስጥራዊው ቤት ውስጥ ነገሮች ወደ ወትሮ ሁኔታቸው እየተመለሱ ነው። ይመስለኝው ታስረው የነበሩት የምግብ ኩሯን የሚልኩልን ሰዎችም ከእሥር ቤት ወጥተው የቀድሞ እርዳታቸውን ቀጥለዋል።

ትላንትና አንድ አውሮፕላን እዚህ በአቅራቢያችን ወድቆ ተከሰከሰ - አብራሪዎቹ ግን በጊዜ በጋራሹት ለመዝለል ችለው ነበር። የሚገርምኝ ነገር አውሮፕላኑ የተከሰከሰው ከአንድ ትምህርት ቤት ላይ ነበር። ግን ትረፉ ሲላቸው በሰዓቱ ተማሪዎቹ በግቢው አልነበሩም። እናም አደጋው መለስተኛ አሳት ከማስነሳትና ሁለት ሰዎችን ከመግደል ያለፈ ጥፋት አላደረሰም ማለት ይቻላል። የናዚ ወታደሮች በጋራሹት እየወረዱ የነበሩትን አብራሪዎች እዚያው ሰማይ ላይ ሳሉ ነበር ቅልጥ ባለ የተኩስ ናዳ ያጣድፏቸው የጀመሩት። ይህን እያዩ የነበሩ የአምስተርዳም ነዋሪዎች በናዚዎቹ እንዲህ ያለ አሳፋሪና የቡክን ድርጊት በቁጣ ሊፈነዱ ምንም አልቀራቸው! የኛንማ አታንሺው - «የኛ» ስልሽ ሴቶቹን ማለቲ ነው - እኔ፣ ማርጎት፣ እማማ፣ ወ/ሮ ፋንዳን። እንዲህ የደመቀ የተኩስ እሩምታ በዚህ ቅርበት ሰምተን አናውቅም። እንዴት እንደተርበደበድን ምን ብዬ ልንገርሽ - ልባችን ደረታችንን ሰንጥቆ ሊወጣ ምን ቀርቶት ነበር መሰለሽ!

በተረፈ አንቺስ እንዴት ነሽ ካልሺኝ - ያው እንደተለመደው ከእራት በኋላ ወደጣሪያዬ መውጣቴን ቀጥያለሁ። ከ«እሱ» ጋር ጎን ለጎን ተቀምጬ የምሽቱን ነፋሻና ንዑሕ አየር እንደልቤ እየሳብኩና ውጪውን በርቀት እየተመለከትኩ የቆጥ የባጡን መቆዘም ሱስ እየሆነብኝ መጥቷል።

አቶ ፋንዳንና አቶ ዱሴል ወደ ፒተር ክፍል ስገባ ባዩኝ ቁጥር የሚለዋወጧቸውን ተራ የሽሙጥ ቃላት ብትሰሟ ለእነሱ ታፍሪላቸዋለሽ። «ትልቅ ሰው» ማለት ምን ማለት እንደሆነ ትርጉሙ ይጠፋሻል። የፒተርን ክፍል «የአና አልፍኝ» የሚል ሥም ሰጥተውታል። «ኸረ እንዴት ነው ይሄ ነገር» ይባላል። «የዛሬ ጎረምሶች ልጃገረዶቻቸውን የሚያስተናግዱት በየሻጉ፣ በየጭለማው ሆነ እንዴት ምነው ብርሃኑን ፈሩትላ? ሃሃሃ! - ኼኼኼ! - ሃሃሃ!» ስቀው ሞተዋል - ለዛ ቢሶች! ደግነቱ ፒተር እንዴት ኃይለኛ ልጅ ሆኗል መሰለሽ - እያንዳንዱን ሽሙጣቸውን ማመን በሚያዳግትሽ የባሰ ሽሙጥ ነው የሚመልሰላቸውና ጭራቸውን የሚያስቆልፋቸው። ለነገሩ እነሱን አልኩሽ እንጂ እማማም ያው ናት - ስልሽ - እንደነሱ ፍጥጥ ያለ ሽሙጥ ውስጥ ባትገባም እኔና ፒተር ብቻችንን ስንሆን ምን ምን እንደምናወራ ብነግራት ደስታውን እንደማትችለው ከአጠቃላይ ሁኔታዋ ያስታውቅባታል። ደፍራ መጠየቁን ብቻ ነው ያልቻለችው።

«አትፍረጂባቸው አና-» ይለኛል ፒተር። «እነኚህ ሰዎች ዕድሜያቸው ስላለፈባቸው ነው እንዲህ የሚሆኑት - በዚህ ላይ ትንኮሳቸውን ሁሉ ችላ ማለታችንም ያበሳጫቸዋል።»

አንዳንዴ ራሱ እየመጣ ወደክፍሉ ይወስደኛል። ግን ገብተን ገና ከመቀመጣችን ከየት መጣ ሳይባል ያ ዐይናፋርነቱ ይሰፍርበታል። ፊቱ መቅላት ከንፈሩ መንቀጥቀጥ ይጀምራል - ላብ ላብ ይለዋል - ቃላቶቹን ከአፉ ማውጣት እምቢ ይለዋል። ስለዕውነት ነው ምልሽ ኪቲ- ዐይናፋር አድርጎ ስላልፈጠረኝ ፈጣሪዬን በጣም ነው የማመስግነው። ዐይናፋር በጣም ደስ የማይል ስሜት የሚፈጥርብሽ ነገር ይመስለኛል። ግን ደግሞ የዚያኑ ያህል እኔም የራሴ የሆነ ክፍተት አለብኝ። አዎ ኪቲ - ያውም አሳር የሚያህል ክፍተት! ለምሳሌ እስከዛሬ ድረስ «ቆንጆ ነሽ» ብሎ ያለኝ ማንም የለም ማለት ይቻላል - ስስቅ የሆነ የሚሰብ ነገር እንዳለኝ ትምህርት ቤት እያለን ይነግረኝ ከነበረ አንድ ልጅ በስተቀር። ታዲያ ትናንትና ከፒተር ለመጀመሪያ ጊዜ ስለቆንጅናዬ ውዳሴ ደረሰኝ እልሻለሁ - ከልቡ እንደነበረም እርግጠኛ ነኝ። ምናልባት ቢያዝናናሽ ምን ምን እንደተባባልን እንደው በግርድፉ ልንገርሽ።

«አና - እስቲ ሳቂ-» አለኝ ዐይን ዐይኔን እያየ።

«አ...! አንተ ደግሞ -» ብዙ ጊዜ ነው እንድስቅለት የሚጠይቀኝ - እና በመጠኑም ቢሆን ግራ የሚገባኝ ጥያቄ ነው።

«ምናለበት? - አንዴ ብቻ - በናትሽ!»

«አንዴ - ለምንድነው ሁሌ እንድስቅ የምትፈልገው?»

«በቃ - አሳሳቅሽን ስለምወደው - ስትስቂ ጉንጮችሽ ላይ የሚወጡት ስርጉዶች ደስ ስለሚሉኝ። ግን አንዴት እያደረግሽ ነው የምታወጪያቸው በፈጠረሽ?»

«ደግሞ እኔው ሆንኩ እንዴ የማወጣቸው? - ሆነ ብዬ የማወጣቸው ነው እንዴ የሚመስልህ?»

«ታዲያ እንዴት ነው የሚወጡት?»

«ሃሃ! አብረውኝ የተፈጠሩ ናቸዋ! ዲምፕል አታውቅም? - እንዴት ነው የሚወጡት ይለኛል? ሃሃ!»

«ይኸውልሻ! አሁንም ወጡ! - እውነቱን ነው ምልሽ - በጣም ያምራሉ።»

«ሃሃ! - ከፈለግህ ደግሞ የጉንጮቼ ብቻ እንዳይመስለህ - እዚህ አገሬ መሃልም አንድ ዲሞፕላ አለኝ - አለኝ የምላቸው ውበቶቼ እነዚህ ብቻ ናቸው!»

«አአ - እንደሰማ አትበይ - ተሳስተኛል።»

«ምንም አልተሳሳትኩም - ቆንጆ እንዳልሆንኩ እንኳን በደምብ አውቃለሁ። ከዚህ በፊትም ቆንጆ አልነበርኩም - አሁንም አይደለሁም - ወደፊትም ልሆን አልችልም።»

«ጭራሽ አልስማማም! - በበኩሌ ውብ ነሽ ባይ ነኝ።»

«አይደለሁም አልኩህ አይደለሁም።»

«እኔ ደግሞ ነሽ አልኳ! - ነሽ ካልኩሽ ነሽ! - መቀበል ብቻ ነው ያለብሽ።»

ከዛ እኔም በተራዬ ውዳሴውን በውዳሴ መለስኩለት። ስለቁንጅናው ብቻ ሳይሆን፣ ስለሌሎች ሌሎች የምወድለት ነገሮችም ምንም ሳልደብቅ ተናዘዝኩለት።

ድንገተኛ በሆነባቸው የእኔና የፒተር ጓደኝነት የሚስጥራዊው ቤት ሰዎች ከየአቅጣጫው በየላቸው የሚተኩሱትን አስተያየት ሁሉ እንሰማለን። ለነገሩ አንዳቸውም ፍሬ ያለው ነገር ስለማይናገሩ እኛ ነገሬም አንላቸው። አንድ ነገር ግን ይገርመኛል - የኔም ሆኑ የሱ ወላጆች የወጣትነት ጊዜያቸውን ጨርሶ አያስታውሱትም ማለት ነው? ለምንድነው የኔና የፒተር እንዲህ ብርቅ የሆነባቸው? - እውነቱን እኮ ነው ኪቲ - በጣም በጣም ነው ግራ የገባናቸው። እኛ ስንቀልድ እነሱ ከምር ይወስዱታል - እኛ የምራችንን ቁም ነገር ስናወራ እነሱ ይስቁብናል። እንግዲህ አያምጣው እንጂ ምን ይባላል ኪቲ? - አያምጣው ብቻ ነው!

ያንቺው አና

ማክሰኞ መጋቢት 28/ 1944

ውድ ኪቲ

ሰሞኑን በሚስጥራዊው ቤት ውስጥ የጠፈው የፖለቲካ ወሬ ነው። የእያንዳንዳቸውን አመለካከት ብነግርሽ ደስ ባለኝ - ግን ጥሎብኝ የፖለቲካ ወሬ አይጥመኝም። ምናልባት ፖለቲካ የምትወጂ ከሆነ ስለንፍገቴ ይቅርታ

አድርገልኝ። ይሁን እንጂ ዛሬ የማወራሽ ሌሎች ብዙ ነገሮች አሉኝ - ስለዚህ በቀጥታ ወደዚያው ልግባልሽ። እንደኛው - እማማ ወደ ፒተር ክፍል መመላለሱን እየከለከለችኝ ነው ያለችው። ምክንያቱን ብጠይቃት የፒተር እናት (ወ/ሮ ፋንዳን) ስለልጇ ቅናት እያደረባት ነው አለችኝ። ይታይኝ እንግዲህ ኪቲዬ!... ሁለተኛው - ፒተር ማርሳትን ባሰኛት ጊዜ ሁሉ ከኔና ከእሱ ጋር መሆን እንደምትችል ከነገራት በኋላ ዛሬም ከፈለገች ወይ እሱ ክፍል ወይ ጣሪያው ላይ እብራን እንድታሳልፍ ጋበዛት። እንደው ለአፋ ያህል ይሁን - ከልቡ ይሁን - እርግጠኛ አይደለሁም። ሶስተኛው - ቀጥ ብዬ ወደ አባባ ሂድኩልሽና የወ/ሮ ፋንዳን በልጇ መቅናት ሊያሳስብኝ የሚገባ ጉዳይ ነው ብሎ ያምን እንደሆነ ጠየቅኩት። እያደረግኩ ባለሁት ነገር እስካመንኩበት ድረስ ወ/ሮ ፋንዳን ቀናች አልቀናች የእሷ እንጂ የእኔ ችግር እንዳልሆነ ነገረኝ። በተረፈ - እማማ እኔ ላይ መቆናጠሯን ቀጥላለች። እሷም የወ/ሮ ፋንዳን ዓይነት ቅናት ሳያድርባት አልቀረም። አባባ በኔና በፒተር ግንኙት ቅር የተሰኘ አይመስልም - እንዲያውም ይህን ያህል መግባባት መቻላችንን የወደደው ይመስላል። ማርሳት - አዎ የማርሳት ትንሽ ለየት ይላል - ፒተርን እሷም ትወደዋለች - ግን - ከእኛ ጋር አሳልፈ ያልናትን ነገር የወደደችው አትመስልም። «ሁለት መሆን ለጨዋታ - ሶስት መሆን ለጫጫታ» የሚባለው ዓይነት ሳይሰማት አይቀርም።

እማማ ፒተር ከእኔ ፍቅር እንደያዘው በጣም እርግጠኛ ናት። ምን ትለኛለች መሰለሽ - «ምነው አኖ - እንኳን ይቺ፣ ይቺ ሌላም አይጠፋኝ - ልጄ እንዳፈቀረሽማ ልትከጂኝ አትሞክረ» ምነው እንደአፏ ባደረገልኝ! ሌላም የምትለኝ ነገር አላት - «እንዲችው እንዳፈጠጠብሽ አይደል እንዴ የሚውለው? ስል፣ ስል፣ ሲጠቅስሽም ያላየሁት እንዳይመስልሽ!»... እንግዲህ ምን ይባላል ኪቲ? - በእርግጥ አባባሏ እውነት ነው - ቢሆንም ፒተር ዲምፕሎቹን እንዳይመለከትም ሆነ ስል፣ ስል፣ እንዳይጠቅሰኝ ማድረግ አልችልም! እችላለሁ?

በጣም አስቸጋሪ አጣብቂኝ ውስጥ ነው ያለሁት ኪቲ። እማማ እንደገና ተነስታብኛለች - ለነገሩ እኔም አልተኛሁላትም። በመሃከላችን እየተካሄደ ያለውን ድምፅ አልባ ጦርነት ላለማየት ዓይነት አባባ ዐይኖቹን ጨፍኗል። እማማም በሁኔታው እንዳዘነች አውቃለሁ - ምክንያቱም ከልቧ ስለምትወደኝ። እኔ ግን እንኳን ላዝን ፍንክችም አላልኩ - ምክንያቱም የችግሩ መንስዔ ሊገባት ይገባል ብዬ ስለማስብ። ሌላው እንግዲህ ያው ፒተር ነው። ግን ሲያምርሽ ይቅር እሺ ኪቲዬ? ፒተርን እንኳን አሳልፈ ላማልሽም ሆነ ልወቅስልሽ አልፈልግም - ፒተር የተፈተገ፣ የተሸከሸከ ነፍስ ልጅ ነው! እውነቱን ነው ምልሽ - በጣም አደንቀው ጅምራያለሁ። በእኔና በእሱ መሃል ሊፈጠር የሚችለው እንድ «ውብ» ነገር በቅርበት እየታየኝ መጥቷል። ብቻ ምናል እነኚህ «ትልልቅ» ሰዎች በማይመለከታቸው ጉዳይ ማንፍነፋቸውን ባቆሙልን።

ደግነቱ እንደዕድል ሆኖ ስሜቴን የመደበቁን ጥበብ በሚገባ ተከኝበታለሁ ፡- በልጁ ምን ያህል ናላዬ እየሀረ እንዳለ እንዲት እንኳን ምልክት እንዳያዩብኝ እያደረግኩ ያለሁት ጥረት ሙሉ በሙሉ የተሳካ ነው ልልሽ እችላለሁ። አሁን ችግሩ ምን መሰለሽ ኪቲ - ፒተር ራሱ ነው! መቼ ይሆን ይሄን የተቆለፈ እንደበቁን አላቅቆ የሆነ ነገር የሚለኝ? መቼ ይሆን ልክ ፒተር ዌሰል በሕልሚ እንዳደረገው ጉንጮቼን በጉንጮቼ የሚነካልኝ?... እነዚህ ሰዎችስ መቼ ይሆን የኔና የልጁ ጉዳይ የሚገባቸው? - ያለአንዳች ንግግር እንዲሁ ብቻችንን ስንቀመጥ እንኳን ምን ያህል በደስታ እንደምንሰክር አያውቁም? እጅግ በጣም የሚገርሙ ጉዳዮች አይደሉም ኪቲዬ? ሌላው ይቅርና እኔና ፒተር ይህን ያህል እንድንሳሳብ ያደረገን አንዳች ረቂቅ መለኮታዊ ምትሃት ስለመሆኑ እንኳን ምንም የሚያውቁት ነገር ያለ አይመስልም። ሽረ እንደው መቼ ይሆን እነኚህን ችግሮች ተወጥተን እንደፍጥርጥራችን የምንሆነው? ለነገሩ ችግሮቹን እስከመወጣት ያለው አስቸጋሪ ትግልም የራሱ የሆነ ጥሩ ነገር አለው። ምክንያቱም - ማንኛውንም ድል ይበልጥ አስደናቂና ያማረ የሚያደርገው የተከፈለበት መስዋዕትነት ነው። አዎ ኪቲዬ - «አያ ሆሆ ቅርብ ነው ድሌ! - አያ ሆሆ ፒተር ነው ድሌ!»

በተረፈ - አሁን አሁን እያንዳንዷ የፒተር እንቅስቃሴ ለእኔ ትርጉም እንደአላት ነው የማወራሽ። ወደኋላው ያቆላለፋቸውን እጆቹን ተንተርሶ አልጋው ላይ በጀርባው ጋለል ብሎና ዐይኖቹ ክድን፣ ክድን ብለው ሳየው ሕፃን ልጅ ይመስለኛል - ከሞሺ (ከድመቱ) ጋር ሲጫወት ሳየው እውነተኛው የፍቅር ኅተራ ይሆንብኛል - ከረጢት ሙሉ ድንች ወይ ደግሞ ሌላ ከባድ ነገር ሲሸከም ሳየው ጥንካሬው ይገርመኛል - አንዳንዴ ዙሪያችን በተኩስና በፍንዳታ ሲናወጥ እሱ እንደሌለባቸውን አለመርበትበቱን እንዲሁም ከታች የእነአቶ ክሬለር ቢሮ በሌሶች በተደፈረ ቁጥር በዚያ በሚያስፈራ ሌሊት ወርጄ ካሳየሁ ማለቱን ሳስበው የቆራጥነቱና የወኔውን ብዛት ለማመን ያዳግተኛል። ሌላ ሌላውን ተይና አንዳንዴ ነፈዝ ሲሆን - ወይ ደግሞ የሆነ ጅላጅል ነገር ሲሰራ፣ ወይ ሲያወራ እንኳን ልክ እፋን እንዳልፈታ ጨቅላ ነው እንጂቴን የሚበላኝ። እ ኪቲ - ፒተር አየነገሰብኝ ነው ማለት ይቻላል።

ሌላው ደግሞ ምን መሰለሽ - ስለምንም ነገር እኔ ከማስረዳውና ከማስተምረው ጊዜ ይልቅ እንዲት ዕድል አግኝቶ ስለሆነ ነገር ሲያብራራልኝ እንዴት እንደምደሰት አትጠይቂኝ! በሁሉም ነገር የበላዬ እሱ ቢሆንና እኔ ጠያቂ እሱ መላሽ ብንሆን ምንኛ ደስ ይለኝ እንደነበር ልነግርሽ አልችልም። አዎ ኪቲዬ -

ምክንያቱን አትጠይቁኝ እንጂ ልክ እንደዚህ ነው የሚሰማኝ - በሁሉም ነገር የበላይ ቢሆንልኝ ነው ደስ የሚለኝ። በተረፈ - ስለሁለቱ ጭንቀታም «እናቶች» እኛን ምን የሚያስጨንቀን ነገር አለ? የእነሱ ችግር የእነሱ ነውና ራሳቸው ይወጡት - እኛን የሚያሳስበን የራሳችን ችግር ነው። አህ! - ምንው ብቻ አፋን እንደምንም ባላቀቀና የሚለኝን ብሎኝ ተንፈስ ባረገኝ - ተቃጠልኩልኸኝ ኪቲዬ!

ያንቺው እና

ረቡዕ መጋቢት 29/1944

ውድ ኪቲ

ብሎክስታይን የተባለው ሚኒስትር በለንደን ራዲዮ የደኝ ቋንቋ ስለሁለተኛው የዓለም ጦርነት እያወራ ነበር። እና በመሀሉ ምን አለ መሰለኸ - ጦርነቱ እንደተጠናቀቀ የመጀመሪያው ሥራ መሆን ያለበት በጦርነቱ ወቅት የተፃፉ ዲያሪዎችንና ደብዳቤዎችን ከያሉበት እያፈላለጉ ማሰባሰብ ነው ብሎልኸ እርፍ! ምን እንደተሰማኝ ልነግርኸ የሚገባኝ አይመስለኝም። የኔን ተይና ቀሪዎቼን የሚስጥራዊው ቤት ሰዎች ባየኸልኝ! ወዲያውኑ ነበር ወደ ዲያሪዬ መሯሯጥ የጀመሩት። አይታይኸም ኪቲዬ - የ«ሚስጥራዊው የመደበቂያ ቤት» ሮማንስ ታትሞልኝ ሲወጣ? አ...ፈይ! አሁን አሁን አለኝ እኮ ነው የማወራኸ!

ከምር ግን - ጦርነቱ አልፎ ከአንድ ከአሥር ዓመት በኋላ እኛ አይሁዶች ይሄን የተረገመ ጊዜ እንዴት እንዳሳለፍነው - እንዴት፣ እንዴት እንደኖርን - ምን ምን እንደበላን - ስለምን ምን ነገሮች እናወራ እንደነበር - ወ.ዘ.ተ. - ለዓለም ሕዝብ ብናወራ ምን እንደሚጠብቀን መገመት ትችያለኸ? ሃሃሃ! - እውነቱን ነው ምልክ - በአንዲት ነፍሴ እወራረዳለሁ - አንድ ሰው አያምነንም! ከምናወራው ፍቡን እንኳን ሊያምነን የሚችል አንድ ሰው አናገኝም። የሌላውን ተይና ይህን ሁሉ ነገር ስነግርኸ የከረምሺው አንቺ እንኳን እዚህ ቦታ ካሳለፍነው ሕይወት በጣም ጥቂቱን ክፍል ብቻ ነው የምታውቁት።

አምስተርዳም ላይ በየጊዜው በሚደረገው እያንዳንዱ የአውሮፕላን ድብደባ እንዴት የምንገባበት ጉድጓድ እንደሚጠፋን - ለምሳሌ ባለፈው እሁድ ሶስት መቶ ሃምሳ የሚሆኑ የእንግሊዝ የጦር አውሮፕላኖች ከአምስት ሺህ ኩንታል በላይ

በምሶች አድማይለን ላይ ሲያዘንቡ እንዴት እያንዳንዱ ሕንፃ ነፋስ ላይ እንደተወጠረ ሸራ ይርዝበገብ እንደነበር - ደግሞስ ማን ያውቃል ይሄን ጊዜ አካባቢው በወረርሺኝ መዓት ተውጦ ይሆናል። ስለነዚህ ሁሉ ነገሮች ምንም አታውቁም ኪቲ - አልነገርኩሽማ! ምክንያቱም ስለሁሉም ነገር በዝርዝር ልንገርሽ ካልኩ ቀንና ሌሊት መቸከቸክ ሊኖርብኝ ነዋ!

በጦርነቱ ምክንያት በሁሉም ነገር ላይ እየተፈጠረ ያለው አጥረት እየተባባሰ ከመምጣቱ የተነሳ ለምግብ ነክ ሸቀጣ ሸቀጦችም ሆነ ለሌሎች፣ ለሌሎች ነገሮች ሕዝቡ ተሰልፎ ነው የሚውለው። ዶክተሮች እንደቀድሞው በየቤቱ እየዞሩ ለበሽተኞቻቸው የሕክምና አገልግሎት መስጠት አልቻሉም። ምክንያቱም መኪናቸውን አቁመው ገና ዘወር ከማለታቸው መኪናቸው ይሰረቃል። ቤት ሰብሮ ዘረፋና ልዩ ልዩ የሌብነት ዓይነት ለማመን በሚያዳግት ደረጃ ተስፋፍቷል - ምንድነው ሆላንዶችን እንዲህ በድንገት ከትንሽ እስከ ትልቅ የለየላቸው ሊቦች እንዲሆኑ ያደረጋቸው ብለሽ እስከምትገረሚ ድረስ። የስምንትና የዘጠኝ ዓመት ሕፃናት ሳይቀሩ የሰው ቤት ሰብረው እየገቡ ያገኙትን ሁሉ ይሰርቃሉ። ለአምስት ደቂቃ እንኳን ቤቱን ያለጠባቂ ትቶ ንቅንቅ ለማለት የሚደፍር ማንም የለም - ሄድሽ ማለት ዕቃዎችሽም ሄዱልሽ ማለት ነው። ሁልጊዜ በየጋዜጣው የማታጨው ማስታወቂያ ቢኖር ሰዎች የጠፋባቸውን ንብረቶች ለማስመለስ እንከፍላለን ስለሚሉት ወሮታ ነው። የተለያዩ ዕቃዎች - ታይፕራይተሮች፣ የፐርሺያ ምንጣፎች፣ የኤሌክትሪክ ሰዓቶች፣ ቫዩሊኖች፣ ጌጣጌጦች፣ አልባሳት፣ ወ.ዘ.ተ። በየአውራ ሳዳናዎቹ በተለያዩ ማማዎች ላይ የነበሩት የከተማው የኤሌክትሪክ ሰዓቶች ሁሉ ተነቃቅለው ተወስደዋል። የሕዝብ ቴሌፎኖች በውስጣቸው ለሚገኙ ጥቂት ሳንቲሞች ሲባል ተነቃቅለው ተሰባብረው ተጥለዋል።

ለነገሩ በሕዝቡም መፍረድ አትችይም - የችግሩ ግዝፈት ሞራልን ጠብቆ ለመቆየት የሚያስችል አይደለም። ለሳምንት ተብሎ የሚሰጥሽ ራሺን ከሁለት ቀን በላይ እያወላዳሽም። የሕብረብሔሩ ጦር ወረራ የሚጀመርበት ጊዜም ገና ፋት ይመስላል - እናም የሀገሪቱ ወንዶች በናዚዎች እስገዳጅነት ለጉልበት ሥራ ወደ ጀርመን እየተጫኑ ነው። በከተማው ከቀሩት አብዛኞቹ ሕፃናትና ሴቶች ናቸው። በተረፈ ወንዶች ከሆኑ ወይ በሽተኞች፣ ወይ ደግሞ በምግብ አጥረት የመነመኑ ናቸው። ሁላቸውም በተዘነጣጠሉ ልብሶችና ባለቁ ጫማዎች ነው ወዲያ ወዲህ የሚሉት። አዲስ ጫማ መግዛት ይቅርና አሮጌውን ማሳደስ እንኳን በጣም ከባድ ነው። በዚህ ላይ ማንም ጫማ ሰፊ የሚታደስ ጫማ ብትወስዷለት

አይቀበልሽም - ቢቀበልሽ እንኳን ቢያንስ አራትና አምስት ወር በሚያስጠብቅሽ ቀጠሮ ነው። ይኸን ያህል ጊዜ ከጫማ ሰፊ ቤት የቆየ አሮጌ ጫማ ደግሞ ከመገኘቱ ይልቅ የመጥፋቱ ዕድል ያመዝናል። ብቻ ስንቱን ልንገርሽ ኪቲ - ተዘርዘሮ የሚያልቅ ነገር አይደለም። ደግነቱ ከጠቅላላው የሆላንድ ሕዝብ ውስጥ በጣም ጥቂቱ ክፍል ብቻ ነው ለወተሳ በሚያበቃ ጥፋት ውስጥ የሚገኘው። ይኸውም ቢሆን እንደ ሜፔ እና አቶ ክሬለር ባሉ እጅግ ታላላቅ ሆላንዳውያን እያደረጉ ባሉት የማይታመን መስዋዕትነት የሚካካስ ነው።

ያንቺው እና

እርብ መጋቢት 31/1944

ውድ ኪቲ

ቅዝቃዜው አሁንም አጥንት የሚሰብር ነው። ከሕዝቡ አብዛኛው ክፍል ግን ከሰል ብሎ ነገር ለዐይኑ እንኳን ከራቀው እንድ ወር ገደማ ይሆነዋል - አስቢው እንግዲህ። የሆነው ሆኖ የሕብረ-ብሔሩ ጦር አካል የሆነው የራሺያው ግንባር እያደረገ ያለው ግስጋሴ የሕዝቡን አጠቃላይ ስሜት እንደገና በተስፋ እየሞላው ነው። በእርግጥም ከዚህ በላይ የሚያስደስት ምን አለ? ፖለቲካ እምብዛም እንደማይጥመኝና ብዙም ስለፖለቲካ ነክ ጉዳዮች እንደማላወራልሽ ታውቂያለሽ - ግን ቢያንስ የራሺያው ጦር የት እንደደረሰ ልነግርሽ ይገባኛል። የራሺያው ጦር በተለያዩ አቅጣጫ እያደረገ ባለው ግስጋሴ አሁን ከፊሉ በፖላንድ ጠረፍ ላይ ይገኛል - ከፊሉ ደግሞ ሩማኒያ አቅራቢያ ከሚገኘው ፕሩት ከሚባል ስፍራ ደርሷል - አይሳ ለመድረስም ብዙ አይቀረውም። እዚህ - የሚስጥራዊው ቤት ሰዎች በየምሽቱ የስታሊንን ተጨማሪ አፈሴላዊ መግለጫ ለመስማት አሰፍስፈው ነው የሚጠብቁት።

ሞስኮ ከተማ ውስጥ የራሺያውን ጦር ተከታታይ ድል ለማብሰር በየቀኑ የሚተኮሰው የመድፍ መዓት ከተማዋን እያናወጣት ነው ይባላል። ዋናው ጦርነት እየተቃረበ መምጣቱ ይህን ያህል አስደላች ነገር እንደሆነ ማስመሰሉን ወደውት ይሁን - ደስታቸውን ለመግለጽ ከዚህ የተሻለ ሌላ መንገድ አጥተው ይሁን - በበኩሉ ሊገባኝ አልቻለም!

በሌላ በኩል ደግሞ ህንጋሪ ሙሉ በሙሉ በጀርመኖች እጅ ከወደቀች ሰነበተች። የሸሸው ሸሸቶ ቢያንስ አንድ ሚሊዮን የሚሆኑ አይሁዶች ህንጋሪ ውስጥ ነበሩ። ስለዚህ - ይሄኔ እነሱም በናዚዎች የጥፋት ፕሮግራም አመድ ሆነዋል።

እኔና ፒተርን በተመለከተ - በቤታችን ውስጥ ያለማቋረጥ ይካሄድ የነበረው አሉሽ! ባሉሽ ለጊዜው ጋብ ብሎልናል። እናም መቀራረባችንን ለማጠናከር የተሻለ ዕድል አግኝተናል - አብዛኛውን ጊዜ አብረን ነው የምናሳልፈው። የማናወራው ነገር፣ የማንወያይበት ዓይነት ርዕስ የለም ልልሽ እችላለሁ። ከሁሉ በላይ ደስ የሚለው ነገር ደግሞ ምን መሰለሽ ኪቲዬ - ከዚህ በፊት ከሌሎች ጎረምዶች ጋር ብቻዬን ስሆን አንዳች መዘገዝ ሊያመጣ ይችላል ብዬ በማስበው ርዕስ ላይ ሁሉ ከአፌ ለሚወጡት ቃላት የማደርገውን ዓይነት ጥንቃቄ ከፒተር ጋር ስሆን አላደርገኝም። ስለምንም ዓይነት ነገር በነፃነት ነው የማወራው - እሱም እንደዛው። ለምሳሌ በቀደምታ ስለደም እያወራን ነበር - ማለትም - ስለ ደም ዓይነቶች፣ ስለ ደም ዝውውር፣ ወ.ዘ.ተ። ታዲያ በዚያው ስለምን ማውራት እንደጀመርን ታወቂያለሽ? አታምኒኝም - ስለወር አበባ! ፒተር በእኛ በሴቶች ተፈጥሮ እንዴት እንዴት እንደተደነቀ አትጠይቂኝ - «እጅግ ሲበዛ የሚገርም ጥንካሬ ነው ያላችሁ!» ነበር ያለኝ። ግን ምኑ ይሆን ይህን ያህል የገረመው?

ለማንኛውም ኪቲዬ - የዚህ ቦታ ሕይወቴ የተሻለ ሆኗል ልልሽ እችላለሁ - በጣም በጣም የተሻለ ሆኖልኛል። እንደፈራሁት እግዚአብሔር አውላላ ሜዳ ላይ ብቻዬን አልጣለኝም - ወደፊትም ብቻዬን እንደማይጥለኝ እርግጠኛ ነኝ።

ያንቺው አና

ቅዳሜ ሚያዚያ 1/1944

ውድ ኪቲ

አሁንም ምንም ለውጥ የለም - በጣም እየተቸገርኩ ነው። ምን ለማለት ፈልጎ እንደሆን መገመት ትችያለሽ ብዬ አምናለሁ - አትችይም?..... ለመጀመሪያ ጊዜ የምሳምበት ቀን አልደርሰልሽ ብሎኛል! ከንፈሬና ከንፈሩ የሚገናኙበት ቀን ሺህ ዓመት የጠበቅኩት ያህል ነው ድካም እየተሰማኝ ያለው። ከዚህ በኋላ ትዕግሥቴ ከማለቁ በፊት ምን ያህል ተጨማሪ ጊዜያት መጠበቅ እንደምችል አላውቅም - ድንገት እንዳልፈነዳ ስጋት አለኝ። ይህን ያህል ጊዜ አብረን ስናሳልፍ - ያን ሁሉ ውይይት ስናደርግ - ለቤቱ ሰው ቀርቶ ለጣሪያ ግድግዳው እስኪያስታውቅብኝ ድረስ እኔ ለሱ እንዲህ ስሆን - ምን እየተካሄደ መስሎታል? አሁንም እኔን እንደ ሴት ጓደኛው ማየት አልጀመርኝም ማለት ነው? አሁንም ያው እንደ እህቱ ወይ እንደ ቆሎ ጓደኛው ነው የሚቆጥረኝ ማለት ነው? እኔ ለሱ ከዚህ ያለፈ ትርጉም

የለኝም? በየጊዜው እየተገናኙ ማውራት መለያየት - ማውራት መለያየት - ማውራት መለያየት - በቃ ይኸው ነው? ከዚህ ያለፈ የሚመጣ ነገር የለም ማለት ነው?

መንፈሴ ምን ያህል ጠንካራ እንደሆነ አውቃለሁ ኪቲ - ይህን እንቺም በደንብ ታውቂያለሽ። አብዛኛዎቹን ሽኩሞቼን ያለማንም ረዳትነት ራሴን ችፍ መሸከም እችላለሁ - የትኛዎቹንም ችግሮቼን ለማንም አካፍቼ አላውቅም - እናቴ ላይ እንኳን የሙጥኝ የተንጠላጠልኩበት ጊዜ ያለ አይመስለኝም። ምንም ይሁን ምን የራሴን ጣጣ ራሴ ሰወጣ የኖርኩ ልጅ ነኝ። አሁን ግን ምን እንደነካኝ አላውቅም - የሱን ርዳታ ክፉኛ እየተመኘሁ ነው ያለሁት። እውነቴን ነው ኪቲዬ - ይሄኛው ችግራል ካለአሱ እርዳታ ልወጣው የምችለው ዓይነት አልመስለኝም። እናም - ይሄን በሀሳብና በናፍቆት ያበጠ አናቴን እንድ አፍታ ትከሻው ላይ ደገፍ አድርጌ ጨርሶ ሊሰባብረኝ፣ ሊያደቀኝ ያለውን ሽኩሜን ባጋራው እንዴት እንዴት ደስ ባለኝ!

ሌላው መርሳት ያቃተኝ ቀን ከሌሊት እየበጠበጠኝ ያለ ነገር ደግሞ ምን መሰለሽ - ያ ፒተር ዌስልን ያየሁበት ሕልሜ! ፈጽሞ ከአዕምሮዬ ሊወጣልኝ አልቻለም። አዎ ኪቲዬ - ያ ሕልም እንደማንኛውም ቅገጥት የማይጨበጥ ቢሆንም በጣም በጣም ደስ የሚል - ለመጀመሪያ ጊዜ አዲስ የተፈጥሮ ሚስጥር የገለፀልኝና ቦግ እንዳለ አልም ያለብኝ አጭር ዓለም ነበር። ግን ታዲያ ፒተር ፋንዳንም እዚሁ አጠገቤ እያለ ያው የቅገጥት ያህል ነው አልጨበጥ እያለኝና እያሳቀቀኝ ያለው። አይገርምሽም? እንዴት ነው እሱስ ይበልጥ ሊቀርበኝ ሊነካኝ የማይቻለው? እውነት አይናፋርነቴ ብቻ የዚህን ያህል ተጭኖት ነው ፍቅሩን በተገቢው መንገድ ለመግለጽ ይህን ያህል ጊዜ እየፈጀ ያለው? ወይስ ምናልባት እኔ ያላወቅሁለት የተለየ ችግር ይኖርበት ይሆን? ለምንስ ነው ብዙ ጊዜ አብረን እንድንሆን እኔ ላይ የሚታየውን ያህል ፍላጎት እሱ ላይ የማይታየው? ምናልባት ስሜቴን ሳለመጉዳት ያህል ብቻ ይሆን እንዴ እየተቸገረልኝ ያለው? ኢ...ፒተር! - ምነው ይሄን የተለገመ እንደበትህን እንደምታደርግ አድርገህ ብታላቅቀውና ብትገላግለኝ!

ለማንኛውም ኪቲዬ - ያለኝ አማራጭ እንድ ብቻ ነው - በባዶ ሜዳ ብቻዬን ማማረፊንና መነጫነጩን ትቼ በትዕግሥት መጠባበቅ። ምሬትና ንጭንጭ ለማ እንደበጀ ለኔስ ይበጀኛል? ይልቅስ ጥርሴን ንክስ አድርጌ ያቺ የምመኛት ቀን እስከትመጣ ሁሉንም ነገር እስካሁን በነበረበት ሁኔታ መቀጠሉ ነው የሚያዋጣኝ። ደግሞም ይውል! ያድር ይሆናል እንጂ እሱም እንደኔ የሚሆንበት ቀን መምጣቱ እንደማይቀር እርግጠኛ ነኝ። ትቼ የማልተወው ነገር ነውናም እስከመጨረሻው እጠብቀዋለሁ።

ያንቺው እና

ሰኞ ሚያዝያ 3 1944

ውድ ኪቲ

ዛሬ ከወትሮው ለየት ያለ ወሬ ልነግርሽ ነው - የዚህ ቦታ አመጋገባችን በአጠቃላይ ምን እንደሚመስል፡፡ ብዙ ጊዜ ስለምግብ የማላወራልሽ እምብዛም አስፈላጊ መስሎ ስለማይታየኝ ነው፡፡ አሁን ግን ከምንም በላይ አስፈላጊና በጣምም አስቸጋሪ እየሆነ የመጣው ጉዳይ እሱ ስለሆነ ቢያንስ ለዛሬ ዘርዘር አድርጌ ልንገርሽ፡፡ የምግብ ጥያቄ ለርዕስነት የሚያበቃውን ያህል የጎላ ችግር እየሆነ የመጣው እዚህ በ«ሚስጥራዊው ቤት» ውስጥ ብቻ እንዳይመስልሽ - በመላው ሆላንድ፣ በመላው አውሮፓና ከዛም ባሻገር ነው፡፡

እዚህ ቦታ እስካሁን ባላለፍናቸው ሃያ አንድ ወራት ውስጥ ያላለፍንበት «የምግብ ዑደት» የለም ልልሽ እችላለሁ - ምን ለማለት ፈልጌ እንደሆነ በጥቂት ደቂቃዎች ውስጥ ግልፅ ይሆንልኛል፡፡ «የምግብ ዑደት» ስል - ለተወሰነ ቀናት - ምናልባትም ሳምንታት - ከአንድ የተወሰነ የምግብ ዓይነት ውጪ ምንም ዓይነት ሌላ ምግብ በመሀል ጣልቃ ሳናስገባ ስንመገብ የምንቆይበትን ጊዜ ማለቴ ነው፡፡ ለምሳሌ አንድ ሰዎች ለረጅም ጊዜ ከድንች ውጪ ሌላ ዓይነት ምግብ ለዐይናችን እንኳን ርቆን ነበር፡፡ ነጋ ድንች - ጠባ ድንች - ቁርስ ድንች - ምሳ ድንች - እራት ድንች - ድንች ጥብስ - ድንች ቅቅል - የድንች ሾርባ - የድንች ገንፎ - የድንች ቂጣ - የድንች ሰላጣ፡፡ ወሬሽ ድንች - ሥራሽ ድንች - ምግብሽ ድንች - ድንች - ድንች - ድንች! ቀሪውን ዕድሜሽን ሙሉ የድንች ዘር ባያሳይሽ እስከምትመኚ ድረስ!..... አንድ ሰዎች ደግሞ ተረኛው ቦለቄ ይሆናል፡፡ ጠዋት ማታ ከቦለቄ ሌላ የእህል ዘር ማየት አትችይም፡፡ እሽግ ቦለቄ - ብትን ቦለቄ - እሽት ቦለቄ - ደረቅ ቦለቄ - ነጭ ቦለቄ - ቀይ ቦለቄ - ጥቁር ቦለቄ - ሻንጉርጉር ቦለቄ፣ ደቃቅ ቦለቄ - አንኳር ቦለቄ - ክብ ቦለቄ - ጠፍጣፋ ቦለቄ - ቦለቄ - ቦለቄ - ቦለቄ!..... ከዛ ደግሞ - ባቂላ - ባቂላ - ባቂላ!... ከዛ - አተር - አተር - አተር!... ከዛ ስፒናች! - ከዛ ኪያር! - ከዛ ቀይሥር! - ስዊድስ! - ኢንዱስትሪ! - ሶርክሮት! - ወ.ዘ.ተ. - ወ.ዘ.ተ.!

"እንደዛሬ ጠዋት ልቤ በደስታ ተሞልቶ እያውቅም ከቲ-ክዚህ በፊት ሆኖ የማያውቅ አንድ አዲስ ነገር አስተዋልኩ። የፒተር ዐይኖች ከላዬ ላይ ሳይነቀሉና ወዲያ ወዲህ ባልኩበት ሁሉ ሲከተሉኝ ነበር ያረፈዱት። አስተያየቱ ሁሉ ልክ አልነበረም ስል ከወትሮው የተለየ ዓይነት ነበር። ግን-እንዴት ነው-እንዲህ በትክክል ልገልጽልሽ አልችልም። ብቻ-አለ አይደል-ክዚህ በፊት የማላውቀው ዓይነት አስተያየት ነበረ።"

ለምሳሌ ሁልቀን ምሣና እራትሽን የሶርክሮት መዳት ስታሻምጅ መሰንበት እንዴት የሚያንገሽግሽ ነገር መሰለሽ! ከራብሽ ግን ምን ታደርጊዋለሽ ኪቲዬ? - ከመሞት መሰንበት ካልሽ ታደርጊዋለሽ። አዎ - ከሁለት ዓመት በፊት ማሊያነር የነበርሽ ብትሆኒ እንኳን አሁን የግድሽን ታደርጊዋለሽ! ታዲያ የዚህ ሰሞኑን ለየት የሚያደርገው ምን መሰለሽ? - መላውን አምስተርዳም በአንድ እግርሽ እየዞርሽ ብታሰሻ ያልተበላሸ ወይ የመበያ ጊዜው ያላለፈበት ምንም ዓይነት የምግብ ዘር አታገኘም። ይህ የእኛ ብቻ ሳይሆን የውጪውም ሰው ችግር ሆኗል።

እናም የሰሞኑ ምግ እራታችን ምን ምን እንደሆነ ዘርዘር አድርጌ እንድንገርሽ ከፈለግሽ - የወየበ ቦለቄ በተለያየ መልኩ - የነቀዘ ባቄላ በተለያየ መልኩ - በሞቀሞቀ ቲማቲም የተሰራ የአተር ሾርባ - ቆዳው ከተሸበሸበና ጫን ጫን ስትይው እንደኩላሊት ከሚዋልል ድንች የተሰራ ሾርባ፣ ገንፎ፣ ቂጣ፣ ሰላጣ - የጠወለገ ካሮት - እንደጨርቅ የተዘለፈለፈ ሳመን - ወ.ዘ.ተ! ብቻ ባጭሩ ኪቲ - ከጨው በቀር ያልተበላሸ ነገር ማግኘት የማይቻልበት ጊዜ ነው ብልሽ ያጋነኑት አይመስለኝም።

በነገራችን ላይ - የሚቀጥለውን ሳምንት በከፍተኛ ጉጉት ነው እየጠበቅነው ያለነው። ለምን አትይኝም? - ለምንም - እነሚጌ እንደምንም አፈላልገው ያገኙልንን ንዑህ የገብት ቋሊማ፣ ሞርቶዴላ፣ ቀኑ ያላለፈበት ጃም፣ እንዲሁም የታሸገ የዳቦ ቶስት እንደሚያመጡልን ቃል ስለገቡልን።

በተረፈ - ይመስገነው ይኸው እስካሁን በሕይወት አለን። አዎ ኪቲ - ዋናው ነገር «አድሮ መገኘት» ነው - ሌላው ሌላው ሁሉ ትርፍ ነውና እርሺው!

ያንቺው እና

ማክሰኞ ሚያዝያ 4 1944

ውድ ኪቲ -

እዚህ ቦታ ከመጣሁበት ጊዜ አንስቶ ትምህርቴን ላለመርሳትም ሆነ በአጠቃላይ ዕውቀቴን በተለያየ አቅጣጫ ለማሳደግ ስል ብዙ እንደማጠና፣ ብዙ እንደምዕፍና ብዙም እንደማነብ ታውቂያለሽ። አሁን አሁን ግን አንድ እንግዳ ሐሳብ በእጅጉ እየረበሸኝ ነው - ይህ ሁሉ ድካሜ ለምን ነው? የሚል የተስፋ መቁረጥ ዓይነት ስሜት ሲመላለስብኝ ይኸው ቀናት አለፉ። ምክንያቱም ከዚህ ቦታ ወጥተን የቀድሞ ሕይወታችንን በነፃነት ለመቀጠል ያስችለናል ብለን ተስፋችንን የጣልንበትና ከዛሬ ነገ እያልን በጉጉት የምንጠብቀው የሕብረብሔር ጦር በጀርመኖች ላይ ወረራውን የሚከፍትበት ጊዜ ጭራሹን እንደፍርድ ቀን እየራቀ - ቀድሞ ነገር ዕውን ለመሆን የመቻሉ ነገር ይበልጥ አጠራጣሪ እየሆነ - እንዲያውም አጋነንሺው አትበይኝና የጥንት ዘመን የልጆች ተረት እየመለለ - ጭለማው እንጂ የብርሃኑ ጭላንጭል እንኳን እንዳይታየኝ እያደረገኝ ነው። በዚህ ዓይነት ስሜት ውስጥ ሆነሽ ለነገሩ የምትይውን ነገር መሥራት እንዴት አስቸጋሪ መሰለሽ! እውነቱን ንገሪኝ ካልሺኝ ኪቲ - ይህ ወረራ በቶሎ ተጀምሮ ጦርነቱ እስከ መስከረም ካልተጠናቀቀ ከዚህ በኋላ ነፃ ብንወጣ እንኳን ትምህርቴን

ለመቀጠል አልፈልግም። ይታይኸ እስቲ - ከንደኞቹ በሁለት ዓመት ወደኋላ ቀርቼ! እደርስባቸዋለሁ አልል ነገር ቆመው እንደማይጠብቁኝ ታውቂያለሽ። አደራውን ይሄ ጦርነት ከመስከረም እንዳያልፍ።

በተረፈ - የዕለቱን ክፍተቶቹን ሁሉ እየሞላልኝ ያለው... አዎ! በትክክል ገምተሻል ኪቲዬ - ፒተር ነው። ሁሉም ነገር እጅ እጅ ብለውኝና ከሰው በታች ሆኜ እስከዋልኩበት እስካለፈው ቅዳሜ ድረስ የቀን ሐሳቤም ሆነ የሌሊት ሕልሜ ፒተር ብቻ ነበር። ቅዳሜ ዕለት ግን ከየት መጣ ሳልለው ምን ጉዳይ እንደሰፈረብኝ እንጂ እንዲችው በሆነ ባልሆነው ሆድ ሲብስኝና መፈጠሬን ስረግም ነበር የዋልኩትና ያመሸሁት። የሚገርም እኮ ነው ኪቲ - ለምን ይሆን እንዳንድ ቀን ምንም የተለየ ነገር ሳይፈጠር እንዲሁ ከምድር ተነስተሽ በትንሽ በትልቁ ሆድ የሚብስሽ? አሁን ለምሳሌ ያን ዕለት - ማለትም ቅዳሜ - ፒተር አብሮኝ መሆኑ እንኳን እንደወትሮው ዘና ሊያደርገኝ አልቻለም ነበር። ፒተር ልክ እንደማንኛውም ጊዜ ነበር እያዋራኝ እያጫወተኝ የነበረው - እኔ ግን በየደቂቃው የዐይኖቼን ግድብ ጥሶ ሊፈስ ይፈታተነኝ የነበረውን ዕንባዬን ለማቀብ ስታገል እምብዛም አላዳምጠውም ነበር። ይልቅ ከዛ በኋላ ከአቶ ፋንዳን ጋር በሎሚ ፓንች በተነሣ ቀልድ ጥቂት ተሳሳቅን - ቀኑን ሙሉ ለመጀመሪያ ጊዜ የደስተኝነት ስሜት ታየብኝ። ወዲያው ግን - ገና ብቻዬን ከመሆኔ እንደገና ድብት አለኝና እስኪወጣልኝ ማልቀስ እንዳለብኝ ታወቀኝ። እናም በሌሊት ልብሴ እንደተጀበኩ ከመኝታዬ ሽርተት ብዬ ወደ ወለሉ ወረድኩና መጀመሪያ ረጅሙን የመኝታ ሰዓት ሀሎቴን በተገቢው ጥምና አደረስኩ። ከዛ ጉልበቶቼን አጥፌ እጆቼን በእግሮቼ ዙሪያ አቆላልፌና ፊቴን ጉልበቶቼ መሃል ወሽቄ ሌጣው ወለል ላይ እንደተቀመጥኩ እየዬዬን ማስነካት ጀመርኩ። አቀማመጤን ብታይው ልክ ማሕወን ውስጥ እንዳለ ሽል ጥቅልል ብዬ ነበር። በስተመጨረሻ አንድ ጊዜ ደሀና አድርጌ በመንሰቅሰቅ ሳሳርገው አንዳች ነገር ከላዬ ላይ የወረደልኝ ዓይነት ቅልል አለኝ። ድንገት አንዳቸው በሆነ ምክንያት ወደ ከፍሉ ከገቡ እንዳያዩብኝ ብዬ ዕንባዬን ቶሎ አደራረቅኩ። ከዛ በገግተኛ ድምፅ ለራሴ የማበረታቻ ቃላት መናገር ጀመርኩ - «አይዞሽ - አይዞሽ እና! - ያልፋል - ሁሉም ያልፋል - አይዞሽ - አይዞ...ሽ»

አመቺ ባልነበረው አቀማመጤ ላይ ድካም ተጨመረበት መሰለኝ ሳላስበው ወደጎን ፍንግል አልኩና ከመኝታዬ የጎን ጦርዝ ጋር ተጋጨሁ። ይሄኔ እንደምንም ታግዬ ቀና በማለት እንደገና መኝታዬ ውስጥ ገብቼ ጋደም አልኩ። የከተማው

ሰዓት አራት ሰዓት ተኩል ደወለ። እንቅልፍም እንደፈራሁት ብዙም ደጅ ሳያስጠናኝ ተቀበለኝ - ያ አስቀያሚ ቅዳሜም አለፈ።

እና ኪቲዬ - አሁን በአጠቃላይ አነጋገር «አኪ ነኝ» ልልሽ እችላለሁ - መንፈሴም ወደወትሮው ጥንካሬ ተመልሶልኛል። ስለዚህ የጀመርኩትን ሁሉ በትጋት መቀጠል አለብኝ። እውቀቴን የበለጠ ለማሳደግ - ተራና መደዴ ሰው ሆኜ ላለመቅረት - ጋዜጠኛ የመሆን ምኞቴን ሰውን ለማድረግ - እጅግ ለሁሉም ለሁሉም የሚቻለኝን ያህል መጣር አለብኝ። አዎ ኪቲ - ከምንም በላይ የምፈልገው ጋዜጠኛ መሆን ነው! የሥነ-ፅሁፍ ችሎታ እንዳለኝ አውቃለሁ - ከግፍኳቸው ልቦለዶች ቢያንስ ጥቂቶቹ ጥሩ ሊባሉ የሚችሉ ናቸው - ዲያሪዬ ላይ ስለ «ሚስጥራዊው ቤት» አጠቃላይ ገፅታ የገለፅኩበት መንገድም ሥነፅሁፍ ውበቱ የሚያጠያይቅ እንዳልሆነ ነው የሚሰማኝ። ያም ሆኖ - እውነተኛና ዘላቂ የሥነ ፅሁፍ ተስጥያ ይኑረኝ አይኑረኝ ግን ገና ወደፊት የሚታይ ጉዳይ ነው።

እስከ ዛሬ ከግፍኳቸው ሁሉ «የሔዋን ሕልም» የተሰኘው ተረት መሰል ልቦለዴን ያህል የወደድኩት የለም። በጣም የሚገርምሽ ነገር ደግሞ ታሪኩ ከየት እንደሚመጣልኝ ለኔ ለራሴ እንቅስቃሴ ነው የሆነብኝ። ምክንያቱም ጨርሶ ስላልነበርኩበት ጊዜና ቦታ የሚተርክ ፅሁፍ ነው። ከዚህ ሌላ «የኪዳ ሕይወት» የተሰኘው ልቦለዴም በጣም ብዙ ደስ ደስ የሚሉ ነገሮች አሉበት - በአጠቃላይ ሲታይ ግን ወጥነት የሚጎድለው ደካማ ሥራ እንደሆነ ነው የማምነው። በነገራችን ላይ ኪቲ - ለገዛ ሥራዎቼ ሃያሲዋ እኔው ራሴ ነኝ - እንዴት እንዴት አድርጌ እንደማለጠጠላቸው አትጠይቁኝ! ማንኛውንም ሥራዬን እንዴት ብቻ በማንበብ ጥሩ አድርጌ መግፌንና አለመግፌን በደንብ ነው የማውቀው። የገዛ ፅሁፍን መገመገም እንዴት ደስ የሚል ስሜት እንደሚሰጥ የማይፅፍ ሰው በትክክል የሚያውቀው አይመስለኝም።

ድሮ ድሮ ስዕል ትንሽ ትንሽ እንኳን ባለመቻሌ በጣም በጣም አገዝና አቆዩ ነበር። አሁን ግን ቢያንስ መጻፍ እንደምችል ማወቄ የሚሰጠኝን ደስታ በቃላት ልገልፅልሽ አልችልም። ታዲያ ይሄ አለኝ የምለው የሥነ ፅሁፍ ተስጥያ እኔ እንደማስበው ተቀባይነት ያላቸው መፅሐፍትን ወይ ደግሞ የጋዜጣ አርቲክሎችን ለመጻፍ የሚያበቃኝ ሆኖ ባይገኝ እንኳን ግድ የሚሰጠኝ እንዳይመስልሽ - የቀረው ቢቀር ለኔው ለራሴ መጻፍ ማናባቱ ይከለክለኛል!

በእያንዳንዱ ዕለት ብቃቴን በአንድ ደረጃ እያሳደግኩ መቀጠል ነው የምፈልገው። የእማማ፣ የወ/ሮ ፋንዳን፣ እንዲሁም የአብዛኛዎቹ የዓለማችን ሴቶች ዓይነት ሕይወት ኖሮ ማለፍ አልፈልገም። ይታይኸ እስቲ - እንዲችው ንሮ ለንሮና ንዳ ለንዳ እንደዳከርከኸ ኖረኸ መሞት - መረሳት!... ባል ማግባትና ልጆች ማሳደግ ብቻ በራሱ በቂ ሕይወት ነው ብዬ አላምንም - ከዚህ ያለፈ ቁምነገር መሥራት እፈልጋለሁ። አንድ የእኔ የምለውና ዕድሜዬን ሙሉ ልጥርለት የሚገባኝ ነገር ሊኖረኝ ይገባል!

በሥጋ ከሞትኩ በኋላ እንኳን በመንፈስ መኖር እፈልጋለሁ - ሥሜ አብሮኝ እንዲቀበር አልፈልገም! ስለዚህም ለዚህ ተስጥ ያደለኝን እግዚአብሔርን አመሰግናለሁ። ራሴን በራሴ ማሳደግ እንድችል - ስለማንኛውም ነገር ጥሩ አድርጌ መገኘት እንድችል - በውስጤ ያለውን ሁሉ ያለምንም ችግር መግለፅ እንድችል አድርጎ የፈጠረኝን አምላኬን ከልብ አመሰግናለሁ።

የተጫነኝ ችግር ምንም ይሁን ምን ልክ ስዕፈው ከላዬ ላይ ይራገፋል - ሀዘኔ ሁሉ ጥሎኝ ይሸሻል - የሞተ የመሰለኝ ዕንፀቴ ወዲያውኑ ያንሰራራና እንደገና ነፍስ ይዘራል። ግን - ትልቁ ጥያቄ ግን - በሥነ ዕሑፋ ዓለም ትልቅ ቦታ ሊሰጠው የሚችል ነገር መገኘት እችላለሁ ይሆን ወይ? የሚለው ነው - እንደምኞቴስ ጥሩ ጋዜጠኛ ወይም ጥሩ ደራሲ መሆን የምችልበት ጊዜ ይመጣ ይሆን ወይ? የሚለው ነው። በበኩሌ - ራሴን እስከማውቀው ድረስ - ይህን ምኞቴን ላሳካው እችላለሁ ብዬ ተስፋ አደርጋለሁ - በጣም በጣም ተስፋ አደርጋለሁ። ምክንያቱም ስለምንም ጉዳይ መገኘት ፈልጌ የነገሩ አወራረድ ከቁጥጥራ ውጪ የሆነበት ጊዜ የለም። ማለትም - ቃላት አያጥሩኝም - ሐሳቤ አይሸፍኑብኝም - ቀልቤ አይከዳኝም - ዕውነታው እንጂ የገዛ ስሜቴ አይነዳኝም - ማለት ያሻኝን ሁሉ ማለት በምፈልገውና ማለት በሚገባኝ መንገድ ማለት እችላለሁ።

በግማሽ ያቆምኩትን «የኬዲ ሕይወት»ን መቀጠል አሁንም አልሆንልኸ እንዳለኝ ነው። ለመጨረሻ ጊዜ ካነሳሁት እንኳ በጣም ረጅም ቀናት አለፈኝ። ታሪኩን እንዴት መቀጠል እንዳለብኝና እንዴት አድርጌ መጨረስ እንዳለብኝ በአዕምሮዬ በደንብ ይታወቀኛል - ግን ለምን እንደሆነ እንጂ ብዕራንና ወረቀቴን ማገናኘት አልቻልኩም። በአንድ በኩል ደግሞ - ልጩርሰው የማይገባኝ ሥራ ነው የሚል ሃሳብ በጣም እየተፈታተኝ ነው። እናም «የኬዲ ሕይወት» መጨረሻው ምናልባት የቆሻሻ መጣያ ቅርጫት ውስጥ ሊሆን ይችላል - ወይ ደግሞ ምድጃው

ውስጥ....! ስለእውነት ለመናገር እንዲህ ዓይነት የእብድ ምክብ በምንም ዓይነት ውል ሊለኝ እንደማይገባ አውቃለሁ። ግን ምን ላድርግ? አንድ ጥያቄ አዕምሮዬ ውስጥ እየተመላለሰ ስላስቸገረኝ ነው - «ገና በአሥራ አራት ዓመትሽ - ገና ምኑንም ሳታይው - እንዴት ስለፍልሰኛና ለመግፍ ትደፍሪያለሽ?» በእርግጥም - «የኬዲ ሕይወት» ከታሪኩ ፍልስፍናው ይበዛል።

የሆነው ሆኖ ኪቲዬ - ተስፋ ቆርጣ ትተዋለች የሚል ስጋት አይግባሽ - እንደውም በአዲስ ወኔ እንደገና እየተነሳሁ ነው - እንደምጨርሰውም አትጠራጠሪ! ምክንያቱም መግፍ እፈልጋለሁ - አዎ - በጣም በጣም እፈልጋለሁ!

ያንቺው አና

ሃሙስ ሚያዝያ 6 1944

ውድ ኪቲ -

ምን ምን እንደምወድ - ማለትም ሆቢዎቼ ምን ምን እንደሆኑ ጠይቀሽኝ ነበር። ስለዚህ መልሱን ልሰጥሽ እፈልጋለሁ። ግን ካሁኑ የማስጠነቅቅሽ ነገር ምን መስለሽ - ብዛታቸው እንዳያስደነግጥሽ!

ከሁሉም በላይ የመጀመሪያው - «መግፍ» ነው ለነገሩ መግፍ ከሆቢ የሚቆጠር አይመስለኝም - ምክንያቱም በራሱ ሕይወት ነው ማለት ስለሚቻል።

ሁለተኛው - «የዘር ግንድ መቁጠር» ነው። የተለያዩ ንጉሣውያን ቤተሰቦችን የዘር ግንድ ማጥናት ከጀመርኩ በጣም ረጅም ጊዜ ሆኖኛል። እስካሁን የብዙ ሃገሮች ንጉሣውያን ቤተሰቦችን የዘር ግንድ እየቆጠርኩ ነው። ጥቂቶቼን ጥቀሺልኝ ካልሺኝ - የራረንግይ፣ የጀርመን፣ የስፔይን፣ የእንግሊዝ፣ የኦስትሪያ፣ የሩሲያ፣ የኖርዌይ፣ የሆላንድ፣ ወ.ዘ.ተ.። መረጃዎችን የማገኘው በተለያዩ ጊዜያት በተለያዩ አጋጣሚዎች በእጄ ከሚገቡ መግሕፍት፣ መፅሔቶች፣ ጋዜጦችና አልፎ አልፎ ደግሞ ከራዲዮ ነው። የየትኛውንም ሃገር ንጉሣውያን ቤተሰቦች በተመለከተ ምንም ዓይነት መረጃ ካገኘሁ ወዲያውኑ የፅሁፍ ማስታወሻ እወስዳለሁ። እናም በአሁኑ ሰዓት ስለአብዛኛዎቹ ንጉሣውያን ቤተሰቦች ያለኝ የመረጃ ስፋት ከምታምኚው በላይ ነው ልልሽ እችላለሁ።

ሦስተኛው ሆቢዬ «ታሪክ» ነው። ስልሽ - በአጠቃላይ የዓለም ታሪክ። ዕድሜ ለአባባ - በጊዜው እየገዛ ይሰጠኝ የነበሩት ብዙ የታሪክ መግለጫት አሁን በእጅ አሉ። በነገራችን ላይ ኪቲ - አሁን በጣም እየተመኘሁና በናፍቆት እየጠበቅኩ ያለሁት ነገር ምን መሰለሽ - ከዚህ ቦታ በላይምና በቶሎ የምወጣበትንና የከተማውን ቤተመግለጫት አንድ በአንድ ማብጠርጠር የምችልበትን ቀን!

አራተኛው ደግሞ - የግሪክና የሮማውያን ጥንታዊ አፈታሪኮች (Mythologies) ላይ ጥናት ማድረግ ሲሆን ለዚህም የሚረዱኝ መግለጫት አሉኝ።

የተቀሩት ሆቢዎቼ እንግዲህ - በሲኒማው ዓለም የየወቅቱ ኮከብ ተዋኒያን ላይ ከፍተኛ ክትትል አደርጋለሁ - ልነግርሽ ከምችለው በላይ የማንበብ ልክፍት አለብኝ - ለማንኛውም ዓይነት ጥበብ የተለየ ፍቅር አለኝ - እናም ስለእያንዳንዱ የጥበብ ዓይነት ታሪካዊ ሂደት ማወቅ እፈልጋለሁ - ስልሽ - በየዘመኑ ስለነበሩ ባለቅኔዎች፣ ሰዓሊያን፣ ቀራጊያን፣ ደራሲያን፣ የሙዚቃ ቀማሪያን፣ ወ.ዘ.ተ. አንብቤ አልጠግብም። በተለይ ሙዚቃ ላይ እስካሁን ያደረግኩት ጥናት በቂ ስለማይመስለኝ ወደፊት የበለጠ ልገባበት እፈልጋለሁ። አንድ ሳልጠቅስልሽ ማለፍ የማልፈልገው ነገር ደግሞ - አልጅብራ፣ ጂኦሜትሪና ማንኛውም ሂሳብ ነክ ነገር በጣም በጣም ያስጠላኛል! በተረፈ - በትምህርት ቤት የሚሰጡትንም ሆነ በራሴ የማጠናቸውን ሁሉ ለጉድ እወዳቸዋለሁ - በ...ጣም ያስደስቱኛል። በተለይ ግን - ታሪክ!.. አዎ ኪቲ - መኪናውን ወደፊት እያሸከረከረ ላለ ሰው ከፊት ለፊቱ ባለው መስታወት የኋላውን መመልከት አስፈላጊ እንደሆነው ሁሉ ስለወደፊቱ ለመገመትም ያለፈውን ማወቅ እጅግ በጣም አስፈላጊ ነው የሚል እምነት አለኝ። ለዚህም ነው ለታሪክ የተለየ ቦታ የምሰጠው።

ያንቺው አና

ማክሰኞ ሚያዝያ 11 1944

ውድ ኪቲ

ብዙ ነገሮች ናቸው አንጎሌ ውስጥ እየተርመሰመሱ ያሉት - ስለእውነት ለመናገር ከየት እንደምጀምርልሽ አላውቅም።... ያለፈው አርብ (የስቅለት ዕለት

ማለት ነው) በአብዛኛው ሞኖፖሊ የሚባለውን የካርታ ጨዋታ ስንጫወት ጥልን። ቅዳሜ ከሰዓት በኋላም እንደዛው። እነኚህ ሁለቱ ቀናት ሳይታወቁን በፍጥነትና ምንም ይህ ነው የሚባል ነገር ሳይካሄድባቸው ነበር ያለፉት። እሁድ ከሰዓት በኋላ አሥር ሰዓት ተኩል ላይ ፒተር በእኔ ጋባዥነት ወደ ክፍሌ መጣ። አሥራ እንደ ከሩብ ገደማ ተያይዘን ወደ ጣሪያው ወጣንና እስከ አሥራ ሁለት ሰዓት እዛው ቆየን። ከዛ መልስ እኔ ራዲዮ ለመስማት ወደነአቶ ክሬለር ቢሮ ወረድኩ። ከአሥራ ሁለት ሰዓት እስከ አንድ ከሩብ በጣም ቆንጆ የሞዛርት ኮንሰርት እየተላለፈ ነበር። መዝሃቶቹን በሙሉ በጣም በጣም ነበር የወደድኳቸው። በተለይ ደግሞ «Kleine Nachtmusik» የተሰኘውን።

ከእራት በኋላ እኔ እና አንደገና ወደጣሪያችን! በምችት ለመቀመጥ ብለን በቅርብ ያገኘናቸውን ጥቂት የሶፋ መከፋፈያዎች ይዘን ነበር የወጣነው። ጣሪያው ላይ ከነበሩ የዕቃ ማሸጊያ ሳጥኖች በአንዱ ውስጥ መከፋፈያቸውን ደርድረንና እኛም ገብተን ተቀመጥን። ሳጥኑ በጣም ጠባብ ስለነበረ ሙሉ በሙሉ ጥብቅብቅ ብለን ነበር የተቀመጥነው። የፒተር ድመት ሞሺም አብሮን ነበር - ስለዚህ ደንገጦርም ነበረን ማለት ነው።

ለሶስት ሩብ ጉዳይ ሲሆን ድንገት አቶ ፋንዳን የፋጩት ምልክት አሰማንና ከአቶ ዱሴል መከፋፈያች አንዱን ወስደን እንደሆነ ጠየቀን። ሁለታችንም ተፈናጥረን ተነሳንና መከፋፈያቸውን ሞሺንም ይዘን ወረድን።

እንደአጋጣሚ አቶ ዱሴል እንደትራስ የሚጠቀምበትን መከፋፈውን ስለነበር የወሰድንበት እንዴት እንዳበደ አትጠይቂኝ - አቧራ አስነሳ ነው የምልሽ። ቁንጫ ልታስወርሩኝ ነው ትራሴን ጣሪያ ላይ ይዛችሁ የወጣችሁት በሚል ቤቱን በአንድ አግሩ አቆመው። ያዙኝ ልቀቁኝ ሲል ቆይቶ በስንት መከራ መሰለሽ አደብ የገዛው። ታዲያ እኔና ፒተር ለዛ ሁሉ ድንፋታው የእጁን ልንሰጠው ስለፈለግን እንደሽቦ የሚሞጉ ሁለት ብሩሾች መኝታው ውስጥ አደረግንበት። ለመተኛት አንሶላውን ገልጦ ሲገባና ብሩሾቹ ጠቂ ጠቅ ሲያደርጉት እንዴት እንዴት እንደሚሆን እያሰብን ለጉዱ ተሳሳቅን ቿ ለጉዱ ተደሰትን!

ታዲያ ይህ ደስታችን ብዙም አብሮን አልቆየም። ሶስት ሰዓት ተኩል ላይ ፒተር ወደ አባባ ቀረብ አለና እንድ አልገባህ ብሎ ያስቸገረው የእንግሊዝኛ ዐረፍተ ነገር ስላለ እንዲያስረዳው እየጠየቀው ሳለ እኔ ከማርኅት ጋር እያወራቁ

ነበር። ወዲያው - «የሆነ ድምፅ ይሰማኛል ማርሳት» አልኳት። «ከታች ከወደቢሮው አትጣጫ ኳኳታ ነገር ይሰማኛል!» ልክ ነበርኩ። ከቢሮው በታች ያለውን የዕቃ መጋዘን በር ሌቦች በመገንጠል ላይ ነበሩ። ወዲያውኑ - አባባ፣ አቶ ፋንዳን፣ አቶ ዱሴልና ፒተር እየተግተለተሉ በደረጃው ቁልቁል ወረዱ። እማማ፣ ወ/ሮ ፋንዳን፣ ማርሳትና እኔ መሀከለኛው ከፍል ውስጥ ተሰባስበን መጠባበቅ ጀመርን።

ፍርሃት የወጠራቸው አራት ሴቶች ፀጥ ተባብለው መቆየት አይችሉም - የግድ መንሾካሾክና የሆነ ያልሆነውን መቀበጣጠር አለባቸው። እኛም ይህንን ስናደርግ ቆየን። ብዙም ሳይቆይ ግን ድንገት ከወደታች አንዳች ኃይለኛ ቅንታ ተሰማና አራታችንም ፀጥ ረጭ አልን። የማማው ላይ ሰዓት ለአራት ሩብ ጉዳይ መሆኑን ደወለ። እዚያው በዚያው የአራታችንም ፊት መገርጣት ጀመረ። በእያንዳንዱ ሰከንድ ፍርሃታችን እያየለ ሄደ - ግን ከመሃላችን ትንፋሽ የሚል የለም። ወንዶቹን ምን ዋጣቸው? - ቅንታውስ ምን ይሆን? - ከሌቦቹ ጋር እየተደባደቡ ይሆን እንዴ?...!

አራት ሰዓት - ደረጃውን እየወጣ ወደእኛ የሚመጣ ሰው ኮቴ!... እጩ...ይ! አባባ ነው። ድንጋጤው በግልፅ እየታየበትና ፊቱ አሸቦ መስሎ ብት አለ - እሱን ተከትሎ ደግሞ አቶ ፋንዳን። እንደገቡ ሽብር ለቀቁብን- «ቶሎ በሉ!- መብራቶቹን ሁሉ አጠፋፉ!» ይሉን ጀመር ድምፃቸው ከደረጃው በታች እንዳይወርድ እየቆጠቡት። «ፍጥነት! - እዚህ ቤት ውስጥ ምንም ዓይነት ብርሃን እንዳይኖር! - የናዚ ፖሊሶች አሁኑኑ መምጣታቸው አይቀርም! - ዳይ! - ፍጥነት! - ምንም አይነት ብርሃን ምንም ዓይነት ኮሽታ እንዳይኖር!»

በድመት አረማመድ እየተንቀሳቀሰን መብራቶቹን ካጠፋፋን በኋላ ተመልሰን ሁለቱን ወንዶች በጥያቄ አጣደፍናቸው አፋጠጥናቸው - «ምንድነው ጉዱ? - ምን ተፈጠረ? - ንገሩን! አሁኑኑ ንገሩን!»... እነሱ ግን ጥያቄያችንን ከቁብም ሳይቆጥሩት እንደገና በደረጃው ቁልቁል ወረዱና ተሰወሩ። እርስበርስ ከመፋጠጥ ሌላ ማድረግ የምንችለው አልነበረንም - ይብሱን ተሸበርን። አራት ሰዓት ከአሥር ላይ ነበር አራቱ ወንዶቻችን እንደገና በደረጃው ብት ያሉት። ሁለታቸው ወደ ፒተር ከፍል በመሄድ ከፍት በነበረው መስኮት ከወደ ውጪ ሊኖር የሚችል እንቅስቃሴ መከታተል ጀመሩ። ወደ እኛ የሚያስገባው «ሚስጥራዊው» በር

በጥብቅ ተቀረቀረ - ብርሃን ሊያሳልፍ የሚችል እያንዳንዱ የበሩ ስንጥቅ በጨርቅ ተጠቀጠቀ። ከዚህ በኋላ ነበር ስለተፈጠረው ሁኔታ የነገሩን።

እጠር እጠር እድርጌ የነገሩንን ልንገርሽ። መጀመሪያ ፒተር ነበር ከወደታች የንጋታ ድምፅ የሰማው። ወዲያውኑ በደረጃው ይወርድና ቢሮውን እየተዘዋወረ ሲያጣራ ከመጋዘኑ በር የገራ ግማሽ ላይ አንድ ሰፊ ጣውላ ተገንጥሎ ወድቆ ያያል - ሮጦ ይመጣና ለአባባ ይነግራል - (እንግሊዝኛ እንዲያስረዳው እስመስሎ የጠራው ይሄን በሚስጥር ሊነግረው ነበር።) ከዛ አራቱም ወንዶች ተከታትለው ይወርዳሉ - ከመጋዘኑ ሲደርሱ ሌሎቹ የበሩን ቀዳዳ ይበልጥ ለማስፋት እየታገሉ ነበር። አቶ ፋንዳን - ሌሎቹን ማስደንገጡን ብቻ እንጂ እኛ ላይ ሊያመጣብን ስለሚችለው ችግር ምንም ሳያስብ ድንገት - «ፖሊስ!» ብሎ ይጮካል።

ከወደ ውጪ የሚሯሯጡ ሰዎች ኩቲ ከተሰማ በኋላ እንደገና ሀጥታ ይሆናል - ሌሎቹ እግራ አውጪኝ ብለዋል። ቅኝት የሚሆኑ የናዚ ፖሊሶች ምናልባት ቀዳዳውን ካዩት ግርግር እንዳይፈጥሩ በሚል ሥጋት እንዲባባ ሰፋፊ ጣውላዎች ፈልገው የበሩን ቀዳዳ ለጊዜው ያህል ይከልሉታል። ግን ብዙም ሳይቆይ የሆነ ሰው ከውጪ ጣውላውን ይህና እድርጎ በካልኝ ቢመታው ተሽቀንጥሮ ወለል ላይ ይወድቃል። በዚያች ሰዓት ወንዶቻችንን አያርግሽ ኪቲ! በየነበሩበት እንደ ድንጋይ ደርተው ይቀራሉ - የመጨረሻዋ ሰዓት እንደመጣች እርግጠኛ በመሆን የመጨረሻቸውን ለማድረግ በልባቸው ይወስናሉ። በተለይ ፒተርና አቶ ፋንዳን ማንም ይሁን ማ ያንን በር አልፎ የሚገባን ሁሉ ለመግደል ይቆርጣሉ - አቶ ፋንዳን ይዞት የነበረውን ቆንጨራ እጁ ላይ እያመቻቸ ጥግ ይዞ ይጠባበቃል - ይሁን እንጂ ቢያዩ ቢያዩ የሚገባ ሰው አልነበረም - እንደገና ሙሉ በሙሉ ሀጥታ ይሆናል። እንዲሁም እንደገና የወደቀውን ጣውላ አንስተው ቀዳዳውን ለመሸፈን ይፈልጋሉ - ልክ መንቀሳቀስ ሲጀምሩ ሌላ ችግር! ምን አትደኝም? - ከበሩ ፊት ለፊት ባለው ጎዳና ባትሪ አብርተው እያለፉ የነበሩ አንድ ወንድና አንዲት ሴት - (ምናልባትም ባልና ሚስት) ቀዳዳውን ሲያዩ ባትሪያቸው ወደ ቀዳዳው ያነጣጥራሉ - ወደበሩም መጠጋት ይጀምራሉ። መጋዘኑ በብርሃን መጥለቅ ሲጀምር - «ጉድ ፈላ!» ይላል ከወንዶቻችን አንዱ - «ተበላንኮ ጎበዝ!» እስከውን የፖሊስ ሚና እየተጫወቱ የነበሩት ወንዶቻችን የፖሊሱን ሚና ይተውና እንደገና የሌሎች ሚና መጫወት ይጀምራሉ - ኩቲያቸው እንዳይሰማ በእግሮቻቸው ጫፍ እየተረገጡ በሩጫ መጋዘኑን ለትተው ይወጡና ወደእኛ የሚያስገባውን በር

በጥንቃቄ ከከረቸሙ በኋላ በደረጃው እየተገተለተሉ ወደእኛ ይገባሉ።... የዚህ ታሪክ የመጀመሪያ ክፍል እዚህ ላይ ያልቃል አልሻለሁ።

ሁለተኛውን ክፍል ደግሞ ልቀጥልልኸኝ። ባለባትሪዎቹ ባልና ሚስት የመጋዘኑ በር ተገንጥሎ ማየታቸውን ይሄኔ ለፖሊስ ሪፖርት አድርገው ይሆናል የሚለው የሁላችንም ግምት ነበር። እንደነገርኩሽ ይህ የሆነው እሁድ ምሽት ነው - የፋሲካ እሁድ። በማግስቱም የፋሲካ ሰኞ ስለሆነ ማንም ሰው ወደቢሮው ዝር እንደማይል የታወቀ ነው። ስለዚህ እስከ ማክሰኞ ጠዋት - ማለትም ሁኔታው እስኪረጋገጥ - ምንም ዓይነት እንቅስቃሴ ማድረግ አንችልም ማለት ነው። አስቢው ኪቲ - ከዚህ ሁሉ ፍርሃት ጋር ለሁለት ሌሊትና ለአንድ ቀን ህጥ ብለኸ መጠበቅ! የተፈጠረው ነገር ምን እንደሆነና ምንስ ማድረግ እንዳለብን እንዲህ ነው የሚል ከመሃከላችን አንድም ሰው አልነበረም። እናም ድቅድቅ ጭለማ በዋጠው የጋራ ክፍላችን ውስጥ ተሰባስበን የሚሆነውን መጠበቅ ጀመርን። ንግግራችን ሁሉ በሽክሽኩታ ነበር። ከመሃላችን አንዱ የሆነ ኮሽታ የሰማ በመሰለው ቁጥር «ኡሰ...!» በማለት ያስጠነቅቀናል።

አራት ተኩል ሆኑ... አምስት ሰዓት... እሁንም ከወደታች የሚመጣ ምንም ዓይነት ድምፅ የለም። አምስት ከፋብ ገደማ - አዎ ቺ ከወደመጋዘኑ አቅጣጫ ጓጋታና የሰዎች ድምፅ! የእያንዳንዳችን ቁና ቁና እስትንፋስ ክፍለን ሞላው - በተረፈ ከየነበረበት ቅስቀስ ያለ የለም። መጋዘኑን አልፎ እየተረበ የሚመጣ የሰዎች ኩቲ ድምፅ!.. አዎ - እሁን እነማንም የጋራ ቢሮ አካባቢ!... እሁን አቶ ከፊለር የግል ቢሮ አካባቢ!.. እሁን የቢሮው ኩሽና አጠገብ! ከዛ - ከዛ - አዎ - እኛ በር አጠገብ! ሚስጥራዊው በር አጠገብ ኪቲዬ! - አ... ሀ! ያቺን ቅፅበት በቃላት ለመግለፅ መሞከር ከንቱ ድካም ነው ኪቲ። «እሁን እንኳን አልቆልናል!» አልኩ በልቤ። በዚያችው ሰዓት በናዚ ፖሊሶች እየተጎተትን ስንወሰድ የእያንዳንዳችን ሁኔታ ወለል ብሎ ይታየኝ ነበር። ወደእኛ የሚያስገባውን በር ከአንድም ሁለት ሶስቴ ክፉኛ ነቀነቱት - ከዛ ከጥቂት ፀጥታ በኋላ የሰዎቹ ኩቲ እንደገና እየራቀ እየራቀ ሲሄድ ተሰማን - አፎ...ይ! ለጊዜው ድነናል።

ለተወሰኑ አፍታዎች ሙሉ በሙሉ መተንፈስ አቁመን ነበር ማለት ይቻላል። የሚንቀጠቀጠውን፣ የሚንዘፈዘፈውን፣ ጥርሱ የሚንገጫገጨውን፣ የሚጥወለወለውን፣ ተዘልፋል። የሚወድቀውን ሁሉ አንቺው ለመገመት ሞክሪ እንጂ እኔ ልገልፅልሽ አቅሙ የለኝም።

አሁን ከወደታች የሚመጣ ድምፅ የለም። ግን ፖሊሶች አብርተውት የነበረው ከሚስጥራዊ በራችን ፊት ለፊት ኮሪደሩ ግድግዳ ላይ ያለው አምፖል አሁንም እየበራ ነው። ምክንያቱ ምን ይሆን? «ሚስጥራዊ» በር መሆኑን ደርሰውበት ይሆን?... ቀስ በቀስ አንድ አንድ እያለ ምላሶቻችን መፈታት ጀመሩ። አሁን ከታች ቢሮው ውስጥም ሆነ መጋዘን ውስጥ ማንም እንደሌለ ያስታውቃል። ግን ደግሞ ማን ያውቃል - ውጪ አንድ ጠባቂ አቁመው ይሆናል የሂዱት - ማለትም ኃይል ጨምረው ለመመለስ።

ከዚህ በኋላ እናደርግ የነበረው ሦስት ነገሮችን ነበር። አንድ - የተፈጠረው ሁኔታ ምን እንደሆነ የየራሳችንን ግምት መጓዥኸኸ። ሁለት - በፍርሃት መራድ። ሦስት - ተራ በተራ እየተሯሯጥን መፀዳዳት። «መፀዳዳት» ስልሽ - ፊፊሞ ልታምኚው የማትችይው ነገር ነው የምነግርሽ። ምናልባት ከታች ቢሮው ውስጥ አድፍጠው ከሆነ በሚል ሽንት ቢታችንን ለመጠቀም አልደፈርንም - (የፍላሽ ቱቦዎቹ በቢሮው በኩል ስለሚያልፉ ድምፅ እንዳይሰማ በመስጋት።) ለወትሮ ቢሮው ውስጥ ሰራተኞቹ በሚኖሩ ጊዜ የምንጠቀምባቸውን ባለዎችም ቅዳሜና እሁድ ቢሮው ዝግ ስለሆነ አያስፈልጉንም በሚል እንዲነፍስባቸው ጣሪያው ላይ እንዳውጣናቸው ነው። በዚህ ሰዓት ወደጣሪያው መውጣት ደግሞ አደገኛ ሊሆን ይችላል። እናም የነበረን ብቸኛ አማራጭ ፒተር ክፍሉ ውስጥ ለቆሻሻ መጣያነት የሚጠቀመው የቆርቆሮ ታኒካ ነው። መጀመሪያ አቶ ፋንዳን ተጠቀመበት - ከዛ ደግሞ አባባ - እማማ ነገሩ በጣም ስላሳፈራት መጠቀም አልቻለችም። ማርሳት፣ ወ/ሮ ፋንዳን - ቀጥሎም እኔ - በየተራ የሆዳችንን ቀለል አደረግንበት። በስተመጨረሻ ግን እማማም የግዲን ተጠቀመችበት።

የታኒካው ሽታ መግቢያ እያሳጣን ነው - ከሌሊቱ ስድስት ሰዓት ሆኗል - ሁላችንም ድካም ሰፍሮብናል። «በሉ እንግዲህ - ሁላችንም ወለል ላይ ነው መተኛት ያለብን።» ትዕዛዝ ተላለፈ። ለኔና ለማርሳት ለየራሳችን ትራስና ብርድልብስ ተሰጠን - እሷ ቁምሳጥኑ አጠገብ እኔ ደግሞ በጠረጴዛው እግሮች መሃል ጋደም ጋደም አልን።

ፀጥታ - ሽክሽብ - ፍርሃት - መጥፎ ሽታ - በእንቅልፍ ልብ እያመለጠ የሚሰማ የተቃጠለ አየር ድምፅ - በየጥቂት ደቂቃው ብድግ እያለ ወደታኒካው የሚሮጥ ሰው ኩቴ - ወ.ዘ.ተ። የሆነው ሆኖ ስምንት ተኩል ገደማ እንደምንም

እንቅልፍ ወሰደኝ። ዘጠኝ ተኩል ላይ ወ/ሮ ፋንዳን እግሮቼን ስትንተራሳቸው ነበር እንደገና የነቃሁት።

ብዙም ሳይቆይ ወ/ሮ ፋንዳን ብድግ አለችና ሶፋው ላይ ተቀመጠች - በቦታዋ ተተካና አቶ ፋንዳን እግሮቼን ተንተርሶ ተኛ። እስከ ዘጠኝ ተኩል እንዲችው እንዳፈጠጠኩ የቆሙን የባጡን ሳወጣና ሳወርድ ቆየሁ። አልፎ አልፎ ሰውነቴ ይንቀጠቀጥ ስለነበር እግሮቼን የተንተራሰውን አቶ ፋንዳንን እንቅልፍ ሳልነሳው አልተረሁም። ፖሊሶቹ ተመልሰው ቢመጡና ቢያገኙን ለሚሆነው ሁሉ ራሴን በመንፈስ ማዘጋጀት ጀመርኩ።

«ለማንኛውም ይሄን ራዲዮ ከዚህ ቢት ብናጠፋው አይሻልም? ከነራዲዮው ከተያዝን....» ስትል ወ/ሮ ፋንዳን በተቀመጠችበት አጉተመተመች። «አዎ አዎ - ምድጃው ውስጥ ወርውሩና አቃጥሉት!» አለ ባለቤቷ። «ኢዲዮ! - እኛን ካገኙን ራዲዮውንም ያግኙት! - የሚያመጣው ለውጥ የለም።» የአባባ ድምፅ ነበር።

«እናንተ ራዲዮውን ትላላችሁ -» ሲል አባባ ቀጠለ። «የአናን ዳያሪም ያገኙታል።» «እንዴ - ለካ እሱም አለ - ታዲያ ለምን አቃጥሉትም? አቃጥሉታ!» ብላ አረፈችዋ - ይቺ - የቤቱ አንድ ቁጥር በቅቧቃ! ይህ ቅፅበትና ቅድም ሰዎቹ ሚስጥራዊውን በራችን የነቀነቀበት ጊዜ መፈጠሪያ የረገምኩባቸው ናቸው። «ዳያሪዬንማ ለቀት ዳያሪዬ ወደሄደበት ሁሉ አብሬ የምሄድ ነኝ! - ወደምድጃችሁም ቢሆን!» ደግነቱ አባባ ምንም ዓይነት መልስ ከአፉ አልወጣም።

ለአንድ ሰዓት ያህል ከሥራ ተጋድሞ የነበረው አቶ ፋንዳንና ሶፋ ላይ ተቀምጣ የነበረችው ባለቤቱ እንደገና ቦታ ተቀያየሩ። አባባም መጥቶ ከጎኔ ወለል ላይ ተቀመጠ። ወንዶቹ ያለማቋረጥ ያጨሳሉ - አንድ ጊዜ አንደኛው በረጅሙ ይተነፍሳል - ቀጥሎ ደግሞ ሌላኛው።

ከሌሊቱ አሥር ሰዓት... አሥራ አንድ.. አሥራ አንድ ተኩል። እንቅልፍ እንቢ ሲለኝ ተነሳሁና ወደ ፒተር ክፍል ሄድኩ። መስኮቱ አጠገብ ጎን ለጎን ተቀምጦን ከወደውጪ የሚመጣ ድምፅ እንዳለ ማዳመጥ ቀጠልን። በጣም ተጠጋግተን ከመቀመጣችን የተነሳ በፍርሃት የሚደልቀው ልባችን ንዝረት የአንዳችን ለአንዳችን ይሰማን ነበር። አንድ ሁለት ቃላት እንሾካሾክና እንደገና ጆሯችንን ወደ ውጪ እንቀስራለን።

እነ አባባ ሌሊቱ በሰላም ከነጋ ከጠዋቱ አንድ ሰዓት ላይ ለአቶ ክሬለር ወይ ለአቶ ኩፔስ ስልክ ደውለው ስለተፈጠረው ሁኔታ ለመንገርና የሆነ ሰው ወደቢሮው ይልኩላቸው ዘንድ ለማሳሰብ ይስማማሉ። ወዲያውም በስልክ ማስተላለፍ የፈለጉትን መልዕክት ቃል በቃል በዕሑፍ ያሰፍራሉ። ትልቁ ስጋት - ምናልባት በሩን ወይ መጋዘኑ ውስጥ አድብቶ እየጠበቀ ያለ ፖሊስ ካለ የስልክ ደዋዩን ድምፅ እንዳይሰማ የሚለው ነበር። ግን ደግሞ እነ አቶ ክሬለር መጥተው ነገሩን ሁሉ ከማስተካከላቸው በፊት ፖሊሶቹ ተመልሰው ቢመጡስ የሚለው የዚያኑ ያህል እንደውም የባሰ ልልሽ እችላለሁ - ሥጋትና ሽብር ፈጠረ።

በስልክ ለማስተላለፍ የተፈለጉት መልዕክቶች እነኚህ ነበሩ - «ሌሶች ሰብረው ገብተው ነበር - ከዛ በኋላም የናዚ ፖሊሶች መጥተው ቢሮው ውስጥ ሲዘዋወሩ ቆይተው ነው የሄዱት - እስከሚስጥራዊው በር ደርሰው ነበር - ለጊዜው ከዛ አላለፉም - ሌሶቹ ተደናግጠው የመጋዘኑን የጎን በር ገንጥለው ከከፊቱ በኋላ በአትክልቱ በኩል አምልጠዋል - ዋናው በር አሁንም ከውስጥ እንደተቀረቀረ ነው - ምናልባት አርብ ዕለት አቶ ክሬለር የወጣው በሁለተኛው በር ሳይሆን አይቀርም - ሜፔ በተቻላት ፍጥነት ቁልፍ ይዞ እንድትመጣና ሁኔታውን እንድታይ ንገራት።»

በስምምነቱ መሰረት ስልኩ ተደወለና ለአቶ ኩፔስ መልዕክቱ ተነገረውታ ይህን ካረግን በኋላ መግከለኛው ክፍል ውስጥ በጠረጴዛው ዙሪያ ተኮልኩለን መጠበቅ ጀመርን - እነሚገኙ ወይ ደግሞ ፖሊሶቹን!

ፒተር እንቅልፍ ወስዶታል። እኔና አቶ ፋንዳን ወለሉ ላይ ጋደም ብለናል። ድንገት - ከወደታች በጉልህ የሚሰማና እየቀረበ እየቀረበ የሚመጣ የሰዎች ኮቴ!... ቀስ ብዬ ብድግ አልኩ - «እነሚገኙ መሆን አለባቸው» ሸክሸክታ።

«አአ! - ፖሊሶቹ ናቸው!» ሌላ ሸክሸክታ።

በራችን ተንኳኳ! - «ሚስጥራዊው» በራችን ተንኳኳ!... ይህ በተለይ ለወ/ሮ ፋንዳን ከአቅሟ በላይ ነበር - ፊቷ እዛው በዛው እንደወረቀት ነጣ - ራሷን ችላ መቆም ተሳናት - ዝልፍልፍ አለችና ከጎኗ ከነበረው ሶፋ ላይ ፍንግል አለች። ስለእውነት ነው ምልሽ ኪቲ - ያ ውጥረት ለአንድ ተጨማሪ ደቂቃ እንኳን

ቀጥሎ ቢሆን ኖሮ ወ/ሮ ፋንዳን ምን ትሆን እንደነበረ አላውቅም - ምናልባት ልትሞትም ትችላ ነበር!

እነሚሮ ሲገቡ ቢታችን ምን ይመስል እንደነበር እንዴት ብዬ ሥዕሉን ላሳይሽ እንደምችል እንጂ ኪቲ - ሌላውን ሁሉ ትተሽ ጠረጴዛውን ብቻ በላዩ ከነበሩት ኮተታ ኮተቶች ጋር ፎቶ ብታነሽው ለታሪክ የሚበቃ ነበር! ከኮተቶቹ ጥቂቱን ለጥቀስልሽ - የተትማጥ ማስታገሻ ሽሮፕና ማርማላት የተንጠባጠበበት የ «Cinema and Theatre» መዕሐት በዳንስ ትርዒት ላይ ያሉ ልጃገረዶች በጉልህ በሚያሳየው ገፁ ላይ እንደተገለጠ - ሁለት የማርማላትና የማርጋሪን ብልቃጦች - ሁለት በክፊል ተገምጠው የተተው የዳቦ ቁራሾች - የፊት መስታወት - መተርኮሻ - መዕሐፎች - ሁለት መታንታዎች - የእጅ ባትሪ - የሽንት ቤት ወረቀት - የሕመም ማስታገሻ ኪኒኖች - የረጠቡና የተጨመታተሩ መሃረቦች - እንደ ትልቅ ቆንጨራ - ቢላዋዎች - ወ.ዘ.ተ.!

ለእነሚሮ ያደረግንላቸው አቀባበል በጨክኔ በሳቅና በዕንባ የታጀበ ነበር። አቶ ክሬለር የመጋዘኑን በር እንደነገሩ ካስጠገነ በኋላ ስለተደረገው የዘረፋ ሙከራ ለፖሊስ ሪፖርት ለማድረግ ሄደ። በነገራችን ላይ ኪቲ - የበሩን መሸንቆር መጀመሪያ ከውጪ ልብ ያለው በአካባቢው ለሌሊት ቅኝት የተመደበው አቶ ስላግተር ነበር። ይህ ሰው ሁኔታውን እንዳስተዋለ በሰዓቱ በመጋዘኑ በር ሥር አሾልኮ የተወውን የብጣሽ ወረቀት ማስታወሻ ሚሮ ዛሬ ጠዋት አግኝታዋለች።

እናልሽ - ራሳችንንም ሆነ ቢታችንን ለማስተካከል የቀረን ግማሽ ሰዓት ብቻ ስለነበር ሁላችንም በየፊናችን ጉድጉድ ማለት ጀመርን። የነበረንን ጊዜ በእርግጥም ተጠቅመንበት ነበር - በግማሽ ሰዓት ውስጥ እንደዚህ ያለ ለውጥ በሕይወቴ አይቼ አላውቅም። እኔና ማርጋት የመኝታ ልብሶቻችን እነሳስተን በቦታ በቦታቸው ካስቀመጥን በኋላ ወደ ሽንት ቤት ገባንና ፀጉራችንንና ጥርሳችንን ታጠብን። ከዛ መልስ እኔ ከፍሉን እንደነገሩ አፀዳዳሁት። ቆሺ ይመስል የነበረውን ጠረጴዛ ሌሎቹ አዕድተውታል። የጋራ ክፍላችን ወደ ቀድሞ መልኩ መመለሱን ስናረጋግጥ ቡና፣ ሻይና ውተት አፈላላንና ጠረጴዛውን ለምሳ አሰናዳነው። አባባና ፒተር ያን ጉዳኛ ታኒካ ሽንት ቤት ወስደው ከገለበጡ በኋላ በሙቅ ውሃና በክለራን አጠቡት።

ከቀኑ አምስት ሰዓት ላይ ጠረጴዛችንን ከብበን ተቀመጥን። አቶ ክሬለርም ሪፖርት ሲያደርግ ከሄደበት ተመልሶ ከእኛው ጋር ነበር። እና - ቀስ በቀስ ቢታችን የቀድሞ ገፅታውን እየያዘ መጣ አልሻለሁ።

አሁን ደግሞ አቶ ክሬለር ስለሌሊቱ ግርግር ይሁልን የመጣውን ታሪክ ልንገርሽ።

አቶ ክሬለር ከአቶ ሰላግተር ቤት ሲደርሱ አቶ ሰላግተር ከመኝታው አልተነሳም ነበር። ሚስትየው ናት ሌሊት ባሏ እንደተለመደው በአካባቢው እየተዘዋወረ ቅኝት ሲያደርግ የመጋዘኑን በር በክሬል መሰበር ማየቱንና ወዲያውኑ ፖሊስ ይዞ በመምጣት ውስጡን ማስፈተሹን ለአቶ ክሬለር የነገረችው። በተረፈ ቀሪውን ዝርዝር ማክሰኞ ጠዋት ቢሮ ድረስ መጥቶ ባሏ እንደሚያስረዳው ገልጻለች አቶ ክሬለርን ታስናብተዋለች።

ከአቶ ሰላግተር ቤት መልስ አቶ ክሬለር ከእኛ ሕንፃ ትይዩ ከመንገዱ ባሻገር ያለው የምግብ ሽቀጦች ግሮሰሪ ባለቤት የሆነውን ሰውዬ ያገኘዋል። በነገራችን ላይ ኪቲ - አብዛኛዎቹ ምግብ ነክ ሽቀጦችን የሚገዙልን ከዚህ ሰው ግሮሰሪ ነው። ሌሊት ሌሶች የቢሮውን መጋዘን ሰብረው ገብተው እንደነበር አቶ ክሬለር ሲነግረው - «አዎ - አውቃለሁ።» በማለት ቀዝቀዝ ባለ እንደበት ይመልሳል። «አውቃለሁ - በሰዓቱ ከባለቤቱ ጋር በመጋዘኑ ፊት ለፊት እያለፍን ሳለን ነበር የበፍን መሰበር ያየሁት። ባለቤቱ ዝም ብለን መንገዳችንን እንድንቀጥል ፈልጋ ነበር - እኔ ግን ነገሩን ማጣራት ስለፈለግኩ ባትሪዬን እንደያዝኩ ወደበፍ ቀረብኩና ወደ ውስጥ ስመለከት ሌሶች በመደናገጥ መጋዘኑን ለቅቀው ሸሹ። ግን ጣጣ ፈንጣጣውን ስለፈራሁ ለፖሊስ ደውዬ ማሳወቅ አልፈለግኩም። እንተም ብትሆን አለመደወሌን የጠላኸው አይመስለኝም። እንዴት መሰለህ አቶ ክሬለር - በዚህ ሕንፃችሁ ውስጥ ምን ሚስጥር እየተካሄደ እንዳለ በእርግጠኝነት የማውቀው ምንም የለም - ግን - ይቅርታ አድርግልኝና ብዙ የምገምታቸው ነገሮች አሉኝ። ለዚህ ነው ለፖሊሶች መደወል ያልፈለግኩት።»

አቶ ክሬለር የግሮሰሪውን ሰውዬ ከልቡ አመስግኖት መንገዱን ይቀጥላል። ይህ ሰው የእኛን እዚህ ውስጥ መኖር ሊገምት እንደሚችል ምንም ጥርጥር የለውም - ምክንያቱም እኔ አቶ ክሬለር ያዘዙትን ምንም ዓይነት ሽቀጥ ቢሮ ድረስ

የሚያመጣላቸው ምንጊዜም በምሳ ሰዓት ላይ ሰራተኞቹ ሲበታተኑ ጠብቆ ነው። ተመልክቶ ኪቲ - እንዲህም ዓይነት ጥሩ ሰው አለ!

አቶ ክሬለር ተሰናብቶን ሲሄድና የገበታ ዕቃዎቻችንን አጣጥበን ስንጨርስ ከቀኑ ሰባት ሰዓት ገደማ ይሆናል። ሁላችንም ድካምና እንቅልፍ እያንገላጆን ስለነበር ወዲያውኑ ወደየመኝታዎቻችን አመራን። እኔ ለዘጠኝ ሩብ ጉዳይ ሲል ነቃሁ። እንቅልፍ ያልወጣላቸው ዐይኖቹን እያሻሸሁ ሽንት ቤት ልገባ ስል ተፀዳድቶ እየወጣ ከነበረው ፒተር ጋር በሩ ላይ ተጋጨንና እሱ ክፍል እንድንገናኝ ተነጋገርን።

ተጣጥቤና ተቀባብቼ እንደጨረስኩ ወደ ፒተር ክፍል ሄድኩ። ገብቼ ብዙም ሳልቆይ - «ወደጣሪያው ለመውጣት አሁንም ድፍረቱ አለሽ?» ሲል ጠየቀኝ። ራሴን በመነቅነቅ አምንታዬን ገለፅኩለትና ተያይዘን ወደጣሪያችን! አየሩ ነፋሻና የማይጠገብ ነበር። ፒተር እጁን ትከሻዬ ላይ ጣል አደረገና ወደራሱ ጠጋ አደረገኝ። እኔም ወገቡን አቀፍ አደረግኩት። ከርቀት ሳይረከብኩትን እያጫጫሁ ውር ውር የሚሉ የፖሊስ መኪናዎች ድምፅ ይሰማናል። ደንታም የሰጠን እንዳይመስልሽ - እንደተቃቀፍን በወጥታ ቆየን አሥር ሰዓት ላይ ማርኅት ለቡና ስትጠራ ነበር የተላቀቅነው።

መገኘለኛው የጋራ ክፍል ውስጥ የተሰባሰብነው የሚስጥራዊው ቤት ሰዎች ዳጊችንን ከበላንና ቡናችንን ከጠጣን በኋላ በመጠኑም ቢሆን ተቀላለድን ተሳሳቅን። (ይመስለንው እንደገና ለዚህ በቃን።) ሁሉም ነገር እንደወትሮው ቀጠለ። ምሽት ላይ ለፒተር አድናቆቴንና ምስጋናዬን ገለፅኩለት - በእርግጥም ሌሊቱን ሙሉ ፒተር ላይ ያየሁት ወኔና ቆራጥነት ሁላችንንም የሚያስንቅ ነበር።

ከሚስጥራዊ ቤት ሰዎች መሃል ማንኛችንም ብንሆን በእሁድ ሌሊቱ ዓይነት አስፈሪ አደጋ ውስጥ አልፈን አናውቅም። ስለዕውነት ነው ምልሽ ኪቲ - ያን ዕለት እግዚብሔር በጣም የሚደንቅ ጋሻ ነበር የሆነልን። እስቲ አስቢው - የናዚ ፖሊሶች «ሚስጥራዊ»ውን በራችንን እስከመነቅነቅ ደርሰው! ግን ይኸው አሁንም በእይወት አለን - ከእጃቸው አልገባንም።

እንደግሪሳ ድንገት የሚደርሱት የጦር አውሮፕላኖች በላያችን ላይ ሲያጓሩና የቦምብ መዓት ሲያዘንቡብን እንኳን የምንጨነቀውኩ ለእኛው ለራሳችን ብቻ ነው - የእሁድ ሌሊቱ ዓይነት አደጋ ግን የሚፈጥርብን ጭንቀት አሥር እጅ ይከፋል።

ምክንያቱም እኛ ተገኘን ማለት ለዚህ ሁሉ ጊዜ እዚህ ውስጥ ደብቀው ሕይወታችንን ለማትረፍ ሲጥሩ የከረሙት ደግ ሰዎችም አለቀላቸው ማለት ነው! ይህ ነው ጭንቀታችንን እጥፍ ድርብ የሚያደርገው። ለማንኛውም - «ምንም የማይሳንህ ፈጣሪያችን ከጉድ አውጥተኸናል - አሁንም በዚህ ቀጥል!»

ከአደጋው በኋላ በቤታችን ውስጥ ብዙ ለውጦች ተደርገዋል። አቶ ዱሲል እንደቀድሞው ማታ ማታ አቶ ክሬለር ቢሮ ውስጥ መቀመጡን ትቷል - ብቻውን መሆን ሲፈልግ ሽንት ቤት ነው የሚሄደው። ፒተር ምንጊዜም ከምሽቱ ሁለት ተኩልና ከምሽቱ ሦስት ተኩል ላይ ቢሮውንና መጋዘኑን እየተዘዋወረ ሁሉን ነገር የማጣራት ኃላፊነት ተስጥቶታል።

ዕድሜ ለአሁኑ ሌሊቱ አደጋ - የ«ሚስተራዊው ቤት» ነዋሪዎች ለመጀመሪያ ጊዜ ሜን ያለ ግሳፔ ከደጋጎቹ ረዳቶቻችን ደረሰን። አቶ ክሬለር ስለግዴለሽነታችን ተቆጣን - ሚፒም እንዲሁ። ገና ለገና ቅጓታ ሰማን ብለው እነአባባ ወደቢሮው መውረዳቸው የለየለት የአብድ ሥራ እንደነበር ነገሩን። ለወደፊቱም ቢሆን - አይደለም ቅጓታ እሳት እንኳን ቢነሳ ከዚህ ካለንበት ቅስቀስ ማለት እንደሌለብን አስጠነቀቁን - እኛ የአደጋ ጊዜ ፈጥኖ ደራሾች ሳንሆን ሞትን ተደብቀን የምንኖር አይሁዶች መሆናችንን አስታውሰን። የሚሆነው እስኪሆን ድረስ ከዚህ «ሚስተራዊ» ቤት ቅስቀስ ላንል በማይታይ ሰንሰለት የተጠፈርን አይሁዶች መሆናችንን - አንድ ሺህ ግዴታዎች እንጂ አንድም መብት የሌለን ፍጡራን በመሆናችን - ወኔያችንና ዕንቦታችን ሳይርቀን በጥንካሬ መጠበቅ አለብን - ሕይወታችንን ለማትረፍ ያትማችንን ብቻ መጣርና የቀረውን ለእግዚአብሔር መተው አለብን። አንድ ቀን ይህ ሁሉ ያልፋል - እንዲያው በደፈናው «አይሁዶች» ብቻ ሳይሆን «ሰዎች» ተብለን የምንጠራበት ጊዜ ይመጣል።

ግን ማን ይሆን ለዚህ ሁሉ ጣጣ የዳረገን? - ማነው እኛ አይሁዶችን ከሌሎች ሕዝቦች የተለየን እንድንሆን ያደረገን? - ማነው እስከዛሬ ይህን ሁሉ መከሬ ይህን ሁሉ አሳር እንዝቅ ዘንድ የፈቀደ? - አዎ - የሆነውን ሁሉ እንድንሆን ያደረገን እግዚአብሔር ነው! ግን ከገባንበት ከጥልቁ ዳግም የሚያወጣንም እግዚአብሔር ነው። ይህን ሁሉ የመከራ መግት እንደምንም ችለን ከቆየንና ምናልባት ከጥፋቱ የምንተርፍ ጥቂት አይሁዶች ከተገኘን ይህ ክፉ ጊዜ ያለፈ ዕለት አይሁዶች - ጠፍተን በመቅረትና በመረሳት ፈንታ ወድቆ የመነሳት ምሳሌ እንሆናለን።

ብርታት አይለየን! ማማረፍን ትተን ራሳችንን በሕይወት የማቆየት ግዴታችንን ብቻ ለመወጣት የየአቅማችንን እንጣር - በተረፈ መፍትሔው በራሱ ጊዜ ይመጣል - የሚሆነውም ይሆናል። አንድ ሐቅ ግን አንዘንጋ - እግዚአብሔር ሕዝባችንን ከድቶት አያውቅም! ዘመን መቆጠር ከጀመረ ጊዜ ጀምሮ አይሁዶች ነበሩ - በየዘመኑም ለሥቃይና ለሰደት ሲዳረጉ ኖረዋል - ግን ደግሞ ጥንካሬያቸውም የመጣው ከዚህ ነው።

ይገርምሻል ኪቲዬ - ለምን እንደሆነ እንጂ አሁን ሌሊት፣ የቀውጧው ጊዜ መሞት እንዳለብኝ ተሰምቶኝ ነበር - የፖሊሶቹን መምጣት ነበር የምጠብቀው - ስልሽ - ራሴን በጣም አዘጋጅቼው ነበር - ልክ በተሟሟፈ ውጊያ መሃል እንዳለ ወታደር። አሁን ግን - ከአደጋው ተረፍኩ አይደል? - ሌላ ነገር እየተመኝሁ ነው። አዎ - ይህ ጦርነት እንደተጠናቀቀ የመጀመሪያው ምኞቴ ሆላንዳዊ ለመሆን ነው! ሆላንዶችን በጣም ነው የምወዳቸው ይሄን ሃገር በጣም እወደዋለሁ። ቋንቋቸውንም በጣም ስለምወደው እዚህ መኖርና መስራት ነው የምፈልገው። የዛ ሰው ይበለኝ እንጂ ይህ ዓላማዬ ተሳክቶ አስከማይ የማልባደጠው ሰማይ አይኖርም! - ንግሥቲቱን ራሷን በደብዳቤ ከመጠየቅ ወደኋላ አልልም።

ከቤተሰቦቼ ተዕዕኖ ሙሉ በሙሉ ለመላቀቅ እያደረግኩ ያለሁት ጥረት በየዕለቱ የተሻለ ውጤት እያሳየኝ ነው። ስለ እውነት ነው ምልሽ ኪቲ - ሕይወትን ከእማማ በተሻለ ዕንቦት ነው እየተጋፈጥኩ ያለሁት። ስለፍትህ ያለኝ አመለካከት በምንም የማይነቃነቅና ሥር የሰደደ ሆኗል። የምፈልገውን አውቃለሁ። የራሴ የሆነ አመለካከትና የራሴ የሆነ ግብ አለኝ። ሃይማኖት አለኝ - ፍቅር አለኝ - ራሴን የመሆን ከፍተኛ ፍላጎት አለኝ። በአጠቃላይ አነጋገር አሁን ሙሉ ሴት ነኝ - በውስጣዊ የመንፈስ ጥንካሬና በማይነጥፍ ወኔ የተሞላሁ ሙሉ ሴት!

እግዚአብሔር እንድኖር ከፈቀደልኝ እማማ ከደረሰኝበት የተሻለ ሰብአዊና እንስታዊ ብቃት እንዲኖረኝ አደርጋለሁ። አዎ ኪቲ - ሳልታወቅ እንደዘበት ግለፍ አልፈልግም። በማቻለኝ ሁሉ ለዓለም - ለመላው የሰው ልጅ አስራለሁ!

ያንቺው አና

እርብ ሚያዝያ 14 1944

ውድ ኪቲ

ከብቀደምለታው ግርግር ጀምሮ የቤታችን ድባብ አሁንም እንደአንዳች የሚሟሟ ነው። ብርቱ የሚባለው አባባ እንኳን ሞቆ ፈልቶ ሲተን ምንም አልተረው። ወ/ሮ ፋንዳን ኃይለኛ ጉንፋን ይዟት አልጋ ይዛለች - ከታች ሲተኙቹ ሁሉ ቢሮውን ለቅቀው ከሄዱለት ጀምሮ አፍንጫዋን እንደትራምፔት

ስታራዊነት ነው የምታመኝው። አቶ ፋንዳን ከቀን ወደቀን እየገረጣ እየገረጣ ብራና መስሏል። አቶ ዱሲል የገዛ ምችቱን ለመጠበቅ ያደርጋቸው ከነበሩት ልማዶቹ አብዛኛውን ለመተው ስለተገደደ እንደራሳስሩ አንድ ቦታ ተጎልቶ ጢሙን ሲያፍተለተል ነው የሚውለውና የሚያመኝው። የተተረነውም በየራሳችን መንገድ የቤቱን አጠቃላይ ድባብ እያንፀባረቅን ነው።

ብቻ ምናለሁኝ ኪቲ - ሰሞኑን ዕድል ከእኛ ጋር እንዳልሆነች ምንም የሚያጠያይቅ ጉዳይ አይደለም። በዚህ ላይ የሽንት ቤታችን ቧንቧ ተበላሽቶ ውሃ ወደ ወለሉ እያንቆረቆረ ነው - ወለሉም ያለውትሮው ወደታችኛው ክፍል ማንጠባጠብ ጀምሯል። ደግነቱ ይሄ ይሄ እንኳን - ዕድሜ ለረዳቶቻችን - በቅርቡ ሊስተካከልን የሚችል ነገር ነው። እኛን ራሳችንን ማን እንደሚያስተካክለንና ወደውትሮ ስሜታችን እንደሚመልሰን እንጃልን እንጂ!

ይገርምኛል ኪቲ - አዕምሮዬ በዚህ ሁሉ ጭጋ መሃል መፈናፈኛ አጥቶ ሳለ እንኳን አልፎ አልፎ ለጥቂት አፍታዎችም ቢሆን ብልጭ ብሎ ድርግም የሚል የደስታ ስሜት እንደዘበት ኅብኝት አርኝኝ የሚያልፍበት ጊዜ ጥቂት አይደለም። እንደዕድልም ሆኖ ከጭጋ ለመውጣትና ለቅፅበት ታህልም ቢሆን ሐሲትን ለማግኘት ትንሽ ነገር ነው የሚበቃኝ። ለምሳሌ - ከፒተር ጋር ትከሻ ለትከሻ ተቃቅራንና በጣም ተጠጋግተን እሱ በእንደኛው እጁ ከወገሬ ከርሎች አንዱን ይዞ ጣቱን ላይ እየጠመጠመና እየተረተረ ሲጫወትበት - ውጪ በነፃነት የሚበርቁትን ወጮች ሚሚታ ስሰማ - ትጠሎቻቸውን ሙሉ በሙሉ አርግፈው ከርመው እንደገና አረንጓዴ በመልበስ ላይ ያሉትን ዛፎች ላይ - ወደጣሪያው ብቅ ብዬ ሙቀቷም ሆነ ብርሃኗ ከማይጠገበው ዐሐይ ፊት ለፊት ስቆም - ጥርት ያለውን ሰማይ ቀና ብዬ ሳየው - ብቻ ስንቱን ልንገርሽ ኪቲ?... በነገራችን ላይ - ትናንሽ በሚመስሉ ነገሮች እንደማግርረው ሁሉ ትናንሽ ከሚመስሉ ነገሮች ነው ደስታዬንም የማግኘት።

በተረፈ - በአጠቃላይ አነጋገር ሚስጥራዊው ቤት በእሁኑ ሰዓት ምን ይመስላል ካልሽ - የእህህታ ዓይነት በረጅሙ በሚተነፍሱ፣ አሁንም አሁንም ጣቶቻቸውን በሚያንቋቁ፣ በየአምስት ደቂቃው በሚያዛጉና በሚያንጠራሩ፣ ግንባራቸውን ባገማጨጨ፣ ምንም ዓይነት ወሬ ማውራትም ሆነ መስማት ባስጠላቸው፣ በአጭር አማርኛ - ቆላ በራታቸው ሰዎች የተሞላ ነው። ይህን ሕይወት ሁለት ዓመት ሙሉ እንዳልቆየንበት ሁሉ ድንገተኛ መዓት የወረደብን ነው የምንመስለው። በበኩሉ ሳናጋንነውም የተረን አይመስለንም። እውነቱ ይነገር ከተባለ - የደረሰብሽ ማንኛውም ዓይነት ችግር አንቺ ያገኛለህን ያህል ሊጎላ ይችላል። ከመገኘታችን ነገሮችን ረገብ አድርጎ የመውሰድን አርአያ ማሳየት የቻለ ሰው የለም። አባባም ቢሆን አይዟችሁ ይላል እንጂ እሱ ራሱ አይሆን ሊባል የሚገባው መሆኑ

ያስታውቅበታል። እያንዳንዱ ሰው ስሜቱን ለመግዛት በመጣር ፈንታ በየፊናው ሲያማርር ነው የሚሰማው። «ኸረ እንደው ወደዛ የሚሆነው በሆነና በገላገለን!» - ይህ አባባልም እንዴት ለጆሮሽ እስከሚታክትሽ ድረስ እንደሚደጋገም አትጠይቂኝ።

እውነቱን ንገሪኝ ካልሺኝ ኪቲዬ ዛሬ በመጠኑ ወፊፍ እያረገኝ ነው - ግን ደግሞ ምክንያቱን ብትጠይቂኝ ልነገርሽ አልችልም። እንዲሁ ብቻ - ደርሶ ግልፍ ግልፍ - ደርሶ ጭንቅ ጭንቅ ይለኛል። ሁሉም ነገር ዝብርቅርቅ ብሎብኛል። እንደኛው ክስተት ከሌላኛው የሚያያዝበት ውሉ እየጠፋኝ ነው። እናም ለእነዚህ ለምቸክኝነቸው ነገሮች ሁሉ ወደፊት ማንም ምንም ግድ ሳይኖረውክ ይችላል የሚል ጥርጣሬ ከየት እንደመጣብኝ ሳላውቀው ድንገት ከፊቴ ገጭ ብሎ የወትሮ የመጣፍ ሞራሉን እስከመፈታተን ድርሷል። ከመርነቱ በኋላ ዳያሪዎችን ስለማሰባሰብ የሚያወፋት እነ አቶ ቦልክስታይንም ዳያሪዬን እርባና ያለው ሆኖ እንደማያገኘት ነው እየተሰማኝ ያለው። ይሁን እንጂ ኪቲ - ምድርና ሰማይ ቦታቸውን ቢቀያየሩ እንኳን መግፌን እንደማልተው ታል አገባልሻለሁ!

ያንቺው እና

ቅዳሜ ሚያዝያ 15 1944

ውድ ኪቲ

«በጣጣ ላይ ጣጣ - በጣጣ ላይ ጣጣ! ኸረ መቼ ይሆን ማለቂያው?»- ይህን ጥያቄ አሁን ራሳችንን ብንጠይቅ እውነት አለን። አሁን ደግሞ ምን ተፈጠረ አትይኝም? - ፒተር ከመንገዱ ወደ ቢሮው የሚያስገባውን የዋናውን በር መቀርቀሪያ ረስቶ ሳይከፍተው ቀረ። (ለጥንቃቄ ብለን ዘወትር ማታ ማታ በሩን ከውስጥ እንቀረቅረውና ጠዋት ጠዋት ከሰራተኞቹ መግቢያ ሰዓት እጅግ ቀደም ብለን መቀርቀሪያውን እንከፍተዋለን - ይህ ታዲያ ምንጊዜም የፒተር ኃላፊነት ነው።) ታዲያልሽ እንደማንኛውም ጊዜ ከሰራተኞቹ ሁሉ ቀድሞ የደረሰው አቶ ክሬለር የበሩን ቁልፍ ከውጪ ከከፈተ በኋላ ተከፈት ቢለው ወዴት ይከፈት? ነገሩ ስለገባው ወዲያውኑ ጎረቤቶቹን አስፈቅዶ በጓሮ በኩል ይሆርና የቢሮውን የኩሽና መስኮት በኃይል ሰብሮ ከገባ በኋላ መቀርቀሪያውን ከውስጥ ይከፍታል። ይታይሽ ኪቲ - በአጋጣሚ አቶ ክሬለር ከወትሮው ዘግይቶ የነበረ ቢሆንና ሌሎቹ ሰራተኞቹ ቀድመው ደርሰው ቢሆን ኖሮ ምን ይባላል? በሩ ከውስጥ ተቀርቅሯል ማለት እኮ ከውስጥ ሰው አለ ማለት ነው!... የሚሰጥራዊው ቤት ነጥሪዎች

በሰራነው የደደብ ስህተት አቶ ክሬለር እንዴት እንዴት ተናደደብን መሰለሽ።
እውነት ለመናገር መናደድ ሲያንሰው ነው።

ታዲያ ፒተርን አያርግሽ ኪቲ - እንዴት በመፅኑ ሽምቅቅ እንዳለ ብታይው
እንጀትሽን ነው የሚበላሽ። እነሱም በዛም «ኃላፊነት» ማለት እንዴት ያለ ከባድ
እንደሆነ በደንብ ይገባላል። የፒተርን ሁኔታ ልብ ያለችው እማማ ለምግብ
ተሰባስበን ሳለን ከማንም ከማንም በላይ ያዘነችው ለፒተር እንደሆነ ስትገልፅ
ሊያለትስ ምንም አልቀረው ነበር። ስለእውነት ለመናገር ጥፋቱ የፒተር ብቻ
ሳይሆን የሁላችንም ነበር። ምክንያቱም ሁልጊዜ ማለዳ ላይ ከሁላችንም - (በተለይ
ደግሞ ከወንዶቻችን) የበፋ መቀርተሪያ ሳይከፈት እንዳይረሳ ማሳሰቢያ ይሰነዘር
ነበር። እንደአጋጣሚ ሆኖ ዛሬ ግን ማንኞችንም ትዝ አላለንም። ለማንኛውም
ወደበኋላ ላይ በሚቻለኝ ሁሉ ላዕናናው እሞክራለሁ - ከገባበት መራራ ስሜት
ላወጣው የግድ መቻል አለብኝ። ፒተርን ከመርዳት በላይ የሚያስደስተኝ ነገር
እንደሌለ አንቺም ታውቂያለሽ።

ያንቺው አና

እሁድ ሚያዚያ 16 1944

ከውድም ወጄ ኪቲ

የትናንትናውን ቀን ምንጊዜም እንድታስታውሽው እፈልጋለሁ - ምክንያቱም
በሕይወቴ ውስጥ በጣም ልዩ ቦታ ሊሰጠው የሚገባ ቀን ነው። በእርግጥ ለማንም
ልጃገረድ ቢሆን ለመጀመሪያ ጊዜ የተሳመኝበት ቀን ታላቅ ቀኗ ነው - አይደለም
እንዴ ኪቲ? ስለዚህ ለኔም የትናንትናው ቀን ታላቅ ቀኗ ነው! አዎ - ዱሮ አቶ
ብራም ቀኝ ጉንጩ ላይ የሳመኝም ሆነ የአባባ ንደኛ አቶ ምክር ቀኝ እጄን
የሳመኝ ከእንግዲህ አይቆጠርም። ግን እንዴት ነው ይህን ውብ ዕድል በድንገት
ላገኘው የቻልኩት? ከዚህ ሁሉ ጊዜ በኋላ እንዴት ድንገት ለመሳም የበቃሁ
ይመስልሃል?... ደህና - ከመጀመሪያው አንስቼ እኔው ላውራልሽ።

ትናንትና ማታ ሁለት ሰዓት ላይ ፒተር ክፍል እንደገባሁ ታጣፊ አልጋው ላይ
ከጎኑ ተቀመጥኩ። ብዙም ሳይቆይ ፒተር አንድ እጁን ትከሻዬ ላይ ጣል አደረገና
እቅፍ አድርጎ ወደራሱ ይበልጥ አስጠጋኝ። እኔ የተቀመጥኩት በቁምሳጥኑ በኩል
ስለነበረና ደጋግሞ እየገጩ ስላስቸገረኝ - «ትንሽ ወደላይ ከፍ ብንል አይሻልም?»
አልኩት። ፒተር ወዲያውኑ ወደ ግድግዳው ተጠጋ - እንደውም ግድግዳው ማዕዘን
መግል ተሸጎጠ ማለት ይቻላል። እኔም ተከትዬው ተጠጋሁትና በክንድና ክንዶቼ
መግል እጆቼን አሳልፌ ወገቡን አቀፍኩት። እሱም ትከሻና ትከሻዬ ላይ የነበሩ
እጆቼን በአንገቴ ዙሪያ አቆለላፊና ሳብ አድርጎ ደረቱ ላይ ለጠፈኝ።

በነገራችን ላይ ኪቲ - ከዚህ በፊትም የዚህ ዓይነት አቀማመጥ ተቀምጦን እናውቃለን - የትናንቱን ያህል ግን ጥብቅብት ያልንበት ጊዜ የለም። ከመቼውም በተለየ አጥብቆ ነበር ያቀፈኝ። የግራ ትከሻዬ ከደረቱ መሃል ባለው ዐይ መሰል ስርጉድ ውስጥ ተሸጉሟል። ይበልጡን ልጥፍ አልኩበት - አሱም ደረቱን ሰንጥቆ ወደ ውስጡ ሊከተኝ የፈለገ ዓይነት ይበልጥ እንት አደረገኝ - ልቤ ገና ዱሮ መደለት ጀምሯል - የሱም ትርታ እየጨመረ ሲመጣ በትከሻዬ በኩል ይሰማኛል። እንዲሁም ሆኖ አሁንም የሚበቃንን ያህል የተጠጋጋን አልመስል ያለን ዓይነት - እኔም ይበልጥ እሱ ላይ ለመለጠፍ - አሱም ይበልጥ እኔን ወደራሱ ለማስጠጋት - ከቁና ቁና እስትንፋስ ጋር መወራጨት ተጠልኜ። ትከሻዬ ደረቱ መሃል እንዳለ አንገቴን ከነፀጉሬ በመሳብ «የንትላቴን አንገቱ ሥር እስኪሸጉጥና አገጩን ፀጉሬ መሃል እስኪያስደገፍ - ማለትም ሙሉ በሙሉ እትፉ መሃል እስኪቀብረኝ ድረስ እጁ አላረፈም ነበር። ሙቀታችን ቀስ በቀስ እየጨመረ ሄደ - ትንፋሻችን በአብዛኛው ቁርጥ ቁርጥ ያለ ነው። መቼም መቼም ባንላቀቅ - ልክ እንዲህ እንዳለን ዘለዓለም ብንኖር ተመኝሁ።

ከሕልም እንደመንቃት ዓይነት ድንገት ብንን አልኩና - ለምን እንደሆነ ሳላውቀው ከደረቱ ላይ ቀና አልኩ። ሁሉ ነገር ድንገርግር እንዳለኝ አጠገቡ ተቀምጧል ሳለሁ ድንገት ቀና አለና አንገቴን እቅፍ አድርጎ እንደገና ወደነበርኩበት መለሰኝ። እኔም ልክ እንደቅድመ ይበልጡን ልጥፍ ልልበት መታገል ጀመርኩ። ያሁኑንማ አትጠይቂኝ ኪቲ! ፊትና ፊታችን እንኳን በአብዛኛው ይነካካ ነበር። ትንፋሻችንም እንደእሳት መፋጀት ጀመረ። ኦ ኪቲ - እንዴት ደስ የሚል ልዩ ስሜት ውስጥ እንደነበርን ልነግርሽ መጥከር ከንቱ ድካም ነው - ካላየሺው ሊገባሽ የሚችል ነገር አይደለም። አንዲት ቃል እንኳን መነጋገር አልቻልንም ነበር ብልሽ ታምኚኛለሽ? ለካስ ደስታ እጅግ ሲበዛ መናገር ሁሉ ያትታል! የሚገርመው ነገር ደግሞ ያለማቋረጥ እያወራሽ ያለሽ ዓይነት ነው የሚሰማሽ - ብዙ ብዙ የተባባልሽ ይመስልሻል። አንዴ ጉንጮቼን - አንዴ አንገቴን - አንዴ ትከሻዬንና ክንዶቼን ተራ በተራ ይደባብስልኝ ነበር። አዎ - አደባቢሱ በሲኒማ እንደማየው ዓይነት የተረጋጋና ስልት ያለው አልነበረም - እንደዛ አለመሆኑን ግን ይብሱን ወደድኩለት። አልፎ አልፎ ደግሞ የፀጉሬን ከርሎች ተራ በተራ እየዘረጋና እየጠመጠመ ዐይን ዐይኔን ትክ ብሎ ያየኝ ነበር - የሆነ ነገር ከውስጤ ለማንበብ የፈለገ ዓይነት። ብቻ በአጭሩ ኪቲዬ - ሰባተኛው ሰማይ ውስጥ ገብቼ ነበር ብልሽ ትንሽ እንኳን ያጋነንኩት እንዳይመስልሽ! እሱም የሆዱን ቢናገር ከዚህ ያነሰ ነገር የሚል አይመስለኝም።

ለማንኛውም ኪቲ - ከማንሽ ሰዓት እምቡሺ ገላ በኋላ - ማለትም ከምሽቱ ሁለት ተኩል ገደማ ላይ - የሞት ሞታችንን ተላቀቅን እልሻለሁ። መላቀቁ ደግሞ እንዴት ከባድ መሰለሽ - የሆነ አካልሽ ተቆርጦ የቀረ ዓይነት ነው የሚሰማሽ።

እኔ ፀጉሬን ማስተካከል ምናምን ስጀምር ፒተርም እንደተለመደው ስኒከር ጫማውን ማጥለቅ ጀመረ። «እንደተለመደው» ስልሽ - ምንጊዜም በዚህ ሰዓት ወደታችኛው ቢሮ ወርዶ ሁኔታዎችን የማጣራትና ዋናውን በርም ከውስጥ የመቀርቀር ኃላፊነት ስለተጣለበት ኩቴው እንዳይሰማበት በሚል ስኒከር ጫማውን ነው የሚጠቀመው። ዓለማችንን ስንቀጭ ከቆየንበት ታጣሬ አልጋ ላይ ቀድሞ የተነሳው አሱ ነበር። ወዲያው ግን እኔም ብድግ አልኩና ከጎኑ ቆምኩ። ወይ ጉዳች...ን ኪቲዬ - እንደገና ተፋጠጥኋልሽ! እንደአዲስ ዐይን ዐይኔን እያየ ፀጉሬን መነካካት ፊቴን መደባበስ ጀመረ። እኔም የማደርገው እንደጠፋኝ በግልፅ በሚያስታውቅብኝ ሁኔታ የሸሚዙን ኮሌታና ቁልፍ መነካካት - መቁለጭለጭ - ምናምን...። ከዛ - ከዛ - እንዴት እንደሆነ እንጃ - ብቻ ድንገት አፈፍ አደረገና እንቅ አድርጎ ሳመኝ! አዎ ኪቲዬ - ከንፈሮቼን በፀጉሬ መሀል አሾልኮ ጆሮዬ፣ ጉንጨና አንገቴ የሚገናኙበት ቦታ ላይ ግጥም አድርጎ ሳመኝ! በአንድ ጊዜ ሶስት ነገሬን እንደሳመኝ ልብ አልሸልኝ ኪቲ? በአንድ ጊዜ - ጉንጨን፣ ጆሮዬንና አንገቴን!... ቀና ብዬ እንኳን ሳላየው ቀስ ብዬ በሩን ከፈትኩልሽና ወል...ቅ!

መግከለኛው የጋራ ክፍላችን ውስጥ ተኮልኩለው እያወጉና እያውካኩ የነበሩት ሰዎች ከነመፈጠራቸውም ትዝ ያለኝ እንዳይመስልሽ። መቼ ለሊቱ ነግቶ መቼ ከሱ ጋር እንደገና ተገናኝተን እያልኩ መኝታዬ ውስጥ ገብቼ ጥቅል...ል!

ያንቺው እና

ሰኞ ሚያዝያ 17 1944

ውድ ኪቲ

ከአንድ ጎረምሳ ጋር በገዛ ክፍሌ በገዛ ታጣሬ አልጋው ላይ መቀመጤንና መሳሳሚን ቢያውቁ እማማና አባባ የሚቀበሉት ጉዳይ ይመስልሻል? አንድ የአስራስባት ዓመት ጎረምሳና እንዲት ገና አሥራ አምስት በትጡ ያልሞላት ልጃገረድ? በበኩሌ በምንም ዓይነት ይቀበሉታል የሚል እምነት የለኝም። ያም ሆነ

ይህ በዚህ ጉዳይ ላይ የግድ በራሴ መተማመን መቻል አለብኝ። ከንዶቹን ግራና ቀኝ አጣፍቶልኝ ደረቱ ላይ ጋደም ማለትና የቆጥ የባጡን ማለም የሚሰጠኝ መረጋጋት ከምንም ነገር በላይ ያስደስተኛል - ገና ጉንጨና ጉንጨ ሲነካኩ እንኳን ከላይ እስከታች የሚነዘረኝ ነገር አለ - ሌላውን ሁሉ ተይውና አንድ በጉጉት የሚጠብቀኝ ሰው መኖሩን ማወቁ ብቻ የሚሰጠኝ የምሉዕነትና የደስታ ስሜት እንዲህ ተብሎ የሚወራ አይደለም። ግን ደግሞ አንድ በጣም አሳሳቢ እየሆነ የመጣብኝ ነገር አለ። ፒተር ከመሳሳም ባላለፈው በእስካሁኑ ግንኙነታችን ብቻ ደስተኛ ሆኖ ሊቀጥልልኝ ይችላል ይሆን? ከመሳሳም ያለፈ ነገር የሚፈልግበት ጊዜ እይመጣብኝ ይሆን? በእርግጥ የገባልኝን ቃል ረስቼው አይደለም - ስልሽ - እዚህ ቦታ እስካለን ድረስ ከዚህ ያለፈ ነገር ውስጥ እንደማንገባ ደጋግሞ አረጋግጠልኛል። ግን አንድ ነገር አትርፈኝ ኪቲ - ምንም ይሁን ምን ፒተር «ወንድ ልጅ» ነው። ወንድ ልጅ ወንድነቱ ሲነሳባበት ሕሊናው ጥሎት ይሸሻል ይባላል። እንጂ - ፒተር በማንኛውም ጉዳይ እምነትሽን ብትጥይበት የማያሳፍርሽ ልጅ ለመሆኑ ከእኔም በላይ ምስክር አያሻው።

በነገራችን ላይ ኪቲ - ያለዕድሜዬ መጀመሪያ እኔ ራሴም በደንብ አውቀዋለሁ። እዎ - ገና አሥራ አምስት ዓመት እንኳን አልሞላኝም - ግን ሁሉን ነገር በራሴ መወሰንና ማድረግ ጀምራለሁ። ይህ በእርግጥም ለሌሎች ሰዎች እንግዳና ለመረዳትም የሚቸገሩበት ሊሆን ይችላል። ምክንያቱም የዚህ ዓይነት ነገር የተለመደ አይደለም። ለምሳሌ ማርሳትን ብትወስዳት - የሆነ ዓይነት ቃልኪዳን ወይ የጋብቻ ውል ውስጥ ካልገባች በቀር በምንም ተዓምር ከወንድ ልጅ ጋር ለመሳሳም እንደማትፈቅድ መቶ በመቶ እርግጠኛ ሆኜ ልነግርሽ እችላለሁ - በፍፁም ንክች አታደርገውም! በአንፃሩ ግን እኔም ሆንኩ ፒተር እንዲህ ዓይነት ነገር ከነመኖሩም ትዝ ብሎን አያውቅ። እማማም ብትሆን ከአባባ በፊት ወንድ ብሎ ነገር በደረሰበት እንዳልደረሰች በጣም እርግጠኛ ነኝ። የትምህርት ቤቱ የልጃገረድ ጓደኞቼ «ጉዴ»ን ቢሰሙ ምን ይሉ ይሆን ኪቲ? እውነቱንክ ነው - በዚህ ዕድሜዬ ከፒተር ጋር የፍቅር ወሬ እንደማወራ - እንደምተቃቀፍ - እንደምተሻሽ - ከዚህም አልፎ እንደምሳሳም ቢያውቁ ምን ይሉ ይሆን?

ወይ እና ፍራ... ንክ! - እንዲህ ያለችዋ ቅሌታም ሆነሽ ታርፈው?

ግን - ግን - ግን ምኑ ላይ ነው ቅሌታምነቱ? ስለ እውነት እንነጋገር ከተባለ እኔስ ሆንኩ ፒተር ምንድነው ጥፋታችን? እንዴ - እኛኮ ለዚህ ሁሉ ጊዜ እዚህ

የምድር ጉድ የሆነ ቦታ ውስጥ ታሸገን - ከመላው ዓለም ተቆራረጠን - የእኩዮቻችንን ዓይነት ነፃነት ተነፍገን - ነገ እንሙት ዛሬ ለማናውቅበት ክፉ ሰማ ተዳርገን የምንገኝ ሁለት መከረኛ ወጣቶች ነን! እና ለምንድነው ይሄን ያህል እየተዋደድን ሳለን ተራርቀን መቆየት ያለብን? - ለምንድነው «ትክክለኛ»ውን እድሜ መጠበቅ ያለብን? - ቀድሞነገር ስለሌሎች አመለካከት ልንጨነት የሚገባን ምን ምክንያት አለ? -እዩዩኮ ሲዳላ ነው!

ለማንኛውም ራሴን ከአላስፈላጊ ስህተትና ሊያስከትል ከሚችለውም ችግር የመጠበቁን ኃላፊነት በራሴ ላይ ጥፍዋለሁ። እሱም ቢሆን አደጋ ሊያስከትልብኝ የሚችልና እንዳዝንበት የሚያደርገኝ ችግር ሊፈጥርብኝ መቼም መቼም እንደማይፈልግ መቶ በመቶ እርግጠኛ ነኝ። ታዲያ ልቤ ወደ መራኝ ሁሉ የማልከተልበት ምን ምክንያት አለ? ስልሽ - እኔም እሱም ደስታን የምናገኝበት ነገር እስከሆነ ድረስ ማለት ነው። የሆነው ሆኖ ኪቲዬ - አሁንም ቢሆን አንድ እርግጠኝነት እንዳይኖረኝ እያደረገኝና እየቆጠቆጠኝ ያለ ነገር እንዳለ መገመት እንደምትችይ ጥርጥር የለኝም። ማለትም - ድብብቆሽ ያለበት ምንም ዓይነት ነገር ለማድረግ እስከዛሬ የኖርኩበት የሐቀኝነት ባሕሪ ከውስጥ እያመፀብኝና እየተፈታተኝ ነው ያለው። እና ምን ትይኛለሽ ኪቲ? - እያደረግኩት ስላለሁት ነገር ለአባባ መንገር ያለብኝ ይመስልኛል? - እኔም ሆንኩ ፒተር ውድ ሚስጥራችንን ለሶስተኛ ሰው አሳልፈን ማጋራት ያለብን ይመስልኛል? ቺ እንጂ እንግዲህ - በበኩሌ ግን ሚስጥራዊው ግንኙነታችን በምንም ይሁን በምን ምክንያት ይፋ ከወጣ እስካሁን የነበረው ውበት ክፉኛ ሊደበዝዝ ይችል ይሆናል የሚል ስጋት አለኝ። በዚህ ላይ ደግሞ - ይህን በማድረግ - ማለትም - ሚስጥሩን ለአባባ በመግለፅ ብቻ ከሕሊናዬ ሙሉ በሙሉ መታረቅ እችል ይሆን ወይ የሚለውም ሌላው ጥያቄዬ ነው። ለማንኛውም - ምንም ዓይነት ውሳኔ ላይ ከመድረሴ በፊት ከ«እሱ» ጋር መወያየት አለብኝ።

አዎ ኪቲ - ከእሱ ጋር ገና ብዙ ብዙ ላወራቸው የምፈልጋቸው ነገሮች አሉኝ። መተቃቀፍና መሳሳም ብቻ ትርጉሙም ጥቅሙም አልታይ እያለኝ ነው። ሃሳብ ለሃሳብ መለዋወጥ፣ አንዳችን አንዳችንን በሚገባ ማወቅና አንዳችን በአንዳችን ላይ ሙሉ እምነት መጣል መቻል አለብን። ይህን ማድረግ ደግሞ ለሁለታችንም ትርፍ እንጂ ኪሳራ እንደማያመጣ እርግጠኛ ነኝ።

ያንቺው እና

ውድ ኪቲ

ሁሉም ነገር ጥሩ ይመስላል። አባባ የሕብረ-ብሔሩ ጦር በሩሲያና ጣሊያን ውስጥ እንዲሁም በምዕራብ በሚገኘው የናዚዎች ጦር ላይ ስፋት ያለው የወረራ ኦፕሬሽን ከግንቦት ሃያ በፊት እንደሚጀምር በእርግጠኝነት እየጠበቀ መሆኑን ነገረን። እኔ ግን አሁንም ቢሆን ከዚህ የተረገመ ቦታ ነፃ ልንወጣ ስለምንችልበት ሁኔታ ማሰብ እየከበደኝ ነው። እውን የመሆኑ ነገር ፈፅሞ ሊታየኝ አልቻለም።

ትናንትና እኔና ፒተር ወደቀድሞ ዓይነቱ ወግ ጥረቶችን ተመልሰን ስልሽ- ያው እንደነገርኩሽ ሰማኑን - ማለትም ቢያንስ ላለፉት አሥር ቀናት ወሬ ብሎ ነገር ትተን - መተሻሻት፣ መሳሳም፣ ወይ ደግሞ ተቃቅፈን በፀጥታ ለጥ ማለት ብቻ ነበር። እናም ስለልጃገረዶች ሁሉን ነገር በዝርዝር አስረዳሁት - በጣም ሚስጥር ስለሚባሉት እንስት ነክ ጉዳዮች እንኳን ከመንገር ወደኋላ አላልኩም። የምሽቱን ውይይት ያሳረግኘው ያው እንደተለመደው በመሳሳም ነበር። መጀመሪያ እኔ ጉንጨ፣ ላይ ሳምኩት - ቀጥሎ ደግሞ አሱ ሳመኝ። እንደሌላው ጊዜ መሃል ጉንጨን ሳይሆን ወደአፌ በጣም ተጠግቶ ነበር ብልሽስ ምን ትያለሽ? ቀሺም ሆንኩ እንጂትንሽ እንኳን አንገቴን ወደአሱ ዘወር አድርጌው ቢሆን ኖሮ ...!

ከፒተር ጋር ይበልጥ ሰፊ ያለ ውይይት ማድረግ እንድችል ምናልባት አልፎ አልፎም ቢሆን ዲያሪዬን እየያዝኩ መሄድ ሳይኖርብኝ አይቀርም። ነጋ ጠባ ሲተሻሽቱ ቆይቶ መለያየቱ ብቻውን በቂ ሆኖ አላገኘሁትም። አሱም ልክ የዚህ ዓይነት ስሜት እየተሰማው ያለ ቢሆን ምንኛ ደስ ባለኝ።

በተረፈ አሁን ያለኝው በጣም ውብ የሆነ የፀደይ ወቅት ላይ ነው። በተለይ የዚህ ወር /ሚያዝያ/ የአየር ሁኔታ በጣም በጣም ደስ የሚል ነው። ብዙም ሳይሞቅ ብዙም ሳይቀዘቅዝ ልክ የሚፈለገው ዓይነት። አልፎ አልፎም በስሱ ያሳፋል። ከበስተጓጎችን ያለው የቼስትነት ዛፍ እንኳን ሙሉ በሙሉ አረንጓዴ ለብሏል - እንደውም ትናንሽ አበባዎች ልክ እንደ ፊርጥ እዚያና እዚህ ጠብ ጠብ ብለው ይታያበት ጀምረዋል። ከጥቂት ቀናት በኋላ አረንጓዴነቱም እስከማያስታውቅ ነው በአበባ የሚሸፈነው።

በነገራችን ላይ ስለአበባ ሳነሳ አንድ ያልነገርኩሽ ነገር ትዝ አለኝ። የሚስጥራዊው ቤት ሰዎች በተለያዩ አጋጣሚዎች ምክንያት ስሜታችን ክፉኛ የተረበሸ በመሰላት ጊዜ ሁሉ ሚቴ አንዳንድ የማረጋገጫ ነገሮች ታደርግልናለች። ከሳምንት በፊት ገብተንበት የነበረውን ጣጣ ደግሞ ታውቂዋለሽ። እናም ባፈው ቅዳሜ ማቴ አራት እቅፍ አበባዎች አምጥታልን ነበር - ሶስቱ እቅፎች የናርሲሲስ አበባ ሲሆኑ አንደኛው የሂያሲንት ነበር - /ይሄኛው ለኔ ለግሌ ያመጣችልኝነው።/

በይ እንግዲህ ኪቲዬ - ዛሬ ብዙም አላወራሁሽ- ምክንያቱም ጥቂት የሂጣብ ጥናቶች አሉብኝ- ስለዚህ በሚቀጥለው እስክምንገናኝ ቻው!

ያንቺው እና

ረቡዕ ሚያዝያ 19 1994

ውድ ኪቲ -

ኧረ ለመሆኑ - በዚህች ዓለም ላይ - ሶስት ጎኑ በግድግዳ ተከሶ አንድ ጎኑ ብቻ ክፍት በሆነ ጣሪያ ላይ ተቀምጦ የተፈጥሮን ሚስጥር እንደማጣጣም - ውርወር የሚሉ ወፎችን እንደማየትና ጣፋጭ ዜማቸውን ያአንዳች ከልካይ እንደማዳመጥ - ገላሽን በፍቅር የምትዳስስልሽ የምትመስለዋን እምዬ ፀሐይን እንደመሞቅ - ይህን ሁሉ ፀጋ ደግሞ እንደነፍስሽ ከወደድሺውና እቅፍ አርገሺው ከጎኑ ውሽቅ ካልሺበት ልጅ ጋር እንደመጋራት ምን የሚያስደስት ነገር አለ? ኦ ...ኪቲ -ሽንጤ ላይ ጥምጥም ብለው ያቀፉኝ እጆቼ መቀት ሲሰማኝ- ለጊዜውም ቢሆን አጠገቤ መሆኑ ሲታወቀኝ- እንዴት ዓይነት መረጋጋት እንዴት ዓይነት ሰላም እምደማገኝ ልነግርሽ አልችልም! እዎ - በምንም ዓይነት ቃላት መሰበር የሌለበት - በምንም ዓይነት ንግግር ሲደፈርስ የማይገባው - ፀጥ ተባብለሽ የምታጣጥሚው ልዩና ለጉዳ ዘና የሚያደርግሽ ስሜት!- እውነቴን ነው ምልሽ ኪቲ - ሌላ ሌላውን ተይውና ሞሺ እንኳን ብቅ ባላለብንና በድመት ኩቴው ባልረበሸን የሚያሰኝሽ ዓይነት የመረጋጋት ስሜት ነው።

ያንቺው እና

አርብ ሚያዝያ 21/ 1994

ውድ ኪቲ -

ትናንት ከሰዓት በኋላ አሞኝ ተኝቼ ነበር። ግን መተኞቱ ገና በመጀመሪያው ቀን ትክት ቢለኝና ያን ያህል የካላ ትኩሳትም ስላልነበረኝ ባወጣ ያውጣው ብዬ ብድግ አልኩበት። በእርግጥም እንደፈራሁት አልነበረም። እንደውም - ዛሬ በጣም ሊሻለኝ የቻለው ባለመተኞቱ ሳይሆን አይቀርም።

ዛሬ ግርማዊነቴ የእንግሊዝ ልዕልት ኤልሣቤጥ አሥራ ስምንተኛ ዓመቷን የምታከብርበት የልደት ቀኗ ነው። ይቺን ቆንጆ ማንኛው የታደለ ልዑል ይሆን የሚያገባት በሚለው ርዕስ ላይ ብዙ ስንጨቃጨቅ ብንቆይም የሚሆናትን ሰው ልናገኝላት አልቻልንም። ይልቅዬስ እህቷ ልዕልት ማርጋሬት ሮዝ መቼም ይሁን መቼ አንድ ቀን የቤልጂየሙን ልዑል ባውዶዊንን በእጇ ልታስገባው እንደምትችል የሁላችን ግምት ነበር።

አንድ ነገር እያሰብኩ ነው ኪቲ - ለተወሰኑ ጋዜጣዎች ደብዳቤ መፃፍና ከልቦለዶቼ አንዱን በዓምዳቸው ሊያወጡልኝ ፈቃደኛ ይሁኑ አይሁኑ ማወቅ እፈልጋለሁ። እይዞኸ ከገፍኩም በብዕር ሥም ነው የምዕፍላቸው - ሃሃሂ! በረተፈ በሚቀጥለው እስከምንገናኝ ድህና ቆይልኝ!

ያንቺው አና

ሐሙስ ሚያዝያ 27 1944

ውድ ኪቲ

ይሄን ሰሞን «ንጉሠ ነገሥት ቻርልስ አምስተኛ» የተሰኘ በገብገገን ዩኒቨርሲቲ ፕሮፌሰር የተፃፈ መዕሐፍ እያነበብኩ ነው። ይህ ፕሮፌሰር መዕሐፉን ዕፎ ለመጨረስ አርባ ዓመታት ወስዶበታል። ባለፉት አምስት ቀናት ውስጥ ማንበብ የቻልኩት ሃምሳ ገፅ ብቻ ነበር። አፃፃፉ ጠጠር ያለ ስለሆነ ከዚህ በበለጠ ፍጥነት ልታነበው የምትችይው ዓይነት አይደለም። መዕሐፉ ያው ባለ አምስት መቶ ዘጠና ስምንት ገፅ ጥራዝ ነው። እንግዲህ አንብቤ ለመጨረስ የሚወስድብኝን ጊዜ

አንቺው ማስላት ትችያለሽ። በዚህ ላይ ሁለተኛ ጥራዝም አለው። ግን የሆነው ቢሆን ልትተይው የማትችይው በጣም ድንቅ መፅሐፍ ነው!

አንዲት እውቀት የጠማት ልጃገረድ በአንድ ቀን ጥረቷ እንዲን ምን ማወቅ የማትችለው ነገር ያለ መሰለሽ! - ለምሳሌ የኔን የባሬውን ብቻ ብነገርሽ አንድ ቀን ማለት እንዴት ብዙ ነገር ሊሰራበት የሚችል ረጅም ጊዜ እንደሆነ ግልፅ ይሆናልሻል። ባሬ ሥራዬን የጀመርኩት ስለኔልሰን የመጨረሻና ወሳኝ ፍልሚያ የሚያወላ አንድ ታሪክ ከሆላንድኛ ወደ እንግሊዝኛ በመተርጎም ነበር። ከዛ በኋላ - ከዚህ በፊት ጀምረው የነበረውን - |Peter the Great's war against Norway (1700-1721) ' ytsß mAXF únB öyhü"" k² dGä - |Charles the 12th' |Augustus the strong' |Stanislav Leczinsky' |Mazeppa' - |Von Gorz' - |Brandenburg' እና |Pomerania and Denmark'ን አለፍ አለፍ እያልኩ - ማለትም - በምራሌጋቸው ነጥቦች ላይ ብቻ ትኩረት እያደረግሁ - ሳገላብጣቸው አረፈድኩ።

ከዛ በኋላ ደግሞ - ስለብራዚል የሚያወራ መፅሐፍ አነሳሁልሽና እዚያው ድረስ የሄድኩ እስኪመስለኝ ድረስ ብራዚልን አብጠለጠልኳት ነው ማወራሽ!.... «ቢሂያ» በመባል ስለሚታወቀው የትምባሆ ምርቷ - የቡና ምድር ስለመሆኗ - አንድ ሚሊዮን ተኩል ገደማ ነጥሪዎች ስላሏት ሪዮ ዲ ጄኔሮ ስለተባለች ዋና ከተማ - ስለ ፔርናምቡብ እና ሳዎ ፖሎ - ስለ አማሆን ወንዝ - አብዛኞቻቸው ነጥሪዎቿ ኔግሮዎች፣ ሙሳቶዎች፣ ሚስቲዎችና ነጮች ስለመሆናቸው - ከሕዝቦቿ በመቶ? የሚቆጠሩት ያልተማሩ ስለመሆናቸው - የወባ ወረርሺኝ በሕዝቧ ላይ በየጊዜው ስለሚያደርሰው ጥቃት - ወ.ዘ.ተ. በባሬው የጥናት ፕሮግራሜ መሰረት አሁንም ጥቂት የቀረኝ ጊዜ ስለነበረ ወደተለመደው «የንጉሣውያን ቤተሰቦች» ጥናቱ ተመለሰኩና ስለ «Jan the Elder' - |Willem Lodewijk' - |Ernst Casimir I' - |Hendrik Casimir I' - እንዲሁም በ1943 ዓ.ም. አታዋ ውስጥ ስለተወለደችዋ ስለትንሿ |Margriet Franciska' ገረፍ ገረፍ ካደረግኩ በኋላ ጥቂት እረፍት ወሰድኩ።

ከቀኑ ስድስት ሰዓት ሲሆን ወደጣሪያው ወጣሁና ጥናቴን ቀጠልኩ - ስለቢተክሕነት አመጣጥና አጠቃላይ ታሪክ። ዋው ኪቲ! እንዴት ደስ እያለኝ እንዳነበብኩት አትጠይቂኝ - እስከ ሰዓት ሰዓት እንደብራና ወጥሮ ነበር ያቆየኝ!

ስምንት ሰዓት አለፍ እንዳለ ሌላ መፅሐፍ አንስቼ እንደገና ጉብ አልኩልሽ። ይህኛው ደግሞ አፍንጫቸው ስልክክ ስለሚልና ደፍጠጥ ስለሚል የዝንጀሮ ዝርያዎች የሚተርክ ነው። ስለ እንስሳት ማወቅ እንዴት ደስ የሚል ነገር አለው መሰለሽ! እስቲ በፈጠረሽ ኪቲዬ - አንድ ጥያቄ ልጠይቅሽና በፍጥነት መልሷልኝ - ጉማሬ ስንት ጣቶች አሉት? - ሃሃሃ! ሃሃሃ!

ስለ እንስሳት የሚያወራው መፅሐፍ እንደመብቃት ሲለኝ እሱን አስቀመጥኩና መፅሐፍ ቅዱስ እነሳሁ። ስለኖሁና መርከቡ - ስለ ሴም - ስለ ሃም - ስለ ያፌት አነበብኩ። መፅሐፍ ቅዱስ ሲበቃኝ ደግሞ ሌላ መፅሐፍ እንስኔ ስለ «ቻርልስ አምስተኛ» አነበብኩ። ከዛም በኋላ ከፒተር ጋር ዘከራይ በተባለ ደራሲ በእንግሊዘኛ ቋንቋ የተጻፈውን «The Colonel»ን እየተተባበልን አነበብነው። በስተመጨረሻ «Mississippi» እና «Missouri» በመባል የሚታወቁትን አሜሪካውስጥ የሚገኙ ሁለት ወንዞች በተለያዩ ይዘቶቻቸው ያላቸውን መበላለጥና መተናነስ ሳነፃፅር ቆየሁና የዕለቱን ጥናቴን አገባደድኩ አልሻለሁ።

አሁንም ጉንፋኔ አልሰቀቀኝም። በዚህ ላይ ለማርጎት እንዲሁም ለእማማና አባባ አጋብቼባቸው እያስነጠሱና መሃረቦቻቸውን በጣም እየተጠቀሙባቸው ነው ያሉት። እንኳንም ለፒተር አላጋባሁበት እንጂ የእነሱን ብዙም አላሳሰበኝ። ለነገሩ ማፒተር - «እስቲ ነይልኝ - የኔ የወርቅ ማዕድን» ብሎ ሳብ ካደረገኝ በኋላ እንደንሳሳም ፈልጎ ነበር። ጉንፋኔን እንደያዘኝና እንደሚጋባበት እያወቅኩ ስለመው አይታይኸም? - እንዴት ተቀልጧል!

ለማንኛውም ኪቲዬ - ለዛሬው በዚህ ይብቃንና እንለያይ። በተረፈ እስከሚቀጥለው ግንኙነታችን አምላክ በሰላም ያቆየን።

ያንቺው አና

እርብ ሚያዚያ 28/1944

ውድ ኪቲ

ፒተር ዌስልን ያየሁበትን ያን ሕልሚያ መቼ እንደምረሳው እንጃልኝ። (ትዝ አለሽ? - ጥር ወር መጀመርያ ላይ የነገርኩሽ ማለት ነው።) ባሰብኩት ቁጥር ልክ ትናንትና የሆነ ዓይነት የጉንጨ መቀት ጉንጨ ላይ ይሰማኛል ብልሽ ታምኚኛለሽ? የዛን ጊዜ ተሰምቶኝ የነበረውና ከዛ በኋላ ለሆኑት ጥሩ ጥሩ ነገሮች ሁሉ ምክንያት የሆነውን ያን ደስ የሚል ስሜት አሁንም በደንብ አስታውሰዋለሁ።

የዛ ዓይነቱ ስሜት እዚህም ከፒተር ጋር በምሆንባቸው ጊዜያት አጋጥሞኝ ያውቃል - ግን - እስከትናንትና ድረስ ይሰማኝ የነበረው ተመሳሳይ ስሜት በጥንካሬ ደረጃው የዲሮውን (የሕልሚያ) ያህል ገንኖ አያውቅም ነበር። ትናንትና ያው እንደተለመደው የፒተር ታጣፊ አልጋ ላይ ተቃቅፈን ተቀምጠን ሳለን የተፈጠረውን ጉድ ግን እንዴት አባቱ አድርጌ እንደምገልፅልሽ እንጃ። ማመን የማትችይው አዲስ ክስተት ነበር የታየው። እንዴት እንደሆነ እንኳን ለማስታወስ ይቸግረኛል - ብቻ በድንገት - ተራዋ፣ ግብዚ፣ አስመሳይዋ እና ከውስጡ ውልቅ

ብላ ስትወጣና በቦታዋ ሁለተኛዋ እና ስትተካ ታወቀች። «ሁለተኛዋ አና» ማለት - ንዝሕላልና አሸፊ ያልሆነችውና ከምንም በላይ ንቡሕ አፍቃሪና እጅግ ጨዋ መሆን የምትፈልገዋል - ሙሉ በሙሉ ግልፅና ሚዛናዊ መሆን የምትፈልገዋል እና ናት።

ከጎሱ ልጥፍ ብዬበት እንደተቀመጥኩ እንዳች ወትሮ ከማውቀው ለየት ያለ ስሜት በሰራ አካላቴ እንደሞገድ ተሰራጨብኝ። ከየት መጣ ሳልለው ድንገተኛ ፅንባ ግጥም አለብኝ። ከግራ ዐይኔ የሚፈሰው ፅንባዬ በጉንጨፍ ላይ እየተንከባለለ ከፒተር ኮት ላይ ይንጠባጠብ ጀመር። ከቀኝ ዐይኔ የሚፈሰውም እንዲሁ በአፍንጫዬ ጥግ ቁልቁል እየወረደ እዚያው ኮት ላይ መንጠባጠብ ቀጠለ። እያለቀሰኩ መሆኔን ፒተር ልብ ይበለው አይበለው እርግጠኛ አይደለሁም - ምክንያቱም ምንም ዓይነት እንትስቃሲም ሆነ ምልክት አላየሁበትም።

እንግዲህ ምናልባት እኔን እየተሰማኝ የነበረው ዓይነት ስሜት አሁም ገብቶ ነበር ይሆን? - ብቻ ምንም ይሁን ምን ከአፋ አንድም ቃል እንዳልመጣ አስታወሳለሁ። አጠገቡ ሁለት «አና»ዎች የነበሩ ስለመሆኑስ የሚያውቀው ነገር ይኖር ይሆን? አዎ - እነዚህ ጥያቄዎች ቢያንስ ለጊዜው መልስ ሳያገኙ መቆየታቸው የግድ ነው።

ሁለት ሰዓት ተኩል ላይ ከፒተር ታጣፊ አልጋ ላይ ብድግ አልኩና ሁልጊዜ ተሰነባብተን ወደምንለያይበት መስኮት ተጠጋሁ። መብረክረኩ ገና አልለተቀኝም። አሁንም «አና ቁጥር ሁለት» ነኝ። ወዲያው እሱም ብድግ አለና ወደኔ ተጠጋ። ሁለት እጆቼን እንደክንፍ ዘርግቼ አንገቴ ላይ ተጠመጠምኩበትና ግራ ጉንጨፍ ላይ ግጥም አድርጌ ከሳምኩት በኋላ የተኙንም ልስምለት ከአንገቴ ዞር ስል - መግሉ ላይ - ድንገት - ከንፈሬና ከንፈሩ... ገጭ! - ለመጀመሪያ ጊዜ ከንፈር ለከንፈር! - ቢንጎ ኪቲዬ!

ከንፈሮቻችን እንደተጠበቁ ቀሩ - ይብሱን መተቃቀፍ ይብሱን መጨማመት ቀጠልን - መተናነት በይወ! ደግሞ መላቀት የምንችል እስከማይመስል ድረስ ተጠማጠምን! አ...ህ! ኪቲ - በእርግጥም ፒተር በገር ልብ ጥማት የተቃጠለ ልጅ ነው። እናም በሕይወቱ ለመጀመሪያ ጊዜ ንቡሕ ልብ ያላት አውነተኛ ልጃገረድ አገኘ። በሕይወቱ ለመጀመሪያ ጊዜ የመጨረሻዎቹ አብሻቂና «ጨርሶ የማይመቹ» የሚባሉ ልጃገረዶች እንኳን አንድ የተደበቀ መልካም ጎን እንዳላቸው - በረሳቸው ጊዜ ሊያሳዩት የሚችሉት ንቡሕ ልብ እንዳላቸው አወቀ። በሕይወቱ ለመጀመሪያ ጊዜ ራሱን ሙሉ በሙሉ አሳልፎ ሰጠ - ከዚህ በፊት ምንም ዓይነት የወንድም ሆነ የሴት ጓደኛ ኖሮት የማያውቅ እንደመሆኑም ለመጀመሪያ ጊዜ ትክክለኛ ማንነቱን አውጥቶ ለማሳየት በቃ። አሁን - በሚገባ አግኝቶኛል - በሚገባ አግኝቼዋለሁ - በሚገባ «ተዋውቀናል!»

የሆነው ሆኖ አሁንም ሰላም እየነሳኝ ያለ አንድ ጥያቄ አለ። «እየሰራሁት ያለሁት ነገር ትክክል ነው? እንዲህ በቶሎ ራሴን መስጠቱ - ይህን ያህል ሰፍሳፋ መሆኔ - ማለትም - የራሱን የፒተርን ያህል ሰፍሳፋና ችኩል መሆን ልክ ነው? እሱስ መቼም ወንድ ልጅ ነው - እኔ ልጃገረዲቱ ገና ካሁኑ ይህን ያህል በነገሩ መግፋቱ ተገቢ ነው?» በበኩሊ ለዚህ ጥያቄ ያለኝ መልስ አንድ ብቻ ነው - «እጅግ በጣም ስመኘውና ለረጅም ጊዜ ስናፍቀው የኖርኩት ነገር ነው - ብቸኝነት ሊውጠኝ ሊሰለቅጠኝ ሲያስፈራራኝ የኖርኩ ልጅ ነኝ - እና አሁን ከዚህ ሁሉ ጊዜ በኋላ ብሉልኝ መፅናኘቴን አግኝቻለሁ። በተረፈ - ስለሌላው ሌላው ሁሉ የሚያገባኝ ነገር የለም - እንዲኖረኝም አልፈልገም።»

የጠዋት ጠዋቱ ግንኙነቶችን በአብዛኛው እንደማንኛውም ሚስጥራዊው ቤት ነዋሪ ነው። የከሰዓት በኋላውም ቢሆን እንደዛው ነው - ስልሽ - ከስንት አንዴ የሆነ አጋጣሚ ሲፈጠር ካልሆነ በቀር። የማታ የማታውን ግን አትጠይቁኝ!... ተኔን መሉ በእኔም ሆነ በእሱ ውስጥ ታምቆ የዋለው ናፍቆት ገና ስንገናኝ እንደርችት ይፈነዳል ነው የማወራሽ! - ከሁለታችን በቀር ሌላ ፍጡር አስከመኖሩም ትገዝ አይለን። እሱ ከፍል ውስጥ ብቻችንን ሆንን ማለት - እኔ የማስበው ስለሱ ብቻ ነው እሱም የሚያስበው ስለኔ ብቻ ነው - ሌሎቹን ከመፈጠራቸውም እስከመርሳት እንደርሳለን። በእያንዳንዱ ምሽት ቆይታችንን ከጨረሰንና ልንለያይ ስንል ከምናደርገው የመሰነባበቻ መሳሳም በኋላ ከከፍሉ ውስጥ እንዴት ቱር ብዬ እንደምወጣ ባየሺኝ ኪቲ! ለምን መሰልሽ - በቃ - እንደገና ዐይኖቼን ላለማየት - እንደገና ላለመወሳወስ - እንደምንም ለመራት - ለመሸሽ - ቶሎ ወደ ከፍሉ ገብቼ ጭለማው ውስጥ ብቻዬን ለመሆን!

ከፒተር ከፍል ወጥተሽ እኔ ከፍል ለመድረስ የግድ የመገከለኛውን የጋራ ክፍላችንን ማቋረጥ አለብሽ። ታዲያ ልክ በመካከላቸው ላቋርጥ ምን የሚጠበቀኝ ይመስልኛል?... ቦግ ቦግ ያሉ መብራቶች - አሳስፈላጊ ጥያቄዎች - የሽመጥ ሳቆች - አጉል መጠቋቆምና መጠቃቀሶች - ወዘተ። ምን ታደርጊዋለሽ ኪቲ -

እንደምንም አልሂን ሞጥ አድርጌና ምንም ያልተሰማኝ መስዬ ከማለፍ የተሻለ አማራጭ የለኝም። በተረፈ በትናንትናው ዕለት በኔና በፒተር መግል ድንገት በተፈጠረው አዲስ ክስተት ልቤ አሁንም ከፉኛ እንደታወከ ነው። ግራ መጋባት አትይው - ድንጋጤ አትይው - ደስታ አትይው - ሐዘን አትይው - ብቻ ምንም ዓይነት ሥም በትክክል ልትሰጪው የማትችይው ያ ስሜት እስካሁን አልላተቀኝም። ፒተር ትናንትና ስሜቱን ያመሰው ማመስ ከዚህ በፊት ገጥሞኝ የማያውቅ ዓይነት ነው - አንድ ሁለቱ በሕልሜ ከሆነው በቀር። አዎ - ፒተር ልክ እንደዛው ነው እየሰፈረብኝ ያለው - ሽንፋላ ይመስል ውጪዬን ወደ ውስጤ ውስጤን ወደውጪ እስኪገለብጠው ድረስ!... በእርግጥም አንድ ሰው እንዲህ

ድንገት እንደአሳተ ገሞራ ከፈነዳበት አዲስና እንግዳ የስሜት ማዕበል ውስጥ ለመውጣትና ወደ ቀድሞ መረጋጋቱ ለመመለስ የግድ ጥቂት እረፍት መሻቱ ምንም የሚያጠያይቅ አይደለም።

አ... ፒተር! ምን ይሆን በፈጠረህ ያደረግክኝ? ምን ጉድ ነው ያስነካኸኝ? - ምንድነው ከኔ የምትፈልገው?... አ...ህ! አሁን ገና የሚገኝ ችግር በደንብ ገባኝ! ያኔ ስለ በይፍሬንዲ ስለ ዲርክ የምታወራልኝን ሁሉ ነገሬም ብዬው አላውቅም ነበር። አሁን ነው ያ ሁሉ ስጋቷ የገባኝ - አሁን ገና! ልክ እሷ ባለፈችበት ተቦ ውስጥ ማለፍ ስጀምር! አዎ - አሁን የሷ ጥያቄዎች የኔም እየሆኑ ነው። ለምግብ ዕድሜዬ ደርሶ ቢሆንና ፒተር ላግባኸ ብሎ ጠይቆኝ ቢሆን ምን ነበር የምመልስለት?... አና - እስቲ ሳትዋሺ ለሐትሽ ተናገረ! ለታገቢው እንደማትችይ ነው የሚሰማሽ - አይደል? ግን ደግሞ ቆርጠሽ ልትተይውም በጣም በጣም ይቸግርሻል። መቀራረብ - መዋደድ - መሳሳም - ምናምን አንድ ነገር ነው። መጋባት ደግሞ ሲሳ ነገር ነው። ፒተር ገና ራሱን ያላገኘ ያልበሰለ ልጅ ነው - የመንፈስ ጥንካሬው በቂ አይደለም - ባሕሪው የአካሉን ያህል እንኳን ያልዳበረለትና ጠለት ብሎ ለመረመረው ገና ሕግን ልጅ መሆኑ በግልፅ የሚታይ ነው - ለእኔ እንኳን በአካል እንጂ በመንፈስ ታላቁ ነው ሲባል አይችልም - ለጊዜው ዘና ከማለትና ከመደሰት ያለፈ ሕልም የለውም።

እኔ'ምለው - አሁን እውነት እኔ የአሥራ አራት ዓመት ልጅ ነኝ? - እውነት አሁንም አንዲት ውጫዊ የትምህርት ቤት ልጃገረድ ነኝ? በኔ ዕድሜ ያሉ ልጆች እንደሚባሉት ገና ምኑንም ያላየሁ፣ ምራቁን ያልዋጥኩ፣ ክፉና ደጉን ያልለየሁ ብላቴና ልባል ነው ማለት ነው? - ሃሃ! - ይታይሽ እስቲ ኪቲዬ - እኔ ነኝ «ምኑንም ያላየሁ» ቱ? - ሽረ ለመሆኑ ምንድነው «ማየት» ማለት? - ማንም በኔ ዕድሜ ባላለፈበት ችግርና ጫና ውስጥ እኮ ነው ያለፍኩት! እናም - ማንም በኔ ዕድሜ ሊያየው ከሚችለው በላይ አይቻለሁ! አሁን አሁንም የብስለቴ ደረጃ ለኔው ለራሴ እንኳን እያስፈራኝ መጥቷል - ስልሽ - ወደፊት ቢልልኝ ከዚህ ቦታ በሰላም ብወጣ እንኳን ከእኩዮቼስ ሆነ ከታላላቆቼ በምንኛ ነው መግባባት የምችለው?... ወይ «አሥራ አራት» ዓመት! - እውነቱን ንገራኝ ካልሺኝ መቶ ዓመትም ያለፈኝ መስሎ ነው የሚሰማኝ። አ...ህ! - የገዛ ልብሽን በገዛ አዕምሮሽ ስትፋለሚ እንደመኖር ከባድ ነገር ያለ እንዳይመስልሽ! ለማንኛውም አሁን ትልቁ ጥያቄዬ ለዚህ ለገባሁበት ነገር ትክክለኛውን ጊዜ ነው የመረጥኩት ብዬ በእርግጠኝነት መናገር እችላለሁ ወይ የሚለው ነው።

ያንቺው እና

ማክሰኞ ግንቦት 2 ቀን 1944

ውድ ኪቲ

ቅዳሜ ማታ ከፒተር ጋር ስለተለያዩ ነገሮች ስናወራ ቆየንና በመሀሉ - «እኔ ምልህ - እኔና አንተ ስላለንበት ሁኔታ በጥቂቱም ቢሆን ለአባባ ልነግረው የሚገባኝ አይመስልህም?» ስል ጠየቅሁት። ጥቂት ከተወያየንበትና እሱም በሚገባ ካስበበት በኋላ ለአባባ መንገሬ ተገቢ መሆኑን አረጋግጠልኝ። በወሰደው አቋም በጣም ነበር የተደሰትኩት - ምክንያቱም ይሄ የሚያሳየው ፒተር ምን ያህል ታማኝ ልጅ እንደሆነ ነው። ከፒተር ከፍል እንደወጣሁ ከአባባ ጋር ከታችኛው ቢሮ ውሃ ቀድተን ለማምጣት ተያይዘን ወጣን። ገና ደረጃውን መውረድ እንደጀመርን - «እኔ ምልህ አባባ» አልኩት «እኔና ፒተር ይህን ሁሉ ጊዜ ፒተር ከፍል ውስጥ ብቻችንን ስናሳልፍ መቼም አርባ ክንድ ተራርቀን እንደማንቀመጥ መገመት የሚሳንህ አይመስለኝም - እና ልጠይቅህ የፈለግሁት - በአንተ አመለካከት ይህን ነገር እንዴት ታየዋለህ? - ስህተት ነው?» አባባ ወዲያውኑ መልስ አልሰጠኝም። ጥቂት ካቅማማ በኋላ ግን - «በበኩሉ ስህተትነቱ ምኑ ላይ እንደሆነ አይታየኝም። ነገር ግን እጅግ በጣም ጥንቃቄ ማድረግ ይኖርብኛል እና - በእንዲህ ያለ መፈናፈኛ በሌለው ቦታ ይህ ዓይነት ግንኙነት እስቸጋሪና ምናልባትም አደገኛ ሊሆን ይችላል።» ውሃችንን ቀድተን ስንመለስና ደረጃውን እየወጣን ሳለን ደግሞ ቃላቱ እነኚያው ሆነው ትርጉሙ ግን ለየት ያለ ነገር ያወራኝ ጀመር። የዚህ ሲገርመኝ በማግስቱ - ማለትም እሁድ ጠዋት - ከጠራኝና ወደ አንዱ ነጠል ያለ ጥግ ከወሰደኝ በኋላ - «አና - ትናንት ስለነገርሺኝ ነገር ብዙ አሰብኩበት» በማለት ንግግሩን ጀመረ - ገና ሳየውም ዐይነውሃው አላማረኝም ነበር። «ስለእውነት ለመናገር አንቺና ፒተር እያደረጋችሁ ያላችሁት ነገር ትክክል ነው ለማለት በጣም በጣም ይቸግራል - እስቲ አንቺም ትንሽ አሰብ አድርጊበት - እዚህ ውስጥ? - በዚህ በተወጣጠረ ሁኔታ እያለን? - እኔኮ እስካሁን ያንቺና የፒተርን ግንኙነት ያው ትምህርት ቤት ውስጥ የሚፈጠረው ዓይነት ጓደኝነት አድርጊ ነበር የማየው። ፒተር ፍቅር ይዞታል ማለት ነው?»

«አባባ - ፒተር ፍቅር ይዞታል የሚል ቃል የወጣኝ አይመስለኝም!»

«የውልሽ አናዬ - አንቺንም ሆነ እሱን የመረዳት ችግር እንደሌለብኝ በደንብ ታውቂያለሽ - ግን አሁንም ቢሆን በእኔ አመለካከት አንቺ ነሽ ነገሮችን ለዘብ ለማድረግ መጣር ያለብሽ። አዎ - ለምሳሌ አሁን እያደረግሽ እንዳለሽው ብዙ ጊዜ ወደ ክፍሉ አትሂጂ - ማለቴ - ልታደርገላት ከምትችይው በላይ እንዲያስብ አትገፋፈው። በእንዲህ ያሉ ነገሮች ላይ ዋናው ተዋናይ ምንጊዜም ወንዱ ነው - ይሁን እንጂ ሴት ልጅ በተፈጥሮ የተቸረችው እንደ ልዩ ኃይል አላት። ወንድ ልጅን ለመሳብ የሚረዳትን ያንኑ ተፈጥሯዊ ምትሀቷን በመጠቀም ቀዝቀዝ ልታደርገውና አደብ ልታስገዛው ትችላለች። ትልቁ ችግር ምን መስለሽ አና - እኛ እዚህ ቦታ የምንኖረው ሕይወት ከዚህ በፊት ስንኖረው የነበረውን ዓይነት - ማለትም - በነፃነት የሚኖሩ ሰዎች የሚኖሩትን ዓይነት ሕይወት አይደለም። አየሽ - በነፃነት እየኖርሽ ያለሽ ቢሆን - ከሌሎች ወንድ ልጆችም ሆነ ልጃገረዶች ጋር የመገናኘት ዕድል ያለሽ ቢሆን - የመስለሽን ለመቅረብ ያልመሰለሽን ለመራቅ አማራጩ ስለሚኖርሽ ችግሩ ይህን ያህል አይጎሳም ነበር። እዚህ ግን - አንቺም ሆንሽ እሱ ሳትወዱ በገዳችሁ እንደሰርዲን ታሽጋችሁ በምትኖሩበት በዚህ ቦታ ግን - አንዴ ቀረብሽው ማለት ቀረብሽው ነው! - ሀሳብሽን ብትቀይሪና ልትርቂው ብትፈልገ እንኳን አትችይም! አና - አባክሽ አና ከልጄ ጋር የጀመርሽው ነገር የቱንም ያህል ቢያስደስትሽ ከሚገባው በላይ ቦታ አትስጠው!»

«ከሚገባው በላይ ቦታ አልሰጠሁትም አባባ - ምናልባት የሚገባውን ያህልም ቦታ የሰጠሁት አይመስለኝም! - ፒተር እኮ ጨዋ ልጅ ነው - አንተም ሆንክ የተቀሩቱ ከምትገምቱት በላይ ጨዋና ዋሩ ልጅ ነው!»

«ጥሩ ልጅ አይደለም አላልኩምኮ አና - ግን - ወጣት ነው - ጎረምሳ ነው - ራሱን ሙሉ በሙሉ ለመቆጣጠር የሚያስችለው ያህል ጠንካራ ባሕርይም አለው ብዬ አላምንንም። በተለያዩ ሁኔታዎች በቀላሉ ሊገፋፋ የሚችል ልጅ ነው - ለበጎም ለመጥፎም። በበኩሉ በእሱ ቦታ ሆኜ የምመኝለት በጎው ጎኑ እንደጎላ እንዲቆይለት ነው። ምክንያቱም - ፒተር ከተፈጥሮውም ጥሩ ልጅ እንደሆነ አውቃለሁ።» እንዲህ እንዲህ ከተባባልን በኋላ አባባ ራሱ ፒተርን ሊያነጋግረው ተስማማንና ጉዳዩን ለጊዜው ዘጋነው።

ዕሁድ ጠዋት እዛው ጣሪያችን ላይ ስንገናኝ - «እሺ አና - ከአባትሽ ጋር ተነጋገራችሁበት?» ሲል ጠየቀኝ።

«አዎ» አልኩት - «በአጭሩ ንገሪኝ ካልከኝ - አባባ ግንኙነታችንን አልጠላውም። ግን አንድ ስጋት አለው - ነጋ ጠባ በየሰዓቱና በየደቂቃው በምንገናኝበትና የመነፋፈቅ ዕድል እንኳን በማናገኝበት በዚህ ቦታ እንዲህ ዓይነቱን ቅርርብ መፍጠራችን ውጤቱ ከምንገምተው በተቃራኒው ሊሆን እንደሚችልና በቀላሉ ንትርክና ፀብ ውስጥ ልንገባ እንደምንችል ጥርጣሬውን ነገረኝ»

«ግን እኮ እኔና አንቺ የተስማማንበት ነገር አለ! - የለም እንዴ አና?» ሲል ፒተር አምባረቀብኝ።

«መቼም መቼም - በምንም ዓይነት - ፀብ ውስጥ ላንገባ ቃል ተገባብተናል - እኔ ደግሞ ቃሌን ለመጠበቅ በጣም በጣም ዝግጁ ነኝ!»

«አውቃለሁ ፒተር - ለዝግጁነቱም እኔም ዝግጁ ነኝ - አባባ ግን ነገሩ እንደዚህ አልመስለውም - ጓደኝነታችንን እንዲሁ የእህትነት የወንድምነት አድርጎ ነበር የወሰደው።... እኔ ምልህ ፒተር - ከዚህ በኋላ በእህትነትና በወንድምነት መቀጠል የምንችል ይመስልህል? - ስለህ - ልክ እንደ በፊቱ ማለት ነው»

«በበኩሌ እችላለሁ... አንቺስ?»

«እኔም እንደዛው። ለአባባም የነገርኩት በጣም እንደማምንህና ምንም የምስጋባት ነገር እንደሌለኝ ነው። አዎ ፒተር - ከልቤ አምኝህለሁ - አባባን የማምነውን ያህል አምኝህለሁ - እንደማታሳፍረኝም እርግጠኛ ነኝ። ሙሉ እምነቴን ልጥልብህ የሚገባኝ ልጅ ነህ ፒተር - አይደለህም?»

«ነኝ አና - ነኝ።... ባልሆን እንኳን እሆናለሁ ብዬ ተስፋ አደርጋለሁ።» (እነኚህ ቃላት ከአፉ ሲወጡ ከንፈሮቹ እንዴት እንደተርበተቡ - ፊቱ እንዴት እንደቀላ አትጠይቂኝ ኪቲ - ያ ዐይናፋርነቱ ድንገት ከየት ጉብ እንዳለበት እግዚር ይወቀው!)

«አዎ ፒተር - በደንብ አምኝብህለሁ» በማለት ቀጠልኩ - «ብዙ ጥሩ ጥሩ ነገሮች እንዳሉህና ያህቺን ዓለም በተገቢው መንገድ ልትኖርባት የሚያስችልህ ብቃት እንዳለህ ሙሉ እምነቴ ነው»

ከዛ በኋላ ስለሌሎች ነገሮች ስናወራ ቆየን - ስልሽ - ኮስተር ያለ ውይይት ሳይሆን እንዲሁ ብቻ ዝም ላለመባባል ያህል ስለምኑም ስለምኑም እንደምታወራው ማለት ነው። ታዲያል...ሽ - ሳይቸግረኝ ድንገት በጨዋታችን መሀል - «መቼም ከዚህ ቦታ ስንወጣና ወደቀድሞው የነፃነት ሕይወታችን ስንመለስ ከነመፈጠራም ትዝ እንደማልልህ አውቃለሁ። አዎ - ሆር ብለህም እንደማታየኝ - የት ደረሰች እንኳን እንደማትል እርግጠኛ ነኝ!» አልኩት። አለ አይደል - የብሽሽቅ ዓይነት።

ተቀጣጠለልሻ እንደችቦ! - ሥሩ ተገታተረ - ዐይኖቼ ፈጠጡ - ድምፁ ለጉድ ተናነቀው። «ምን ለማለት ፈልገሽ ነው እና? - እኔ - እኔ ነኝ ሆር ብዬ የማሳይሽ? - አ... አና! ስለኔ እንዲህ እንድታስቢማ አልፈልግም - በጭራሽ! - እንዲህ ዓይነት ነገር ሁለተኛ ከአፍሽ ባይወጣ ደስ ይለኛል።»

ልክ ይሄኔ ከወደታች ተጠራሁና እዚያው ጣሪያው ላይ ትቼው በጥድፈያ ወረድኩ።

ታዲያ ዛሬ ስንገናኝ ፒተር ምን ነገረኝ መሰለሽ - አባባ ጠርቶ ስለእኛ ጉዳይ እንዳነጋገረው። «አባትሽ የኔና አንቺ ግንኙነት በዚህ ከቀጠለ ይዋል ይደር እንጂ ወደ ፍቅር መለወጡ የማይቀር ነው የሚል ስጋት አለው» አለኝ። እኔ ግን ራሳችንን መቆጣጠር እንደምንችልና ምንም ችግር ሊፈጠር እንደማይችል እርግጠኛነቴን ገለጽኩለት።

አባባ አሁን እንድ አቋም የያዘ ይመስላል - እስካሁን አደርገው እንደነበረው በየምሽቱ ወደ ፒተር ክፍል እንድሄድ አይፈልግም። እውነቴን ነው ምልሽ ኪቲዬ ይሄን ነገሩን ግን አልወደድኩለትም። ከፒተር ጋር መሆን ስለምፈልግ ብቻ አይደለም በአባባ አቋም ቅር የተሰኘሁት። ፒተርን እንደማምነው ከነገርኩት በኋላ እንዴት እንዲህ ዓይነት ስጋት ውስጥ ይገባል? ፒተርን አምነዋለሁ ካልኩና በእርግጥም የማምነው ከሆነ ምን ያህል እንደማምነውም ሳሳየው አፈልጋለሁ። ክፍሉ ከመግባት እስከመቆጠብ ደረሰኩ ማለት ግን እምነቴን ሳይሆን ጥርጣሬዬን አሳየሁት ማለትኮ ነው።

አአ - እንዲህም አላደርግም። እንደውም - አሁኑኑ ወደ ፒተር ክፍል!

ያንቺው እና

ረቡዕ ግንቦት 3 ቀን 1944

ውድ ኪቲ

መጀመሪያ የሳምንቱን ዜናዎች በአጭሩ። ከምንም ዓይነት የፖለቲካ ወሬ እረፍት ላይ ነን። እናም ምንም ዓይነት ፖለቲካ ነክ ሪፖርት የለም። አሁን አሁን እኔም የሕብረ-ብሔሩ ጦር በናዚዎች ላይ ወረራ ማድረግ በምንም ምክንያት የማይቀር መሆኑን እያመነኩ መጥቻለሁ። ምንም ቢሆን ራሺያ ብቻዋን ሁሉንም ነገር ትወጣው ብለው ሊተውላት የሚችሉ አይመስለኝም። ያም ሆኖ ግን በአሁኑ ሰዓት ይህ ነው የሚባል ምንም ነገር እያደረጉ አይደሉም።

አቶ ክሬለር ለፒተር ለታጣፊ አልጋው የሚሆን አዲስ ስፕሪንግ አመጣለት። ስለዚህ ፒተር ስፕሪንጉን አልጋው ላይ የመግጠም ሥራ ይጠብቀዋል ማለት ነው - ገና ካሁኑ ሀሳብ ይዞታል። አዲሱን ስፕሪንግ የመግጠም ጣጣ ውስጥ ከመግባት አርጌው ላይ መተኛቱን ቢቀጥል እንደሚመርጥ ያስታውቅበታል።

በነገራችን ላይ ሞሺ (የፒተር ድመት) መጥፋቱን ነግረሻለሁ? አዎ - እምጥ ይግባ ስምጥ ሳይታወቅ ድንገት የውሃ ሽታ ሆነ - ካለፈው ሳምንት ማለትም ከሐሙስ ጀምሮ ዐይኑን አላየነውም። እንደኔ ግምት ከሆነ ይሄን ጊዜ አንዱ «እንስሳት አፍቃሪ» ደህና አድርጎ አጣጥሟል - ነፍስያውም ይሄኔ በድመቶች ገነት ውስጥ ናት። ምናልባትም ከሰሞኑ አንዲት ትንሸዬ ልጅ ከሞሺ ቆዳ የተሰራ ለስላሳ የፈር ከፍያ ስጦታ አግኝታለች። አ... ኪቲ - ፒተር ምን ያህል እንዳዘነ አትጠይቂኝ - ሰማይ የተደፋበት ነበር የሚመስለው።

ሌላው እንግዲህ - ካለፈው ቅዳሜ ጀምሮ አመጋገባችንን ቀይረናል። ምሳችንን ምንጊዜም ከቀትር በፊት አምስት ተኩል ላይ እንበላና እስከ እራት ሰዓት ያለውን ጊዜ በአንድ አንድ ከባያ መረቅ እንገፋዋለን። ይህ ማለት በቀን ሶስቱ በመብላት ፈንታ ሁለቱ ብቻ በመብላት ምግባችንን መቆጠብ ችለናል ማለት ነው። ቅጠላ ቅጠል ማግኘት አሁንም በጣም በጣም ከባድ ነው - ለምሳሌ ዛሬ ለዐይን እንኳን የሚያስጠላ ሳመን ተብዬ ነው ቀቅለን የተመገብነው። ቅቅል ሳመን - ቅቅል ስፒናች - የሳመን ሾርባ - ምናምን - በቃ - ከዚህ የተለየ ነገር የሚታሰብም አይደለም። አልፎ አልፎ ለለውጥ ያህል የጠወለገ ድንች እንቀላቅልበታለን - ትንሽ ቅንጦት ቢጤ ሲያምረን ማለት ነው።

በቀላሉ ልትገምቺው እንደምትችይው እዚህ ቦታ ያለው ሰዎች ምሬቱ አፍንጫችንን ሲደርስና ግሽግሽ ሲለን በየጊዜው ራሳችንን የምንጠይቀው ጥያቄ አለ - «እኔ እንደው ምንድነው? - ምንድነው የጠርነት ጥቅሙ? - ለምንድነው ሰዎች በሕብርና በሰላም መኖር የማይችሉት? - ለምን ሲባል ነው ይህ ሁሉ ጥፋቱ ይህ ሁሉ ውድመቱ ይህ ሁሉ እልቂት?» አዎ ከዚህ - ይሄ ጥያቄ ማንም ሰው በማንኛውም ጊዜ ሊያነሳው የሚችለው ዓይነት ጥያቄ ነው። ይሁን እንጂ እስከሁን አጥጋቢ መልስ ሊያገኝለት የቻለ ማንም የለም። እስቲ እስቢው ከዚህ - ለምንድነው በአንድ በኩል ይበልጥ የማውደም አቅማቸው በየዕለቱ እየተራቀቀ የሚሄድ የጦር አውሮፕላኖችና ቦምቦች ያለማቋረጥ በገፍ የሚመራቱትና በሌላ በኩል ደግሞ በዚህ የወደሙ ከተሞችን በአስቸኳይ መልሶ ለመገንባት የሚያስችሉ ተገጣጣሚ የሕንፃ አካላት ጎን ለጎን የሚመራቱት? መጀመሪያ ማውደም - መልሶ ደግሞ መገንባት - ምን የሚሉት ጨዋታ ነው? ለምንድነው በሚሊዮኖችና በቢሊዮኖች የሚቆጠር ገንዘብ በየዕለቱ ለጠርነት የሚውለውና በሌላ በኩል ደግሞ ለጤና አገልግሎት፣ ለትምህርት፣ ለጥበብ ነክ ጉዳዮችም ሆነ ደህውን ካለበት መቀመጫ ለማውጣት ቢሳ ቢስቲን የሚጠፋው? ለምንስ ነው ገሚሱ የዓለም ሕዝብ ሁሉ ነገር ተርፎትና የሚጥልበት አጥቶ ሳለ ገሚሱ የሚልሰው የሚቀምሰው አጥቶ በረሀብ በቸነፊር የሚያልቀው? ለምን? - ለምንድነው ሰዎች ይህን ያህል የሚያደርጉትን እስከማያውቁ ድረስ ሊያብዱ የቻሉት? በበኩሌ «ታላላቆቹ» ሰዎች (መሪዎቹ) - ፖለቲከኞቹ - እንዲሁም ካርታሊስቶቹ ብቻ ናቸው ለጠርነቱ ተጠያቂዎች የሚል እምነት የለኝም። በጭራሽ! እያንዳንዱ ተራ ሰው የነሱን ያህል ተጠያቂና ተወቃሽ ነው። እንደዛማ ባይሆን ኖሮ - እሱም እንደመሪዎቹ በጠርነት ዛር የተለከፈና ምሱም ጥፋትና ውድመት ባይሆን ኖሮ - ፈቃዳቸውን ለመመላት በመትጋት ፈንታ ገና ዱሮ እሪ ባለና ባመጣቸው ነበር!

አዎ - ሰዎች ስንባል በውስጣችን ተደብቆ የሚኖርና ሁኔታዎች አመቺ ሆነው ሲገኙ ሕሊናችንን ደፍጥመ የሚወጣ - የማጥፋት፣ የማፍረስ፣ የማውደም፣ የመግደል፣ የመፍጀት፣ ወዘተ. አባዜ አለ። እናም - የሰው ልጅ ሁሉ ከሊት እስከ ደቂት አንድ ትልቅ ለውጥ የሚያካሂድበት ጊዜ እስኪመጣ ድረስ ጦርነቶች ይኖራሉ - የተገነባው፣ የደረጀው፣ ያደገው ሁሉ ይፈርሳል ይወድማል - የነበረው ሁሉ እንዳልነበረ ይሆናል - ከዚያ በኋላ የሰው ልጅ ሁሉን ነገር ሀ ብሎ ይጀምር ዘንድ ይገደዳል።

አልፎ አልፎ የማዝንባቸው፣ የምትክዝባቸው፣ መንፈሴም የሚወርድባቸው ጊዜያት ጥቂት አይደሉም። ይሁን እንጂ መላ በመላ ተስፋ እስከመቁረጡና በተን ጨለማ እስከመጥጡ የደረሰኩበት ጊዜ አልነበረም ማለት እችላለሁ። እዚህ ቦታ ተደብቀን እያሳለፍን ያለነውን ሕይወት እንደ አንድ አደገኛ ግን ደግሞ ደስ የሚል አድሼንቸዋል ነው የማየው። ፍቅር፣ ደስታ፣ ሐዘን፣ ሥጋት፣ እደጋ፣ ሞት፣ ወዘተ. በሚደንቅ ሁኔታ የተዋሀዱበት አድሼንቸዋል። ዳያሪዬም ላይ ችግሮቼን ሁሉ ሳስፍራቸው ቀልድ ነክ ቃና እንዲኖራቸው እያደረግሁ ነው። የአሁኑን የልጃገረድነት ሕይወቴን ከሌሎች ልጃገረዶች በተለየ መንገድ ለመምራት ወስኛለሁ - የወደፊቱም ሕይወቴ ከተራ የቤት እመቤቶች ሕይወት የተለየ መሆን አለበት።

"በሥጋ ከሞትኩ በኋላ እንኳን በመንፈስ መኖር እፈልጋለሁ - ስሜ ኦብሮኝ እዲቀበር አልፈልግም! ከእዚህም ለዚህ ተሰጥዎ ያደሰኝን እግዚአብሔርን አመሰግናለሁ። ራሴን በራሴ ማሳደግ እድችል - ስለማንኛውም ነገር ጥሩ አድርጌ መሣፍ እድችል-በውስጤ ያለውን ሁሉ ያለምንም ችግር መግለፅ እንድችል አድረጎ የፈጠረኝ አምላኬን ከልብ አመሰግነዋለሁ።"

ወጣት ነኝና በውስጡ ታምቀው የሚገኙና ገና እንድ እንድ እያሉ የሚወጡ ብዙ ተስጥዖዎች አሉኝ። ወጣት ነኝና በሁሉም ረገድ ጥንካሬ አለኝ - አሁንም እየመራሁ ያለሁት እጅግ ፈታኝ ሕይወት ነው። በዛ ሁሉ ፈተና መሀል ሆኜም ቀኑን ሙሉ ሳማርርና ሳጉረመርም አልገኝም። ከፈጣሪዬ የተቸረኝ ብዙ ብዙ ነገር አለኝ - ደስተኛ ተፈጥሮ፣ አስደሳችና ተወዳጅ ባሕርይ፣ የማይነጥፍ የመንፈስ ብርታት፣ ነገሮችን በቀላሉ የመረዳት ችሎታ፣ ወዘተ። ሁልጊዜ የሚሰማኝ - ውስጤ በየዕለቱ እያደገና እየበሰለ መሄዱ ነው - ተፈጥሮ ምንኛ ውብ እንደሆነች ነው - በዙሪያዬ ያሉት ሰዎች ምን ያህል ጥሩዎች እንደሆኑ ነው - ይህ ያለሁበት ሚስጥራዊ ቤት እንኳን ከነአደገኛነቱና ከነሥጋቱ የራሱ የሆነ ደስ የሚል ገጽታ እንዳለው ነው! ታዲያ በምን ተዓምር ነው ኪቲዬ ይሄ ሁሉ መጽናኛ ያለኝ ልጅ ተስፋ እስከመቁረጡ ልደርስ የምችለው? በጭራሽ ኪቲ - በጭራሽ ሊሆን አይችልም!

ያንቺው እና

(አርብ ግንቦት 5/1944)

ውድ ኪቲ

አባባ በጣም ቅር እንደተሰኘብኝ ከአጠቃላይ ሁኔታው ማወቅ ይቻላል። ከዕሁድ ለቱ ንግግራችን በኋላ በየምሽቱ ወደ ፒተር ክፍል መሄዴን ወዲያውኑ የማቆም መስለሁት ነበር። እዚህ ቤት ውስጥ ምንም ዓይነት ድሪያ እንዲቀጥል እንደማይፈልግ በግልጽ ተናግሯል። «ድሪያ» ከአባባ አፍ ይወጣል ብዬ የማልጠብቀውና በጣም የጠላሁበት ቃል! ቀድሞ ነገር ወደ ፒተር ክፍል መሄዴን እንድተው መንገዱ ራሱ ደስ የማይል ነገር ነው - አሁን ደግሞ ይብሱን ሊያስጨንቀኝ መሞከሩ ምን ይባላል? የመጣው ይምጣ እንጂ ዛሬ በግልጽ ላናግረው ወስኛለሁ። ማርሳትም አንዳንድ ምክሮች ሰጥታኛለች። እና ስሚኝ ኪቲ - አባባን ልለው የምፈልገው ነገር ከብዙ በጥቂቱ ይህን ይመስላል።

«አውቃለሁ አባባ - ትዕዛዝህን ለምን እንዳላከበርክ ምክንያቱን መስማት ትፈልጋለህ - ስለዚህ አሁኑኑ ምክንያቱን ላቅርብልህ። ቅር የተሰኘህብኝ ለምን መስለህ - ይበልጥ ቁጥብነት አይባታለሁ ብለህ ስለገመትክና ልክ ማንኛዋም የአሥራ አራት ዓመት ልጃገረድ መሆን እንዳለባት እንድሆንልህ ስለምትፈልግ ነው። አየህ - እዚህ ላይ ነው የተሳሳትከው!

«እዚህ ቦታ ከመጣንበት ጊዜ - ማለትም ከሐምሌ ወር 1942 ጀምሮ እስከሰላሳት ጥቂት ሳምንታት ድረስ - እውነቱን ነው ምልህ - በቃላት ሊገለጽ በማይችል መከራ ውስጥ ነበር የኖርኩት። እንዴት በየሌሊቱ ደም ፅንባ እያለቀስኩ እንደኖርኩ ብታውቅ ኖሮ - እንዴት ከፍቶኝ እንደኖርኩ ብታውቅ ኖሮ - እንዴት ብቸኝነት እንደ ክፉ ደዌ ሲያማትቀኝ እንደከረምኩ ብታውቅ ኖሮ - እርግጠኛ ነኝ ለምን ወደ ፒተር ክፍል መሄድ እንደምፈልግ ይገባህ ነበር!

«አሁን ሙሉ በሙሉ በራሴ መንገድ መኖር ከምችልበት ደረጃ ደርሻለሁ። አሁን የእማማ ድጋፍ አያሻኝም - እንደውም እውነቱን ንገሪኝ ካልከኝ - የእማማን ተወውና የሌላ የማንንም ድጋፍ አልሻም። ይህ ግን እንደው ድንገት በአንድ ሌሊት የተፈጠረ ለውጥ እንዳይመስልህ - ከብዙ መራራና አግር አስቆጣሪ ትግል በኋላ የመጣ ነው። እንዲህ እንዳሁኑ ከማንም ተፅዕኖ ተላቅቄ በገዛ እግሮቼ ለመቆም ከመቻሌ በፊት ምን ያህል ፅንባ እንዳፈሰስኩ እኔ ነኝ የማውቀው። ምናልባት በዚህ አባባሌ ልትስቅብኝ ትችል ይሆናል - አለማመንም መብትህ ነው - ይህ እኔን ሊጎዳኝ እንደማይችል በእርግጠኝነት ነው የምነገርህ። እኔ አሁን ሙሉ ስብዕና ያለኝና የራሴን ጀልባ በራሴ አቅጣጫ እየቀዘፍኩ ያለሁ ሰው እንደሆንኩ አውቃለሁ። እናም - እውነቱን ነው ምልህ ስለማንኛችሁም ቢሆን ትንጣት ኃላፊነት አይሰማኝም - ሊሰማኝም አይገባም። ይህንንም እየነገርኩህ ያለሁት ድብቅና መስሪ እንዳልመስልህ ስለፈለግሁ ብቻ ነው። እንጂ ለማደርገው ማንኛውም ዓይነት ነገር ከራሴ አልፎ ለማንም ቢሆን ማብራሪያና ምክንያት የመስጠት ግዴታ እንደሌለብኝ ሳላውቅ ቀርቼ አይደለም።

«እዛ ሁሉ ችግር ውስጥ ብቻዬን ስማትቅ - ቀን ከሌሊት በብቸኝነት ጭንቀት ስናጥ ከመገከላችሁ ሦር ብሎ እንኳን ሊያየኝ የሞከረ አልነበረም። ሁላችሁም ዐይናችሁን ጨፍናችሁና ጆሯችሁን ወትሩችሁ ከነመኖሪያ ረስታችሁኝ ነበር። እንደውም በተቃራኒው ይህን ያህል 'በጥባጭ' ልሆን እንደማይገባኝ የማስጠንቀቂያ መዓት ሲግተለተልብኝ ነው የኖርኩት። በጥባጭ የነበርኩት እኮ ወድጄ ሳይሆን በየጊዜው ከምገባበት ጭንቀትና ውጥረት ጊዜያዊ ፋታ ለማግኘትና አልፎ አልፎ ሊፈነዳ የሚደርሰውን አንጎሌን ረገብ ለማድረግ ስል ነው። የምረብሸው፣ የምንጫጫው፣ ግርግር የምፈጥረው ሁሉ በውስጤ ያለማቋረጥ እየጮኸ የሚረብሸኝን ድምፅ ላለመስማት ስል እንጂ ባሕሪዬ ሆኖ አይደለም። ለአንድ ዓመት ተኩል ያህል ይህንን ኮሚኒስትነት ነው የኖርኩት። ባይሆን ብቻዬን ስሆን እንጂ እናንተ ፊት አጉረምርሜም ሆነ ዕድሌን አማርፊ

አላውቅም። በዚህ ላይ ይመስገነው እንደም ቀን ከትክክለኛው ስሜቱ ለመሸሸ ያህል የምተውነው ነገር አጥቼ አላውቅም - በማስጠንቀቂያዎቻችሁም ሆነ በገዛ ይሉኝታዬ የታሰርኩበት ጊዜም አልነበረም። አሁን ግን - አሁን ግን - ጦርነቱ ተጠናቅቋል - በድል አድራጊነት ተወጥቼዋለሁ! አዎ - አሁን በአዕምሮ ሆነ በአካል የራሴ እመቤት ለመሆን በቅቻለሁ! ያለፍኩበት ያ ሁሉ ውስጣዊ ግጭትና ፍጭት እንደ ብረት አጠንክሮኛልና አሁን የእናት እሹሩሩም ሆነ የሌላ የማንም ክትትል አያስፈልገኝም።

«እና አሁን - ለመውጣት አጣሬን ሳይበት ከኖርኩት ተራራ ጫፍ ላይ ደርሻለሁ - ጦርነቱን በጠንካራ መንፈስና ብርታት ተዋግቼ እዚህ እንደደረስኩ አውቃለሁና - ከዚህም በኋላ በራሴ መንገድ መተጠል መቻል እፈልጋለሁ። ማለትም - ትክክል መስሎ በታየኝ በማንኛውም ዓይነት መንገድ። አባባ - እኔን እንደማንኛዋም የአሥራ አራት ዓመት ልጃገረድ ልታየኝ አይገባም። ያላለፍኩት ችግር ምን ያህል ከዕድሜዬ በላይ እንዳሳደገኝ ልትገምተው እንኳን አትችልም። በድርጊቴ የቱንም ያህል ቅር የተሸነፍኩ ቢሆን በበኩሌ ምንም የምመትበት ነገር የለኝም - ለወደፊቱም ቢሆን ትክክል ነው ብዬ የማምንበትን ሁሉ ማድረጌን እቀጥላለሁ። እንደ ነገር በግልጽ ልንገርህ - ወደ ፒተር ክፍል መሄድ እንደሌለብኝ በምንም ቋንቋ ልታሳምኑኝ ስለማትችል በከንቱ አትድከም። ያለህ አማራጭ - ወይ የአባወራነት ሥልጣንህን ተጠቅመህ በጭፍኑ መከልከል - አሊያም እስከ መጨረሻው በኔ ላይ ሙሉ እምነትህን መጣል። ምርጫው የራስህ ነው - በተረፈ ግን አደራህን አባባ በሚቻልህ ሁሉ ሰላም ሰጠኝ!»

ያንቺው እና

ቅዳሜ ግንቦት 6/1944

ውድ ኪቲ

ትናንት ለአባባ እንግረዋለሁ ብዬ በዝርዝር ያወራሁልሽን ሁሉ ቃል በቃል ያስፈርኩበትን ደብዳቤ ትናንትናውኑ ከአራት በፊት አባባ ኪስ ውስጥ ከተትኩለት። ካነበበው በኋላ - ማርሳት እንደነገረኝኝ ከሆነ - ቀሪውን ምሽት በሙሉ እሳት እንደሳረሰ ዐይኑ ደም እንደለበሰ ነበር ያሳለፈው። (እኔ ኩሸና ውስጥ አጠባ ላይ ስለነበርኩ አላየሁትም) ምስኪን አባባ - እንዲህ ያለ ልጓም

አልባና ልቅ ደብዳቤ ምን ዓይነት ስሜት ሊፈጥርበት እንደሚችል እኔም ማወቅ ነበረብኝ። አባባ ማለት እንደሕፃን ድንጉጥና ስሜቱም ከብራና የሳሳ ነው!

ከፒተር ጋር ገና እንደተገናኘን ያስጠነቀቅኩት ምን መሰለሽ ኪቲ - በዚህ ጉዳይ ላይ ምንም ዓይነት ጥያቄ እንዳይጠይቀኝና ምንም ዓይነት አስተያየትም ሊሰጠኝ እንዳይሞክር። የሚገርምሽ ነገር - አባባም ስለደብዳቤው ምንም ያነሳብኝ ነገር የለም። እንግዲህ ምናልባት አመቺ ጊዜና ሰዓት እየጠበቀልኝ ይሆን?

ያንቺው አና

ፅሁፍ ጠዋት ግንቦት 7/1944

ውድ ኪቲ

ትናንትና ከሰዓት በኋላ እኔና አባባ ለብዙ ደቂቃዎች አወራን። ስቅስቅ ብዬ አለቀስኩ - እሱም ተከትሎኝ ለጉድ አነሳ። ምን እንዳለኝ ታውቂያለሽ ኪቲ? - «በሕይወቴ እጅግ ብዙና የተለያዩ ይዘቶች ያሏቸው ደብዳቤዎች ደርሰውኛል - ስለእውነት ነው ምልሽ አና - የዚህኛውን ያህል ግን ስሜቴን የሳዳኝ የለም! - አንቺ? - አንቺ አና? - ከእኛ ከወላጆችሽ ያን ሁሉ ፍቅር ስታገኚ የኖርሺው አንቺ? - እንዴት አና? - በማንኛውም መንገድ ሊረዱሽ ዝግጁ የሆኑ በምኑም በምኑም ሲወግኑሽና ጥላ ከለላ ሲሆኑሽ የኖሩ ከገዛ ህይወታቸው በላይ የሚያፈቅሩሽ ወላጆች ካሉሽ ካንቺ እንዲህ ያሉ ቃላት ይወጣሉ? - 'ስለማንኛችሁም ቢሆን ትንጣት ኃላፊነት አይሰማኝም' ትያለሽ? - በድላችሁኛል አልሽኮ! - ትታችሁኛል ረስታችሁኛል አልሽኮ! - ኖ... አና - ይህን በማለትሽ እጅግ በጣም የበደልሽንስ አንቺ ነሽ!

«በእርግጥ በትክክል ለማለት የፈለግሺው ይህን ሳይሆን ይችላል - የግፍሺው ግን ይሄንን ነው። ኖ... ኖ... አና - ይሄ አልነበረም ለእኛ የሚገባን - በጭራሽ! እንዲህ በከፋ ልንታይ የሚገባን ወላጆች አልነበርንም!»

እ...ህ ኪቲዬ - እጅግ በጣም አሳዛኝ ሽንፈት ነው የገጠመኝ። በእውነቱ ይህ በሕይወቴ ከሰራጃቸው ስህተቶች ሁሉ የከፋው ነው። በኔ ቤት ብሶቴን ሁሉ በእንደዛ ያለ ግልጽነትና እርግጠኝነት መናገሬ ይህን ዓይነት መዘዝ ያስከትላል ብዬ ሳይሆን አባባ ያከብረኝ ዘንድ ትልቅ ለመምሰል መሞከሬ ነበር። እርግጥ ነው ብዙ ችግር አሳልፌያለሁ - ልናገረውም ሆነ ልጽፈው ከምችለው በላይ በሆነ

መከራ ውስጥ አልፎያለሁ። ቢሆንም - ሁሉን ነገር ያደረገልኝና አሁንም እያደረገልኝ ያለውን ጥፋውን አባባ መኮነን - ከራሱ በላይ የሚያፈትረኝና አንዲት ነፍሱን እንኳን ብጠይቀው የማይነፍገኝን አባባን በደልከኝ ብዬ መከሰስ - ምን ልበልሽ ኪቲ - በምንም ቃል ሊገለጽ የማይችል የውርደት ውርደት ነው!

ለመጀመሪያ ጊዜ የእጄን አገኘሁ - በእርግጥም ይገባኛል። ያልበሰለ አዕምሮዬን ያቀፈው አናቴ ሽቅብ ወጥቶ ወጥቶ ደመና መሀል እስኪንሳፈፍ ራሴን ከፍ አድርጌ ካቆምኩበት መሰረት የለሽ ሰጉቴ ላይ ድንገት ተዘርጥጮ መውረዴ - ደርሶ ከምድር ተነስቼ ራሴን አንቱ ማለት የጀመርኩበት አጉልና ከንቱ ኩራቴ በመጠኑም ቢሆን እንዲንገዳገድ መሆኑ - ቢያንስ ራሴን መለስ ብዬ እንድመረምር የሚያስገድደኝ ነው። አዎ - ወይዘራት እና የምታደርገው ሁሉ ምንጊዜም ትክክል ነው ማለት በምንም ዓይነት አይቻልም! አንድ ሰው አንድን ሌላ ሰው - ለዚያውም አፈትረዋለሁ እያለ ሲደሰኩር የቆየበትን ሰው - ይህን ያህል ስሜቱን እስከመጉዳትና እስከማሳዘን ከደረሰ ከዚህ በላይ ወራዳ ምግባር ምን አለ? - ጨርሶ ለወሬ የማይመችና እጅግ በጣም አሳፋሪ ወንጀል ነው የሰራሁት! - ዕድሜ ለፈጣጣኑ እንጂ አባባን ከእንግዲህ በሙሉ ዓይኔ ለማየት እንኳን መድፈር የሌለብኝ ሰው ነበርኩ።

ከመቼም ከመቼም በላይ በራሴ እንዳፍር ያደረገኝ ደግሞ አባባ እንዴት እዚያው በዚያው ሙሉ በሙሉ ይቅር እንዳለኝ ማየቴ ነበር። ደብዳቤዬን እንደሚያቃጥለውና በሚቻለውም ሁሉ እንዳላነበው ለመቁጠር እንደሚሞክር ቃል ገባልኝ። በእርግጥም ከትናንቱ ውይይታችን በኋላ እንዴት እንዴት እንደሚያንቀላቅሉኝና ባገኘው አጋጣሚ ሁሉ እንዴት ሊያስደስተኝ እንደሚጥር ብታይው በድዬው የነበረ ሳይሆን በድሉኝ የነበረና ሊክሰኝ እየሞከረ ያለ ነው የሚምሰለሽ።

አአ - ወይዘራት እና - ግዴላሽም ገና ብዙ ብዙ መማር ያለብሽ ነገር አለ። ስለዚህ - አሁኑኑ ራስሽንም ሆነ ሁሉንም ነገር እንደገና መመርመር ጀምራ - ሌሎችን ቁልቁል ለማየትና ለመውቀስ ከመቼኮልሽ በፊት!

በእርግጥ ከወለሉ እስከ ከፈፉ ሐዘን የጫነ ጋሪ ስጎትት ነው የኖርኩት - ግን ደግሞ በእኔ ዕድሜ ማን ያልጎተተ አለ? ምንም የማያውቅ ጅል ባህርይ ተላብሼ ስተውን የኖርኩበት ጊዜም ትንሽ አልነበረም። በጣም የሚገርመው ግን አብዛኛው

ነገሩ የትወና መሆኑ ለኔ ለራሴ እንኳን አይታወቀኝም ነበር። አሁን ወደ ኋላ አጠንጥኜ ሳየው ነው ግልጽ የሆነልኝ። አስፈሪው የብቸኝነት ባህር እንዳይውጠኝ ስል ያላደረግኩት ነገር አልነበረም። ስለእውነት ለመናገር በጣም በጣም በራሴ ላፍር ይገባኛል - አፍሬያለሁም።

ያለፈን ጊዜ መዘወር የማይቻለውን ያህል አንዴ የሆነን ነገር መልሶ እንዳይሆን ማድረግ አይቻልም። ይሁን እንጂ - እንዳይደገም መከላከል ግን ይቻላል። ሁሉን ነገር እንደገና ከመጀመሪያው ለመጀመር አፈልጋለሁ - የሚከብደኝም አይመስለኝም። ምክንያቱም አሁን ከጎሄ ፒተር አለልኝ። ከፒተር ረዳትነት ጋር በሚገባ ላደርገው እችላለሁ - አደርገዋለሁም!

ከእንግዲህ ብቸኝነት ሊደፍረኝ አይችልም - ዕድሜ ለፒተር! አፈቅረዋለሁ - ያፈቅረኛል። በዚህ ላይ መጽሐፎቼ አሉልኝ - የምጽፋቸው ልቦለዶችና ዳያሪዬ አሉልኝ - በጣም አስቀያሚ እንዳልሆንኩ አረጋግጫለሁ - እገምተው እንደነበረው የመጠቅሁ ባልሆን እንኳን ደደብ ልባል የምችልም እንዳልሆንኩ አውቃለሁ - ሰዎች የሚወዱልኝ ብዙ ባሕሪያት አሉኝ - በዚህ ላይ አጠቃላይ ስብዕናዬን የበለጠ ለማሳደግና ባሕሪዬንም ለማሻሻል ቆርጫለሁ።

አዎ ወይዘራት አና - ደብዳቤሽ ከሚገባው በላይ የቆረፈደና ከእውነትም የራቀ መሆኑ ገብቶሽ ተፀጽተኛል። የሚገርመው ግን ደህና ነገር እንደሰራ ሰው ያን ያህል በራስሽ መኩራትሽ!

ለማንኛውም ኪቲዬ - ከእንግዲህ ሙሉ በሙሉ እንደምሳሌዬ የምወስደው አባባን ነው - ይህን ካደረግኩ ብዙ እንደምሻሻል ጥርጥር የለኝም።

ያንቺው አና

ሰኞ ግንቦት 8/1944

ውድ ኪቲ

እኔ የምልሽ - እስከ ዛሬ ይሄን ሁሉ ጉድ ስተረተርልሽ ስለቤተሰባችን የቀድሞ ታሪክ - ማለትም ስለአጠቃላይ ሥራ መሰረታችን አውግቼልሽ አውቃለሁ እንዴ?
- እኔ እስከማስታውሰው ድረስ ያወራሁልሽ አይመስለኝም። ስለዚህ አሁን

ልጅምርልሻ። የአባቱ ወላጆች እንዴት ለምድር ለሰማይ የከበዱ ሀብታሞች ነበሩ መሰለሽ! የአባባ አባት (ወንድ አያቱ) ምናምኒት ውርስ ከማንም ሳያገኝ በራሱ ጥረት በሀገሪቱ ስሙጥር ከተባሉ ባለሀገሮች አንዱ ለመሆን የበቃ ሲሆን እናቱም (ሴት አያቱ) እንዲሁ አሉ ከተባሉ ቱጃር ቤተሰቦች የመጣች ነበረች። ስለሆነም አባባ የልጅነት ጊዜውን እንደማንኛውም የዲታ ልጅ በትምጥል ነበር ያሳለፈው። በየሳምንቱ - ርቲ ነው - በሰበብ በአስባቡ ጌት ቱጌዘር ነው - በየቢቹ ሽርሽር ነው - ብቻ ምን ልበልሽ ዓለሙን ሲቀጭ ነው ያደገው ማለት ይቻላል። በዚህ ላይ የከተማይቱን ቆነጃጅት ሲሻው እየጠራ ሲሻው እየመለሰ - ከቤተ መንግሥት በማይተናነሰው የወላጆቹ ቪላ ውስጥ እየተንፈሳለሰ - ያሻውን ዓይነት ምግብ ባሻው ሰዓት እየበላ - ያሻውን ልብስ ባሻው ጊዜ እየለበሰ - ወዳሻው ሥፍራ ባሻው ሰዓት እየደረሰ - በአጠቃላይ ምንም ሳይጎድልበት ያደገ ሰው ነው።

አባቱ (አያቱ) ከሞተ በኋላ ግን በመጀመሪያው የዓለም ጦርነትና ተከትሎት በመጣው የዋጋ ግሽበት ምክንያት ያ ሁሉ ሀብት እንደ ጉም ነበር የተነነው አሉ። ለማንኛውም እንድታውቁ የፈለግሁት አባባ እንዴት ከመጠን በላይ ተሞላትቆና በእንዴት ያለ ድሎት እንዳደገ ነው። ታዲያ ትናንትና እራት ላይ አባባ እንዴት ልቡ አስከፈርሰ በራሱ እንደሳተ ብታይው እሱም አይመስልም። ምን አሳቀው አትይኝም? - በህምሳ ዓመት ዕድሜው ለመጀመሪያ ጊዜ የመጥበሻ ቂጥ ፈትፍቆ በላ!

የእማማም ወላጆች ቀላል ሀብታሞች የነበሩ እንዳይመስልሽ። እንዳንዴ እማማ ትዳር ከመያዝ በፊት ገና ከቤተሰቦቿ ጋር ሳለች ወላጆቿ በየጥቃትኑ ምክንያት የሚያዘጋጁትን ድል ያለ ድግስ ስታወራልን እንዴት መሰለሽ አፋችንን የምታስከፍተን። ለምሳሌ አንዷ ልጃቸው ቀለበት አሰረች ይባልና ሁለት መቶ ህምሳ ቱጃር ተሰብስቦ ሲበላ፣ ሲጠጣና ሲጨፍር ያድር ነበር አሉ። ታየሽ አይደል ከቲዬ? - ለቀለበት እንዲህ የሆነ ለሙግ እንዴት ሊሆን እንደሚችል አንቺም ገምቺው። እንግዲህ ከዚያ የኑሮ ደረጃ ነው ቁልቁል ወርደን ወርደን እዚህ አሁን ካለንበትና አንቺም ከምታውቁት ደረጃ የደረስነው። የሆነው ሆኖ በበኩሉ አሁንም ቢሆን ያን ዓይነቱ ሕይወት ቀረ ብዬ ስቆጭ የምገኝ እንዳይመስልሽ። ይልቁንም ተስፋዬን ሙሉ በሙሉ የጣልኩት ከጦርነቱ በኋላ በሚመጣው የሰላም ጊዜ ላይ ነው።

አንድ ነገር በእርግጠኝነት ልነገርሽ እችላለሁ ኪቲ - በምንም ዓይነት ማርጎትና እማማ በቂ ሕይወት ነው ብለው በሚገምቱት በዚህ ጠባብና የተጨናነቁ የንዳ ውስጥ ደፋ ቀና ተገድቤ መኖር አልፈልግም። ማድረግና መሆን የምፈልጋቸው ብዙ ነገሮች አሉ። ለምሳሌ - ለአንድ ዓመት ያህል ፓሪስ ለአንድ ዓመት ያህል ደግሞ እንግሊዝ ሂጂ ቋንቋዎቹንና የተለያዩ የጥበብ ዘርፎች ታሪክ ማጥናት በጣም በጣም አፈልጋለሁ። እንግዲህ ይህን የእኔን ምኞት ፍልስፍኔም ሀገር ሄዳ አዋላጅ መሆን ከምትፈልገዋ ማርጎት ምኞት ጋር አወዳድሪዋ! - ሌላ ሁልጊዜ የሚናፍቀኝ ነገር ደግሞ ምን መስለሽ - ውብ ዲዛይን ያላቸው ልብሶችና ደስ ደስ የሚሉ ሰዎች ማየት።

የዚህን ዓለም ልዩ ልዩ ጎኖች ማየትና ስሜትን የሚያነቃቁ አዕምሮን የሚፈታተኑ ነገሮችን ሁሉ ማድረግ ከምንም በላይ የምፈልገው ነገር ነው። ይህን ከዚህ በፊትም ደጋግሜ ነግራሽለሁ። በነገራችን ላይ - አምብሳም ትኩረት የማልሰጠው ጉዳይ ይሁን እንጂ የራሴ የሆነ ትንሽዬ ገንዘብም ቢኖረኝ የምጠላ አይመስለኝም።

ዛሬ ጠዋት ሜቴ ስለ አንድ በቅርቡ ሄዳበት ስለነበረ የቀለበት ሥነ ሥርዓትና ከዚያም መልስ ስለተገኘችበት በእራት ግብዣ የተከፈተ የዳንስ ፓርቲ ከህ እስከ ፕ አወራችልን። ቃል ኪዳን የተሳሰሩት ሁለቱም የወደፊቶቹ መሸሮች ከናጠጠ ቤተሰብ የመጡ መሆናቸውንና በዚህም ምክንያት ድግሱ ከሚገባው በላይ ደማቅ እንደነበረ ነገረችን። ስለምግብ ስታወራልንም እኛን አያርግሽ ኪቲዬ - ምራቅ በምራቅ አደረገችን ነው ምልሽ! የሾርባው - የስቴክ - የአሮስቶው - የፖልፔቲው - የቺዙ - የእንቁላሉ - የሞርቴዴላው - የሳላሚው - የብሩሹቶው - የኪኩ - የቪኖው - የሻምፓኑ - የዊስኪው - የማርቲኒው - ሽረ ተይኝ ኪቲ! የቀረ ነገር አልነበረም አለችን አኮ ነው የምልሽ። እያንዳንዱ ሰው ያሻውን ነገር እንዳሻው ሲገቡና እንዳሻው ሲያድፋፋው ነበር ያመሸው አለች። ሁለመናችን ጆሮ ሆኖ ስናዳምጣት ታየንሽ አይደል ኪቲዬ? የሌላውን ተይውና ሜቴ ራሷ ይሄን የመጠጥ ዓይነት እያማረጠች ስትለጋው ነው - ያመሸችው - ከአሥር ብርጭቆ የማያንስ አልኮል እንደጠጣች ነገረችን። እውነቱን ነው ምልሽ ማመን ነበር ያቃተኝ። እንደው ማን ይሙት ያቺው የምናውቃት - መጠጥ በደረሰበት አልደርስም ባይዋ - የኛይቱ ሜቴ በገዛ እፅ። አሥር ብርጭቆ አልኮል ጠጣሁ ትበል? ሜቴ ይሄን ያህል መውሰድ ከቻለች እራሷን ዲርክ ስንት ብርጭቆ እንደገለበጠ መገመት የምትችይ ይመስለኛል። ለነገሩ ፓርቲው ላይ ከነበሩ እንገዶች መሀል ቢያንስ ሞት ያላለው እንዳልነበረ እሷ ራሷ ነግራናለች። «ዘ አሳውልት ስኳድ» በመባል

የሚታወቀው የአምስተርዳም ፈጥኖ ደራሽ ፖሊስ አባላት የሆኑ ሁለት ሰዎችም ፓርቲው ላይ ተገኝተው አዲሶቹን እራሳቸው ፎቶ ሲያነሱ ነበር አለች። ይገርምሻል - ሜፔ የእኛ ነገር ለደቂቃ እንኳን ላይወርድላት ነው ማለት ነው አዕምሮዋ ላይ እንደ ጠጣ ፊጥ ያለባት። በዛ ሁሉ ግርግር መሀል እንኳን የእኛን ጉዳይ አስታውሳ ወዲያው ነበር ከሁለቱ ሰዎች አድራሻዎቻቸውን የተቀበለቻቸው። ማለትም - ወደፊት ምናልባት በሷና በአቶ ክሬለር ላይ እንድ ያልታሰበ ችግር ቢፈጠር እንኳን እነኚህ ደጋግ ሆላንዳውያን በቦታቸው ተተክተው እኛን መርዳት እንዲቀጥሉ። የመጨረሻ የምትገርም ሰው አይደለችም?

ለማንኛውም ወደጀመርኩልሽ ነገር ለመለስልሽ አጅራት ሜፔ አፋችንን ምራቅ ስታስመነጨው አረፈደች እልሻለሁ። እስቲ አስቢው - ለቁርሳችን ከሁለት ማንኪያ መረቅ በላይ አግኝተን ለማናውቀውና ሆዳችን ባዶ ከመሆኑ የተነሣ ሲጮህ ለሚያድረው ለእኛ - ከሰውም ብሶ ሻይታሚኑ በእሳት ብዛት እንዳይጠፋ ገና ገንፈልፈል እንዳለ በሚወጣ ስፒናች ነፍሳችንን ለማቆየት እየተንገታገትን ሳለነው ለእኛ - ነጋ ጠባ ከበሰበሰ ድንችና ከጠወለገ ጎመን ወይ ደግሞ ከዚህ ከስፒናች ሌላ የምግብ ዘር እንደሰማይ ለራቀን ለኛ - የሜፔ ወሬ ምን ማለት እንደሆነ መገመት ትችያለሽ ኪቲ? - ተይ ተይ - አትሞክሪው - ምክንያቱም አትችይም!

ልንገርሽ አይደል - ሜፔ ወደዚህ ወደነገራችን - ርቲ እኛን ይዛን ሂዳ ቢሆን ኖሮ - («ቢሆን ኖሮ!») ለተቀሩት እንግዶች አንዲት ጉርሻ እንኳን አናስተርፍላቸውም ነበር! እውነቱን እኮ ነው - ሜፔ አወራችልን ከማለት እኛ ራሳችን ቃላቱን ከአፏ ውስጥ አላብናቸው ማለት ይቻላል። በዙሪያዋ ተኮልኩለን ከንፈሮቿ ላይ እንዴት እንቁለጨለጭ እንደነበር ላየን በሕይወታችን ስለጣፋጭ ምግቦችም ሆነ ስለዘናናጭ ሰዎች ሰምተን የምናውቅ አንመስልም። ታዲያ ይህን ያህል አስከመዝቀጡ የደረሰነው እነማን ነን? - አዎ - የመልቲሚሊየንር ልጆችና የልጅ ልጆች!... ስለእውነት ለመናገር ይህኛ ዓለም ጉደኛ መድረክ ናት።

ያንቺው እና

ማክሰኞ ግንቦት 9/1944

ውድ ኪቲ

"Ellen the fairy" የተሰኘውን ልቦለዴን ጽፌ ጨረስኩ። በጣም በሚያምር ደብተር ላይ ገልብጬው ለፀይን እንኳን እንዴት ይማርካል መሰለኝ! ግን ለአባባ በቂ የልደት ስጦታ ሊሆንልኝ ይችላል ይሆን? - እንጂ እንግዲህ። ማርሳትም እማማም ግጥም ነው የገፉለት።

ዛሬ ከሰዓት በኋላ ላይ አቶ ክሬለር አንድ ደስ የማይል ዜና ይዞብን መጣ። አንዲት ወ/ሮ ቢ የምትባል በቢሮው ውስጥ በቢዝነስ ዴሞንስትሬተርነት ታገለግል የነበረች ሴትዮ አለች። ታዲያልሽ - እንደቀድሞው ለምሳ ወደ ቢቷ መሄዷን ትታ የታሸገ ምግብ ይዞ እየመጣች ምሳዋን ምንጊዜም እዚሁ ቢሮው ውስጥ መብላት እንደምትፈልግ ነገረን። አስቢዋ! - እንዴት ብለው ነው አቶ ክሬለርስ ሚቴስ ወደ እኛ ዝር ማለት የሚችሉት? ያንኑ የፈረደበት ድንችና ጎመንስ ቢሆን እንዴት አድርገው ነው የሚያቀብሉን? እንደምታውቁት ሰራተኞቹ ሁሉ ለምሳ የሚሄዱባትን ይቺን ሰዓት ነበር ለምኑም ለምኑም የምንጠቀማት። አሁን ታዲያ - ሽንት ቤት መጠቀም የለ - እንዲች ብሎ ቅስቀስ ማለት የለ - ትንፋሽ ማለት የለ - ወ.ዘ.ተ. ወ.ዘ.ተ.። ሴትዮዋ ሳትወድ በግዳ ከዚህ ቦታ እንድትርቅ ለማድረግ ያልቀየሰነው ዘዴ ያልሰነዘርነው መላ ያለ እንዳይመስልሽ። ለምሳሌ የአቶ ፋንዳንን ብቻ ልንገርሽ። ምን አለ መሰለሽ - «የሆነ ዓይነት የሚያስቀምጥ ሽሮፕ ቀስ ብሎ በናዋ ላይ ጠብ ማድረግ ነው - ይህና አድርጎ ሲያጣድፋት ቤቴ ማሪኝ ትላለች - ተሻለኝ ብላ ስትመጣ ደግሞ እንደገና መድገም!» መፍትሔው መፍትሔ ባይሆን እንኳን ቢያንስ ለጊዜው ሁላችንንም በላቅ ዘና አድርጎናል።

እ... ኪቲዬ - የውጪው የአየር ሁኔታ እንዴት ደስ እንደሚል አትጠይቁኝ - ምኑው አንድ አፍታ እንኳን ወጣ ብዬ መመለስ በቻልኩ!

ያንቺው እና

ሐሙስ ግንቦት 11/1944

ውድ ኪቲ

በአሁኑ ሰዓት ምን ያህል ቢዚ እንደሆንኩ እንዴት ብዬ እንደምገናኘኩ አላውቅም። ከሁለት አመት በላይ ከአንድ ቦታ ትስቅስ ሳይል ታሽጌ የኖረ ሰው ውዝፍ ሥራዬን ለመጨረስ ጊዜ አጠረኝ ብሎ ቢያወራ ለማመን አይቸገርም? አመኝኝ ኪቲ እኔ ግን ጊዜ በጣም እያጠረኝ መጥቷል። ሰሞኑን ብቻ መሥራት ያለብኝን ነገሮች በአቅጣጫ ልንገርሽ? ጥሩ-በነገው አለት የግብርናው ስራ ግብርናውን የመጀመሪያ ክፍል አንብቤ መጨረስ አለብኝ-ምክንያቱም ተነገወዱያ የግድ ... ግብረሰው መመለስ እንዳለበት እነ ሜፔ አስጠንቅቀውኛል። ይታይሽ ገና ትናንትና ነው የጀመርኩት-በዚህ ሳይ እንዴት ትልቅ ጥራዝ መሰለሽ። የሆነው ሆኖ እንደምንም ብዬ እንደምጨርሰው አትጠራጠራ።

በሚቀጥለው ሳምንት "Palestine at the Crossroads"ን እና የ"Galileo Galilei" ን ሁለተኛ ክፍል ማንበብ አለብኝ። ከዚህም "The Emperor Charles V" የተሰኘውን የንጉሥ ቻርልስን ታሪክ የመጀመሪያ ክፍል ሳኑብ ቆይቼ ትናንትና ነው የጨረስኩት። ስለዚህ ከውስጡ የለቀምኳቸውን መረጃዎች ማዋቀርና እያንዳንዱን የዘር ግንድ ዲያግራም በዝርዝር መስራት ይኖርብኛል ማለት ነው። ከዚህ በኋላ በየጊዜው ከተለያዩ መግለጫት የሰበሰቡኳቸውን ሦስት ገፅ የባዕድ ቋንቋ ቃላት ሥርዓት አስይዜ መግጥራት መግባታቸውን መፈለግና አንድ በአንድ መሸምደድ ይጠብቀኛል። የፊልም ስታሮች ኮሌክሽኔ የዋዛ ቁልል እንዳልሆነ ታውቂያለሽ። አሁን እርስ በርስ መጠባበቅ ስለጀመረ እሱንም ለማፀዳዳትና እንደገና በወግ በወግ ለማድረግ ብዙ ቀናት ይፈልጋል። ይሁን እንጂ ፕሮፌሰር እና ቀደም ብላ ግልፅ እንዳደረገችልሽ በሥራ ብዛት ከሚገባው በላይ ተጨናንቃለችና ትርክምክሙ ትርክምክምኑን እንደያዘ ሊቆይ ግድ ነው።

ከዚህ አትይኝም? - ከዚህም ቴሲዩስ- ኤዲፐስ- ቴሲዩስ- አርፊዩስ- ጃስን እና ሄርኪዩስ ሁሉ እንደገና በሥርዓት ይከለሱ ዘንድ ተራቸውን እየጠበቁ ነው ያሉት - ምክንያቱም የተለያዩ ገድለቶቻቸው አእምሮዬ ውስጥ ልክ እንደ ሸረራት ድር ተወሳስበው መቀመጥ ካልፈለጉ የግድ እንደገና መታየት ይኖርባቸዋል። "Seven and Nine Years Wars"ም እንዲሁ ደህና ከለሳ ይፈልጋል። አየሺልኝ ጉዴን ኪቲ?

እንዴት ሁሉን ነገር እያደበላለችኩት እንዳለሁ አየሺልኝ? ግን ደግሞ አንድ ሰው እንጉሉ በሚገባ አልመዘግብልህ ካለው ምን ማድረግ ይችላል? እውነቱን ነው ከቲዬ የማስታወስ ችሎታዬ ከቀን ወደቀን በጣም ነው እየቀነሰ የመጣው። ካሁኑ እንዲህ የሆነኩ ሰማኒያ አመት ሲሞላኝ እንዴት እንደምሆን ይታይኸ!... ሃሃሃ! ያኔማ የገዛ ስሜን ባልረሳው ነው!

አ ከቲ - ሌላው ደግሞ ምን መሰለሽ - መፅሐፍ ቅዱስ! አም-እያነበብኩት ነው። ግን እንደው መቼ ይሆን የሶስና ታሪክጋ የምደርሰው? በጣም ነው የቸኮልኩት። «የሶዶምና ገሞራ ጥፋት» ሲለሱ ምን ማለታቸው ይሆን? ብቻ ምናለፋሽ ጥናቱን ይስጥሽ በይኝ እንጂ ገና ብዙ ብዙ መታወቅና መጠናት የሚገባቸው ነገሮች ይጠብቁኛል። በነገራችን ላይ አንድ ሰሞን ሙጭጭ ብዬበት የነበረውን “Lisoele of Pfalz”ን አሁን ዞር ብዬም የማየው እንዳይመስልሽ-የትኛው ስርቻ ውስጥ እንደወሸቅኩት እንኳን ትዝ አይለኝም።

እ...ሺ ከቲሻ-ራሴን በራሴ ወጥሬ ወጥሬ ልፈነዳ ምንም እንዳልቀረኝ አሁን በደንብ ተረዳሽልኝ?

አሁን ደግሞ ስለ አንድ ሌላ ነገር ላጫውትሽ-ብቸኛዋ ውድ ጓደኛዬ ካደረግኩሽ ጀምሮ በየጊዜው ስነግርሽ እንደነበረው ትልቁ ምኞቱ አንድ ቀን ጋዜጠኛ ለመሆንና ከዚያ በኋላ ደግሞ ዝነኛ ደራሲ ለመሆን እንደሆነ ታውቂያለሽ። እነኚህ ወደታላቅነት (ወይስ እብደት?) ክፉኛ ያዘመሙ ፍላጐቶቼ እውን የሚሆኑበት ጊዜ ይምጣ አይምጣ ወደፊት የሚታይ ይሆናል። ለጊዜው በእርግጠኝነት ልነግርሽ የምችለው ግን-ምኞቱን ለማሳካት የሚያስችሉኝ ነገሮች አእምሮዬ ውስጥ አሉ። ለዚህም ምንም ጥርጣሬ አይግባሽ። ለምሳሌ-ጦርነቱ እንዳበቃና ወደ ሰላማዊ ሕይወት እንደተመለስን «ሚስጥራዊው ቤት» በሚል ርዕስ የዚህን ያለንበትን ጉድኛ ቤት ታሪክ በመፅሐፍ መልክ አሳትሜ ማውጣት እፈልጋለሁ መፈለግ ብቻ ሳይሆን ያለምንም ጥርጥር አደርገዋለሁ። መፅሐፌ ተወዳጅ ሊሆን ስለመቻሉ ከአሁኑ በእርግጠኝነት መናገር ይቸግረኛል። ይሁን እንጂ ዲያሪዬ በጣም እንደሚያግዝኝ አውቃለሁ። በነገራችን ላይ «ሚስጥራዊው ቤት»ን ማስቀደም እፈልጋለሁ እንጂ ሌሎች ብዙ ልዕፋቸው የምችላቸው ነገሮች አሉኝ። ግን ወረቀት ላይ ሳሰፍራቸው ከመሞከሬ በፊት አእምሮዬ ውስጥ በሚገባ ተብላልተው እስኪበሰሉና ተገቢውን ቅርፅ እስኪይዙልኝ ድረስ እጠብቃለሁ-የዛ ሰው ይበለኝ እንጂ።

ያንቺው አና

ማክሰኞ ግንቦት 16 1944

ውድ ኪቲ

በሚስጥራዊው ቤት ውስጥ የሚካሄዱትን ንትርኮች መስማት አልናፈቀሽም? ካወራሁልሽ እኮ ቆየሁ። እስቲ እንደው ለለውጥ ያህል ትናንትና አቶ ፋንዳንና ወ/ሮ ፋንዳን ያደረጉትን «ውይይት» ቃል በቃል ልንገርሽ።

ወ/ሮ ፋንዳን፡- «ጀርመኖች 'አትላንቲክ ዎል' እያሉ የሚመኩበትን መከላከያቸውን ይሄኔ አሥር አጥፍ እንዳጠናከሩት ምንም የሚያጠያይቅ አይደለም። አዎ-እንግሊዞችን እዚያው ባሉበት ገትረው ለማቆየት ያለ የሌለ አቅማቸውን መጠቀማቸው እንደማይቀር እርግጠኛ ነኝ። ሽረ እንደው ማን ይሆን ሃይ የሚላቸው እነኚህ ጀርመኖችን! ሽረ እንዴት ኃይላችንን ናቸው!»

አቶ ፋንዳን፡- «አዎ-ኃይላችን ናቸው»

ወ/ሮ ፋንዳን፡- «በ...ጣም!»

አቶ ፋንዳን፡- «አዎ-ወዲህም ተባለ ወዲያም ተባለ ጀርመኖች በስተመጨረሻው ጦርነቱን ማሸነፍ የሚያስችላቸው በቂ አቅም አላቸው-ያለምንም ጥርጥር ድሉ የነሱ ነው የሚሆነው!»

ወ/ሮ ፋንዳን፡- «ሊሆን ይችላል-አውነት ለመናገር እኔም ብሆን በተቃራኒው ለማስብ የሚያስችለኝ ፍንጭ እስከአሁን አላገኘሁም።»

አቶ ፋንዳን፡- «እና? - እና ምን ይጠበስልኝ ባይ ነሽ?»

ወ/ሮ ፋንዳን፡- «ምንም ይጠበስልኝ አላልኩም!- ጉዳዩ ስላሳሰበኝ ብቻ ነው።»

አቶ ፋንዳን፡- «የራስሽ ጉዳይ!- አሁን ሰላም እንድትሰጩኝ እፈልጋለሁ- ትሰሙኝ? ምንም አይነት ጥያቄሽን ለመመለስ ፈቃደኛ አይደለሁም-ድምፅሽን መስማት አልፈልገም!»

ወ/ሮ ፋንዳን፡- «ኦኦቴ! ሲሉ ሰምታ አሉ ሃሃሃ!- አይ የኛ ወገኖ!»

አቶ ፋንዳን:- «ማለት?»

ወ/ሮ ዳንዳን:- «ማለትማ-እያንዳንዱን ጥያቄዬን ሳትወድ በግድህ ትመልሳታለህ። ምክንያቱም አያስችልህማ! ኮስታራ መሆን ትፈልጋለህ እንጂ አትችልበትማ!- እስከዛሬ ጥያቄዬን ያልመለስክበት ጊዜ ያለ ይመስልሃል?»

አቶ ፋንዳን:- «በእርግጥ የለም- መልሶቼን ግን እንዴት እንደማሳጥርብኸ እንቺም ታውቂያለኸ። በተቻለኝ መጠን በአንድ ቃል- ካቃተኝ ካቃተኝ በሁለት ቃላት- ግፋ ካለ ደግሞ በሦስት ቃላት ነው የምመልስልኸ።»

ወ/ሮ ፋንዳን:- «ወጣም ወረደ ትመልስልኛለህ- በእርግጥ ምንጊዜም ያንተ አባባል ትክክል እንዲሆንልህ ትፈልጋለህ። ችግሩ ግን ምን መሰለህ? ሃሃ! ችግሩ- አንድም ጊዜ አንተ ይሆናል ያልከው ነገር ሆኖ አያውቅም ሃሃ! ሃሃ! ...»

አቶ ፋንዳን:- «እቤቱአንችም ሰው ሆነኸ በኔ ሳትሽ ማለት ነው?»

ወ/ሮ ፋንዳን:- «በጣም እንጂ! ሃሃ! - አይ የኛ ነቢይ! ሃሃ!- ስማ እንጂ እንዳንተ እንዳንተማ- አንደኛ- የሕብረ ብሔሩ ጦር በጀርመኖች ላይ የሚያደርገውን ወረራ አምና መጀመር ነበረበት። ሁለተኛ- ፊንላንድ ይሄን ጊዜ ከጦርነቱ ውጪ መሆን ነበረባት። ሦስተኛ- ጣሊያን ይሄን ጊዜ ሙሉ በሙሉ አልቆላት ነበር። አራተኛ- ራሻ ይሄኔ ሌምበርግን በእጇ አስገብታ ነበር። አምስተኛ ... ልቀጥል? ሃሃ!»

አቶ ፋንዳን:- «ቀጥይ- እንዳሻሽ ቀጥይ- ብቻ አትገልፍጪብኝ።»

ወ/ሮ ፋንዳን:- «ሃሃ! ሃሃ! ኧረ ምነው ብትተወኝ የኛ ነቢይ! ሃሃ!»

አቶ ፋንዳን:- (ትዕግስቱን ጨርሶ ብድግ አያለ) «ሴቲዮ- እስቲ ለጊዜው አደብ ግዢና አፍሽን ለመዝጋት ሞክሪ። የምላቸው ነገሮች ሁሉ ምን ያህል ትክክል እንደሆኑ ስትደርሺበት ይገባሻል። አሁን ግን ስለፈጠረኸ አምላክ ይሄን መንታ ምላሽሽን ሰብስቢልኝ።»

ወ/ሮ ፋንዳን:- «ወይ ጣጣ- የፈሲታ ተቆጢታ አሉ!»

አቶ ፋንዳን፡- «ልነግርሽ አይደል- በዚች ምድር ላይ እንዳንቺ ተንኳሽ የሆነች ሌላ ሴት ያለች አይመስለኝም- ለማንኛውም አንድ ቀን በገዛ ቅሌትሽ ተተብብሽ መማቀቅሽ የማይቀር ጉዳይ እንደሆነ እወቂ። እንዴት ያለችዋ ኩርንችት ናት ባካችሁ!»

ገቢር አንድ ያለቀው እዚህ ላይ ነበር አልሻለሁ ኪቲሻ።

ሳቄን መቆጣጠር አልቻልኩም ነበር። አማማም እንደዛው፡፤ ምስኪኑ ፒተር እዚያው በተቀመጠበት ሽምቅቅ ከማለቱ የተነሳ ከንፈሮቹን ነክሶ ሊጨርሳቸው ምን ቀረው መሰለሽ!- ሽረ እንደው ምን ደደቦቹ ናቸው በናትሽ- ቢያንስ እኛ ወጣቶቹ ፊት ራሳቸውን እንዲህ ከሚያቀልሉ ምናል በጥቂቱ እንኳን ማንነታቸውን መመርመር ቢጀምሩ? ስለእውነት ነው ምልሽ በጣም በጣም ነው ያፈርኩላቸው።

ያንቺው አና

አርብ ግንቦት 19 1944

ውድ ኪቲ

ትናንትና እኔን አያርግሽ። የመጨረሻ ከሰው በታች ሆኜ ነበር ያሳለፍኩት- በሕመም ላይ ሕመም ማንበብ የለ- መግፍ የለ- እየተገላበጥኩ እህ ብቻ። (ይታይሽ አና እንዲህ ሆና!) የሆድ ቁርጠቱን ተይውና ምን ያልሆንኩት ነገር ነበር መሰለሽ ... ደግነቱ ዛሬ በጣም ተሸሎኛል። ረሃቡ ግን ሊገለኝ ነው ኪቲዬ! ... በዚህ ላይ የዛሬ እራታችን ያ ለጉዱ ያስጠላኝ ቦለቄ የሚባል ቀፋፊ ነገር ነው። ጫፉን ከምነካው አሥር እጅ ረሃቡ ይሻለኛል።

ከፒተር ጋር በጣም ጥሩ ሁኔታ ላይ ነው ያለነው ልልሽ እችላለሁ። ምስኪኑ ልጅ ለካ ከኔም በላይ ፍትር የጠማው ነበረልሽ- እንዴት እንደሚያሳዝን ባየሽው። ሁሉ ማታ ማታ አብረን ቆይተን ልንለያይ ስንል እንሳሳማለን። ታዲያ እንዴት እንደሚርበተበትና ፊቱ እንደሚቀላ አትጠይቂኝ- ገና ለመጀመሪያ ጊዜ ከንፈሬን የቀመሰ ነው የሚመስለው። ቻው ብሎኝ ሊወጣ ነው ስል እዛው እንደቆመ በአፉ ሳይሆን በሚቀለጨለጩ አይኖቹ እንደገና እንድንሳሳም ይለምነኛል። አንዳንዴ ምን እንደማስብ ታውቂያለሽ? የጠፋውን ድመቱን- ማለትም ሞሽን- በሚገባ ተክቼለት ይሆን ወይ? እላለሁ። ለማንኛውም ለብዙ ጊዜ እንዲሆን ስመኝው

የነበረ አንድ ነገር እውን ሆኖልኛልና ብዙ የሚያሳስበኝ ነገር የለም። አዎ- አሁን ፒተርም አንዲት ከልሳ የምታፈትረው ልጅ እንዳለች ስለሚያውቅ በጣም በጣም ደስተኛ ነው። ይሄን ማየቱ ብቻ ይበቃኛል።

ብቻዬን ስማትት የኖርኩበትን ያንን የጨለማና የመከራ ጊዜ ያለምንም ረዳት ባደረግሁት አሳር አስቆጣሪ ትግል በድል ከተወጣሁት በኋላ ነገሮች በአብዛኛው በቁጥጥራ ሥር ውለዋል ልልሽ እችላለሁ። ይህ ማለት ግን ፍትራም ቅዝቅዝታ ማለት አይደለም- በጭራሽ! ፍትራ እንኳን ፍንክችም ያለ አይመስለኝም። አዎ ኪት- ፒተርን አሁንም ነፍሴ እስክትወጣ ነው የምወደው። በእርግጥ አንድ የማልክድሽ ነገር አለ- የውስጠኛውን ማንነቱን (እና ቁጥር ዑለትን) እንደገና እጅግ በተጠናከረ ግንብ ውስጥ ከርችሚበት በአና ቁጥር አንድ ብቻ ነው የማጫውተው። ታዲያ ያኔ እንዳደረገው ግንቡን ሰበሬ የውስጠኛዋን እና ልደት ካለ ከዚያኔው እጅግ እጅግ የከበደ ሥራ ይጠብቀዋል!

ያንቺው አኖ

ሰኞ ግንቦት 22/1944

ውድ ኪቲ

ግንቦት ሃያ ዕለት አባባና ወ/ሮ ፋንዳን የወረራውን መጀመር በሚመለከት ተወራርደው ነበር። አባባ ለውርርዱ አስይዞት የነበረውን አምስት ብልቃጥ እርጉ ተበላ። ወረራው አሁንም አልተጀመረም። ያለምንም ማጋነን - መላው አምስተርዳም፣ መላው ሆላንድ፣ በአጠቃላይ መላው የአውሮ- ዊስት ኮስት - ማለትም እስከ ስፒይን ድረስ ቀንና ሌሊት ስለወረራው ያወራል፣ ይክራክራል፣ ይነታረካል፣ ይወራረዳል - በተስፋም ይጠብቃል።

ውጥረቱ ከርሮ ከርሮ ወደመበጠሻው እየሮጠ ነው። «ጥሩዎች» የምንላቸው ሆላንዳውያን ሁሉ ለእንግሊዝ የነበራቸውን ታማኝነት ጠብቀው ቆይተዋል ማለት አይቻልም። እንግሊዝ ከመጠን በላይ ጉራዋን እየነፋችበት ያለውን የረቀቀ የጦር ስትራቴጂ ሁሉም ሰው አምኖ ተቀብሎታል ማለትም አይቻልም። በጭራሽ! አሁን ሁሉም ሰው የሚፈልገው እስከ ዛሬ ሲለፈፍለትና በጉጉት ሲጠብቅ የቆየውን ነገር በተግባር ማየት ነው። አዎ - ሕዝቡ ወሬ ትክት ብሎታል - ተግባር ማየት ይፈልጋል - ጅብዱ ማየት ይፈልጋል! አሁን እያንዳንዱ ሰው ከገባ አፍንጫው

ጫፍ ጥቂት እንኳን ራት ያለ ነገር ማየት ተስኖታል። እንግሊዞች እየተዋጉ ያሉት ለገዛ አገራቸውና ለገዛ ሕዝባቸው ደህንነት መሆኑን እንኳን የሚገነዘብ ማንም የለም። ሁሉም ሰው የሚያስበው እንግሊዞች በተቻላቸው ፍጥነት ሆላንድን ከሂትለር አሳት የማዳን ኃላፊነት እንዳለባቸው ነው።

እንደው ስለእውነት እንደነገር ከተባለ - እንግሊዞች ስለእኛ ምን ግዴታ አለባቸው? ሆላንዳውያንስ ከእንግሊዝ ይህን ያህል ቸር ውለታ ለመጠበቅ ምን ምክንያት አላቸው? አሉ - ሆላንዳውያን ትልቅ ስህተት ውስጥ ነው ያሉት። እንግሊዞች ድብቅ ዓላማቸውና አስመሳይነታቸው እንዳለ ሆኖ ከሌሎቹ ሀገሮች በተለየ የሚያስወቅሳቸው ምንም ነገር አለ ብዬ አላምንም። የተቀሩትም - ማለትም አሁን በጀርመን ቁጥጥር ሥር ያሉ ሀገሮች ሁሉ - ከትንሽ እስከ ትልቅ - የዚያኑ ያህል ተወቃሽ ናቸው። ጀርመን በእነዚህ ሁሉ ዓመታት ራሷን እንደገና እስክታጠናክርና ይህን ያህል እስክታብጥ ድረስ እንግሊዝ በቸልታ እንጎላጅታለች ብለን ብናማርራት እንኳን እንግሊዝ ጥፋተኝነቷን ትቀበላለች ብሎ ማሰብ የዋህነት ነው። እንግሊዝን በተለየ የሚያስጠይቃት ምን ምክንያት አለ? ሌሎቹም ሀገሮች - በተለይ ደግሞ ጀርመንን የሚያዋስኗት - እንደዚያው ከማንጎላጅትም ድብቅ ብለው ተኝተው ነው ያሉት። አዎ - ሰጎን ከአትሚ በላይ የሆነ አደጋ ሲመጣባት አናቷን አሸዋ ውስጥ ትቀብራለች (አላየሁም ለማለት የሰጎንን ፖሊሲ እንጠቀም ካልን የትም ልንደርስ አንችልም። አሁን እንግሊዝም ሆነች የተቀረው ዓለም ይህን እውነታ ሳይወዱ በግዳቸው አይተውታል። ለዚህም ነው እያንዳንዱ ነገር እንግሊዝንም ጨምሮ ማለት ነው - አንድ በአንድ በየራሱ ጊዜ ከባድ መስዋዕትነት ማድረግ የማይቀርለት።

አንድ የማይካድ ሐቅ አለ - ማንም አገር ያለበቂ ምክንያት ዜጎቹን አላልፎ መስዋዕት አያደርግም - በተለይ ደግሞ ለሌላ ሀገር ጥቅም ሲል። ስለዚህ እንግሊዝም በምንም ዓይነት ይህን አታደርግም ማለት ነው። በእርግጥ ወረራው መቼም ይሁን መቼ - አንድ ቀን - ነፃነትን እስክትሉ መምጣቱ የማይቀር ነው። ያንን ቀን የሚወስኑት ግን እንግሊዝና አሜሪካ ናቸው። የተቀሩት ሀገሮች ሁሉ ተሰብስበው ቢንጫፌቤ የሚያመጡት ለውጥ አይኖርም።

አንድ እጅግ የሚሰቀጥጥና የሚያሳዝን ነገር እየሰማን ነው ያለነው ኪቲዬ - እጅግ በጣም ብዙ የዓለም ሕዝቦች ስለእኛ ስለአይሁዶች የነበራቸው አመለካከትና አጠቃላይ አዝማሚያ ተለውጧል ይባላል። «አንቲሴማይቲዝም» የሚባለው

አይሁድን በአይሁድነቱ ብቻ የመጥላት ሁኔታ አዲስ ክስተት ሆኖ አይደለም ያስደነገጠን - አሁን እየተስፋፋ ያለበት ደረጃ እንጂ። ከዚህ በፊት ከነመኖሩ እንኳን አስበውት በማያውቁ የሕዝብ ክፍሎች ሳይቀር አንቲሴማይቲዝም በሚያስፈራ ፍጥነት እየሰረዘ ነው አሉ። እስቲ ይታይሽ ኪቲ - ፅጣ ፈንታሽ ሁኚ ባለሽ ዝርያ ምክንያት ውጉዝ ከአመራዎስ ስትሆኒ! ይህ ዜና ሁላችንንም በጣም በጣም ነው የረበሸን። በእርግጥ - አንቲሴማይቲዝምም ተባለ ሌላም ተባለ - እኛ አይሁዶች በደፈናው መጠላታችን ምክንያታዊ ነው። እንደውም አንዳንዴ ሰብዓዊም ነው ማለት ይቻላል - ጥሩ ግን አይደለም። ለምሳሌ - ክርስቲያኖች አይሁዶችን የሚኮንባቸው የራሳቸው ምክንያት አሏቸው። ጥቂቶቹን ልንገርሽ - አይሁዶች ለጀርመኖች ሚስጥራችንን አሳልፈው ይሰጡብናል ይላሉ - ክርስቲያኖችን በሚረዱ ላይ ከሐዲነትን በመፈጸም ለጀርመኖች አሳልፈው የሚሰጡብን አይሁዶች ናቸው ይላሉ - እጅግ ብዙ ክርስቲያኖች (እንደ ከዚህ በፊት ወገኖቻቸው ሁሉ) ለማሰብ እንኳን ለሚዘገንነው የቁም ስቃያቸውና ገንጣዊ ለሆነው የመጨረሻ ፅጣቸው የተዳረጉት በአይሁዶች አማካኝነትና ተባባሪነት ነው ይላሉ።

ይህ ሁሉ እውነት ነው። ነገር ግን ማንም ቢሆን እነዚህን ነገሮች ከሁለቱም አቅጣጫ መመልከት መቻል አለበት። ክርስቲያኖቹስ በእኛ ቦታ ቢሆኑ ከዚህ የተለየ ምን ማድረግ ይችሉ ነበር? ይህ ነው ትልቁ ጥያቄ ኪቲ። ጀርመኖች እንዴ በእጃቸው ግቢላቸው እንጂ እንኳንስ የምታውቁትን የማታውቁትን እንድትናዘዝ የማድረጊያ ብዙ ሰይጣናዊ መንገዶች አሏቸው። እንዴት አድርጎ ነው እንድ ሰው - ክርስቲያንስ ሆነ አይሁድስ ሆነ - እንዴ ሥጋውም፣ ነፍሱም ሙሉ በሙሉ በናዚዎች ምህረት የለሽ መዳፍ ውስጥ ከገባ በኋላ ሚስጥር ጠብቆ ሊቆይ የሚችለው? የዚህ ዓይነቱ መለኮታዊ ጽናት ከአንድ ተራ ሰው እንዴት ይጠበቃል? ይህ ፈጽሞ የማይሞክርና የማይቻል እንደሆነ ሁሉም ሰው ያውቃል። ታዲያ ለምን? - ለምንድነው ሰዎች ለማንም የሰው ልጅ የማይቻለውን ነገር ከእኛ ከአይሁዶች የሚጠብቁብን?

ሌላው ክፉኛ እያሳሰበን ያለው ነገር ደግሞ ምን መሰለሽ ኪቲዬ - በሕብዕ እየተገናኙ የሚወያዩ የእኛ ወገኖች እየተንሸካሸኩበት ያለ እንድ ጉዳይ አለ። ከዚህ በፊት ከጀርመን ሀገር ተሰድደው ወደ ሆላንድ በመምጣት እዚህ ይኖሩ የነበሩና አሁን ፖላንድ ውስጥ በናዚ የማሳሪያ ካምፖች የሚገኙ «ጀርመን አይሁዶች» ከመርነቱ በኋላ ወዲህ ወደ ሆላንድ እንዲመለሱ ላይፈቀድላቸው ይችላል ይባላል። ከዚህ በፊት የሰድተኝነት መብታቸው ተጠብቆላቸው ነበር ሆላንድ ውስጥ በጥገኝነት የመኖር ዕድል ያገኙት። አሁን ግን - ሂትለር በቁጥጥሩ ሥር ያሉትን

ሀገሮች ሁሉ ለቅቆ ወደ ጀርመን ከተመለሱ - ጀርመን አይሁዶችም እንደገና ወደ ጀርመን የመመለስ ግዴታ ይጠብቃቸዋል የሚል ጉምጉምታ በስፋት እየተሰራጨ ነው።

አንድ ሰው ይህን ሰላማ ቢያንስ አንድ ጥያቄ ማንሳቱ የግድ ነው። ለምንድነው ይሄን ሁሉ ጊዜ በዚህ አታካችና መራራ ጦርነት ውስጥ ስንማሰን የቆየነው? ሄዶ ሄዶ ውጤቱ ይሄ ነው ማለት ነው? ሌት ተቀን ስንሰማው የኖርነውና ሰምተንም አምነን የነበረውኑ ይህን አልነበረም! ተባብረን እየተዋጋን ያለነው ለነገነት፤ ለእውነትና ለሰው ልጆች መብት ነው እየተባለ ነበርኩ ሲደሰኩልን የነበረው! ገና ካሁኑ - ገና ምኑንም ሳንይዘው - ጦርነታችን መሀል መንገድ እንዲን ሳይደርስ - ከአሁን ከአሁን ከመከራ መጣን እያልን ትጥጥን አጥተን እየጠበቅን ባለንበት - ሽኩቻ መሀላችን ገባ ማለት ነው? ትራኒ መንገዳችን ላይ ቆመ ማለት ነው? ሕዝብ አይሁድ እንደገና ወደ ቀድሞ ይታወቅ - ሲማትት ወደኖረበት የሕይወት አባባ - ወደ ጥልቁ - ሊወረወር ግድ ሆነ ማለት ነው? ያሳዝናል - በጣም በጣም ያሳዝናል! አዎ - በእያንዳንዳችን አፅምሮ ውስጥ ተሰንቅሮ ያለው ያ ዘመን ያስቆጠረ አባባል እንደገና ለሚሊዮንኛ ጊዜ እውነትነቱ ሲረጋገጥ ማየት ከምንም ከምንም በላይ ያሳዝናል! «አንድ ክርስቲያን ለሰራው ነገር ተጠያቂው እሱ ራሱ ይሆናል - አንድ አይሁድ ለሰራው ነገር ኃላፊነቱ በመላው አይሁድ ጫንቃ ላይ ይርፋል።» ጉድጂቷ ዓለማችን ፍርድገምድልነትን አስከምን ድረስ ልታስተናግደው እንደምትችል ይታይሻል ከቲ?

ስለእውነት ለመናገር ከምንም በላይ ሊገባኝ ያልቻለው ነገር - በጥሩነታቸው፣ በሐቀኝነታቸው፣ በማህተብ ጠንካራነታቸው የምናውቃቸው ሆላንዳውያን እንዲን ያው እንደሌሎቹ ሁሉ በእኛው መፍረዳቸው ነው። የትኛውም የዓለም ሕዝብ የማያውቀው ዓይነት የግፍ ተንበር ተሸክመን የኖርነው - ከምንም ፍጡር በላይ መከረኛ የሆነው - ምናልባትም ከየትኛውም ሕዝብ በላይ ሊታዘንልን የሚገባው - እኛ አይሁዶች እንዴት እንዲህ ልንፈረጅ እንደበቃን መቼም መቼም ሊገባኝ የማይችል እንቅስቃሴ ነው።

አሁን የምመኘውና ይሆናል ብዬም ተስፋ የማደርገው አንድ ነገር ብቻ ነው። ይኸውም ምን መሰለሽ ከቲ - የመላው ዓለም ሀገራት በተለይም ሆላንዶች ከእንቅስቃሴቸው እንደሚነቁና አይናቸውን እንደሚገልጡ ማለትም - ይህ አይሁዶችን በአይሁድነታቸው ብቻ በጭፍኑ የመጥላት አባዜ ጊዜውን ጠብቆ የሚያልፍ ክስተት እንደሚሆንና ደጎቹ ሆላንዳውያን ትክክለኛ ማንነታቸውን እንደሚያሳዩ - ስለፍትህ የነበራቸውን ያልተባባ አቋምም ጠብቀው እንደሚቆዩ። ምክንያቱም - «አንቲሲማይቲዝም» የበደለ ሁሉ በደል ነው!

እና እንዳልኩሽ ኪቲዬ - ይህ ውስጥ ለውስጥ እየተናፈሰ ያለው አስፈሪ ነገር ቀኑ ደርሶ እውን ሆነ ማለት በዚህም በዚያም ብለው ከጥፋቱ አሳት ራሳቸውን ያተረፉና በየስርቻው ተወትረው የሚገኙ ጥቂት አይሁዶች ሆላንድን ለቅቀው መሄዳቸው ግድ ይሆናል ማለት ነው። እኛም የሚስጥራዊው ቤት ሰዎች የተራረፈች ኮተታችን ሸክከፊን ይቺን ውብ ሀገር - ይቺን በፍቅር ተቀብላን በፍቅር ስታስተናግድን የኖረችና እሁን ድንገት ፊቷን ያሰረችብንን ውቢቷን ሆላንድ እስከወዲያኛው መሰናበታችን ግድ ይሆናል ማለት ነው።

ኪቲዬ - ሆላንድን ልገልጽልሽ ከምችለው በላይ ነው የማፈቅራት። የራሴ የምለው ሀገር የሌለኝ እንደመሆኔ እንድ ቀን ሆላንድ እናት ሀገሬ ትሆንልኝ ይሆናል የሚል ጥልቅ ምኞት ነበረኝ። የሆነው ሆኖ እሁንም ቢሆን አንድ ቀን ይህ ምኞቴ እውን እንደሚሆን ተስፋ አለኝ!

ያንቺው አና

ሐሙስ ግንቦት 25 1944

ውድ ኪቲ

መቼም በየቀኑ እንድ አዲስ ነገር መከሰቱ አይቀርም። ሳሬ ጠዋት ያ ምግባችንን የሚያቀርብልን ባለ ግርሰሪ በናዚዎች ተያዘ። ለምን አትይኝም? በቤቱ ውስጥ ሁለት አይሁዶች ደብቆ እየተለበ መሆኑ ስለተደረሰበት። እንዴት ያስደነገጠን ጉዳይ እንደሆነ አትጠይቁኝ። ወደ ምድራዊው ገሃነም ለሚወሰዱት ሁለቱ አይሁዶች ብቻ እንዳይመስልሽ ያዘንነው -ሆላንዳዊው ባለግርሰሪም የሚጠብቀው ሶማ ከአይሁዶቹ የተለየ አይሆንም -እንደውም ባይብስ ምክንያቱም እንደ አይሁዶቹ ወዲያውኑ የመገደል ዕድል አያገኝም - ሌሎች ሚስጥሮች ያወጣል በሚል የቁም ሲኦሉን ካሳዩት በኋላ ነው ወደ ዕቅዳቸው የሚወረወሩት።

ዓለም ቅጥ አምባሯ ጠፍቷል -የነበረው ሁሉ እንዳልነበረ እየሆነ ነው። ለምድር ለሰማይ የከበዱ ይባሉ የነበሩ ሰዎች በየጊዜው ወደ ማጉራያ ጣቢያዎች፣ ወደ እሥር ቤቶች፣ ወደ ብቸኛ የግዛት ቦታዎችና እንዲሁም ወደማይታወቁ ሥፍራዎች በገፍ እየተጋዙ ነው። እሁን አገሪቱን እያስተዳደሩ ያሉት ዱር እዚህ ግብ የማይባሉ ርዝራዦች ናቸው። እያንዳንዱ ሰው የሚወድቅበት ወጥመድ የተለያየ ነው -አንዱ «ጥቁር ገበያ» በሚባለው ነገር ላይ እጁን አስገብቷል ተብሎ የተለያየ ነው -አንዱ «ጥቁር ገበያ» በሚባለው ነገር ላይ እጁን አስገብቷል ተብሎ ይያዛል -ሌላው አይሁዶችን ወይም ደግሞ በተመጣጣይ ሁኔታ ከናዚዎች

ራሳቸውን ለመደበት የተገደዱ ሌሎች ዜጎችን ረድቷል ተብሎ ይያዛል ብቻ የናዚ አባል ያልሆነ ማንኛውም ሰው ከዛሬ ነገ ምን ሊገጥመው እንደሚችል አያውቅም።

የዚህ ባለግሮሰሪ መያዝ እኛን ምን ያህል ሊጉዳን እንደሚችል መገመት የሚሳንሽ አይመስለኝም ከቲ። አሁንም ያለን ብቸኛ አማራጭ አመጋገባችንን የበለጠ መቀነስ ነው። ይህንን በምን መልኩ ማድረግ እንደምንችል ከተወያየን በኋላ የተስማማንበትን ልንገርሽ ለነገሩ እምብዛም የሚያመጣው ፋይዳ ያለ አይመስለኝም። እማማ ቁርስ ብሎ ነገር ከነአካቴው መቅረት እንዳለበት ያቀረበችው ሃሳብ ያለምንም ተቃውሞ በደቀ። በተረፈ-ምሳ ቁራሽ ዳቦ በመረት - እራት ቅቅል ድንች-ከተቻለ ከተቻለ ደግሞ በሳምንት አንዴ ወይ ሁለቱ ጉመን አሊያም የተገኘው ዓይነት የትጠላትጠል ዘር -ከዚህ ውጪ ማሰብ በቀም የመቃዠት ያህል ነው። ረሃብ ይብሱን ሊፈነጭብን ነው ከቲዬ ይሁን እንጂ ምንም ነገር በናዚዎች እጅ ከመውደቅ ይሻላል።

ያንቺው እና

አርብ ግንቦት 26/1944

ውድ ከቲ

ይኸው በስተመጨረሻው በቤታችን ውስጥ ከትናንት ጠዋት ጀምሮ የነበረው ውጥረት በመጠኑም ቢሆን ረገብ አለና እኔም ከስንጥቁ መስኮት ፊት ለፊት ባለው ጠረጴዛዬና ወንበሬ ላይ ተቀምጬ ሁሉን ነገር ልጽፍልሽ ተዘጋጅሁ።

መንፈሴ እንክትክት ብሎልኛል ከቲዬ- ባለፉት ጥቂት ወራት ውስጥ እንዲህ አይነት ድቅድቅ ስሜት ተስምቶኝ አያውቅም። ያኔ ሌቦቼ ሰብረው የገቡ ጊዜ እንኳን መንፈሴ ይህን ያህል እስከመላሸት አልደረሰም ነበር ልልሽ እችላለሁ። በአንድ በኩል -የግሮሰሪው ሰውዬያችን ጉዳይ አዕምሮዬ ውስጥ እየተመላለሰ እረፍት ይነሣኛል። በሌላ በኩል እ...በሌላ በኩልም ስንቱን ልንገርሽ በቤታችን ውስጥ ነጥብ በነጥብ እየተብጠለጠለ ሲወራ ውሎ ሲወራ የሚያመሸውና መላው ዓለም "The Jewish Question" የሚለው የእኛ የአይሁዶች ጉዳይ የወረራው መዘግየት -የምግባችን እየከፋ እየከረፋ መሄድ -እንደአንዳች የነገሰብን አጠቃላይ ውጥረት በእያንዳንዱ የመደበቂያ ቤታችን ነዋሪ ላይ የሚታየው አሳዛኝ ገጽታ -

በፒተር የተበሳጨውበት ጉዳይ ወዘተ። ይህ እንግዲህ ጥቁር ጥቁሩ መሆኑ ነው። ታዲያ ከዚህ ጋር በየጣልቃው ነጭ ነጩም ውልብ እያለኝ ያልፋል። ለምሳሌ የሚገኝ የቃልኪዳን ቀለበት- የዊትሰን በዓል መስተንግዶ (በነገራችን ላይ «ዊትሰን» ማለት ከፋሲካ በኋላ ሰባተኛው አሁድ ማለት ነው) -የአቶ ክሬለር ልደት አበባዎች -ፊልሞች ተንሰርቶች ..ወዘተ። ብቻ ምን ልበልሽ -ያ ትልቁ ለውጥ ያ በሁለቱ ተቃራኒ የሕይወት ገጽታዎች መሀል ያለው ትልቅ ለውጥ ምንጊዜም አብሮን አለ። አንዱን ቀን የሁኔታዎችን አስቂኝ ጉናቸውን እያየን ስንሳሳት እንወልፍ ሌላውን ቀን ደግሞ በስጋት ስንንጸረጸር -በሁላችንም ዓይኖች ውስጥ ፍርሃት፣ ውጥረትና ተስፋ መቁረጥ ሲነበብን እንወላለን። ታዲያ ከእኛ በላይ የሚያሳዝኑን አሣር የሚያህለውን የስምንታችን ጣጣ ተሸክመው ያሉት ሚገኝ እና አቶ ክሬለር ናቸው። አዎ ይህን ሁሉ ጊዜ ተደብቀን ለቆየው ስምንት ባዕዳን የሚያስፈልጉንን ነገሮች ለማሟላት የአቅሟን ሁሉ ስትማስን የኖረችው ሚገኝ -እና - ከምንሰጋበት አደጋ የመጠበቁን ተራራ የሚያህል ኃላፊነት ተሸክሞ አዕምሮው ከፋኛ ከመወጠሩ የተነሣ ማውራት እንኳን እየተሳነው የመጣው አቶ ክሬለር።

እስቲ አስቢው ኪቲ -እዚህ የሰቆቃ ዋሻ ውስጥ ታሽገን ስንኖር ይኸው ድፍን ሁለት ዓመታችን። እስከመቼ ይሆን ይህን እጅ እጅ የሚል ሕይወትና ዕለት ተዕለት እንደ ጅማት እየከረረ የሚሄድ የመንፈስ ውጥረት ችለን መጠበቅ ያለብን?

የፍሳሽ መውረጃ ቱቦው ስለተደፈነ ምንም ዓይነት ቧንቧ መክፈት እንችልም - ሲብስብን ብቻ የጭል ጭል ታህል ካልሆነ በቀር። ወደ መፀዳጃ ቤት ስንገባ ቡርሽና ለዚህ ብለን ካጠራቀምነው ቆሻሻ ውሃ ላይ በዕቃ ቀንሰን ይዘን መግባት አለብን። ለዛሬውስ እንደምንም እንወጣዋለን -ቱቦ ሰሪው ብቻውን ሊሰራው የማይችለው ከሆነ ግን ምን እንደሚውጠን እንጃ። የማዘጋጃ ቤት ሰዎች እንደሆነ፣ እስከ ማክሰኞ ዝር ማለት አይችሉም።

ሚገኝ ለ«ዊትሰን» በዓላችን በአሻንጉሊት ቅርፅ የተሰራ ኪክ ላከችልን። ከኪኩ ጋር በላከችልን ማስታወሻ ላይ "Happy Whitsun" የሚል ጽሑፏን ሳየው ያላገጠችብን ዓይነት ሆኖ ነበር የተሰማኝ። እውነቱን ነው ኪቲ-አጋንንሺው አትበደኝና እንደውም «የክፍለዘመኑ ታላቅ ምዕት» ሊባል የሚችል ነው። አሁን ያለንበት አጠቃላይ ሁኔታ በምንም ዓይነት (ለወጉ እንኳን ቢሆን) Happy ሊባል አይገባውም

በባለግርሰሪያችን ላይ የደረሰውን ያልታሰበ ክፉ እጣ ካወቅን በኋላ መንፈሳችን ይብሱን እየተናወጠ ነው። እዚህም እዚያም የምትሰማው «ኦስሰሰ...» የሚሉ ማስጠንቀቂያዎችን ብቻ ነው። የቤታችን ዐጥታ ከምንጊዜውም በላይ ሊውጠን ደርሷል። የሰውዬውን ቤት በኃይል ሰብረው የገቡትና ሁለቱን አይወዱት ከሰውዬው ጭምር ጉትተው አውጥተው ወደ መቀመቃቸው የጫኗቸው የናዚ ፖሊሶች ናቸው። ይህን ያደረጉት እኛም ላይ ሊሆን ይችላል ነበር ማለት ነው። አይበለውና ተራችን ደርሶ በአንድ በተረገመ ቀን...አኦ ይቅር ይቅር ኪቲ- ይሄን እንኳን ባልጽፈው ይሻላል -ይሁን እንጂ ዛሬ ቀኑን ሙሉ ከአእምሮዬ አልወጣልሽ ብሎ ሲያስጨንቀኝ የዋለ ጥያቄ ነው። እስከዛሬ ያሳለፍኩት ያ ሁሉ የጭንቀትና የፍርሃት ጊዜ እንደገና ፊቱን አዙሮ እያፈጠጠብኝ እያገረጠረጠብኝ ነው ያለው።

ዛሬ ማታ ሁለት ሰዓት ላይ ከታችኛው ቢሮ ውስጥ ወዳለው መፀዳጃ ቤት ብቻዬን መሄድ ነበረብኝ -ሌሎቹ ሁሉ ራዲዮኑን ከብበው ወሬ እያዳመጡ ስለነበር ማንንም አብሮኝ እንዲሄድ መጠየቅ አልታየኝም። በዚህም ላይ የሌሎችን እርዳታ መሻቱ በእጅጉ ተፈታተኝ -ደፋርና ቆራጥ መሆን ፈለግኩ። ግን እንዴት ከባድ መሰለሽ ኪቲዬ

ምንጊዜም እሳ ሰፊና ዐጥ ያለ ቢሮ ውስጥ ብቻዬን ስሆንና ከበላዬ የእነሱ ንግግርና እንቅስቃሴ የሚፈጥረው በውል የማይለይ የታፈነ ድምጽ ከበታቹ በጉዳናው የሚያልፉ መኪናዎች ከሚያሰሙት ሞተርና ጡፋንባ ጋር ተደባልቆ ሲሰማኝ ልገልጽልሽ የማልችለው ዓይነት ስጋት ይወርረኛል -ከተለመደው የተለየ ማለት ነው። አሁንም እዚህ በታ ሆኜ ስለ ሁኔታዎች ማሰብ ከጀመርኩ ሰውነቴን ከላይ እስከታች እንደማንቀጥቀጥ ስለሚያደርገኝ የመጣሁበትን ጉዳይ (መፀዳዳት) ቆሎ ጨርሽ ወደላይ መመለስ አለብኝ።

ደግሞ ደጋግሞ ራሴን እየጠየቅኩት ያለሁት አንድ ነገር አለ -ቀድሞ ነገር ወደዚህ የመደበቂያ ሥፍራ ባንመጣ ምን ነበረበት? ይህን ሁሉ ጊዜ በዚህ ሁሉ ሥቃይና መከራ ውስጥ ከማለፍ እንደሌሎቹ ወገኖቻችን ሁሉ ሞተን ብንገላገል አይሻለንም ነበር? - በተለይ ደግሞ እነኚህን ደግ ረዳቶቻችንም ያለ ልዩነት እዚህ አደጋ ውስጥ ባልዘፈትናቸው ነበር - ግን ደግሞ እንዲህ ዓይነት ሃሳቦች ከስንት አንዴ ውል በሚሉበን ጊዜ እንኳን ልንጋፈጣቸው አንፈልገንም -ሆነ ብለን እናፈገፍጋለን። ምን ይደረግ ኪቲ? - አሁንም ቢሆን ገና ሕይወትን ማፍቀራችንን አላቆምንም - አሁንም ገና ያንን የተፈጥሮን ምትሃታዊና ረቂቅ ድምጽ

አልረሳነውማ...አሁንም ገና ስለሁሉም ነገር ተስፋ እናደርጋለና - ሰዎች ነና አ...ኪቲ ብቻ በቅርቡ አንድ ነገር በሆነ። መጨረሻው ቶሎ በመጣ። ግድያም ቢሆን ግድ ያለኝ እንዳይመስልኸ ኪቲ ብቻ የሚሆነው ሆኖ መጨረሻችንን ቶሎ ባወቅነው -ምንም ቢሆን ከዚህ አይብስም!

ያንቺው አና

ማክሰኞ ሰኔ 6/1944

ውድ ኪቲ

"This is D-day!" ሲል የቢቢሲ ሬዲዮ ለመላው ዓለም አበሰረ። በእርግጥ This is D-day ወረራው የሚጀመርበት ቀን ማለት ነው። ማመን ትችያለሽ ኪቲዬ? ወረራው - ሲ - ጀ - መር - ነው!

ዛሬ ጠዋት ሁለት ሰዓት ላይ ነበር ቢቢሲ ይህንን ድንቅ ዜና ያስተላለፈው። ካሌስ፣ የሎን፣ ሊ ሂቭር እና ቼርበርግ - - ደ ካሌስንም ጨምሮ - በወረደባቸው የቦምብ ናዳ እንዳልነበሩ ሆነዋል ተባለ። በተጨማሪም ለጥንቃቄ ሲባል ጥቃቱ ከተጀመረበት ቦታ በ35 ኪ.ሜ. ዙሪያ ለሚገኙ በናዚ ቁጥጥር ሥር ለዋሉ ሀገሮች የማስጠንቀቂያ መልዕክት ተላለፈ - እያንዳንዱ ነዋሪ ለሚደረገው ከባድ የቦምብ ድብደባ ራሱን ማዘጋጀትና በተጠንቀቅ መጠበቅ እንዳለበት የሚገልጽ መልዕክት። የሚቻላቸው ከሆነ እንግሊዞች ከድብደባው አንድ ሰዓት ቀደም ብለው ለተጠቀሱት ቦታዎች የማስጠንቀቂያ ወረቀት በአውሮፕላን ይበትናሉ።

የጀርመን የዜና ማስራጫዎች እንደገለፁት የእንግሊዝ ፓራኮማንዶዎች ከአየር ላይ በፓራሹት እንደ ዝናም እየወረዱ በፈረንሳይ ጠረፍ አርፈዋል። የእንግሊዝ የጦር አውሮፕላን ተሸካሚ መርከቦች በበኩላቸው ከጀርመን የባሕር ኃይል ጋር ከባድ ውጊያ ላይ ናቸው አለ ቢቢሲ።

የሚስጥራዊው ቤት ነዋሪዎች ከማለዳው ሶስት ሰዓት ላይ መሀከለኛው የጋራ ክፍላችን ውስጥ ተሰባስበን በሁኔታው ላይ ተወያየንበት። የአብዛኛዎቻችን ስሜት ተመሳሳይ ነበር - ይሄ ነገር ልክ ከሁለት ዓመት በፊት ተደርጎ እንደነበረው እንደ ዴፒው ዓይነት የሙከራ ጥቃት ይሆን እንዴ?

ከዚህ ጥርጣሬያችን ጋር አንድ ሰዓት ያህል እንደቆየን - አራት ሰዓት ላይ - በቢቢሲ በጀርመንኛ፣ በሆላንድኛ፣ በፈረንሳይኛ እንዲሁም በሌሎች የተለያዩ ቋንቋዎች «ወረራው ተጀምሯል!» የሚለውን ዜና በተደጋጋሚ አስተጋባ። ይህ ማለት «ትክክለኛ»ው ወረራ ተጀመረ ማለት ነው! ደስ አይልም ከቲዬ? በጣም በጣም ደስ አይልም? - አምስት ሰዓት ላይ በቢቢሲ ራዲዮ የጀርመንኛ ቋንቋ ስርጭት ዋና ኮማንደሩ ጄኔራል አይዘናወር ንግግር አደረጉ።

ስድስት ሰዓት ላይ በቢቢሲ የእንግሊዝኛ ስርጭት “ትህዝብ ነፍስ ድ-ደቷዩ” አሉ እንደገና። ጄኔራል አይዘናወር ለፈረንሳይ ሕዝብ ባስተላለፉት መልዕክት “Stiff fighting will come now, but after this, the victory. The year 1944 is the year of complete victory; good luck.” ሰዓት ሰዓት ላይ በቢቢሲ የእንግሊዝኛ ስርጭት፡ - 11,000 የጦር አውሮፕላኖች ናቸው ለወረራው የተሰለፉት - ምንም የማይቋርጥ የደርሶ መልስ በረራ አያደረጉ - ጥቃታቸውን በብቃት እየተወጡና ጋራኮማንዶዎችን በቦታ በቦታቸው እያራገፉ ነው። 4,000 የጦር መርከቦች ደግሞ ጭነው ያመጧቸውን ወታደሮችና ቁሳቁሶች በቼርበርግ እና በሌሎች መሀል በማራገፍ ላይ ይገኛሉ። በጥምር የተንቀሳቀሱት የእንግሊዝና የእሜሪካ ወታደሮች የጦሩ ውጊያ ላይ ናቸው። አሉ የተባሉት ታላላቅ ሰዎች ንግግር አደረጉ። ጌርብራዲ - የቤልጂየም ጠቅላይ ሚኒስትር - የፕሮጂክ ንጉሥ ሃክን - የፈረንሳይ ደ ጎል - የኢንግላንዱ ንጉሥ - በመጨረሻም ታላቁ ዊኒስተን ቸርችል።

ታላቅ መጨናነትና መረባበሽ በሚስጥራዊው ቤት! - ይህን ሁሉ ጊዜ ከመጠን ባለፈ ናፍቆት ሲጠበቅ የኖረውና ያ ብዙ የተባለለት - ግን ደግሞ አንገረቱ ከሚገባው በላይ ገዘፎ ገዘፎ የልጆች ተረት እየመሰለ የመጣው - «ነፃ መውጣት» ብሎ ነገር አውን የሚሆንበት ጊዜ በእርግጥ ይመጣ ይሆን? በእርግጥ ነፃነታችንን በዚህ ዓመት - በ1944 - ልናገኘው እንችል ይሆን?... አሁንም በእርግጠኝነት የምናውቀው ነገር የለንም። ይሁን እንጂ ቢያንስ ከውስጣችን እየደረቀ የነበረው ተስፋችን እንደገና ማቆጣቆጥና መለምለም ጀምሯል። በአዲስ መንፈስ እየተሞላንና ደግሞ የመንፈስ ጽናትን እያገኘን ነው። ከመቼውም በላይ ጥርሳችንን ነክሰን በትዕግሥትና በእርጋታ መጠበቅ ያለብንም አሁን ነው።

አ... ከቲዬ - በወረራው ከምንም በላይ የተደሰትኩበት ጉዳይ ምን መሰለኸ - ለመጀመሪያ ጊዜ ወዳጆች እየቀረቡን መሆኑ ስለሚሰማኝ ነው። ለዚህ ሁሉ ጊዜ በእነዚያ የምድር ጉዶችና አረመኔዎቹ ጀርመኖች እጅ ስንማቅቅ ነው የኖርነው።

እያንዳንዱን ቅጽበት የቢላቸው ስለት ጉሮሯችን ላይ እየተሰማን ነው ያላለፍናት - ታዲያ የወዳጆችን መምጣትና የነፃ መውጫ ጊዜያችንን መቃረብ ከማሰብ የበለጠ የሚያጽናናስ ሆነ የሚያረጋጋ ምን ነገር ይኖራል?

ከዚህ በኋላ ጉዳዩ የእኛ የአይሁዶች አይደለም - ይልቅም የሆላንድና የተቀሩት በናዚ ቁጥጥር ሥር ያሉ የአውሮፓ አገሮች ሁሉ ነው። እንግዲህ ምናልባት በመስከረም ወደ በጥቅምት ወደ ትምህርት ቤቱ መመለስ እችላ ይሆናል - የማርሳትም ግምት ይኸው ነው።

በተረፈ ቻው ኪቲዬ - በሚቻለኝ ሁሉ ወረራውን በተመለከተ የሚሰራጩትን ዋና ዋና ዜናዎች ሁሉ በየጊዜው ላላውቅሽ እሞክራለሁ።

ያንቺው አና

አርብ ሰኔ 9/1944

ወድ ኪቲ

የወረራው ታላላቅ ዜናዎች እነኚሁልሽ - የሕብረ-ብሔሩ ጦር ሰራዊቶች በፈረንሳይ ጠረፍ የምትገኝዋን ባዩ የምትባል አነስተኛ መንደር ከያዙ በኋላ ወደ ኬን እየገለበጡ ነው። አካሄዳቸው ቼርበርግ የምትገኝበትን ባሕረ ሰላጤ ሙሉ በሙሉ ለመቁረጥ ይመስላል። በየምሽቱ የጦር ሜዳው ቃል አቀባዮች የውጊያውን ዜናዎች እየዘገቡ ሰራዊቱ በየጊዜው የሚገጥሙትን ችግሮችና እነኚህን የሚወጣበትን ወኔና ጽናት ይገልፀዋል። በጣም ድንቅ፣ ድንቅና አልፎ አልፎም ጨርሶ ለማመን የሚያዳግቱ ታሪኮች ነው የሚነግሩን። ከዚህም ሌላ ወደ እንግሊዝ ተመልሰው ተወስደው በሕክምና ላይ ከሚገኙ የጦር ቁስለኞች አንዳንዶቹ በግንባር ወደ ማይክራፎኑ እየቀረቡ በገዛ ድምፃቸው ስለጦርነቱ ሁኔታ ያወጉናል። ምንም እንኳን የአየር ሁኔታው ጭጋጋማና አስቸጋሪ ቢሆንም የአየር ኃይሉ በምብ ጣይ አውሮፕላኖች ሰማይ ላይ እንደክረምት አግቢ እየተርመሰመሱ ግዳጃቸውን በሚገባ በመወጣት ላይ ናቸው ይባላል። የ"D-day" ዕለት (ወረራው የተጀመረበት ዕለት ማለት ነው) ቸርችል ከሕብረ ብሔሩ ጦር ጋር ወደ ውጊያው ሥፍራ ለመሄድ በጣም ፈልገው እንደነበርና ጄነራል አይዘናወር እንዲሁም የተቀሩት ጄነራሎች በብዙ ትግል ሀሳባቸውን እንዳስቀየሯቸው በቢቢሲ ሰማን። እስቲ አስቢው ኪቲ -

በዚህ ዕድሜያቸው ምን ዓይነት ወኔ ቢኖራቸው ነው? - አሁን ቢያንስ ሰባ ሳይሞላቸው እንደማይቀር እርግጠኛ ነኝ።

በሚስጥራዊው ቤት ውስጥ ተፈጥሮ የነበረው የስሜት መጋጋል አሁን በመጠነ ረገዝ ብሏል። ይሁን እንጂ አሁንም ቢሆን ጦርነቱ በዚህ ዓመት መጨረሻ ላይ እንደሚጠናቀቅ ተስፋ እያደረግን ነው ያለነው። ወይ ወይ መጠናቀቅም አለበት! ቢያንስ ለወ/ሮ ፋንዳን ሲል። ንጭንጭ ሊገለን ነው ኪቲ። በፊት በፊት ያው እንደምታውቁት ወረራው ዘገየ በሚል ንጭንጭ ነበር የምታሳብደን። አሁን ደግሞ አዲስ ዘፈን አውጥታልሻለች - «የአየር ሁኔታው መረረኝ» የሚል። እንዲሁም እኛን እንዳለችበን ይመሻል ይነጋል ነው ማወራሽ። በርሚል ሙሉ ቀዝቃዛ ውሃ ውስጥ ነክሮ ጣራው ላይ ማስቀመጥ ነበር እሷንስ!

ከአቶ ፋንዳንና ከፒተር በስተቀር ሁሉም የሚስጥራዊው ቤት ሰዎች "Hungarian Rhapsody" የተሰኘውን ትራዩሎጂ አንብበውታል። ስለታላቁ የሙዚቃ ቀማሪ ፍራንዝ ሊዝት የሕይወት ታሪክ የሚያወሳ በጣም ደስ የሚል መጽሐፍ ነው። ግን እንደኔ እንደኔ መጽሐፉ በአብዛኛው ስለሴቶች የሚያወራ መሆኑ በመጠኑም ቢሆን ደክም አድርጎታል ባይ ነኝ። በነገራችን ላይ ኪቲ - ፍራንዝ ሊዝት በጊዜው ተወዳዳሪ ያልነበረው ዝነኛ ፒያኒስት ብቻ ሳይሆን አለ የተባለው አተራማሽም ነበር። እስከ መጨረሻው - ማለትም እስከ ሰባ ዓመቱ ድረስ የዘመኑ ሴቶች አውራ ዶሮ እንደነበር ነው የሚነገርለት። በዚህ ላይ ቀልደኛ ጠባሽ እንዳይመስልሽ - ምርጥ ምርጧን ነበር ጠብ የሚያደርግልሽ። ፍቅረኞቹ ከነበሩት ጥቂቶቹን ልጥተስልሽ - ክብርት ማሪያ ዳጎል - ልዕልት ካሮሊን ሳይን ዊትፔኒስታይን - ዳንሰኛዋ ሎላ ሞንቴዝ - ፒያኒስት አግነስ ኪንግዎርዝ - ፒያኒስት ሶፊ ሜንተር - ልዕልት አልጋ ጃንያና - ክብርት አልጎ ሜዬንዶርፍ - ተዋናይት ሊላ - ወዘተ. ወዘተ. ማለቂያ የላቸውም ነው ማወራሽ። መጽሐፉ ስለሙዚቃና ስለሥዕል ጥበብ የሚያወራባቸው ክፍሎች ይልቅ በጣም በጣም ደስ ይላሉ። በእነዚህ የመጽሐፉ ክፍሎች እነማን እነማን ተጠቅሰዋል መሰለሽ - ሹማን - ከላራ ዋይክ - ሂክተር ቤርሊዮዝ - ጆህንስ ብራምስ - ቢቶቨን - ጆሃኒም - ሪቻርድ ዋግነር - ሃንስ ሾን ቡሎው - አንቱን ሮቢንስታይን - ፍሬድሪክ ሾፐን - ቪክቶር ሁጎ - አኖሬ ዲ ባልዛክ - ሂትለር - ሀሜል - ዜርኒ - ሮሲኒ - ቼሩቢኒ - ጋኒኒ - ሜንደልሰን - ወዘተ. ወዘተ.

ፍራንዝ ሊዝት በባሕሪው በጣም ጥሩ በጣም ደግና ስለራሱም ያለው ግምት ከግብዝነት እጅግ የራቀ ሰው ነበር። ከመጠን ያለፈ ከንቱነቱ እንዳለ ሆኖ ማለት ነው። የቀረቡትን ሰዎች ሁሉ ከመርዳት ወደኋላ ብሎ አያውቅም ነበር ይባላል። በተረፈ - ለእሱ መዝቃ ማለት ሁሉም ነገር ማለት ነበር። እንደነፍሱ የሚወዳቸው ሁለት ነገሮች ደግሞ ምን ነበሩ መለለሽ - ኮከብና ሴቶች! በተረፈ - ሆኖ ባሻ፣ የማንንም ዕንባ ማየት የማይችል፣ በጣም ጨዋ፣ ምንም ዓይነት ውለታ ቢጠየቅ እምቢ ማለት የማይሆንለት፣ ለገንዘብ ቅንጣት ደንታ ያልነበረው ሰው ነበር። የሀይማኖት ነፃነትን እንዲሁም የዓለም ሰላምን አጥብቆ ያፈቅር እንደነበር ብዙዎች መስክረውለታል። ዋው ፍራንዝ ሊዝት!

ያንቺው እና

ማክሰኞ ሰኔ 13/1944

ውድ ኪቲ

ትናንትና አንድ ሌላ የልደት ቀኔ አለፈ። ስለዚህ አሁን አሥራ አምስት ዓመት ሆነኝ ማለት ነው። በስጦታ ተንበሽብሼ ነበር ነው ማወራሽ!

የስፕሪንግ "History of Art" የተሰኘ መጽሐፍ አምስቱንም ፑሊዞች፣ የእጅ መሀረብ፣ ሁለት ብልቃጥ አርጎ፣ አንድ ብልቃጥ ማርማላት፣ አንድ ባለቅመም የጂኔጀር ብሬድ፣ ኪክ፣ አንድ የሥነ-ዕጽዋት (ቦታኒ) መጽሐፍ። እንግዲህ ይህ ሁሉ ከእማማና ከአባባ መሆኑ ነው። ከዛስ አትይኝም? - ከዛማ - ሁለት ሸዋሊያ ከማርጎት - አንድ መጽሐፍ ከፋንዳኖች - አንድ ፓኪት ሽምብራ ከአቶ ዱሴል (ከዛ ድርሻው ላይ ማለት ነው።) ከሪሚኒስትርና ደብተሮች ከሚፔ - ከሁሉም በላይ የተደሰትኩበትን "MariaTheresa" የተሰኘ መጽሐፍና ሶስት ቁርጥ ባለ መሉ ከሬም ቺዝ ከአቶ ክሬለር - እንዲሁም በጣም የሚያምር የአበባ እቅፍ ከፒተር። ምን ትፈልገዋለሽ ታዲያ - ከዚህ በላይ መንበሽበሽ አለ? - ምስኪን ፒተር! - ከሁላቸውም የተሻለ ስጦታ ሊያበረክትልኝ ያልጣረው ጥረት ያለ እንዳይመስልሽ - አልሆንልህ አለው እንጂ።

ምንም እንኳ የአየር ሁኔታው በጣም መጥፎና አስቸጋሪ ቢሆንም - ቁጥር ሥፍር የሌላቸው አውሎ ንፋሶች፣ ያለማቋረጥ የሚወርደው ዶፍ፣ ባሕር ውቂያኖሱን አያናወጠው ያለው ኃይለኛ ማዕበል፣ ወ.ዘ.ተ. ጨርሶ የሚያላውስ ባይመስልም -

ዕድሜ ለሕብረብሔሩ ጦር ሠራዊቶች የማይበገር ጽናት - አሁንም ስለወረራው እጅግ በጣም ጥሩ ጥሩ ዜናዎች እየደረሱን ነው።

ትናንትና ቸርችል፣ ስማትስ፣ አይዘናወር እና አርኖልድ በጦሩ ድል አድራጊነት ነፃ የወጡትን የፈረንሳይ መንደሮች ነበሩ። ጠረፉን በከባድ መሣሪያ ይደበድቡ ከነበሩት ባለቶርፒዶ መርከቦች በአንዱ ውስጥ ከነበሩ ተሳፋሪዎች አንዱ ቸርችል ነበር። ይህ ቸርችል የሚባል ሰው እንደብዙዎቹ ጀግና ወንዶች ሁሉ ፍርሀት ምን እንደሆነ የሚያውቅ አይመስልም። እንዴት የሚያስቀናኝ ሰው መሰለሽ!

በእርግጥ እነዚህ ዜናዎች እዛ ውጪ ባለው ሕዝብ ምን ዓይነት ስሜት እንደሚሰጡት ለመገመት እዚህ ውስጥ ባለነው ሰዎች ይቸግረናል። ይሁን እንጂ ከሚገባው በላይ ሲያንሳላጁ የከረሙት ፊዛዛ(!) እንግሊዞች በስተመጨረሻው እጅጌያቸውን ሰብሰብ አድርገው አንድ ነገር ለማድረግ በመብቃታቸው ሕዝቦች እንደተደሰቱ ምንም ጥርጥር የለውም። አሁን ነገሩ ሁሉ የተገላቢጠሽ ሆኗል። እናም - በእንግሊዞች ላይ ንቃታቸውን ሲያሳዩ - እንግላንድን «በምድረ ሽማግሌ የምትመራ ሀገር» እያሉ ሲያሳግጡባት የቆዩ - በአንድ በኩል ጀርመኖችን እንደአንዳች እየጠሉ በሌላ በኩል ደግሞ እንግሊዞችን «በኩኖች» በሚል ቅጽል ሥም ሲጠሯቸው የቆዩ ማናቸውም ሆላንዳውያን አሁን «መሬት ተከፍቶ በዋጠን» ዓይነት ኩምሽሽ ብለዋል። የታባታቸው! እንኳንም የእጃቸውን አገኙ! - ቢያንስ ከዚህ በኋላ በዚህ ሮማ በደፈነው አዕምሯቸው የመጣላቸውን ሁሉ እንዳሻቸው ከመንዛታቸው በፊት ሁለቴ ማሰብ ይጀምሩ ይሆናል።

ያልነገርኩሽ ነገር ኪቲዬ - ከሁለት ወራት በላይ ለሚሆን ጊዜ ፔሬድ ተቋርጦብኝ ነበር። ይመስለኝው ባለፈው ቅዳሜ እንደገና መጣልኝ። ይገርምሻል - ይሄ ነገር ምንም ደስ የማያሰኝና የማይመች እንዳልሆነ ሁሉ የቀረብኝ ጊዜ እንዴት እንደጨነቀኝና አሁን ተመልሶ ሲመጣልኝ እንዴት ደስ እንዳለኝ አትጠይቂኝ!

ያንቺው አና

ረቡዕ ሰኔ 14/1944

ውድ ኪቲ

የአንጎሌ ጓዳ ጎድጓዳው ሥፍር ቁጥር በሌላቸው ምኞቶች፣ ማለቂያ በሌላቸው ሀሳቦች፣ ከሚስተራዊው ቤት ሰዎች በየግማሽ ሰዓቱ በሚሰነዘሩብኝ ክሶችና ዘለፋዎች ተወጥሯል። በምንም ዓይነት እነዚህ ሰዎች የሚያስቡትን ያህል ግብዝና ጉረኛ እንዳልሆንኩ እርግጠኛ ነኝ። እያንዳንዱን ስህተቴን እያንዳንዱን እንክሬን ማንም ከሚያውቃት በላይ አውቃለሁ። ለውጡ ያለው የቱ ጋ መሰለሽ ኪቲ - ችግር እንዳለብኝ ብቻ ሳይሆን የማውቀው - ራሴን ማሻሻል እንደምፈልግ፣ መፈለግ ብቻ ሳይሆን በእርግጠኝነት እንደማሻሻል፣ እስካሁንም እጅግ ብዙ እንዳሻሻልኩ ጭምር አውቃለሁ።

ታዲያ ለምንድነው እያልኩ ብዙ ጊዜ ራሴን እጠይቃለሁ - ለምንድነው ሁሉም የሚስተራዊው ቤት ሰው ከሚገባው በላይ ፈጣጣ እና ሁሉን አዋቂ አድርጎ የሚያስበኝ? አሁን ማን ይሙት እኔ «ሁሉን አዋቂ» ነኝ የምል ሰው ነኝ? ወይስ በእርግጥም ሁሉን አዋቂ ስለሆንኩና ምናልባት እነሱ ደግሞ እንደዚህ ስላልሆኑ ይሆን? - እውነቴን ነው ምልሽ ኪቲ በጣም የሚገርመኝ ነገር ነው። ለምሳሌ ማንኛውም የሚስተራዊው ቤት አባል ወ/ሮ ፋንዳን አላዋቂ ሴት እንደሆነች በሚገባ ያውቃል። እኔ ደግሞ በጥሬ ቃሉ «ደደብ» ናት ነው የምለው። ደደብ ሰዎች ደግሞ ሌሎች ከእነሱ የተሻሉ ሆነው ሲገኙ ጥሩ አይሰማቸውም።

ወ/ሮ ፋንዳን እኔን እንደደደብ የምትቆጥረኝ ለምን መሰለሽ - የሷን ያህል የእውቀት እጥረት ስለሌለብኝ። በቃ - ይኸው ነው ምክንያቱ። አለሁ አለሁ ባይ እንደሆንኩና ሁሉም ነገር ላይ ቀደም ቀደም እንደምል አድርጋ የምትፈርጀኝ ደግሞ እሷ ራሷ የባሰባት አለሁ አለሁ ባይ ስለሆነች ነው። ቀሚሶቼ ከሚገባው በላይ አጫጭር መሰለው የሚታዩዋትም የራሷ ቀሚሶች የባሰውን አጫጭር ስለሆኑ ነው። እና - ሁሉን አዋቂ ነኝ የምል ጉረኛ የምመስላትም እሷ ራሷ ምንም በማታውቀው ጉዳይ ሁሉ ጥልቅ የምትልና ሌሎችን አላስወራ አላስተነፍስ አላስይዝ በማለት መድረኩን ለብቻዋ ለመቆጣጠር የምትፈልግ ከእኔ አሥር እጅ የባሰባት «ሁሉን አዋቂ» ስለሆነች ነው። የሆነው ሆኖ አንድ በጣም የምወደው አባባል አለ - «እሳት በሌለበት ጭስ ሊኖር አይችልም» እናም - «ሁሉን አዋቂ»ነቴን ሙሉ በሙሉ ለመካድ አልደፍርም።

እኔን በተመለከተ ዋናውና ፈታኝ ነገር ማንም ሰው ሊያርመኝም ሆነ ሊከንኝ ከሚችለው በላይ ራሴን የማርም የምኮንንና ከዚያም አልፎ ራሴን ሙልጮ አድርጌ የምሰድብ መሆኔ ነው። እውነታው ይህ ሆኖ ሳለ እማማ ልምከርሽ ብላ ማለቲያ የሌለው አቤታበሰማያቷን ስታነበንብብኝ ምን ሲሰማኝ እንደሚችል ገምቺዋ! - ከቁጥጥሬ ውጪ አሆናለሁ - አመህበታለሁ - ትክክል ሆኖ ሳለች እንኳን ሆነ ብዬ እቃወማታለሁ - አስቀይማታለሁ። ከዛ «እኔን ማንም ሰው አይገነዘበኝም» ወደሚለው የተለመደ መጠለያ ተመልሼ እገባለሁ። እውነቱን ነው የምልሽ ኪቲ ይህ «እኔን ማንም ሰው አይረዳኝም» የሚለው ሐረግ ዳግም ላይወጣ ዓይነት ነው እንግሊ ውስጥ ተተብትቦ የሚገኘው። የጅል ፈሊጥ እንደሆነ አውቃለሁ። ይሁን እንኛ ቢያንስ በተወሰነ ደረጃ እውነትነት አለው። እንዳንድ ጊዜማ ራሴን ከሙ... በላይ ከመውቀሴና ከመኮኔ የተነሣ እንደገና ዞሬ የሚያጽናናኝ ሰው አስከመኝት አደርሳለሁ። አዎ ኪቲ - ጥሩ ምክር ሲሰጠኝ የሚችል - ትክክለኛ ማንነቴን ማውጣት እችል ዘንድ ሊረዳኝ የሚችል ሰው ባገኘሁ ብዬ ያልተመኝሁበት ጊዜ የለም። ግን ምን ታደርጊዋለሽ - እስካሁን ማንንም ማግኘት አልቻልኩም።

ይህንን ስል ወዲያውኑ የሚመጣልሽ ጥያቄ «ፒተርስ?» የሚል እንደሆነ አገምታለሁ - አይደል ኪቲዬ? የውልሽ - ነገሩ እንዲህ ነው ፒተር የሚያፈቅረኝ እንደ «ፍቅረኛ» ሳይሆን እንደ «ጓደኛ» ነው - ግን ደግሞ በጣም እንደሚወደኝ ይኸው ፍቅሩም በየቀኑ እያደገ እንዳለ አውቃለሁ። ግን ሁለታችንም ወደ ጓላ አንቆ የያዘን እንድንሰጥራዊ ነገር አለ። ምንድነው ብለሽ ግን እንዳትጠይቂኝ - ምክንያቱም እኔ ራሴ ገና ልፈቃው ያልቻልኩት እንቅስቃሴ ነው። እንዳንዴ - ለዚህ ልጅ ያለኝን ፍቅርና ናፍቆት እንዲሁ እያጋነንኩት ይሆን እንዴ የሚል ጥያቄ ውስጥ እገባለሁ። ግን ደግሞ ነገሩ እንደዛ እንዳልሆነ እርግጠኛ ነኝ። ምክንያቱም - ለሁለት ቀን እንኳን ወደ ክፍሉ ሳልሄድ ከቀረሁ የምሆነውን ነው የሚያሳጣኝ - ከመቼውም በላይ በናፍቆቱ ቅጥል አላለሁ። ፒተር በጣም ጥሩና የሚወደድ ልጅ መሆኑ ምንም የሚያጠያይቅ አይደለም። ያም ሆኖ ብዙ የማልወድለት ነገሮች እንዳሉትም ልክድ አልችልም። በተለይ በተለይ ለሀይማኖት ያለው ጥላቻ - ስለምግብ አውርቶ የማይጠግበው ነገር - እንዲሁም ስለሌሎች የማይረቡና አሰልቺ ጉዳዮች በልዩ ጽሞና እያወራ የሚያዝገኝ ነገር - ከማይጥሙኝ ባሕሪዎቹ ዋናዎቹ ናቸው። የሆነው ሆኖ አሁን እንደበፈቱ ልንጨቃጨቅም ሆነ ልንጣላ እንደማንችል ሙሉ እምነት አለኝ - ምክንያቱም ይህ እንዳይሆን ቀጥተኛና ግልጽ ስምምነት አድርገናል - ስምምነቴን ላለማፍረስም ቃል

ተገባብተናል። ፒተር ሰላም ወዳድ ሰው ነው። ከዚህም በላይ በጣም ትዕግሥተኛና ስለማንኛውም ነገር በቀላሉ የምታሳምኘው ዓይነት ነው። በተለይ እኔን ምን ያህል እንደሚታገሰኝ ልነግርሽ አልችልም። ያሻኝን ብለው ከፍቶ አይከፋውም። እናቱ እንኳን ደፍራ የማትለውን - ደፈርም ካለችው ሊጣላት የሚችልበትን ነገር እኔ እንደዘበት ልለው እችላለሁ። ግን ታዲያ ለምንድነው ውስጣዊ ማንነቱን ለራሱ ብቻ ከልሎ የሚኖረው? ለምንድነው እኔ እዛ ድረስ መግባት የማይፈቀድልኝ? በእርግጥ ፒተር ከኔም በላይ ዘግቶ የሚኖር ልጅ እንደሆነ አውቃለሁ። ግን ደግሞ ከገዛ የሕይወት ልምዱም እንዳየሁት አንድ ሰው የቱንም ያህል ዘግቶ የሚኖር ቢሆን በአንድም ይሁን ወይ በሌላ ጊዜ የሆዱን የሚያወራለት፣ የልቡን ሚስጥር የሚጋራለት፣ ጭንቀቱን የሚተነፍስለት፣ ወዘተ ቢያንስ አንድ ሁኔታ ወዳጅ መሻቱ የማይቀር ሐቅ መሆኑንም አውቃለሁ።

እኔም ፒተርም ዋናውን ሕይወት ነክ ምርምር ያካሄድንባቸውን ዓመታት ያሳለፍነው በዚህ በ«ሚስጥራዊው ቤት» ውስጥ ነው ማለት ይቻላል። በየጊዜው ስለወደፊቱ፣ ስላለፈውና ስለሚመጣውም ጊዜ በስፋት እንወያያለን። ይሁን እንጂ ያው እንደነገርኩሽ አሁንም ቢሆን ዋናውን ነገር እንዳላገኘሁት ነው የሚሰማኝ። ታዲያ ይህ የምልሽ «ዋናው» ነገር ፒተር ጋ እንዳለ በደንብ አውቃለሁ።

ያንቺው እና

ሐሙስ ሰኔ 15 1944

ውድ ኬቲ

ምናልባት ይህን ሁሉ ጊዜ እዚህ ውስጥ ታሸጌ መቆየቴና ለአንዲት አፍታ እንኳን ወደ ውጪ ብቅ የማለት እድል እንደሌለኝ ማወቄ ይሆን እንዴ ከተፈጥሮ ጋር ንክኪ ስላለው ማንኛውም ነገር ባሰብኩ ቁጥር በደስታ የምፍነከነከው? ምክንያቱም በደንብ አስታውሳለኝ - ሰማያዊነቱ እንደውቅያኖስ የጠራ ሰማይ፣ የወፎች ዝማሬ፣ የጨረቃ ብርሃን፣ የአበቦች ፍካት፣ ወዘተ ሁሉ እንኳን እንዲህ እንደአባዜ ሊሆናቸውኝ ጨርሶ ነገሬም የማልላቸው ጊዜ እንደነበረ ትዝ ይለኛል። እዚህ ቦታ ከመጣሁ ጀምሮ ነው በውስጤ ይህ ትልቅ ለውጥ የተከሰተው።

ለምሳሌ ባለፈው የዊትስን ወቅት አንድ ምሽት ሆነ ብዬ ነበር የመኝታ ሰዓቲን በጣም አሳልፌ እስከ ምሽቱ አምስት ሰዓት ተኩል ድረስ አፍጥጬ የጠበቅኩት-

ጨረቃዋን እስቲ እንዴ እንኳን ለብቻዬ ሆኜ በፅኑና ልመልከታት ብዬ። ምን ዋጋ አለው እንደው በከንቱ እንቅልፌን አጣሁ እንጂ። ምን ሆነ አትይኝም? አጅሪት ድምቡል ቦቃ ያለውትሮዋ ከመጠን በላይ ሷ ብላ ነበር የወጣችውና ምሽት መሆኑ ቀርቶ እኩል ቀን መስሎኝ እርፍ! ታዲያ እንዴት ደፍሬ መስኮት ልክፈት? እንዲህ አይነቱን አደገኛ ነገር የምሞክርበት ቦታ እንዳልሆነ ያለሁት ታውቂያለሽ። ሌላ ጊዜ ደግሞ - ከጥቂት ወራት በፊት ማለት ነው - እንድ ምሽት ሌሎቹ ሁሉ በየክፍሉቻቸው ሆነው እኔ ብቻዬን ዋናው ክፍል ውስጥ ነበርኩ - ገርቦብ ብሎ ከተከፈተው ከአንደኛው መስኮት አጠገብ። እንዲሁው ውጪው ላይ እንዳፈጠጥኩበት ስንዝር እንኳን ሳልንቀሳቀስ ቆይቼ የመኝታችን ሰዓት ደርሶ የመስኮቱ መዘጋት ግድ ሲሆን ነበር ከአዲስ ፍቅረኛዋ በግድ እንደተነጠለች ልጃገረድ ሳልጠግበው ወደመኝታዬ የሄድኩት። ድቅድቅ ያለውና ዝናባማው ምሽት - ዉሽንፍሩ - ጥቁሩ ሰማይ ላይ እንደጥጥ እየተባዛተ የሚንሳፈፈው ዝናብ ያጋተ ደመና- ምን ልበልሽ ኪቲዬ - መላ በመላ በቁጥጥራቸው ስር አውለውኝ ሳሉ ነበር መስኮቱ እንደፊልም ሻተር ድንገት የተዘጋብኝ። በጣራ ግድግዳ ካልታጠረው ንፁሕና ነፃ የተፈጥሮ ጭለማ ጋር ከአንድ አመት ተኩል መለያየት በኋላ ለመጀመሪያ ጊዜ በግንባር ለመተያየት የበቃንበት ውብ ምሽት ነበር። ከዛ ምሽት በኋላ ተመሳሳይ እድል አግኝቼ እንደገና ለማየት የነበረኝ ጉጉትና ናፍቆት ቤት ሰብረው ለሚገቡ ሌቦች፣ ለአይጦች፣ ካሁን ካሁን ወረደብን ለምንለው የአውሮፕላን የቦምብ ድብደባ፣ ወዘተ ከነበረኝ ፍርሃት ይበልጥ ነበር ብልሽ ታምኚኛለሽ ኪቲ? እናም ብቻዬን ወደታችኛው የነአቶ ክሬለር ቢሮ እየወረድኩ በኩሽናው በቢሮዎቹ የተጋረዱ መስኮቶች በጥንቃቄ እያራለቅኩ ወደውጪ ማየትን ልማዴ አደረግኩት።

ብዙ ሰዎች ለተፈጥሮ ልዩ ፍቅር አላቸው- ብዙዎች ከቤታቸው ጣሪያ ግድግዳ ውጪ ተኝተው ሌሊቱን የማሳለፍ ፍላጎት አላቸው- ቢያንስ አልፎ አልፎ እንደዛ ያደርጋሉ። በየእሥር ቤቱና በየሆስፒታሉ ያሉ ሰዎችም ከምንም ከምንም በላይ የሚናፍቃቸው ነገር ነፃ ሆነው ወደውጪ የሚወጡበትና ይህንን የማይጠገብ የተፈጥሮ ውበት ለማጣጣም የሚበቁበት ቀን ነው። ግን እመኚኝ ኪቲ - ከዚህ ለደሃውም ለሀብታሙም እኩል ከተቸረ ውብ የተፈጥሮ ፀጋ የኛን ያህል ተገፍቶ የኛን ያህል ርቆም ተነጥሎ የሚኖር ፍጡር የለም! አዎ- ከሞት ተደብቆ እንደመኖር አስቀያሚ፣ ግራጫና ዝልግልግ ህይወት አለ ቢሉኝ ከእንግዲህ ማመን የምችል አይደለሁም። ወደሰማይ እንጋጥጤ ሰማይን፣ ደመናዎቹን፣ ጨረቃዎቹን፣ እንዲሁም ከከዞቹን መመልከት ትልቅ ትእግስትና መረጋጋትን

ይሰጠኛል ስለ ቅንጣት እንኳን እያጋነንኩ እንዳይመስልኝ እሺ? ጣለሙን ስላየሁት ነው - ከቫሌሪያንም ሆነ ከብሮማይን ሺህ እጅ የተሻለ የመፈወስ ኃይል ያለው ልዩና ረቂቅ መድሃኒት ነው። እና በአጠቃላይ አነጋገር ልልሽ የፈለግኩት ምን መሰለኝ ኪቲሻ - አምዬ ተፈጥሮን ልብ ብዬ ባጤንኳት ቁጥር ይበልጥ ጨዋ፣ ይበልጥ ትእግስተኛ፣ ይበልጥ ጭምት እንድሆንና ማንኛውንም የሕይወት ዱላ በፅናት እንድጋፈጠው የሚያስችለኝን ሚስጥር ሹክ ትለኛለች።

ግን ደግሞ ምን ታደርጊዋለሽ - ለተፈጥሮ ያለኝ ፍቅር የቱንም ያህል እየገዘፈና ተራራ እያከለ ቢመጣ ይህን ፍቅሬትና ጥማቲን እወጣው ዘንድ እድሉን ማግኘት አልቻልኩም- በእነኛው አቧራ በጠገቡና በዛጉ መስኮቶች ላይ በተንጠለጠሉ አሮጌ ቆሻሻና ብስክሰካቸው የወጣ መጋረጃ ተብዬዎች መሃል በጨለቅታና በስጋት ልቀሳውጣት ከመቻሌ በቀር። ታዲያ አሁን አሁን ከዚሁም አቅም እንደበፊቱ ደስ አልልኝ እያለኝ መጥቷል። በእርግጥ ደስ ሊለኝም አይገባም- ተፈጥሮ መታየት ያለበት በግልፅና በንፁሁ ነው። አምኪቲ በምንም ምክንያት በምንም መንገድ ልትድበሰበስ፣ ልትበረዝ፣ ልትከለስ፣ ልትዛባ የማይገባት የዚህች አለም አቢይ ሚስጥር እምዬ ተፈጥሮ ብቻ ናት።

ያንቺው አና

አርብ ሰኔ 16 1944

ውድ ኪቲ

ሌሎች አዳዲስ ችግሮች በሚስጥራዊው ቤት። ወ/ሮ ፋንዳን ጭራሹን ብሶባት መላቅጡ ጠፍቷታል - ድንገት አናቷን በርቅሶ ስለሚገባ ተባራሪ ጥይት፣ ስለ እሥር ቤት፣ ስለ መሰቀል፣ ራስን ስለማጥፋት ምናምን መቀበጣጠር ጀምራለች። በዚህ ላይ ፒተር ከእሷ ይልቅ እኔን እየቀረበኝና ማንኛውንም የግል ሚስጥሩን እሷን አልፎ ለእኔ እንደሚያካፍለኝ በማወቁ ቅናት እያንገበገባት የምትሆነውን አጥታለች። መቼ ይሄ ብቻ ከአቶ ዱሴል ጋር በየጊዜው የምታደርጋቸው ድሪያዎች ተስፋ ያደረገችውን ያህል በአቶ ዱሴል በኩል ምላሽ አልተሰጣቸውም - ባለቤቷ አቶ ፋንዳን ያኔ የፈር ኮቷ የተሸጠበትን ገንዘብ ሁሉ በሲጋራ ግዢ ብቻ እየጨረሰው ነው የሚል ስጋት አላት- በትንሽ በትልቁ ከማንኛችንም ጋር አሳስፈላጊ ንትርክ ውስጥ ትገባለች - ማንኛውንም አይነት ስድ ቋንቋ እንዳሻት

መጠቀም ጀምራለች - ከምድር ተነስታ ታለቅሳለች - ሁላችንም ያለንበት ይህ ችግር ለሷ ብቻ የመጣ አይነት ፈጣሪዋን እያማረረች ለራሷ ታዝናለች - እሁን ስትስቅ ስትጫወት አይተሻት ዘመር ብለሽ ስትመለሽ እንደገና ቅልጥ ያለ ውስጥ ገብታልሻለች። እንደው አያምጣው ነው እንጂ ኪቲ ፈርዶብሽ ከእንዲች ያለችዋ መላቢስ ጅል ጋር እንዴ እጣፈንታሽ ካቆራኘሽ ምን መሆን ትችያለሽ? ወዴታባሽ ትሄጃለሽ? ጣ ብለሽ አትፈነጂና አትገላገይ ነገር! ደግነቱ እያንዳንዱ የሚስጥራዊው ቤት ሰው ደህና አድርጎ አውቋታል - ያሻትን ያህል እየተነሳች ብትፈርጥ ነገራም የማላት የለ። እሷም ይኸው ስለገባት ነው መሰለኝ ከመሃላችን የማታገራመርምበትና የማትገላምጠው ሰው የለም። ደግሞክ እዛው ጣጣዋን በቻለችና ለሌሎቻችን ባልተረፈች ይኸው ነገሯ ነው ፒተርን ያለአመሉ ዘርጣጭ አቶ ፋንዳንን የባሰ ነጭናጫ፤ እማማን ደግሞ እልም ያለች ፎታች እንዲሆኑ ያደረጋቸው። እውነቱን ነው ኪቲ- በሚስጥራዊው ቤት ውስጥ ያለው የሰሞኑ ሁኔታ በጣም ደስ የሚይል አይነት ነው። በእንዲህ ያለ ሁኔታ ውስጥ ሳትወጂ በግድሽ ስትዘፈቁ ያለሽ አማራጭ አንድ ወርቃማ ሕግ መጠቀም ብቻ ነው። «ሁሉንም ነገር ስቀሽ ማሳለፍ እና ስለማንኛቸውም ቢሆን ራስሽን ያለማስጨነት!» ይህ በእርግጥ ያራጠጠ ያገጠጠ ራስ ወዳድነት መስሎ ሊታይ ይችላል - ግን ወደድሽም ጠላሽም ያለሽ አማራጭ ይኸው ብቻ ነው - ቢያንስ ከገዛ ራስሽ ጋር ሰላም መፍጠር ከፈለግሽ።

ይልቅ ሌላ የሚያሳዝን ወሬ ልንገርሽ - አቶ ክሬለር አራት ሳምንት ለሚፈጅ የቀፋሮ ሥራ እንዲሄድ ከናዚዎች የጥሪ ወረቀት ደረሰው - ናዚዎች በቁጥጥራቸው ሥር ባዋሏቸው ሀገራት የሚኖርን ማንኛውንም ዜጋ በማንኛውም የጉልበት ሥራ እንዲያገለግል በሚያስገድዱት መሰረት ማለት ነው። ምስኪን አቶ ክሬለር - ከዚህ ግዳጅ ራሱን ነፃ ለማድረግ በአንድ በኩል የዶክተር ማረጋገጫ በሌላ በኩል ከመሥሪያ ቤቱ የ«ሥራ ይበዛበታል» ደብዳቤ ለማቅረብ መከራውን አያየ ነው። በዚህ ላይ ይህ የሆነው ከረጅም ጊዜ ጀምሮ እያስቃየው ላለው የጨጓራ አልሰር የቀዶ ሕክምና ለማድረግ እየተዘጋጀ ባለበት ጊዜ ነው። አንድ ትልቅ ዜና ልጪምርልሽ- በመላው አምስተርዳም ያሉ የግል ቴሌፎኖች ሁሉ ትናንትና ከቀኑ አምስት ሰዓት ላይ አገልግሎታቸው እንዲቋረጥ ተደረገ።

ያንቺው እና

አርብ ሰኔ 23 1944

ውድ ኪቲ

በሚስጥራዊው ቤት ውስጥ ምንም አዲስ ነገር የለም ማለት ይቻላል። እንግሊዞች እጅግ ትልቅ የሚባለውን ጥቃታቸውን ቼርበርግ ላይ ጀምረዋል። እንደ አባባና እንደ አቶ ፋንዳን ከሆነ እስከ ጥቅምት አሥር ድረስ ነፃ እንደምንመጣ ጥርጥር የለውም። የናዚዎችን ግዙፍ ኃይል በማንከታተቱ የሕብረት ዘመቻ ላይ ራሺያውያንም ተሳትፏቸውን እያሳዩ ነው - ለዚህም ማረጋገጫ የሚሆነው ትናንትና ሻይተ-በስክ አካባቢ የከፈቱት የጥቃት ርምጃ ነው። በነገራችን ላይ ኪቲ - ጀርመኖች መላውን አውሮ - ለመቆጣጠር እንቅስቃሴ ካደረጉ ልክ ሶስተኛ አመታቸው መሆኑ ነው። በተረፈ - የሚስጥራዊው ቤት ሰዎች አሁን ያንኑ የፈረደበት ድንች እንኳን የምናገኝበት መንገድ ሙሉ በሙሉ እየመነመነ ነው ማለት ይቻላል። ከዚህ ሁሉ ያለን አማራጭ በእጃችን የገባውን ድንች ለእያንዳንዱ ሰው በቁጥር ማከፋፈልና ሁሉም የየራሱን ድንች እንደያፍጥርጥሩ ያደርገው ዘንድ እድሉን መስጠት ብቻ ነው። ይሻላል - ቢያንስ ድርሻሽን ታውቂዋለሽ - በራስሽ ሰዓት እንዳሻሽ ታደርጊውና የምትሆኚውን ትሆኛለሽ!

ያንቺው አኖ

ማክሰኞ ሰኔ 27/1944

ከውድም ውዲ ኪቲዬ -

በሚስጥራዊው ቤት ውስጥ የነበረው ድባብ ተለውጧል - ምናልባትም ነገሮች ሁሉ በሚያስደስት ሁኔታ እየተካሄዱ እያሉ መሆናቸውን ስለምንሰማ ይሆናል። ቼርበርግ፣ ሻይተ-በስክ፣ እንዲሁም ስሎቢን በዛሬው ዕለት በሕብረ-ብሔሩ ጦር ቁጥጥር ሥር ዋሉ። ስፍር ቁጥር የሌላቸው የጀርመን ወታደሮች ከነሥንቅና ትጥቃቸው ምርኮኛ ሆኑ። አሁን እንግሊዞች ወደብ ስላገኙ ያሻቸውን ሁሉ የመጫንና የማራገፍ ችግር አይኖርባቸውም ማለት ነው። አይገርምሽም? እንግሊዞች ወረራውን በጀመሩ በሶስት ሳምንት ጊዜ ውስጥ ብቻ ነው መላውን የኮቴንቲን የባሕር ወሽመጥ መቆጣጠር የቻሉት። በእርግጥም በጣም አስደናቂ ድል። ወረራው ከተጀመረበት ዕለት አንስቶ ባሉት ሶስት ሳምንታት እዚህ እኛም ሆነ እዛ ጦርነቱ እየተካሄደ ያለበት ፈረንሳይ ጦረፍ ዙሪያ ዶፍ ዝናም፤

አውሎ ንፋስ፣ ውሽንፍርና ማዕበል ያቋረጠበት አንድም ቀን አልነበረም። ይህ ሁሉ እንቅፋት ግን የእንግሊዞችንና አሜሪካኖችን ኃይል አቅማቸውን ከማሳየት ሊያግዳቸው አልቻለም። በእርግጥም ሊደነቁ ይገባል ነፃ የምንወጣበት ቀን በእጅጉ እየቀረበ ለመምጣቱ ከዚህ የተሻለ ምልክት ማየት የሚያስፈልግ አይመስለኝም።

የሕብረ-ብሔሩን ጦር በመፋለሙ ሥራ ውስጥ ቀጥተኛ ተሳትፎ የሌላቸው የጀርመን ሴቶች ከነልጆቻቸው ጥቃቱን ሽሽት ወደ ግሮኒንገን፣ ፍራይስላንድ እና ጌልደርላንድ እየተጋዙ ነው። እዚህ ሆላንድ ውስጥ በፈላጭ ቆራጭነቱ የሚታወቀው የናዚ መሪ (ሙስርት ይባላል) የሕብረ-ብሔሩ ጦር በወረራው ገፍቶ እዚህ ድረስ ከመጣ የጦር ዩኒፎርሙን ከመልበስ ወደኋላ እንደማይል መግለጫ ሰጠ። ጉራ የገደለው ዘረጦ ሊዋጋም ያምረዋል እኮ - ምነው ያኔ ራሻ ውስጥ የናዚ መሪ ሆኖ ሳለ ራሺያኖች እንደዛ ሲያርበደብዱት ልዋጋ አላለ? ለነገሩ - በአፍ ማውራት ሌላ ማድረግ ሌላ! ዛሬ ሰኔ ሃያ ሰባት ነው ኪቲዬ - በዚህ ዓይነት የዛሬ አንድ ወር ማለትም እስከ ሐምሌ ሃያ ሰባት ሁኔታዎች የት የሚደርሱ ይመስልሃል? ሃሃሃ! ዋው!

ያንቺው አና

እርብ ሰኔ 30 1944

ውድ ኪቲ -

Bad weather, or bad weather at a stretch to the 30th of June. ምን ትያለሽ ኪቲዬ? እንግሊዝኛዬ አሪፍ አይደለም? ጉራ ነፋሽ እንዳትይኝ እንጂ በጣም አሪፍ ነው አዎ ዱሮና ዱሮ እንደ አቅሚቲም ቢሆን የእንግሊዝኛ ባለቤት ሆኜልሻለሁ። ይህንኑ ለማሳየት ስልም የእስካር ዋይልድን "The Ideal Husband" በእንግሊዝኛ እያነበብኩ ነው -በእርግጥ የዲክሽነሪ ርዳታ መሻቲ አልቀረም። ጦርነቱ በጣም በሚያስተማምን ሁኔታ እየተካሄደ ነው ቦብሩይስክ፣ ሞጊሌቭ፣ እና አርሻ በሕብረ-ብሔሩ ጦር እጅ ገብተዋል -በርካታ ምርኮኞችም እንዲሁ።

በሚስጥራዊው ቤት ውስጥ ሁሉም ነገር ጥሩ ይመስላል። አንዳንድ ዐባዮችም መሻሻል እየታየባቸው ነው። «ግዴለም - አይዞን - ሁሉም ነገር ይሆናል» ባዮቹ አባላት የአፋቸው እየያዘላቸው ስለመጣ የአሸናፊነት ስሜትን በማጣጣም ላይ ይገኛሉ። ሜፔ የፀጉር ስታይሊን ቀይራለች - በአሁን ሰዓት የላምንት እረፍቷን

ስለወሰደች ወደ ቢሮው ገር አትልም። ትልልቆቹ ዜናዎች እንግዲህ እነዚህ ናቸው ኪቲሻ።

ያንቺው እና

ማክሰኞ ሐምሌ 6/1944

ውድ ኪቲ -

ፒተር ወደፊት ወንጀለኛ የመሆንና ቁማርም ውስጥ የመዘፈቅ ሃሳብ እንዳለው የሚያወራኝ ነገር ምን ያህል ፍርሃት እንደሚለትብኝ አትጠይቁኝ። ምንም እንኳን አወራሩ እንደቀልድ አድርጎ ቢሆንም የገዛ ድክመቱን ያወቀውና ሌላ አማራጭ የለኝም የሚል ስጋት ያለበት ዓይነት ይሰማኛል። ይገርምሻል - ከማርጎትም ሆነ ከፒተር በተደጋጋሚ የምሰማው አንድ ነገር ነው «ምነው እንዳንቺ ጠንካራና ልቦ መሉ በሆንኩ - ምነው እንዳንቺ የምፈልገውን ነገር በትክክል ባወቅኩትና እሱው ላይ መጭጭ ባልኩ - ምነው ያንቺን ያህል ጽናት ትጋትና ኃይል በኖረኝ - አዎ እነኚህ አንቺ ያለኝ ነገሮች እኔም ቢኖሩኝ ኖሮ....»

ራሴን ለማንም ተጽዕኖ ክፍት ያለማድረጌ በእርግጥም ጥሩ ጌታ ስለመሆኑ እኔ ራሴ መቶ በመቶ እርግጠኛ አይደለሁም። ስልሽ - መሉ በመሉ የራሴን ሕሊናና የራሴን ደመናፍስ ብቻ መከተሉ በእርግጥ ጥሩ ነው?

ስለ እውነት ለመናገር አንድ ሰው በምን ተፃምር በገዛ አፉ «እኔ ደካማ ነኝ» ሊል እንደሚችልና ደካማነቱንም ተቀብሎ ሊኖር እንደሚችል ፈጽሞ ሊገባኝ የማይችል ነገር ነው። ስልሽ - ደካማነትሽን ካወቅሺው ለምንድነው የማትዋገው? ለምንድነው ባሕሪሽን ለማረቅ የማትሞክሪው? ይገርምሻል እነዚህን ጥያቄዎች ሳቀርብላቸው ምን እንደሚመልሱልኝ ታውቂያለሽ? «ከመዋጋቱም ከመታገሉም እንዲሁ እንዳለሁ መቆየቱ በጣም ስለሚቀለኝ» ምን ያህል ተስፋ ያስቆረጠኝ ምን ያህል ሀሞቴን ያፈሰሰብኝ መልስ እንደሆነ አትጠይቁኝ። «ስለሚቀለኝ?» ምን ማለት ነው? ስንፍናና ታካችነት የነገሱበት ፍርክርክ ሕይወት በምን ተፃምር ነው ቀላል ሕይወት ሊባል የሚችለው? አሉ - በጭራሽ ይህ እውነት ሊሆን አይችልም - መሆንም የለበትም። ሰዎች ግን ምንኛ በስንፍና ይታለላሉ.... በተለይ ደግሞ በገንዘብ!

ሊፒተር ልሰጠው የምችለው በጣም ጥሩ መልስ ለማግኘት እጅግ ብዙ አስብኩ ማለትም በራሴ ማመን እንዲችልና በተለይም ደግሞ ራሴን ለማሻሻል እንዲጥር ለማድረግ የሚያስችለኝ ዓይነት ጥሩ መልስ። በእርግጥ እኔ ራሴ የአስተሳሰብ አቅጣጫዬ ትክክለኛ ይሁን አይሁን አውቃለሁ ለማለት አልደፍርም።

"እስቲ አስቢው ኪቲ- ለምንድነው በአንድ በኩል ይበልጥ የማውደም አቅማቸው በየዕለቱ እየተራቀቀ የሜሄድ የጦር አውሮፕላኖችና ቦምቦች ያለማቋረጥ በገፍ የሚመረቱትና በሌላ በኩል ደግሞ በዚህ የወደሙ ከተሞችን በአስቸኳይ መልሶ ለመገንባት የሚያስችሉ ተገጣጣሚ የሕንፃ አካላት ጎን ለጎን የሚመረቱት?

መጀመርያ ማውደም -መልሶ ደግሞ መገንባት -ምን የሚሉት ጨዋታ ነው ? "

አንድ ሙሉ በሙሉ የሚተማመንብሽ ሰው ቢኖርሽ በጣም ደስ የሚል ነገር አይደለም ኪቲዬ? ብዙ ጊዜ የምመኘው ነገር ነው። ብዬ ብዬ የደረስኩበት ድምዳሜ ግን አንድ ሰው የሚያስበውን ማሰብ መቻልና ለዚያ ሰው ጥያቄዎች ትክክለኛውን መልስ ማግኘት ምንኛ ከባድና አስቸጋሪ እንደሆነ ነው። ትልቁ ችግሩ ደግሞ «ቀላል» እና «ገንዘብ» የሚባሉት ሁለት ቃላት ለእኔ ጨርሶ እንግዳና ባዕድ መሆናቸው ነው። ምንድነው ቀላል ብሎ ነገር? ምንድነው ገንዘብ ብሎ ነገር? እኔ እስከሚገባኝ ድረስ ምንም ነገር ቀላል አይደለም። ገንዘብም ለብዙ ሰዎች የሚሰጣቸውን ዓይነት ትርጉም ሰጥቶኝ አያውቅም። ፒተር በመጠኑም ቢሆን እኔን ድጋፊ ማድረግና እርዳታዬን መሻት እየጀመረ ነው - ይህ

ግን ፈጽሞ እንዲሆን የማልፈልገውና መሆንም የሌለበት ነገር ነው። በእርግጥ ራስን ችሎ በገዛ እግር መቆም መቻል ለፒተር ዓይነቱ ምን ያህል አስቸጋሪ እንደሆነ አውቃለሁ - ግን ደግሞ በሌላ በኩል ካየሽው በደንብ የነቃ ሕሊና ከያዝሽ በኋላ በገዛ እግሮችሽ መቆም መቻል ይበልጡን ይከብዳል። ምክንያቱም በየደረሰሽበት የሚጠብቅሽ ግጭት ብቻ ነው። በችግሮችና በግድፈቶች በተሞላ የሕይወት ባሕር በትክክለኛው አትጣጫ ለመቅዘፍ ስትሞክሪ አጥፍ ድርብ ጉልበት ይጠይቅሻል። ይታይሽ እንግዲህ - ማዕበሉ ወደሄደበት ሁሉ ያለማንገራገር ለመሄድ ፀጥ ብሎ እንደ ግንድ መንሳፈሩን ነው እኔ ፒተር «ይቀልለኛል» የሚሉኝ። ግንድ ከሆነሽ አዎ ሲቀልሽ ይችላል። ሰው ከሆነሽ ግን ይቸግራል። ማለቂያ በሌለው የግሳብ ውትያኖስ ውስጥ እየሞዝቅኩ ነው። ለበርካታ ቀናት መላ ፍለጋ ናላዬን ሳዞር ነው የከረምኩት ይህ «ቀላል» የሚሉት አፀያፊ ቃል ጨርሶ የሌለ ለመሆኑ ለእንዴና ለመጨረሻ ጊዜ ማሳመን የምችልበትን ጠንካራ ነጥብ ለማግኘት።

እንዴት አባቴ አድርጌ ነው ለፒተር እነኚህ ቀላል የሚመስሉና ከላይ ሲታዩ የሚሰቡ ነገሮች ሁሉ ኋላ ኋላ ቁልቁል ጌትተው ለዝቅጠት የሚዳርጉት መሆናቸውን - ምንም ዓይነት መጽናኛ፣ ምንም ዓይነት ውበት ከሌለበትና ለዝንተኛም መውጫ ከሌለው ከጥልቁ የሚወረውሩት መሆናቸውን ሳስረዳው የምችለው?

ሕይወትን ሁላችንም እንኖራታለን። ግን ለምን እንዴትና የት እንደምንኖራት አናውቅም። ሁላችንም የምንኖረው ከዛሬ ነገ እንድ ቀን ደስተኛ እንሆን ይሆናል በሚል ተስፋ ነው - ይህም ነው የሁላችንንም ሕይወት የተለያየ የመሆኑን ያህል ተመሳሳይ የሚያደርገው። እኛ ሶስታችን - ማለትም እኔ፣ ማርጌት፣ ፒተር በተሟላ ቤት በተሟላ ሁኔታ ያደግን ነን - የመማርም ሆነ የእኔ የምንለው ነገር የማግኘት ሰፊ ዕድል ያለን ነን - እናም ወደፊት የሚጠብቀን ደስታ ነው ብለን ተስፋ ለማድረግ በቂ ምክንያት አለን። ግን... ትልቁ ነጥብ ግን... ይህንኑ ደስታችንን እንደው ከጠራ ሰማይ እንደመና ወርዶልን ሳይሆን በገዛ ራሳችን ጥረት ነው ማግኘት መቻል ያለብን። ይህ ደግሞ «ቀላል» አይደለም። መቼም መቼም ቀላል ሆኖም አያውቅም። የራስሽን ደስታ በራስሽ ማግኘት የምትችይው ለዚህ በመሥራት ለዚህ በመድከምና ጥሩ ሰው ለመሆን በመጣር እንጂ ለጥ ብለሽ ሺህ በክንፉን በመጠበቅ ወይ ደግሞ ቁማርን ተስፋ በማድረግ አይደለም። ስንፍና፣ ግዴላሽነት፣ በዋልፈሰስነት፣ ጨዋታ፣ ወዘተ ላይ ላዩን ሲታዩ ይስቡሻል

ያምሩሻል - ሥራ ግን የማታ የማታ ይከፍልሻል - አርካታና ደስታንም ይሰጥሻል። ሥራ የማይወዱ ሰዎች ጨርሶ አይገቡኝም። ግን ደግሞ የፒተር ችግር ሥራ ያለመውደድ አይደለም። የሱ ችግር - በሚገባ አልሞ የሚንቀሳቀስበት የተወሰነ ግብ በርቀት ማስቀመጥ ያለመቻሉ ነው። ከዚህም በላይ ምንም ዓይነት ነገር አቅዶ ለማሳካት የማይችል ደደብ አድርጎ ነው ራሱን የሚያየው። ልገልጽልኝ የማልችለው ዓይነት እጅግ ሥር የሰደደ የበታችነት ስሜት አለበት። ምስኪን ፒተር ሌሎችን ማስደሰት እንዴት ደስ የሚል ስሜት እንደሚሰጥ አያውቀውም - ይሄን እንኳን ላስተምረው ብቻል እንዴት ደስ ባለኝ ነበር። በዚህ ላይ ምንም ዓይነት ሃይማኖት የለውም። በአንድ በኩል ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ ደንታ የለውም - በሌላ በኩል የሚሞለው በእግዚአብሔር ስም ነው። እኔ ራሴም ብሆን አርቶዶክስ አይደለሁም - ቢሆንም ግን ይሄ ልጅ ምን ያህል ብቸኛ፣ ምን ያህል ግዴለኛ፣ ምን ያህል ምስኪን እንደሆነ ባሰብኩትና ባየሁት ቁጥር እንዴት እንደሚያመኝ ልነግርኝ አልችልም።

ሃይማኖት ያላቸው ሰዎች በእርግጥም ደስ ሊላቸው ይገባል። ምክንያቱም ከምድራዊው በላይ ባሉት ሰማያዊ ነገሮች ማመን መቻል የሁሉም ሰው ተሰጥሶ አይደለም - ለዚህም መታደል ያስፈልጋል። ሌላውን ተይውና ከሞት በኋላ አለ የሚባለውን ፍርድና ቅጣት እንኳን እኮ የግድ ልትፈሪው አይገባኝም። እነኚህ ጽድቅና ኩነት፣ ገነትና ገሃነም፣ ምናምን ምናምን የሚባሉ ነገሮች ሁሉ ለብዙ ሰዎች በቀላሉ የማይዋጡና የማይመስሉ ናቸው። ያም ሆኖ ሃይማኖት ግን - ዓይነቱ ምንም ይሁን ምን - አንድን ሰው በቀጥተኛው መንገድ እንዲጓዝ የሚረዳና ውስጣዊ ሰላምን የሚሰጥ በጣም ጥሩ ነገር ነው። ለእኔ እንደሚታየኝ ዋናው ነገር በጥሬው ሲባል እንደምሰማው «እግዚአብሔርን መፍራት» አይደለም - ዋናው ነገር ሰው የመሆኑን ታላቅ ክብርና ንዑህ ሕሊናን ጠብቆ መቆየት መቻል ነው። እያንዳንዱ ሰው በእያንዳንዱ ምሽት መኝታው ላይ ጋደም እንዳለ ወደ እንቅልፋ ዓለም ከመግባቱ በፊት ቀኑን ሙሉ ስላሳለፋቸው ነገሮች ሁሉ አንድ በአንድ አያስታወስ የትኞቹ ጥሩዎች የትኞቹ ደግሞ መጥፎዎች እንደሆኑ መመዘን ቢችል ዋንኛ ጨዋና ጥሩ ሰው መሆን በቻለ ነበር። አዎ ያን ጊዜ ሳታውቁት በእያንዳንዱ አዲስ ቀን መጀመሪያ ላይ ራስሽን የምታስተካክይበትንና የምታሻሽይበትን መንገድ ለማግኘት ጥረት ማድረግ ትጀምሪያለሽ - ያለጥርጥርም በጊዜ ሂደት ማመን የሚያዳግት ያህል ብቃትን ለመጎናጸፍ ትችያለሽ። ማንም ሰው ይህን ማድረግ ይችላል - ምንም ወጪ የሚያስወጣ ነገር አይደለም - ግን ለሕይወት ምን ያህል እንደሚረዳ በቃላት መግለጽ አይቻልም። አዎ ኪቲዬ-

የሚያውቀው ሁሉ በተቻለው አቅም ለማወቅ መጣር ያለበት ከገዛ የሕይወት ልምዱም ለመገንዘብ መቻል ያለበት ታላቅ እውነታ ምን መሰለሽ «የንፁህ ሕሊናን ያህል ብርታትና ጽናትን የሚሰጥ ነገር የለም»

ያንቺው አና

ቅዳሜ ሐምሌ 8/1944

ወድ ኪቲ

የነአቶ ክሬለር ቢሮ ዋና የቢዝነስ ወኪል አቶ ቢ ሰሞኑን ወደ ቢቨርዋይክ ከተማ መጣ ብሎ ነበር። እናም እህ ተካሂዶ በነበረው የጨረታ ገበያ በብዙ ኪሎዎች የሚቆጠር ስትሮበሪ መግዛት ቻል። በነገራችን ላይ ኪቲ- እዚህ ሆላንድ ውስጥ ማንኛውም የፍራፍሬ አምራች ምርቱን ግልጽ በሆነ ሕዝባዊ ጨረታ እንዲሸጥ የሚያስገድድ ሕግ አለ።

እናልሽ -በአቧራና በአሸዋ የተሸፈነ አንድ አገር ስትሮበሪ ይሆልን መጣ እልሻለሁ። ሃያ አራት ትሪ መላ ስትሮበሪ - የቢሮው ሰዎችና እኛ ልንከፋፈለው ማለት ነው። ብታምኚኝም ባታምኚኝም ያንኑ ምሽት ነበር ከድርሻችን ላይ ስድስት ጆግ የስትሮበሪ ጭማቂና ወደ ስምንት ጆግ የሚሆን የስትሮበሪ ጃም ማዘጋጀትና ማሸግ የቻልነው። በማግስቱ ሜፔም ለቢሮው ሰዎች የሚሆን ጃም ማዘጋጀት ፈለገች።

ከቀኑ ስድስት ሰዓት ተኩል ላይ -የእነአቶ ክሬለር ቢሮ ሰዎች ሁሉ ወጥተው ወደየቤታቸው ከሄዱና ከመንገዱ ወደ ቢሮው የሚያስገባው ትልቁ በር ከተቀረቀረ በኋላ ማለት ነው። ቀሪ ድርሻችንን ለማምጣት የተለያዩ ዕቃዎች እያንጠለጠልን ወደ ታችኛው ቢሮ መግተልተል ጀመርን። ፒተር፣ አባባ፣ እና አቶ ፋንዳን በጠባቢ ደረጃ ቁልቁል ሰከም ሰከም እያሉ የወከባ ትዕዛዝ ያስተላልፋሉ። «አና - ሂጂና ከማሞቂያው መቅ ውሃ ይዘሽ ነይ-ማርጌት ባሊ ይዘሽ ነይ - ሁሉም ሰው ወደ ሥራ-ዳይ» ያዋክቡናል። በስትሮበሪ መዓት ተፋፍጌ ወደነበረው ኩሽና ገባሁ ሆኔ ውስጥ እንግዳ ስሜት ይሰማኛል። እንዴት የሚገርም ትዕይንት ነበር መሰለሽ ኪቲ- የሚስጥራዊው ቤት ሰዎችና ብቸኞቹ ሚስጥረኞቻችንና ረዳቶቻችን ታችኛው ቢሮ ውስጥ በትሪ በትሪ በተደረደረው ስትሮበሪ ዙሪያ እንዴት እንደምንርመሰመስ ባየሽን። ሜፔ ወደዚያ-አቶ ኩፔስ ወደዚህ - አባባ በዚህ በኩል ፒተር በዚያ በኩል ማርጎት ወዲያ - አቶ ፋንዳን ወዲህ -ምናለፋሽ ኪቲ «ታላቁ

የስትሮበሪ ግርግር» ተብሎ ሊሰየም ይችላል። በዚህ ላይ ምሽት እንኳን አይደለ እኩል ቀን ላይ!

በእርግጥ መስኮቶቹ ስለተጋረዱ ከታች በመንገዱ የሚተላለፈው ሰው ግርግርን ማየት አይችልም። ቢሆንም የሚከፈቱና የሚዘጉ በሮች ጓጓታና ሰዎቻችን እየተጣጣሁ የሚነጋገሩት ነገር እንዴት ሽብር ለቅቆብኝ እንደነበር ልነግርሽ አልችልም። «አሁን እውነት ተደብተናል ማለት ነው?» የሚል ሃሳብ ድንገት ገረፍ አድርጉኝ አለፈ። በዚህ ላይ ከዚህ ሁሉ የጭለማ ቆይታ በኋላ ይፋ ወጥተሽ እንደገና ከዓለም ጋር መገናኘት ስለምትችይበት ሁኔታ ስታስቢ ምን ዓይነት እንግዳ ስሜት እንደሚሰማሽ ካልደረሰብሽ አታውቁውም። መቶ ውሃ እየቀዳህበት የነበረው ኒኬል ሰህን ሞላ -ሰህኑን ብድግ አድርጌ ከቢሮው ወጣህና እንደገና በጠባቢ ደረጃ ወደላይ ማለትም ወደ «ሚስጥራዊ»ው ቤታችን። እዚህ የቀሩት አባላት ኩሽናው ውስጥ ባለው የሥራ ጠረጴዛ ዙሪያ ተኮልኩለው ስትሮበሪውን እየመረጡ ለጭማቂው የሚሆነውን በአንድ ባሊ፣ ለጃም የሚሆነውን በሌላ ባሊ፣ የተበላሸውን ደግሞ በሌላ ዕቃ አያደረጉ ነው። ቢያንስ የተተመጡት ይህን ለማድረግ ነበር - ግን ወደ ባሊዎቹ ከሚገቡት ስትሮበሪዎች ወደ መራጮቹ አፎች የሚገቡት ይበዛሉ። ሌላ ተጨማሪ ባሊ አስፈለገና ፒተር እንደገና ወደታችኛው የቢሮ ኩሽና ወረደ -ግን ደረጃውን ጨርሶ ገና ወደቢሮው ኩሽና ገባ ከማለቱ የቢሮው የመጥሪያ ደመል ሁለቱ ተደወለ። ፒተርን አያድርግሽ ኪቲዬ - ባሊ የለ ምን የለ ወዲያው እንደ አይጥ በጠባቢ ደረጃ ሽርርርር አለልሽና ወደ እኛ የሚያስገባውን በር ክርችም! በስትሮበሪዎቹ ዙሪያ እንደተኮለኮልን ትዕግሥት አጥተን መቁነጥነጥ ጀመርን። ከነአባራቸው የመጡት ስትሮበሪዎች የግድ መታጠብ አለባቸው - ቧንቧ መክፈት ግን አንችልም። ምክንያቱም በምንም ምክንያት የማይሻረው የቤታችን ሕግ «ከታች ቢሮው ውስጥ ሰው እንዳለ ከታወቀ በፍላሽ ቱቦዎቹ አማካኝነት ድምጽ እንዳይሾልክ ቧንቧ መክፈት ከልክል ነው።» ይላል - ሁላችንም በሚገባ የምናከብረው ሕግ ነው።

ከቀኑ ሰዓት ሰዓት ላይ አቶ ኩፔስ ወደ እኛ መጣና መጥሪያውን የደመለው ፖስተኛው እንደነበረና የመጣበትን ጉዳይ ጨርሶ መሄዱን ነገርን ተመለሰ። ወዲያውኑ ፒተር ባሊውን ለማምጣት እንደገና በጥድፈያ ወደታች ወረደ። ከሊን - ከሊው...! እንደገና የመጥሪያው ደመል። ፒተር ቀኝ ኋላ ዙር ይሸከረከርና አግሬ አውጪኝ! ወደላይ እየመጣ ያለ ሰው ካለ ድምጽ ለመስማት እችል እንደሆነ ብዬ በቀስታ ወደመተላለፊያው ቀረብ አልኩ - መጀመሪያ ወደ እኛ

የሚያስገባው በር አጠገብ ቆም ብዬ አዳመጥኩ - ከዛ በእግራ ጣቶች በድመት ጥንቃቄ እየረገጥኩ ወደ ደረጃው ጫፍ ተጠጋሁ - በመጨረሻ ፒተርም እኔ እስካለሁበት ድረስ መጣና ልክ እንደ ሁለት ሌቦች ትንፋሻችንን አምቀንና አድፍጠን ማዳመጥ ቀጠልን። ምንም ዓይነት የእንግዳ ሰው ድምጽ አይሰማንም። ፒተር አሁንም ሹክክ እያለ ይበልጥ ወደታች ተጠጋ-መሃል ላይ ቆም ብሎ ጥቂት አዳመጠና በሹክክክታ ድምጽ «ሜፔ» ሲል ተጣራ -ምንም መልስ የለም - እንደገና «ሜፔ» የፒተር ድምጽ ከታች በሚመጣው የግርግር ድምጽ ተዋጠ። በዝግታ እንቅስቃሴ ይበልጡን መጠጋት ጀመረ -ተጠጋ - ተጠጋ - ኩሸናው በር አጠገብ ደረሰ -ጥቂት ሲያዳምጥ ቆየና ዘው ብሎ ኩሸናው ውስጥ ገባ። ደረጃው ጫፍ ላይ እንደቆምኩ በተወጠረ ስሜት ቁልቁል እያየሁ ቆየሁ። «እንዴ - ፒተር ምን ታደርጋለህ እዚህ? - አካውንታንቱክ መጥቶ እዚህ ነው ያለው - በል ቶሎ ወደላይ ቶሎ ውጣ» የኦቶ ኩፔስ የሹክክክታ ማስጠንቀቂያ ነበር። ፒተር ቁና ቁና እየተነፈሰ ተመልሶ መጣና ተያይዘን ወደላይ ወጣን - ወደ እኛ የሚያስገባውን በር ከረቸምን።

በስትሮበሪ በተሞላው ጠረጴዛችን ዙሪያ ተቀምጠን እየተጠባበቅን ሳለን ሰባት ተኩል ላይ አቶ ክሬለር ወደኛ መጣ። ገና ከበሩ እያወራ ነበረና የገባው ድምፁን ስንሰማ ሁላችንም አጭይ አልን። «አይ ዕዳዬ! - ይሄ ስትሮበሪ የሚባል ነገር መድረሻ አሳጣኝ እኮ ጉበዝ-መኖሪያ ቤቱ ዕድሜ ለሜፔ! ስትሮበሪ በስትሮበሪ ሆኗል-እዚህ ቢሮው ስትሮበሪ በስትሮበሪ - ወዲህ ባይ ስትሮበሪ - ወዲያ ባይ ስትሮበሪ - ቢሸተኝ ስትሮበሪ» ለጉድ እያማረረ መሃከለኛውን የጋራ ክፍላችንን እያቋረጠ እኛ ተሰብስበን ወዳለንበት ወደ ኩሸናው ሲቃረብ ድምፁ ይሰማናል። «እንዴት ያለ እዳ ነው - ቢቸግረኝ እንደው ለአፍታም ቢሆን ብገላገል ብዬ እኮ ነው ወደ እናንተ መምጣቱ ተሰባስባችሁ ምን እያጠባችሁ ነው?... የፈጣሪ ያለህ እዚህም ስትሮበሪ?»

ወጣም ወረደ ኪቲሻ - ቤታችን የስትሮበሪ ፋብሪካ ይመስላል አልሻለሁ። ስትሮበሪ መምረጥ-ስትሮበሪ ማጠብ - መላጥ - ማላቆጥ -ማሸግ-መጽደቅ -በጠርመሱ መመላት - ወዘተ። ምሽት ላይ ከምርቶቻችን መሃል ሁለት ጆጌ ለገበታ ቀርበው ተከፈቱ - አባባ በሚገርምሽ ቅልጥፍና የስትሮበሪ ጃም ሰራባቸው። በማግስቱ ጠዋት ሌላ ሁለት ጆጌ ቀረቡና ተከፈቱ -ከሰዓት በኋላ ደግሞ ሌላ አራት ጆጌ። ወይዘሮ ፋንዳን ለስትሮበሪ የሚገባውን ትክክለኛ የመቀት ደረጃ

የጠበቀችና በአጠቃላይ ነገረ ነገሩን ያወቀችበት አትመስልም። አሁን በየምሽቱ የስትሮቢሪ ጃም የሚያዘጋጅልን አባባ ነው።

መረቃችን ውስጥ ስትሮቢሪ ይገባል -የዱቄት ወተታችን ውስጥ ስትሮቢሪ ይገባል - ዳቦ በቅቢያችንን የምንበላው በስትሮቢሪ ነው - ከማንኛውም ምግብ በኋላ መደምደሚያው ስትሮቢሪ ነው - ስትሮቢሪ በስኳር - ስትሮቢሪ በጨው - ስትሮቢሪ በሎሚ -ስትሮቢሪ ባዶውን። ሁለት ቀን ሙሉ ያለማቋረጥ በስትሮቢሪ ላይ ስትሮቢሪ። በኋላ ግን እግዚር ይስጠው እሱም አለቀ እኛም ተገላገልን። በሚገባ ተቀምጦ በየጠርሙሱና በየጆጉ የታሸገውም በየላጥኑ ተቆለፈበት።

«ሰማሽ አይደል እና?» አለቺኝ ማርጌት። «እዛ መንገዱ መታጠፊያ ላይ ያለው ባለ አትክልት ግሮሰሪ ሰውዬክ የአተር እሸት ላክልን አሉ - አንድ አገር አተር እሸት - ቢያንስ አሥር ኪሎ ይሆናል» ደስታዋ መጠን አልነበረውም። «እዎ ሰማህ - በጣም ጥሩ ሰው ነው።» በማለት መለስኩላት። በአርገጥም የሰውየው ቅንነት የሚደነቅ ነው። ግን ኪቲ - አተር እሸት ማለት እንዴት የሚያስመርር ሥራ እንዳለው ብታውቁ ምንው በቀረብኝ - ምንው ሺህ ዓመት አተር እሸት ባይበላ ነው የምትደው። አቤት ጣጣ...ው!

«ቅዳሜ ጠዋት አተር እሸት የመፈለፈል ሥራ ስላለ ሁላችሁም እንድትረዱን።» በማለት እማማ ትዕዛዝ አስተላለፈች መሃከለኛው የጋራ ክፍል ውስጥ ተሰባስበን ላለነው ሁሉ። እንዳለችውም ዛሬ ጠዋት ትልቁ ነጭ ሰሃን እስከ እፋ በአተር እሸት እንደተሞላ ጠረጴዛው ላይ ጉብ ብሎ ጠበቀን። አተር እሸት መፈለፈል በጣም አስልቺ ሥራ ነው -ማየት ያለብሽ ግን ሊላኛውን ጉድ ነው ኪቲ! የትኛውን አትደኝም? ይተፈለፈለውን አተር እሸት አንድ ባንድ እያነሳሽ የላይኛውን ስስ ቆዳ የመላጡን ሥራ! የውስጠኛው ቆዳው የተላጠ አተር እሸት እንዴት ጥርስ ላይ እንደሚለሰልስና እንዴት እንደሚጣፍጥ ብዙ ሰዎች የሚያውቁ አይመስለኝም። በልተሽ የምትጠግቢው እንዳይመስልሽ። ፍልፍሉን በቀጥታ እየበላሽ አንድ ጣሳ መጨረስ ያቃተሽ ሴትዮ ቆዳው የተላጠለትን ቢሰጡሽ ሶስት ጣሳ ትጨርሻለሽ። መቼም ጥሩ ነገር በዋዛ አይገኝም አይደል? የተፈለፈለ አተር እሸት አንድ በአንድ እያነሳሽ ስስ ቆዳውን (የውስጡን ሥጋ ሳትጉጂ ማለት ነው) መላጥ ምን ያህል ከባድ ጥንቂቄ የሚፈልግ አታካች ሥራ እንደሆነ ካልሞከርሺው አይገባሽም። ምናልባት ረቂቅ ሥራዎች በመሥራት እጆቹ ለሰለጠኑለት የጥርስ ሃኪምም ሆነ ብዙ ትዕግስትና ጥንቃቄ በሚፈልጉ የቢሮ ሥራዎች ለሰለጠኑት

የቢሮ ሰራተኞች ብዙም የሚያስጨንቅ ሥራ ሳይሆን ይችላል። ለእንደኔ ዓይነቷ ትዕግሥት የለሽና ቁንጥንጥ ልጃገረድ ግን እንዴት አበሳ ሊሆንባት እንደሚችል አንቺው ገምቺው። ሥራውን የጀመርነው ከጠዋቱ ሦስት ተኩል ላይ ነበር- አራት ተኩል ላይ ትኩት እንደማለት ሲለኝ ብድሩን አልኩ።

አምስት ተኩል ላይ እንደገና ጉብ አልኩበት። በተደጋጋሚ የሚነገረው የአሰራር መመሪያ ጀርባን አባገው ነው ማወራሽ «ለመፈልፈል መጀመሪያ እሸቱን ከወደጫፉ አጠፍ ማድረግ -መሀል ለመሃል የሚሄደውን ክር መሰል ነገር ከላይ ወደታች መተርተር - ከዛ እንደመጠምዘዝ ማድረግ...» መመሪያው ይቀጥላል። «የውስጠኛውን ቆዳ ለመላጥ ደግሞ - ፍሬው ከላይ ሰርጌድ ከሚልበት በጥፍር ወይ በሹል ነገር ቀረፍ ማድረግ -ቅሪፊዋን በሌባ ጣትና በአውራ ጣት ጫፍ ቆንጠጥ አድርጎ መያዝ -በጥንቃቄ ወደታች መግባት -ስሱን ልጣጭ በአንድ ዕቃ የውስጠኛውን ሥጋ ደግሞ በሌላ ዕቃ ማጠራቀም -የውስጠኛው ስጋ መቀረፍ የለበትም - መሰንጠቅ የለበትም -መጨፍለቅ የለበትም...» አየሽልን ጉዳችንን? የሰዓት ሞተር ወይ የራዲዮ ሰርኪዮት የምንሰራ እንመስልም? ሁሉ ነገር አረንጓዴ እስኪሆንብኝ ድረስ አተር እሸቱ ዓይኔ ላይ ደነሱብኝ እኮ ነው ምልሽ ጠረጴዛው መሃል ገና ሊፈለፈል የቀረበው እሸት አረንጓዴ -በአንድ ዕቃ የሚጠራቀሙት ክብ ክብ ሚጢጢ አተሮች አረንጓዴ -በሌላ ዕቃ የሚጠራቀሙ ልጣጭ አረንጓዴ - ከእያንዳንዱ ፍሬ እየተገለፈፈ የሚጠራቀሙ ስስ ሽፋን አረንጓዴ ሽፋኑ የተነሳለት የውስጠኛው ለሰላሳ ሥጋ ይብሱን ደማቅ አረንጓዴ -አረንጓዴ - አረንጓዴ -አረንጓዴ ምናባቴ ልሁን? ሥራውን አላቆምና ካጠገቡ አልርቅ ነገር በአንድ ቃል እንዲወርዱብኝ ዕድል ልሰጣቸው ሆነ። ቢቸግረኝ ስለዚህ ስለተረገመ አረንጓዴ ጉድ ላለማስብ ስል በአዕምሮዬ የመጣልኝን እርቲ ቡርቲ ሁሉ እየለፈለፍኩ አስቃቸው ጀመር። ይሄም ቢሆን ብዙ አላስኪደኝም -ቀስ በቀስ ድምፂን መስማት እስኪያስጠላቸው ድረስ ለጉድ አስለቸኝቸው። የሆነው ሆኖ እያንዳንዱን ፍሬ በላጥኩ ቁጥር በአንድ ነገር ላይ ከምንጊዜውም በላይ እርግጠኛነቴ ጨመረ- በምንም ዓይነት በምንም ተዓምር -ያሻው ዓይነት አስገዳጅ ሁኔታ ቢፈጠር የቤት እመቤት ሆኜ መቅረት እንደሌለብኝ!

እግዚር ይሰጣቸው ስድስት ሰዓት ላይ በቁርስ ሰበብ ከአረንጓዴው ጉድ ገላገሉኝ። ምን ዋጋ አለው እንደገና ተመለስንበትና ከስድስት ተኩል እስከ ሰባት ከሩብ የፍሬዎቹን ስስ ሽፋን ስንልጥ ቆየን። እንደማመም ሲጀምረኝ ነበር ሥራው ያለቀው። ሌሎቹም ቢሆኑ ምን ያህል እንዳታከታቸው በደንብ ያስታውቅባቸዋል።

አሥር ሰዓት ላይ እንቅልፍ እንቅልፍ አለኝና ወደ ከፍሌ ገብቼ ጋደም አልኩ -
ዓይኖቼን ጨፍኜ እንኳን ከዛ ከቀፋፊ የአተር እሸት ምስል መሸሽ አልቻልኩም።

ያንቺው አና

ቅዳሜ ሐምሌ 15/1944

ውድ ኪቲ

እነ ሜፒ አንድ አሪፍ መጽሐፍ ከላይብረሪ ተውሰው አመጡልን። ገና ርዕሱን
ስታይው ነው ለጉድ ፈተና ውስጥ የሚከትሽ Whatdo you think of the modern
young girl? ይልሻል እና ዛሬ የማወራሽ ስለዚህ ጉዳይ ይሆናል።

የዚህ መጽሐፍ ደራሲ «የዘመኑ ወጣት» ስላለበት ችግር ከ ሀ እስከ ፕ
ታብጠለጥላለች። ይህን ስታደርግ ግን እንደ አብዛኛዎቹ ሃያሊዎች የዘመኑ ወጣት
«ምንም ራዕይ የሌለው ከንቱ የማይረባ» የሚል ግትር አቋም ይዞ አይደለም።
ይልቁንም «ወጣቶች ከልብ ፍላጎቱ ቢኖራቸው ይበልጥ ያደገ፣ ይበልጥ ያማረና
ከዚህ እጅግ የተሻለ ዓለም ለመገንባት ሁሉም ነገር በእጃቸው ነው ያለው ችግሩ
ምንም ርባና በሌለው የዕለት ተዕለት እርቲ ቡርቲ ራሳቸውን መተብተባቸውና
ዋናውን ነገር ዋናውን ውበት ማየት ያለመቻላቸው ነው» የሚል ጠንካራ
አመለካከት ነው ያላት። ይህቺ ፀሐፊ በዚህ መጽሐፍ አንዳንድ ክፍሎችማ ስለእኔ
ነው እንዴ የግፈችው እስክል ድረስ ነው ስሜቴን የነቀነቀችው። ለዚህም ነው
ኪቲዬ ዛሬ ቢያንስ ለአንቺ ሙሉ በሙሉ ርቃኔን ቆሜ ልታይሽ የፈለግኩትና
ለዚህች ሴትዬ ወቀሳዎችም አግባብ ያላቸው የመሰሉኝን መከላከያዎቼን ለማቅረብ
የተነሳሁት። ለጥቂት ጊዜም ቢሆን የሚያውቀኝን ማንንም ሰው ይገርመዋል ብዬ
የምገምተው አንድ በጣም የተለየ ነገር በባሕሪዬ ውስጥ አለ። ይኸውም ስለ ራሴ
ያለኝ እውቀት ነው። ራሴንም ሆነ ድርጊቶቼን ልክ ሌላ ሰው እንደሚያየኝ
ከውጪ ቆሜ ማየት እችላለሁ። ሁሉ ሰው የሚያውቃትን የዘወትሯን እና
ያለምንም ግብዝነት -ምክንያቶቿንም ልደረድርላት ሳልሞክር -እንደማንኛውም
የውጪ ሰው ጥሩ ጉፏንና መጥፎ ጉፏን ማየት እችላለሁ። ይህ «ራስን ማወቅ»
አንድም ጊዜ ለአፍታ እንኳን ከአዕምሮዬ ርቆ አያውቅም -አፈን በከፈትኩ ቁጥር
የተናገርኩት ነገር ገና ከሰሚው ጆሮ እንኳን ሙሉ በሙሉ ሳይደርስ ነው «አሁን
ይሄን ነገር ማለት የነበረብኝ ከዚህ በተለየ መንገድ ነበር» ወይም ደግሞ «አዎ -
ማለት የነበረብኝን ነገር በትክክል ብዬዋለሁ።» በማለት የገዛ አባባሌን

የምገመገመው። በእርግጥ ራሴን በራሴ የምኮንንባቸው ብዙ ነገሮች አሉኝ-ሁሉን ልዘርዘር ብል ጊዜ መፍጀት ይሆንብኛል እንጂ። አባባ ያኔ «ልጆች ሁሉ የራሳቸውን አስተዳደግ በጥንቃቄ መከታተልና ማረቅ ያለባቸው ራሳቸው ናቸው» ይለኝ የነበረው ነገር አሁን እያደር በደንብ እየገባኝ መጥቷል። አም-ወላጆች ለልጆቻቸው ማድረግ የሚችሉት ነገር ቢኖር በየጊዜው ጥሩ ምክር መስጠትና ትክክለኛውን አቅጣጫ ማሳየት ብቻ ነው። በተረፈ አጠቃላይ ማንነታቸውንም ሆነ በስተመጨረሻ የሚደርሱበትን ሰብአዊ ብቃትና ባሕርይ የመገንባቱ ሥራ የማንም ሳይሆን የልጆቹ የራሳቸው ነው። ይሄ ብቻ እንዳይመስልሽ ኪቲዬ-ማለቲያ የሌለው ወኔና ጽናት በውስጤ አለ። ምንጊዜም የሚሰማኝ ምን ያህል ጠንካራ እንደሆንኩ ነው። ብዙ ችግር መቋቋም እንደሆኑል ይታወቀኛል። ይህ ደግሞ ትልቅ ነጻነትን ሰጥቶኛል -የወጣትነት ብርታትና ውበት እንዲሰማኝ አድርገውኛል። ይህ ነገር በውስጤ መኖሩ ለመጀመሪያ ጊዜ የታወቀኝ ዕለት ደስታዬ ወሰን አልነበረውም። ምክንያቱም ለማንም ሰው የማይቀሩለትና ምንም ዓይነት ማምለጫ የሌላቸው የሕይወት ስንክሳሮችና መራራ ዳላዎች ተራዬ ደርሶ ወደእኔ በሚመጡ ጊዜ በቀላሉ እንደማልንበረከካቸው እርግጠኛ የሆንኩት ያኔ ነው። ለነገሩ ኪቲዬ ስለነዚህ ነገሮች ከዚህ በፊት ደጋግሜ አውርቼሻለሁ -አሁን መምጣት የፈለግኩት «እማማና አባባ እኔን የመረዳት ችግር አለባቸው» ወደሚለው ርዕስ ነው። አዎ - አባባና እማማ ከውልደት እስከ እድገቱ ከሚገባው በላይ ሲያሞላቅቁኝ ነው የኖሩት። ፍቅራቸውን ያለገደብ ሰጥተውኛል -በሙሉ አቅማቸው ጥላ ከለላ ሆነውኛል-ማንኛውም ወላጅ ለልጁ ማድረግ የሚችለውን ሁሉ አድርገውልኛል። ይሁን እንጂ እኔ ግን ለዚህ ሁሉ ጊዜ እጅግ በሚያስፈራ ብቸኝነት ተውጮ - ብቻዬን አውላላ ሚዳ ላይ የተጣልኩ ዓይነት እየተሰማኝ ችግሪን የሚረዳልኝና አይዞሽ የሚለኝ አጥቼ ጭንቀት እያብሰለሰለኝ የምይዘው የምጨብጠው እየጠፋኝ ነው የኖርኩት። አባባ በውስጤ የሚንተከተከውን የመንፈስ አመጽ ለመግራት ያላደረገው ጥረት የለም ማለት ይቻላል-ይሁን እንጂ እኔ ላይ ሊያመጣ የቻለው ምንም ዓይነት ለውጥ አልነበረም። ራሴን በራሴ ነው ያዳንኩት -በባሕሪዬ ውስጥ የነበረውን ስህተት እንድ በእንድ እየመረመርኩና በራሴ ዳኝነት ራሴን እየከሰስኩ ነው ተዘፍቄበት ከነበረው የቀን ጭለማ ቀስ በቀስ መውጣት የቻልኩት።

ያን ሁሉ ጊዜ ብቻዬን ስታገል እንዴት ነው አባባ ድጋፍ ሊሆነኝ ያልቻለው? ሊያግዝኝ ሊደግፈኝ ከልቡ እየፈለገ ለምንድነው እንደም ቀን ዓላማውን መምታት ተላክቶለት የማያውቀው? አዎ ኪቲ -የአባባ ችግር የተሳሳተ መንገድ ለመጠቀም መሞከሩ ነው። ምንጊዜም የሚያዋራኝ እንደ ልጅ ነው -በራሱ ጊዜ በሚያልፍና

ዕድሜ በጨመረ ቁጥር በሚፈራረቅ የአስተሳሰብ ችግር ውስጥ እየተጓዘች እንዳለች ልክ እንደማንኛዋም ልጅ። በእርግጥ ይህ አባባሌ እስካሁን ስለ አባባ ስነግርሽ ከነበረው ጋር የሚጋጭ ይመስላል። ምክንያቱም ከማንም በላይ የሚቀርበኝና የሆዱን የሚያወራኝ አንድ ሰው ቢኖር አባባ ብቻ እንደሆነ እኔ ከማውቀው በማይተናነስ ታውቂያለሽ - ትክክለኛ አዕምሮ እንዳለኝ እንዳውቅና ያለመሸማቀቅ በራሴ ለመተማመን እንድችል የሚያደርገኝ እንኳን እሱ ብቻ ነው። ያም ሆኖ አባባ ስለእኔ ያልተረዳው አንድ ትልቅ ነገር አለ-ለእኔ እንደ ተራራ ከገነባሁት ዓላማዬ ጫፍ ለመድረስ ከማደርገው የዕለት ተዕለት ትግል የሚበልጥብኝ ምንም ነገር እንደሌለ አያውቅም። በየጊዜው የሚለኝና ለእኔ የማይዋጡልኝ አባባሎች አሉት። «ይሄኮ የዕድሜ ጉዳይ ነው -አየሽ -በዚህ ዕድሜ ያሉ ልጃገረዶች...» ሊያስረዳኝ ይሞክራል። «ሌሎችም ልጃገረዶችኮ...» ወይ ደግሞ «አይሆሽ ይሄ በራሱ ጊዜ የሚያልፍ ችግር ነው...» ወዘተ። እኔ እንዲህ ዓይነት ነገር መስማት ነበር ከምንም በላይ የምጠላው -ልክ እንደማንኛዋም አንዲት ልጃገረድ መቆጠርን ነበር የማልፈልገው -አና ነኝና በአናነቴ ብቻ ልታይ ነበር የምለው። ይህንን ነው አባባ ያላወቀልኝ። በዚህ ላይ ማንም ይሁን ማ ስለራሱ ብዙ ካልነገረኝ በቀር እኔም የልቤን ላወራው አልችልም -ከአባባም ጋር ያለኝ ሌላው ችግር ይሄ ነው። አዎ -ስለአባባ የማውቀው ነገር ከቁጥር የሚገባ አይደለም ማለት ይቻላል -ስለዚህም ከዚህ ይበልጥ ልቀርበው የምችልበት ሁኔታ ያለ አይመስለኝም። አባባ ምንጊዜም ሊቀርበኝ የሚሞክረው አንድ ትልቅ ሰው አንዲት ትንሽ ልጅን -ወይ ደግሞ አንድ አባት አንዲት ታዳጊ ልጅን በሚቀርብበት የተለመደ መንገድ ነው። ደጋግሞ የሚያወራልኝ እሱም በጊዜው በእነዚህ ዓይነቶቹ ዕድሜ ወለድ ችግሮች ውስጥ ያለፈ ስለመሆኑና ችግሮቹም በየራሳቸው ጊዜ እንደሚያልፉ ያለውን እምነት ነው። የአባባ ትልቁ ችግር ውስጣዊ ስሜቶቼን ልክ እንደ ጓደኛዬ ሆኖ ሊያዳምጥልኝ ያለመቻሉ ነው። የቱንም ያህል ቢጥር ይህን ማድረግ አልቻለም። እነኚህ ነገሮች ናቸው ስለ ሕይወት ያለኝን አጠቃላይ አመለካከትም ሆነ ከብዙ ጥናት በኋላ የደረሰኩባቸውን ድምዳሜዎች ለማንም ከማካፈል እንድቆጠብ ያደረጉኝ- ዳያሪዬ ላይ ከመቸከቸከና ከስንት አንዴ ደግሞ ለማርጉት ከመተንፈሴ በቀር። አዕምሮዬን ከፉኛ እየረበሹ ሰላም የሚነሱኝን ነገሮች ሁሉ ከአባባ ደብቄ ነው የኖርኩት። ምንም ዓይነት አመለካከቴን አካፍዬው አላውቅም። አዎ ኪቴ- አባባን ስገፋውና ጭራሹን እንዲርቀኝ ሳደርገው እንደኖርኩ አሁን በደንብ ይታወቀኛል። ከዚህ የተለየ ማድረግ የምችልበት ሁኔታ አልነበረም። ሙሉ በሙሉ ደመናፍሴና ውስጣዊ

ሰሜቱ በመራኝ መንገድ ነው ስንዝ የኖርኩት። ቢሆንም የአዕምሮ ሰላሜን ለማግኘት ከሁሉ የተሻለ መስሎ በታየኝና የኋላ ኋላም ትክክል እንዳልነበርኩ ባረጋገጥኩበት መንገድ ነው ገዢያን ያካሄድኩት። ምክንያቱም ልወጣው የጀመርኩትን ትልት ተራራ ገና በማጋመስ ላይ ባለሁበት ጊዜ ከዚህም ከዚያም የሚሰነዝሩብኝን እርማቶች ሁሉ ልቀበል ብዬ ቢሆን ኖሮ በስንት መከራ የገነባሁትን መረጋጋትና በራስ መተማመን ከነአካቴው ንጂው ነበር ማለት ነው። ከሌላ ይቅርና ከአባባም ቢሆን በቀኖና የደደረ እርማት መቀበል አልቻልኩም። ይገርምሻል ኪቲ -ለአባባ የልቤን ሚስጥር አካፍኬው ያለማወቁ እንዳለ ሆኖ ገደብ በሌለው ግልፍተኝነቱ ከኔ ምን ያህል እንዳራቅኩት አውቃለሁ። አሁን በጣም እያሳሰበኝ ያለውም ጉዳይ ይሄ ነው። ለምንድነው አባባ የአቅሙን ሁሉ ሊቀርበኝና ሊረዳኝ እንደሚጥር እያወቅኩ ልደሰት ሲገባኝ የምበላጭበት? በተለይ የበላዬ ሆኖ ላስተምርሽ ሲለኝም ምን ያህል ትዕግሥቱ እንደሚከዳኝ አትጠይቁኝ። የሚያሳየኝ የፍቅር አቀራረብ እንኳን ልጄ ስለሆንኩ ብቻ ማድረግ ስላለበት የሚያደርገው ነው መስሎ የሚታየኝ። አሁንም ቢሆን ከምንም በላይ የምፈልገው ስለእሱ ባለኝ ሰሜት ላይ እርግጠኛ እስከሆን ድረስ አባባ ሰላም እንዲሰጠኝና እንደ ፍጥርጥሬ እንድሆን እንዲተወኝ ነው። ምክንያቱም ባለፈው ጊዜ ሳይቸግረው ነካክቶኝና ህሊናዬን አስቶኝ ያንን አፀያፊ ደብዳቤ ከገፍኩለት ወዲህ እንዴት በመት እየታኝኩሁ እንዳለሁ እኔ ብቻ ነኝ የማውቀው። እ ኪቲ- በሁሉም መንገድ ትዕግሥተኛና ጠንካራ መሆን እንዴት ከባድ ነው የሚገርምሽ ነገር ከምንም በላይ የምበላጭበት ትልቁ ነገር ይሄ አይደለም -በጭራሽ! ከአባባ የበለጠ መንፈሴን ወጥሮት የሚገኘው ፒተር ነው። በሁለታችን መሀል ሲካሄድ በቆየው ቀዝቃዛ ጦርነት አሸናፊው (እንደ ወንድነቱ ማለት ነው) እሱ በመሆን ፈንታ እኔ እንደሆንኩ በሚገባ አውቃለሁ። የፒተርን ምስል አንጐሌ ውስጥ ደህና አድርጌ ቀርጬዋለሁ። የሚወደው ፣ የሚያፈቅረው፣ ጓደኛ የሚሆነው ሰው ያጣ- ዝምተኛ፣ ገለልተኛ፣ ስስ ሰሜት ያለውና አስተውሎ ላየው ተወዳጅ ልጄ አድርጌ ስዬዋለሁ። እኔም ብሆን የልቤን ሁሉ የማፈስለት አንድ በሕይወት ያለ ሰው ከፉኛ ያስፈልገኝ ስለነበረ ነው -ትክክለኛውን የሕይወት መንገድ ለመያዝ በማድረገው የማያቋርጥ ትግል አይሆን የሚለኝና በቅንነት የሚረዳኝ አንድ ጓደኛ ያስፈልገኝ ነበር። የምፈልገውን አገኘሁ። በዝግታ-ግን ምንም በማያጠራጥር ሁኔታ -ፒተርን ወደእኔ ላቀርበውና ጓደኛዬ ላደርገው ቻልኩ። በስተመጨረሻ ግን በሁለታችን መሀል የተፈጠረውን ቅርርብ ጥሩ ደረጃ ላይ ካደረሰኩት በኋላ ማለት ነው -ግንኙነታችን ባሰባኩት አቅጣጫ መሄዱ ቀርቶ ወደተራ ጓደኝነት እያደገ መጣልኝ በኋላ በኋላ

ሳስበው -ይህ እንዳይሆን ማድረግ የነበረብኝን ሁሉ እንዳሳደረግኩ ገባኝ። ከፒተር ጋር ያላወራነው ያልተካፈለነው የግል ሚስጥር ያለ እንዳይመስልኸ እኔም ሆንኩ እሱ ለሌላ ለማንም ፍጡር የማንተነፍሳትን ሚስጥራችንን እስከመለዋወጥ ድረስ ተቀራርበናል። ያም ሆኖ- ይኸው እስከአሁን ድረስ -ልቤንና መንፈሴን አሸፍተውት በነበሩትና አሁንም እያሸሸፈቱት ባሉት በእነዚያ የተፈጥሮ ተፃምር በግልጽ በሚታይባቸው የሰውነታችን ክፍሎች ተነካክተን አናውቅም። ይሄን ፒተር ብሎ ልጅ ምናባቱ ማድረግ እንዳለብኝ አሁንም አላውቅም። የሚያሳየኝ የፍቅር ስሜት ሁሉ የማይመስል ነው ማለት ነው? ወይስ ሌሎቹን እንደሚያፍራቸው ሁሉ እኔንም ያፍረኝ ይሆን? በነገራችን ላይ ለችግሩ መፈጠር የእኔም እጅ አለበት። እውነተኛ የፍቅር ጓደኝነት ስሜት ለመፍጠር ከነበረኝ ጠንካራ ፍላጎት የተነሳ አንድ ስህተት ሰርቻለሁ። እኔ በጉጉት እየጠበቅኩትና እሱ እየፈጸመኝ ሲያስቸግረኝ አካሄዱን ቀየርኩና ጓደኝነታችን በአሁኑና ወንድምነት አቅጣጫ እንዲዳብር በማድረግ ይበልጥ ልቀርበው ጣርኩ- የመጀመሪያውን መንገድ በማጠናከር የቀሩኝን የተለያዩ አማራጮች ሁሉ መፈለግና መመከር ሲገባኝ። ፒተር መፈቀር በጣም እንደሚፈልግ አውቃለሁ - ከእኔ የያዘው ፍቅርም ከዕለት ወደ ዕለት እያደገ ሲመጣ በደንብ ይታየኛል። በየጊዜው እየተገናኘን ከምናደርጋቸው ጭውውቶችና አልፎ አልፎ ከምናደርጋቸው መተሻሸቶች ብቻ እንኳን ደስታን እንደሚያገኝ አውቃለሁ። ይህ ዓይነቱ ግንኙነታችን እኔ ላይ የሚፈጥርብኝ ስሜት ግን ምን ያህል ፈታኝ መሰለኸ ኪቲ። ተለያይተን አፍታም ሳንቆይ እንደገና ተመልሰኸ አግኚው አግኚው -ሌላ ዕድል ሞክሪ ሞክሪ የሚል እጅግ ፈታኝ ስሜት። እንዲሁም ሆኖ ግን ይፋ አውጥቼ የሆዴን ልዘረግፍለት ክፉኝ ስመኘው የኖርኩትን ጉዳይ ዳር ዳር ከማለት አልፎ በቀጥታ ልገልጽለት የምችልበት ቀን መምጣቱ እያጠራጠኝ ነው ያለው። ፒተርን ለእሱ ለራሱ ከሚታወቀው በላይ ነው ወደኔ ያቀረብኩት። አሁን የሙጥኝ ዓይነት ተጣብቆብኝ ነው የሚገኘው -እናም በምን መንገድ ልሳቀቀውና ከላዬ ላይ ወርዶ በራሱ እግሮች እንዲቆም ላደርገው እንደምችል ለጊዜው አይታየኝም። የምፈልገውን ዓይነት ጓደኛ ሊሆንልኝ እንደማይችልና በእዕምሮ ደረጃም ጨርሶ ሊመጥኝ የሚችልበት ሁኔታ እንደማይመጣ ሲገባኝ ቢያንስ አሁን ካለበት የአመለካከት ጥበት በመጠኑም ቢሆን ወጣ ላደርገውና የወጣትነት ዕድሜውን እንዲጠቀምበት ልረዳው የምችልበት መንገድ ለማግኘት የእቅሜን ሁሉ መጣር እንዳለብኝ አሰብኩ። «ብቸኝነት የሚባለው ነገር በጥልቀት ሲመረመር ማደሪያውና መፈንጨያው የእርጅና ዘመን ሳይሆን የወጣትነት ዘመን ነው።» ይህ አባባል የሆነ መጽሐፍ ላይ

ከነበረው ጀምሮ ሁልጊዜ የማስታወሰውና ትክክል መሆኑንም በሚገባ ያረጋገጥኩት ነው። ታዲያ እዚህ እኛጋ ያሉት ትልልቅ ሰዎቻችን ከእኛ ከወጣቶቹ ይበልጥ የችግሩ ተጠቂዎች ናቸው ቢባል እውነት ሊሆን ይችላል? በፍፁም ሊሆን እንደማይችል አውቃለሁ። ትልልቆቹ ሰዎች ስለሁሉም ነገር የራሳቸው የሆነ አመለካከት ገንብተው ጨርሰዋል -(አመለካከታቸው ትክክል ይሁን አይሁን ሌላ ጥያቄ ነው) እናም እንደ ነገር ለማድረግ ከመወሰናቸው ወይም ከማድረጋቸው በፊት አይንበዛበዙም አይጨነቁም። ለእኛ ለወጣቶቹ ግን ሚዛናችንን ጠብቀን ለመቆምና የራሳችን የሆነ አመለካከት ይዘን ለመቆየት ችግሩ እጥፍ ድርብ የጌላ ነው። በተለይ ደግሞ «ግብረ-ገብ» የሚባሉ ነገሮች ሁሉ እየተንኮታኮቱና እየተደረመሱ ባሉበት -የሰው ልጆች የመጨረሻውን እኩይ ጉናቸውን እያሳዩ ባሉበትና በእውነት፣ በሰብአዊነት፣ እንዲሁም በእግዚአብሔር ማመን ተገቢ ይሁን አይሁን በማያውቁበት በዚህ የዘቀጠ ቀውጢ ጊዜ። እዚህ በሚስጥራዊው ቤት ያሉ ትልልቅ ሰዎቻችን ከእኛ ከወጣቶቹ የበለጠ የችግሩ ታማሚዎች ናቸው ብሎ የሚል ማንም ሰው የእኛ ችግር የቱን ያህል እያማቀቀንና ትልቅ ቋጥኝ እንደተጫነባት አይጥ ክብደቱ እየደፈጠጠን እንዳለ ግምት መውሰድ ያልቻለ- ለጋ ዕድሜያችን ሊቋቋመው ከሚችለው እጥፍ ድርብ ችግር እንደተሸከምን ያሳስተዋለ -ፋታ በሌለው ውጥረት መሀል እንደ ጅማት እየከረርን፣ እንደ ርጥብ ቆዳ በየአቅጣጫው እየተለጠጠንና በስጋት ችካል እየተቸነከርን፣ ሽክማችንን ለማቅለል መፍትሔ ፍለጋ ጭለማውን እየጧጠጥን፣ አገኘን ያልናት ጭላንጭል መፍትሔ ወዲያው እንደጤዛ ብን ስትልብን እየተሳቀቅን፣ ብርሃናችን ጨግጎ ፣ እንጭጭ መንፈሳችን ጠውልጎ፣ ክፉና ደግ ያልለየ አዕምሯችን በእውንና በቅዠት ዓለም መሃል ተሰንገሎ በቁም ሲኖል እየዳከርን እንዳለን መረዳት ያልቻለ ነው። አዎ ኪቲዬ-ያለንበት ዘመን ትልቁ ችግር ምን መሰለሽ -ግብረገቦች፣ ጥሩ አመለካከቶች፣ ብሩህ ራዕዮች፣ የሚያማልሉ ተስፋዎች፣ ወዘተ ሁሉ ከውልደት ጀምሮ አብረውን በውስጣችን ሲያድጉ ይቆዩና መጨረሻቸው ግን መሀል መንገዳችን ላይ እንደ ግዙፍ ህውልት ተገትሮ ከሚጠብቀን አፀያፊ እውነታ ጋር መሳተምና እንደ መስታወት ተንኮታኩቶ መርገፍ ነው። ትክክል ናቸው፣ ጥሩ ናቸው፣ ተገቢ ናቸው፣ ላከብራቸው ይገባኛል ብዬ የማምንባቸውን ነገሮች ሁሉ እንዴት እስከዛሬ ከአዕምሮዬ አውጥቼ እንዳልጣልኳቸው በእውነቱ በጣም የሚገርም ነው። ምክንያቱም ካለው እውነታ አንፃር ሲታዩ የእብድ ወይ የጅል አመለካከቶች የሚመስሉና ይዞ ለመቆየትም እጅግ የሚያዳግቱ ናቸው። ያም ሆኖ አሁንም

እንደያዝኳቸው ነው ያለሁት፤ እንደያዝኳቸው እንደምቆይም እርግጠኛ ነኝ። ምክንያቱም የሆነው ሁሉ እንዳለ ሆኖ አሁንም ቢሆን ሰዎች ከሥረ መሠረታቸው ጥሩዎች ናቸው ብዬ አምናለሁ። ምስቅልቅል፣ ውዝግብ፣ ሰቆቃና ሞት እንደ ውሃ፣ እሸዋ፣ ሲሚንቶና ድንጋይ ተዋህደው ከእነሱ በተሰራ ጥቁር መሰረት ላይ ተስፋዎቼን መገንባት ግን ሊዋጥልኝም ሊሆንልኝም አልቻለም። ዓለማችን ቀስ በቀስ መተሳሰብና ቋንቋ ወደጠፋበት ወደ ባቢሎንነት እየተለወጠ ሲመጣ ይታየኛል - ዕለት ተዕለት ወደእኛ እየቀረበ ያለውና መጥፊያችንም የሆነው የምጽዓት ነጐድጓድ ሲያስገመግም ይሰማኛል - እዚሁ ባለሁበት ሆኜ እዚያ ውጪ የቁም አሳራቸውን እየዘቁ ያሉ የሚሊዮኖች ጣዕር በስሜት ይደርሰኛል - ያም ሆኖ ግን ወደ ላይ እንጋጥጤ የልቤን ጥያቄ ወደ ሰማየሰማያቱ ስወረውርና ከመንበሩ ካለው ሁሉን አድራጊ ጋር የሕሊና ተራክቦ ሳደርግ - ሁሉም ነገር እንደገና ጥሩ እንደሚሆን በምድራችን ላይ የሰፈነው ግፍና ጭካኔም መጨረሻው እንደሚመጣ -ሰላምና ፍቅር እንዲሁም መረጋጋት ተመልሶ የእኛ እንደሚሆን ይሰማኛል።

እስከዚያው ግን ሕሊናዬ ጥሩ ናቸው ብሎ የሚያምንባቸውን ነገሮች ሁሉና ራዕዮቼንም እንደያዝኩ የመቆየት ግዴታ አለብኝ። ምክንያቱም ማን ያውቃል - ምናልባት ዕውን ሳደርጋቸው የምችልበት አንድ ቀን ይመጣ ይሆናል።

ያንቺው አና

አርብ ሐምሌ 21/1944

ውድ ኪቲ

ስለእውነት ለመናገር አሁን ተስፋዬ በደንብ እያንሰራራልኝ ነው - በስተመጨረሻው ነገሮች ሁሉ ጥሩ እየሆኑ ነው። አዎ ኪቲዬ - በጣም በጣም ጥሩ እየሆኑ ነው! እንደውም ዜና ልንገርሽ - ምርጥ ዜና! ሂትለር ላይ የግድያ ሙከራ ተደረገ። በጣም የሚገርምሽ ደግሞ ግድያው የተሞከረው እንደከዚህ በፊቶቹ በአይሁድ ኮሚኒስቶች ወይ ደግሞ በእንግሊዝ ካፒታሊስቶች ሳይሆን የራሱ የሂትለር ሰው በሆነና ሰብዓዊ ክብሩ ባልራቀው በአንድ የጀርመን ጀነራል ነው። ከጀነራልነቱም በላይ የንጉሣውያን ቤተሰቦች ደም ያለው መስፍን ሲሆን፤ በዕድሜው ገና ወጣት የነበረ ነው። የፋረሩ (የሂትለር) ሕይወት የተረፈው በመለኮታዊ ተዓምር ነው ማለት ይቻላል። ያለመሞቱ እንዳይመስልሽ

የሚገርመው - ከጥቂት ጭረቶችና ብልዞች ያለፈ ችግር አላገኘውም። በጊዜው አብረውት ከነበሩት ጥቂት አፈሰሮችና ጀነራሎች አንኳን ከፊሉ ተገድለዋል ከፊሉ ደግሞ ክፉኛ ቆስለዋል። እሱ ግን...። የግድያ ሙከራው ዋና አቀነባባሪ በጥይት ተደብድቦ እንዲገደል ተደረገ።

ለማንኛውም ይህ ቁልጭ አድርጎ የሚያሳየው ምን መሰለሽ - ጦርነቱ እጅ እጅ ያላቸውና ሂትለር ዳግም ወደማይወጣበት መቀመጥ ወደ ጥልቁ ሲወርድላቸው ማየት የሚሹ ብዙ አፈሰሮችና ጀነራሎች መኖራቸውን ነው። ሂትለር በአንድ በሆነ ተዓምር ቢገረሰሰላቸውና አድሉን ቢያገኙ ግን ማድረግ የሚፈልጉት ምን መሰለሽ - ከሕብረብሔሩ ጦር ጋር ተደራድሮ ሰላም የሚፈጥር አዲስ ወታደራዊ መንግሥት መመስረትና እንደገና ራሳቸውን በአዲስ የጦር ኃይል ካጠናከሩ በኋላ በሚቀጥሉት ሃያ ዓመታት ውስጥ ሌላ ጦርነት ለመክፈት። አይገርሙሽም? ምናልባት መለኮታዊው ኃይልም ሆነ ብሎ ይሆናል ሂትለርን ከፊታቸው ገለል ያላደረገላቸው እንጂ ለሕብረብሔሩ ጦር የሚቀለውም የሚጠቅመውም ጀርመኖቹ እርስ በርሳቸው ተገዳድለው ቢያልቁ ነበር። ይህ ሆኖ ቢሆን ለራሺያኖችም ለእንግሊዞችም ሥራ በቀለላቸውና በአጭር ጊዜ ውስጥ የገዛ ከተሞቻቸውን እንደገና የመገንባቱን ሥራ መጀመር በቻሉ ነበር።

የሆነው ሆኖ - እዛ ደረጃ ገና አልደረሰንም - እናም ካሁኑ ቸኩዬ ስለሚመጡት አስደሳች ጊዜያት ልተነብይልሽ አልፈልገም። ግን አንቺም ብትሆኝ ከዛሬው ዘና አባባሌ ብቻ ያለውን እውነታ መገመት የሚሳንሽ አይመስለኝም - እንደምታይው ዛሬ ስለትልልት የሕይወት ፍልስፍናዎች እየተንበዛበዝብሽ አይደለም ያለሁት። ይህ ታዲያ በውስጤ ያለው ውጥረት ምን ያህል ረገብ እንዳለልኝ አያሳይም? ሌላ ወሬ ልንገርሽ - ሂትለር በታማኝነትና በቅን ታዛዥነት እያገለገሉት ላሉት የጀርመን ዜጎች አዲስ መግለጫ አስተላለፈ። ከእንግዲህ በኋላ በየትኛዎቹም የጀርመን የታጠቁ ኃይላት ውስጥ የሚገኝ ማንኛውም ሰው በ«ጌስታፓ» የታዘዘውን ሁሉ ያለአንዳች ጥያቄ የመፈፀም ግዴታ እንዳለበትና ከዚህም በተጨማሪ ማንኛውም የጀርመን ወታደር - ተራ ይሁን ባለማዕረግ - ከበላይ አዛዦቹ አንዱ በዚህ የሂትለርን ሕይወት አደጋ ላይ ለመጣል በሚደረግ «የወራዶችና የብኩኖች እንቅስቃሴ» እጁ አለበት ብሎ ካመነ ያለምንም የክስና ማስረጃ እንጃግራንጃ - ያለምንም ኮርት ማርሻል - እዚያው በዚያው አናቱን ብሎ የመገደል መብት እንዳለው የሚያረጋግጥ «ድንቅ» መግለጫ አስተላለፈ አልሻለሁ።

እንዴት ያለ አስወያሪና በደም የደመቀ ትዕይንት ሊሆን እንደሚችል አንቺው ገምቺው ኪቲ። ይታይሽ - ተራ ወታደር ጆኒ ማንትስ ከተላከበት የጦር ሜዳ ሲመለስ ባደረገው ረጅም የእግር ጉዞ እግሮቹ ላይ ሕመም ይሰማው ጀምሮት ይሆናል - ልክ እንደደረሰ የበላይ አዛዥ ያው እንደለመደው የወታደራዊ ትዕዛዝ የሰድብ፣ የማመናጨትና የቁጣ ናዳውን ያወርድበታል - ጆኒ ታዲያ እንደወትሮው መሸቆጥቆጥ የለ - «አዎ ጌታዬ» የለ - «እሺ ጌታዬ» የለ - ጠመንጃውን ብድግ አድርጎ ያቀባብልና ሮክ ብሎ «አንተ ሂትለራችንን ልትገድል እንደምትፈልግ አውቃለሁ! ስለዚህ - እንካ ሂግብህን!» ቡም!... ያ ለምድር ለሰማይ የከበደ የሚባል አዛዥ እንደዘበት ፍጥም ይልልሻል! ከዛስ? መጨረሻው ምን የሚሆን ይመስልሻል? አንድ አዛዥ በእዙ ሥር ካለ ወታደር ጋር ትንሽም ብትሆን ቅራኔ በፈጠረ ቁጥር ወታደርየው በራሱ ምክንያት እንኳን ግንባሩን ቋጠር ባደረገና ፊቱ ገምጫዊ ባለ ቁጥር - አዛዥየውን አያርግሻ ኪቲ - ሃሃሃ! አይታይሽም እንዴት ሽንት በሽንት እንደሚሆን?

ምን ለማለት እንደፈለግኩ በትክክል አገኘሺኝ ኪቲዬ? ነው ወይስ አራምባና ቆቦ እየዘለለኩ አደናበርኩሽ? ምናባቴ ላድርግ ብለሽ ነው - ቢያንስ በሚቀጥለው ጥቅምት ወር በትምህርት ቤቴ አግዳሚ ወንበሮች ላይ እንደገና ልቀመጥ ነው የሚለው የሰሞኑ ተስፋዬ የፈጠረብኝ የደስታ ስሜት ምክንያታዊ መሆን ከማልችልበት ደረጃ አድርሶኝ ሊሆን ይችላል። አቤት ግን የእኔ ነገ...ር! «በምንም ነገር ላይ ከሚገባው በላይ ተስፋ ማድረግ የለብኝም» ያልኩሽኩ አሁን በትርቡ ነበር። ይቅርታ አድርጊልኝ ኪቲዬ - ምን ላድርግ? ሰዎቼምኮ «ትንሿ የቅራኔዎች ከረጡት» የሚል ቅጽል ሥም ያወጡልኝ ያለምክንያት አይደለም። ሃሃሃ! - ትንሿ የቅራኔዎች ከረጡት! - ሃሃሃ!

ያንቺው አና

ማክሰኞ ነሐሴ 1/1944

ውድ ኪቲ

«ትንሿ የቅራኔዎች ከረጡት» በዚህ ሐረግ ነበር ያለፈውን ደብዳቤዬን የደመደምኩት - የዛሬውንም የምጀምረው በዚሁ አባባል ነው። «የቅራኔዎች ከረጡት» - ትክክለኛ ትርጉሙን ልትነግሪኝ ትችያለሽ? ለመሆኑ «ቅራኔ» ማለት

ምን ማለት ነው? አም - እንደአብዛኞቹ ቃላት ሁሉ ይሄኛውም ሁለት ትርጉም ሊኖረው ይችላል - ከውጪ ያለ ቅራኔ እና ከውስጥ ያለ ቅራኔ።

የመጀመሪያው እንግዲህ ይሄ ተራው - ማለትም «በቀላሉ ማመንና መስማማት የማትፈልግ፤ ምንጊዜም እኔ አውቃለሁ የምትል፤ እኔ ያልኩት ካልሆነ ሞቼ እገኛለሁ የምትል፤ ወ.ዘ.ተ.» የሚሉኝና በአጠቃላይ እኔ እንደ አና የምታወቅባቸውና የማይወደዱልኝ ባሕሪያቶቹ ሁሉ መሆኑ ነው። ስለሁለተኛው ግን ማንም የሚያውቅ የለም ልልሽ እችላለሁ - ይህኛው የእኔ የግሌ ሚስጥር ነው።

ከዚህ በፊት እንደው በደፈናው ጠቀስ እንዳደረግኩልሽ ድርብ ሰብዕና (dual personality) ነው ያለኝ። እንደኛው ጎኔ ምን መሰለሽ - ተግባቢነቴ፣ ተጫዋችነቴ፣ በሁሉም ነገር የምቀልድና የማሸፍ መሆኔ፣ መንፈስ ንቁነቴ፣ ከሁሉም በላይ ደግሞ ምንም ነገር ሳይ አክራሪ ያለመሆኔና ነገሮችን ሁሉ ቀለል አድርጌ ማየቴ! ቢዳሩኝ፣ ቢስሙኝ፣ ቢያቅሩኝ፣ ደርቲ፣ ጆክ ቢያወሩልኝ፣ ወዘተ. ቅንጣት እንኳን የብሽቀት ስሜት የማይሰጠኝ መሆኑ ሁሉ በዚህ ውስጥ የሚካተቱ ናቸው። ይህኛው ጎኔ ነው አብዛኛውን ጊዜ ቦታውን የሚይዘው - ሌላኛውን ጎኔን ማለትም በጣም የሚሻለውን፣ ጥልቁን፣ እና ንፁሁን ማንነቴን ገፍቶ በማባረር መድረኩን ይቆጣጠራል። ማወቅ ያለብሽ ምን መሰለሽ ኪቲ - የአናን የተሻለ ጎን የሚያውቅ ማንም የለም። ለዚህም ነው አብዛኞቹ ሰዎች ትዕግሥት አስጨራሽና አስቸጋሪ የምመስላቸው።

ይገርምሻል ከሰንት አንዴ እስቲ ጨክን ልበልና በራሴ ስሜት ውስጥ ልቆይ ብዬ እወስናለሁ - እናም ቢያንስ ለአጭር ጊዜ እሞክረዋለሁ። ለምሳሌ ለግማሽ ቀን ያህል ግምጭጭ ብዬ መቆየት አይቸግረኝም ሰዎቼም እንደምንም ይችሉኛል። ችግሩ ምን መሰለሽ - ሁላቸውም ያቺን የለመዷትን እና ስለሚያሟት መሰለኝ ብዙም ሳይቆይ ለጉድ እደብራቸዋለሁ - ምነው ዐይኗን ባላየናት እስከማለት የሚደርሱበት ጊዜ አለ ብልሽ ታምኚኛለሽ? እውነቴን ነው ምልሽ ጥልቅ አስተሳሰብ ላላቸው ለበሰሉ ሰዎች የፍቅር ፊልም የሚሰጣቸውን ስሜት ታውቂዋለሽ - ልክ እንደዛ ነው እኔንም የሚወስዱኝ። አለ አይደል - እንደው ለለውጥ ያህል ብለሽ የምትወስኔው ነገር - ለአንድ ጊዜ ብቻ የምትደሰቺበትና ወዲያው የምትረሽው - መጥፎ የማትይው ግን ደግሞ ጥሩ ልትይውም የማትችይው። ይህን ነገር ባልነግርሽ ደስ ባለኝ - ግን ደግሞ እውነቱ ይህ

እንደሆነ እስካወቅኩት ድረስ ለምንድነው የማልነግርሽ? ቀላልና ግልብ የሆነው ጎኔ በጣም ፈጣንና ጫና የመፍጠር ኃይል ያለው ስለሆነ ይበልጥ ጥልቅ የሆነው ጎኔ ሊጋፈጠውና ሊቋቋመው አይችልም። ለዚህም ነው ምንጊዜም የበላይ የሚሆነውና ጥሩው ጎኔም መውጫ ቀዳዳ ማግኘት የሚቸግረው። እስከ ዛሬ እንኳን ሰው ሁሉ የሚያውቃትን ይህንኛዋን እና ገፍቼ ላባርራት፣ ሽባ ላደርጋት፣ ልደብቃት ምን ይህል እንደጣርኩ ምን ያህል እንደደከምኩ ፈጽሞ ልትገምቺው አትችይም ኪቲ። ምክንያቱም ምናባቷ ታደርግልኛለች? እና ማለት እኮ ይህቺ አይደለችም - ይቺኮ ግማሿ ብቻ ናት። ግን ምን ዋጋ አለው - አይሰራም። አይሰራም ኪቲ - ለምን እንደማይሰራም አውቃለሁ።

በወትሮው ማንነቴ የሚያውቁኝ ሁሉ ሌላ ጎን እንዳለኝ - ሌላ የተሻለና የጠራ ማንነት እንዳለኝ አንድ ቀን ቢያውቁኝ ብዬ ገና ሳስበው ትልቅ ፍርሀት ጉብ ይልብኛል። የሚስቁብኝ፣ የሚያጣጥሉኝ፣ እንደ ጅል የሚያዩኝ፣ ወይ ደግሞ ቀድሞ ነገር ከልቤ እንደሆነ የማይቀበሉልኝ፣ ጨርሶ የማያምኑኝ ይመስለኛል። ለነገሩ - እንደ ጅል መታየትንም ሆነ ያለመታመንን ለምጀዋለሁ። ግን ይህንን የለመደችውና ልትሸከመውም የምትችለው «ግልቧ» እና ብቻ ናት - ለ«ጥልቋ» እና ግን ከፋኛ የሚያማት ነገር ነው። አንዳንድ ጊዜ ጥሩዋን እና አስገድጄ ለሩብ ሰዓት ያህል እንኳን ወጥታ መድረኩን እንድትይዝ አደርጋትና ግን የሆነ መናገር ያለብኝ ነገር ኖሮ ገና አራን ከመክፈቴ ሹልክ ትልና ለእና ቁጥር አንድ መድረኩን ለቅቃ የት ትግባ የት ትግባ ሳላውቀው አልም ትልብኛለች።

ስለዚህ ጥሩዋ እና ከሰዎች ጋር በምሆንባቸው ጊዜያት ሁሉ አትኖርም - ይህ እስከ ዛሬ ለአንድም ቀን ሆኖ አያውቅም። ብቻዬን ስሆን ግን የበላይነቴን የምትይዘው እሷ ናት። ያን ጊዜ - እንዴት መሆን እንደምፈልግም ሆነ እንዴት ሆኜ እንዳለሁ በትክክል አውቃለሁ..... በውስጤ ማለት ነው። ግን ምን ዋጋ አለው - ይህንኛዋን እና መሆን የምትችለው ለኔው ለራሴ ብቻ ነው - በሌሎች ፊት ልሆናት አልችልም። ምናልባትም ለዚህ ይሆናል 'እኔ ከውስጥ ደስተኛ ተፈጥሮ አለኝ የምለውና ሌሎች ሰዎች ደግሞ ከውጪ ደስተኛ ተፈጥሮ ያለኝ የሚመስላቸው። በእርግጥ መንገዴን የምትመራኝ ከውስጥ ያለችው ንጹሕ እና ናት - እንጂ ከውጪማ እኔ ማለት ማሰሪያዋን በጥሳ እንዳሻት የምትፈነጭ የፍየል ግልግል አይደለሁ እንዴ?

እንደነገርኩሽ ስለምንም ነገር ቢሆን እውነተኛዎቹን ስሜቶቹን ለማንም ትንፋሽ አልልም። በዚህም ነው «ወንድ አሳዳጅ»፣ «ድሪያ ወዳድ»፣ «ሁሉን አዋቂ ነኝ ባይ»፣ «የፍቅር ታሪኮች አንባቢ»፣ እና የመሳሰሉ መጠሪያዎችን ለማትረፍ የበቃሁት። ይህ ታዲያ ለተጫዋቹ እና ያስቃታል፣ በምንቸገረኝ ዓይነት ትክክለኛ ትስብቃለች፣ ልክ ምንም ደንታ እንደማይሰጣት ትሆናለች። ዝምተኛዋ እና ግን - እ ኪቲ እሷን አያርግሽ ነው ምልሽ - በውስጥ ሆና የምትሰቃየውን ስቃይ እንዲህ በዋሳ መግለጽ የሚቻል እንዳይመስልሽ። እውነቱን ንገረኝ ካልሺኝ ይህ ሁኔታ እጅግ በጣም ነው የሚያመኝ። ለዚህም ነው ራሴን ለመለወጥ ባለ በሌለ አቅሜ የምጥረው። ግን ምን ታደርጊዋለሽ - እየታገልኩ ያለሁት የበለጠ ኃይል ካለው ብርቱ ጠላት ጋር ነው።

ከውስጤ የሚንሰቀስቅ ድምጽ እሰ «አየሺው አይደል - ይኸው ነው ያንቺ መጨረሻ - በጉረኝነትሽ በአቃቂረኝነትሽ ሰውን ሁሉ ተንክሶሽ ተንክሶሽ ብቻሽን ተረሽ - የሚያዝንልሽ የለ - የሚወድሽ የለ - ገደል ብትገቢ ደንታ ያለው የለ - ለዚህ ሁሉ ምክንያቱ ምንድነው ክልሽ - ካንቺ ሺህ ጊዜ የምትሻለዋ የገዛ ግማሽሽ የምትሰጥሽን ምክር መስማት ያለመቻልሽ ነው።» እ ኪቲ - ምክሯንማ በሰማኋት ደስ ባለኝ - ግን ፈጽሞ የማይሰራ ነገር ነው። ዝምተኛ ቁጥብና ኮስታራ ለመሆን እፈልግና ገና ስጅምረው ሁላቸውም ላይ የማየው ስሜት «አሀ - ደግሞ አዲስ ዘፈን አወጣሽ? አዲስ ኮሚዲ ጀመርሽ?» የሚል ዓይነት ነው። ስለዚህ ወዲያውኑ ለቀልድ ያደረግኩት በማስመስል አተወውና እና ቁጥር እንድን አሰናብቼ ቦታውን ለእና ቁጥር ሁለት ለማስረከብ እገደዳለሁ። ምክንያቱም የሌሎቹን ተይና የገዛ ቤተሰቦቼን ሁኔታ መቋቋም አልችልም። ዝምተኛ ለመሆን ስለምከርከቱ ብቻ እንደታመምኩ እርግጠኛ ይሆናሉ - ትኩሳት ይሆኝ እንደሆን በሚል አንዴ አንገቴን አንዴ ራሴን እየዳበሱ መከራዬን ያሳዩኛል - የሆድ ድርተት ይሆሽ እንዳይሆን እያሉ በጥያቄ ይወጥሩኛል - ይህ ነው የሚባል ነገር ሳያገኙብኝ ሲቀሩ ደግሞ ያለምክንያት እንዲህ ያለ ድብርት ውስጥ መግባትማ ተገቢ አይደለም በሚል ወቀሳ ያስጨንቁኛል። ብቻ ምናለላሽ ያስብኩትን ለመሆንም ሆነ ለማድረግ ምንም ዓይነት እድል የሚሰጠኝ አይደለም። ታዲያ ለምን ይህን ያህል እንደሚተኮርብኝ ሳስበው ግልፍ ይለኝና መጀመሪያ በቁጣ አምባርትባቸዋለሁ - ከዚያ አይክፉ ይክፋኛል - በመጨረሻም ሳልወድ በገዴ ልቤን እንደገና እጠመዝዝና መጥፎዋ እና ወደ ውጪ ወጥታ ቦታዋን እንድትይዝ - ጥሩዋ እና ወደ ውስጥ ገብታ እንድትሸምቅ እደርጋለሁ። እናም መሆን እንደምፈልገው ለመሆን የሚያስኻልኝን መንገድ ለማግኘት ሌሎች አማራጮች ማፈላለግን

እቀጥላለሁ። አቤ...ት ኪቲ - መሆን እንደምፈልገው መሆን ብችል እንዴት ያለች
ውብ አና ይወጣኝ ነበር! ግን ምን ታደርጊዋለሽ - ይቺን ዓለም የሚጋሩኝ ሌሎች
ሰዎች ባይኖሩ ነበራ...።

ያንቺው አና

የአና ማስታወሻ ያበቃው በዚህ ነሐሴ 1 ቀን ለኪቲ በፃፈችላት ደብዳቤ ነበር። ከዚህ በላይ መቀጠል አልቻልችም። ምክንያቱም ከሶስት ቀናት በኋላ - ማለትም ነሐሴ 4 ቀን 1944 ዓ.ም የታጠቁ የጀርመን የሲኪዩሪቱ ፖሊሶች በሆላንድ ናዚዎች ታጅበው በእነሐቶ ክሬለር ቢሮ ላይ ድንገተኛ ከበባ ካደረጉ በኋላ ወደ «ሚስጥራዊው ቤት» የሚያስገባውን ሚስጥራዊ በር እንዲጠቁም አቶ ክሬለርን ያስገድዱታል። ሁሉም የሚስጥራዊው ቤት ነዋሪዎች - ደባቂዎቻቸው አቶ ክሬለርና አቶ ኩፔስም ጭምር - እየተጎተቱ ይወሰዳሉ። ከአንድ ወር በኋላ መስከረም 3 ቀን ስምንቱ አይሁድ እስረኞች ጊዜያዊ መቆያቸው ከነበረው ከዊስተርበርክ (ሆላንድ ውስጥ ዋነኛው የናዚ የማኅሪያ ካምፕ) በእንሰሳት መጫኛ ባቡሮች ታጭቀው በምሥራት አትጣጫ ወደሚገኘው የሞት ጣቢያ ወደ አሽዊትዝ ይላካሉ።

የሚስጥራዊው ቤት በናዚ ፖሊሶች በተደረገበት ብርበራ እንዳልነበረ ሆኖ ነበር። ከጥቂት ቀናት በኋላ አንድ የቢሮው የጽዳት ሰራተኛ በየወለሉ በተበታተኑ ወረቀታ ወረቀቶች መሀል እንደዘበት ተወሽቆ የነበረውን የአናን ዳያሪ ያገኘውና ምን እንደሆነ ባለማወቅ ለሚፔና ለኤሊ ያስረክባቸዋል። ለአና ያደርጉላቸው ስለነበረው እርዳታ እንዲያምኑ የተደረገባቸውን ጠንካራ ምርመራ በጽናት ተወጥተው ከክሱ ነፃ ለመሆን የበቁት እነዚህ ሁለት ልጃገረዶች የአናን ዳያሪ ማንም ሊያገኘው በማይችልበት ቦታ ደብቀው ያቆዩታል - ከአሽዊትዝ እሳት ተርፎ ከጦርነቱ በኋላ ወደ አምስተርዳም ተመልሶ ለመጣው ለአቶ ፍራንክ እስኪያስረክቡት ድረስ።

የመጨረሻው ክፍል

የሚስጥራዊው ቤት ሰዎች ነሐሴ 4 ቀን 1944 ዓ.ም በናዚዎች እጅ ከወደቁ በኋላ መጀመሪያ የተወሰዱት ከአምስተርዳም 120 ኪ.ሜ ርቀት ላይ ወደሚገኘውና በመላው ሆላንድ በትልቅነቱ ተወዳዳሪ ወደ ሌላው ዊስተርበርክ ወደ ተባለ የናዚዎች የማህሪያ ካምፕ ነበር። በዚያ ካደረጉት የአንድ ወር ቆይታ በኋላ ደግሞ መስከረም 3 ቀን ማለዳ ላይ ከብቶች በሚጫኑባቸው ባቡሮች እንደሰርዲን ታጭቀው አራት ሚሊዮን አይሁዶች በሰው ሰራሽ ምድራዊ ገህነም ጋይተው አመድ ወደ ሆኑበት ወደ ዝነኛው የሞት ጣቢያ ወደ እሸዊትዝ ረጅሙን የሶስት ቀናት ጉዞ አደረጉ። ከጣቢያው እንደደረሱ ወንዶቹ በአንድ በኩል ሴቶቹ በአንድ በኩል እንዲሆኑ ተደረገና እንደገና ከሁለቱም ምድቦች የሚገኙ ሕፃናት፣ ደካሞች፣ በሽተኞች በአንድ አቅጣጫ - ለጉልበት ሥራ ብቁ የሚመስሉት ደግሞ በሌላ አቅጣጫ እንዲያመሩ ተደረገ።

በእሸዊትዝ ዋና መግቢያ በር ላይ ምቹ መቀመጫዎቻቸው ላይ ዘና ዘና ብለው ተቀምጠው «አንተ ወደ ግራ» - «አንተ ወደቀኝ» - እያሉ ወደ ሥፍራው የመጡትን አይሁድ እሥረኞች ፅጣ ፈንታ የሚወስኑትን የናዚ አባላት ቀዝቃዛ ዐይኖች በማየት አንደኛው ምድብ ወዲያውኑ ወደ እሳት እየተላከ ስለመሆኑ ግምት መውሰድ አይቻልም።

ከሁለት ዓመታት በላይ በዚያ ለወራ በማይመች ሁኔታ የኖሩት የሚስጥራዊው ቤት ነዋሪዎችም በዚህ መልኩ ነው ለመጀመሪያ ጊዜ ወንዶቹ በአንድ በኩል ሴቶቹ በሌላ በኩል በማምራት የተለያዩት። ይሁን እንጂ፣ በሰዓቱ ከመገከላቸው «ሕፃን»ም ሆነ «ደካማ» ተብሎ በቀጥታ ወደ እሳቱ የተላከ አልነበረም።

የናዚዎች ዋነኛው ፅኑድ አይሁዶችን ከምድረ ገጽ ማጥፋት ቢሆንም ከዚያ በፊት እያንዳንዱ ተገዳይ ያለውን ጉልበት እንጠፍጥፎ መጠቀም የፕሮግራሙ አንድ ገጽታ ነበር። በመሆኑም - ፅድሜያቸው ያልገፋ፣ አቅም ያላቸው፣ ሙያ ያላቸው፣ በተለይ ሴቶቹን በሚመለከት ደግሞ እንስታዊ መስህብ ያላቸው፣ ወዘተ. ከመሞት የመስገበት ፅድሉ ነበራቸው። ምክንያቱም በየዕለቱ ወደየሞት ጣቢያዎቹ የሚጋዙት ተገዳዮች ቁጥር ጣቢያዎቹ በየቀኑ መግደል ከሚችሉት አቅም በላይ ነበር።

የአሰራ አምስት ዓመቷ እና ገና በእሥራ ሶስተኛ ዓመቷ ከገባችበትና ከሃያ አምስት ወራት በላይ ለሚሆን ጊዜ ከማተቀቸበት ከዚያ ጉደኛ «ሚስጥራዊ» ቤት

ከነቤተሰቦቿ ተጎትታ ከወጣች በኋላ ይብሱን የከፋ ሰባት የአሳር ፍጻ ወራት አሳልፋለች።

ከአሸዊትዝ እሳት ከተረፉቱ ጥቂታን አንጻሏል እና ስለእና እና ስለእና ቤተሰቦች ስታወራ «ኦ...ሀ! የሚገርም ቤተሰብ ነው - እናትየው ወ/ሮ ፍራንክ ለልጆቿ የነበራት ትኩረትና መንሰፍሰፍ አሸዊትዝ ውስጥ በሌላ በማንም እናት ያልታየ ነበር ማለት አችላለሁ። ሌሎቻችን ሁሉ እነሱን ባዩን ቁጥር እዚያ ያለው የሞት ተራችንን እየጠበቅን መሆኑን እስከመርሳት እንደርስ ነበር። ወ/ሮ ፍራንክ በጣም የምትገርም እናት ናት - በዚያ ቦታ፣ በዚያ አጥረት፣ በዚያ ረዓብ፣ በስንት መከራ የሚደርሳትን የዳቦ ራሺን እንኳን አንጀቷን አስራ ለልጆቿ ትቆጥብ የነበረች ሴት ናት። በአገር አማካኝ በየቦታችን ይሄን ማድረግ እንችላለን ይሆናል - እዚያ ቦታ ግን...

«ይባስ ብለው ደግሞ ልጆቿን ከጎጂ ነጥለው እኛ ካለንበት ቀጥሎ ወደሚገኘውና እጅግ ቆሻሻ ወደሆነው አዳራሽ አዛወሩባት። ይሄን ጊዜ ነው ወ/ሮ ፍራንክን አለማየት - ለተወሰኑ ሰዓታት የምትይዘው የምትጨብጠው ጠፋት - ወዲያው ግን እኛንና እነእናን የሚለየውን ግድግዳ ባለበለሌለ ኃይሏና ባገኘችው ስቃ ሁሉ (በጥፍሯ ሳይቀር) መቦርቦር ጀመረች። ብዙም ሳይቆይ ቢያንስ ትናንሽ ነገሮችን ማቀበል የሚያስችላት ቀዳዳ ለመሸንቆር ቻለች - በዚያ ቀዳዳ ነበር በየዕለቱ የራሷ ድራሻ የሆነውን ዳቦ ጫፉን እንኳን ሳትነካው የምታቀብላቸው።»

ከሁለት ወራት የአሸዊትዝ ቆይታ በኋላ እና እና ማርሳት ቤርገን - ቤልሰን ወደሚባለው ሌላ የሞት ጣቢያ ተዛወሩ። ወ/ሮ ፍራንክ ከዚህ በኋላ በሕይወት የምትቆይበት ምክንያት ያጣች ዓይነት እዚያው አሸዊትዝ ውስጥ ጥር 6 ቀን 1945 ዓ.ም የሕይወቷን የመጨረሻ ቅጽበት አይታት አለፈች።

ምንም እንኳን ቤርገን - ቤልሰን በናዚዎች ከተሰሩት የሞት ካምፖች ሁሉ በጥፋት ደረጃው ረገብ ያለ እንደሆነ የሚታወቅ ቢሆንም እና እና ማርሳት ወደዚህ ካምፕ የመጡበት ወቅት (እንደአጋጣሚ ነው ከተባለ) ካምፑ በርካታ ሰቆቃዎችን ያስተናገደበት ጊዜ ነበር ማለት ይቻላል። በካምፑ ውስጥ የሚገኙ አዳራሾች ሁሉ ከአትም በላይ በእሥረኞች ተጨናንቀው ነበር። በቦታው ተከስተው የነበሩ ልዩ ልዩ ወረርሺኞች በጊዜው እየተንቀሳቀሰ ከነበረው የሕክምና ግብረ ኃይል አቅም ቁጥጥር ውጪ ነበሩ። በዚህ ላይ ከእና ጋር ወደ ቤርገን - ቤልሰን የመጡትን ሶስት ሺህ ሰባት መቶ ገደማ የሚሆኑ ሴቶች ማስተናገድ የሚችሉ ተጨማሪ አዳራሾች አልነበሩምና በጊዜያዊነት በተወጠሩ ዳሶች ውስጥ ከማፈግ ሌላ አማራጭ አልነበረም። ወቅቱ ደግሞ መላው አመራጽ በበረዶ የሚሸፈንበትና

እንዲያውም የታረዘው የአቅሙን ያህል የተጀባነው ስለቅዝቃዜው እኝኝ ከማለት የማያመልጥበት ነበር። ይባስ ብሎ እነ አና በድንኳን በሰፈሩ በጥቂት ቀናት ውስጥ የተነሳው ድንገተኛ አውሎ ንፋስ ድንኳኖቹን እንዳልነበሩ አደረጋቸው። በወረርሺኝ ላይ ብርድ ተጨመረ። በወቅቱ በቤርገን - ቤልሰን ታገረው ከነበሩ ከመቶ ሃያ ሺህ በላይ እስረኞች ውስጥ ግማሾቹ በየተጋደሙበት ከሰሙ። የካምፑ አስተዳደር ኃላፊዎችም ሆኑ በዙሪያው የተከለከሉት ጠባቂዎች የካምፑን ባለሽቦ አጥር አልፎ የሚወጣ እስረኛ ስለአለመኖሩ እንጂ እንደክረምት አግቢ በየደቂቃው ስለሚረገፉት ሰዎች ቅንጣት ደንታ አልነበራቸውም።

የሚስጥራዊው ቤት ሰዎች በሞት ጣቢያው ውስጥ ቀናቸውን እየጠበቁ በቆዩባቸው ጊዜያት አዋቂዎቹ አባላት በአካልም በመንፈስም ደቅቀው ነበር። ናዚዎቹ ወደ እሳት ለመማገድ ቅድሚያ የሚሰጡት እጅግ ለተዳከሙት እስረኞች እንደመሆኑ ወደ ጋዝቻምበር ለመወርወር የመጀመሪያው የሚስጥራዊው ቤት ሰው አቶ ፋንዳን ነበር። አቶ ፍራንክ ራሱ በሚደንቅ የዕድል መጠምዘዝ ነበር ከዚህ አጣ ያመለጠው - ህዳር ወር ላይ ለሕክምና እዚያው በጣቢያው ሆስፒታል ውስጥ እንዲተኛ መደረጉ። ጥር 27 ቀን 1945 ዓ.ም የሶቪየት ጦር ባደረገው ጥቃት እሸዊትዝ ነፃ በወጣበት ሰዓት አቶ ፍራንክ እዚያው ሆስፒታል ውስጥ እንደተኛ ነበር። እንደሰው ከጭፍጨፋው ከተረፉ ጥቂት መሰሉቹ ጋር በነፃ አውጪዎቹ አማካኝነት እዴሳ ወደተባለው የጥቁር ባሕር ወደብ ከተወሰዱ በኋላ እዚያ ይጠብቃቸው የነበረ የኒውዚላንድ መርከብ ደግሞ እስከ ምዕራብ አውሮፓ ሸኛቸው። የነፃ አውጪው ጦር ወደ እሸዊትዝ መቃረብ ያስጋቸው ናዚዎች ሥራቸውን የቱንም ያህል ቢያጣድሩ የጣቢያውን እስረኞች ገድለው መጨረስ አልቻሉም ነበርና የተረፏቸውን 11,000 እስረኞች በዚያ ቁርና በረዶ በእግራቸው እየነዱ ወደ ምዕራብ አትላንቲክ ሸሹ። ከነዚህ መሀል የነበረው ፒተር ከዚያ በኋላ የደረሰበት አልታወቀም። ከእስረኞቹ ገሚሱ በገዛው ላይ እንደሞቱ ይታወቃል - የፒተርም ዕጣ ከዚህ የተለየ እንደማይሆን ብዙዎች ተስማምተውበታል።

ወደ እዴሳ ተደርጎ በነበረው ገዛ ላይ ነበር አቶ ፍራንክ ከአንድ ሆላንዳዊ ወዳጁ ስለባለቤቱ ስለወ/ሮ ፍራንክ ሞት የሰማው።

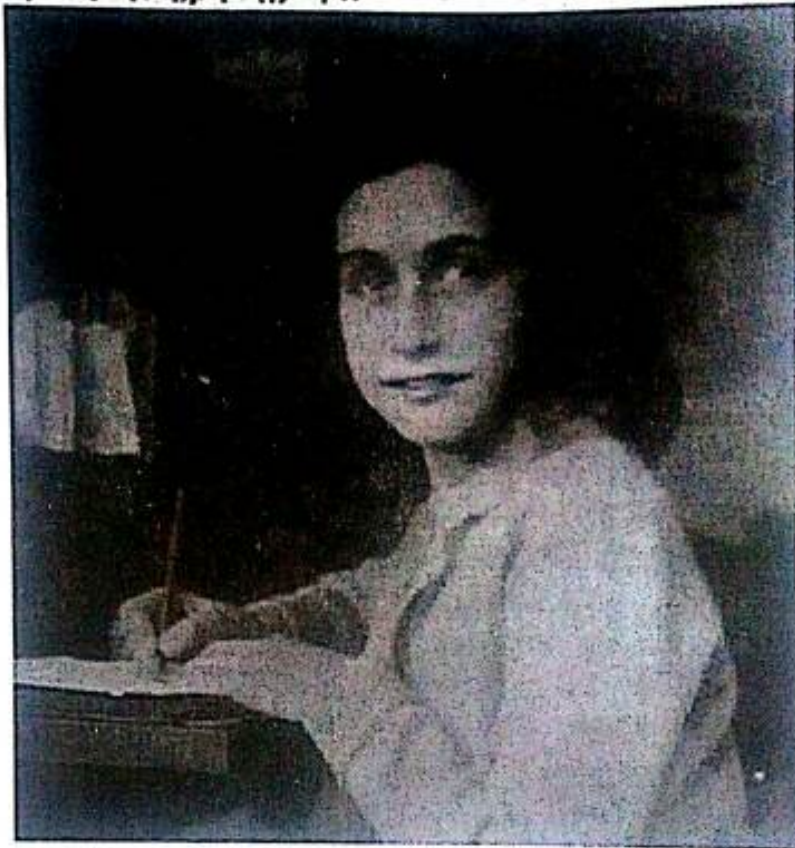
«አንድ ቀን በአጋጣሚ ወሬ አንድ በዚሁ ካምፕ ያገኘሁት ሰውዬ አና ፍራንክ እዚህ ስለመኖሯ ነገረኝ» ትላለች አንዲት በጊዜው ቤርገን - ቤልሰን ካምፕ ውስጥ የነበረች የአና የልጅነት ጓደኛ። «በዚህም በዚያም ብዬ አና ያለችበት ቦታ የት እንደሆነ በትክክል አጣራሁ - እኔና እሷ ያለንበት ቦታ ድመት እንዲያን በቀላሉ በማይሻገረው እሸካማ የሽቦ አጥር የተለየ ነበር። ጥቂት ከወዲያ ወዲህ ስንቆራጠጥ ቆየሁና ድንገት ሳላሰበው 'አና ፍራ...ንክ!' ብዬ ተጣራሁ። ለአካሉ ከአጥሩ ባሻገር

ቆማ የነበረች እንዲት ሲትዮ ሁኔታዬን ሁሉ ትከታተል ነበርና ባለሁበት እንድቆይ ምልክት ሰጥታችኋል ወደ ድንኳናቸው ገባች። ብዙም ሳይቆይ እንዲት ገሰቀልቀል ያለችና መራመድ እንኳን የተሳናት ልጅ ብት አለች። እና ፍራንክ ናት ብዬ ለማመን አቃተኝ። ልክ እንዳየችን መንሰትሰት ጀመረች። ስሜን አስከትጠራኝ ድረስ እሷ መሆኗን እርግጠኛ አልነበርኩም። ቤተሰቦቿ ሁሉ ተጨርሰው ብቻዋን እንደቀረች ነገረችኝ - 'ማርጎት እንዲያውም ያቻልሽ' አለችና ከዳሱ ውጪ ጥግ ጥጉን ወደተኮለኩት ያልተቃጠሉ አስከሬኖች ጠቆመኛቸው - ከመርኅቱ በኋላ በህይወት መኖሩን ማረጋገጥ የቻልኩት አባቴ እቶ ፍራንክ እንኳን እንደተገደለ እርግጠኛ ነበረች።

«እንድ ከአእምሮዬ አልወጣልሽ ያለኝ ነገር አለ - » ትላለች ይህቸው የእና ጓደኛ። «ምናልባት በእነዚያ በጨቅላነቷ ለሞት ባበቋት አጭርና በስቃይ የተሞሉ ቀናት አባቴ በሕይወት መኖሩን ማወቅ የምትችልበት ዕድል አግኝታ ቢሆን ኖሮ የእና መጨረሻ ከዚህ የተለየ ሊሆን ይችል ነበር የሚል እምነት አለኝ። እሁን ግን እንጂ - ከየባት ሕመም ማገገም የምትችል አይመስለኝም። 'በዚህ ላይ ይኸው እንደምታይው ልብሴ እሳዬ ላይ ተበጣጥቆ አልቋል - ብርዱንና ትዝቃዜውን አልቻልኩትም - በተለይ ሀገሪን ከሳጩኝ በኋላ ከአቅሜ በላይ እየሆነብኝ ነው' አለኛች የጥንቷ ጓደኛዬ እና ፍራንክ። መላ ሰውነቴ ርብሽብሽ አለላት። ልክ እንደሷው እዚያው ቤርገን - ቤልሰን ውስጥ ያለሁ ሳይሆን በተሻለ ቦታና በተሻለ ነፃነት ያለሁ መሰለኝ። ወደዚህ ቦታ የመጣሁት ከነእና በፊት ነው። ታዲያ ያን ጊዜ እንደደረሰን ቀይ መስቀሎች ያደሉን እነስ ያለ ከረጢት ነበረኝ። እሱን ብድግ አደረግኩና አብረውኝ ካሉት እስረኞች ማግኘት የቻልኩትን ያህል አጠረቃቅሜ ቋጠርኩና እናን እስጠርቼ በአጥር ወረወርኩላት። የክፋቱ ክፋት ግን ከረጢቱ ከፊቷ ቆማ የነበረች እንዲት ሲትዮ እግር ሥር አረፈ። ሲትዮዋ ከረጢቱን ለቀም እድርጋ እነሳቸውና ወደ ድንኳኗ ሮጠች። በዚያች ትጽበት እና ላይ ያየሁትን ስሜት ስም ልሰጠው አልችልም። በምልክት ካጽናናኋት በኋላ ልክ እንደዚሁ አድርጌ ሌላ እንደማመጣላት ነገርኳትና አሷም ወደ ድንኳኗ እኔ ወደ አጻራሼ። ቃል በገባሁላት መሰረት ከጥቂት ቀናት በኋላ እንዳንድ ነገሮች አሰባስቤ ካዘጋጀሁ በኋላ በአጥሩ ላቀብላት ባስጠራት እና ፍራንክ ብት ልትልልኝ አልቻለችም።»

እና በመላው የእሸዊትዝ እስረኞች ዘንድ ታዋቂ ያደረጋትን ያንኑ የማይረግብ ወኔና ጽናት በቤርገን - ቤልሰን ቆይታዋም በሚገባ እንዳሳየች ተመስክሮላታል። በዚያው ዓመት የካቲት ወር ላይ ሁለቱም አህትማማቾች የታይፊስ በሽተኞች ሆኑ። በተደራራቢው ቆጥ መሰል ነገር ላይ ነበር የሚተኙት - ማርጎት ከላይ እና ከሥር። እንድ ቀን ማርጎት ከመኝታዋ ለመውረድ ስትሞክር መያዣው ይከዳትና ወለሉ ላይ ትወድቃለች። ከፋኛ መንምና ስለነበር እዚያው በዚያው ሕይወቷ ያልፋል። የእህቷ ሞት እና ላይ ያደረሰባት ነገር ከዚያ በፊት ያሳለፈቻቸው መከራዎች ሁሉ ሊያደርሱባት የተሳናቸውን ነበር - ያ ሁሉ የመንፈስ ጥንካሬዋ ያ

ሁሉ ጽናቷ ድንገት ተንክታኮተ። ከጥቂት ቀናት በኋላ መጋቢት ወር መጀመሪያ ላይ እሷም ለሕይወት አሜጋዋ በቃች።

"የሆነው ሁሉ እንዳለ ሆኖ አሁንም ቢሆን ሰዎች ከስረመሠረታቸው ጥሩዎች ናቸው ብዬ አምናለሁ ።"

“እኛም ለጥቅም ስራ ለሁሉ ያለና ግብታዊና ደግሞ ደጋግሞ አነበው-
ነው። ለሁሉም ሰላምና ጥራት ስራ በብዙ ልዩነትና ልብ-ሰፊነትን ሰጥቶኛል።”

ጌልብን ግንደላ (1994)

“አና ፍሪንክ ያዳግም” ሕዝብ በፍቅርና በሰላም አንድያስባት ባስቻላት በዚህ የግል
ግብታዊና የሰላም ያዳግምን የረቀቀና የነገረ ስብዕና አንድነብራት ብቻ ሳይሆን
የግልጽ ከግል ሕሊና ጋር ለመታረቁ መግባር ለማንም ሰው የቱን ያህል አስፈላጊ
አገልግሎት ማቅረብ ነው። በተለይ በተለይ ለክፍቱ ቀን ጫና በተዳረገን ጊዜ!”

ፎር ሮዚንባላንት (Time, June 14 1999)

“አና ያን አንድነታችንን ለማሳደግ። በተዘጋጅ በተዘጋጅ ሁኔታም ላይ ሆነህ ተስፋ-
ግብረህ ይቻላል። አንዳንድ ቀን ምርካት ማለት ነው። ቁም ነገሩ የራሳችን
አገልግሎት የሚሰጠው ምረት አንድሆነ ካረፈህ ብዙም ያልተለየ ኑሮ ላለኝ ለኔ
የሰላም ነገሮች።”

ዘክርያስ ሺ ጋር የምትኖረዋ ድንቁ

(ለተፈጻሚው ተገደችለት የምስጋና ደብዳቤ)

“እና ዳጋፊ ለሆኑ ሁሉ የወንጌልን ድምፅ ከብር ልንሰጠውና መልሰን መላልሰን
ልንመደብላቸው የሚችሉ የክብር ሰጪዎች ሆኑ ለእኛ ነው።”

ኤ ፋዘልቤት (1948)

የተቀበሉት ሙሉ ሁኔታ ላይ ያደረጉት ጥክን ይኸው አስከፊ የሚወራና ጨርሶ አውነት
የማይቻለው ነው። እኛ ግን ከሁሉም አስታኖ ሁኔታ ውስጥ እያለች “የሆነው ሁሉ
አግባቡ ሆነ አግባቡ ሆነ ከሁሉም ሰላም ለሁሉ (ለተፈጻሚው) ጥሩዎች ናቸው ብዬ
መጠቀሙ። አገልግሎት። ይህን ስሜል ተክሎትህ ያህል ልብ ያስፈልጋል። ከእና ከርስቶስ
ሰላም ነው። የሰላም ሰላም መስቀል ላይ ተቸክሮ የሚያደርጉትን አያውቁምና ይቅር በላቸው
የማለት ገላቸው ያለው።”

አርቲስት ጆግስ ሰሎሞን (ኢትዮጵያ ጋዜጣ)

ዋጋው 12000 ብር

Cover Design Jale 0923 157643

የግንባታ ማሳሪያ ሰነድ ታላቅ
001 810033